

Aú-aai símai kááísamakain-aai

**The New Testament in
the Awiyaana language
of Papua New Guinea**

**Nupela Testamen long
tokples Awiyaana**

Aú-aaí símai kááísamakain-aaí

The New Testament in the Awiyaana language of Papua New Guinea

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print publication 1984 by Bible League International

Print version ISBN 0 86893 137 3

Web version

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works)

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narapela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Moórá-mora-aufai mimpimpá'á wéraifo awánaaro

Mátíyu	Mt	1
Mááka	Mk	79
Rúku	Rk	122
Yóni	Yn	197
Aantá-waasi	Aant	246
Rómu	Rm	316
1 Kórinti	1Kór	352
2 Kórinti	2Kór	388
Káresíya	Kár	412
Éfésási	Éf	426
Fírípái	Fír	437
Kórosi	Kór	445
1 Tésáróníka	1Ts	454
2 Tésáróníka	2Ts	461
1 Tímóti	1Tm	466
2 Tímóti	2Tm	476
Táitási	Tái	483
Fírímóni	Frm	487
Ípúru	Íp	489
Yémísi	Ym	518
1 Pítaa	1Pt	528
2 Pítaa	2Pt	538
1 Yóni	1Yn	544
2 Yóni	2Yn	553
3 Yóni	3Yn	555
Yúti	Yt	557
Paápé uráin-aai.	Pa	560
Tuwímbai-aaigoni áwáu maarán-iye		596

Mátíyu

Ísu wíyómpa'a iyówana Mátíyu siyáánkai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Ísun-aaí agaimakáíye. Ísuni kísau-waasima sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Mátíyu moóra-awí'a Rífái wemá maanáúfái agaimakáíye. Maníkó séna sáwí'o úmáimo méraampinkemba faútyukaiye siyóntemba ádéeraan-aaí símai kááísamakón-aufai-wandaafimba agáúmba Ísuntafesa siyáawe. Yúndaa-waasi Ísuntafesa sésa Maníkómó iyáfasinankaiwai Mésíyaan-íye síwae séna maanáúfáifimbá agaiyáíye. Ísu fasi'aémbá tokéna Maníkóní ámútankóni áwáuma simátiména Maníkó wení waási wégarawín-aaí simátíma'mae iyáíye. Mátíyu miyán-áái maanáúfáifimbá agaimakáíye.

Rúku 3:23-28

- 1** Ísu Káráísitini akúní'o uráan-aaí. Ísun-aíwá'ná Téfítin-íye. Téfítin-aíwá'ná Émbaramun-íye.
- 2** Émbaramu Áísáakimba ma'ankówana
Áísáaki Yékopumba ma'ankówana
Yékopu Yúndaa-iyai afarawainonda matinkówana
- 3** Yúndaa Pérésinte Sáraante matínkaraimba
tinówa Témaan-íye.
Péresi Éséronimba ma'ankówana
Éséroni Árámumba ma'ankówana
- 4** Árámu Ámínándapumba ma'ankówana
Ámínándapu Násonimba ma'ankówana
Násoni Sáómonimba ma'ankówana
- 5** Sáómoni Póásimba ma'ánkaraimba
anówa Ré'apimaniye.
Póási Ópétimba ma'ánkaraimba
anówa Rútimaniye.
Ópéti Yésimba ma'ankówana
- 6** Yési Téfítimba ma'ankówana
Téfítimo káráwiyaiwai Soromonimbá

ma'ánkaraimba anówani aifaráán-kwánkón-áwí'a
Yúráya úwana ánaaen-kwamba Téfitin-iyé.

7 Soromoní Ríyapoamumba ma'ankówana
Ríyapoamu Ápáisaamba ma'ankówana
Ápáísaa Ésaamba ma'ankówana

8 Ésaa Yíósafatimba ma'ankówana
Yíósafati Yórámumba ma'ankówana
Yórámu Ásáyaamba ma'ankówana

9 Ásáya Yótámumba ma'ankówana
Yótámu É'ásaamba ma'ankówana
É'ásaa Ésékaayaamba ma'ankówana

10 Ésékaaya Mánásaamba ma'ankówana
Mánásaa Émósimba ma'ankówana
Émósi Yósáyaamba ma'ankówana

11 Yósáya Yékónaya-iyai afarawainonda matinkówasa
minkánááffimbá Pépíróni-naopakewi Ísareri-waasi tatí'maesa
Pépírónifa'a ándáfa'a mátínkaraawe.

12 Pépírónifa'a mátinkon-kanaafimba
Yékónaya Síátimba ma'ankówana
Síátio Sérápáperimba ma'ankówana

13 Sérápáperi Ápáyatimba ma'ankówana
Ápáyati Éráyakimumba ma'ankówana
Éráyakimu Ésomba ma'ankówana

14 Éso Sétókomba ma'ankówana
Sétóko Ékímumba ma'ankówana
Ékímu Éráyatimba ma'ankówana

15 Éráyati Ériesaamba ma'ankówana
Ériesaa Mátánaamba ma'ankówana
Mátánaa Yékopumba ma'ankówana

16 Yékopu Yósepimba ma'ankówana
Yósepi Máriaan-awaaikó úwana Máriaa
Ísun-anówan-iyé. Ísuntafesa Maníkó íyáfasinankaraiwaiye sésa
Karáísitiye wésewe.

17 Émbaramumo méronka'a sísamaifakemba éiyaimba
kumbaimái-waasi 14 waasi agaiyówasa Téfitimo paápé urénamo
méronka'a sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-waasi 14 waasi
agaiyówasa Pépírónifakewi tatí'maesa Pépírónifa'a ándáfa'a
mátínkarowasa méron-kanaafimba sísamaifakemba éiyaimba
kumbaimái-waasi 14 waasi agaiyówana minká'á Máriaa Ísu
Karáísitimba ma'ánkaraiye.

Ísumbo ma'ánkarain-ai.

Rúku 2:1-7

¹⁸Ísu Káráisitimba ma'ankómbo maará uráiyē. Ísun-anówamba Yósepinka'a aai símakowana Yósepi ímba wesé'a kurónka'a ámú'a paápé uráiyē. Ufaen-ámútánkó Máriaan-arumpi túwana ámú'a paápé úwana ¹⁹awaaikó kawé'á wéuwai séna waási túranka'a ai'máráanana Máriaaa aigaesáféna

ifáimpó'a aúpá'á ai'mátuwanaumne-imayaa uráiyē.

²⁰Miyá imáyáa wéena aúin-kwérowana Fasi'aénkó kísau-waasigo wíyómpakewi kaainampá'á simámēna séna Yósepiyo Téfitin-andafaken-kwaasi óne. Máriaamo ámú'o káúfimba Ufaen-ámútánkó aantēmba ámú'a kauwánkáimba po wembá úwoi máinombo ímba áá'a íno.

²¹Iyámpóimo ma'ankáinda áwí'a Ísuwe simánkaao siyáiyē. Mináwíkoní áwáuma wení waási sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkēmba faútinkainiyē

²²Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyán-tántáá'á paápé uráiyē. ²³Wemá agaimarēna séna

moórá-inaamarugo waaí ímba maiyéna ámú'a
kaumái iyámpói ma'ankáínasa miníyámpóigón-
áwí'a Émániyueriye sénááwe

agaimarēna siyáimba mináwíkoní áwáuma Maníkó keséta méráiyē siyáiyē.

²⁴Yósepi aúfínkémbá íyáfasinēna Fasi'aénkóní kísau-waasigo wíyómpakewi siyóntēmba awaainínkómbá maiyéna ²⁵ímba wesé'a kúmba úwoi ména káráwiyowana iyámpói ma'ankówana áwí'a Ísuwe simánkaráiyē.

Aafáúmó íyáúsupaken-kwaasimo taawánaraan-ai.

2 ¹Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti méron-kanaafimba Pétařemu-naopa'a Máriaaa Ísumba ma'ánkarowasa némpakēmba aafáúmó íyáúsupaken-kwaasi kawé'-ímáyááwárá'-wáási témesa Yérúsaremu-naopa'a tésa ²sésa Yúndaa-waasiya'a káráwiyiniye sénamo ma'ánkáin-iyampoi nááfara ánkaraao. Aafáúmó íyáúsipa'a méta awánáúndasa moórá-o'a paápé isatá awánéta séta iyámpói ma'ánkaraimba póta awánéta wenáwí'a mósa maránae séta témēta túne siyááwe.

³Suwaná marará-káwáágó Éroti mináái isówana arunkó sáwí'a úwasa Yérúsaremu-naopakewiwara'a isówana tirunkó sáwí'a úwana ⁴Éroti óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyē táántowasa túwaandu

uwaná séna Maníkómó ai'marándawimba Káráisitimba ma'ankáínda nááfara ma'ankáíniyo súwasa ⁵sésa Yúndiyaa-marafa'a Pétaremu-naopa'a ma'ankáíniye. Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna séna

⁶ Yúndiyaa-marafa'a Pétaremu-naopakemba káráwiyaiwai ímba tínaaempa'a méraawe. Kentí naaópakemba moóráwigo paápé uréna kesí waási Ísareri-waasiya'a kawé'á úmai káráwiyiniye agaimaréna siyáiyé suwaná ⁷Éroti iséna aafáúmó íyáúsupaken-kwaasi aúpá'á táántowasa tuwaná tísai ena séna nóran-kanaawa minó'á paápé isará awánaraao súwasa simámúwana ⁸Éroti séna Pétaremufa'a miníyámpói koayaafái úmai awáné'a tasimásimiya'a kesé'a kuré'a wenáwí'a mósá maráano súwasa ⁹isésa kumbá aafáúmó íyáúsupa'o mésamo awánaraan-o'a awánowana minókó aifa'á wéwena miníyámpóimó méronka'a kowaúwasa ¹⁰áfáaraumai aamoí ésa ¹¹mindáúmpá'á iyésa anówane miníyámpóiyé tuwánésa kífaesa miníyámpóigón-áwí'a mósá marésa unáámbá óin-tokésa kawé-tántáá'á korí-óntámbá fóimai amésa kawé'-úmúmbó í-tántáá'á fóimai amésa asaa-wiyúm-básáwénkwárá'á fóimai ámakaawe.

¹²Ámatuwesa tún-kwáúwana Maníkó kaainampá'á simátimena séna Érotimba ímba kosimáméro súwasa ff'on-ampakemba kentí naaópa'a kuráawe.

Ísumba ái'maesarai Ísípifa'o kurááyan-aai.

¹³Kúwana wíyómpakemba Fasi'aénkóní kísau-waasigomba Yósepi kaainampákémbá awánówana séna Éroti miníyámpói tufuwíndasafena wésaafa-ifo íyáfasine anówane miníyámpóiyé tí'mae Ísipi-marafa'a koména'a aáno'a simáme'a ái'mae tiyó sénaumne súwana ¹⁴mindó'wáámbá íyáfasinena anówane miníyámpóiyé tí'maena Ísipi-marafa'a wéména ¹⁵mifá'á komérowana Éroti pukáiyé. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyá uráiyé. Wemá agaimaréna séna Fasi'aénkó séna

Ísipi-marafakemba kesáanimba
méraina'a áántaanana kouweráiniye
siyáiyé agaimaréna siyónka'a póna miyá uráiyé.

Iyámpóimo tínkakaan-aai.

¹⁶Éroti awánómbe aafáúmó íyáúsupaken-kwaasi karo'á simánkesa kóuwana Érotin-arunko áyamba úwana aafáúmó íyáúsupaken-kwaasimo simámakon-aaisafenawe o'á paápé uráiyemo siyón-aaisafenawe imáyáa éna tuwímbai tí'maréna séna Pétaremu-nao'-aempa'-naopimpa'a kae'-áátáimó uwásúwén-iyampoíye ímbo kae'-áátáimó uwásúwén-iyampoíye saafá úmai tínkantuwaaro súwasa miyá uráawe.

¹⁷Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Yéremaya siyónka'a póna miyá uráiyé. Wemá agaimaréna séna

¹⁸Ráma-waasi áfááraumaimo ifi'ó taráamba ísaraawe. Réserin-aísaafitantamba uráan-kwaasi miwítí iyámpóisafesa ifi'á taawasá iyámpóimo
pukáantafesa timambá faráátamai tínkaraawasa úwoi ifi'á támaesa iyáawe
agaimaréna siyáiyé.

Ísípifakembo tiyáan-aaí.

¹⁹Éroti puwúmba Yósepi Ísípi-marafa'a ména wíyómpakemba Fasi'aénkóní kísau-waasigomba kaainampákémbá awánówana séna
²⁰miníyámpóígómbá tufuwónaemo sen-kwáásí é'a púwófo iyáfasine anówane miníyámpóiyé tí'mae Ísareri-marafa'a waaó súwana
²¹iyáfasinena awaainínkóné ááninkonte tí'maena Ísareri-marafa'a kúmba
²²Érotin-ááninkon-awi'a Ákéreasi afowán-ánóndáá Yúndiyaa-aempa'a kawáá-kísáú wémauwana Yósepi iséna mináémpá'ó wíndasafena inkaisúwana kaainampá'á Maníkó simámuwana Káríri-aempa'a
²³Násareti-naopa'a tí'maena koméraiye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyá uráiyé. Wemá Ísuntafena séna
Násaretifaken-kwaasin-iyé sénááwe
agaimaréna siyónka'a póna miyá uráiyé.

Yónimo simátímakain-aaí.

Mááka 1:2-8, Rúku 3:1-18, Yóni 1:19-28

3 ¹Minkánááfímbá moóráwígon-awi'a Yóni ména nombó maitinkówi póna Yúndiyaa-marafa'a kúmba máásai-marafa'a koména simátimena séna
²Maníkó wení waási kawáánimba ómbaraifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á teró simátíma'maena iyáiyé. ³Naaófá'á Yóni ímbo méronka'a Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya Yónimo paápé índasafena imáyáa éna agaimaréna séna
moóráwigo máásai-marafa'a ména aaemáiyakemba séna Fasi'aénkóní aambó wi'ankáiyamba wení aambá arupíse íyana minámpá'á wíno
Áísáya agaimaréna siyónka'a póna Yóni paápé úwana mináái paápé uráiyé.

⁴Yóni káámeri-poigoni áyáu-watoi iyéna ásisamba á'wáánkau uréna fa'nóríné wantáámikóní aúwé mintón-aantemba wénena
⁵aaí simátíma'maena iyúwasa Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye Yúndiyaa-aempaken-kwaasiye Yóndani-nonkoni menáipákéné maanáipákén-kwáásíyé miyáumai-waasi tóso ésa
⁶miwítí sáwí-awauma kufiyúwana Yóni Yóndani-nompimba nombá maitínkaraiye.

⁷Yóni nombá maitinkéna awánómba áamáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye sáwífa'a nombá maisinkáinkwae sésa wempá'á tóso uwaná simátimena séna iyánkó póígon-araa'an-owe. Maníkó kentí sáwí-meyamba timínifo nááwa simátímísara iséra inkaiséra wéteo. ⁸Kentí sáwí-kisau tuwé'o Maníkámpá'ó té'o é'a kawé-kísáú maíya'a tuwánánaumne. ⁹Émbaramu kentáá síwá'ná ímbá póta Maníkóní kawé'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. Maníkó Émbaramun-aísaafitantamba ónááwe sénaraantaasi maanóntámpínkémbá kanaámpó'a waási úráaro sisa'á úráawaisino. Émbaramun-aísaafitantamba uráundawi póta kawé'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. ¹⁰Ímba kawé'-árámbá íyáín-taima áwáufimba wéyaisuwesamo iyafímbó agaisúwáantemba Maníkó miyáumai kentí sáwí-meyamba timíníye Yóni siyáíye.

¹¹Yóni simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkámpá'ó tewí nombá wémaitinkaundanifo kesnáaembo tándawi Ufaen-ámútánkómbá ai'maráínana kuména kempímbá óraa'a uwátinkainíye. Iyamó agáéntemba íníye. Wemá óraako kembá íyáákaraifo wemó aai síndara'o kemó sendá sáwí'an-íye. ¹²Aawinkwínaumo sipetifímbó mósá marésamo mentúwááwanamo anómbo marapá'ó kúmísanamo ásimo fiyúndágomo tiyútúwáísasamo kámakama'o índai-iyafimbo uwááígomo agaisuwésamo anómbo naaúmpa'o mósá máráántemba waási miyaráámbá íníye Yóni siyáíye.

Ísumba nombó maiyánkarain-aii.

Máaka 1:9-11, Rúku 3:21-22

¹³Minkánáá Ísu Káriri-aempakemba Yóndani-nompa'a téna Yóni nombá maisinkáinkwae séna túwana ¹⁴Yóni séna ímbanifo emó nombó maisinkénda kanaán-ifo kentáfémo sémo nombá maisinkaaómó séndawe súwana ¹⁵Ísu séna ifátuwe súndantemba miyán-uwo. Miyámó ékaimo ékai Maníkó siyáíni'a óyauye súwana ewé séna ¹⁶nombá maiyankówana nompínkémbá íyáfasinowana kampúaran-tawaai tuwínkaal'-úwana Yóni awánómba Maníkóní ámútanko mááufu'-numaraamba úmaena Ísu ane'á kumbérowana ¹⁷aagíó aantemba wíyómpakemba séna maawá kesáánimba isa'á wen-ímáyáá wée'a áfááraumai aamoí uwánkaumne siyáíye.

Waántáwanko Ísumba ma'máímo awánarain-aii.

Máaka 1:12-13, Rúku 4:1-13

4 ¹Súwana waántáwanko Ísumba áisai úmai isáíndasafena Maníkóní ámútanko Ísumba simámuwana máásai-marafa'a ²koména tómbá ímba néna ayáátááka'a 40 no'waamba waúwana áfááran-aii tówana

³waántáwanko Ísu sáwí'o índa awánánae séna Ísumpa'a téna séna emá Maníkón-ááninko úne wésempo maanóntánkóntáfé tómbá úréna'a naanó siyó súwana ⁴Ísu séna Maníkón-aai aúfáífinkemba séna
 tómbó náiyawi aantemba waási ímba fasi'átinkainifo Maníkó siyáintemba
 seyaafá'á íyana fasi'átinkainiye
 siyáifo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁵waántáwanko Ísumba áí'maena Yérúsaremu-naopa'a wéna óraa'-amaan-dankoni amifa'á móankena ⁶séna Maníkón-aai aúfáífinkemba séna
 Maníkó wíyómpakemba wení kísau-waasisomba ti'maráínasa enká'á káráwiyesa pósa óntanka'a aísamai turaráanafo sésa tiyáántandesa faramónááwe
 siyáíye. Mindásafe emá Maníkón-ááninko úne wésempo maankákémbá ásfénasa wíyómpakewi farámbaesa marapá'á múankanaawe waántáwanko súwana ⁷Ísu séna Maníkón-aai aúfáífinkemba é'a miyá siyéna moórá-aaiwara'a séna
 kentí Fasi'aénkó Maníkómbá áísai úmai isánae ímba seró
 siyáimba emó séndantembo miyámó ékaa Maníkómbá áísai úmai isáúsino. Mindásafemo emó sénda ímba miyá ónaumne Ísu súwana ⁸waántáwanko Ísumba áí'maena óraa'-omapa'a iyéna móankena seyaafá'-márafá'á káráwiyon-kwaasiye miwítí óraa-fasi'aene aráánamena ⁹séna kenká'ó kífaemo ken-ímáyáámó mósá máréna'o é'a káráwiyi-kisau áména káráwiyinone waántáwanko súwana ¹⁰Ísu séna waántáwanko kóuwo. Maníkón-aai aúfáífinkemba séna
 kentí Fasi'aénkó Maníkómpá'á imáyáa é'a wenáwí'-aantemba mósá maré'a wení kísau aantemba máéro
 siyáifo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ¹¹waántáwanko auwéna kúwasa wíyómpakemba Maníkóní kísau-waasi kumésa Ísumba áwa'nai uráawe.

Ísu wení kísau mo ómbakain-aai.

Máaka 1:14-15, Rúku 4:14-15

¹²Yóni marará-káwáágón-áwí'a Érotintafena séna sáwí'a uráíye siyóntafena ándáfa'a máankowana méron-aai Ísu iséna Káríri-aempa'a wéna ¹³Násareti-naopa'a ímba koména Kápaneamu-naopa'a koméraiye. Mindáópa'a Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'-naopa'a Sépiyuraaniye Náfataraiye tísaafitantambo uráawiti marará'ó wéron-daopa'aniye. ¹⁴Ísu Kápaneamu-naopa'a koméromba naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awí'a Áísáya agaimaréna siyónka'a póna miyá uráíye. Wemá agaimaréna séna
¹⁵Sépiyuraaninte Náfatarainte mindárai tísaafiti marafá'á nonkwaaúnkóní áwáífa'a Yóndani-nonkoni menáípá'-máragón-

áwí'a Káríri-marafa'a méraawi fí'o-fi'on-kwaasisafe'a súnna
 16 minkwáásí túnáín-aempa'a mésa sámó kaipa'á awánánááwe.

Maníkóni némpa'o túnáín-aempa'o méraawi sán-kátinkainiye
 agaimaréna siyónka'a póna Ísu paápé éna miyá uráiyé. 17 Minkánáa
 Ísu simátimindasafena ómbarena simátimena séna Maníkó wení waási
 kawáánimba ómbaraifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á
 teró siyáiyé.

Ísu éiyain-kwaasimo táántarain-aii.

Máaka 1:16-20

18 Ísu Káríri-waaukoni áwáífakafamba kúmba kae'-wáásiyái
 mésarai awaaón-áwí'a Sáimoni moóra-awi'a Pítaa úwana áfákon-awi'a
 Énduruwe'a mésarai miwítí kísau pósarai mófáá'a to-tímapa'a wénesarai
 mare'mare'-únámbá nompi tukésarai méroyana 19 Ísu simátimena séna
 kesé'a tekaiyó. Mófáá'o to'máímo tímapa'o wénoyantemba aú-kisau
 tíménakai wénekaí kesáái simátímapa'a wéniyasa kempá'á teró súwasarai
 20 mimbáaré'maré'-únámbá tuwésarai wesé'a kurááye.

21 Wesé'a kuyaná Ísu maréna kúmba kae'-wáásiyái mésarai
 Sépétin-ááninkai awaaón-áwí'a Yémisi úwana áfákon-awi'a Yóniye
 tifowámpín-kwimái nompín-táómpimba méresa mare'mare'-únámbá
 to'mayaa wéuwana Ísu minkáé'nárai táántowasarai 22 minúwóiyáámbá
 tifowámbá mindómpín-táómpimba auwésarai Ísuwe'a kurááye.

Ísu sáwífa'-waasifimba kisaumo maiyáin-aii.

Rúku 6:17-19

23 Ísu Káríri-aempa'a naaó'-nao'a wénena áamáán-daumpimpa'a
 Maníkó wení waási kawáánin-aii minásé-áái kosimátímapa'a wénena
 fí'o-fi'on-ti'o
 ún-kwaasi asófatinkafa'a kúwana 24 wenááigo
 Síriyaa-marafa'a naaó'-nao'a wété úwasa fí'o-
 fi'on-ti'o ún-kwaasiye sáwí-amutanko tirumpimbó méron-kwaasiye
 tíyayaambo táúnkon-kwaasiye tíyayaambo pukón-kwaasiye miyámó
 un-kwáásí taawiya'maésa Ísumpa'a mátínkówana asófatinkena 25 aambó
 wénumba sáwífa'nanka Káríri-aempakene Tékáporisi-aempakene
 Yérúsaremu-naopakene Yúndiyaa-aempakene Yóndani-nonkoni
 menáipákén-kwáásiyé miyáumai-naopaken-kwaasi wempá'á tóso uráawe.

Ísu omápa'a iménamo simátímakain-aii.

Rúku 6:20-23

5 1 Ísu mérowasa sáwífa'-waasimo tóso umbá tuwánéna omápa'a
 imérowasa wení waásisomba túwaandu uwaná 2 simátimena séna
 3 Maníkó súwa'nai ínkwae sewí Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena

miwíyá'á wégawaaniye. ⁴Miwífimbá sáwí-imayaa wéraisana tirunkó umbaí wétaiwai Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena fetói wéuwatinkaiye. ⁵Kentúmo ímbo maimaésa wéiyowi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkaimba pósa siyáim-barama maénááwe. ⁶Maníkó siyáintemba miyámó ónaemo wésewi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena kawé'ó úmaimo méraiyanafena kawé'-í'a uwátinkainiye. ⁷Tirumbó wéuwatinkaawi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena arumbá uwátinkainiye. ⁸Tirumpinkémbó kawé'-áái aantemba wésewi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkaimba pósa Maníkómbá awánánááwe. ⁹Waásifimbo farumó uwátinkaiyantafesa kísau wémaewi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena kesí iyámpóin-owe síníye. ¹⁰Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo arupíse úmaimo méraantafesa sáwí'a wéuwatinkaawe. Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena miwí wení waási-i'o ombá póna wégawaaniye. ¹¹Kembiwímó kentáfé'o fasi'ámaimo méraantafesa mindásafesa sáwí-aai simátinkesa sáwí'a uwátinkesa fí'o-fi'on-karo'-aai simátínkáamba Maníkó kembiwí kawé'á wéuwatinkaiye. ¹²Naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowimo sáwí'o uwátínkaraantemba káfé'a sáwí'a wéuwatinkaamba tirunkó kawé'á wéina'a aamoí é'a wíyómpakemba kentí kawé'-méyámbá maénááwe Ísu siyáiyé.

Ságon-aaiye uwígón-aaiyemo Ísu siyáin-aai.

Mááka 9:50, Rúku 14:34-35

¹³Ísu simátimena séna marapá'ó méraan-kwaasifimba mé'a uwígómó ásémo intenkáámbá wéowe. Miyá wéombanifo uwímó sáwí'o énamo ímbá ímba kawé'á úmai kéna ímba áséma éna sáwísankaamba isasá aampa'á tukésa wénowe.

¹⁴Marapá'ó méraan-kwaasifimba mé'a sámó kaintenkáámbá wéowe. Omápa'o wérain-daopa'o mósá awánaantemba kembiwí méraawini áwáuma wéawanaawe. ¹⁵Iyamá ómbá kúra'maresa ímba aúpá'á maráiyamba afora'á makésa mindáópaken-kwaasi awánánááwe. ¹⁶Miyáumai sámó kaintembá waásifimba mé'a sán-kátinkaiyasa kentí kawé-kísáú tuwánésa kentifo wíyómpa'o méraiwain-awi'a mósá maránááwe Ísu siyáiyé.

Ísu amáámbo siyáin-aai.

¹⁷Ísu mináái simátimena séna ímba kentáfé'a sé'a Mósesé siyáin-aine Maníkón-aai simátímakaawi siyáan-aine ifá'á túwáíwaiye ímba seró. Maníkón-aai siyáan-aai ímba tuwánáúmbo siyáanteni'o úmaimo paápé índasafe'a kunkáumne. ¹⁸Simátíménda ísáaro. Wíyómbo maramá wéraisana póna Maníkón-aai waé'wae'a wéiyé. Maníkón-aaigo seyaafá'á waé'wae'a wéimba póna minááiígómó siyáinten-úmai seyaafá-tántáá'á

paápé íníye. ¹⁹Miyáumai Maníkón-aaifinkembo karo'-ááímó taraisésamo fí'owantafesamo sésamo wéundantemba miyá índa mindá kanaán-íye síyanamo éna Maníkó séna kesí waási kawáánúnda-waasifinkemba ímba fasi'aén-kwáásín-owe sínífo Maníkón-aaimo taawiyafésamo simátimesamo sésa Maníkón-aaí ísáaro wésewisafena Maníkó séna kesí waási kawáánúnda-waasifinkemba óraa'-waasin-owe síníye. ²⁰Moórá-aaí simátíménda ísáaro. Ámáán-kawaa-waasiye ámáamba sen-kwáásíyé sésa Maníkómó siyáintemba úmai méraumnemo sembá karo'á wésewe. Miwímó ontembó kembiwímó é'a Maníkómó kawáánipa'a ímba mé'a Maníkómó siyáintemba érai'a miyámó é'o é'a Maníkómó kawáánipa'a ménaawe Ísu siyáíye.

Tínkamon-aaimo siyáin-aaí.

Rúku 12:57-59

²¹Ísu maarán-ááíwárá'á siyáíye. Naaófá'á Mósese kentíwá'násafena simátímakain-aaí ísaraamba maará siyáíye. Ímba tínkamiyasa púwóro. Miyámó íyasamo ésa aaifimbá maitinkánááwe siyáimbanifo ²²simátíme'a súné. Miwítí waásisafesa aaisambá wétiyiyawi aaifimbá maitinkáiyamba mindá kanaán-íye. Miwítí waásisafesa sáwí-aaí simátínkááwi tí'maesa aaimó ísááwitopa'a tíyasa aaifimbá maitinkáiyamba mindá kanaán-íye. Miwítí waásisafesa uwó-wáásíyá'ó úwoi-waasiya'o sésa símai sáwí'a wéiyawi ónkaifa'o iyamó wégaipa'a méraiyaamba mindá kanaán-íye. ²³Miyán-ááí imáyáa ombá Maníkóntáfé'o imáyáamo é'o moórá-tantaa'o aménae'o óraa'-amaan-daumpa'o komé'o é'a kentí waási aaí ta'ótokaiya'o tááka'o maké'o é'a ²⁴Maníkómbó amíyan-tantaa'a óntan-taaregoni ewaa'á mámare'a minááí koísámai arupíse uwásuwe'a kouweré'a Maníkómbá áméro. ²⁵Aaimó simátinkanae síyawimo tí'mae wíyasa aampa'á mósimai paápé uwásuwesa koró. Óraa'-waasimo mátimiyasamo ésa í-wáásí timíyasa ánda-naumpa'a tinkánááwe. ²⁶Ímbo miyámó íyasamo ésa ánda-naumpa'a mótinkaiyasa ímba ááéma tai'ánaumne sésa seyaafá'-méyámbá tímatuwaiyasa faútinkanaawe Ísu siyáíye.

Aarakwá'ó tasáén-aaimo siyáin-aaí.

Mátíyu 19:9, Máaka 10:11-12, Rúku 16:18

²⁷Ísu minááí simátimena séna naaófá'á Mósese simátímakain-aaí ísaraamba maará siyáíye. Fí'owi tuwaaíníntóné tuwaaí'wainté ímba nóro siyáimbanifo ²⁸simátíme'a súné. Moóráwigo moórá-inimbo awánénamo tafisénae sénamo índa ímba afora'á ínífo imáyáa aantemba tafisínana Maníkó séna imáyáafinkemba é'a wétafisiye síníye. ²⁹Túrankomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awáné'o é'a ónkaifa'o wíyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'o uráinda maisuwé'o méraiyaamba mindá kawé'an-íye. ³⁰Tiyáánkomo

sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tiyaamba arátúwáaro. Kae-tíyáábó wéraina'o é'a sáwí-marupa'o iyamó wégaipa'a wíyamba mindá sáwí'an-iyé. Sáwí'o uráinda maisuwé'o méraiyaamba mindá kawé'an-iyé.

³¹Naaófá'á Mósese maará siyáiyé. Moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwaíndawí aúfáífimba agaimaréna séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáimbanifo ³²simátimé'a súné. Awaainínkó ímba moórá-waasigoe wénisana awaai'kó ai'mátuwaísana minínínkó kówéna moórá-waasi komaiyéna minínínkó aú-waasigoe wénimba sáwí-anka'a wéniyé. Aifa'-áwááikómó ai'mátukaintafena miyá wéiyé. Moórá-waasigo ai'mátukain-inimbo wémaimba wewará'á umémbá wémaiyé Ísu siyáiyé.

Seyaafá-tántáapímbá ímba matuwé'a seró-áái.

³³Ísu maarán-áái'wará'á siyáiyé. Naaófá'á Mósese simátimákain-aai ísaraamba maará siyáiyé. Fasi'aénkómpátá miyá ónaumne síyamba karo'á sefáínifo érai'a sé'a miyán-oro siyáimbanifo ³⁴simátimé'a súné. Kemó miyá ónaumnemo síyambo é'a érai'a miyán-oro. Kemó ímbo miyá ónaumnemo síyambo é'a érai'a ímba miyán-oro. Maní'kó káráwiyaiwi wíyómpa'a méraifo Maní'kón-áwíka'a ímba matuwé'a seró. ³⁵Maní'kó marapá'á káráwiyai'pa'an-ifo ímba marará'á matuwé'a seró. Yérúsaremu-naopa'a Maní'kó káráwiyain-daopa'an-ifo ímba mindáo'pa'a matuwé'a seró. ³⁶Fafután-á'nóntáúrá'á kaantún-a'nontau ímba kanaán-ure'a kaantún-a'nontaura'a fafután-á'nóntáú ímba kanaán-uránááfo tí'nónká'á ímba matuwé'a seró. ³⁷Kemó miyá ónaumnemo síyambo é'a maarán-áái aantemba seró. Ewé miyá ónaumne seró. Kemó ímbo miyá ónaumnemo síyambo é'a maarán-áái aantemba seró. Al'áo ímba miyá ónaumne seró. Simátimunda-aai waántáwankon-imayaafinkeni'a wéowe Ísu siyáiyé.

Anondáámo ímbo tínkamiyan-aai.

Rúku 6:29-30

³⁸Ísu mináái simátiména séna Mósese simátimákain-aai ísaraamba maará siyáiyé. Moóráwigomo moóráwigoni aúrambo fituwáinasamo ésa wen-ánóndáá wenaúramba fituwánááwe. Moóráwigomo moóráwigoni áwááyaamba pótuwainasamo ésa wen-ánóndáá wenáwááyaamba pótuwanaawe siyáimbanifo ³⁹simátimé'a súné. Sáwí'o uwátinkaiya'a ímba anondáá miwí sáwí'a uwátínkáaro. Táá'o tuwaumíya'o é'a ímba anondáá tínkame'a aneka'á waé-timiyasa tuwaumónááwe. ⁴⁰Kentí unáánkwátóisafesamo maénae sésamo tí'maesamo aaimó ísáín-waasigompa'a kurésamo síya'o é'a ímba al'áo síyamba paákákén-únánkwátóiwara'a tíméro. ⁴¹Aampa'ó ta'ótoresamo sésa kentáái

moparáwímbá kárika'a súwa'nai orómó síya'o é'a ímba a'áo síyamba úwoima ayáatáaka'a túwa'nai oro. ⁴²Moórá-tantaa'a simiyó síya'o é'a úwoi tíméro. Moórá-tantaa'a wááu simiyó síya'o é'a miyán-oro Ísu siyáiyé.

Namuro-wáásí kawé'a uwátínkáaro-aai.

Rúku 6:27-28,32-36

⁴³Ísu mináái simátimena séna naaófá'á simátímakain-aai ísaraamba maará siyáiyé. Kentí waási-imayaan-oro. Kentí namuro-wáásí tiyámba uwátínkáaro siyáimbanifo ⁴⁴simátimé'a súné. Kentí namuro-wáásí imáyáa timé'a sáwí'o uwátínkááwisafe'a túwa'nai úmai Maníkómpá'á inái seró. ⁴⁵Miyámó ombá wiyómpa'o kentifo méraiwaini iyámpói-i'a wéowe. Maníkó miyáumai kawé'a uwátinkena aái sisaná aa'á kaisaná kawé'-wáásíyá'é sáwí-waasiya'e aa'á kaisaná Maníkó aái sisaná aa'á tisaná arupísemo on-kwáásíyá'é ímbo arupísemo on-kwáásíyá'é aa'á wétiye. ⁴⁶Seyaafá'nánká kentí waási-imayaamo wéowasamo ombá anondáa miwí-ímáyááwárá'á wéowe. Taakisimó máén-umen-kwaasi ímba kawé'-wáásí ombánifo miwítí waási-imayaamo owasamó ombá anondáa miwí-ímáyáá wéowe. Miyáumaimo kentí waási-imayaa aantembo íyanamo éna Maníkó ímba kawé'-mékámbá timínífo kentí namuro-wáásíwárá'á imáyáa tíméro. ⁴⁷Seyaafá'nánká kentí waási-i'a úmai kawé'a wéuwatinkaawe. Maníkóní ambó ímbo wéaraaiwaewiwará'a miyá wéowe. Miyámó onten-úmai kentí waási aantemba ímbanifo kentí namuro-wáásíwárá'á kawé'a uwátínkáaro. ⁴⁸Kentifo wiyómpakewi kawé'-í'a úmai méraimba mindásafe'a imáyáa é'a kawé'-í'a úmai méraaro Ísu siyáiyé.

Wétuwa'nai-on-aai.

6 ¹Ísu mináái simátimena séna tuwímbaisafe'a tirumbá uwátinke'a túwa'nai iyamba ímba maarán-ímáyáá é'a waási méraiyanka'a wétuwa'nai-onasa óraa'-waasin-iye síwae-imayaa ímba iyamba úwoi túwa'nai oro. Miyán-ímáyáámó wée'o túwa'nai íyanamo éna kentifo wiyómpakewi kawé'-mékámbá ímba timíníye. ²Óntamo ímbo makáawimo túwa'nai iyamba waási aamoí uwásinkaiwae-imayaa ímba é'a ímba óraaka'-oraaka'a síyamba úwoi túwa'nai ónááwe. Kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásí ámáán-daumpa'e aampa'é toruparésa óraaka'o sembá óntamo ímbo makáawimo tímémba ímba miwí-ímáyáá ombá wétimesa kesúwí'a mósá maráíwae sésa wétimewe. Érai'a simátimé'a súné. Mindámo tímén-anondaa miwí túwí'o mósá máraámba é'a mimbéyámbá wémaewe. ³⁻⁴Óntamo ímbo makáawimo túwa'nai iyamba kesí waási suwánaafo sé'a waásimo ímbo méraiyanka'a túwa'nai oro. Miyámó ombá kentifo aúpá'ó wéomba tuwánaiwai póna kawé'-mékámbá timíníye Ísu siyáiyé.

Maníkómpá'a inaimó sen-áái.*Rúku 11:2-4*

⁵Ísu mináái simátimena séna Maníkómpá'ó inaimó síyamba kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásímó sentembá ímba miyán-oro. Miwí sésa waási suwánésa aamoí uwásinkaiwae-imayaa ésa áamáan-daumpa'a mésa waásimo tóso on-áémpá'á mésa inai wésewe. Érai'a simátimena sune. Miwímó miyámó wéon-anondaa miwí túwí'o mósá wémaraamba mimbéyámbá wémaewe. ⁶Miwí miyá wéfo Maníkómpá'á inai síyamba kentí naaúmpa'a kembiwí aantemba imé'a kentifombó ímbo ane'ó awánaawimpa'a inai síyana aúpá'ó wéomba tuwánaiwai póna iséna kawe'a úmai túwa'nai íniye. ⁷Maníkómpá'á inai síyamba úwoi-aaiyaamba ímba símai tafisénááwe. Maníkóní aambó ímbo arááiwaéwi sésa tafisímai-aaisa senanasá súwa'nai íniye sésa úwoi-aaiyaamba símai wétafisefo ⁸ímba miyán-oro. Kentifombó Maníkómpá'ó miyám-baaran-aaisafe'o wéaisai-e'o súwa'nai íniyemo síyamba é'a awánaraimba póna túwa'nai íniye. ⁹Maníkómpá'ó aaimó síyamba maará seró.

Kentáásifowao wíyómpa'o méraandawi enáwí'a íyáákarain-awita mósá wémaraumne. ¹⁰Ení nombaragó seyaafá moórá-mora-waasi tirumpimbá kumíno. Wíyómpakewimo ení áamáambo arááiwaéntemba marapátá méraundawisa miyáumai arááiwaéno.

¹¹Káfé-kanaa-tomba kentáá simiyó. ¹²Waásimo aoisaambó uwásinkaiyata anondáá ínta miyásá uwátinketa miwítí aoisaambá maitiyúwáana miyáumaisa kentáási aoisaambá maisiyuwaaó.

¹³Sáwí-yantaakomo kentáá ma'máímo awánáíndasafenamo ínamo e wasiyuwaaó. Seyaafá'-má'ú-yántáákó kentááímbá tifó sé maisiyuwaaó. [Ení waási kawáánúmae wéiyonana ení fasi'aémbá waé'wae'a úmae wéiyisana enáwí'a óraa'a úmae wéiyimba érai'-aain-iyé.] Miyán-áái Maníkómpá'á seró.

¹⁴Sáwí'o uwátínkaraamba ímbo anondáámo sáwí'o é'o ifátuwaiyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwímó sáwí'o wéomba túwa'nai ena maitiyuwáínífo ¹⁵sáwí'o uwátínkaraamba úwoimo imáyáamo úmae iyé'o ímbo ifátuwaiyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwímó sáwí'o wéomba ímba maitiyuwáíníye Ísu siyáíye.

Tómbó aawentamó on-áái.

¹⁶Ísu mináái simátimena séna Maníkómpá'ó inai aantembo sé'a tómbá wéawentan-omba aasásóí'-wáásímó ontembá ímba miyán-oro. Miwí sésa waási suwánésa sésa kawe'a ésa tómbá wéawentan-owe síwae sésa tómbó ímbo naanten-tóí'á matuwésa méraawe. Érai'a simátimena sune. Miwítí méyámbá miwí túwí'a mósá wémaraam-beyamba é'a maiyáawe. ¹⁷Miwí ésa miyá wéfo kembiwí tómbá wéawentan-omba tóí'a wisuké'a

ti'nóntáu paasé'a túmai kawelá úmaraiyasa ¹⁸waási tuwánésa tómbá wéawentan-owe ímba síyana kentifo tuwánéna kawel-méyámbá timíníye. Kentifon-ane'ó ímbo awánaawi aúpá'ó ombá awánaiwai kawel-méyámbá timíníye Ísu siyáiyé.

Wiyómpaken-kawe-tantaakon-aii.

Rúku 12:33-34

¹⁹Ísu mináái simátimena séna marapá'ó méraamba sáwífa'-ontama ímba máráaro. Maráíyan-ontama ufóiyaraamba ínana waígo náinana táúkaa'a ínasa mindámbá sáwí'a uwásuwesa umémbá maénááfo sáwífa'-ontama ímba maré'a ²⁰kawe-kísáú maíyana kentí kawel-tántáá'a wiyómpa'a wéniye. Wiyómpa'a wéraitamba ufóiyaraamba ímba ínana waígo ímba náinana táúkaa'a ímba ínasa waási ímba umémbá maíyana úwoi wéniye. ²¹Marapá'ó kentí óntamo wérainanamo éna marapátáféna tinkáínifo wiyómpa'o kentí óntamo wérainanamo éna wiyómpatafena tinkáíníye Ísu siyáiyé.

Túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-áái.

Rúku 11:34-36

²²Ísu mináái simátimena séna túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-tántáá'an-íye. Túrankomo kawel'ó úmaimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá sámá káínifo ²³túrankomo ímbo kawel'ó úmaimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá tuwinkáíníye. Marapá-tántáá'-ímáyáá aantembo íyanamo éna kempímbó sámó kain-tántáá'ó ímbo wénamo éna kumeu'ó í-tántáákó óraa'a úmai wéniye Ísu siyáiyé.

Óntantafena Maníkóntáfénamo siyáin-aii.

Rúku 16:13

²⁴Ísu mináái simátimena séna ímba kanaa'á kae-káwáá-wáásítí kísau wémaewe. Miyámó ésamo ésa moóráwigomba aamoí ésa moóráwigomba ímba aamoí uwánkanaawe. Miyámó ésamo ésa moóráwigoni kísau kawel'á úmai maésa moóráwigoni kísau tuwesaraí ónááwe. Miyáumai Maníkóní kísau mo ma'éo é'a sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaa ímba úmae iyónááwe. Sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaamo é'o é'a Maníkóní kísau ímba maénááwe Ísu siyáiyé.

Méraantafe'a ímba óraa'-imayaa oró-áái.

Rúku 12:22-31

²⁵Ísu mináái simátimena séna mináái imáyáa é'a simátimé'a súne. Méraamba ímba óraa'-imayaa é'a tómbó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a kentúra'o unáánkwátóimo íyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. Tómbó náiyamba úwoisambanifo waásimo méraamba óraa-tantaa'an-íye.

Unáánkwátói íyamba úwoisambanifo waási túma óraa-tantaa'an-iye. ²⁶Numagómpá'á imáyáan-oro. Numagó ímba kísau éna tómbá fáká'mai naaúmpa'a makéna wénaifo kentifo wíyómpakewi miwítí tómbá tímísasa wénaawe. Maníkón-aúranka'a kemá waási numagómbá íyáákaraamba póna kentí tómbó éna timíníye. ²⁷Kembiwímó óraa'-imayaamo é'o é'a maíyan-kanaa ímba kanaa'á ayáátááka'a méranaawe.

²⁸Unáánkwátói íyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a waiwandáánká'á imáyáan-oro. Waiwandáánkó ímba kísau éna ímba wení unáánkwátói makáífo ²⁹simátíme'a súne. Naaófá'á Yúndaa-waasiti óraakon-awi'a Soromoní sáwífa'-unankwatoíye ko'naariríyékó makówi úwasa waási awánésa kawé'an-iye sumbánifo waiwandáán-aramba awánésa óraa-kawé'an-iye wésewe. ³⁰Ufá'á ko'naarirí-tántáá'é séna waiwandáámbá Maníkó makáíye. Umá ímba waé'wae'a ínifo káfé'a ínasa aafáyáa waási agaisuwáiyamba Maníkó mintántáá'á imáyáa éna ko'naarirí-tántáá'á makáíye. Miyáumai Maníkó waásisafena imáyáa éna kentí unáánkwátói timínífo kembiwí Maníkontáfé'a ímba kanaa'á wésuwa'nai-iwain-iye ímbo seráámbá wésewe. ³¹Maníkó wétuwa'nai-ímba pó'a tóné nonémó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a unáánkwátóimo íyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ³²Maníkóní aambó ímbo arááíwáéwi tóné nonémó náiyantafesa óraa'-imayaa wéowe. Tómbó nombó ímbo wéne'o é'a púwófo séna kentifo imáyáa éna wétimífo imáyáa ímba óraa'-imayaa wé'e'a ³³Maníkómó wení waásimo kawáánintafe'a aifa'á imáyáa é'a wembó arááímo tainí'o wéontafe'a imáyáa é'a miyámó owaná mintántáá'á wétimiye. ³⁴Aúnkáwe aafáyáawe paápé índa-tantaatafe'a ímba óraa'-imayaa íyana tirunkó umbaí táíno. Káfé'a wérain-tantaatafe'a imáyáa é'a aafáyáamo paápé índa-tantaa'a awáné'a imáyáa é'a moóra-kanaa moóra-kanaamo paápé índa-tantaa'o awánaantemba imáyáan-oro Ísu siyáíye.

Ímba sáwí-aai simátíméro-aai.

Rúku 6:37-38,41-42

7 ¹Ísu mináái simátimena séna tuwáné'o é'a sáwí-waasiye siyanamó éna Maníkó kentáfénawara'a miyá sínífo tuwáné'o é'a sáwí-waasiye sefó. ²Kawé'-áái wésimatime'a sáwí-aai wésimatime'a íyantafena Maníkó kembá miyá íníye. Tíméntení'a úmai Maníkó miyáumai timíníye. ³Kentúrampimba iya-arumbá wéraisalo ombá ímba awánaamba kentí waási tuwáné'a enaúrampimba ayaantambá wéraiye wésefo ímba miyá seró. ⁴Kentúrampimbo iya-arumbó ímbo awánaamba nóra séra kentí waási túrampinkemba tiyaantambá maitiyuwánae wéseo. ⁵Kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásín-oyo kentúrampinkemba iya-arumbá maisuké'a tuwáné'a kentí waási túrampinkemba tiyaantambá kanaa'á maitiyuwánááwe Ísu siyáíye.

⁶Kawe-tántáá'ó iyánkómbó ímbo ámentemba Maníkón-aai taraisíyawi ímba simátíméro. Simátimiyasamo ésa karaánáá'a simátinkanaawe. Kawe-tántáá'ó póigombo ímbo ámentemba Maníkón-aai ímba sínkáíye wésewi ímba simátíméro. Simátimiyanamó éna minááí'gó fiyúndáraamba to'wíníye.

Maníkómpá'ó inaimó sen-áái.

Rúku 11:9-13

⁷Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó wésemba áisai úmae wéiyiyana timíníye. Áántamae'lo wéiyiyana kentáái isáíníye. Wésaafa úmae iyíyana Maníkó aráátiminiye. ⁸Áisai íyanamo éna Maníkó timíníye. Wéaantewanamo éna Maníkó kentáái isáíníye. Saafámo íyanamo éna Maníkó aráátiminiye. ⁹Kemá iyámpóiwara'-waasi kentáánintombo kisaamá simiyómó síya'lo é'a ímba óntamba timíyamba kisaamá timénááwe. ¹⁰Mófáá'a simiyómó síya'lo é'a ímba iyaankafayaambá timénááwe. ¹¹Énifo sáwí-waasi ombánifo kentáánintomba kawe-tántáá'á wétimefo wíyómpakemba kentáásifowa kawe'-aantemba iwáí póna áisai íyawimo éna kawe-tántáá'á timíníye.

¹²Kembó tirááímo táinda-i'lo úmaimo wétuwa'nai-iyá'a miwí miyáumai túwa'nai oro. Minááímó simátimunda Mósesé siyáin-aaiye Maníkón-aai simátímakowi siyáan-aaiye minkáé'-ááí'góní áwáuma wésimatimune Ísu siyáíye.

Kári'-ontagon-aai.

Rúku 13:24

¹³Ísu séna kae'-óntámá wéraisá'a kári'-ontafimba iyáféráaro. Óraa'-ontama óraa'-ankoni ontamán-iyé. Maníkóní némpa'lo maé'mae'lo íyan-aempa'a minóráá'-ámpá'á wéwesa sáwífa'-waasi minóntáfímbá wégowe. ¹⁴Kári'-ontama umbai-ánkóní ontamán-iyé. Aúí'lo úmaimo maé'mae'lo íyan-aempa'a minúmbái'-ámpá'á wéwesa sesimái'-waasi aantemba minóntámá saafá úmai awánésa wéyiaferaawe Ísu siyáíye.

Karo'-ááímó sen-kwáási táái.

Rúku 6:43-44, Rúku 13:25-27

¹⁵Ísu mináái simátimena séna tuwímbai karo'á simátimesa sésa Maníkón-aai simátimunda-waasi úne wésewi miwí káráwimai méraaro. Sipisípi-poigomo aáno úmaimo máintemba miwí karo'-ááwéyáá úmai wénombanifo kawe'-ímáyáá sáwí'a wéuwatinkaan-kwaasin-owe. ¹⁶Miwítí áwáumo awánánae'lo é'a miwítí kísau awáné'a miwímó méraawini áwáuma awánaaro. Fekómó éna ímba áwíyanda-arankaamba iyáínífo fe'-arambá iyáíníye. Antirígómá afo'afáá'-arankaamba ímba iyáínífo

antírí-aramba iyáíniye. ¹⁷Miyáumai kawe-táígo kawe'-árámbá iyáísana sáwí-taigo sáwí-aramba wéiyaiye. ¹⁸Kawe-táígo ímba sáwí-aramba iyáísana sáwí-taigo ímba kawe'-árámbá iyáísana ¹⁹kawe'-árámbó ímbo iyáín-taima ayáímai iyafímbá wéagaisuwaawe. ²⁰Miyáumai minkáró'-wáásítí kísau awáné'a miwítí áwáuma miyáráán-úmai awánánááwe.

²¹Kentáfésa kesí Fasi'aénkón-iye wésewiwara'a Maníkó ímba seyaafá'nánká káráwinda póna kesifo wíyómpakewimbo arááímo tainí'o wéowi aantenka'a káráwiyiniye. ²²Maníkó seyaafá'nánká méraawini áwáusafesa tísai índa-kanaa tíndara'a kentáfésa sáwífa'-waasi sésa Fasi'aénkóo ení fasi'aéntámbá Maníkón-aai simátímakaumne. Ení fasi'aéntámbá waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyukaumne. Ení fasi'aéntámbá fí'o-fí'on-kawe-kísau ímbo awánaraan-kísau maiyáumne síyambanifo ²³simátíme'a súne. Ímba kesí waási é'a sáwí-kísau wémaen-kwaasin-oyo kóro kemá sénaumne Ísu siyáíye.

Naambó urááyawi-taai.

Rúku 6:47-49

²⁴Ísu mináái simátímena séna kesáái isésa wéaraaiwaewi miyán-kwáásímó simátíméndara'a isáaro. Kawe'-ímáyááwárá'-wáási fasi'aén-dámbá ónae sésa mai'á u'maésa kumémesa óntanka'a naamayáámba múfaimai naambá úmaraiyana ²⁵aa'á téna óraa'-nomba fínana mindámbá ímba tawísínda fasi'ámai wéena óntanka'-namba póna úwoi wéíniye. ²⁶Énifo kesááimo isésamo ímbo kawe'ó úmaimo wéisaiyawí miyán-kwáásímó simátíméndara'a isáaro. Naambá ónae sésa ímba mai'á ukésa iyamba nonáámááíya'a paák'á úmakaiyana ²⁷óraa'-a'a téna nombá fiyéna mindámbá tawísísuwainana sáwí'a íniye Ísu siyáíye.

²⁸Ísu mináái simátímuwasa túwaandu urón-kwaasi isésa ²⁹ámáámba sen-kwáásímó sentembá ímba sífó óraa'-waasigoraamba siyé sésa táátafesa uráawe.

Ísu námombo kón-kwaasi kawe'ó uwánkarain-aai.

Máaka 1:40-44, Rúku 5:12-14

8 ¹Táátafesa uwaná Ísu minómápákémbá kumúwasa sáwífa'nanka ánaaemba arááiwáúwana ²moóráwigo námombo kón-kwaasi Ísumpa'a téna óraakon-iye séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainone súwana ³Ísu ayáámba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana minúwóiyáámbá kawáúguwana ⁴Ísu séna enáúra'o uwánkaunda-aai simátímenafó enáúra'a kawáúwifo naaófá'ó Mósesemo siyáintemba ámáán-kísau-waasifa'a wéma enáúma máaraatime póíma

tímínasa Maníkóntáfésa ísámai tufú'mai agaiyasa seyaafá'nánká awánésa áurakemba kawáúwiye sénááwe Ísu siyáiyé.

Rómu-i-waasigon-aai.

Rúku 7:1-10

⁵Ísu mináái simásuwena Kápaneamu-naopa'a kúwana Rómu-i-waasiti kawáágó ména Ísumpa'a téna óraaka séna ⁶óraakoo kesí kísau-waasi naaúmpa'a ména óraa'-ai'a isaná áuwawaako ímba úwauwa wéšana méraiye súwana ⁷Ísu séna koasófankanaumne súwana ⁸wemá séna kemá kári'-waasi úmpo emá óraa'-waasi ómpo kesí naaúmpa'a íyínda uwófi'a ínompó ifátuwe aai aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáino. ⁹Kewará'á kawáá-kísáúgóni áwáuma awánaraunda kesí kawáágó sisa'á wení kísau wémae'a kesí i-wáásísáfé'a súnasa kesí kísau wémaewe. Moóráwigontafe'a sé'a waaó súnana wéwisa'a moóráwigontafe'a sé'a tiyó súnana wétisa'a kesí kísau-waasisafe'a miyá uwómó súndantemba miyá wéofó úwoi aai aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáino súwana ¹⁰Ísu mináái iséna áátafena éna wembó arááíwa'maesamo kun-kwáásísóntáféna séna simátimé'a sune. Minkwáásí Rómu-waasigo kentáféna súwa'nai í-fásí'áémbá tokáiyé wésifo kesí waási Ísareri-waasifinkene fí'on-kwaasifinkene ímba miyán-áái wésewe. ¹¹Simátíménda ísáaro. Aafáúmó íyáúsipakene kúwáféráipakene fí'o-fí'on-aempakene sáwífa'nanka tóso ésa Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mésa kentíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe tómbá náiyambanifo ¹²mindárau tísaafitantambo uráawi miwí túma maimaé wéiyesa sésa Maníkó kawáánipata ménaumne wésewi tí'maena kumeu'ó in-áémpá'á tiyuwáfnasa ifí'á wétesa sáwí'a úmai mésa túwááyaamba umpufuwónááwe Ísu simátiména ¹³Rómu-i-waasiti kawáágóntáféna séna emó kentáfémo séndantemba miyá onaná asófainifo ení naaúmpa'a waaó súwana minkánáá wení kísau-waasi asófankaraiye.

Ísu tí'o ún-kwaasimo asófátinkarain-aai.

Máaka 1:29-34, Rúku 4:38-41

¹⁴Ísu Pítaani naaúmpa'a iména awánómbe Pítaan-aráandaomba áuiya kówana mérowana ¹⁵ayáánka'a ta'ótorowana mináuíyá tasí úwana íyáfasinkena tómbá kúfu'a uwátímakaiye.

¹⁶Úwasa fenómpinka'a sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasi tí'maesa Ísumpa'a túwana aai séna sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa kóuwana tí'o ún-kwaasi asófátinkaraiye. ¹⁷Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna Ísuntafena séna sí'o wéimba asófásinkena

sí'o wéimba tasí uwásínkaraiye
agaimaréna siyónka'a póna Ísu miyá uráiyé.

Ísumba arááiwaenaemo siyáan-aii.

Rúku 9:57-60

18 Moórá-kanaa sáwífa'nanka tóso ésa Ísun-amándára'a mérowana tuwánéna wení waásisafena séna nonkwaaúnkóní menáípátá kónae súwana 19 moóráwigo ámáámba sún-kwaasigo téna séna seyaafá'-náópa'o nín-dafa'a es'é'a nónaumne súwana 20 Ísu minkwáásígómbá áisai ena séna emó sénda súnda-aii imáyáan-uwo. Waankó taaiyaifimbá wáísana numagó ánáamba úmarena wéwaifo kemá waási úranko ímba naambá úmare'a wéwaumne súwana 21 moóráwigo wembó arááiwauwai séna óraakoo méraanana kesifo puwína utámare'a embá arááiwaenaumne súwana 22 Ísu séna ímbanifo kesáái ímbo isésamo pukáan-kwaasiyaamba owí puwíyan-kwaasi utátinkanaafo emá kembá sirááiwauwo Ísu siyáiyé.

Óraa-fiyunda torówanamo Ísu mafaimakáin-aii.

Máaka 4:36-41, Rúku 8:22-25

23 Ísu mináái simámena wení kísau-waasiye nompín-táómpimba íyátesa nonkwaaúnkóní menáípá'á kumbá 24 Ísu a ún-kwaigurówana minkwaaúmpá'á óraa-fiyunda torówana nonkó tufántáafan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa 25 inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa Fasi'aénkó puwúnafosa súwa'nai uwo suwaná 26 nóintafera wéinkaisoo. Kentimankúnkúmba kári'an-iyé séna íyáfasinena fiyúndágonte nonkóntétafena óraaka séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe'a mafáúyana nonkó kará'náguwana 27 táá'a úwasa keáímbá sésa nóran-kwaasiya'iyó. Fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaiyó sésa tiyáámba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

Sáwí-amutambo maitíyukain-aii.

Máaka 5:1-17, Rúku 8:26-37

28 Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káriri-marama tínaaempa'a wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa mimbárafá'á kumbá Ísu mindómpín-táómpinkemba kumúwasarai kae'nárai wempá'á tiyááye. Minkáé'nárai sáwí-amutamba tirumpimbá mérowasarai waásimo utátinkón-ontan-aifa'a mésarai túwáífiya wéuyasa waási inkaisésa minkáé'náraimo méroyapa'a ímba kuwasarái minkáé'nárai Ísumpa'a tésarai 29 óraaka sésarai Maníkón-ááninkoo sínkami-kanaa ímba tiyáisa sínkaminierai wétene suyasá 30 ewaa'á sáwífa-poima mésa umá wénowasa 31 minkáé'nárai tirumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa sésa si'mátuwesaaamo e mimpóí tirumpimbá si'maraao suwaná 32 miyán-oro súwasa sáwí-amutantomba minkáé'nárai

tirumpinkémbá kárúwesa pói-tirumpimba koférówasa mimpóísómbá seyaafá'á ámèmpakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpímbá kúwáférómbe putásowasa ³³póiyá'o tafíkwí awánésa minúwóiyáán-úmai naaópa'a wésa póígomo úne Ísumo minkáé'nárimo uwátinkone mósimatim-besimati uwásá ³⁴isésa koawánánae sésa kumbá koawánésa Ísuntafesa sésa maambáráfá'á ifá siyuwésa kóuwo siyáawe.

Ísu aísamaimo pukówimba kawé'ó uwánkarain-aii.

Máaka 2:1-12, Rúku 5:17-26

9 ¹Suwaná Ísu wení kísau-waasiye nompín-táómpimba íyátesa kumbá wení naaópa'a marapá'á kúmúwasa ²tuwímbai aísamaimo pukówimba wandaaifímbá marésa taawiya'maésa tésa Ísumpa'a máánkówana Ísu tuwánéna taawiya'maésamo tun-kwáásímó érai'a kawé'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ³ámáámbo sun-kwáásí keáímbá sésa Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáfnífo minkwáásígó Maníkómbá karaánáá'a wéankaiye suwaná ⁴Ísu miwítí imáyáa tuwánéna nóra séra miyá-sáwí-ímáyáá wéoo. ⁵Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafenamo séna ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamaimo pukáindawintafenamo séna íyáfasine eyáárika'a waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sésa awánánaáwe. ⁶Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaa maitiyuwáúnda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánaáwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna íyáfasinke ení wandaaímá maimaé ení naaópa'a waaó súwana ⁷íyáfasinena wení naaópa'a kúwasa ⁸mérowi Ísumo úmba awánésa táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa Maníkó minkwáásígómbá fasi'aémbá ámísana póna miyá uráiyé sésa táátafesa ésa tiyáámba tóipimba fáákaawe.

Ísu Mátíyumbo áántarain-aii.

Máaka 2:13-17, Rúku 5:27-32

⁹Suwaná Ísu tuwéna wéna awánómbe moóráwigon-awi'a Mátíyu taakisimó máún-daumpa'a mérowana awánéna séna íyáfasine kesé'a tiyó súwana íyáfasinena wembá arááíwa'maena kúwasa ¹⁰Ísu wení kísau-waasiye Mátíyuni naaúmpa'a imésa tómbá wénowasa sáwífa'nanka taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásiyé mindáúmpá'á imésa nowasá ¹¹ámáán-kawaa-waasi awánésa Ísuni kísau-waasisafesa tísai esa sésa kentí óraako nóra sénawa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásísé'a tómbá wénaiyo suwaná ¹²Ísu iséna séna tíyofaan-kwaasi kawé'-úmaimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-oyo tí'o in-kwáásí wétuwa'nai-owe. ¹³Mindásafe'a arupíse úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba

kunkáumpo sáwí'o úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'a tíwae sé'a kunkáumne. Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó séna póimo tufú'maimo agaimáimo símémba kanaán-ifo tirumbó wéuwatinkaamba óraa'-aamoí wéune
 siyáimba mindásafe'a imáyáa é'a miyá wéumpo minááígóní áwáuma isé'a miyán-oro Ísu siyáiyé.

Tómbó aawentamó on-áái.

Máaka 2:18-22, Rúku 5:33-39

¹⁴Súwasa Yóni nombó maitínkáíwaini kísau-waasi Ísumpa'a tésa áísai esa sésa keséta áamáan-kawaa-waasiye moórá-mora-kanaa Maníkóntáféta imáyáa éta tómbá ímbo náúnda inái aantemba wésumpo ení kísau-waasi ímba miyá ombá tómbá úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ¹⁵Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómbo kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. Ánaemba minkwáásígómbá aí'mae kóiyasa minkánáa amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáiyé.

¹⁶Ísu mináái simátimena séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyanamo éna aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. ¹⁷Aú-anda-aran-domba ááéeraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatíwiniye. Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawana minándá-árán-dóné misípísípí-ási-anafeune kawé'a úmai wéraiye Ísu siyáiyé.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.

Máaka 5:22-43, Rúku 8:41-56

¹⁸Ísu mináái wésimatimuwana moóráwigo áamáan-danka'o káráwiyowi téna Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena séna kesiyáámúmba puwínena wéifo tiyé ane'a kóta'ótorenana iyáfasinaino súwana ¹⁹Ísu iyáfasinena wení kísau-waasiye miwá-íyáíse'a kumbá ²⁰moórá-ininkomba áí'a ún-ininko sísamaifakemba kae'a kumbaimái-aatai naeeyámba ankówana minínínkó Ísumba arááíwa'maena wéwena wení unáánkwátói áráyíya'a kóta'ótorena ²¹imáyáa éna séna wení unáánkwátói áráyíya'a kóta'ótóráánanama sí'a ésinkainiye-imayaa éna kóta'ótorowana ²²Ísu faé'mai awánéna séna kesímánaako áá'a ímba íno. Kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iye sénda póna áí'a é'ánkáiye súwana minkánáa kawé'a úmai méraiye.

²³Kawe'á úmai mérowana Ísu wéna áamáán-danka'o káráwiyowini naambó wéronka'a wéna awánómba túwaandu úmaimo méron-kwaasi uwíyemba wétufuwesa óraa'-ifi'a wétowana Ísu tuwánéna ²⁴séna máápa'a kúmóro. Minárásígó ímba pukáifo úwoi aúma wéraiye súwasa Ísun-awíyáái uwaná ²⁵Ísu ti'mátuwowasa máápa'a kúwákárúwowana minárásígó pukópa'a iyéna ayáánka'a ta'ótorowana minárásígó iyáfasinowana ²⁶Ísumo ún-aai wété uráiyé.

Ísu túramba kafíkóndarai kawe'ó uwátínkarain-aai.

²⁷Mináái wété úwana minkákémbá Ísu aampa'á kúmba kae'nárai túramba kafíkóndarai wembá arááiwa'maesarai wésarai óraaka sésarai Téfitini

akún-ándáfákéwí ómpo arunkái uwásinkaaó suyaná ²⁸maréna naaúmpa'a imérowasarai minkáé'nárai wesé'a iméroyana Ísu tísai ena séna kentáfékai sékai súramba kanaa'á kawe'á uwásinkainiyewa wéseyo Ísu súwasarai óraakoo kanaámpó miyá ínóne suyaná ²⁹kentáfékai miyásáfékai érai'e séyamba póna túramba kawe'á íno súwasarai ³⁰túramba awánamai kawe'á uyaná Ísu óraaka simátimena séna kemó únda ímba simátímékaiyo súwasarai ³¹ifátuwesarai wemó úmba mósimatim-besimatimba uyaná wété uráiyé.

Ísu amóíkaratan-kwaasi kawe'ó uwánkarain-aai.

³²Minkáé'nárai kuyasá tuwímbai moóráwigomba áí'maesa Ísumpa'a tuwaná wenarumpimbá sáwí-amutamba mérontafena minkwáásígó ímba aai wésuwasa áí'maesa Ísumpa'a máánkówana ³³Ísu maiyauwówana kóúwana minkwáásígó aai súwasa sáwífa'nanka awánésa táátafesa ésa sésa Ísareri-waasisa éta naaófá'á miyán-kísáú ímba awánaraundasa káfé'warata ímba wéawanaumne sumbánifo ³⁴ámáán-kawaa-waasi sésa sáwí-amutantonti kawáágó fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye siyáawe.

Ísumo arumbó uwátínkarain-aai.

³⁵Ísu naaó'-nao'a óraa'-naopa'e kári'-naopa'e wénena áamáán-daumpimpa'a iména Maníkó wení waásimo kawáánin-aai ásé-aai simátíma'maena iyéna fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi asófatinkaraiye.

³⁶Ísu miyá wéuwasa sáwífa'nanka'o tóso umbá tuwánéna séna sipisípiya'o ímbo káráwiyaawimo ímbo méraisasamo sipisípimo sáwí'o úmaimo nóntemba miyá owasá ímba túwa'nai úmae wénowasa sáwí'a wéowe séna arumbá uwátinkena ³⁷waásima Maníkómpá'á tíwae-imayaa éna wení kísau-waasisafena séna kísau'fa'a sáwífa-tomba áfu karáisasa mintómbá fakaráyan-kwaasi sesimái-waasi méraamba pó'a ³⁸kísaugoni

afowámpá'á inai síyana kísau-waasi ti'maránasa mintómbá fakaránááwe Ísu siyáiyē.

Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-ai.

Máaka 3:13-19, 6:7-13, Rúku 6:12-16, 9:1-5

10 ¹Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae'a nóro-fasi'aemba tiména fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi asófatinkei-fasi'aemba tímakaiye.

²Fasi'aémbá tiména wení kísaura'a ti'maréna séna kesí aantá-waasin-owe súwai túwí'a moóráwigo Sáimoniye séna aú-awi'a Pítaawe simánkena moóráwigo Pítaan-áfáko Énduruni moóráwigo Sépétin-ááninko Yémísini moóráwigo Yémísin-áfáko Yónini moóráwigo ³Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Mátíyu wemá taakisimó maúwaini moóráwigo Áráffásin-ááninko Yémísini moóráwigo Tándiyasini ⁴moóráwigo Sáimoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanae siyáiwaini moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaemba Ísumba wení namuro-wáásimó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísuni kísau-waasin-owe.

⁵Ísu minkwáásí sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi ti'maréna séna kosimátíma'mae nóro. Fí'onkaa-waasiti naaópa'e Sámériyaa-waasiti naaópa'e ímba né'a ⁶kentí waási Ísareri-waasiti naaópimpa'a nóro. Sipisípiya'o ímbo káráwiyaiwaimo ímbo méraisasamo sipisípimo sáwí'o úmaimo nóntemba Ísareri-waasi miyámó wéomba ⁷kosimátíma'e sé'a Maníkó wení waásimo kawáánimba wéombaraiye kosimátíma'mae'a nóro. ⁸Tí'o in-kwáásí asófatinke'a púwón-kwaasi iyáfasintinke'a námombo karáin-kwaasi túma kawe'á uwátinke'a sáwí-amutamba tirumpimbá méraan-kwaasi maitiyúwáanasa kónááwe. Minkísáúgóní fasi'aémbá úwoi timúna'a ímba óntamba méyámbakaafo úwoi kawe'a uwátínkáaro. ⁹Aampa'ó wíyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé koró. Óntamba ímba unáámpimbá fáítumae'a wé'a ¹⁰tón-únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba maimaé wé'a táúmba ímba maimaé koró. Moórá-mora unáánkwátói timantentén-úmai kufé'mae'a koró. Túwa'nai iyawi káráwiyonaafo tuwímbai-tantaa'a ímba maíyamba úwoi koró.

¹¹Maníkón-aaimo simátimiyantafe'a moórá-naopa'o wíyamba kembiwímó naambó timíndawimba saafá é'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fí'on-daopa'a koró. ¹²Moórá-naumpa'o iyíyamba méraiyan-kwaasisafe'a sé'a kawe'á úmai méraaro síyasa ¹³kembiwímó káráwiyiyanamo éna Maníkó kawe'á

uwátinkainifo ímbo káráwiyianamo éna Maníkó kembiwí aantemba kawé'á uwátinkainiye. ¹⁴Moórá-naopa'o wíyambo naambá ímbo tímésamo kentáái ímbo isáíyanamo éna Maníkó mindáoopakem-kwaasi ímbo aamoí uwátinkainifo aaraámbare'a aiyowáí'a é'a tísamaifakembaramo uwáéntenkaani'a oro. Mindáúmpárá'i mindáopara'iyo tuwé'a koró. ¹⁵Simátíménda ísáaro. Maníkó waási méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaa tinda naaófá'ó Sónómu-naopa'e Kómóraa-naopa'e méraan-kwaasi sáwí'o uráantafena sáwí-meyamba tímíniye. Kembiwímó tínaaembo uwátimiyankwaasi sáwí-meyamba tímíniye. Minkwáásisóntí sáwí-meyanko Sónómu-naopakewiye Kómóraa-naopakewiyeti sáwí-meyankomba íyáákainiye Ísu siyáíye.

Sáwí'o uwátinkaiyan-aii.

¹⁶Ísu mináái simátimena séna simátíménda ísáaro. Sipisípimo wisanamó áwáífiyaase'o in-íyánkómó intenkáámbó on-kwáásífimbá ti'maránaumne. Kawé'-ímáyááwárá'-wáásíyáámbá úmai mé'a sáwí'o uwátinkaiyambo é'a ímbo anondáá sáwí'a íyamba aáno úmai méraaro. ¹⁷Káráwiyoro. Óraa'-amaan-kisau-waasi kembiwí tí'maesa óraa'-waasifa'a mótingesa aafimbá maitinkésa áamáan-daumpa'a mótingesa túwiyonku'-nésa ¹⁸kentáfé'o fasi'ámaimo méraantafesa ta'óto'mai tí'maesa kámáni-óraa'-waasifa'e kawáánon-kwaasifa'e mátinkesa aafimbá maitinkáíya'a miwí kesáái simátime'a fí'onkaa-waasisonte kesáái simátimenaawe. ¹⁹⁻²⁰Aaimó simátínkénka'a nóran-aaiya sénaumno-imayaa ímbo óraa'a é'a ímbo kentí imáyáafinken-aii sénááfo kentifoní ámútanko

íyan-aii úwoi táaka tinkáína'a sénááwe.

²¹Tuwímbai tífá'awaawi tí'mai fí'owiya'a tinkáíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Tifoísáimo ésa tíráámarimba tí'mai fí'owiya'a tinkáíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Iyámpóisombo ésa tinófoima tí'mai fí'owiya'a tinkáíyasa tínkamiyasa puwónááwe. ²²Kentáfé'o fasi'ámaimo méraantafesa tíyámba uwátinkesa miyámó wéomba ímbo ifátuwesamo kentáfésamo fasi'ámaimo méwi Maníkó kawepá'á métinkainiye.

²³Moórá-naopa'o méwasamo sáwí'o uwátínkéwa'o é'a tiyuwé'a tuwaantanté'a fí'on-daopa'a koró. Simátíménda ísáaro. Ísareri-waasiti naaó'-nao'a simátíma'mae'a wéniyana minkísáú ímbo tai'áraindara'a kemá waási úranko aneka'á kumónaumne. ²⁴Ifó'-wáásígó uwáítái'-iwáímbá ímbo wéíyaakaiye. Kísau-waasigo wení óraa'-waasi ímbo wéíyaakaiye. ²⁵Ifó'-wáásígó uwáítái'-in-kwáásígómó índantemba íniye. Kísau-waasigo wení óraa'-waasigomo índantemba íniye. Miyáumai kemá óraako únasa símai sáwí'a uwásinkesa sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri iyémá wésewe. Miyá wésemba pósa kesí waási símai áfááraumai sáwí'a uwátinkanaawe Ísu siyáíye.

²⁶Ísu simátimena séna mináái imáyáa é'a waási táároi ímba inkaisé'a méraaro. Aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á afora'á paapé ínasa awánánááwe. Kumeupá'á wérain-tantaa'a afora'á paapé ínasa awánánááwe. Mindásafe'a waási táároi ímba inkáisóro. ²⁷Aúpá'ó simátiménda afora'á simátiméro. Kembiwímó simátiménda-aaí sáwífa'-waasimo túwaandu íya'a simátiméro. ²⁸Tínkamiya'o puwíyan-kwaasi táároi ímba inkáisóro. Miwí kentimambá ímba tínkambai tai'ánááfo Maníkón-áároi aantemba inkáisóro. Wemó éna ónkaifa'a túwara'e timankwárá'é tuwáinasa méranaawe. ²⁹Maarán-áái imáyáan-oro. Kári'a téntempaaran-dumama kae'-númámá kári'-ontankakemba siyáánkai-toyaaraamba wémeyanofó Maníkó kíyaan-dumama káráwiyena ímbo kanaán-iyemo sínanamo éna ímba puwéna marapá'á kumínífo ³⁰⁻³¹sáwífa'-numama Maníkón-aúranka'a ímba óraa-tantaa'an-ifo waási óraa-tantaa'a owaná póna káráwiyena seyaafá-tántáá'a wéawanena kenti'nótáuwara'a wétoraumai wéawanaifo ímba táá'a íno Ísu siyáíye.

Ísun-awi'a aforatáámó senda-áái.

Rúku 12:8-9

³²Ísu mináái simátimena séna seyaafá'-wáási túranka'a kentáfésa sésa kesí óraakon-íye síyawisafe'a kesifo wíyómpakewin-aúranka'a sé'a kesí waásin-owe sénaumne. ³³Énifo waási túranka'a kembá tínaaemba uwásiyawisafe'a kesifo wíyómpakewin-aúranka'a sínaaemba uwátinkanaumne Ísu siyáíye.

³⁴Ísu mináái simátimena séna kentáfé'a maarán-ímáyáa ímba oro. Waási seyaafá'á aáno úmai méraantafena marapá'á kunkáíye. Ímbanifo marapá'ó kunkáunda maarán-íye. Waási tuwínkaa'-ésa tuwímbai kesáái isáiyasa tuwímbai aaisambá sénááwe. ³⁵Káfé'wara aáno'wara'a kesááisafesa maará ónááwe. Afowá moórá-imayaa ínana ááninko fí'on-imayaa íníye. Anówa moórá-imayaa ínana ayáámúnko fí'on-imayaa íníye. Anááfúkowe fí'o-fí'on-imayaa óyááye. ³⁶Moóráwigo wenamáárawi wení namuro-wáásíyáámbá úmai ónááwe. Kesááisafesa miyáumai miwítí imáyáa tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáíye.

³⁷Ísu mináái simátimena séna kesí waási-i'a ónae síyawí aifa'á tinófoíye táánine tiyáámúne tirumbá tímésa ánaaemba kembá tirumbá símémba uwófi'an-owe. ³⁸Kemó púwónnda-aaraa-taimo súwaata'mae'o kondantembá kesí waási-i'a íyawí umbai-tántáá'á tímíyasa minúmbái-tántáá'á ímba maimaésa kembó sirááiwaiyamba uwófi'a ónááwe. ³⁹Tirááímo táínda-i'ó ésa ímba kawé'á úmai méranaafo kentáfésa imáyáa ésamo tirááímo táínda-tantaa'a tuwésa puwésa aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónááwe Ísu siyáíye.

⁴⁰Ísu mináái simátimena séna ti'maráandawí kentáái isáiyawí kesááiwara'a isánááwe. Kesáái isáiyawí si'mákaiwain-aiwara'a isánááwe.

⁴¹ Maníkón-aai simátimindawi tuwímbaifa'a wínasa sésa Maníkón-aai wésimatimendawi ónda pó'a enáái isánaumne síyawi wésimatimiwaimba Maníkó kawe'-mékámá aména wéisaiyawiwara'a miyám-békámá timíníye. Arupíse úmai méraiwai tuwímbaifa'a wínasa sésa arupíse úmai méraandawi ónda pó'a enáái isánaumne síyawi arupíse úmai mérainda-waasigomba Maníkó kawe'-mékámá aména wéisaiyawiwara'a miyám-békámá timíníye. ⁴² Kesí waási awánésa sésa úwoisan-kwaasi imbánifo Ísuni waási-i'a uráamba pó'a áwa'nai ónae sésa kári-tantaa'a nombá amíyana Maníkó kawe'-mékámá timíníye Ísu siyáíye.

Yóni nombó maitínkáiwain-aai.

Rúku 7:18-35

11 ¹ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi mináyáatáá'-áái simátimena mimbárafá'á tuwéna fí'o-fi'on-daopa'a wenáái kouwátái'-úmae wénena wenáái simátímakaiye.

² Simátimuwana Yóni ándá-naumpa'a méronka'a Maníkómó íyáfasinankaiwai Káráísiti ún-aai iséna wení kísau-waasi ti'marówasarai Ísumpa'a tésarai ³ áisai esarai sésa kumínonemo siyáawiyá'o. Fí'owawa ónómpo kumíndawinta amu'maránaumne suyaná ⁴ Ísu séna tauwerékai isááyane awánááyane Yónimba kosimámekai sékai ⁵ túrambo kafíkáiwai túramba awánaawana táá'o káúnkaiwai táá'a isááwana tísamaimo pukáiwai kawe'-úmai tín-taawaná námombo kaiwái kawe'á uwátinkena pukáan-kwaasi íyáfasintinkena úwoi-waasi ásé-aai simátimena séna ⁶ kentáféna ímba kae'-ímáyáá íyawi tirunkó kawe'á wéiye siyé Yónimba kosimámékaiyo Ísu súwasarai kurááye.

⁷ Yónini kísau-waasiyai tauwerésarai kuyaná Ísu Yónin-aai seyaafá'-wáásí simátimena séna Yóni máásai-marafa'a méraisa'a koawáné'a nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Fiyúnda toréna umó móma'mema'o intenkáán-kwáásí Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Yóni ímba miyán-kwáásín-ifo fasi'aén-kwáásín-íye. ⁸ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Kawe'-únánkwátói úmakain-kwaasi Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo miyán-kwáásí kawe'-únánkwátóiwara'-waasi óraa'-wasiti naaúmpa'a méraawe. ⁹ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Maníkón-aaimo siwái Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ewé Maníkón-aaimo siwáín-íye. Érai'a simátime sune. Wemá Maníkón-aaimo siyáawai íyáákaraiye. ¹⁰ Maníkón-aai aúfáífimba Yónin-aai símai agaimaréna séna

Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáái maimaéna ení aifa'á

wéna ení aambá wiyíníye siyáíye gaimaréna siyáimba Yónintafena siyáíye. ¹¹ Simátíménda isáaro. Yóni nombó maitínkáiwaini kísaugo seyaafá'-wáásítí kísaugomba íyáákaisana Maníkó kawe'á

uwánkaraifo Maníkó wení waásiya'o kawáánin-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye óraa-kawe'a uwátinkainiye. ¹²Yóni nombó maitínkáíwai Maníkón-aaí simátimindasafena ómbakainkemba káfé'wara'a tuwímbai Maníkó kawáánipa'a iyófo sésa aamba faiyónae sésa óraa-kisau máéwasa tuwímbai aamoí ésa Maníkó kenká'á kawáánínkwae wésewe. ¹³Naaófá'á Maníkón-aaí simátímakowiye Mósesewe Maníkó wení waásimo kawááninda paápé íniiye-aaí suwaná ánaaemba Yóni paápé uráiiye. ¹⁴Naaófá'á Íráiyaa maé'éíwai aneka'á paápé íniiye-aaí suwa'á minááímo siyáan-aaisafe'a érai'e sewa'á kemá sé'a Íráiyaantafesamo siyáamba Yónintafesa siyáawe wésunda minááísáfé'a érai'e seró. ¹⁵Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro Ísu siyáiiye.

¹⁶Ísu minááí simátimena moórá-aiiwará'a simátimena séna káfé'o méraan-kwaasi nóran-kwaasiyaanewa sénaumno. Miyán-kwáásiyáámbán-owe. Iyámpóisomba naaópa'a marupímbá mésa ááféma wétesa moórá-aempa'o méraan-iyampoí táántesa sésa tiyé'a imá seró. ¹⁷Moórá-isa súna'a ímba táásái uráawe. Tirumbó in-ísá súna'a ímba ifi'á taráawe siyáawe. Énifo miniyámpóímó uráantemba maaméran-kwaasi miyá wéowe. ¹⁸Yóni nombá maitínkáíwai ména ándá-aran-domba ímba wénena Maníkóntáféna imáyáa éna tónkwará'á ímba wénaisasa wentáfésa sésa sáwí-amutamba arumpimbó méraiwain-iyé wésewe. ¹⁹Kemá waási úranko mé'a ándá-aran-donkwara tónkwará'á náúnasa kentáfésa sésa ándá-aran-done tónté'o naiwái póna taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásítí waásin-iyé wésewe. Énifo Maníkó simátímakaintembo owí sésa Maníkó kawe'-ímáyáawáráwín-iyé wésewe Ísu siyáiiye.

Ímba aaimó ísaraan-aaí.

Rúku 10:13-15

²⁰Moórá-mora-kanaa Ísu naaó'-nao'a kawé-kísáú ímbo awánaraan-kisau wémauwasa awánésa sáwí-awauma ímba tuwésa Maníkómpá'ó ímbo tuntáféna Ísu óraaka séna ²¹kembiwí Kórásí-naopaken-kwaasiye Pétésáíta-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba kentópa'a tíniiye. Naaófá'ó Táyyaa-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Maníkón-aaímo ímbo ísaraawifimbo kawé-kísáú ímbo awánaraan-kisau mo maéwándamo awánarekaa miwítí sáwí-awauma tukáawisino. Sáwí-awaumo tuwésamo úwoi-unankwatoimo úmaesamo kanamó a'makáankakaa Maníkó tuwánaraisino. ²²Mindásafe'o simátíménda ísáaro. Maarán-ímáyáá wée'a Maníkó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Maníkó Táyyaa-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba óraa'a timíniiye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko

minkáé!-náópakewiti sáwí-meyankomba íyáákamai-sawi-meyamba timíniye. ²³Kápaneamu-naopaken-kwaasisono. Kentúwí'a mósá maré'a sé'a wíyómpa'a iyónaumne sembánifo púwón-aempa'a kónááwe. Naaófá'á Sónómu-naopaken-kwaasifimbo kawé-kísáú ímbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa miwítí sáwí-awauma túwówana póna Maníkó mindáó'a ímba taí'ásuwowana káfé'a úwoi wéraisino. ²⁴Mindásafe'ó simátíménda ísáaro. Maarán-ímáyáán-oro. Maníkó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Maníkó Sónómu-naopaken-kwaasi sáwí-meyamba óraa'a timíniye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko Sónómu-naopakewiti sáwí-meyankomba íyáákamai-sawi-meyamba timíniye Ísu siyáiyé.

Kempá'a terómó siyáin-aaí.

Rúku 10:21-22

²⁵Minkánáá Ísu Maníkóntáféna séna kesifóo wíyómpa'wara marará'wará'ó káráwiyaandawi óne. Seyaafá-tántáá'á isáúmne sen-kwáási ímba simátíme úwoi-waasi simátíme ²⁶miyámó íyantafena ánkáísa'a pó'a enáwí'a mósá maráúmne Ísu Maníkóntáféna siyáiyé.

²⁷Ísu mináái simáména séna kesifo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo séna símakaiye. Seyaafá'nánká kesí áwáuma ímba suwánaraafo kemá kesifoní áwáugo únana póna kesí áwáuma suwánaraiye. Seyaafá'nánká kesifoní áwáuma ímba awánaraafo kesifombá pó'a keyáá wení áwáuma awánaraumne. Kesifoní áwáuma simátímenae únda-waasi kanaa'á kesifoní áwáuma wéawanaawe.

²⁸Kentí kísau umbai-kísáú wémaewana kentópa'a umbai-tántáá'á wéráiwai kesópa'a tíya'a kentí imáyáa aúí'a uwátínkáana'a faru úmai méranaawe. ²⁹Kemá kesúma ímba maimaé iyé'a farumó uwátinkaundawi úná'a pó'a kesí aambá kawé'-úmai awáné'a kesáái taawiyafíya'a kentí imáyáa aúí'a uwátínkáana'a faru úmai méranaawe. ³⁰Kesááimo taawiyafíyamba ímba umbái táínana tíménda-kisau kawé-kísáún-iyé Ísu siyáiyé.

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-aaí.

Máaka 2:23-28, Rúku 6:1-5

12 ¹Minkánááfímbá Yúndaa-waasimo saagaan-kánáará'á Ísuwe wení kísau-waasiye kísaufa'a wítí-ton-kisaufa'a wéguwana wení kísau-waasi táái tówasa wítí-aramba kútúmai ásima pítuwesa nowasá ²ámáán-kawaa-waasi tuwánésa Ísuntafesa sésa tuwánaao. Saagaan-kánáá aambá fáí'makaawasa miyá wéowe suwaná ³Ísu séna naaófá'ó Téfítimo uráimba aúfáífimbo agaimakáin-aaigoni áwáu ímba

ísaraawe. Téftiye wení waásiye táái tówana ⁴Téfti Maníkóní áamáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo áamáán-kisau-waasi aantembo né'ómbaniye. Téfti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráámbá wésewe. ⁵Naaófá'á Mósese simátimakain-aai aúfáífinkemba awánaraawe. Maníkóntáfésamo ísámaimo póimo tufú'maimo agáén-kwaasi óraa'-amaan-daumpa'a kísau wémaesa saagaan-kánááwárá'á kísau máéwasa miyámó ontáfésa ímba aai simátinkesa sésa sáwí'a wéowe ímba wésewe. ⁶Simátimé'a súné. Kempímbá wémaunda-kisaugo óraa'-amaan-daumpa'o wémaen-kisau gomba íyáákaraifo saagaan-kánáá áamáán-kisau-waasi kísau máéntafe'o ímba sáwí'a owémó senkákémbá kesí kísau-waasisafe'a sáwí'a wéowe ímba seró. ⁷Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna

póimo tufú'maimo agaimáimo símémba kanaán-ifo tirumbó wéuwatinkaamba óraa'-aamoi wéune

siyáimba minááígóní áwáumo isé'o arááíwaekaa ímbo sáwí'o uráan-kwaasi aafimbá ímba maitínkááwaisino. ⁸Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáárá'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáárá'ó waásimo kísau máémba kendén-iyé Ísu siyáiyé.

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aai.

Máaka 3:1-6, Rúku 6:6-11

⁹Ísu mifá'á tuwéna áamáán-daumpa'o iyúwana ¹⁰moóráwigo ayáámbo kemporarón-kwaasi mérowasa aafimbá maenkánae sésa Ísumba áisai esa sésa saagaan-kánáá kísau aambá fái'makaan-kanaa póna áí'o in-kwáásí asófankai-kisau maínda áamáámbo taraisíni ina taraisíniyo suwaná ¹¹Ísu tísai ena séna kempínkémbá kentí sipisípi-poraa'o saagaan-kánáárá'ó maipímbó kúwáfekaina'o é'a ááéma mósá farántuwanaao. Ewé é'a miyá íyamba ¹²waásigo sipisípi-poigomba íyáákaraimba póna saagaan-kánáá áí'o índa-waasi asófankaiyamba kawé'á éna áamáámbo ímba taraisíniye simátiména ¹³ayáámbo kemporarón-kwaasigontafena séna enayáámbo fárútuwaaó súwana ayáámbo fárútuwowana kawé'á uwáinkowana fí'on-ayaankaamba úwasa ¹⁴ámáán-kawaa-waasi áamáán-daumpakemba kumésa Ísumba tufuwíyanamo puwínda-aai siyáawe.

Ísu Maníkóní kísau-waasigon-aai.

¹⁵Tufuwíyanamo puwínda-aaimo sumbá Ísu iséna mimbárafá'á tuwówasa sáwífa'nanka wembá arááíwáúwana tí'o ún-kwaasi seyaafá'á asófatinkena ¹⁶óraaka séna kemó uwátinkaunda-aai ímba simátiméro siyáiyé. ¹⁷Miyámó úmbo naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowin-awi'a

Áísáya siyónka'a póna Ísu miyá uráiyē. Áísáya agaimaréna séna Maníkó séna

¹⁸ wembá íyáfasinankaraunana kesí kísau-waasi isa'á wen-ímáyáá wée'a aamoí wéuwanke'a aai senaná kesí ámútanko wesé'a mérainana fí'o-fi'on-kwaasi seyaafá'nánká kesí arupíse-aai simátimena ¹⁹ ímba aaisambá tiyéna ímba óraaka séna naaópa'a wénena ímba óraaka séna ²⁰ Maníkómpá'ó ímbo fasi'ámaimo méraan-kwaasi ímba tiyuwéna kawé'á uwátinkainiye. Miyá úmae iyéna kísau maimaé iyéna ímba ifátuwainana kesí arupíse-aai go íyáákēna wérainasa ²¹ fí'onkaa-waasi wenáwí'a isésa sésa érai'a súwa'nai índawin-iye sēnááwe
Maníkó siyáiyē siyónka'a póna Ísu miyá uráiyē.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Máaka 3:20-30, Rúku 11:14-23, 12:10, Rúku 6:43-45

²² Moóráwigomba wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna minkwáásígó ímba aai wésuwana aúramba kafíkówasa áí'maesa Ísumpa'a máánkówana Ísu maisuwéna minkwáásígómbá kawé'á uwáńkowana wemá aai súwana aúramba awánówasa ²³ sáwífa'nanka táátafesa ésa sésa miwá Téftin-andafakemba paápé ínáyemo siyáawiyá'i fí'owawá'iyó suwasá ²⁴ ámáán-kawaa-waasi mináái isésa karo'á sésa ímbanifo sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye siyáawe.

²⁵ Suwaná Ísu miwímó un-ímáyáá iséna simátimena séna moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'-urésa mésa ímba fasi'ámai méranaawe. Moórá-naopara'i moórá-akuna'i aaimó tuwíntáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁶ Waántáwankoni waásimo tiyésamo tuwínkaa'o ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe. Kentáfé'ó sembá Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiyemo sembá ²⁷ énifo Píyésepurini fasi'aéńká'ó sáwí-amutambo wémaitiyuwaundaraka kenti waásiwara'a Píyésepurini fasi'aéńká'á sáwí-amutamba maitiyúwáísino. Miyán-ááímó síyasamo ésa kenti waási karo'á sewé sēnááwe. ²⁸ Énifo kemá Maníkóní ámútankoni fasi'aéńká'á sáwí-amutambo maitiyuwáúndasafena Maníkóní fasi'aémbá kempímbá paápé isa'á wéawanaawe.

²⁹ Moórá-aai imáyáan-oro. Moóráwigo moórá-nankoni afowámó fasi'aéwímó mérainanamo éna mindáúmpákén-úmémbo maíndasafenamo éna ímba úwoi íyáferainifo miwá mindánkóní afowámbá ándá kárá'umankenamo éna kanaa'á íyáfekēna wení moparáwímbá umémbo máíníye.

³⁰Kembá ímba súwa'nai esa kesí namuro-wáásíyáámbán-owe. Ímba súwa'nai esa waási túwaandu úmai símémba moórá-mora uwáguraawe.

³¹Mindásafe'o simátíménda ísáaro. Waási sáwí-kisau wémaesa símai sáwí'o uwátínkáámba mindá Maníkó maitiyuwáínífo Maníkóní ámútankontafesa símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáíníye. ³²Kembá waási úrankomba símai sáwí'o uwásinkaiyamba mindá Maníkó maitiyuwáínífo Ufaen-ámútánkóntáfesa símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwéna káfé'wara ánaaenkwar'a ímba maitiyuwáíníye.

³³Kawe-táígó kawé'-árámbá íyáísana sáwí-taigo sáwí-aramba wéiyaifo taaéramba awánésa kawé-táígón-aramban-íye. Sáwí-taigon-aramban-íye wésewe. ³⁴Iyánkó póigon-araa'an-owe. Sáwí'-aantembo on-kwáásí mé'a pó'a ímba kanaa'á kawé'-áái wésewe. Tirumpimbá wérain-imayaasamba wésewe. ³⁵Kawé'-wáásí kawé'-ímáyááfinkémbá kawé-kísáú máéwasa sáwí-waasi sáwí-imayaafinkemba sáwí-kisau wémaefo sáwí-waasi é'a sáwí-aii wésewe.

³⁶Simátíménda ísáaro. Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaa tínda úwoi-aaimo fí'o-fi'on-aaimo siyáantafena tísai íníye. ³⁷Kawé'-ááímó siyáan-kwaasisafenamo éna arupíse-waasin-owe Maníkó séna sáwí-aaimo siyáan-kwaasisafenamo éna sáwí-waasin-owe síníye Ísu siyáíye.

Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aii.

Mááka 8:12, Rúku 11:29-32

³⁸Súwasa tuwímbai amáán-kawaa-waasiye amáámba sun-kwáásíyé Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa óraakoo éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau máínata awánaano suwaná ³⁹Ísu séna káfé'o méraan-kwaasi sáwí-waasi é'a Maníkóntáfé'a ímba imáyáa é'a kentáfé'a wése'a Maníkómó ai'mákainamo e ímba awánáúnda-kisau máínata awánaanomo sembá naaófá'á Maníkó Yónaambo uráintemba kembá miyá ínífo mináái imáyáan-oro. ⁴⁰Naaófá'ó óraa'-mofaako Yónaambo nawíkowanamo kaumbo-kánáámó arumpimbó méraintemba kemá waási úranko kaumbo-kánáa maipímbá ménaumne. ⁴¹Yónaa kaumbo-kánáa óraa'-mofaako arumpimbá mérowana mín-kwituwówana minkákémbá Nínéfa-naopa'a Maníkón-aii kosimátimuwasa isésa sáwí-awauma tuwésa Maníkón-aii ísaraawe. Káfé'a Yónaambo íyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba wéisaamba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tínda Nínéfa-naopaken-kwaasi kembiwí aafimbá maitinkésa sésa Yónaan-aii iséta sáwí-awauma tukáundasaanifo Yónaamba íyáákaraiwai kentí naaópa'a mérowa'a

wenáái ímba isé'a sáwí-awauma ímba tukáawe Nínéfa-naopaken-kwaasi sénááwe. ⁴²Naaófá'á kentíwá'nára'a káráwiyowin-awi'a Soromoní kawé'-ímáyááfínkémbá aái wésimatimuwana moórá-ininko némpaken-kawaa-ininko Soromonin-áái kóisánae séna wémena kuráiyé. Káfé'a kemá Soromonimbá íyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba ísáámba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwúsafenamo tísai índa-kanaamo tínda minínínkó kembiwí aaifimbá maitinkéna séna kemá némpakemba Soromonin-áái taísaraumpo Soromonimbó íyáákaraiwai kempá'á mérowa'a wenáái ísómbe ímba ísámai kawé'a uráawe síníyé Ísu siyáiyé.

Sáwí-amutanko kouwékáin-aaí.

Rúku 11:24-26

⁴³Ísu mináái simátimena séna waási arumpinkémbá sáwí-amutanko auwéna máásai-marafa'a nombá ímbo wéraipa'a kowénena séna nááfara ménaumno séna saafá uwááena ⁴⁴séna tauweré'a kesí naambá waásigon-arumpimba pó'a koménaumne simásuwena téna taawánaimba mindánkómbá kankambá wiyú'mai kawé'a uwásukaisana taawánéna ⁴⁵tauweréna afakaeté-sawí-amutamba miwítí sáwí-kisau óraa'a uráawi tí'maena minkwáásígón-arumpimba taméraawana moórá-sawí-amutanko arumpimbá méraisana minkwáásígó sáwí'a úmai méraisasa ánaaemba sáwífa-sawí-amutamba méraawana wemá óraa-sawí'a úmai méraiye. Miyáumai káfé'o méraan-kwaasi sáwí-kisau wémaesa óraa-sawí'a úmaesa iyónááwe Ísu siyáiyé.

Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.

Máaka 3:31-35, Rúku 8:19-21

⁴⁶Ísu wésimatimuwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa aaimó simámiyantafesa máápa'a tamérowana ⁴⁷moóráwigo Ísuntafena séna enanówe enáfárawaisaiye aái simámenaesa máápa'a taméraawe súwana ⁴⁸Ísu séna kesinó nááwa'iyó. Kesífárawaisai nááwiya'o séna ⁴⁹ayáántamba wení kísau-waasi aráátimena séna kesinó kesífárawaawi méraawe. ⁵⁰Kesifo wíyómpakewi siyáintemba wéowi kesinówe kesúnafaraawinen-owe Ísu siyáiyé.

Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-aaí.

Máaka 4:1-20, Rúku 8:4-15

13 ¹Minkánáá Ísu naaúmpa'a tuwéna Káriri-nonkwaaunkoni áwáífa'a koména aaimó simátimindasafena kúwasa ²sáwífa'nanka tóso ésa ewaa'á tamérontafena nompín-táómpimba íyáténa imérowasa minkwáásísómbá nonkwaaúnkóní áwáífa'a mérowana fí'o-fi'on-aaí waé'mai simátímakaiye. ³Moórá-aaí simátimena séna moóráwigo ánáuntumba

maimaéna kísaufa'a wéwena ⁴ mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kuwéraisana numagó fái'nasukaiye. ⁵ Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kuwéna paáká'-máráfímbá póna minúwóiyáán-úmai óraa'a isaná ⁶ aa'á kaisaná amímá yáátáaka'a ímba kunkéna aáénkaguraiye. ⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kuwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásukaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba kawe'-máráfímbá kuwéna karuwéna óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyéna tuwímbai iyáákarain-aramba iyáísana tuwímbai imaimái-aramba iyáiyé. ⁹ Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro Ísu siyáiyé.

¹⁰ Ísu súwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa taáisai esa sésa wésimatimenda nóra séwa waé'mai-aaí wésimatimeno suwaná ¹¹ Ísu séna Maníko wení waásimo kawáánin-aaigoni áwáumo simátimunda Maníko kembiwí imáyáa tímísa'a wéisaafó miwí imáyáa ímba tímakaisasa wéisaantafe'a waé'mai-aaí wésimatimune. ¹² Maníkón-aaímo ísámaimo kawe'ó iyawi Maníko túwa'nai ínasa moórá-aaíwara'a isésa miyámó wéiyanamó éna Maníko túwa'nai ínasa seyaafá'-ááfíwára'á isánááwe. Maníkón-aaímo ímbo ísámaimo kawe'ó ésa karo'á sésa kawe'-úmai wéisaumne síyawi tirumpinkémbá mináái maimaínana ímba wérainiye. ¹³ Ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawe'á wéowe. Miyámó ontáfé'a simátimunda waé'mai-aaí wésimatimune. ¹⁴ Naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakowin-awi'a Áísáya siyáimba miwí miyá wéowe. Áísáya séna

ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawe'á wéowe. ¹⁵ Miwítí imáyáago umbaí wétaisana tááko aaímó isáísáféna awesaraí isaná túranko awánaisafena awesaraí ifo ímbo miyámó ésamo ésa táá'o isésamo túrambo awánésamo kesááimo isésamo

miwítí sáwí-imayaamo tuwésamo kempá'ó tenkaka sáwí-imayaa maitiyuwé'a kawe'á uwátinkausino

Maníko siyáiyé Áísáya agaimaréna siyáimba Ísu siyáiyé.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna simátime'a sune. Kembiwí kawe'-úmaimo awánaamba Maníko kawe'á wéuwatinkaiye. Kawe'ó úmaimo ísáamba Maníko kawe'á wéuwatinkaiye. ¹⁷ Simátíménda ísáaro. Naaófá'á Maníkón-aaí simátímakowiye arupíse úmai mérowiye sáwífa'-waasi kembiwímó wéunda-kisau awánaanten-úmai awánánae sésa umbá ímba awánaraawe. Miwí kembiwímó wéisaanten-úmai isánae sésa umbá ímba ísaraawe Ísu siyáiyé.

¹⁸ Ísu wení kísau-waasisafena simátimena séna moóráwigo ánáuntumba tu'makáin-aaigoni áwáuma súnna ísáaro. ¹⁹ Maníko wení waásimo

kawáánin-aai isésa ímba ísámai kawe'á owaná waántáwanko téna tirumpinkémbá tamaimái úwoifa'a wétiyuwaiye. Minkwáásí aampa'ó kuwérain-anauntunkaamba wéowe. ²⁰ Anáuntumbo óntankwara'-marafimbo kúmímba maarán-áwáún-iyé. Maníkón-aai isésa aamoí ombánifo ²¹ ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á owasá Maníkón-aaisafesa umbaí tátínkántafesa Maníkón-aai ifátukaawe. ²² Anáuntumbo karaampimbó kúmímba maarán-áwáún-iyé. Maníkón-aai ísáámbanifo marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa miyán-ímáyáágó Maníkón-aai faráátasuweisasa ímba Maníkóní kísau wémaewe. ²³ Anáuntumbo kawe'-máráfimbó kúmímba maarán-áwáún-iyé. Maníkón-aai isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa wétuwa'nai-owasa tuwímbai íyáákamai-kísau maésa wétuwa'nai-owe Ísu siyáíye.

Sáwí-anauntumbo u'makáin-aai.

²⁴ Ísu mináái simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-ááin-iyé. Moóráwigo wení kísau'fa'a kawe'-ánáúntúmbá áwí'a wíti u'makáisana ²⁵ moórá-no'waamba ánaoraawara'a

tún-kwaiguráawana namuro-wáásígó téna arambó ímbo íyái-witiyaan-anauntumba sáwí-anauntumba afufumpimpá'á tu'makáisana ²⁶ wíti óraa'a éna arambá íyáísana witiyaan-damaiwara'a óraa'a ísasá ²⁷ kísau-waasi awánésa kísaugoni afowámpá'á tésa sésa kawe'-ánáúntúmbá tu'makáandafimba witiyaan-damai nááfakena mimpímbá wéraiyo sewaná ²⁸ séna namuro-wáásígó mátu'makaiye sisasá áísai esa sésa káúsuwanaumne sewaná ²⁹ séna ímbanifo wíti káúsuwaafainifo ifátúwéwana ³⁰ wérainana ánaaemba wíti aumbákáína'a tómbó fakaráiyawisafe'a senasá misáwí-wítíyáán-dámái káúmai asááúmai iyamá wégaindafa'a tuwésa wíti úramba fáká'mai kesí tón-dáúmpá'á maránááwe Ísu siyáíye.

Taaérankon-aai.

Máaka 4:30-34, Rúku 13:18-21

³¹⁻³² Ísu maarán-ááíwárá'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-iyé. Moórá kári-taerankon-awí'a másítati mintáígón-aramba ímbo ane'ó awánaraan-taeramba kísau'fa'a u'makáawana óraa'a éna amaimá mófarena wété uráisana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaíye Ísu siyáíye.

³³ Ísu maarán-ááíwárá'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-ááin-iyé. Moórá-ininko péréti-tomba agaénae séna kanaráán-tántáákón-áwí'a páráwaa'a maéna intoráinda-tantaa'a kári-tantaa'a káúmaraisana wéna intoréna óraa'a wéíye Ísu siyáíye.

³⁴Ísu waásisomba aai simátimenae sénamo úmba ímba afora'á siyáifo waé'mai-aai aantemba simátímakaiye. ³⁵Naaóf'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna Ísu miyá uráiyé.

Wemá agaimaréna séna

simátíménda waé'mai-aai simátimenaumne. Maníko maramá úmaronka'a aúpá'ó wéron-kisauyon-aai ímbo ísaraan-aai simátimenaumne siyáiyé

agaimaréna siyáimba Ísuntafena siyáiyé.

Sáwí-anauntumbo u'makáin-aaigoni áwáu-aai.

³⁶Ísu mináái simátimena tiyuwéna naaúmpa'a iyúwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa namuro-wáásígómó moóráwigoni kísaufa'o sáwí-anauntumbo tu'maráiwaini áwáuma simásimiyo suwaná ³⁷Ísu séna kawé'-ánáúntúmbó tu'makáiwaini áwáuma kemá waási úranko úne. ³⁸Kísauyoni áwáuma maramán-iyé. Kawé'-ánáúntúnkóni áwáuma Maníko wení waásimo kawáánin-kwaasin-owe. Sáwí-anauntunkoni áwáuma waántáwankoni waásin-owe. ³⁹Namuro-wáásígó sáwí-anauntumba tu'makáiwaini áwáuma waántáwankon-iyé. Tómbó fakaráíyan-kanaagoni áwáuma maramó tai'áínda-kanaan-iyé. Tómbó fakaráíyawaini áwáuma Maníkóni kísau-waasi wíyómpakewin-owe. ⁴⁰Námáímo to'máímo iyafímbó agaisuwáiyantemba ánaaen- kanaamo tinda miyá ónááwe. ⁴¹Waási úranko kumpaapé uráundawi kesí kísau-waasi wíyómpakemba ti'maráanasa kesí waásifinkemba sáwí-waasiye fí'owimo sáwí-imayaamo timíyasamo sáwí-ambo wéaraaiwaiwiye kuntí'mai ⁴²iyamó wégaipa'a tiyuwáiyasa mésa ifi'á tésa túwáayaamba umpufuwésa méraiyasa ⁴³arupísemo úmaimo méraawi Maníko kentifo kawáánipa'a mésa aa'ó wégaintemba miyá ónááwe. Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro Ísu siyáiyé.

Maníko waásimo kawáánin-aai.

⁴⁴Ísu maarán-ááiwará'á simátimena séna Maníko wení waásimo kawáánin-aai maarán-ááin-iyé. Fí'onka'ma'mai-ontamba marafímbá utámarena pukáisana moóráwigo téna taawánéna aamoí éna káátamarena mimbáramá méyámbá índasafena wení óntama maimái tímatuwena óntamba maiyéna mimbáramá koméyanéna mifí'ónká'má'mái-óntámbá kofasímbai maiyáiyé.

⁴⁵Maníko wení waásimo kawáánin-aai maarán-ááin-iyé. Moóráwigo akaaróroma méyáambaraindasafena naaó'-nao'a wénena ⁴⁶awánáínda moóráwigo fí'onka'ma'mai-akaaroroma makáinana awánéna wení óntama maiyéna wétimena óntamba maiyéna mifí'ónká'má'mái-ákááróromá koméyanúmai wémaiyé.

⁴⁷Maníkó wení waásimo kawáánin-ai maarán-ááin-iyē. Mare'mare'-únánkáambá moóráwigo nompímbá túwáísana fí'o-fi'om-bofaa'a
⁴⁸minúnámpímbá ówitawisana fasináíndasafena úmai wéawanaisasa tuwímbai áwa'nai úmai fasímbai áamááífa'a makésa kawē'-mófáá'á unáámpímbá fáitesa sáwí-mofaa'a ifá'á wétuwaawe. ⁴⁹Ánaen-kanaamo tinda miyá íniye. Wíyómpaken-kisau-waasi kawē'-wáásífínkémbá sáwí-waasisomba tí'mai ⁵⁰iyamó wégaindafa'a tuwáiyasa ifi'á tésa tí'o índasafesa túwááyaamba umpufuwónááwe simásuwena ⁵¹wení kísau-waasisafena tísaí ena séna simátimunda-aaigni áwáuma éra isááo súwasa ewé suwaná ⁵²Ísu simátimena séna ísáámba simátimunda-ai simátíméro. Moóráwigo naankón-afowá wení naaúmpa'a ááéraan-tantaa'e aú-tantaa'e wéraisana tuwímbai wení waási wétimiye. Miwání afowámó wétimintemba miyáumai ááéraan-amaampinkene Maníkó wení waásimo kawáánin-aaifinkene simátíméro Ísu siyáiyē.

Násaretifakewi Ísumba tínaaembo uwánkaraan-ai.

Máaka 6:1-6, Rúku 4:16-30

⁵³Ísu mináái simátimena mimbáráfá'á tuwéna ⁵⁴wenamáápa'a kúmba miwítí áamáán-daumpa'a iyéna aái simátimuwasa táátafesa ésa sésa nááfakena kawē'-ímáyáá maiyénaawa kawē'-áái wésimasimenasaawa nááwawa fasi'aémbá ámísanawa kawē'-kísáú ímbo awánáúnda-kisau wémaiyo. ⁵⁵Kesáámó awánáúnda wení kísau taaisambó tuwímbai-tantaa'o wéiwain-aaninkon-iyē. Máriaan-áánimba éna Yémísiye Yósepiye Sáímoniye Yúndasi-iyai tuwaaón-iyē. ⁵⁶Wenáúnafa'a maanká'á méraawe. ⁵⁷Maankákéwí éna úwoi-waasin-ifo nááfakena mináái isénawa mifási'áémbá maiyénaawa wésiyo sésa kaorésa tínaaemba uwámúwana Ísu simátimena séna Maníkón-ai simátímíwai fí'o-fi'on-daopa'a wénisasa wenáwí'a mósá wémaraafo wení naaópa'o koméraitemba wenamááraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iyē

sésa wenáwí'a ímbo mósá makáawe Ísu siyáiyē.

⁵⁸Kesáámó úndanten-kwaasi éna ímbo súwa'nai íniye suntáféna ímbo awánon-kisau moórá-mora-kisau aantemba maiyáiyē.

Yóni nombó maitínkaraiwai pukáin-ai.

Máaka 6:14-29, Rúku 3:19-20, Rúku 9:7-9

14 ¹Minkánáá Ísuni kisaugon-ai símae íyúwana Káriri-marafaken-kawaagon-awí'a Éroti mináái iséna ²wení kísau-waasisafena séna minkwáásígó Yóni nombó maitínkaraiwain-iyē. Pukáimpinkemba íyáfasinkena póna fasi'aémbá wempímbá wéraisana miyán-kísáú wémaiye siyáiyē. ³⁻⁴Ááéma Éroti wenáfákon-awaaininkon-awí'a Érotíyasimba maiyówana Yóni séna enáfákon-awaainimba aambá fáí'makaawa maiyáane símasima'a wéuwana Éroti ti'marówasa Yónimba

koái'maesa ándáfa'a máánkarowana ⁵Éroti Yónimba tufuwónae súmba waási táároi inkaiséna ímba tufukáiyé. Waási Yónintafesa sésa Maníkón-
 aai simátímíwain-iyé suwaná Éroti séna Yónimba tufúwónasa aaisambá
 siyónááwe séna ímba tufuwéna mérowana ⁶wembó ma'ánkaron-
 kanaamo túwana óraa-tanomba kaumái sáwífa'-waasi tímúwasa nowaná
 Érotíyasin-ayaamunko téna túranka'a araimá marówana Éroti aamoí
 uwánkena ⁷minárásígóntáféna séna nóin-tantaatafenawa wéankaiya
 simásímína'a áméno. Érai'a sumpo sísaí ina'á áméno súwana ⁸anówamba
 koáisai ena súwana anówama aaí súwana Érotimpa'a téna séna Yóni
 nombó maitínkáíwai anuwarambá kambísámai a'nómbá táúfapimba
 ma'mái simiyó súwana ⁹iséna arumbá wéumbanifo aifa'á fasi'aén-áái
 siyáin-ai imáyáa éna tómbó naan-kwáásíwará'á ísaraantafenawe séna
 ímba a'áo sénae séna ¹⁰moóráwigomba ai'marówana ándáfakemba
 Yónimba anuwarambá kambísámai a'nómbá ¹¹táúfapimba maimaéna
 minárásígómbá máamuwana maimaéna anówamba máamuwasa
¹²Yónini kísau-waasi isésa anómba komaimái utánkesa Ísumpa'a tésa
 tasimámakaawe.

Ánaemba Éroti Ísuni kísaugon-ai iséna séna minkwáásígó Yóni
 nombó maitínkaraiwai éna pukáimpinkemba íyáfasinkena póna
 fasi'aémbá wempímbá wéraisana miyán-kísáú wémaiyé Éroti siyáiyé.

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-ai.

Mááka 6:31-44, Rúku 9:10-17, Yóni 6:1-13

¹³Yóni puwúmba wení kísau-waasi Ísumba simámúwana iséna
 tuwéna wení kísau-waasiye nompín-táómpimba íyáténa waásimo ímbo
 méraiypata kónae séna kúmba naaó'-naokewi mináái isésa marapá'á
 tóso uwaná nompín-táómpimba wéna ¹⁴marapá'á kumúmba misáwífá'-
 wáásí tuwánéna arumbá uwátinkena tí'o ún-kwaasi asófatinkariye.

¹⁵Ísu asófatinkowasa fenómpinka'a wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa
 ímba sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndafinka'a ti'márénasa ewaa'-
 náópimpa'a wénesa tómbá méyámbaráaro suwaná ¹⁶Ísu séna tóntáá'a ímba
 wíyamba tómbá tíméro súwasa ¹⁷miwí sésa kári-tomba séfataase-tonkwara
 kae'-mófáá'wará'á wéraiifo sáwífa'-waasifimba ímba kanaán-íníye suwaná
¹⁸Ísu maimaé'a másíméro séna ¹⁹sáwífa'-waasisafena mara'á méraaro séna
 séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wará'á maisoréna wíyómpa'a kararéna
 Maníkóntáféna súwi simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-
 waasi tímúwasa misáwífá'-wáásí tímúwasa ²⁰⁻²¹seyaafá'nánká nowaná
 tímú'a fówasa sáwífa'a 5,000 waaima uwasá aarewé iyámpóíwara'e
 miyáumai-waasi nowaná tímú'a fówasa Ísuni kísau-waasi mintón-ayai
 sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

Ísu non-afófora'o kuráin-ai.*Mááka 6:45-52, Yóni 6:16-21*

²²Fáituwana ówitowana minkákémbá Ísu wení kísau-waasi ti'maréna séna kesí aifa'á nompín-táómpimba íyáte'a menáipá'-náópa'a koró. Misáwifá'-wáási ti'maré sé'a kentí naaó'-nao'a koró simátimenaumne séna ²³misáwifá'-wáási ti'marówasa miwítí naaó'-nao'a kuwaná Maníkómpá'ó inaimó síndasafena omápa'a imérowana nó'waamba túnkúwana Ísu weyáá mérowasa ²⁴wení kísau-waasi nompín-táómpimba non-afufumpá mérowana maramá nénka'a wérowana óraa-fiyunda to'maé téna mintáómba tata'óto'marowasa ímba kumbá ²⁵siyarónka'a Ísu non-afófora'a maréna wení kísau-waasimo méronka'a túwasa ²⁶non-afófora'o wénumba awánésa táátafesa ésa tinekembá tata'á wéuwasa sésa waántágo wéniye suwaná ²⁷Ísu minúwóiyáán-úmai séna táá'a ifó aáno'a méraaro. Kemá úne súwana ²⁸Pítaa simámena séna emó Fasi'aénkó úrambo éma sina'á non-afófora'a emó méraandafa'a konó súwana ²⁹Ísu séna kanaán-ifo tiyó súwana nompín-táómpinkemba ásáfena non-afófora'a Ísumo méropa'a kúmba ³⁰kawe'á úmaena kúmba óraa-fiyundamo toróntafena imáyáa éna inkaisúmba nompímbá kúwáfekora'nara wéna óraaka'a séna Fasi'aénkóo kembá ta'ótorao súwana ³¹Ísu minúwóiyáán-úmai ayáámba fárú'mai ta'ótorena séna óraa-fiyundamo tóráintafe sáwí-imayaa e kesí fasi'aéntáfémo ímbo imáyáamo óndasafe kúwáferaane. Kesí fasi'aéntáfé ímba kae'-ímáyáán-uwo séna ³²mindárai nompín-táómpimba íyátoyana óraa-fiyundago mafaúwasa ³³nompín-táómpimba mérowi Ísun-imayaa mósá marésa sésa érai'a Maníkón-ááninko óne siyáawe.

Ísu Kénésárétifa'a tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-ai.*Mááka 6:53-56*

³⁴Érai'a Maníkón-ááninko óne sésa waaúnkóní menáipá'á Kénésáréti-marafa'a kumbá marapá'á kúmúwasa ³⁵mimbápákén-kwáási Ísumba awíyésa Ísun-iye sésa naaó'-nao'a simátimesa Ísumo tamaún-ai isésa tí'o ún-kwaasi tí'maesa tóso ésa ³⁶sésa ení unáánkwátóigoni aráiyá'a ta'ótoraiyana tí'a étinkainkwae suwasá ta'ótorówana tí'a étinkariye.

Tíwá'náti áamáambo siyáan-ai.*Mááka 7:1-13*

15 ¹Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yérúsaremu-naopakemba Ísumo méropa'a tésa sésa ²ení kísau-waasi nóra isasawá kentáa síwá'náti áamáamba ímba arááiwaesawa tiyáamba ímba non-kwiyésawa tómbá wénao suwaná ³Ísu séna kentíwá'námo simátímakaan-amaamba arááiwa'e'a Maníkóní áamáamba wétaraisomba nóra séra miyá wéoo.

4 Maníkó séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro. Énifo anófoimo sáwíkaambo simátinkaindawimba tufuwíyana puwíníye Maníkó siyáifo 5 kembiwímó siyáamba moóráwigo anófoisafena simátimena séna moórá-tantaa'a Maníkóndén-ifo ímba kanaa'á timénaumne siyéna anófoi ímba wétuwa'nai-iyé. Miyámó ontáfé'a kanaán-iyé wésewe. 6 Miyá-sáwí'ó ontáfé'a Maníkón-aai tuwé'a kentíwá'náti áamáamba wéaraaiwaewe. 7 Kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásín-owe. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya kembiwísáféna érai'-aai agaimaréna séna Maníkó séna

8 maawí kesúwí'a tóikaken-aantemba sésa ken-ímáyáá ímba tirumpimbá wéraiye. 9 Waásiti áamáamba símai paapé ombánifo Maníkóni áamáamban-iyé karo'ó sembá miyáráán-úmai ken-ímáyáá karo'-ímáyáá mósá wémaraawe Maníkómó siyáiyé Áísáya símai agaimakáiyé Ísu siyáiyé.

Waásimo sáwí'o uwátinkáin-tantaakon-aai.

Mááka 7:14-23

10 Ísu mináái simátimena waásisafena teró súwasa wempá'á tuwaná séna simátíménda isé'a kawé'án-oro. 11 Máápakén-tantaa'o naawái ímba waási sáwí'a wéuwatinkaifo tirumpinkén-ááígo aantemba waási sáwí'a wéuwatinkaiye siyáiyé.

12 Súwasa Ísuni kísau-waasi wempá'á tésa sésa áamáán-kawaa-waasi emó simátiménda-aai isésa aaisambá aéesa kaóráamba ína isaáno suwaná 13 Ísu séna kesifo wíyómpakewi ímbo u'makáin-anauntumbo éna káúsuwainiye. 14 Áamáán-kawaa-waasi-taaisafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. Miwí ímbo aambó awánaankakemba tóikakemba karo'á simátimesa sésa aambá aráátimenaumne wésewe. Moórá aúgafitawi moórá aúgafitawimba ayáán-to'maesarai ímba kanaa'á kóyááfo miyámó ésaraimo ésarai maipímbá kotanaa fáyááye súwana 15 Pítáa séna waé'mai-aaimo simátiménda-aagioni áwáuma simásimiyo súwana 16 Ísu séna kenkwárá'á ímba tááko péé wésisa'a isáámbanifo ímba ísámai kawé'á uráawe. 17 Máápakén-tantaa'o naawí tindáámpá'á kúwátúsúwiniyo 18 aaimó wésemba tirumpinkén-ímáyáágo éna mindá waási sáwí'a wéuwatinkaiye. 19 Tirumpin-ímáyááfínkémhá sáwí-imayaa ésa tínkamiyasamo puwíyasamo ésa aare-úmémhá ésa waai-úmémhá ésa seyaafá-tántáá'á umémhá ésa karo'-áái simátinkesa símai sáwí'a uwátinkesa 20 miyá-sáwí'ó wéomba tirumpinkén-ímáyáágo waási sáwí'a wéuwatinkaifo tiyáámbo ímbo non-kwiyésamo tómbó wénaamba miwá ímba waási sáwí'a wéuwatinkaiye Ísu siyáiyé.

Kénaani-marafaken-ininkon-aai.

Mááka 7:24-30

21 Ísu mináái simátimena wení kísau-waasi tí'maena Táyaa-naopa'e Sáíndóni-naopa'e mináémpá'ó kúmba 22 mináémpákén-ínínkó ímba

Yúndaa-inimba póna Kénaani-ininko Ísumpa'a téna óraaka séna óraakoo Téfitin-andafakewi arumbá uwásinkaao. Sáwí-amutamba kesiyáámúnkon-arumpimba méraisana sáwí'a úmai méraiye súwana ²³ Ísu iséna ímba aai súwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa óraaka sésa ai'mátuwaao. Aasiyaasi miyá sífáínifo suwaná ²⁴ Ísu séna Maníkó si'mákaisa'a Ísareri-waasi aantemba túwa'nai e'a Ísareri-waasimo sipisípi-poiyaan-úmaimo wété wéowi wétuwa'nai-une súwana ²⁵ minínínkó Ísun-amándára'a mara'á kumbaéna séna óraakoo súwa'nai uwo súwana ²⁶ Ísu séna iyámpófti tómbá maimái iyámbá timúnafo miyáumai Ísareri-waasimo túwa'nai úndantemba emá fí'onkaa-inimba ónda pó'a áwa'nai únafo súné súwana ²⁷ minínínkó séna óraakoo érai'a sémpo iyánkón-afowá ewé sínana tón-ayai tawémandaiye. Miyáumai fí'onkaa-ininkon-iyé sínana kanaán-ína súwa'nai ínono súwana ²⁸ Ísu séna kentáfé fasi'ámai méraanda-ininko sénda pó'a miyá ónaumne séna minkánáa ayáámúnkomba asófankaraiye.

Ísu sáwífa'nanka asófatinkarain-aii.

²⁹ Asófankena kúmba Káríri-waaunkoni áwáífa'a kógáramai omápa'a mara'á imérowasa ³⁰ sáwífa'-waasi wemó méropa'a kumbá tísamaimo táúnkon-kwaasiye tiyáántámbo káénkuron-kwaasiye túrambo kafíkón-kwaasiye aaimó ímbo sun-kwáásíyé fí'o-fi'on-ti'o

ún-kwaasi tí'maesa wenaísamaifimba mótinkowana asófatinkowasa ³¹ tísamaimo táúnkon-kwaasi kawé'á uwasá tiyáántámbo káénkuron-kwaasi kawé'á uwasá túrambo kaffkón-kwaasi kawé'-úmai awánowasa aaimó ímbo sun-kwáásí aai suwasá misáwífá'nánká awánésa áfááraumai táá'a úwasa Ísareri-waasiti Fasi'aénkón-áwí'a mósá makáawe.

Ísu aneka'á tómbó tímakain-aii.

Máaka 8:1-10

³² Maníkón-áwí'a mósá marówana Ísu wení kísau-waasi táántowasa tuwaná séna maankwáásísómbá kaumbo-kánáa kesé'a taméraawana tómbó maimaé tiyáamba tai'áísa'a sirumbá uwátinkaumne. Ti'maráanasa miwítí naaó'-nao'a kónááfo aampa'ó wíyamba táái táínasa púwófainiye súwasa ³³ wení kísau-waasi sésa máásai-marafa'a sáwífa'-waasin-oyo nááfaken-tona maimáíya timénaumno suwaná ³⁴ Ísu tísai ena séna nóraumai-tona wéraiyo súwasa afakaeté-tomba wéraisana sesimái-mofaa'wara'a wéraiye suwaná ³⁵ minkwáásísóntáféna séna mara'-méraaro séna ³⁶ afakaeté-tone mófáá'e maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi timúwasa minkwáásísómbá tímúwasa ³⁷⁻³⁸ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwífa'-waasi 4,000 waaima uwasá aarewé iyámpóíwara'e miyáumai-waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayaimo túwómba afakaeté-unampimba

fáituwana ówitowana ³⁹Ísu misáwífá'-wáásí ti'maréna wení kísau-waasiye'a nompín-táómpimba íyátesa Mágátani-aempa'a kuráawe.

Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aai.

Mááka 8:11-13, Rúku 12:54-56

16 ¹Mifá'á Ísu mérowasa áamáan-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa éraira Maníkámpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau máinata awánaano suwaná ²Ísu séna fénáímpinka'o awánaamba aafáúmá naaerírí'a isa'á sé'a aafáyáa aa'á káíníye sé'a ³aafáyáara'a awánaamba ainánkó aafáúmá káátasuwaisa'a sé'a káfé'a aa'á tíníye wésewe. Wíyómpa'o awáné'o ombá sé'a aa'á káíníye. Aa'á tíníye wésemba miyán-tántáákóní áwáuma awánaambanifo Maníkáómó káfé'o wéin-tantaakoni áwáuma ímba awánaraawe. ⁴Káfé'o méraan-kwaasi sáwí-waasi é'a Maníkántáfé'a ímba imáyáa é'a kentáfé'a wése'a Maníkáómó ai'mákainamo e ímba awánáúnda-kisau máinata awánaanomo wésemba naaófá'á Maníko Yónaambo uráintemba kembá miyá ínifo mináái imáyáan-oro. Naaófá'ó óraa'-mofaako Yónaambo nawíkowanamo kaumbo-kánáámó arumpimbó méraintemba kemá kaumbo-kánáá maipimbá ménaumne Ísu séna tiyuwéna kuráíye.

Ímba kaumbo-kae'-ááiwará'-wáási-i'a orómó siyáin-aai.

Mááka 8:14-21

⁵Tiyuwéna kúmba Ísu wení kísau-waasiye nonkwaaúnkóní menáípá'ó kumbá marapá'á kumésa wení kísau-waasi péréti-tomba ímbo máúmba tuwinkésa kuwaná ⁶Ísu áamáan-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááiwará'-wáási owé-imáyáa éna wení kísau-waasi simátimena séna intóráin-tantaa'a kári-tantaa'a moórá-tonkon-awi'a péréti mimpímbá marááwanamo intoréna óraa'o intembá áamáan-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasisafe'a imáyáa é'a kentúma káráwiyoro súwasa ⁷keáímbá sésa nóra sénawa miyá wésiyo. Péréti-tomba ímba maimaéta túnanasa miyá wésiye suwaná ⁸Ísu keáímbó wésun-aai iséna nóra séra tómbá ímba wéraiye-aai wéseo. Kári-timankunkumban-ifo kentáfé'a timankúnkúmba oro. ⁹Kanaa'á tómbá timénaumpo ááémo uráundawini áwáuma ímba tááko péé wésiye. Séfataase-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 5,000 waasi timéwánasa naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáituraawara kemó uráundawini áwáuma ímba awánaraawe. ¹⁰Afakaeté-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 4,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáituraawara kemó uráundawini áwáuma ímba awánaraawe. ¹¹Áamáan-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasisafe'a imáyáa é'a pérétimo intóráin-tantaatafe'a kentúma káráwiyoro-aaimo súnnda ímba péréti-tontafe'a

wésumpo nóra séra ímba ísarao sówana ¹²táako péé súwasa minááigóni áwáuma ísówana péréti-tontafena ímba siyáifo ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye tááisafena séna káráwiye'a méraaro siyáiyé.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-ai.

Mááka 8:27-30, Rúku 9:18-21

¹³Ísu Sísáaríya Fírípái-nao'-aempa'o kúmba wení kísau-waasi tísai ena séna seyaafá'nánká kembá waási úrankontafesa nóran-kwaasiyewa wéseo súwasa ¹⁴miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáándawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Yéremaya óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-ai simátímakaawifinkemba moóráwigo óne wésewe suwaná ¹⁵Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana ¹⁶Sáimoni Pítaa séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne. Maníkó fasi'aénkwáráwín-ááninko óne Pítaa súwana ¹⁷Ísu séna Sáimoni Yónaan-ááninko ónana Maníkó kawe'á wéuwankaiye. Kesí ááinkoni áwáumo sénda waási ímba simáméfo kesifo wíyómpakewi mináái embá simámísa isáánda póna Maníkó embá kawe'á wéuwankaiye. ¹⁸Simátíme'a sune. Enáwí'a Pítaawemo wésemba mináwíkoní áwáuma óntamban-iyé. Óraa'-ontanka'a kesí naankáámbá ondá mindánkáámbá kesí waási-i'a owaná púwó-fasi'aenko ímba íyáákainiye. ¹⁹Maníkó wení waásimo wégarawi-fasi'aemba áména marapá'ó méraanda sáwí'o ombá aambó fasiyóndanten-úmai Maníkó wíyómpa'a ména é'a aambá fásí'makaiye. Kawe'ó ombá ímbo aambó fasiyóndanten-úmai Maníkó wíyómpa'a ména é'a miyá uráiyé simásuwena ²⁰wení kísau-waasisafena óraaka séna Maníkómó íyáfasisinkaiwai Yúndaa-waasi wésimu'maraawi úne-ai ímba simátíméro Ísu siyáiyé.

Ísu puké'a íyáfasinanaumnemo siyáin-ai.

Mááka 8:31–9:1, Rúku 9:22-27

²¹Minkánáá Ísu wemó puwínda-ai ómbarena wení kísau-waasi simátiména séna Yéúsaremu-naopa'a kondá Yúndaa-oraal'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sen-kwáásíyé sí'o índa-i'a uwásinkesa sínkamiya'o púwóndanifo kaumbo-kánáá maisúwáanana Maníkó íyáfasisinkainiye súwana ²²Pítaa áí'maena weyááfa'a máankena séna Fasi'aénkóo miyán-áái sénafo Maníkó ímba ewé sínasa séndantemba ímba uwánkanaawe súwana ²³Ísu waeréna Pítaantafena óraaka séna waántáwanko siyuwé kóuwo. Waásiti imáyáfinkemba wésempo ímba Maníkóní imáyáfinkemba wésempo kesí aambá ímba faiyuwó Ísu siyáiyé.

24 Ísu mináái simáména wení kísau-waasi simátiména séna kembó sirááiwaénae síyawi tirááiimo táinda-tantaa'a ímba ta'ótóráaro. Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááíwaiyawi umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááiwaénaawe. 25 Tirááiimo táinda-i'o ésa ímba kawé'-úmai méranaafo kentáfésa ísáimaimo tirááiimo táinda-tantaa'o tuwésamo puwésa aú'í'a úmai maé'mae'a ónááwe. 26 Mararáké-séyááfá-tántáá'ó maésamo puwíyanamo éna mintántáákó ímba túwa'nai íniye. Puwíyamba marapá'ó makáan-tantaatamba ímba méyámbátuwesa aneká'á ayáátáaka méranaawe. 27 Kemá waási úranko kesí kísau-waasi wíyómpakewiye kesifoní fasi'aénkwará'á kumé'a seyaafá'-wáásímó miyámó úmae wéiyomba imáyáa é'a miwítí méyámbá timénaumne. 28 Érai'a simátimé súné. Tuwímbai maanká'ó méraan-kwaasi ímba aifa'á pukénka'a kemá waási úranko kesí waásimo kawáánúnda suwán'é'a ánaemba puwónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu fí'on-kuwawaa'o faúkáin-aai.

Máaka 9:2-13, Rúku 9:28-36

17 1 Ísu mináái simátiména afa'móráe-no'waamba waéna Pítaane Yémísine wenáfáko Yónine tí'maena omápa'o iyúmba miwí aantemba imésa 2 miwí túranka'a Ísu fí'on-auma faufúwana óipakemba aafáúgómó inten-úwana wení unáánkwátóiyakemba sán-kena waéní'a kówasa 3 awánomba kae'-wáásíyái wíyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwi'a Mósesee Íráiyaae'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aái wésuyana 4 Pítaa Ísuntaféna séna Fasi'aénkóo maanká'ó méraundasa kawé'a ímbá póta emó sinatáámó éta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósesende éta moórá Íráiyaande éta miyásá onó siyáiyé.

5 Miyá wésunka'a ainánkó sán-kámaena waéní'a kámae kuména kunkáátowana mináínámpínkémhá aagó aantemba séna miwá kesáánimba isa'á wen-ímáyáá wée'a óraa'-aamoi uwánkaumne. Wenáái ísáaro súwasa 6 wení kísau-waasiyau mináái ísésa táátáfesa ésa marapá'á kífaesa tinekembá tata'á úwana 7 Ísu miwímó méropa'a téna tine'á ta'ótorena séna táá'a ifó íyáfasinaaro súwasa 8 awánomba mindárai wíyómpa'a iyúyana Ísu aantemba méraiye.

9 Úwasa omápakemba kúmúmba Ísu óraaka simátiména séna awánaamba ímba simátiméro. Kemá waási úranko púwóndafinkembo íyáfasinaandara'a awánaamba kanaará'á simátíma'mae iyóro súwasa 10 wení kísau-waasiyau Ísumba áísai esa sésa áamámba sen-kwáási Íráiyaa aifa'á paápé ínana Maníkó íyáfasinankaiwai Yúndaa-waasisa amu'makáundawisa ánaemba paápé ínáyemo sembá nóra sésawa mináái

wéseo suwaná ¹¹Ísu séna aifa'á Íráiyaa paapé éna to'mayaa íníye-aai érai'-aain-íye. ¹²Simátíme'a sune. Íráiyaa é'a paapé úwasa ímba Íráiyaan-íye sésa sáwí'a uwánkanae sésa sáwí'a uwánkesa miyá uráantemba kembá waási úrankomba sáwí'a uwásinkanaawe súwana ¹³tááko péé súwasa Íráiyaa siyáimba Yóni nombó maitínkaraiwaintafena siyáíye siyáawe.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-aai.

Mááka 9:14-29, Rúku 9:37-42

¹⁴Simátimesa omápakembo kúmúmba sáwífa'-waasi túwaandu urówasa awánomba moóráwigo Ísumpa'a téna aísamaifimba kífaena séna ¹⁵óraakoo kesáánimba arumbá uwánkaao. Sáwí'a uwáwéna ména tanaambá fágufagu isaná aigaregó nonkáání'a isaná aiyayaamba ku'wisaná nompíné iyaffiné tanaambá wéfamaena wénisa'a ¹⁶ení kísau-waasi méraapa'a máankaunasa ímba kanaa'á kawé'á uwánkaraawe súwana ¹⁷Ísu séna kentí imáyáa kaentaén-ímáyáa isa'á kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirunkó umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a ménaumno. Enáánimba áí'mae tiyó súwana áí'mae túwana ¹⁸Ísu sáwí-amutankontafena séna auwé kóuwo súwana arumpinkémbá auwéna kóuwana miníyámpói kawé'á uwánkowana kawé'á úmai méraiye.

¹⁹Kawé'á uwánkowasa ánaembo Ísu weyáámo méronka'a wení kísau-waasi tésa sésa nóra sétaawa misáwí-ámútámbá ímba kanaatá maiyáúkaumno suwaná ²⁰Ísu séna Maníkóntáfé'lo maiyauwáíníyemo sé'lo timankúnkúmbo onkakaa maiyauwáísino. Érai'a simátíme'a sune. Moórá-taigon-awi'a másítáti kári'-aramba íyáísana áruma wíkéna óraa-tainambo wéintemba kentáfé'a timankúnkúmbe káríka'a uré'a ánaemba óraaka'a timankúnkúmbe é'a omátafe'lo sé'lo faiwí'mae fí'on-aempa'a kóuwomo síyanamo éna miyá íníye. ²¹Maníkómpá'á inaí síyantafesa tómbá aawentamó ombá minánkó aantemba miyá-sáwí-ámútámbá maisuwáíníye siyáíye.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aai.

Mááka 9:30-32, Rúku 9:44-45

²²Ísu wení kísau-waasi Káríri-aempa'a túwaandu uwaná Ísu simátiména séna kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa ²³sínkamiya puwé'a kaumbo-kánáá maisúwáanana íyáfasisinkainíye simátimuwana miwí tirunkó umbaí taráíye.

Taakisi-óntámbó tukáan-aai.

²⁴Tirunkó umbaí tówasa Ísu wení kísau-waasiye Kápaneamu-naopa'a kumbá óraa'-amaan-dankontafesa taakisi-óntámbá wémauwai

Pítaampa'a tésa sésa ení óraako óraa'-amaan-dankontafena taakisi-óntámbá wétuwai ina wétuwaiyo suwaná ²⁵Pítaa séna wétuwaiye simátimena naaúmpa'a iyúwana taakisi-ááímó siyónka'a Ísu Pítaamba áisai ena séna Sáimoniyo marapákén-óráá'-wáási timááraawifakemba taakisi-óntámbá maésa fí'onkaafakemba maésawa wéompo nóran-imayaamo wéemo e simásimiyo súwana ²⁶Pítaa séna taakisi-óntámbá fí'onkaafakemba wémaewe súwana Ísu séna miyáumai Maníkóní waásisa póta óraa'-amaan-dankoni taakisi-óntámbá ínta tuwánáumpo ²⁷aaisambá sefáímpóta úwoi tuwánáumpo nonkwaaúmp'á kuré ándá túwénana kumína aifa'ó tawáínda-mofaa'a maiyé óipimbo óntambo wéraina maimaé minóntántámbá esáféwe kendéwe taakisi máuwo Ísu súwana miyá uráiyé.

Náawa iyáákaiyomo siyáan-aai.

Máaka 9:33-37, Rúku 9:46-48

18 ¹Minkánáá Ísuni kísau-waasi wemp'á tésa taáísai esa sésa Maníkó wení waásimo kawáánin-kwaasifinkemba náawa iyáákesawa óraa'-waasi-i'a wéiyó suwaná ²Ísu moórá-iyampoi áántowana túwana afufumpimbá iyáfasinankena ³séna érai'a simátimé'a sune. Sen-ímáyáámó ímbo tuwé'o iyámpóimo ímbo iyáákanae-imayaamo ontembó kembiwí miyán-ímáyáámó ímbo íyanamo éna Maníkó kenká'á ímba kawááníníye. ⁴Miníyámpóígómó tísamaifimbo máíntemba miyámó wéowi Maníkó wení waásimo kawáánin-kwaasifinkemba wéiyaaakaawe. ⁵Kentáfésa imáyáa ésa iyámpóimo áwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Sáwí'o on-aai.

Máaka 9:42-48, Rúku 17:1-2

⁶Ísu mináái simátimena séna iyámpóimo kesááisafesamo timankúnkúmbo onten-úmai tuwímbai timankúnkúmbo wéowe. Tuwímbai tésa kesááisafesamo érai'emo wésewi karo'-áái tasimátimiyasa isésa sáwí-ampa'a kóiyasa Maníkó karo'ó síyawi sáwí-meyamba óraa'a timínífo miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontambo fári'wimaresamo nompímbó túwáawasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátiméwasa sáwí-ampa'a ímba kowisinó. Mindá kanaán-íye. ⁷Marap'ó méraanka'a kesáái tuwésa sáwí-ampa'a wíyantafena fí'o-fi'on-tantaako wétafisiye. Miyá-sáwí-tántáákó waé'wae'a wéimba pósa sáwí-ambo fí'owimo aráátiméwi sáwí-meyamba maénááwe. ⁸Tiyáánkowa'i tísamaigowa'i sáwí'o ina'a misáwí-ámp'á kúnafo sé'a moórá-tiyaana'i moórá-tisamaiya'i kambísásúwáaro. Kae-tíyááná'i kae-tísámáiyá'i wéraina'o é'a sáwí-marupa'o iyamó wégaipa'o wíyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba mindá kawe'an-íye. ⁹Túrankomo sáwí'o ina'a

misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awáné'ó é'a ónkaifa'ó iyamó wégaipa'ó wíyamba mindá sáwí'an-iyé. Sáwí'ó uráimbo maisuwé'ó méraiyamba mindá kawe'an-iyé Ísu siyáiyé.

Sipisípi-poimo áwiyokain-aaí.

Rúku 15:3-7

¹⁰Ísu séna úwoi-waasisafe'a sáwísamban-owe ímba síyamba káráwiyoro. Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi miwíyá'á káráwiyawai kesifo wíyómpakewini ewaa'á mésa miwí táái wésímamefo káráwiyoro Ísu siyáiyé.

¹¹Ísu mináái simátimena séna kemá waási úranko Maníkóní aampa'ó ímbo wéaraaiwaen-kwaasisafe'a saafá úmai sáwí'ó úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métínkáandasafe'a kunkáumne. ¹²Sipisípiya'a káráwiyowi on-áái isáaro. Moóráwigo sáwífa'a 100 sipisípiya'a káráwiyaisana moórá-sipisipi áwiyowisana misáwífá-sípísípímó umó wénaamba tiyuwéna moórámo áwiyowimba kosaafá émena ¹³awánénamo ímbá aamoí éna séna kesí sipisípimo áwiyowimba áikaumne séna mimbóráwígontáféna óraa'-aamoí éna sáwífa-sipisípimo ímbo áwiyokombo úwoimo méraawiti aamoí kárika'a wéiyé. ¹⁴Sipisípiya'ó káráwiyowimo áwiyowí-sipisipisafenamo arunkómó umbaimó taintembá kentifo wíyómpakewi wení aampa'ó ímbo wéaraaiwaen-kwaasisafena arunkó umbaí wétaiye Ísu siyáiyé.

Kentí waási sáwí'ó uwátínkáán-aaí.

¹⁵Ísu mináái simátimena séna ení waási Maníkóní waásigomo embó sáwí'ó uwánkainamo e wempá'á minááisáfé kosimámínana we aantemba méraindara'a kosimámínana enáái isénamo arupísemo uwánkainamo ékai wesé esé'a kawe'á úmai méraakaiyo. ¹⁶Enáái ímbo isáínamo e moóráwígona'i kaekóná'i kotí'mai wesé'a mé simámuwo. Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna moóráwígomba aaiimbá maenkánae séna minááímó isaraawi kaerá'i kaumbowá'i tí'maena mátinkena áisai úmai isáíníye siyáimba mindásafena ení waási enáái isáíndasafena moóráwígona'i kaekóná'i kotí'mai wenká'á mé'a simámiyana kentáái isáíno. ¹⁷Énifo ímbo isáínamo e Maníkóní waási torupátinke enáái simátímínasa mésa simámiyana wemó miwí tááimo ímbo isáínamo e imáyáa e sé Maníkóní aambó ímbo arááiwáén-kwaasiyaamba éna taakisi-úmén-kwáásíyáámbá wéiyé siyó Ísu siyáiyé.

¹⁸Ísu séna érai'a simátimé'a súné. Marapá'ó méraanka'a sáwí'ó ombá aambó fáiyónten-úmai Maníkó wíyómpa'a ména é'a aambá fáí'makaiye.

Kawe'ó ombá ímbo aambó faíyónten-úmai Maníko wíyómpa'a ména é'a miyá uráiyé Ísu siyáiyé.

¹⁹Ísu mináái simátimena séna moóra'-aai simátíménda ísáaro. Marapá'6 méraanka'a kae'-wáásígóráímó moóra'-aaisafesaraimo mimbórá-ímáyáámó ésaraimo kesifo wíyómpakewimo áisai íyanamo éna miyá uwátinkainiye. ²⁰Kaumbo-kae'-wáásí kentáfésa ímáyaá ésa túwaandu ombá túwa'nai ondasáfé'a miwísé'a ménaumne Ísu siyáiyé.

²¹Ísu mináái súwana Pítáa Ísumpa'a téna séna Fasi'aénkóo kesí waásimo sáwí'o uwásínkáfa'o wéiyomba mindásafe'a nóraumai-kanaawa ímba aaiimbá maenkéra ímba ímáyaá éra ifátuwanaumno. Afakaeté-kanaa sáwí'a uwásínkáímba ímba aaiimbá maenké'a ímba ímáyaá é'a ifátuwaunda pó'a moóra'-kanaamo sáwí'o uwásinkaindara'a aaiimbá ína maenkéra ína ímáyaá éra ifátuwanaumno súwana ²²Ísu séna ímba afakaeté-kanaa aantembanifo úwoi miyá úmae iyuwó Ísu siyáiyé.

Óntambo ámakaintafena ímba ifátuwaomomo siyáin-aai.

²³Ísu séna sáwí'o uwátínkáámba ímba ímáyaá é'a ifátúwáaromo súnnda maarásáfé'a súné. Maníko wení waásimo kawáámó in-áái maarán-ááín-iyé. Moóra' óraa'-waasigo wení kísau-waasi óntamba wááu tímakena ²⁴tísai ónae wéimba óraa'-ontamba 10,000,000 ontamba wááumo ámakaiwaimba moóráwigo áí'maena móaminkwae séna íyísana ²⁵ímba móamintafena óntan-anafo wení kísau-waasisafena séna wembá aiyé'a awaainínkómbá aiyé'a wení iyámpóiyé wení póiyé wení óntawe maimaé'a ff'on-kwaasiti kísauomo maíndasafe'a miwí wétime'a óntamba maimaé'a kemó tukáunda-ontankaamba úmai másíméro sisaná ²⁶wení kísau-waasigo aísamaifimba kifaena séna arumbá uwásinkema simu'makéna'a óntamba saafá é'a seyaafá'á áméno sisaná ²⁷wení óraa'-waasigo arumbá uwánkena séna kanaán-ifo wááumo ámakaunda-ontamba ímba ímáyaá ónaumpo ifátuwaao sisaná ²⁸kísau-waasigo máapa'a kuména moóra' kísau-waasigomba awánéna kári'-ontamba 100 ontamba ámakaiwaimba awánéna amóísáúmbe kuntaraména óraaka séna wááumo ámakaunda-ontamba minúwóiyáámbá simiyó sisaná ²⁹wenaisamaifimba kifaena séna arumbá uwásinkema simu'makéna'a óntamba saafá é'a áméno sisaná ³⁰ímba iséna áí'maena ándáfa'a móankenana séna wááumo ámakaunda-ontamba símínasa faútúwáaro sisasá ³¹kísau-waasisomba awánéna tirumbá uwánkesa miwítí óraa'-waasigomba kosímáméwana ³²óraa'-waasigo iséna wení kísau-waasigo sáwífa'-ontamba 10,000,000 ontamba maiyáiwaimba áántaisana tisaná séna sáwí-kísau-waasi óne. Kentáfé arumbá uwásinkaaó séndasafe'a miyá é'a óraa'-ontamba wááu ámakaunda-ontamba ímba ímáyaá ónaumpo ifátuwe ímba simiyó sé'a ³³sirumbó uwánkaraundantemba moóra'-kísau-waasigomba arumbá

uwánkáaraamba sáwí'a óne séna ³⁴arumbá óraa-sawi'a uwánkena ándáfa'o káráwiyaiwaika'a móankenena séna wááumo ámakaunda-ontamba seyaafá'á simína faú'auwaaó sisaná ándáfa'a ánkariye ³⁵Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna kentí waásimo sáwí'o uwátínkáambo ímbo ifátuwe'o imáyáamo úmae'o wéiyiyanamó éna kesifo wíyómpakewi kentí sáwí-imayaa ímba maitiyuwáiníye. Óntan-anafomo intembá kesifo miyá uwátínkainiye Ísu siyáiyé.

Aarakwá'ó tuwínáán-aaimo siyáin-aai.

Máaka 10:1-12, Rúku 16:18

19 ¹Ísu mináyáátáá'-áái simátimena Káriri-aempa'a tuwéna Yúndiyaa-aempa'a Yóndani-nonkoni menáípá'-áémpá'á komérowasa ²sáwífa'-waasi tóso uwaná tí'o ún-kwaasi asófatinkaraiye.

³Asófatinkowasa ámáán-kawaa-waasi sésa Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa moórá-waasigo maanááísáfénawa'i fí'o-fi'on-aaisafenawa'i awaainínkómbá kanaará auwáiníyo. Miyámó énamo éna ámáán-aai taraisíni ína taraisíníyo suwaná ⁴Ísu séna naaófá'ó Mósesemo agaimakáin-aai toráumai awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna Maníko wíyóne marawémó úmaronka'a aarewára waiwára'á úmakaiye. ⁵Úmarena séna aarewára waiwára'á úmakaundasafesa tinófoi tiyuwésa awaaioké awaainínkóe'a tagááísamai mimbórá-túmá ma'mái méranaawe Maníko siyáiyé. ⁶Mindásafesa awaaioké awaainínkóe'a ímba kae'-wáásiyáámbá ésa mimbóráí'a wéowe. Maníko aare-waai mimbóráí'a uwátínkaraintafesa ímba tuwínáaro Ísu súwasa ⁷miwí sésa naaófá'á Mósesema maará siyáiyé. Moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwaíndawi aúfáífmiba agaimaréna séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáiyé. Nóra sénawa miyán-áái siyáiyó suwaná ⁸Ísu séna kentíwá'ná tirumbó makáamba pósa Maníkon-aai ímbo ísöntafena mindásafena Mósesema minámáámbá siyáimbanifo Maníko wíyóne marawémó úmaronka'a ímba miyá siyáiyé. ⁹Simátimé'a sune. Moóráwigomo awaainínko ímba moórá-waasigoe'a wénisana awaaioké fí'on-aaisafena ai'mátuwenamo fí'on-inimbo wémaimba umémbá wémaiye Ísu siyáiyé.

¹⁰Ísu mináái simátimena mérowasa wení kísau-waasi sésa aaremó máémba sénda-aai wérainka'a pósa miyá wéofó ímbo aaremó maésamo úwoimo máémba kawé'á wéowe suwaná ¹¹Ísu séna sen-áái seyaafá'nánká ímba kawé'á úmai isááwasa aaremó ímbo maíyantafesa Maníko fasi'aémbá tímakaiwai mináái wéisaawe. ¹²Tuwímbai moórá-mora-aaisafesa ímba aaré máéwasa tuwímbai tinófoi uwó-wáási matínkaraawi aaré ímba máéwasa tuwímbai túmo sáwí'o uwátínkaraawi aaré ímba máéwasa tuwímbai Maníko wení waásimo kawáánin-aai isésa Maníkontáfésa imáyáa ésa aaré ímba wémaewe. Kanaa'á miyá ónaumnemo sewí mináái isánaáwe Ísu siyáiyé.

Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-aai.

Mááka 10:13-16, Rúku 18:15-17

¹³Ísu simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena kaw'e'á uwátinkena Maníkómpá'á inai sínkwae sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi sésa tí'mae kóro suwaná ¹⁴Ísu simátimena séna ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpóimó kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpóimo kempá'ó tíyan-amba ímba aambá faíyóro séna ¹⁵miníyámpói ta'ótokena ayááfúmbo tátinkena tíyukaiye.

Óntawara'-waasigon-aai.

Mááka 10:17-31, Rúku 18:18-30

¹⁶Tiyuwówana moóráwigo ifó'-wáásígo Ísumpa'a téna séna óraakoo nóran-kawera éra aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁷Ísu séna nóra séwa kawe-kísáúsáfé síesai ónó. Mimbóráwígo Maníkó weyáá kawekón-íye. Aúí'a úmai maé'mae'a ónaemo sémo e Maníkóní áamáamba kawe'á úmai arááíwauwo súwana ¹⁸miwá áísai ena séna nóin-amaana arááíwaenaumno súwana Ísu séna ímba tínkamiyasa púwóro. Ímba aare-úmémbán-oro. Ímba umémbán máéro. Karo'-áái ímba simátínkáaro. ¹⁹Kentinófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro. Kesáfé-ímáyáámó onten-úmai kentí waási-imayaawara'a oro. Miyáumai-amaamba arááíwauwo Ísu súwana ²⁰miwá séna minámáámbá arááíwa'mae'a wéiyumpo nóran-amaankona ímba kawe'á wéuno súwana ²¹Ísu séna seyaafá-tántáá'ó kanaa'ó émo e ení moparáwímbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tímínana ení kawe'-méyámbá Maníkó wíyómpa'a ankáíníye. Tímatuwemo e kembá sirááíwainone súwana ²²mináái iséna sáwífa'-moparawimbo makóntafena óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a úwana kuráíye.

²³Kúwana Ísu wení kísau-waasisafena séna érai'a simátime'a súne. Sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó wení waásimo kawáánipa'ó wíyamba umbái táíníye. ²⁴Moóra'-poigon-awí'a káámeri mimpóígo waigóní afaapimbá ímba kanaa'á kóferainíye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóferáínkakaa sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kowisinó Ísu súwasa ²⁵wení kísau-waasi mináái iséna táátafesa ésa sésa umbái taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a ménaao suwaná ²⁶Ísu tuwánéna séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbaresa kónááfo Maníkó seyaafá-tántáá'á úwoi kanaa'á wéíye súwana ²⁷Pítaa séna isaaó. Kentáási seyaafá-tántáá'á tuwéta entá wéaraaiwumpo

nóram-beyana maénaumno súwana ²⁸Ísu séna érai'a simátime súne. Maníkó seyaafá-tántáá'á aúí'a úmaraindara'a kemá waási úranko

fasi'aénkwáráwí mé'a káráwiyona'a kembiwí sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi kembó wésiraiwaewi Ísareri-waasi méraan-aaisafe'a tísai ónááwe. Ísareri sísamaifakemba kae'á kumbaimái matínkaraiwain-andafakewi méraan-aaisafe'a tísai ónááwe. ²⁹Kentáfésa imáyáa ésa Maníkón-ai kosimátimiyantafesa naaópa'a tuwésa tuwaaísáiyé tífá'e tímánaa'e tinófoiyé táánine tiyáámúne tiyuwésa miwítí maramó túwááwin-anondaya túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'á sáwifa'a maésa aúí'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónááwe. ³⁰Ánaemba aifarááwífinkémbá tuwímbai tínaeni'a íyasa tínaenkewifinkemba tuwímbai aifarí'a ónááwe

Ísu siyáiyé.

Ándá-aran-kisaufa'o kisaumo máéwi-taai.

20 ¹Ísu mináái simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái maarán-iyé. Moóráwigo ándá-aran-kisaugoni afowá kesí kísau máíwae séna ááéma iyáfasinkena waási saafá úmai tuwánéna ²séna kesí kísau wémaiya'a moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tíméno sisasá ewé sewaná tí'maena wení ándá-aran-kisaufa'a mótingkaisasa kísau wémaewana ³aafáyáara fí'onkwara'a kísau máíwae séna kisaumo maénae sésamo túwaandu opa'á wéna tuwánéna ⁴séna kesí kísau wémaiya'a kanaará'-óntámbá tíméno sisasá ⁵ewé sésa minkísáú wémaewana wááwái miyáumai fí'onkwara'a wétiyena fénáímpinka'a fí'onkwara'a wétiyena ⁶kísau tai'én-kanaa kárika'a tisaná kisaumo maénae sésamo túwaandu opa'á wéna tuwímbai tuwánéna séna nóra séra úwoi méra'o sisasá ⁷sésa ímba moóráwigo kesí kísau máéro siyáawata méraumne sewaná tiyé'a kesí ándá-aran-kisaufa'a kísau máéro sisasá miyá uráawe.

⁸Miyá owaná fénáímpinka'a kisaugon-afowá kísau-waasiya'o káráwiyaiwaintafena séna kísau-waasi táántare miwítí méyámbá tímé ánaembo tiyáawi aifa'á tímé aifa'ó tiyáawi ánaemba timiyó sisaná ⁹iséna miyá éna kísau tai'áíníyé wéinka'o tiyáawi moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tíména miyáumai tímatuwena ¹⁰ááéma aafáyáara'o tiyáawiti méyámbá tímíne wéisasa miwí imáyáa ésa kentáásí méyámbá óraa'an-iyé wésewana moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tímísasa ¹¹maimaésa kisaugoni afowámbá í'ai simánkesa ¹²sésa ánaembo tiyáan-kwaasi kári-kisau maiyáafo kesáa aifa'ó tiyáundawisa óraa'-a'a wégaisata umu'náán-araa'a méta óraa-kisau maiyáundasa mimbóráí'a úmaisa méyámbá símakaandasa nóra séwa kentáámó siméndantem-beyamba miwí tímakaano sewaná ¹³kisaugon-afowá miwífinkémbá moóráwigontafena séna kesí waásiyo kemá sé'a kesí kísau wémaewa'a moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tíméno súna'a ewé sé'a kísau maiyáawa'a mindásafe'a ímba sáwí-meyamba wétimumpo ¹⁴kentí méyámbá maimaé'a koró. Kembó tímúndantem-beyamba ánaembo tiyáawi

miyám-béyámbá timénae'a wéune. ¹⁵Kesí óntambo tuwímbare'o timúnda mindá kendén-iyé. Kári-kisaumo maiyáawi óraa'-ontamba timúna'a ímbo kaoráaraamba wégaoraawe kisaugon-afowá siyáiyé Ísu siyáiyé.

¹⁶Ísu mináái simátimena séna miyaráán-úmai Maníkó wení waásimo kawáánipa'a aifa'ó kowí íyasa ánaaembo kowísé'a mimbórání'a úmai aasiyaasí aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aai.

Mááka 10:32-34, Rúku 18:31-33

¹⁷Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a kónae séna aampa'á wéwena wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena moórá-aempa'a tínkarena ¹⁸simátimena séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá moóráwigo kembá waási úrankomba óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sen-kwáásiyé aráátiminasa kembó sínkamiyan-aai símai kará'umaresa ¹⁹sí'mai fí'onkaa-waasi timíyasa karaánáá'a sínkésa súwiyonku'-nésa aaraa-táiyá'á sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáá maisuwé'a íyáfasinanaumne Ísu siyáiyé.

Kae'nárai tinówamo Ísumbo áisai uráin-aai.

Mááka 10:35-45

²⁰Mínkánáá Sépétin-ááninkai tinówama tí'maena Ísumpa'a téna moórá-tantaatafenamo áisai índasafena óraakon-iyé séna takífauwana ²¹Ísu séna nóntafewa síasai íníyewa wéono súwana tinówa séna emó kawáánindafa'a kesááninkai íyáfasintinke séfasefa'-arausampa'a tínkáinnone súwana ²²Ísu séna sénda-aagioni áwáuma ímba ísaraiye. Sáwí-nombo anaféumpínkémbó naandantén-úmai sí'ó índa-i'a uwásinkaiyantena kerái kanaará kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááyo súwasarai kerái kanaámpókai náyauye suyaná ²³Ísu séna érai'a séye. Kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááfo kesí séfasefa'-sirusampa'a kemá ímba íyáfasintinkanaumpo Maníkó kae'nárai uwátínkaraimba póna íyáfasintinkainiye súwasa ²⁴Ísuni kísau-waasi siyáánkai-waasi mináái ísésa mináfáráwái aaisambá tíyúwana ²⁵Ísu táántowasa tuwaná séna é'a ísaraawe. Marapá'-órání'-wáásísómbá íyáákamai-fasi'aen-aai simátisimati uwasa wenkóyááka-tayaaka uráawe. ²⁶Óraa'-waasimo ontembá kembiwí ímba miyán-oro. Kempínkémbó íyáákanaemo síyawí fí'owiti wayó'á maénááwe. ²⁷Kempínkémbó aifarí'a ónaemo síyawí seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. ²⁸Kemá waási úranko ímba súwa'nai íwae'a kunkáumpo kemá waási túwa'nai ónae'a kunkáumne. Sáwí-imayaafinkembo faútínkáandasafe'a puwónaumne Ísu siyáiyé.

Ísu túramo kafikóndarai kawé'ó uwátínkarain-aai.

Mááka 10:46-52, Rúku 18:35-43

²⁹Ísuwe wení kísau-waasiye Yéríko-naopakemba kumbá sáwífa'-waasi tínaemba kumbá ³⁰kae'nárai túramba kafikóndarai aanawáísára'a

mésarai Ísu wétiye-aai isésarai óraaka sésarai Téfitin-andafakewi ómpo arunkái uwásinkao suyasá ³¹ misáwifá'-wáási aaisambá tiyésa sésa aai séyafu suwasarái mináái ifátuwesarai aneka'á óraaka sésarai óraakoo Téfitin-andafakewi ómpo arunkái uwásinkao wésuyana ³² Ísu aampa'ó kúmba minká koména tísai ena séna nóin-tantaara tirááimo táinda-tantaa'a uwátinkanaumno súwasarai ³³ óraakoo súramba kawé'á uwásinkao suyaná ³⁴ Ísu arumbá uwátinkena ayáámba túranka'a ta'ótorowasarai minúwóiyáámba túramba kawé'á úmai awánésarai Ísumba arááíwa'mae kurááye.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aai.

Máaka 11:1-11, Rúku 19:28-40, Yóni 12:12-19

21 ¹Ísu wení kísau-waasise'o kumbá Yérúsaremu-nao'-ampa'a kumbá Órifi-omaka'-ewaa'-nao'-awi'a Pétífasi-nao'a ewaa'á wésa wení kísau-waasi kae'á máti'marena ² séna epín-dáópa'a kurékai awáneyamba moórá-poigon-awi'a tónki ándá fári'wimaraawana áráá'wara'a méraifo koawánékai ándáma faútuwekai áí'mae tekaiyó. ³ Moóráwigo tuwánénamo tísai ínakai óraako ayáá'mae kónae siyé kosimámiyana séna éniyo áí'maekai kokaiyó síníye Ísu siyáíye.

⁴ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyáintemba Ísu miyá uráíye. Maníkón-aai simátímakowi séna

⁵ Sáiyóni-naopaken-kwaasisafe simátime sé kentí kawáágó kentópa'a wempa'á témena tónki-poigo ayáá'maena téna tónki-poigon-araako ayáá'maena wétiye simátimiyo siyáíye

agaimaréna Sáiyóni-naopa'emo siyáimba Yérúsaremu-naopatafena siyáíye. Minááímó paápé índasafena Ísu kae'nárai ti'marówasarai ⁶ Ísumo súntemba miyá ésarai ⁷ tónki-poi áráá'wara'a áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóigón-arósáaunka'a wandaá uwi'marówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ⁸ sáwifa'-waasi mésa óraa'-waasin-íye sésa tuwímbai paákákén-únánkwátói faú'mai tuwímbai taaénama ankáimai aampa'á uwi'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiyae mintáénarafane támae wéguwasa ⁹ aifa'ó tun-kwáásiyé Ísun-ánaaembo tun-kwáásiyé óraaka'-oraaka'a sésa Téfitin-andafakewin-awi'a mósá wémaraumne. Fasi'aénkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á uwánkáiye. Wíyómpakewin-awi'a mósá maráúmne óraaka'-oraaka'a suwaná ¹⁰ Ísu Yérúsaremufa'a kúwasa tuwaantantésa tóso wésa nááwawa wétiyo suwasá ¹¹ tuwímbai sésa Ísu Maníkón-aaimo simátímíwai Káriri-aempakemba Násareti-naopakewin-íye siyáawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aai.

Máaka 11:15-19, Rúku 19:45-48, Yóni 2:13-22

¹² Suwaná Ísu Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a Maníkóni naaúmpa'a iyéna amáán-daumpa'o méyámbó wéun-kwaasi tuwánéna

iti'mátuwena óntambo wéwaeron-kwaasiti taaremá tawísísuwena Maníkóntáfésa imáyáa ésa mááufu'-numamo wéamun-dumama méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena ¹³simátimena séna Maníkón-aaí aúfáfimba agaimaréna séna kesí naantafésa sésa Maníkómpá'ó inaimó sen-dámbán-iye wésewe agaimaréna siyáiyé. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáiyé.

¹⁴Ísu mináái simátimena óraa'-amaan-daumpa'a mérowasa túrambo kafikówiye tíyayaambo táúnkowiye wempá'á tuwaná asófatinowasa ¹⁵iyámpói mésa óraaka'-óraaka'a sésa Téfitin-andafakewin-awi'a mósá wémaraumne sumbá óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáambo sun-kwáásiyé isésa Ísumo fí'oran-kawe-kisaumo maúmba awánésa tirumbá sáwí'a uwánkesa ¹⁶Ísuntafesa sésa iyámpóimo sáwí-aimo wésemba ína wéisaano suwaná Ísu séna é'a wéisaunda Maníkón-aaí aúfáfimba agaimakáin-aaí awánaraawe. Maarán-áái siyáiyé. Túwa'nai óndasafesa pósa iyámpóiyé umarané enáwí'a mósá wémaraawe agaimaréna siyáiyé Ísu simátimena ¹⁷tiyuwéna máápa'a kuména mindáópa'a tuwéna Pétáni-naopa'a wéna mindó'wáámbá kowaiyáiyé.

Taaigómó aáénkarain-aaí.

Mááka 11:12-14,20-24

¹⁸Pétáni-naopa'a kowáumba iyáfasinesa Yérúsaremu-naopa'a tumbá Ísumba áái tówana ¹⁹moórá-taigon-awi'a fíkima aankón-awáísáfa'a wérowana mintáéramba nánae séna áwáufa'a wéna awánómba áná aantemba wérowana mintáígóntáféna séna emá ímba arambá iyáínone súwana mintáímá aáénkaraiye. ²⁰Mintái aáénkówasa Ísuni kísau-waasi awánésa táátafesa ésa tiyáámba tóipimba faafésa sésa fíki-tai ááéma aáénkaraiye suwaná ²¹Ísu séna érai'a simátime sune. Maníkóntáfé'o ímbo kae'-ímáyáámó é'o fasi'aén-ímáyáámó é'o é'a fíki-taigontafe'o súnanamo aáénkaintemba kanaa'á miyá é'a ímba miyá aantemba é'a maanómátáfé'o sé'o faiwí'wé nompá'á kumuwómó síyanamo éna miyá íniye.

²²Maníkómpá'á inaí sé'a fí'o-fi'on-tantaatafe'a áisai e'a timankúnkúmba ombá érai'a Maníkó kanaa'á súwa'nai uwásinkainiyemo sembá kanaa'á wétuwa'nai-iye Ísu siyáiyé.

Nááwawa ai'maráisawa tiyáanomo siyáan-aaí.

Mááka 11:27-33, Rúku 20:1-8

²³Ísu mináái simátimena óraa'-amaan-daumpa'a iména Maníkóní ásé-aaí simátimuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-ora'-waasiye tésa sésa nááwawa ai'maráisawa tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ²⁴Ísu séna aifa'á moórá-

aaimo tísai ona'ó anondáámo síya'o é'a sísai on-áái simátimenaumne. ²⁵Ááema Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówá simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa miwí keáimbá sésa nórasaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba érai'e siyáao síníye. ²⁶Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa Maníkón-aaimo simásímakaiwai uráiyé wésemba pósa aasantá siyónááwe miyá keáimbá sésa ²⁷Ísuntafesa sésa emó sísai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná Ísu séna ímbo simásimiya'a nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó maúnda-ai ímba simátimenaumne Ísu siyáiyé.

Moóráwigo-ááninkai-taai.

²⁸Ísu mináái simátimena séna simátíménda-ai imáyáan-oro. Moóráwigo kae'-íyámpóíwáráwí aifarááwíntáféna séna kesááninkoo kesí ándá-aran-kisau'fa'a kísau komauwó sisaná ²⁹aifarááwí séna ímba siráái taiyé séna ména moórá-imayaa éna kísau komáísana ³⁰áfákontafena séna kesí ándá-aran-kisau'fa'a kísau komauwó sisaná ewé símai ifátuwena ímba kísau maiyáiyé ³¹Ísu simátimena tísai ena séna nááwa tifowán-áái wéisaiyo súwasa aifarááwí afowán-áái wéisaiye suwaná Ísu séna mináái imáyáa é'a simátíménda-ai isáaro. Taakisi-úmén-kwáásíyé sáwí-anka'o nón-inine sáwí'o on-kwáásín-owe sembánifo miwí Maníkó wení waásimo kawáánin-ampa'a ááema wégofo kembiwíndo. ³²Yóni nombó maitínkaraiwai téna kawe'-ámbá aráátimuwa'a wenááisafe'a ímba érai'e siyáafo taakisi-úmén-kwáásíyé sáwí-anka'o nón-inine Yónin-aaisafesa érai'e suwa'á kembiwí miwí tuwáné'a Yónin-aaisafe'a ímba érai'e sé'a kentí sáwí-imayaa ímba tuwé'a Maníkómpá'á tiyáawe Ísu siyáiyé.

Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-taai.

Máaka 12:1-12, Rúku 20:9-19

³³Ísu mináái simátimena séna moórá waé'mai-ai simátíménda isáaro. Moóráwigo óraa'-marawarawi ména óntan-kusai úmakena ándá-aran-kisau úmarena ándá-arankoni táúfa'a úmarena ándá-arambo mapamínanamo anombó kumínda-taufa'a úmarena óntan-damba kísaura'o káráwiyán-damba úmarena ayáátáaka fí'om-barafa'a koménae séna maankísáúr'ó káráwiyawimo é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a koméraisana ³⁴arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí ándá-aramba komáéro séna wení kísau-waasi ti'máráísasa minkísáúr'ó káráwiyowifa'a tewasá ³⁵ta'óto'mai moóráwigomba tufuwésa moóráwigomba tufú'marááwana púwísasa moóráwigomba óntantamba tufuwésa ándá-aramba ímbo tímémba ti'mátuwaawasa kowaná ³⁶aanáfó

aifa'á wení kísau-waasi tuwímbai ti'maréna ánaaemba sáwífa'nanka ti'maráisasa tewasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai aifa'ó uráantemba miyá ésa sáwí'a uwátinkesa ándá-aramba ímba tímémba ti'mátuwaawasa kowaná ³⁷aanáfó ména ánaaemba séna kesááninkomba ai'maráanana wínasa wenáái isánááwe séna ai'maráisana tisasá ³⁸minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-ááninko wétifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba maínata kesáá maénae sésa ³⁹ta'óto'mai ándá-aran-kisau fakemba famétuwesa tufúwówana pukáiyé. ⁴⁰Ísu mináái simátimena séna minkísáúgóní aanáfó tínda kísaura'o káráwiyowi nóra síníyo súwasa ⁴¹miwí sésa misáwí-wáásí tínkaminasa puwíyana fí'on-kwaasi kesí kísaura'a káráwiyoro sínasa minkísáúrá'á káráwiyesa arambó áfumo kain-kánáá tíndantemba aanáfómbá minárámbá aménááwe siyáawe.

⁴²Suwaná Ísu simátimena séna Maníkón-aai aúfáífimba awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna

óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'a wéiyé sésa maisukáawe. Ánaaemba

minóntánkó áfonkaaamba uráiyé. Mindá Fasi'aénkó isatá awánéta séta

fí'oran-kawe'a uráiyé súné

agaimaréna siyáiyé. ⁴³Mináái imáyáa é'a simátimé'a súné. Maníkó kembiwí Yúndaa-waasisafena maará siyé. Kenká'á ímba kawáánónaumne séna tiyuwéna fí'onkaa-waasisafena kenká'á kawáánónaumne sínasa wení kísau maénááwe. ⁴⁴Minóntánkálá tanaambá kofésa sáwí'a úmai ménaafo minóntánkó tufú'mai sáwí'a uwásuwainiyé Ísu séna wenááisafesamo ímbo érai'emo siyawí imáyáa éna mináái siyáiyé.

⁴⁵Ísu súwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáán-kawaa-waasiye isésa tááko péé súwasa sésa moóráwígon-ááninkai aaimó simbá kentáásáféna siyé sésa ándá-aran-kísaura'o káráwiyowisafenamo simbá kentáásáféna siyé sésa óntankowemo simbá kentáásáféna siyé sésa ⁴⁶ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásí Ísuntafesa sésa Maníkón-aai simásímíwain-iyé sun-kwáásí táároi inkaisésa Ísumba ímba ta'ótoresá ifátukaawe.

Óraa-tanombo kauráin-aai.

Rúku 14:16-24

22 ¹Aneka'á Ísu aai simátimindasafena waé'mai-aai simátimena séna ²Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-iyé. Moóráwigo káráwiyaiwain-ááninko aaré maíndasafena óraa-tanomba kaufónae séna ³sáwífa'-waasi táántena séna aáno úmai tanómbo

tamandaaró séna ména tanómba kaumaréna wení kísau-waasi ti'maréna séna tamandaaró kosimátíméro sisasá miyá owasá ifátuwesa ímba tewaná⁴ aneka'á kísau-waasi ti'maréna séna táántaraundawi kosimátíme'a sé'a tómbó nembá wéto'mayaan-e'a purumakawé óraa-poiye tufú'mai wégaufumpo tamandaaró. Kesááninkomo aaremó maíndara'a tamandaaró. Kosimátíméro séna ti'maráísasa miyá kosewasá⁵ ifátuwesa ímba tembá moóráwigo wení kísau'fa'a kóísana moóráwigo óntambo maínda-kisau'fa'a kóísasa⁶ tuwímbai káráwiyaiwaini kísau-waasisomba ta'óto'mai tínkamowasa púwówana⁷ káráwiyaiwai aaisambá séna wení i-wáási ti'maráísasa miwí tínkamowasa púwówana miwítí naampimpá'á iyamá agáéwana káwisana⁸ káráwiyaiwai wení kísau-waasisafena séna tanómba kaufé'a táántaraundawi kesááninkoni tanómba tamandáiyawi sáwí'an-owe. ⁹Aampaká'ó waásimo túwaandu opa'á kosaa'á úmai fí'o-fi'on-kwaasi tuwáné'a simátimiyasa tanómba tamandaaró sisasá¹⁰ wení kísau-waasi isésa aampa'á wénesa waási saafa'á úmai tuwánésa sáwí-waasiye kawé'-wáásiyé torupátinkesa tí'maesa tésa tómbó naan-dáúmpá'á sisipáá uráawe.

¹¹Yúndaa-waasi aaremó máénka'o ombá tanómba nánaesamo ten-kwáási ontará'ó tewasá kísau-waasi kawé'-únánkwátói tíméwasa urésa mindáúmpá'á imésa tómbá wénaafo minúnánkwátóimo ímbo urésamo ésa ímba tómbá imandánááwe. Tómbó naan-dáúmpá'á sisipáá owaná káráwiyaiwai tuwánaimba moóráwigo ímba kawé'-únánkwátói uréna méraisana awánéna¹² séna nóra séwa kawé'-únánkwátói ímba uréwa iyáano sisaná ímba aái sisaná¹³ káráwiyaiwai wení kísau-waasisafena simátimena séna aiyayaanka'a kárá'umai máápa'a kumeu'ó in-áémpá'á aúwéwana ifi'á téna áí'o índasafena áwááyaamba umpufuwíníye siyáíye Ísu siyáíye.

¹⁴Ísu mináái simátimena séna Maníkó sáwífa'-waasi táántain-kwaasifinkemba tuwímbai aantemba wení waási-i'a wéuwatinkaiye siyáíye.

Taakisi-ááisáfésamo áísai uráan-aaí.

Máaka 12:13-17, Rúku 20:20-26

¹⁵Ísu súwasa amáán-kawaa-waasi máápa'a kumbésa keáímbá sésa nóran-aaisaawa áísai onanasááwá sáwí-aaimo sínata aafintá maenkánaumno sésa¹⁶ miwí tínaaenka'o tirááiwáún-kwaasiye Éroti amááraawe ti'marówasa Ísumpa'a tésa sésa óraakoo érai'-waasi po Maníkóni aambó arááiwáén-aaí arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. Waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-aaí ímbo sénda arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. ¹⁷Simáménda-aaisa isaaó. Kanaasááwá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno.

Tíméndaſa Yúndaſa-waasiſa kentáási áamáamba taraiſónaum íntaawa taraiſónaumno. Nóran-imayaamo émo e simásiſimiyó suwaná ¹⁸ Íſu miwítí sáwí-imayaa iséna séna kaumbo-kae'-ááiſwárá'-wáási pó'a kentáfé'a sáwí-aaimo síndawe sé'a wéſisai-owe. ¹⁹ Taakisi-óntámbá moórá maimaé máaraasiſimero súwasa maimaé máaraanamuwana ²⁰ séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa ²¹ miwí séſa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná Íſu séna Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa ²² mináái íſówana táá'a úwasa ímba aai séſa auwéſa kuráawe.

Pukémpinkembo íyáfaſinaian-aai.

Mááka 12:18-27, Rúku 20:27-40

²³ Kuwaſá Sátúſi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba íyáfaſinanaawe sun-kwáási póſa minkánáá Íſumpa'a téſa ²⁴ séſa óraakoo naaófá'a Móſeſe séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiímba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaſa-ware'e séna iyámpói ma'ánkáiíniye ſiyáíye. ²⁵ Moórá-aai isaaó. Moórá-kanaa maanká'a afakaeté-afarawainonda méſa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiímba púwísana ²⁶ wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiímba púwísana wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiímba púwísana miyá émeſa afakaeté-waasi putáſaawana ²⁷ minínínkó ánaaemba pukáíye simámeſa ²⁸ Íſumba áſſai eſa séſa miyámó ombá waási puwíyampinkembo íyáfaſinaian-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwainímbá éna nááwa máíníyo suwaná ²⁹ Íſu séna Maníkón-aai aúfáíſimbo agaimakón-aai ímba kawé'-úmai isé'a Maníkóní faſi'aémbá ímba awáné'a pó'a miyáumai sáwísáwí-aai wéſewe. ³⁰ Pukémpinkemba íyáfaſineſa wíyómpa'o imaiyan-kanaa aaré ímba maíyasa waái ímba maíyamba éſa Maníkóní kíſau-waasiſimo wíyómpa'o méraawimo ontembá minínínákwalá miyáumai aaré ímba maíyasa waái ímba maíyamba ónááwe. ³¹ Waási pukémpinkembo íyáfaſinaianyamba simátíménda íſáaro. Maníkó simátímakomba aúfáíſimbo agaimakón-aai toráumai awánaraawe. ³² Maníkó Móſeſentafena maarán-áái ſiyáíye. Maníkó úne. Enaíwá'ná Émbaramune Áſíſáakine Yékopune miwítí Maníkó úne ſiyáíye. Maníkó minááiſimó ſiyáimba minkáúmbó-wáási é'a púwúwasa utaráambanifo mináái ſiyáimba póſa miwí úwoi méraawe Íſu súwasa ³³ weſé'o méron-kwaasi iséſa táátafeſa éſa séſa aaiſimóní áwáuma wéſiſimasiſimiyé ſiyáawe.

Aifaráán-ámáánkón-aai.

Mááka 12:28-31, Rúku 10:25-28

³⁴ Suwaná Íſun-aaiſo Sátúſi-amaan-kawaa-waasi-taai íyáákomba áamáán-kawaa-waasi iséſa túwaandu éſa ³⁵ miwíſimónkémhá moóráwigo áamáambo

kawe'ó úmaimo ísarowi Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae séna álsai ena séna ³⁶óraakoo Maníkóní áamáámpinkemba nóran-amaana aifaráámbán-iyo súwana ³⁷Ísu séna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkémpá'á kentí Fasi'aénkómbá kentiruné kentí imáyáawe kentimané áméro agaimaréna siyáiyé. ³⁸Minámáámbá aifaráán-ámáámbá isaná ³⁹miwán-ánaaenken-amaamba óraa'-amaamba maarán-ámáámbán-iye. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesáfé-imáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro agaimaréna siyáiyé. ⁴⁰Minkáé'-ámáánkó áfonkaamba uráisana Mósesemo fí'on-amaambo siyáine Maníkón-aaimo simátímakowi siyáan-amaane me'wi-me'wiyáámbá éna kae'-ámáánkó áfonkaamba uráinka'a tawéaraapaiye Ísu siyáiyé.

Maníkémpá'á íyáfasinankaraiwai Káráísitin-aai.

Mááka 12:35-37, Rúku 20:41-44

⁴¹Súwasa áamáán-kawaa-waasi túwaandu uwaná Ísu miwí tísai ena séna ⁴²Maníkémpá'á íyáfasinankaraiwai Káráísiti nááwan-andafaken-kwaasiya'iyo súwasa kentáásíwá'ná Téfitin-andafaken-kwaasin-iye suwaná ⁴³Ísu séna naaófá'á Maníkóní ámútanko Téfitimba imáyáa amúwana Téfiti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimba ⁴⁴Imó agaimakón-aufaiyimba Téfiti agaimaréna séna

kesí Fasi'aénkóntáféna Maníké séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-ména'a ení namuro-wáásí íyáákaanasa miwí tai'ánááwe

Maníkémpá'á siyáin-aai Téfiti siyáiyé. ⁴⁵Miyáumai Téfiti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfitin-andafaken-kwaasin-iyo Ísu súmba ⁴⁶Káráísiti Téfitini Fasi'aénkó éna Téfitin-andafaken-kwaasigon-iye súmbanifo miwí ímba kanaa'á aai sésa táátafesa ésa minkákémbá ímba álsai úmaesa iyáawe.

Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé miwí táái.

Mááka 12:38-40, Rúku 11:39-44,47-52, Rúku 20:45-47

23 ¹Ísu túwaandu urón-kwaasiye wení kísau-waasiye simátimena séna ²Maníké íyáfasintinkaraisasa áamáambo sen-kwáásiyé áamáán-kawaa-waasiye Mósesé agaimakáin-aai toráumaimo wésimatimemba ³is'é'a arááíwáéro. Mósesé siyáin-amaamba miwí tóikaken-aantemba sésa ímba wéaraaiwaefo miwímó ontembá ímba oró. ⁴Umbai-tántáá'ó asááúmakesamo túwaata'mae'a korómó sésamo ímba túwa'nai ontembá miwí umbai-áái simátimesa ímba túwa'nai ombá úwoi arááíwáéro wésewe. ⁵Miwí sésa waási suwánésa óraa'-waasin-owe síwae sésa Mósesé siyáin-amaamba agaimái anaféúmpímbá makésa

túwayaanka'e tiyáánka'e kárá'umaresa miwítí wátói-araiya'a ayáátááka'a tafétafe úmakesa naaópa'a afufumpa'á wénesa ⁶tanómbo kaúfópa'o ombá kawé'-áémpá'á mésa ámáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máépa'a imésa ⁷waási suwánésa sésa óraa'-waasi ámáán-aai simátíméwin-owe síwae sésa naaópa'a maru'-afufumpa'á wénesa miyámó ontáfésa aamoí wéowe.

⁸Miwí miyá wéombanifo ímba miyán-oro. Kembiwísáfésa óraa'-waasi ámáán-aai simátíméwi owémó síyambo é'a kímborawigo óraa'-waasi isatá wení waásisa mimbórái'a úmaisa méraumne seró. ⁹Kempínkémbá moóráwigontafe'a óraa'-waasi kesifón-iye sefó. Kentifo wíyómpa'a méraiye. ¹⁰Kempínkémbá moóráwigontafe'a kentáará'á káráwiyaiwain-iye sefó. Maníkómó íyáfasisinkaraiwai keyáá kenká'á káráwiyaundawi kemá úne. ¹¹Kempínkémbá íyáákanae síyawí kentí wayó'á máéro. ¹²Kentúwí'o mósá maráiyawí Maníkó úwoi kentúwí'a múratinkainifo kentúwí'o ímbo mósá maráiyawí Maníkó mósá tinkáíníye Ísu siyáíye.

¹³Ísu mináái simátimena séna ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye simátíménda ísáaro. Kaumbo-kae'-ááiwárá'-wáásímó é'a káráwiyoro. Maníkó wení waásimo kawáánin-amba wéfaitinkaawe. Maníkó wení waásimo kawáánin-ampa'a ímba kónae sembá kónaesamo owítí aambá wéfaitinkaawe.

¹⁴Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááiwárá'-wáásí é'a keto'-íníntí óntawara naankwará'á umémbá wémae'a waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sé'a tafisímai-inai karo'á wésewe. Mindásafe'a káráwiyoro.

¹⁵Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááiwárá'-wáásí é'a simátimunda ámáán-aai arááíwaiwae sé'a saafá úmae'a óraa'-nomba kofaté'a némpa'a wéne'a tuwán'é'a kentí sáwí-kisau aráátíméwasa miwítí sáwí-kisau kentí sáwí-kisau gomba íyáákaraimba pó'a mindásafe'a káráwiyoro.

¹⁶Aambó ímbo kawé'-úmaimo awánaraawi karo'á sé'a maarán-ámbá arááíwáéromo sewí káráwiyoro. Kembiwímó ámáán-aaimo sembá karo'á simátime'a sé'a óraa'-amaan-dankon-aai tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna kanaa'á íníye. Énifo kawé'-óntánkón-áwí'a korí-óntánkón-aai tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna sáwí'a íníye wésewe. ¹⁷Minkórí-óntánkó óraa'-amaan-dankomba ímba íyáákarai fo mindáúmpá'ó wérainda mindá kawé'-án-iye. Kembiwí ámáán-aaisafena tááko ímba péé sisa'á wéisaawe. Sáwí-imayaawara'-waasi simátímén-aai karo'-ááín-iye. ¹⁸Kembiwímó

ámáán-aaimo sembá karo'á simátíme'a sé'a Maníkóntáfésamo póimo tufú'maimo agáén-taaregon-aii tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna kanaa'á íníye. Énifo mintáárérá'ó Maníkómbó wéamem-poigon-aii tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna sáwí'a íníye wésewe. ¹⁹Maníkómbó ámém-poigo mintáárégómbá ímba wéiyakaifo mintáárégó íyáákarena ámém-poi kawé'á wéiyé. Kembiwí ámáán-aaisafena tááko ímba péé sisa'á wéisaawe. Sáwí-imayaawara'-waasi simátíménaai karo'-ááín-iyé. ²⁰Fasi'aén-ááímó sembá Maníkóntáfésamo póimo tufú'maimo agáén-taaregon-aaimo tika'ó marésamo sésamo ésa mintáárégón-aaiwara'a Maníkómbó wéamem-poigon-aaiwara'a wésewe. ²¹Fasi'aén-ááímó sembá óraa'-amaan-dankon-aaimo tika'-marésamo sésamo ésa mindánkón-áaiwara Maníkó mindáúmpá'á méraiwain-aaiwara'a wésewe. ²²Wíyómpa'e simásuwesamo tika'ó marésamo sésamo ésa Maníkó mifá'á káráwiyaiwain-aaiwara'a wésewe.

²³Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwará'-wáásímó é'a káráwiyoro. Naaófá'ó Mósesemo siyáintemba kentí kísaufakemba kári-tonkwara'a tuwínkaa'-úmai siyáánkai maké'a moórá Maníkómbá amé'a kawé'á wée'a miyán-ámáámbá ísámae wéiyoyo Mósesemo siyáin-amaamba óraa'-amaamba ifá'á tuwé'a pó'a waási ímba arupise uwátinke'a tirumbá ímba uwátinke'a ímba Maníkóntáfé'a timankúnkúmba é'a miyámó ontáfé'a pó'a minóráá'-ámáántómbá ifá'á tukáawe. ²⁴Aambá ímba kawé'-úmai awánaraawi karo'á sé'a maarán-ámbá arááíwáéro wésemba kári'-amaamba arááíwae'a óraa'-amaamba tukáawe. Miyámó ombá tóipinkaambo wénaawiyaan-kwaasin-owe.

²⁵Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwará'-wáásímó é'a káráwiyoro. Anaféúné táúfa'e paáká'-aantembo wénonkwiyoyo andáámpá'á sáwí'a uráisa'a pó'a kempímbá sáwífa-tantaa'a óraa'a wéraiye. ²⁶Ámáán-kawaa-waasiono. Ámáán-aaisafena tááko ímba péé sisa'á wéisaawe. Anaféúné táúfa'e andáámpá'ó non-kwíyówanamo andáámpá'á paáká'é kawé'ó intembá kentí sáwí-imayaa tuwé'a kawé'-ímáyáá úmai méraaro.

²⁷⁻²⁸Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwará'-wáásímó é'a káráwiyoro. Waásimo maipímbó utámakaawanamo kawáá'isasamo waási ímbo awánaantemba kentirumpimbá miyá isa'á sáwí'a wéowasa waási ímba wétuwanaawe. Waásimo maipímbó utámakesamo kawé-tó'wááímó owasamó awánésamo sésa kawé'á wéowemo sentembá kembiwí tuwánésa kawé'-wáásín-owe sembánifo kentirumpimbá miyá-sáwí-tántáá'á wéraisaa' kaumbo-kae'-ááíwará'-wáásín-owe.

²⁹Ámáámbo sen-kwáásiyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásímó é'a káráwiyoro. Kentíwá'ná Maníkón-aaimo simátímakowi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wéowe. Arupíse úmai méron-kwaasi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wée'a ³⁰sé'a miwí tísaafitantambo uráawi sé'a minkánáámó mérekaa kentáa síwá'námo uráantemba ímba miyásá uráusino wésewe. ³¹Miyámó sembá maarán-áái wése'a Maníkón-aaí simátímakowi tínkamesa miyá-sáwí'á uráawi tíráata úne wése'a miwímó uráantemba miyá wéowe. ³²Kentíwá'námo uráantembo miyámó wée'a tai'ánááwe.

³³Tai'áiyamba iyánkó póigon-araa'an-owe. Maníkó kembá aafimbá matinkáína'a sáwí-meyambo maíyapa'a ónkaifa'a komésa wété íyan-amba ímba wérayie. ³⁴Miyáumai kesáái simátimiyawiye aráátimiyawiye kawé'-ímáyááwára'-wáásiyé ti'maráanasá kempímbá wéniya'a tuwímbai tínkamiyasa puwíya'a tuwímbai aaraa-táiyá'á tínkamiyasa puwíya'a tuwímbai kentí ámáán-daumpimpa'a taántámbá tínkame'a moórá-mora-naopimpa'o wéniya'o é'a ti'mátu'mae'a nónááwe. ³⁵Miyámó íyana arupíse-waasimo tínkamom-beyamba seyaafá'-wáásítí méyámbá kentópa'a tíníye. Aifa'ó tufúwanamo pukáin-kwaasigon-awi'a Éperi ánaemba moóráwigo Pérékáíyaan-ááninkon-awi'a Sékáráíya óraa'-amaan-daumpa'a mérowana moórá-aempa'a Maníkóntáfésamo ísámaimo póímo tufú'maimo agáún-ontan-taaremo wérowana moórá-aempa'a aifa'-ámáán-káwáágó aantemba iyún-ontama wérowana afufumpimbá Sékáráíya imérowasa tufúwana pukáíye. ³⁶Minkáé'-wáásítí afufumpimbó kárúraan-kwaasi tínkamuwasa pukáawiwara'a miwítí sáwí-meyamba káfé'ó méraan-kwaasi maénááwe Ísu siyáíye.

Ísumo arumbó uwátínkarain-aaí.

Rúku 13:34-35

³⁷Ísu mináái simátimena Yérúsaremu-naopaken-kwaasi arumbá uwátínkena séna Yérúsaremu-naopaken-kwaasisono. Maníkón-aaimo simátímakaawi tínkambae núwasa pukáawe. Maníkó ti'marówasa kuwáí óntantamba tínkambae núwasa pukáawe. Kokórigó aráátombo ayóíf'ó tínkarenamo káátatinkaintemba aasiyaasi-kánáá kemá miyá ónaumne súndanifo tínaemba wéuwasiwewe. ³⁸Ísáaro. Maníkó tiyuwáína'a tu'nankáámbá ónááwe. ³⁹Simátíme'a súne. Ímba úwoi suwánánááfo ánaembo sé'o Maníkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á uwánkáíye síyanka'a aneka'á suwánánááwe Ísu siyáíye.

Óraa'-amaan-dambo tawisínda-aaimo siyáin-aaí.

Máaka 13:1-2, Rúku 21:5-6

24 ¹Ísu mináái simátímuwasa óraa'-amaan-daumpakemba kárúwesa kúmúmba wení kísau-waasi sésa óraa'-amaan-damba kawé'-

námbán-ifo awánaao suwaná ²Ísu séna káfé'lo awánaan-dantafe'a simátíme'a sune. Ánaaemba waási tésa mindámbá seyaafá tawísísuwesa seyaafá'-óntánkwará'é tawísísuwanaawe Ísu siyáíye.

Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-aai.

Máaka 13:3-13, Rúku 21:7-19

³Ísu mináái simátimena Órífi-omapa'a imérowasa wení kísau-waasi weyáá méropa'a tésa áisai esa sésa emó sénda nóin-kanaawa paápé íníyo. Nóin-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á emá kúmínana káfé'lo wérain-tantaa'a tai'áíníyesa sénaumno suwaná ⁴Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. ⁵Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a máwatesa sésa Maníkómó íyáfasisinkarawai úne síyasa sáwífa'nanka minkáró'-áásífésa érai'e sénááwe. ⁶Tíyááwemo síyan-aai némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánáámó tinda mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-íye. ⁷Fí'o-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasigomo éna moórá-kawaa-waasigoni amááraasafena íyáfasine tíyáaromo sínasa íyáfasinesa tiyánááwe. Fí'o-fi'om-barafa'a aawai táíníye. Fí'o-fi'om-barafa'a óraa'-mari táíníye. ⁸Miyán-tántáá'ó paápé ína'a sé'a seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-kanaa ímba tiyáífo iyámpóimo matinkánae owanamó óraa-ti'o intembá umbai-kánáámó tinda minkánáá paápé íye seró.

⁹Miyán-ááímó síyasa minkákémbá kembiwí ta'óto'mai fí'owi timíyasa sáwí'a uwátinkesa tínkamiya'a puwónááwe. Kentáfésamo fasi'ámaimo méraiyantafesa fí'o-fi'on-kwaasi seyaafá'nánká tíyámba uwátinkanaawe. ¹⁰Kesáásifesa érai'emo wésiyawifinkemba sáwífa'nanka kesáái tínaaemba uwámesa miwítí namuro-wáásí moórá-morawigo aráátimesa tíyámba uwátinkanaawe. ¹¹Sáwífa'nanka paápé ésa karo'á sésa Maníkón-aai simátimundawi úne sésa sáwífa'nanka karo'á simátimenaawe. ¹²Miyáumai sáwí-kisaugo wété éna óraa'a ínasa fí'owi-imayaamo émémba ifátuwesa kentáfé-ímáyáá aantemba ónááfo ¹³ímbo ifátuwesamo kentáfésamo fasi'ámaimo méraiyaawi tai'áínda-kanaara'a Maníkó tí'mai kawepá'á métinkainíye. ¹⁴Seyaafá'-márafákén-kwáásí isáiyantafe'a ásé-aai Maníkó wení waásimo kawáánin-aai simátíma'mae iyíyana ánaaemba seyaafá-tántáá'á tai'áínda-kanaa tíníye Ísu siyáíye.

Sáwí-kanaagon-aai.

Máaka 13:14-23, Rúku 21:20-24

¹⁵Ísu mináái simátimena séna ánaaemba sáwí'a íyan-tantaako paápé íníye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Tánieri mintántáátáféna siyáíye Ísu siyáíye. Kemá Mátíyu sune. Maanáúfáímó torausíyawi tááko péé sína'a isáaro wésune. Ísu séna Maníkóní kawé'-náópa'a misáwí-tántáá'á paápé ínasa awánáyamba ¹⁶Yúndiyaa-marafa'o méraiyan-kwaasi omápata

tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁷Ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyiyamba óntama ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁸Kísaufa'o méraiyan-kwaasi ímba naaópa'o tíyamba unáánkwátói ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁹Tímúka'nine káfé'-iyampoiwara'-inine minkánáá sáwí'a ónááwe. ²⁰Tuwaantambó iyiyamba táwí'o índa-kanaa iyé'a saagaan-kánáá iyé'a únafo sé'a Maníkómpá'á inaí seró. ²¹Minkánáámó tinda óraa'-umbai táíniye. Naaófá'á Maníkó maramó úmaronka'e káfé'wara'e miyán-úmbái-tántáá'á ímba tiyáiyé. Ánaenkwará'a miyán-úmbái-tántáá'á ímba tíniye. ²²Miyán-úmbái-tántáá'ó wéin-kanaa Maníkó ampáásé úmakaiye. Miyán-úmbái-kánáámó ayáátáaka'o wérainkaka seyaafá'-wáási ímba úwoi túnamai méraawisino. Maníkó wemparí'o úmakain-kwaasisafena imáyáa éna miyán-úmbái-tántáá'á ampáásé uráiyé.

²³Ampáásémó ínasa tuwímbai simátimesa sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwai mifá'-maafa'a méraiye síya'o é'a ímba ísáaro. ²⁴Tuwímbai paápé ésa karo'á sésa Maníkómó iyáfasisinkaraiwai úne síyasa tuwímbai karo'á sésa Maníkón-aaimo simátimundawi úne simátíma'maesa níyamba ímbo awánen-kisau maésa Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi karo'á simátinkanae sésa miyán-óráá-kisáú maénááwe. ²⁵Miwísáfé'a érai'-waasin-owe sefó sé'a ímba paápé uráanka'a aifa'á simátimumpo káráwiyoro.

²⁶Súnda-aai imáyáa é'a ánaaembo moóráwigomo kentáfénamo sénamo paápé uréna máásai-marafa'a méraiye sína'o é'a ímba koró. Moóráwigomo kentáfénamo aúpá'á méraiye sína'o é'a ímba érai'e seró. ²⁷Wíyómpa'o aafáyáumo tóráísasamo awánaantemba kemá waási úranko miyáumai afora'á aneka'á kumónaumne. ²⁸Póimo sawaímó kawáá'ipa'o náíndasafenamo embontaan-dúmágómó tatorúpaintemba Maníkó sínana súnda-aai paápé íníye Ísu siyáiyé.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.
Mááka 13:24-31, Rúku 21:25-33

²⁹Ísu mináái simátimena séna miyán-úmbái-tántáá'ó tinda-kanaa tai'áínana aafáúgó kumeu'á ínana wíyónko ímba sán-káínana o'á wíyómpakemba kaisínana wíyónko úwaaúwa ínasa ³⁰seyaafá'-márafákén-kwáási wíyómpa'a awánemba fí'onka'ma'mai-tantaa'a awánésa kentáfésa sésa kumínena to'mayaa wéiyé sésa táátafesa wéesa ifi'á wétesa suwánemba kemá waási úranko óraa-fasi'aenkwará sáwara'a ainánká kumóna'a suwánánááwe. ³¹Uwíyemba wétufuwe'a wíyómpaken-kisau-waasi ti'máráanasa Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi seyaafá'-márafákémbá tí'maesa moóráfimba túwaandu ónááwe Ísu siyáiyé.

³²Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táígón-áwí'a fíki-taigontafe'a imáyáa úmai ísáaro. Asáómó agaínda awáné sé'a áú'o

sínda-kanaa kárika'a tíníye sénááwe. ³³Miyámó intembá kemó sún-dantaa'a ína'a awáné sé'a kárika'a kumíníye sénááwe. ³⁴Érai'a simátíme súne. Káfé'ó méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó sún-dantaa'a paápé íníye. ³⁵Wíyóne marawé tai'áínífo kesáái ímbo tai'áínda úwoi waé'wae'a íníye Ísu siyáíye.

Kúmón-da-kanaa waási ímba ísaraawemo siyáin-aai.

Mááka 13:32-37, Rúku 17:26-30, 34-36

³⁶Ísu mináái simátimena séna kúmón-da-kanaa aafáúmá waási ímba ísááwasa wíyómpaken-kisau-waasiwara'a ímba ísááwa'a kemá Maníkón-ááninko ímba wéisaumpo kesifo weyáá ísaraiye. ³⁷Naaófá'á moóráwígon-awi'a Nówaamo méronka'a waási ímbo Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba ánaemba kemá waási úranko kúmón-da miyá ónááwe. ³⁸Piri'-nónkómó ímbo tínkankonka'a noné tóné wénesa tiyáámúmba wéto'waa-esa aaré máúwasa waaí máúwasa wéuwana Nówaa nompín-táómpimba imérowasa ³⁹piri'-nónkó táínda-aai ísaresa ímba imáyáa ésa mérowana óraa'-a'a téna piri'-nónkó seyaafá'-wáásí tínkamuwasa putásaraawe. Miyámó uráantemba kemá waási úranko aneka'ó kúmóndara'a kentáfésamo ímbo imáyáamo íyawí miyá ónááwe. ⁴⁰Minkánáá maará ónááwe. Kae'-wáásí kísau'fa'a méreyana Maníkó moóráwígomba auwéna moóráwígomba aiyáíníye. ⁴¹Minkánáá kae'-ínínkáí tómbá wéto'mayaan-íyana Maníkó moórá-inimba auwéna moórá-inimba aiyáíníye. ⁴²Kemá kentí Fasi'aénkómó kúmón-da-kanaa ímba ísaraafo káráwiyoro. ⁴³Simátíménda-aai imáyáan-oro. Naankón-afowámó umén-kwáásímó tinda-kanaamo ísarenaraa umén-kwáásímó timbá wéto'mayaan-ena awánéna watúwáísana wení naaúmpakemba umémbá ímba máísino. ⁴⁴Miyáumai kemá waási úranko káffímbá kumónaumpo kembiwí wéto'mayaan-e'a simu'maráaro Ísu siyáíye.

Sáwí'a owasá kawe'á owasamó on-áái.

Rúku 12:42-46

⁴⁵Ísu mináái simátimena séna kawe-kísáúmó máéwi kawe'-ímáyááwárá'-wáásísáfé'a súne. Wení óraako séna kesí kísau-waasiya'a káráwiye tómbá tuwímbai tíma'mae iyuwó síníye. ⁴⁶Wení óraako téna wení kísau kawe'-úmaimo maínda taawánáinana kísau mo maíndawi arunkó kawe'á ínana ⁴⁷minóráákó séna kesí seyaafá'-mópáráwínká'á káráwiyuwo síníye. ⁴⁸Énifo minkísáú-wáásígómó imáyáamo énamo kesí óraako ayáátááka'a ímba tíníye sénamo ⁴⁹kísau-waasi tínkamenamo tómbó nénamo uwóí'-nombo wénaan-kwaasiye uwóí'ó énamo ⁵⁰wení óraakomo tinda-kanaa ímbo ísarainanamo káffímbó téna ⁵¹óraaka'a tatufú'mai ai'mátuwenana séna kaumbo-kae'-áái'wárá'-wáásímó mésamo tí'ó wéisasamo ifi'ó wétesamo túwááyaambo umpufuwésamo méraapa'a kóuwo síníye Ísu siyáíye.

Siyáánkai-inaamaru-taai.

25 ¹Ísu mináái simátimena aaremó máéwini áwáuma imáyáa éna séna ánaaen-kanaamo tínda Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-iyé. Aaremó maíndawi tómbá náíyanesa siyáánkai-inaamaru ómbá kúra'maesa aampakémbá koáíkaawe. ²Minárásísómbá séfataase sáwí-imayaawara'a owasá séfataase kawé'-ímáyááwárá'á owasá ³sáwí-imayaawara'-arasi ómbá kurarésa fí'on-anafeumpimba iyamó káínda-nomba ímba fatíyowasa ⁴kawé'-ímáyááwárá'-árásí ómbá kurarésa fí'on-anafeumpinkwara'a iyamó káínda-nomba fatiyésa ⁵aaremó maíndawimba koamu'makáawana ímba ááéma tisasá tógáfaa'a isasá tún-kwaiguráawe.

⁶Tún-kwéraawana nó'waan-afufuntamba moóráwigo táántena séna wétifo koaiyánáísaiye sisasá ⁷misíyáánkái-árásí iyáfasinesa ómbá to'maésa kombá ⁸sáwí-imayaawara'-arasi kawé'-ímáyááwárá'-árásísáfésa sésa kentáásí iyamá pisináínífo nombá fatísimero sewasá ⁹miwí sésa kesááwárá'á miyáumai wétai'aifo nombó fatiyón-daumpakemba koméyámbáráaro sewasá ¹⁰wégowana aaremó maíndawi tisasá séfataase-arasi to'mayaa úmáimo méraawi wesé'lo tómbó náíyanesa naaúmpa'a iyówana ¹¹ontá wisúwáísasa miséfátáásé-árásí nombó fatiyónaesamo kówai tésa óraaka'a sésa óraakoo ontá tisinkaaó sewaná ¹²ímba awánáúnda-arasi ombá pó'a ímba ontá titinkánaumne siyáíye. ¹³Ísu simátimena séna miyáumai kemó kúmónnda-kanaa ímba ísarenka'a kumónaumpo káráwiye'a méraaro Ísu siyáíye.

Kaumbo-kísáú-wáásí táái.

Rúku 19:11-27

¹⁴Ísu mináái simátimena séna ánaaen-kanaamo tínda Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-iyé. Moórá-oraako némpa'a wááu koménae séna wení kísau-waasi táántena séna kesí óntanka'a káráwiyoro séna ¹⁵moóráwigo wení kísau kawé-kísáúmó máísanamó awánaiwaintafena séna kesí óntamba séfataase-unamba káráwiyuwo séna aména moóráwigo wení kísau kárika'o kawé-kísáúmó máíwaintafena séna kesí óntamba kae'-únámbá káráwiyuwo séna aména moóráwigo wení kísau kári-kisaumo máíwaintafena séna kesí óntamba moórá-unamba káráwiyuwo séna aména tiyuwéna némpa'-marafa'a kóísana ¹⁶séfataase-unan-ontambo maiyáiwai minóntántámbá kísau maimaéna wéwena fí'omba séfataase-unan-ontamba máísana ¹⁷moóráwigo kae'-únán-óntámbó maiyáiwai minóntántámbá kísau wémaena fí'omba kae'-únámbá máísana ¹⁸moóráwigo moórá-unan-ontambo maiyáiwai minóntántámbá ímba kísau maéna úwoi marafímbá utámakaiye.

¹⁹Utamakaisasa miyá wéowana miwítí óraako ayáátááka'a kuróm-bapa'a mifá'á ména ánaemba téna wááumo tímakaunda-ontamba torupámai awánánae séna táántaisasa ²⁰tésa séfataase-unan-ontambo maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna séfataase-unan-ontambo símakaandarakemba kísau wémae'a fí'omba séfataase-unan-ontamba maiyáumne sisaná ²¹óraako séna kesí kísau-waasigo kawe'á óne. Kentáfémo imáyáamo émo kári-tantaaka'o kawe'ó úmaimo káráwiyaandantemba sáwífa-tantaaka'a káráwiyinone. Kesirunkómó aamoimó intembá kesé'a taménana enarunkó aamoí íno sisaná ²²kae'-únán-óntámbó maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna kae'-únán-óntámbó símakaandarakemba kísau wémae'a fí'omba kae'-únán-óntámbó maiyáumne sisaná ²³óraako séna kesí kísau-waasigo kawe'á óne. Kentáfémo imáyáamo émo kári-tantaaka'o kawe'ó úmaimo káráwiyaandantemba sáwífa-tantaaka'a káráwiyinone. Kesirunkómó aamoimó intembá kesé'a taménana enarunkó aamoí íno sisaná ²⁴moórá-unan-ontambo maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna emá fasi'aén-kwáásí éma fí'owiti kísaurakemba tómbá wéne fí'owiti kísaurakemba úwoi wéne wémandaana'a ²⁵enáároi inkaisé'a ení óntantamba kísau ímba maúnda úwoi aúpá'á makáumpo ení óntamba máínone sisaná ²⁶óraako séna sáwí-kísau-waasigo kafóná-waasi po kentáfémo sémo fí'owiti kísaurakemba tómbá wéne fí'owiti kísaurakemba úwoi wéne wémandaana'a óne sénda po ²⁷kesí óntambo seyaafá'-wáásítí óntambo máráán-daumpa'o makáandarakaa té'a kesí óntankwara a'wáá-ontankwara'a máúsino séna ²⁸wení kísau-waasisafena séna minóntámbá maiyé'a siyáánkai-unan-ontambo tokáiwaimba áméro. ²⁹Sáwífa-tantaaka'o kawe'-úmaimo káráwisinkaiwaimba moórá-mora-tantaa'a áménana káráwisinkainifo ímbo kawe'-úmaimo káráwisinkaindawimpakemba makáimba méraana'a ³⁰misáwí-kísáú-wáásígómbá áí'mae'a máápa'a múra auwáiyana kumeu'-áémpá'á tí'o wéisasamo ifi'ó wétesamo túwááyaambo umpufuwésamo méraapa'a wíníye siyáíye Ísu siyáíye.

Ísu méraawini áwáusafenamo tísai índa-aii.

³¹Ísu mináái simátimena séna kemá waási úranko ánaembo kúmóndara'a ságaenkware wíyómpaken-kísau-waasiwara'a káráwiyaundawi pó'a kúmónasa ³²seyaafá'-máráfákén-kwáásí kesúranka'a túwaandu íya'a sipisípi-poiye méme-poiya'emo káráwiyaiwaimo tuwímbaraintemba minkwáásísómbá miyáumai tuwímbake'a ³³tuwímbai siyáánúrapa'a mótinke'a tuwímbai siyáánaepa'a métinke'a ³⁴káráwiyaundawi siyáánúrapa'o méraian-kwaasisafefa'a sé'a kesifo kawe'ó uwátínkáiwain-owe. Maníkó maramó úmakonka'a ken-ímáyáá éna kentí maru'á to'mayaa úmakaifo mifá'á taméraaro. ³⁵Kawe'á uwásinke'a kembó sááimo tówa'o méraawanda tómbá simé'a nombá simé'a fí'om-bapaken-

kwaasimo ówánda aamoí uwásinke'a kentí naaúmpa'a mósá wésinke'a³⁶ unáánkwtóí-iyaimbo ówánda wésime'a sí'o úmba wégarawiye'a ándáfa'o maéwánda wésuwa'nai-e'a miyá uwásinkaraawe. Miyán-áái senasá³⁷ arupise úmaimo méraawi síesai esa sésa Fasi'aénkóo nó'waiya embó ááimo tówamo méronda tóné noné amétaawa³⁸ nóin-kanaawa fí'om-bapaken-kwaasiyaambo undá aamoí uwánketa kentáásí naaúmpa'a mósá ankétaawa nó'waiya unáánkwtóí-iyaimbo undá amétaawa³⁹ nó'waiya áí'o úmba áwa'nai étaawa nó'waiya ándáfa'o maúnda áwa'nai uráumno síya'a⁴⁰ káráwiyaundawi sé'a érai'a simátime sune. Kesí waásimo úwoi-waasimo miyáumaimo túwa'nai uráamba mindá kembán-iyé simátimenaumne.

⁴¹ Miyá simátime'a siyánaepa'o méraiyan-kwaasisafe'a sé'a Maníko sáwí'a uwátinkaindawin-oyo siyuwé'a kóro. Maníko waántawankone wení kísau-waasiye imáyáa éna óraa'-iyama to'mayaa uwátinkaraisana kámakama'a wéena ímba pisínáípa'a mifá'á koméraaro. ⁴² Kembó sááimo tówa'o méraawanda tóné noné ímba simé'a⁴³ fí'om-bapaken-kwaasimo ówánda ímba aamoí uwásinke'a kentí naaúmpa'a ímba mósá sinké'a unáánkwtóí-iyaimbo ówánda ímba simé'a sí'o úmba ímba súwa'nai e'a ándáfa'o maéwánda ímba súwa'nai e'a miyá uwásinkaraawe. Miyán-áái senasá⁴⁴ síesai esa sésa Fasi'aénkóo nó'waiya embó ááimo tówamo méronda tóné noné ímba amétaawa nó'waiya fí'om-bapaken-kwaasiyaambo undá ímba aamoí uwánketa kentáásí naaúmpa'a ímba mósá ankétaawa nó'waiya unáánkwtóí-iyaimbo undá ímba amétaawa nó'waiya áí'o úmba ímba áwa'nai étaawa nó'waiya ándáfa'o maúnda ímba áwa'nai uráumno síya'a⁴⁵ kemá sé'a érai'a simátime sune. Kesí waásimo úwoi-waasimo ímbo túwa'nai uráamba mindá kembán-iyé simátimenaumne.

⁴⁶ Miyán-áái simátime'a aái senasá miwítí sáwí-meyambo ímbo tai'áinanamo waé'wae'o índa-aempa'a komaé'mae'a ónááfo arupise úmaimo méraawi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe Ísu siyáíye.

Ísumbo tufuwíyan-aaimo siyáan-aii.

Máaka 14:1-2, Rúku 22:1-2, Yóni 11:45-53

26 ¹⁻² Ísu mifí'ó-fí'ón-áái wení kísau-waasisafena simátímakaiye. Naaófá'ó Maníko Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáa imáyáa éna séna kae'-nó'wáámbá waésa tíyótaimo í-tánón-kánáa tinda kembá ta'óto'mai aaraa-táiyá'á sinkamiya'a puwónaumne Ísu wení kísau-waasisafena simátímakaiye.

³ Simátimuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-ora'-waasiye aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Káyafaasini naaúmpa'a túwaandu urésa⁴ sésa nóraumaisaawa aúpá'á Ísumba ta'óto'maisaawa tufuwónaumno. ⁵ Seyaafá'-wáásí tíyááfainifo tanómbo kauffíyan-kanaara'a ínta tufuwónaumne siyáawe.

Ísumbo asaa-wiyúm-básawémbó a'ánkarain-aai.

Mááka 14:3-9, Yóni 12:1-8

⁶Suwaná Ísu Pétáni-naopa'a koména moóráwígon-awi'a Sáímonini naaúmpa'a áúmo námombo kón-kwaasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénowana ⁷moórá-ininko iyéna asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-ontankakemba méyámbakaim-basawemba maimaéna iyúmba Ísu a'nómpímbá fatímarowasa ⁸wení kísau-waasi awánésa aaisambá sésa nóra sénawa mimbásawémbá úwoi fatiyankaiyo. ⁹Mimbásawémbó fí'owi tíméname óraa'-ontambo maiyéname ímbo óntamo makáan-kwaasi tíméraambaniye suwaná ¹⁰Ísu iséna séna ifátuwe'a ímba aaisambá aééro. Kawe'á asínkáíye. ¹¹Ímbo óntamo máráán-kwaasi kesé'a maé'mae'a wéiya'a túwa'nai ónae sé'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne. ¹²Púwóndara'a masawémba asinkésa utánáafo minínínkó é'a masawémba asínkáíye. ¹³Érai'a sumpo ísáaro. Kesí ásé-aai seyaafá'-mápá'á simátimesa minínínkómó uwásínkáín-aai simátimiyasa tááka'a maránáawe Ísu siyáíye.

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aai.

Mááka 14:10-11, Rúku 22:3-6

¹⁴Súwana Ísuni kísau-waasi sísamaiyakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Yúndasi moórá-awi'a Ísakeriotti óraa'-amaan-kísau-waasifa'a wéna ¹⁵séna Ísumbo ta'ótoraimo aráátíména'o é'a nóraumai-meyana siménaao súwasa moórá-waai úmai siyáánkai-ontamba 30 ontamba toráumai ámuwana Yúndasi maimaéna ¹⁶wéna nóraumaiya Ísumba aráátíménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmaena kuráíye.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aai.

Mááka 14:12-21, Rúku 22:7-14,21-23, Yóni 13:21-30

¹⁷Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa aifa-kánáá túntemba wení kísau-waasi Ísumba taáisai esa sésa nááfara tíyótaimo í-tánómbá kogaufónaumno suwaná ¹⁸Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a wékai moórá-waasigontafe sékai kentáásí óraako séna kesí kanaamá tísatá kesí kísau-waasise'a ení naaúmpa'a tíyótaimo í-tánómbá nánaumne wésiye kosimámékaiyo súwasarai ¹⁹Ísumo súntemba miyá ésarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

²⁰Tanómba kaumakóyasa fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasi wésa mindáúmpá'á imésa ²¹tómbá wémandesa uwaná Ísu séna kempínkémbá moóráwigo kembá namuro-wáásí aráátiminiye súwana ²²tirunkó umbaí tówasa moórá-mora áisai esa sésa Fasi'aénkóo kewá'íyo símaesa kuwaná ²³Ísu séna moóráwigo wení tón-ayai maimaéna kesé'o moórá-taufapimba tú'maimo náíndawi wemá kembó namuro-wáásímó aráátimindawin-íye. ²⁴Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna waási úranko

puwíniye siyáintemba pó'a púwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máiniye. Wembó ímbo ma'ánkaraankakaa kawé'a isinó Ísu súwana ²⁵Yúndasi wembó aráátimindawi séna óraakoo kentáféwa sénó súwana Ísu séna é'a séne siyáiyé.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aii.

Mááka 14:22-26, Rúku 22:15-20, 1 Kórinti 11:23-25

²⁶Súwasa tómbá wénowana Ísu péréti maisoréna Maníkámpá'a súwiyo séna tafámbai wení kísau-waasi tiména séna mindá kesún-ifo maimái naaró séna ²⁷ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkámpá'a súwiyo séna tiména séna seyaafá'a naaró. ²⁸Mindá kesí naaén-iyé. Kesí naaemá sáwífa'-waasisafena kumínda póna Maníkó sáwí-imayaa maitiyuwéna séna kesé'a kááísamai méraiwae séna mináú-áái símai kááísamakaiye. ²⁹Simátíme sune. Fí'onkwara'a ándá-aran-domba ímba nánaumpo kesifo wení waásimo kawáánipa'a kesé'o méraiymba ándá-aran-domba aú-nomba nánaumne Ísu súwasa ³⁰Maníkontáfésa ísámai imá simásuwesa mindáúmpá'a tuwésa Órífi-omapa'a iyáawe.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aii.

Mááka 14:27-31, Rúku 22:31-34, Yóni 13:36-38

³¹Órífi-omapa'a imérowana Ísu simátiména séna Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna sipisípiya'o kawáániwaimba tufúwónasa sipisípisomba wété ónááwe Maníkó siyáiyé siyáimba póna káfé'-no'waamba táá'a ina'a siyuwé'a wété ónááwe. ³²Énifo púwónasa utámaraiya iyáfasine'a kentí aifa'á Kárirí-aempa kona'á kesínaaemba kónááwe Ísu súwana ³³Pítaa séna seyaafá'nánká auwésa wété ónááfo kemá ímba miyá ónaumne súwana ³⁴Ísu séna érai'a simáme sune. Káfé'-no'waamba kokórigó ímba ááimo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasiye sínone Ísu Pítaantafena súwana ³⁵Pítaa séna enté'o sínkamonaé íya'o é'a ímba auwé'a kónaumne súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á miyá simásaraawe.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aii.

Mááka 14:32-42, Rúku 22:39-46

³⁶Seyaafá'á miyá simásuwesa Ísuwe wení kísau-waasiye taaiyámófa'a áwí'a Kétésémánifa'a komésa Ísu simátiména séna maanká'-méraiya'a Maníkámpá inai kosenó séna ³⁷Pítaane Sépétin-ááninkaiye tí'maena komérowana umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁸simátiména séna kesirunkó umbaisé'a taisá pó'a púwóraantamba wéune. Maanká'-mé'a kesé'a káráwiyoro séna ³⁹tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iyé séna mara'á kumbéna inaiífínkémbá séna kesifóo emó kanaán-iyé sémo e

maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwé énifo ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááíwáéno Ísu siyáiyé.

⁴⁰Ísu inái simásuwena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúséna Pítaantafena séna ímba kanaará'á kárika'a kesé'a káráwimai méraane. ⁴¹Waántáwanko tísai úmai isánae-aai kempá'á sífáínifo Maníkómpá'á inái seró. Imáyáago ewé sisaná áúgo umbaimó wétaimba mindá aúgáfaa'a wéiyé simátimena ⁴²aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkómpá'á inaifínkémbá séna minúmbái-tántáá'á empá'á úwoi tíníyemo sina'ó é'a emó sindantembá miyá ónaumne siyáiyé.

⁴³Ísu inái kosimásuwena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurésa tógáfaate'a wéuwana ⁴⁴aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna súntemba aneka'á inái kosimásuwena kouweréna ⁴⁵minkáúmbónárausafena séna tímó waiguré'o méraamba kembá waási úrankomba sáwí'o on-kwáásí aráátiminasa ta'ótoraiyan-kanaa wétifo ⁴⁶íyáfasinewata wétiyapata konó. Kembó aráátimindawi wétiye Ísu siyáiyé.

Ísumbo ta'ótokaan-aai.

Mááka 14:43-50, Rúku 22:47-53, Yóni 18:3-12

⁴⁷Ísu mináái wésuwana wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Yúndasi túmba wesé'a sáwífa'-waasi taánáínkwara paepáé'wara'a maimaé tumbá óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye miwí ti'márówasa tumbá ⁴⁸ááéma Yúndasi Ísumbo aráátimindasafena simátimena séna aaweyáámó uwánkáandawimba ta'ótóráaro siyónka'a ⁴⁹póna Yúndasi Ísumpa'a téna séna óraakoo méraano wésena aaweyáá wéuwankowana ⁵⁰Ísu séna kesí waásiyo emó ónaemo sinda-í'a uwó súwasa wesé'o tuwái Ísumba ta'ótórówana ⁵¹Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a awaúfínkémbá mósá taútuwena aifa'-ámáán-káwáágóni kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwowana ⁵²Ísu wentáféna séna ení paepáé'a awaúfá'á wiyuwó. Paepáétambo tínkamiyan-kwaasi anondáámo ésa paepáétamba tínkamiyasa puwónááwe. ⁵³Maarásáfé'a imáyáan-oro. Kesifontáfé'o sé'o súwa'nai uwómó senanamó éna wíyómpaken-kísau-waasisomba sáwífa'nanka ímbo kanaamó torausónááwi minúwóiyáámbá ti'maráínasa súwa'nai ónááwe. ⁵⁴Miyámó súndarakaa Maníkón-aai aúfáífimba agaimakáin-umbai-tantaa'a kempá'á ímba tisinó. Énifo siyáintemba miyáumai paapé íníye
Ísu siyáiyé.

⁵⁵Ísu mináái simátimena tun-kwáásísáféna séna kentáfé'a umén-kwáásín-iye sé'a pó'a taánáínkwara paepáé'wara'a maimaé'a kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. Sáwífa-kanaa óraa'-amaan-daumpa'a kesááimo

wésimatimundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. ⁵⁶Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi aúfáífimbo agaimakáan-aaí kembó miyámó uwásínkéne'a wétewe súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á inkaisésa auwésa wété uráawe.

Óraa'-waasi Ísumba aaifimbó ánkaraan-aaí.

Máaka 14:53-65, Rúku 22:54-55,63-71, Yóni 18:13-14,19-24

⁵⁷Wení kísau-waasi inkaisésa auwésa kóuwasa Ísumbo ta'ótórówi áí'maesa aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Káyafaasini naaúmpa'a móankesa mindáúmpá'á ámáámbo sun-kwáásiyé Yúndaa-oraal-waasiye túwaandu urón-daumpa'a móankowana ⁵⁸Pítaa tínaaemba nénka'o témomba aifa'-ámáán-káwáágóni máápa'-ontafinkemba iyéna naamaáífa ména Ísun-ane'ó paapé índamo awánáíndasafena i-wáásísé méraiye.

⁵⁹Pítaa mérowasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal-waasiye seyaafá'nánká Ísumba tufuwíyana puwíníye-aaigoni áwáuma saafá uwaná ⁶⁰ímba wérowasa Ísuntafesa mósimesi-aaí sésa ímba moórá-aaí suwasá kae'-wáásígórái íyáfasesarai ⁶¹karo'á sésarai wemó sisatáámó isáúndasa óraa'-amaan-damba Maníkóni naambá kanaa tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé'a ónaumne siyáíye suyaná ⁶²aifa'-ámáán-káwáágó íyáfasinena Ísumba áisai ena séna mindáraimo simánkaayan-aaí anondáá ína sínono súwana ⁶³Ísu iséna ímba aai súwana aifa'-ámáán-káwáágó séna Maníkó fasi'aénkwáráwín-aúranka'a emá méma áisai onda-áái érai'-aaí aantemba simásimiyo. Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísiti Maníkón-ááninkowa'onompo simásimiyo súwana ⁶⁴Ísu séna é'a sémpo simátíme'a sune. Ánaaemba suwánáíya'a kemá waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá imé'a ainánká'á kumónaumne Ísu súwana ⁶⁵aifa'-ámáán-káwáágón-arunko sáwí'a úwana wení unáánkwátói tafétuwena séna Maníkómbá karaánáá'a ankéna wesáféna sífó minááísáféta aaifimbá maenkéta fí'on-aaimo simánkáámba saafá únda póta ifátá tuwéta Maníkómbó símaimo sáwí'o uwánkáíntafeta ⁶⁶nórasaawa ónaumno súwasa sáwí'an-ifo tufuwíyana puwíno sésa ⁶⁷Ísumba tuwiyáái wi'ankésa tufuwésa tiyáántambo tufúwún-kwaasi ⁶⁸karaánáá'a sésa esáfé sé Maníkó íyáfasisinkaraiwai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo siyáawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aaí.

Máaka 14:66-72, Rúku 22:56-62, Yóni 18:15-18,25-27

⁶⁹Pítaa naamaáífa mérowana aifa'-ámáán-káwáágóni kísau mo maún-arasigo awánéna wempá'á téna séna Káríri-aempakewise'o maéndawi óne súwana ⁷⁰Pítaa seyaafá'-wáásí túranka'a séna emó sénda-aaí sááko ímba kawé'an-íye simásuwena ⁷¹máápa'-ontafimba komérowana aneka'á

moórá kisaumo maún-inaamarugo awánéna méron-kwaasisafena séna minkwáásigó Ísu Násareti-naopakewiye'o máfwain-iye súwana ⁷²Pítaa aika'á maréna séna ímbo awánáúnda-waasin-iye simásuwena mérowasa ⁷³kárika'a mésa Pítaampa'a tésa sésa Ísuni kísau-waasi miyán-kwáási méraawataamo awánemaundantenkaan-kwaasiyaamba éma mináémpákén-kwáási tááiyaamba wésene suwaná ⁷⁴Pítaa séna karo'-ááímó wésenanamo éna Maníkó sínkaminiye. Sewímbá ímbo awánáúnda-waasin-iye súwana kokórigó áái súwana ⁷⁵Pítaa Ísumo simámakon-aai ááka'-maréna miyá siyónka'a kokórigó ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-ík'á'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iye sínone siyónka'a mináái ááka'-maréna máápa'a kuména áfááraumai ifi'á taráiyé.

Ísumba Páíratimpa'o áí'mae kuráan-aai.

Mááka 15:1, Rúku 23:1-2, Yóni 18:28-32

27 ¹Úwasa aafáúmó íyáúsunka'a óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye Ísumbo tufuwíyanamo puwínda-aai símai tarímaresa ²Ísumba ayáánka'a kárá'umaresa áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páíratimpa'a kuráawe.

Yúndasi pukáin-aai.

Aantá-waasi 1:18-19

³Páíratimpa'a kuwaná Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyówí Ísu puwíníyemo sun-áái iséna ímbo miyá oráámbá kemá sáwí'a uráumne séna pintaru'ó ésamo ámakon-ontamba 30 ontamba maimaéna óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye miwífálá wéna séna ⁴ímba sáwí'a uráin-kwaasi aráátimuna'a tufuwónae'a wéomba kemá mindá sáwí'a uráumne súwasa miwí sésa ímbo kentáánén-ifo endén-iye suwaná ⁵Yúndasi minóntámbá óraa'-amaan-daumpa'a metuwéna tiyuwéna ándá maimaéna waanda'á faráiyé.

⁶Yúndasi minóntámbá óraa'-amaan-daumpa'a metuwówasa óraa'-amaan-kisau-waasi maésa sésa maanóntámbá pintaru'-óntámbá póta seyaafá'-wáásímó Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo maráán-ontampimbo maráandasa kentáási ámáamba taraisónaumne simásuwesa ⁷minóntánkón-aai sésa mimbórá-áái sésa minóntántámbá moórá-marama sawemó om-báramá méyámbakaanasasa mimbáráfímbá fí'om-barafaken-kwaasi puwíyan-kwaasi utánááwe siyáawe.

⁸Miyá uráantafesa mimbárasáfésa sésa pintaru'-márámán-iye siyáawasa káfé'wara'a miyá wésewe.

⁹Óraa'-amaan-kisau-waasi miyán-áái wésesa mimbáramá méyámbakaamba Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Yéremayaamo siyáin-aai

paápé uráiyē. Yéremaya séna
 Ísarerin-aísaaftantambo uráawi tuwímbai mimbórá-áái sésa
 moóráwigombo pintaru'ó
 íyan-ontamba 30 ontamba maimaésa ¹⁰sawemó wéom-barama
 méyámbakaamba Fasi'aénkómó simásímakaintemba miyá ónááwe
 Yéremayaamo siyáintemba pósa miyá uráawe.

Páirati Ísumbo áisai uráin-aai.

Máaka 15:2-5, Rúku 23:3-5, Yóni 18:33-38

¹¹Ísu Rómu-kamani-kawaagon-aúranka'a mérowana áisai ena séna
 Yúndaa-waasiti kawáágówá ónó súwana Ísu séna é'a séne súwasa ¹²óraa'-
 amaan-kisau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye fí'o-fí'on-aaisafesa aafimbá
 maénkówana Ísu iséna ímba aái súwana ¹³Páirati Ísumba áisai ena séna
 sáwífa'-aai wésimankaafó ína wéisaano súwana ¹⁴Ísu iséna seyaafá'-
 ááisáféna ímba anondáá súwana kámáni-kawaago Páirati sáwífa'-imayaa
 uráimbaniye.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aai.

Máaka 15:6-15, Rúku 23:13-25, Yóni 18:39–19:16

¹⁵Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótai í-tánón-kánáá túntemba
 Rómu-kamani-kawaago séna seyaafá'nánká túwaandu urésa aamof
 ésa ándáfa'o mérain-kwaasigon-awi'a síya'a faútuwanaumne séna
 minkánáá miyáumai ándá-waasi faútínkáíye. ¹⁶minkánáá moóráwigon-
 awi'a Párápási seyaafá'nánká wenáái ísarowi ándáfa'a mérowasa
¹⁷sáwífa'-waasi túwaandu urówana Páirati tíesai ena séna ándáfa'o méraan-
 kwaasifinkemba moóráwigon-awi'a síya'a faú'auwaano. Párápásiya'i Ísu
 Maníkómó íyáfasinankaraiwaiye wésewina'iyo séna ¹⁸Páirati imáyáa éna
 séna óraa'-amaan-kisau-waasi Ísuntafesa ímba óraa'-waasi-í'a ínkwaé sésa
 ta'óto'maesa ke maúndafa'a áí'maesa tiyáawe séna mináái tíesai uráiyē.

¹⁹Páirati mináái tíesai ena aaimó ísón-daumpa'a mérowana awaainínkó
 moóráwigomba ai'marówana wempá'á téna séna enawaainínkó séna
 nó'waamba kaaimbá awánáúnda minkwáásígó ímba sáwí'a uráisana
 sirunkó umbái wétaifo ímba aafimbá maenkaaó enawaainínkó siyé
 kosimámakaiye.

²⁰Awaainínkón-áái kosimámuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-
 oraa'-waasiye úwoi-waasi sáwífa'nanka wa'wisésa sésa Páiratintafe'a
 sé'a Párápásimba faú'áúwénasa Ísumba tufíyana puwíno simáméro
 simátímúwana ²¹Páirati aneká'á tíesai ena séna minkáé'-wáásífínkémbá
 nááwana faú'auwanaumno súwasa miwí sésa Párápásimba faú'auwaaó
 suwaná ²²Páirati séna Ísumba Maníkómó íyáfasinankaraiwainemo
 sewímbá nóra ónaumno súwasa seyaafá sésa aaraa-táiyá'á tufíyana

puwíno suwaná ²³Páirati séna nóra-sawira uráiyó súwasa óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno aantemba siyáawe.

²⁴Miyá aantemba suwaná Páirati miwí táái ímba kanaa'á taraisónaumne-imayaa éna seyaafá'-wáási tíyáafo séna táúfapimba nombá fatímarena seyaafá'-wáási túranka'a aiyowáí'a éna ayáámba non-kwiyéna séna miwámó puwínda-umbai-tantaako kesiyáámpimba ímba wéraifo kentiyáámpimba wéraiye súwasa ²⁵seyaafá sésa puwínata mimbéyámbá kentáásisaafitantambo íyawiseta maénaumne suwaná ²⁶Páirati Párapásimba faú'auwena i-wáási simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba áwiyonku'-nowana Páirati séna áí'mae aaraa-táiyá'á tufuwíyana puwíno séna Ísumba i-wáási tímakaiye.

I-wáási Ísumba karaánáá'o ánkaraan-aai.

Máaka 15:16-20, Yóni 19:2-3

²⁷Páirati Ísumba wení i-wáási tímúwasa áí'maesa kámáni-waasiti naaúmpa'a móankesa seyaafá'-í-wáási táántowasa tamésa ²⁸wení unáánkwátói faútuwesa naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-íye sésa Ísumba uwánkesa ²⁹óraa'-waasiti kámo'an-íye sésa áwíyandama owepámai Ísu a'nómpímbá kufé'ankesa táúmba ayáánúrapa'a to'ankésa karaánáá'a ankésa moórá-mora kífaesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa ³⁰tuwiyáái wi'ankésa ayáámpimbo to'ánkón-taumba maiyésa a'nómbá wétufamesa ³¹karaánáá'a ánkásuwesa naae-únánkwátói faútuwesa wení unáánkwátói uwánkesa tufíyanamo puwíndafa'a áí'maesa kuráawe.

Ísumba tufúwanamo pukáin-aai.

Máaka 15:21-32, Rúku 23:26-43, Yóni 19:17-27

³²I-wáási Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáíríni-naopakewin-awi'a Sáímoni aampa'á túwasa i-wáási ta'ótoresá Ísumbo tufíyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa áwa'nai úmai tiyó suwaná miyá úwasa ³³marésa moórá-maragon-awi'a Kórígótaafa'a wésa mináwíkóni áwáuma a'nónayaantapa'emo supa'á wésa ³⁴ándá-aran-domba maiyésa áí'a tai'áínkwae sésa ikamó

fain-tántáá'á mimpímbá marésa Ísumba ámúwana óika'a ma'mái awánéna ímba naráiyé.

³⁵Ísu ímba nówasa áí'maesa aaraa-táiyá'á aiyayaampimba tufúsúmaresa wení unáánkwátói maénae sésa ááfésa wétiyaananasa nááwa íyáákaindawiya máíníyo sésa miyá ésa ³⁶maral'á mésa Ísunka'a káráwiyesa ³⁷Ísumbo tufúwanamo puwún-aagioni áwáuma aúfáifimba agaimarésa sésa Ísu Yúndaa-waasiti kawáágón-íye agaimarésa a'nónká'-áaráá-táiyá'á mósá marésa ³⁸uménté'o uyan-kwáásíyái tí'maesa Ísuni

séfasefa'-aempa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmaresa mara'á mésa minkwáásiyá'á káráwiyowasa ³⁹tuwímbai tésa tiyáámba tóipimba faafésa timántákái fá'ankésa karaánáá'a ankésa sésa ⁴⁰úwé emá séma óraa'-amaan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé'a aneka'á ónaumne siyáampo Maníkón-ááninkomo émo e esáfé enáú áwa'nai ema eyááríka'a taaiyakémbá taútuwe marapá'á kumuwo siyáawe.

⁴¹Suwasá miyáumai óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sunkwáásiyé Yúndaa-ora'-waasiye karaánáá'a ankésa ⁴²sésa fí'owi túwa'nai ena wesáféna wenáúma ímba kanaa áwa'nai iye. Ísareri-waasiti kawáágó únemo sémáimba póna érai'o sémaindamo éna weyááríka'a aaraa-táiyákémbá kumínata awánéta séta érai'a Maníkón-áánimban-iyesa sénaumne. ⁴³Maníkóntáfé'a fasi'ámai méraunda Maníkón-áánimba úne sémáimba Maníkómó áwa'nai ónaemo sénaraa káfé'a áwa'nai isinó suwasá ⁴⁴miwímó suntembá uménté'o uyan-kwáásiyái séfasefa'-aempa-taiya'o tufúsúmarowiyai karaánáá'a Ísumba ánkaraaye.

Ísumo pukáin-aai.

Máaka 15:33-41, Rúku 23:44-49, Yóni 19:28-30

⁴⁵Ísumba karaánáá'a ánkówana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba ⁴⁶Ísu óraaka Yúndaa-waasi-taafinkemba séna eri eri rama sapataniyemo súmba maarán-iyé. Maníkó kesí Maníkóo nóra séwa siyuwááno súwasa ⁴⁷minká'ó méron-kwaasi isésa tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aai simátímakaiwaimba Íráiyaamba wéaantaiye suwaná ⁴⁸moóráwigo awaantanténa faru-táénáma maimaéna ándá-aran-domba ika-nómpímbá tu'maéna ofiyen-táemopimba sinúfaimaena náínkwae séna Ísun-óika'a mósá marówasa ⁴⁹tuwímbai sésa Íráiyaama kuména áwa'nai íni ína áwa'nai íniyo séta amu'maréta méraumne suwaná ⁵⁰Ísu aneka'á óraaka séna afowan-ayáámpimba wení ámútamba to'maréna pukáiyé.

⁵¹Ísu puwúwana óraa'-amaan-daumpa'a ampanta-óntámó úmakomba sanaan-áyáiyákémbá itafáá'maena marapá'á mútafaatena kaesé uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'marówana óraa'-marima tówana óraa'-ontantomba tufánkaa'a wéuwana ⁵²utámárón-ontan-aifimba awááúmaron-ontamba fawákúwasa Maníkóni waási sáwífa'nanka'o pukómpinkemba iyáfasinesa ⁵³utámakon-ontan-aifinkemba iyáfasinesa mésa Ísu pukéna iyáfasinon-kanaa Yérúsaremu-naopa'a paápé úwasa sáwífa'nanka awánaraawe.

⁵⁴Ísu puwúmba i-wáásítí kawáágówé wení i-wáásiyé Ísunka'o káráwisuwesamo mérowi marímo tówanamo seyaafá-tántáá'ó paápé

úmba awánésa áfááraumai táátafesa ésa sésa érai'a wemá Maníkón-ááninkon-iye siyáawe.

⁵⁵Minááímó sumbá sáwífa'-inimba awánánae sésa tumbá nénka'a tamésa awánaraawe. Miníníntómbá Káriri-aempakembo Ísumbo arááíwa'maesamo áwa'nai úmaesamo Yérúsaremufa'o tiyáan-inintompinkemba ⁵⁶moórá'-inimba Mágátáaraa-naopaken-ininkon-awi'a Máriaa úwana moórá'-inimba Yémísinte Yósepinthe tinówan-awi'a Máriaa úwana moórá'-inimba Sépétin-ááninkai tinówa úwasa tuwímbai-inintonkwara'a tamésa awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aii.

Máaka 15:42-47, Rúku 23:50-55, Yóni 19:38-42

⁵⁷Miníníntómbá tamérowana fenómpinka'a moóráwigo óntawarawin-awi'a Yósepi Árimátíyaa-naopakewi Ísun-aaisafena érai'e súwai ⁵⁸Páíratimpa'a téna séna Ísun-áuma utánáifo simiyó súwana wení i-wáásísáféna séna Ísun-áuma mai-áméro súwasa miyá uwaná ⁵⁹Yósepi Ísun-áuma tamaimái aú-ampantafimba asááúmaena ⁶⁰maimaéna kemó púwónasamo utáíyane sénamo aúsámakon-ontan-aifimba mámarena óika'a óraa'-ontantamba awááúwasuwena kóúwasa ⁶¹Máriaa Mágátáaraa-naopaken-ininko úwana araámáóe'a mara'á mésarai Ísumbo utámárón-ontan-aifimba karátuwesarai méraaye.

Páíratí utámaráápa káráwiyoromo siyáin-aii.

⁶²Minínínkáí kará'matuwesarai méroyasa aafáyáara'a sambaatiyá'á óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáán-kawaa-waasiye Páíratimpa'a túwaandu ésa ⁶³sésa óraakoo úwoimo aúmó arónka'a karo'-ááísé'o siwái séna kaumbo-kánáá maisuwé'a púwóndafinkemba íyáfasinanaumne súwataamo ísaraundasa sáákata maráúmpo ⁶⁴i-wáási ti'márénasa kaumbo-kánáá utámaráán-ontan-aifimba kogáráwiyesa awánaaro. Wení kísau-waasi wenáuma fasímbaesa aúpá'á utámaresa sésa pukáimpinkemba íyáfasinkaiye sefáínifo. Miyán-ááímó síyanamo éna minkaró'-ááígó ááemo siyáin-karo'-aagomba íyáákaifainiye suwaná ⁶⁵Páíratí séna kentí i-wáási ti'maréwasa sentembá minóntán-aifimba kawel'-úmai káráwiyoro súwasa ⁶⁶wésa waási óntan-aifimba íyáféráafo sésa torú maimaésa mókaaisamaranae sésa kurésa miyá araénáemba úmaresa i-wáási mátiyuwesa kóuraawe.

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aii.

Máaka 16:1-10, Rúku 24:1-10, Yóni 20:1-18

28 ¹Yúndaa-waasimo saagon-kánáá tai'ówasarai sondaará'á aafáyáara'a aafáúmó íyáúsunka'a Máriaa Mágátáaraa-naopaken-

ininko úwana araámáó úwasarai Ísumbo utámakopa'a koawánánae sésarai kuyambá 2-3 óraa'-marima tówana Fasi'aénkóní kísau-waasigo wíyómpakemba kuména wenóikakemba aafáúmó íyáúsenamo intembá wéuwana wení unáánkwtóiyakemba ainánkómó intembá waení'a kówana kuména óntambo óika'o makón-ontamba kufankwátuwena minóntánká'á mara'á mérowana 4 utámakopa'o káráwiyuwai áfááraumai táá'a úwasa tinekembá tata'a'á úwana tímááfomba waékuraiye.

5 Káráwiyuwai miyá úwasarai minkáé'-ínímbá kuyaná wíyómpakewi minínínkáí simátimena séna ímba táá'a íno Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúwówanamo pukáiwaimba taawánáyae sékaimo téyamba ísaraumne. 6 Wemó siyáintemba pukáimpinkemba íyáfasinena kówéna ímba maanká'á méraifo utaráampimba iawánékai 7 tuwaantantékai wení kísau-waasi kosimátimekai

sékai Ísu pukáimpinkemba íyáfasinena kentí aifa'á Káríri-aempa'a wína'a koawánánááwe. Mináái kosimátímekaiyo siyáiyé.

8 Súwasarai minínínkáí minúwóiyáámbá utarópa'a tuwésarai táátafesarai uyaná tirunkó aamoí úwasarai wení kísau-waasi kosimátimiyantafesarai aampa'á kuyambá 9 Ísu minínínkáí tuwánéna séna nááfara maémayaayana'o súwasarai óraako iyé-ímáyáá ésarai wenaísamaifimba tamésarai aísamaiya'a ta'ótoresarai wen-ímáyáá mósá máróyana 10 Ísu simátimena séna kesífá'awaawi kosimátimiyasa Káríri-aempa'a komésa suwánaaro Ísu siyáiyé.

Utámakopa'o káráwiyaawi-taai.

11 Ísu mináái súwasarai wemó súntemba minínínkáí aampa'á kuyambá utámárópa'o káráwiyun-i-waasi tuwímbai Yérúsaremu-naopa'a wésa óraa'-amaan-kísau-waasi paápé ún-tantaa'a kosimátímúwasa 12 óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye túwaandu urésa aái símai mimbórá-áái tarímaresa utámárópa'o káráwiyun-i-waasi óraa'-ontamba tímésa 13 simátimesa sésa maarán-áái simátíméro. Nó'waamba súsá kwaiguráunasa Ísuni kísau-waasi tésa wenáúma umémbá maimaésa kóuraawe kosimátíma'mae'a nóro. 14 Páíratimo minááímó isáínataamo éta moórá-aaiwara'a simáménanasa kembiwí ímba aaiwimbá maitinkáíníye suwasá 15 miní-wáásí isésa óntamba maimaésa kurésa sunten-áái aantemba kosimátíma'maesa núwana minááígó wété úwasa ísaraamba káfé'wara'a Yúndaa-waasi wéisaawe.

Ísuni waási wembó awánaraan-aai.

Mááka 16:14-18, Rúku 24:36-49, Yóni 20:19-23

16 Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasi Káríri-aempa'a Ísumo minómáká'ó koméraaromo siyón-omaka'a komérowana

¹⁷miwí túranka'a paápé úwasa awánésa wen-ímáyáá mósá márówasa
 tuwímbai kae'-ímáyáá ésa sésa Ísu pukáimpinkemba íyáfasinkai
 fí'owawa'iyo suwaná ¹⁸Ísu miwí timándára'a taména séna Maníkó
 fasi'aémbá siména séna wíyómpa'e marapá'é káráwiyuwo simbá ¹⁹pó'a
 mindásafe'a seyaafá'-máráfá'á kesáái simátíma'mae'a níyasa kesí waási-i'a
 ésa kesifowé kemá wenááninkoe Ufaen-ámútánkóe'a kááísamai méraiya'a
 kentáásúwíka'a nombá maitinké'a ²⁰simátímakaunda-ai arááíwaesa
 fasi'ámai ta'ótoraiwae sé'a simátíma'mae'a íyóro. Maramá wéraindara'a
 kembiwisé'a mé'a káfé'o wérain-tantaa'o tai'áíndara'a kembiwisé'a
 méraandasafe'a imáyáa úmae'a íyóro Ísu siyáíye.

Kemá Mátíyu súnda-ai tai'áíye.

Mááka

Ísu wíyómpa'a iyówana Mááka moórá-waai úmai siyáánkai-aataiya'iyo miyáumai-aatai maisuwéna Ísu Maníkón-ááninkon-aai agaimakáíye. Mááka moórá-awi'a Yóni-Mááka Yérúsaremufa'a wení naaópa'a ména óraa'a éna Pítaante Póronte'a kísau túwa'nai uráíye. Rómu-waasi Ísun-aai isáítwae séna maanáúfái agaimakáíye. Rómu-waasi fasi'aénkó tiráái tain-kwáásín-owe séna maarán-áái agaiyáíye. Ísu fasi'aémbá tokéna tí'o ún-kwaasi asófatinkena waántáwambo tirunturómba maitiyuwéna sáwí-imayaagomo ta'ótokompinkemba faútínkaraiye. Miyán-áái Mááka agaimakáíye. Mááka agaiyáin-aigoni ayáiyá'á maarán-táúntámpímbo wérain-aai moórá-waasigo agaimakáíye.

Yóni nombó maitinkówimo simátímakain-aai.

Máttyu 3:1-12, Rúku 3:1-9, Yóni 1:19-28

1 ¹Maníkón-ááninko Ísu Káráísiti wení ásé-aai maarán-íye. ²Naaófá'á moóráwigon-awi'a Yóni ímbo méronka'a Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya Yónin-aai símai agaimaréna séna Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráananana kesáái maimaéna ení aifa'á wéna ení aambá wi'ankéna ³máásai-marafa'a ména aaemáiyakemba séna Fasi'aénkóní aambó wi'ankáiyamba wení aambá arupíse úmai wi'ankáiyana minámpá'á wíno Maníkó siyáíye. Áísáya agaimaréna siyónka'a Yóni paápé úwana mináái paápé uráíye.

⁴⁻⁵Yóni nombó maitinkówi máásai-marafa'a komérowasa Yúndiyaa-aempakene Yérúsaremu-naopakén-kwaasi seyaafá'á Yónimpa'a tuwaná simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tíyana sáwí-imayaa maitiyuwáína'a nombá maitínkáano súwasa miwítí sáwí-awau kufiyúwana Yóni Yóndani-nompimba nombá maitínkaraiye.

⁶Yóni káámeri-poigoni áyáu-watoi iyéna ásisandena á'wáánkau uréna fa'nóriné wantáámikóní aúwé mintón-aantemba wénena ⁷simátimena séna moóráwigo kesínaaembo tíndawi wemá óraako kembá íyáákaraifo wemó aái síndara'o kemó sendá sáwí'an-íye. ⁸Kemá nombá

maitinkánaumpo wemá Ufaen-ámútánkómbá ai'maráínana kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye siyáiyé.

Ísumba nombó maiyánkarain-ai.

Mátíyu 3:13-17, Rúku 3:21-22

⁹Minkánáá Káríri-aempa'a Násareti-naopakemba Ísu túwana Yóndani-nompimba Yóni wembá nombá maiyankówana ¹⁰Ísu nompínkémbá íyáfasinowana kampúaran-tawaai tuwínkaa'-úwana Yóni awánómba Maníkóni ámútanko mááufu'-numaraamba úmaena Ísun-ane'á kumbaúwana ¹¹wíyómpakemba aai'gó aantemba séna emá kesááninko óna'a en-ímáyáá é'a óraa'-aamoi uwánkaumne siyáiyé.

Waántáwanko Ísumba ma'máímo awánarain-ai.

Mátíyu 4:1-11, Rúku 4:1-13

¹²Súwana Maníkóni ámútanko Ísumba simámuwana máásai-marafa'a komérowana ¹³ayáátááka'a 40 no'waamba komérowana waántáwanko Ísu sáwí'o índa awánánae séna fí'o-fi'on-aii súwana Ísu ímba sáwí'o úmba afáá'-wái-wáánkó íyáíse'a mérowasa wíyómpakemba Maníkóni kísau-waasisomba kumésa áwa'nai uwánkaraawe.

Ísu éiyain-kwaasimo táántarain-ai.

Mátíyu 4:12-22, Rúku 4:14-15

¹⁴Ánaaemba Yóni Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Érotintafena séna sáwí'a uráiyé siyóntafena Yónimba ándáfa'a máankowana mérowana Ísu Káríri-aempa'a wéna Maníkóni ásé-aii simátimena séna ¹⁵miwání áwáu paápé isaná Maníkóni nombaragó ewaa'á tifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkóni ásé-aaisafe'a timankúnkúmba oro siyáiyé.

¹⁶Mináái simátimena Káríri-waaunkoni áwáífakafambo kúmba kae'-wáásíyái awaaón-áwí'a Sáímoni úwana áfákon-awi'a Énduruwe'a mésarai miwítí kísau pósarai mófáá'a to'mái tímapa'a wénesarai mare'mare'-únámbá nompí tukésarai méroyana ¹⁷Ísu simátimena séna kesé'a tekaiyó. Mófáá'o to-tímapa'o nóyantemba aú-kísau tíménakai wénékai kesáái simátímapa'a wéniyasa kempá'á teró súwasarai ¹⁸mimbáaré'maré'-únámbá tuwésarai wesé'a kurááye.

¹⁹Wesé'a kuyaná Ísu kárika'a kúmba kae'-wáásíyái Sépétin-ááninkai awaaón-áwí'a Yémisi úwana áfákon-awi'a Yóniye'a nompín-táómpimba mésarai mare'mare'-únámbá to'mayaa wéuyana ²⁰Ísu tuwánéna táántowasarai mindómpín-táómpimba tifowáné wení kísau-waasiye tiyuwésarai Ísuwe'a kurááye.

Arumpimbá sáwí-amutambo mérowin-aii.

Rúku 4:31-37

²¹Kápaneamu-naopa'a komérowasa Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaa túwana Ísu áamáán-daumpa'a iména wenáái simátimuwasa ²²isésa óraaka súntafesa sésa áamáámbo sentenkáámhá ímba wésifo óraa'-waasigoraamba wésiye sésa táátafesa uráawe.

²³Táátafesa uwaná minámáán-dáúmpá'á mooráwigo wenarumpimbá sáwí-amutambo méron-kwaasigo ména ²⁴óraaka séna Ísu Násaretifakewi óne. Kentáá nórawa ínawa tasínkambaisaawa tai'áinono. Embá awánáúndawi Maníkóní kawé-kísáú-wáásí óne súwana ²⁵Ísu sáwí-amutankontafena óraaka séna aseré minkwáásígómbá auwé kóuwo súwana ²⁶misáwí-ámútánkó minkwáásí famétuwowana aiyayaanko tata úwana wáá'a túmaena arumpinkémbá kóúwasa ²⁷awánésa táátafe ésa keáímbá sésa mindórawa'iyó. Aúí'an-iyé. Wemá sáwí-amutantafena óraaka sisasá sintembá wéowe suwaná ²⁸miyá úwasa Káríri-aempa'a Ísun-aii wété úwasa ísaraawe.

Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-aii.

Mátíyu 8:14-17, Rúku 4:38-41

²⁹Ísówasa áamáán-daumpa'a tuwésa Sáímoninte Éndurunteti naaúmpa'ó íyúmba Yémísiye Yóniye Ísuwe úmai íyúmba ³⁰Sáímonin-áráandaomba áuiya kówana mérowasa Ísumba simámúwana ³¹iséna wempá'á téna ayáánka'a ta'óto'mai iyáfasinankowana mináúíyá tai'ówana iyáfasinkwena tómbá agaimái tímakaiye.

³²Úwasa fenómpinka'a tí'o ún-kwaasionkwara sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasionkwara'a tí'maesa Ísumpa'a tuwasá ³³mindáópaken-kwaasisomba seyaafá ontará'á túwaandu uwaná ³⁴Ísu fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasisomba asófatinkena sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa misáwí-ámútántómbá Ísuntafesa Maníkón-ááninkon-iyé sésa wembá awánontafena aséráaro Ísu súwasa kóuraawe.

Ísu Kárírifa'o simátímakain-aii.

Rúku 4:42-44

³⁵Kóuwana siyataró'á Ísu iyáfasinena mindáópa'a tuwéna Maníkómpá'á inaimó síndasafena ímba waásimo méropa'a koména inái wésena mérowana ³⁶Sáímoni wení waásise'a Ísumba ayaafái úmai ³⁷awánésa sésa seyaafá'-wáásí embá wéayaafai-owe suwaná ³⁸Ísu séna fí'on-daopimpa'warata wéneta kesáái simátímapa'a kónaumne. Miyámó ondasáfé'a túne séna ³⁹Káríri-aempa'a áamáán-daumpimpa

kosimátímapa'a wénena tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyuwówasa kóuraawe.

Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwánkarain-aii.

Mátíyu 8:1-4, Rúku 5:12-16

⁴⁰Moórá-kanaa Ísumpa'a námombo kón-kwaasigo téna óraakon-iye séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainono súwana ⁴¹Ísun-arumbá úwana ayáántamba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana ⁴²minúwóiyáámbá kawáúguwana ⁴³⁻⁴⁴Ísu óraaka séna enáúra'a kawáúwimba po Mósesemo siyáintemba áamáán-kisau-waasifa'a wéma enáúma máaraatime póima tímínasa Maníkóntáfésa ísámai tufú'mai agaiyasa seyaafá'nánká awánésa úrakemba kawáúwiye sénááwe. Énifo enáúra'o uwánkaunda-aii simátimunafo sé waaó Ísu súwana ⁴⁵minkwáásígó ífátuvena kawé'ó uwánkon-aii simátíma'mae iyúwana minááígó wété úwasa sáwífa'nanka Ísu tíniye sésa kentí naaópimpa'a túwaandu urówana mindásafena Ísu ímba naaó'-nao'o kúmba waási ímbo méronkafamba mérowasa naaó'-naoken-kwaasi wempá'á tóso uráawe.

Ísu aísamaimo pukówimba kawé'ó uwánkarain-aii.

Mátíyu 9:1-8, Rúku 5:17-26

2 ¹Tuwímbai-no'waamba waéna Ísu Kápaneamu-naopa'o kúmba wení naaúmpa'a mérowasa sáwífa'-waasi isésa ²túwaandu ésa mindáúmpá sisipáá ésa pááimpa'wara'a sisipáá uwásowana Ísu wenáái wésimatimuwasa ³éiyain-kwaasi aísamaimo pukówimba taawiya'maésa tumbá ⁴mindáúmpá sáwífa'-waasi sisipáá uwasá ímba kanaa'ó íyóraantamba ésa naanamifa'á taawiya'maésa imésa afaa'á aúsámaresa ándára ta'ótorena túwówana kuméména Ísumo méronka aúranka'a kumúwana ⁵Ísu taawiya'maé

tun-kwáásímó érai'a kawé'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ⁶ámáambo sun-kwáásí mésa ⁷imáyáa ésa sésa nóra sénawa miyá síyó. Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínífo waási ímba miyá ónááfo Maníkómbá karaánáa'á ánkáíye-imayaa ésa suwaná ⁸Ísu minímáyáámó umbá iséna simátiména séna nóra séra miyán-ímáyáá wéoo. ⁹Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafenamo séna ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamai pukáindawintafenamo séna eyááríka'a íyáfasine ení wandaá maimaé waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sésa awánánááwe. ¹⁰Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaamo maitiyuwáúnda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna ¹¹isaaó.

Íyáfasinke ení wandaái maimaé naaópa'a waaó súwana ¹²seyaa fá'-wáásí túranka'a íyáfasinkwena wení wandaái maimaéna kúwasa seyaafá'nánká táatafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ímbo awánaraunda-i'a isatá awánáúmne sésa táatafesa ésa tiyáámba tóipimba fáákaawe.

Ísu Rífáimbo áántarain-aai.
Mátíyu 9:9-13, Rúku 5:27-32

¹³Ísu tuwéna Káriri-nonkwaaunkoni áwáífa'a kúwasa sáwífa'-waasi wempá'á túwaandu uwaná wenáái simátimena ¹⁴wéna awánómba Áráfásin-ááninkon-awi'a Rífái taakisimó máún-daumpa'a mérowana Ísu awánéna séna íyáfasine kesé'a tiyó súwana íyáfasinena wembá arááiwa'maena kuráiyé.

¹⁵Kúwasa Ísuwe wení kísau-waasiye Rífáini naaúmpa'a imésa tómbá wénowasa taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé sáwífa'a Ísumba arááiwa'maesa Rífáini naaúmpa'a imésa wénowasa ¹⁶ámáán-kawaa-waasifinkemba ámáámbo sun-kwáásí Ísu taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé tómbó wénomba tuwánésa Ísuni kísau-waasisafesa tísai esa sésa nóra sénawa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásísé'a Ísu tómbá wénaiyo suwaná ¹⁷Ísu iséna séna tiyofaan-kwaasi kawé'-úmaimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-oyo tí'o

in-kwáásí wétuwa'nai-owe. Mindásafe'a arupíse úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'o úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáumne Ísu siyáiyé.

Tómbó aawentamó on-áái.
Mátíyu 9:14-17, Rúku 5:33-39

¹⁸Moórá-kanaa Yóni nombó maitínkáíwaini kísau-waasiye ámáán-kawaa-waasiye Maníkóntáfésa imáyáa ésa tómbá ímbo nombá inái aantemba wésuwasa tuwímbai Ísumba taáisai esa sésa Yónini kísau-waasiye ámáán-kawaa-waasiti kísau-waasiye moórá-mora-kanaa Maníkóntáfésa imáyáa ésa tómbá ímbo naambá inái aantemba wésefo ení kísau-waasi ímba miyámó ombá tómbá úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ¹⁹Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómba kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánáawe. ²⁰Ánaaemba minkwáásígómbá aí'mae kóiyasa minkánáa amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáiyé.

²¹Ísu mináái simátimena séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyanamo éna

aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. ²²Aú-anda-aran-domba ááéreaa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatíwiniye. Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawe Ísu siyáíye.

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-aai.

Mátíyu 12:1-8, Rúku 6:1-5

²³Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísuwe wení kísau-waasiye wíti-ton-kisau'fa wéwesa wení kísau-waasi wíti-aramba kútúmai áxima pítuwesa nowasá ²⁴ámáán-kawaa-waasi tuwánésa Ísuntafesa sésa isaaó. Ení kísau-waasi saagaan-kánáámá aambá fáí'makaawasa miyá wéowe suwaná ²⁵⁻²⁶Ísu séna naaófá'á Téftimo uráimba aúfáifimbo agaimakáin-aigoni áwáu ímba ísaraawe. Aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ápáyata méronka'a Téftiye wení waásiye táái tówana Téfti Maníkóní ámáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo ámáán-kisaumo máún-kwaasi aantembo né'ómbaniye. Téfti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráámbá wésewe. ²⁷Maníkó waásisafena imáyáa éna túwa'nai índasafena saagaan-kánáá maréna waási aifa-tántáá'á maréna saagaan-kánáá ánaaen-tantaa'a póna túwa'nai índasafena makáíye. ²⁸Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáará'ó káráwíyaundawi úmpo saagaan-kánáámó waási kisaumo máémba kendén-íye Ísu siyáíye.

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aai.

Mátíyu 12:9-14, Rúku 6:6-11

3 ¹Moórá-kanaa Ísu ámáán-daumpa'o iyúmba moóráwigo ayáámbo kemporarón-kwaasi mérowasa ²aafimbá maenkánae suwái mésa Ísuntafesa sésa saagaanká póna minkwáási kawe'ó uwánkainataamo éta ta'óto'maisa aafintá maenkánaumne sésa Ísumba awánomba ³Ísu ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna kemó méraundara tiyó súwana miyá úwana ⁴Ísu miwísáféna séna kentáási ámáán-aafimba nóin-aaiya wéraiyo. Saagaan-kánáará póta kawe-kísúsááwá máúm sáwí-kisusaawa wémaumno. Waási túwa'nai onasasááwá kawerá óna tínkamonasasaawa puwónááo tísai ena súwasa ímba aái suwaná ⁵Ísu mótuwana-metuwana éna aaisambá títuwena waásisafesa ímbo imáyáamo ontáféna arumbá úwana ayáámbo kemporarón-kwaasigontafena séna enayáámba fárútuwao súwana ayáámba fárútuwowa kawe'á uwámkowasa ⁶ámáán-kawaa-waasi ámáán-daumpa'a tuwésa minúwóiyáán-úmai

Érotini waási túwaandu ésa Ísumba nóraumaisaawa tufuwónaumno sésa tufuwíyanamo puwínda-aai siyáawe.

Sáwífa'nanka nonkwaaúnkóní áwáífa'o kuráan-aai.

⁷Ísu tiyuwéna wení kísau-waasi tí'maena Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'o kúmba sáwífa'-waasisomba Kárírifaken-kwaasiye Yúndiyaafaken-kwaasiye ⁸Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye Ítúmiyaa-aempaken-kwaasiye Yóndani-nonkoni menáipákén-kwáásiyé Táya-nao'-aempaken-kwaasiye Sáíndóni-nao'-aempaken-kwaasiye miyáumafaken-kwaasisomba Ísuni kísau-aai isésa Ísumpa'a tóso uwaná ⁹⁻¹²sáwífa'-waasi asófatinowasa mindásafesa tí'o ún-kwaasisomba asófasininkwae sésa Ísun-ane'ó ta'ótoraiyanesa famé'mae iyúwasa tirumpimbó sáwí-amutambo méron-kwaasi Ísumba awánésa mara'á kífaesa óraaka sésa emá Maníkón-ááninko óne suwaná Ísu óraaka séna Maníkón-ááninko óne sé'a ímba símai paapé oro séna wení kísau-waasi simátimena séna sáwífa'-waasi famé'maesa famésiyuwaafó nompín-táómba maimaé ewaa'á másínkáaro siyáíye.

Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aai.

Mátíyu 10:1-4, Rúku 6:12-16

¹³Ísu omápa'a iména tuwímbai iyáfasintinkanae séna táántowasa wempá'á iyúwana ¹⁴minkwáásífínkémbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi iyáfasintinkena séna kesí aantá-waasi é'a mé'a kesáái kosimátímapa'o wíyantafe ti'maré'a ¹⁵tirumpinkémbó sáwí-amutambo komaitiyuwáíya-fasi'aembo timúnda miyásáfé'a iyáfasintinkaumne siyáíye.

¹⁶Miwí túwí'a Sáímoniye séna aú-awí'a Pítaawe simánkena ¹⁷Sépétin-ááninkorai túwí'a Yémísini Yóni aú-awí'a Póánésiye súwaiyai mináwíwíkoní áwáu wíyónaaimo siwáíní aráákoraiye súwaiyaisafena séna ¹⁸moóráwigo Énduruni moóráwigo Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni moóráwigo Mátíyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Áráfíásin-ááninko Yémísini moóráwigo Tándiyasini moóráwigo Sáímoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanaemo siyáiwaini ¹⁹moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísu iyáfasintinkena naaópa'a kouwékáíye.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Mátíyu 12:24-32, Rúku 11:14-23, 12:10

²⁰Ísu naaúmpa'o iyúmba aneká sáwífa'-waasi túwaandu ésa sisipáá untáfésa Ísuwe wení kísau-waasiye tómbá ímba kanaa'á naráátámba uwasa ²¹Ísun-amááraa isésa uwóí'a úmae wéniye sésa taaiyánae

sésa tiyáawe. ²²Yérúsaremu-naopaken-kwaasi Maníkóní áamáambo sun-kwáási tésa sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Piyéseपुरi fasi'aémbá ámisana tokéna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye suwaná ²³Ísu táántowasa tuwaná waé'mai-ai simátimena séna waántáwankomo éna ímba waántáwamba maisuwáíniye. ²⁴Moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'a urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁵Moórá-akumba aaimó tuwintáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁶Waántáwankoni waási tiyésamo tuwínkaa'-ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe.

²⁷Moórá-ai imáyáan-oro. Moóráwigo moórá-nankoni afowámó fasi'aéwí mérainanamo éna mindáúmpákén-úmémbo maíndasafenamo éna ímba úwoi íyáferainifo miwámá mindánkóní afowámbá ándá kárá'umakenamo éna kanaa'á íyáfekena wení moparáwímbá umémbo máíniye Ísu siyáiyé.

²⁸Ísu simátimena séna ísáaro. Waási sáwí-kisau wémaesa símai sáwí'o uwátínkáamba mindá Maníkó maitiyuwáíniyo ²⁹Ufaen-ámútánkóntáfésa símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáínana waé'wae'a íniye Ísu siyáiyé. ³⁰Ísuntafesa sésa sáwí-amutanko wenarumpimbá méraiye mo suntáféna Ísu mináái simátímakaiye.

Ísun-anówawe áfárawaisai-tai.

Mátíyu 12:46-50, Rúku 8:19-21

³¹Mináái simátimuwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa máápa'a tamésa sésa Ísuntafesa tiyó kosimáméro suwasá ³²nauúmpa'o méron-kwaasi sésa enanówe enáfárawaisaiye máápa'a tamésa wéaantaawe suwaná ³³Ísu séna kesinó nááwa'iyó. Kesífárawaisai nááwiya'o séna ³⁴nauúmpa'o méron-kwaasi tuwánéna séna kesinó kesífárawaawi méraawe. ³⁵Maníkómó sintembó owí kesinówe kesúnafaraawinen-owe Ísu siyáiyé.

Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-ai.

Mátíyu 13:1-23, Rúku 8:4-15

4 ¹Aneka'á Ísu Kárirí-nonkwaaunkoni áwáífa'a koména aai wésimatimuwasa sáwífa'nanka tóso ésa ewaa'á tamérontafena nompín-táómpimba íyáténa mérowana nompín-táómba waaún-afofora'a wérowasa minkwáásísómbá nonkwaaúnkóní áwáífa'a mérowana ²fí'o-fi'on-ai waé'mai simátimena séna ³ísáaro. Moóráwigo ánáuntumba maimaéna kisaufa'a wéwena ⁴mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kunkwéraisana numagó fáí'nasukaiye. ⁵Tuwímbai-anauntumba

óntankwara'-marafimba kunkwéna paáká'-máráfimbá éna minúwóiyáán-úmai óraa'a isaná ⁶ aa'á kaisaná ánú'a ayáátááka'a ímba kunkéna aáénkaguraiye. ⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kunkwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásúwáísana ímba arambá wéiyaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba kawe'-máráfimbá kunkwéna kárúrena óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyéna tuwímbai íyáákamai-aramba íyáísana tuwímbai imaimái-aramba wéiyaiye. ⁹ Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro Ísu siyáiyé.

¹⁰ Ísu súwasa ánaaemba wení kísau-waasiye tuwímbai-waasiye mésa Ísuntafesa sésa minkwáé'mái-ááígóní áwáuma sinatá ísáano suwaná ¹¹ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaigni áwáumo wésimatimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímísa'a wéisafo fí'on-kwaasi waé'mai-aai aantemba wésimatimumpo

¹² ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe.

Awánaambanifo ímba awánamai kawe'á wéowe.

Isékaa Maníkómpá'á tewaná Maníkó miwítí

sáwí-imayaa maitiyúwáísino.

Mindásafe'a waé'mai-aai simátimune Ísu siyáiyé.

¹³ Ísu simátimena séna maankwáé'mái-ááímó simátimunda ímba ísáafo fí'o-fi'on-kwaemai-aaimo sendá ímba isánááwe. ¹⁴ Minááígóní áwáumo sendá ísáaro. Moóráwigomo ánáuntumbo tu'maráínten-úmai Maníkón-aai simátímísana ¹⁵ tuwímbai-anauntumbo aampa'ó kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai ísááwana waántáwanko téna tirumpinkémbá maimái úwoifa'a wétiyuwaiye. ¹⁶ Tuwímbai-anauntumbo óntankwara'-marafimbo kúmímba waási tirumpintá kúmísasa minúwóiyáámbá Maníkón-aai isésa aamoí ombánifo ¹⁷ ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á owasá Maníkón-aaisafesa umbai-taiyé sésa Maníkón-aai ífá'á wétuwaawe. ¹⁸ Tuwímbai-anauntumbo karaampa'ó kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai ísáámbanifo ¹⁹ marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa fí'o-fi'on-tantaa'a maénae símae nésa miyán-ímáyáágó Maníkón-aai faráátasuweisasa ímba Maníkóní kísau wémaewe. ²⁰ Tuwímbai-anauntumbo kawe'-máráfimbó kúmímba waási tirumpimbá kúmísasa Maníkón-aai isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa wétuwa'nai-owasa tuwímbai íyáákamai-kísau maésa wétuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Ómbó kúrakain-aai.

Ríku 8:16-18

²¹ Ísu simátimena séna ómbó kúra'maraamba ímba aúpá'á marésa ímba taare-améndaampa'a wémaraafo afora'á mósá wémaraawe.

22 Miyámó onten-úmai aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá afora'á paapé ínasa awánánáawe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a afora'á paapé ínasa awánánáawe. 23 Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro. 24 Tíménten-úmai Maníkó miyáumai tiména aneka'á timíniye. Mindásafe'a ísáán-ai imáyáa úmai kawe'án-oro. 25 Maníkón-ai ísámaimo kawe'ó owí Maníkó túwa'nai ínasa moórá-aaiwara'a ísánáawe. Maníkón-ai ímbo ísámai kawe'ó owí tirumpinkémbá maimainana ímba wéiniye. Mindásafe'a ísáán-ai imáyáa úmai kawe'án-oro Ísu siyáiyé.

Ánáuntumba tukáisana arambó iyáin-ai.

26 Ísu simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-ai maarán-iyé. Moóráwigo ánáuntumba tu'maréna 27 ímbo áwa'nai ímbá waéna siyaréna wéisana ánáuntunko weyáárika'a wéanon-iyé. 28 Maragó ánáuntunkomba áwa'nai isaná áruma wíkéna óraa'a éna arambá iyéna 29 áfuma kaisaná fáká'naiyan-kanaa tisasá fáká'mai wénaawe Ísu siyáiyé.

Taaérankon-ai.

Mátíyu 13:31-35, Rúku 13:18-19

30 Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátíména'a ísáaro. 31 Maníkó wení waásimo kawáánimba maarán-iyé. Kári-taerankon-awi'a másítáti mintáígon-aramba ímbo ane'ó awánaraan-taeramba maráfímbá u'makáawana mimpínkémbá wíkéna 32 óraa'a éna óraa'-amaima mófarena wété uráisana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáiyé.

33-34 Ísu waásisomba aaí simátimenaé sénamo úmba ímba aforá siyáifo waé'mai-ai aantemba simátimuwasa tuwímbai súntemba móisasuwowana mináyáiyákémbá simátimuwasa móisowana miyáumai simátimena éniyo wení kísau-waasi wesé'o méronka'a minááígoní áwáu simátíma'maena iyáiyé.

Óraa-fiyunda torówana Ísu mafaimakáin-ai.

Mátíyu 8:23-27, Rúku 8:22-25

35 Minkánáa fenómpinka Ísu wení waásisafena séna nonkwaaúnkóni menáipátá kónae súwasa 36 fí'on-kwaasi tiyuwésa Ísumba áí'maesa nompín-táómpimba íyáte kuwasá tuwímbai-nompin-taonkwara'o kumbá 37-38 Ísu mintáónkoni ayáífa'á aún-kwaigurówana óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa óraakoo ken-ímáyáa ímba inatá puwúnafosa súwa'nai uwo suwaná 39 íyáfasinena fiyúndágoné nonkóntétafena óraaka'a séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe mafáúyana nonkó kará'náguwana 40 Ísu simátimena séna nóintafera

wéinkaisoo. Kentáfé nóra séra ímba timankúnkúmba wéoo súwana
41 táá'a úwasa keáímbá sésa nóran-kwaasiya isanawá fiyúndágoe
nonkóe'a wenáái isaíyó sésa tiyáámba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

Sáwí-amutamba arumpinkémbó maiyáúkain-aaí.

Mátíyú 8:28-34, Rúku 8:26-39

5 ¹ Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káríri-marama tínaaempa
wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa mimbáráfá'ó kumbá
2-4 Ísu mindómpín-táómpinkemba mimbáráfá'á kumúwana moóráwigo
sáwí-amutamba arumpimbó méron-kwaasigo utátínkón-ontan-aifa'o
maúmpakemba Ísumpa'a tiyái. Minkwáásí kará'umarontemba tara'naara'ó
úwaima éna ímba waási mésa ímba kará'umakowana ⁵ wááwáíye nó'waane
omápa'o utátínkón-ontan-aifa'a wénena wáá'a wétena óntantamba
wenáúma wékambisena ⁶⁻⁸ nénkakemba Ísumba awánéna awaantanténa
Ísun-amándára'a taména wen-ímáyáá éna áwí'a mósá marówana Ísu
minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútánkóntáféna séna emá sáwí-amutamba
ómpo minkwáásígómbá auwé kóuwo súwana óraaka séna Ísuwo íyáákamai-
Fasi'aenkon-ááninko ómpo Maníkóntáfé ísámai sínkamonafainifo nóra
uwásinkainono súwana ⁹ Ísu séna enáwí'a nááwa'ono súwana séna sáwífa'a
méraumpo kesúwí'a sáwí fakoma úne séna mérowasa ¹⁰⁻¹³ omápa'a sáwífa-
poima mésa umá wénowasa minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútántómbá
Ísuntafesa óraaka sésa fi'opa'a ímba si'maraaó. Mimpóí tirumpintá
si'maraaó suwaná miyán-oro súwasa sáwí-amutantomba minkwáásígón-
arumpinkemba kárúwesa póí-tirumpimba koférowasa mimpóísómbá
seyaafá'á ámémpakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpintáámó kúwáférómba
putásowasa ¹⁴ póíya'o taffikówi miyámó úmba awánésa minúwóiyáámbá
naaópa'a wésa kísau fimp'a'o méron-kwaasi mósimatim-besimati uwasá
isésa koawánánae sésamo kumbá ¹⁵ Ísumpa'a kotúwaandu ésa awánomba
sáwí-amutantombo arumpinkémbó kóun-kwaasigo unáánkwátóí úmarena
kawé'-úmai mérowasa koawánésa tááte'a úwasa ¹⁶ Ísu minkwáásígómbó
kawé'ó uwánkawasamo awánon-aaíye póígomo ún-aaíye simátímúwasa
¹⁷ isésa Ísuntafesa sésa maambáráfá'á ifá siyuwésa kóuwo suwaná
¹⁸ nompín-táómpimba íyátowana sáwí-amutambo maiyauwón-kwaasigo
Ísuntafena óraaka'a séna esé'a kónae súwana ¹⁹ ímbanifo ení naaópa'a kuré
Fasi'aénkómó arumbá uwánkenamo kawé'ó uwánkáín-aaí enamáaraasomba
kosimátimiyo súwana ²⁰ Tékáporisi-aempa'a mindáo pata Ísumo uwánkon-aaí
simátíma'mae kúwasa seyaafá'-wáásí sáwífa'-imayaa uráawe.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.

Mátíyú 9:18-26, Rúku 8:40-56

²¹ Ísu Káríri-waaunkoni menáípakémbá nompín-táómpimba kouweréna
túmba aneká waaúnkón-áwáífa'a mérowasa sáwífa'-waasi túwaandu uwaná

22 mooráwigo amáán-danka'o káráwiyowin-awi'a Yáírasi téna Ísumba taawánéna Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kífaena 23 óraaka séna kesiyáámumba puwíndasafena wéifo tiyéma ane'á kota'ótorenana asóféna kawe'-úmai méraino súwana 24 Ísu wesé'o kúmba sáwífa'-waasi Ísumba úkúresa arááíwa'mae kuwaná 25 moorá-ininkomba áí'o ún-ininkowara'a arááíwa'mae kúmba wembá naaeyámba ankówana sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisuwéna minái'á ímba é'ankowasa 26 sáwífa'-ika tiyofaan-kwaasi áwa'nai uwaná óntamba tíma'mai ta'ásuwowana minái'á ímbo é'ankomba óraa'-ai'a uwágúwana 27-28 minínínkó Ísumo kawe'ó uwátinkaron-aai iséna séna Ísuni unáánkwátóiy'a kota'ótóránana sí'a ésinkainiye séna sáwífa'-waasimo arááíwa'mae kumpímbá minínínkó maréna ánaempakemba unáánkwátóiy'a ta'ótorowana 29 mindááéyánko é'ankowana asófasinkaiye-imayaa úwana 30 Ísu imáyáa éna séna kempínké-fásí'áénkó mooráwígomba kawe'á uwánkáiye séna waé'mai tuwánéna séna náawawa kesí unáánkwátóiy'a ta'ótórína'iyo súwasa 31 wení kísau-waasi Ísumba simámesa sésa úwé sáwífa'-waasimo famé'mae iyómpimba ta'ótokaafó náawawa kesí unáánkwátóiy'a ta'ótórína'iyo nóra séwa wéseno suwaná 32 ta'ótorowintafena móawana-meawana úwana 33 minínínkó asófasinkaiye-imayaa úwana anakembá tata'á úwana Ísun-aísamaifimba kífaena asófankon-aai simámuwana 34 Ísu séna kesímánaako kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iyé sénda póna áí'a é'ánkái'fo kawe'-úmai waaó Ísu siyáiyé.

35 Ísu mináái wésuwasa amáán-danka'o káráwiyowini naaópaken-kwaasi tésa Yáírásintafesa sésa enayáámúnko pukái'fo óraakontafe ténafo siyó suwaná 36 Ísu mináái iséna ifátuwena Yáírásintafena séna minááisáfé ímba áákauraumo indá kentáfé amankúnkúmba uwo séna 37 arááíwa'mae kun-kwáásísóntáféna maanká'-méraaro séna Pítaane Yémísine wenáfákon-awi'a Yónine tí'maena kúmba 38 sáwífa'-waasi amáán-danka'o káráwiyowini naaúmpa'a túwaandu urésa óraa'-ifi'a wétowana Ísu iséna 39 naaúmpa'a iyáferena séna ímba ifi'á taaró. Minárásígó ímba pukái'fo úwoi aúma wéraiye súwasa 40 Ísun-awíyáái uwaná ti'mátuwowasa máapa'a kúwákárúwowana minárásígón-anófoiye wení kísau-waasiyauwe tí'maena minárásígó pukópa'a iyéna 41 ayáánka'a ta'ótorena wenááifinkemba simáména séna tarita kumi miyámó súmba waé'mai séna inaamarúgó iyáfasinaao súwana 42 iyáfasinkwena sífákémba kae'á kumbaimái-aataimo maisukáin-inaamaru iyáfasinowasa awánéna táátafesa uwaná 43 Ísu óraaka séna kemó únda-aai ímba simátíméro séna minárásígómbá tómbá áméro siyáiyé.

Násaretifakewi Ísumba tínaaeni'o uwánkaraan-aai.

Mátíyu 13:53-58, Rúku 4:16-30

6 1 Minkákémbá Ísu wenamáapa'a wéena wení kísau-waasise'o kúmba
2 Yúnda-waasi amáán-aaimo ísón-kanaara'a amáán-daumpa'a iyéna

aai simátimuwasa sáwífa'-waasi isésa táatafesa ésa sésa nááfakena kawé'-ímáyáa maiyénaawa kawé'-áái wésimasimenasaawa náawawa fasi'aémbá ámisanawa kawé-kísáú ímbo awánáúnda-kisau wémayiyo. ³Wentáámó awánáúnda wení kísau taaisambó tuwímbai-tantaa'o wéiwain-iye. Máriyaan-ááninko éna Yémisiye Yósisiyé Yúndasiye Sáimoni-iyai tuwaaón-iye. Wenáúnafaraawimba maanká'á méraawe. Maankákéwí éna úwoi-waasin-ifo nááfakena mináái isénawa mifási'áémbá maiyénaawa wésiyo sésa kaorésa tínaaemba uwámúwana ⁴Ísu simátimena séna Maníkón-aaimo simátímíwai fi'o-fi'on-daopa'a wénisasa wenáwí'a mósá wémaraafo wení naaópa'o koméraitimba wenamááraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iye sésa wenáwí'a ímba mósá makáawe Ísu siyáiyé.

⁵Kesáámó úndanten-kwaasi éna ímba súwa'nai ínyemo suntáféna ímbo awánon-kisau moórá-mora-kisau aantemba maiyáiyé. Moórá-mora tí'o ún-kwaasi tine'á ayáántamba ta'ótorena asófatinkena ⁶wenamáápakén-kwaasi sésa ínta súwa'nai ínyé sun-ááísáféna imáyáa uwáána naaó'-nao'a Maníkón-aai simátímapa'a kuráiyé.

Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-aai.

Mátíyu 10:5-15, Rúku 9:1-6

⁷Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae nóro-fasi'aemba tíména séna kaesá uwásuwe'a nóro séna ⁸óraaka simátimena séna aampa'ó wíyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé'a koró. Tómbá ímba maimaé'á wé'a tón-únámbá ímba maimaé'á wé'a óntamba ímba maimaé'á koró. Táúmba faimaé'á ⁹tísamai ánáamba wimaé'á moórá-mora unáánkwátói timantentén-úmai kufé'mae'á koró. ¹⁰Maníkón-aaimo simátimiyantafe moórá-naopa'o wíyasamo naambó tímíya'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fi'on-daopa'a koró. ¹¹Moórá-naopa'o wíyambo naambá ímbo tímésamo kentáái ímbo isáíyanamo éna Maníkó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aiyowái'a é'a tísamaifakem-baramo uwáéntemba uwá'mare koró Ísu simátimuwasa ¹²wení kísau-waasi isésa naaó'-nao'a wénesa kosimátimesa sésa sáwí-imayaa tínaaemba uwáme'a Maníkómpá teró sésa ¹³sáwí-amutantomba waási tirumpinkémbá komaitiyuwésa tí'o ún-kwaasi taaéraampinken-domba atínkáfa'a kuwasá asófaraawe.

Yóni nombó maitínkaraiwai pukáin-aai.

Mátíyu 14:1-12, Rúku 3:19-20, 9:7-9

¹⁴Ísuni kísaugon-aai símae íyúwana Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái ísaraiye. Ísuntafesa tuwímbai sésa Yóni nombó

maitínkaraiwai pukáimpinkemba íyáfasinkena póna wempímbá fasi'aémbá wéraisana miyán-kísáú wémaiye suwasá ¹⁵ tuwímbai sésa wemá Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráiyaa pukáimpinkemba íyáfasinena méraiye suwasá tuwímbai sésa wemá naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowiyaamba méraiye suwaná ¹⁶ Éroti iséna séna wemá Yóni nombó maitínkaraiwain-iyé. Kemó séwánasamo Yónin-anuwarambó kambísówanamo pukáimba íyáfasinankaraisana méraiye Éroti siyáiyé.

¹⁷⁻¹⁹ Ááéma Éroti wenáfákon-awaaininkon-awi'a Érotíyasimba maiyówana Yóni séna enáfákon-awaainimba aambá fáí'makaawa maiyáane símasima'a wéuwana Éroti ti'marówasa Yónimba koái'maesa ándáfa'a máánkarowana Érotíyasi Yónin-aaisafena aaisambá séna tufuwónae súwana ²⁰ Éroti séna ímbaniye séna Yóni kawé'-ímáyááwára'-wáásí úntafena Éroti wenáároi inkaiséna wenká'á káráwiyena Érotíyasi tuffo séna wenká'á káráwiyena wenáái iséna sáwífa'-imayaa uwánkena aasiyaasí koísariye. ²¹ Énifo ánaaemba Érotíyasini kanaamó túmba Éroti óraa-tanomba kaumái wení kawáá-wáásíyé i-wáásíyé Káríri-aempaken-oraa'-waasiye tímúwasa nowaná ²² Érotíyasini-ayaamunko téna araimá marówasa Érotiye tómbó non-kwáásíyé aamoí uwánkówana Éroti minárásígóntáféna séna nóin-tantaatafenawa aráái taiyó. Simásímína áméno. ²³ Érai'a sumpo sísai ina'á áméno. Kesí maragó aráái táfínamo e sísai ina'á tuwín-ameno súwana ²⁴ anówamba koáísai ena séna nóin-tantaara komaénaumno súwana séna Yóni nombó maitínkaraiwaini a'nómbá koáísai e mauwó súwana ²⁵ minúwóiyáámbá Érotimpa'a téna taáísai ena séna káfé'a Yóni nombó maitínkaraiwai anuwarambá kambísámai a'nómbá táufapimba ma'mái simiyó súwana ²⁶ iséna arumbá úmbanifo aifa'á fasi'aén-ááímó siyáin-aii imáyáa éna tómbó non-kwáásíwára'á ísaraantafenawe séna ímba a'áo sénae séna ²⁷ moórá-i-waasi ai'marówana ándáfakemba Yónin-anuwarambá kambísámai a'nómbá ²⁸ táufapimba maréna maimaéna minárásígómbá máamuwana maimaéna anówamba máamuwasa ²⁹ Yónini kísau-waasi iséna wenáúma komaimái utaráawe.

Ánaaemba Éroti Ísuni kisaugon-aii iséna séna minkwáásí Yóni nombó maitínkaraiwai éna pukáimpinkemba íyáfasinankaisana méraiye Éroti siyáiyé.

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aii.
Mátíyu 14:13-21, Rúku 9:10-17, Yóni 6:1-13

³⁰ Ísu kísaura'o ti'mákain-kwaasi minkísáú maisuwésa Ísumpa'a tésa seyaafá-kísáúmó máún-aiiye aaimó sun-ááiyé simámúwasa ³¹ Ísumpa'a sáwífa'-waasi kuré-tiyesa untáfésa tómbá ímba kawé'-úmai nowaná

mindásafena wení kísau-waasisafena séna waásimo ímbo mérepata kométa saagaanó súwasa ³² nompín-táómpimba íyátesa waási ímbo mérepataawe sésa kuwasá ³³ sáwífa'-waasi tuwánésa embí miwín-owe sésa naaó'-naokembo marapá'á tóso uwasá Ísu-iyai nompín-táómpimbo kumbá ³⁴ marapá'á kuména misáwífá'-wáásí tuwánéna arumbá uwátinkena sipisípi-poimo miwímó káráyiyon-kwaasi ímba mérowasa keyáá aantemba mérontafena Ísu arumbá uwátinkena ayáátáá'-aai wésimatimuwasa ³⁵ fenómpinka'a wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa ímbo sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndara ³⁶ ti'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tómbá méyámbáráaro suwaná ³⁷ Ísu simátimena séna kemá tómbá tíméro súwasa sáwífa'-ontankakemba 200 kinaaraken-tomba méyámba'maisa tímúsina. Óntamba ímba wéraiye suwaná ³⁸ nóraumai-tona makáawai koawánaaro súwasa koawáné tésa sésa kári-tomba séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wárá'á wéraiye suwaná ³⁹ Ísu wení kísau-waasisafena séna unkwima'mái mara'á méraaro súwasa ⁴⁰ moóráfa'a 50 waasi máúwasa moóráfa'a 100 waasi máúwasa miyáumai-waasi túwaandu urówana ⁴¹ Ísu séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wárá'á maisoréna wíyómpa'a kararéna Maníkóntáféna súwiyo simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa misáwífá'-wáásí tímúwasa mófáá'a tafántafan-úmai tímúwasa misáwífá'-wáásí tímúwasa ⁴²⁻⁴⁴ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwífa'a 5,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

Ísu non-afófora'o kuráin-aai.

Máttyu 14:22-33, Yóni 6:16-21

⁴⁵ Fáítuwana ówitowana minkákémbá Ísu wení kísau-waasi ti'maréna séna aifa'á nompín-táómpimba íyáte'a menáipá'-náópa'a Pétésáitafa koró. Misáwífá'-wáásí ti'maré sé'a kentí naaó'-nao'a koró simátimenaumne séna ⁴⁶ misáwífá'-wáásí ti'marówasa miwítí naaó'-nao'a kuwaná Maníkómpá'ó inaimó síndasafena omápa'a imérowana ⁴⁷ nó'waamba túnkúwana Ísu weyáá marapá'á mérowasa wení kísau-waasi nompín-táómpimba non-afufumpá mérowana maramá nénka'a wérowana ⁴⁸ Ísu awánómba óraa-fiyunda to'maé téna mintáómba tata'óto'marowasa nombó tuwíntámae kun-táámbá nonkó maimaúwasa ímbo kumbá siyarónka'a Ísu non-afófora'a maréna wení kísau-waasimo méronka'a táyáákaguwasa ⁴⁹⁻⁵⁰ awánésa táátafesa ésa tinekembá tata'á uwasá sésa waántágo wéniye suwaná Ísu minúwóiyáán-úmai séna táá'a ifó aáno'a méraaro. Kemá úne séna ⁵¹ nompín-táómpimba íyáténa wewará'á imérowana óraa-fiyundago mafaúwasa áfááraumai táátafesa uráawe. ⁵² Kári-tombo sáwífa'-waasimo tafámbai tímúwasamo nowíní áwáu ímba mindásafesa imáyáa unkákémbá táátafesa uráawe.

Ísu Kénésárétifa'a tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-aii.

Máttyu 14:34-36

⁵³Táatafesa áfááraumai ésa waaúnkóní menáí'pá'á Kénésáréti-marafa'o kumbá nonáwáífa'a nompín-táómba ándé kárá'umaresa ⁵⁴marapátá kúmúwasa mimpápákén-kwáási Ísumba awíyésa Ísun-iyé sésa ⁵⁵naaó'-nao'a simátimesa Ísumo tamaún-aii isésa tí'o ún-kwaasi taarerá'á taawiya'maé tóso uwaná ⁵⁶Ísu kári'-nao'e óraa'-nao'e wénuwasa tí'o úwai tí'mai marupá'á marésa sésa ení unáánkwátói áráíya'a ta'ótoraiyana tí'a étinkainkwae suwasá ta'ótorówana tí'a étinkaraiye.

Tíwá'náti áamáambo siyáan-aii.

Máttyu 15:1-9

7 ¹Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Yérúsaremu-naopakemba Ísumo méropa'a tésa ²tuwánomba Ísuni kísau-waasi tuwímbai tiyáámba ímba non-kwisuwésa tómbá nowasá ³Yúndaa-waasi áamáán-kawaa-waasiye úwoi-waasiye tíwá'náti áamáambo aráái'wáúntafesa tiyáámba non-kwisukésa tómbá nésa ⁴maaketifakémbá naaópa'a iyésa tiyáámba non-kwisukésa tómbá nésa tíwá'náti áamámba fí'o-fi'on-amaamba aráái'waesa táúfa'e nonánáwé anaféúné non-kwiyaáawe. ⁵Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Ísumpa'a túwaandu ésa sésa ení kísau-waasi nóra sésawa kentáá síwá'náti áamámba ímba aráái'waesawa tiyáámba ímbo non-kwíyómba tómbá wénaao suwaná ⁶Ísu séna kaumbo-kae'-áái'wárá'-wáásín-owe. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya kembiwísáféna érai'-aii agaimaréna

séna Maníkó séna

maawí kesúwí'a tóikaken-aantemba sésa ken-ímáyáá ímba tirumpimbá wéraiye. ⁷Waásiti áamámba símai paapé ombánifo Maníkóní áamámban-iyé karo'ó sembá miyaráán-úmai ken-ímáyáá karo'-ímáyáá mósá wémaraawe

Maníkómó siyáimba aúfáifimba agaimakáiyé. ⁸Maníkóní áamámba tuwé'a tíwá'náti áamámba wétoraawe. ⁹Maníkón-aii túwáántafe'a miwán-ánóndáá kentááisafe'a aamoí wéowe. ¹⁰Naaófá'á Mósese séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro. Énifo tinófoimo sáwíkaambo simátinkaindawimba tufuwíyana puwíníyé Mósese siyáifo ¹¹kembiwímó siyámba tinófoisafesa simátimesa sésa moórá-tantaa'a Maníkóndén-ifo ímba kanaa'á timénaumne siyésa ¹²tinófoi ímba wétuwa'nai-owe. Miyámó ontáfé'a kanaán-iyé wésewe. ¹³Miyá-sáwí'ó ontáfé'a Maníkón-aii tuwé'a kentíwá'náti áamámba wéaraaiwae'a kentáái wésimatimewe. Miyaráámbá wéowe Ísu siyáiyé.

Waásimo sáwí'o uwátínkáín-tantaakon-aai.

Máttyu 15:10-20

¹⁴Ísu mináái simátimena waásisafena teró súwasa wempá'á tuwaná séna simátíménda is'é'a kawé'án-oro. ¹⁵Máápakén-tantaa'o naawí ímba waási sáwí'a wéuwatinkaifo tirumpinkén-ááígó aantemba waási sáwí'a wéuwatinkaiye. ¹⁶Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro Ísu siyáiyé.

¹⁷Ísu simásuwena minkwáásísómbá tiyuwéna naaúmpa'a imérowasa wení kísau-waasi sésa minááígóní áwáusa simásimiyo suwaná ¹⁸Ísu séna kenkwará'á ímba tááko péé wésisa'a ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á uráawe. Máápakén-tantaa'o naawí waási ímba sáwí'a wéuwatinkaiye. ¹⁹Mindá ímba imáyáa kuwérainifo tindáámpá'á kúwátúsúwinifo ²⁰aaimó wésemba tirumpinkén-ímáyáágó éna mindá waási sáwí'a wéuwatinkaiye. ²¹Tirumpin-ímáyááfínkémbá sáwí-imayaa ésa tínkamiyasa puwíyasamo ésa aare-úméné waai-úméné ésa seyaafá-tántáá'á umémbá ésa ²²túraniyamba ésa miyá-miya- sawi'a ésa karo'-áái sésa aoisaambá wimaé nésa kawé-kísáúmó máéntafesa tirunkó símai sáwí'a wéuwatinkesa tuwesarai-í'a ésa uwó-ímáyáá ésa ²³miyá-sáwí'ó ombá tirumpinkén-ímáyáágó waási sáwí'a wéuwatinkaifo tiyáámbo ímbo non-kwíyómbó tómbó wénaamba miwá waási ímba sáwí'a wéuwatinkaiye Ísu siyáiyé. Énifo Ísu wemó siyáimba seyaafá-tómbá kawé-úmai wénaawe siyáiyé.

Kénaani-marafaken-ininkon-aai.

Máttyu 15:21-28

²⁴Ísu mináái simátimena wení kísau-waasise'a mifá'á tuwéna Táyaa-naopa'e Sáíndóni-naopa'e mináémpá'ó kúmba moórá-naumpa'a iména séna kemó tamaúnda ímba simátíméro súwasa éni fo tuwímbai-waasi tamaún-aai ísówana ²⁵moórá-ininkon-ayáámúnko arumpimbá sáwí-amutamba mérowana minínínkó Ísumo tamaún-aai iséna minúwóiyáán-úmai wempá'á iyéna mara'á kifaena ²⁶wemá ímba Yúndaainimba póna Síriyaa-marafa'a Fínísiyaa-naopaken-ininko Ísumpa'a iyéna mara'á kifaena óraaka séna kesiyáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwaaó súwana ²⁷Ísu simámena séna aifa'á iyámpói tómbá timénaumne. Iyámpóiti tómbá maimái iyámbá timúnafo miyáumai Ísareri-waasimo túwa'nai úndantemba emá fí'onkaa-inimba ónda pó'a áwa'nai únafo sune súwana ²⁸minínínkó séna óraako érai'a sémpo iyámpóiti tón-ayai iyáncó tamandáíniye. Miyáumai fí'onkaa-ininkon-iyé sinaná kanaán-ína súwa'nai ínono súwana ²⁹Ísu séna kawé'-ááímó séndasafe'a enayáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwáúmpo ení naaópa'a waaó súwana ³⁰wení naaópa'a wénamo

koawánómba sáwí-amutamba kóúrowana ayáámúnko kawe'-úmai taarerá'á méraiye.

Ísu sáwífa'nanka'o asófatinrain-ai.

³¹Ísu Táyaa-naopa'-aempakemba Sáíndóni-naopa'-aempa'a táyáákena Tékáporisi-aempa'a táyáákena Káriri-nonkwaaumpa'o kúmba ³²tuwímbai uwó-wáásígómbá áí'mae tésa sésa enayáántamba ta'óto'mai asófankao suwaná ³³waásifinkemba áí'mai weyááfa'a ankéna ayáánaufitamba áápimba wimaréna awiyáái wi'maréna anááfiya'a ta'ótorena ³⁴wíyómpa'a awánéna sirumbá iyé séna wenááifinkemba séna epaata mináái waé'mai séna áá'o káúnkaimba intísuwaumne súwana ³⁵ááko kawe'á úwana anááfiyo fetói úwana aai kawe'-úmai súwana ³⁶Ísu óraaka séna ímba simátíméro súwasa ímbo ísónkakemba simátímapa'a kuwasá ³⁷ísówana áfááraumai táá'a úwasa sésa seyaafá-tántáá'á kawe'á úmai wéiyena táá'o káúnkain-kwaasi kawe'á wéuwatinkena aaimó ímbo kawe'-úmaimo senkwáási kawe'á wéuwatinkaiye siyáawe.

Ísu aneka'á tómbó tímakain-ai.

Mátíyu 15:32-39

8 ¹Moórá-kanaa sáwífa'-waasi túwaandu uwaná miwítí tómbá tai'ówana Ísu wení kísau-waasi táántowasa tuwaná ²séna kaumbo-kánáá kesé'a taméraawana tómbó maimaé tiyáamba tai'áísa'a sirumbá uwátinkaumne. ³Ti'maráanasa kentí naaó'-nao'a kónááfo némpakenkwaasi aampa'ó wíyamba tááimo táínka'a pósa púwófainifo súwasa ⁴wení kísau-waasi sésa máásai-marafa'an-ifo nááfakentaawa tómbá maimáísaawa timénaumno suwaná ⁵tísai ena séna nóraumai-ona makáao súwasa afakaeté-tomba makáawe suwaná ⁶minkwáásísóntáféna séna mara'-méraaro séna afakaeté-tomba maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna tómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwana ⁷sesimái-mofaa'a wérowana Ísu maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwasa ⁸⁻⁹nowaná tímú'a fówasa sáwífa'-waasi 4,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayaimo túwómba afakaeté-unampimba fáítumai ówitowana ¹⁰Ísu misáwífá'-wáási ti'maréna wení kísau-waasise'a nompín-táómpimba íyátesa Tárímánúta-aempa'a kuráawe.

Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-ai.

Mátíyu 16:1-4, Rúku 12:54-56

¹¹Mifá'á Ísu mérowasa amáán-kawaa-waasi sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau máinata awánaano suwaná ¹²Ísun-arunko umbaí wétopakemba séna káfé'o méraan-kwaasi nóra séra ímbo awánáúnda-

kisau máinata awánaano wéseo. Érai'a simátíme súne. Káfé'o méraan-kwaasi ímba aráátimenaumne séna ¹³ ifátiyuwena nompín-táómpimba íyátena nonkwaaúnkóní menáípa'á kuráiyé.

Ímba kaumbo-kae'-ááiwará'-wáási orómó siyáin-aai.

Mátíyu 16:5-12

¹⁴Ísu wení kísau-waasise'a nonkwaaúnkóní menáípa'ó kumbá wení waási péréti-tomba ímbo máúmba tuwinkésa kuwaná kímboratomba nompín-táómpimba wérowana ¹⁵Ísu ámáán-kawaa-waasiye Érotiye kaumbo-kae'-ááiwará'-wáási owé-ímáyáá éna wení kísau-waasi simátimena séna intóráin-tantaa'a kári-tantaa'a moórá-tonkon-awi'a péréti mimpímbá marááwanamo intoréna óraa'o intembá ámáán-kawaa-waasiye Érotiye miwí tááisafe'a kentúra'a káráwiyoro súwasa ¹⁶keáímbá sésa nóra sénawa miyá wésiyo. Péréti-tomba ímba makáunanasa miyá wésiye suwaná ¹⁷Ísu keáímbó wésun-aai iséna nóra séra tómbá ímba wéraiye-aai wéseo. Kanaa'á tómbá timénaumpo ááémo uráundawini áwáuma ímba tááko péé wésiye. Kentí imáyáagowe kentirunkówé faráátaraisa'a wéowe. ¹⁸Túramba wéraitbanifo ímba awánamai kawe'á wéowe. Táá'a wéraitbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe. ¹⁹Séfataasetombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 5,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumi-unampina fáiturao séna tísai úwasa sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampinta ówitaraumne suwaná ²⁰afakaeté-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 4,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumi-unampina fáiturao séna tísai úwasa afakaeté-unampinta ówitaraumne suwaná ²¹Ísu séna nóra sénawa ímba tááko péé sisa'á ísarao Ísu siyáiyé.

Ísu aúrambo kafikówimba kawe'ó uwánkarain-aai.

²²Ísu simátimena wení kísau-waasise'a Pétésáita-naopa'o kumbá tuwímbai aúrambo kafikówimba áí'maesa Ísumpa'a tésa sésa ta'óto'mai asófankao suwaná ²³Ísu ayáán-to'maena mindáókoni ayáífa'á wéna aúrampimba awiyáái wi'ankéna aúranka'a ta'ótorena séna éra awánááno súwana ²⁴awánéna séna wéawanaumne. Taaiyaán-kwáási marapá'á wénowa'a awánáúmne súwana ²⁵aneka'á Ísu aúranka'a ta'ótorena kawe'á uwánkowana aúramba kararéna kawe'-úmai awánówana ²⁶Ísu séna mindáópa'a kónafo ení naaópa'a tauweré waaó siyáiyé.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-aai.

Mátíyu 16:13-20, Rúku 9:18-21

²⁷Ísu simáména wení kísau-waasise'a Sísaáriya Fírípái-nao'-aempa'o kúmba aampa'á wéwena wení waási tísai ena séna kentáfésa seyaafá'nánká nóran-kwaasin-iyewa wéseo súwasa ²⁸miwí tuwímbai sésa

emá Yóni nombó maitinkáandawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaawifinkemba moóráwigo óne wésewe suwaná ²⁹ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana Sáimoni Pítaa séna Maníkó íyáfasinankarawai Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne súwana ³⁰ mináái ímba simátíméro Ísu óraaka siyáiyé.

Ísu puké'a íyáfasinanaumnemo siyáin-aai.

Mátíyu 16:21-28, Rúku 9:22-27

³¹ Ísu wemó puwínda-aai ómbarena wení kísau-waasi simátimena séna sí'o índa-i'a uwásinkesa Yúndaa-ora'a'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáambo sen-kwáásiyé tínaaeni'a uwásinkesa sínkamiya'o púwóndanifo kaumbo-kánáá tai'áína'a púwóndafinkemba íyáfasinanaumne séna ³² miyáumai afora'á simátimuwana Pítaa Ísumba áí'maena weyááfa'a máankena séna miyán-áái sénafo súwana ³³ Ísu waeréna wení kísau-waasi tuwánéna Pítaantafena óraaka séna waántáwanko siyuwé kóuwo. Waásiti imáyáafinkemba wésempo ímba Maníkóní imáyáafinkemba wésene Ísu siyáiyé.

³⁴ Ísu mináái simáména waásisone wení kísau-waasiye táántena séna kembó sirááiwaenaé siyawi tirááiimo táínda-tantaa'a ímba ta'ótóráaro. Kemá púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááiwaiyawí umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááíwaenaawe. ³⁵ Tirááiimo táínda-i'o ésa ímba kawé'-úmai méranaafo kentáfésa ísámai Maníkóní ásé-aaisafesa ísámai tirááiimo táínda-tantaa'o tuwésa puwésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ³⁶ Mararáké-séyááfa'-tántáá'ó maésamo puwíyambo éna mintántáákó ímba túwa'nai íniye. ³⁷ Puwíyamba marapá'ó makáan-tantaatamba ímba méyámbátuwesa aneka'á ayáatáaka méranaawe. ³⁸ Káfé'a Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa méraanka'a kenkwára kesááiwara'o tigaemó uwásínkáamba pó'a ánaaemba kemó marapá'ó kúmóna miwí sigae uwátinkanaumne. Kemá waási úranko ánaaembo kesifoní sáwara wíyómpakembo Maníkóní kísau-waasiti sáwara'o marapá'ó kúmóna miwí sigae uwátinkanaumne.

9 ¹ Érai'a simátime sune. Tuwímbai maanká'ó méraan-kwaasi ímba aifa'á puwé'a Maníkó wení fasi'aéntámbó wégawaanimba awáné'a ánaaemba puwónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu fí'on-kuwawaa'o faúkáin-aai.

Mátíyu 17:1-13, Rúku 9:28-36

² Ísu mináái simátiména afa'móráe-no'waamba waéna Pítaane Yémísine Yónine tí'maena óraa'-omapa'o iyúmba miwí aantemba imésa miwí

túranka Ísu fí'oran-auma faufúwana ³ wení unáánkwátóiyakemba sán-kená aafáúmó iyáúsenamo intembá úwasa ⁴ awánomba kae'-wáásíyái wíyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwi'a Íráiyaae Mósese'e'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aai wésuyana ⁵ Pítáa Ísuntafena séna óraakoo maanká'ó méraundasa kawé'á imbá póta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósese'nde éta moórá Íráiyaande miyáumaisa onó súwana ⁶ áfááraumai táá'a úwana nóin-aaiya sínenawa iyómpo miyán-áái Pítáa siyáiyé.

⁷ Miyá wésunka'a ainánkó kuména káátaguwana mináínámpínkémbá aai'gó aantemba séna miwá kesáánimba isa'á wen-ímáyáá wéune. Wenáái ísáaro súwasa ⁸ wení kísau-waasiyau awánomba mindárai wíyómpa'a iyúyana Ísu aantemba méraiye.

⁹ Úwasa omápakembo kúmúmba Ísu óraaka simátimena séna awánaamba ímba simátíméro. Kemá waási úranko púwóndafinkembo iyáfasinaandara'a maami awíyaamba kanaará'á simátíma'mae iyóro súwasa ¹⁰ isésa ímba simátimesa mináái úwoi faráátesa keáímbá sésa púwóndafinkemba iyáfasinanaumne simbá nóran-aaiya'iyó siyáawe.

¹¹ Simásuwesa Ísumba áisai esa sésa ámáámbo sen-kwáásí sésa Íráiyaa aifa'á paápé ínana Maníkó iyáfasinankaraiwai Yúndaa-waasisa amu'makáundawisa ánaaemba paápé íníyemo sembá nóra sésawa mináái wéseo suwaná ¹² Ísu séna aifa'á Íráiyaa paápé éna to'mayaa íníye-aai érai'-aain-iye. Moórá-aai waási úranko kumpaápé uráiwaintafena agaimaréna séna wembá áí'o índa-i'a uwánkesa tínaaeni'a uwánkanaawe agaimaréna siyáiyé. ¹³ Simátime'a sune. Íráiyaa é'a tiyáiyé. Agaimakóntemba úmai wembá sáwí'a uwánkanae sésa sáwí'a uwánkaraawe. Miyán-áái wentáfésa agaimakóntemba kemá waási úrankontafesa agaimakáawe Ísu siyáiyé.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-aai.

Mátíyu 17:14-21, Rúku 9:37-43

¹⁴ Ísu simátimena omápakembo kúmúmba wení kísau-waasifa'a kúmúwasa sáwífa'-waasi túwaandu ésa ámáámbo sun-kwáásíyé Ísuni kísau-waasiye iyafákén-áái sésa ¹⁵ Ísu túntafesa ifátuwesa aaweyáá uwánkówana ¹⁶ Ísu séna nóntafera iyafákén-áái wéseo séna tísaí úwana ¹⁷ miwífínkémbá moóráwigo séna óraakoo kesáánimba áí'mae túne. Wenarumpimbá sáwí-amutamba méraisana ímba aai wésisana ¹⁸ misáwí-ámútánkó ta'óto'mai fame'naame'-isaná tanaambá fágufagu wéena áwáayaamba umpufuwéna aigaregó nonkáánéna aiyayaamba ku'wisana miyá úmae wéiyisa'a ení kísau-waasisafe sé'a sáwí-amutamba

arumpinkémbá maiyáúwáaro súnasa ímba kanaa'á maiyáúkaawe súwana ¹⁹Ísu séna kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirumbá umbái wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a méranaumno simásuwena séna éniño enáánimba áí'mae tiyó súwasa ²⁰áí'maesa tuwaná misáwí-ámútánkó Ísumba awánéna miníyámpói famé'auwowana tanaambá féna wárerel-úwana aigaregó nonkáánúwana ²¹Ísu afowántáféna séna nóin-kanaawa ánkaraíyo súwana umaranká'á ánkaraíye. ²²Tufuwíndasafena póna sáwífa'-l'a famé'mai iyafíné nompínémó túwáaraantamba wéíye. Emó kanaamó e aruntá uwásinkesa súwa'nai uwo súwana ²³Ísu séna nóra séwa emó kanaamó e súwa'nai uwo wésono. Maníkómpá timankúnkúmbo iyawimo ésa seyaafá-tántáá'á kanaa'á ónááwe súwana ²⁴miníyámpói gón-afowá minúwóiyáán-úmai óraaka séna kemá Maníkómpá'á simankúnkúmbe úmpo kemá Maníkómpá'á ímba fasi'arámpo súwa'nai uwo súwana ²⁵Ísu awánómbe sáwífa'-waasi sisipáá uwaná sáwí-amutankontafena séna uwó-sáwí-ámútánkóo auwé kóuwo. Ímbo kouwérénda éka'a kóuwo súwana ²⁶wáá'a téna miníyámpói famé'auwowana tanaambá fówana arumpinkémbá kóúwana miníyámpói púwóraantan-éna mérowasa tuwímbe sésa é'a púwíye suwaná ²⁷Ísu ayáánkwanda to'mái iyáfasinakowana koku'á méraíye.

²⁸Koku'á mérowana Ísu naaúmpa'a imérowasa Ísu weyáámo méronka'a wení kísau-waasi imésa sésa nóra sétaawa misáwí-ámútámbá ímba kanaatá maiyáúkaumno suwaná ²⁹séna inaigó aantemba miyáumai miyá-sáwí-ámútámbá maiyauwáínífo fí'on-tantaako ímba kanaa'á maiyauwáíníye Ísu siyáíye.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aai.

Mátíyu 17:22-23, Rúku 9:43-45

³⁰⁻³¹Ísu simátimena tuwéna Káriri-aempa'-aampa'a wéwena sáwífa'-waasi túwaandu ofó séna kesí kísau-waasi aantemba aái simátimena séna aampa'á wéwena séna kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa sínkamiya puwé'a kaumbo-kánáá maisuwé'a iyáfasinanaumne súwasa ³²wemó sún-aaigni áwáuma ímba isésa áísai ónae sésamo umbá táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Náawa iyáákaiyomo siyáan-aai.

Mátíyu 18:1-5, Rúku 9:46-48

³³Ímba áísai esa Kápaneamu-naopa'o kumbá naaúmpa'a imáúwana Ísu tísai ena séna aampa'-wéte'a nóin-aaiya siyáao súwasa ³⁴aampa'-wéwesa sésa kentááfínkémbá náawa iyáákaiyo sésa keáímbá símae wéwesa pósa ímba aái suwaná ³⁵Ísu mara'-maéna wení waási sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasisafena séna ísáaro. Íyáákanaemo síyawí tínaaeni'a

ésa seyaafá'-wáásítí wayó'á máéro simásuwena ³⁶ moórá-iyampoi áí'mai afufumpimbá isáúwankena taparéna simátimena séna ³⁷ kentáfésa imáyáa wéesa iyámpóimo túwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe. Súwa'nai onten-úmai Maníkó si'mákaiwaimba wéawa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Kentí kisaugomba ímba sáwí'o on-aai.

Rúku 9:49-50

³⁸ Súwana Yóni Ísuntafena séna óraakoo moóráwigo wénena sáwí-amutantontafena séna Ísuni fasi'aémbó wéraintafe auwé kóuwo simátímapa'a wisasá misáwí-ámútámbá kóuraawe. Minkwáásígó ímba kentááfínkén-kwáási ómpo ímba miyámó indá étuwaaosa siyáumne Yóni súwana ³⁹ Ísu séna ímba tufinankaaro. Ímbo awánaan-kisaumo wémaewi úwoi kesúwí'a ímba sáwí'a uwásinkanaawe. ⁴⁰ Kentáási kisaugomba ímba sáwí'o owí úwoi wésuwa'nai-owe. ⁴¹ Érai'a simátime sune. Kembiwí tuwánésa sésa Ísu Káráisitini waási ombá pósa túwa'nai ónae sésa káritantaa'a nombó timíyawi Maníkó kawel'-meyámbá timíníye Ísu siyáiyé.

Sáwí'o on-aai.

Mátíyu 18:6-9, Rúku 17:1-2

⁴² Ísu mináái simátimena séna iyámpóimo kesááisafesa timankúnkúmbo ontenkáán-úmai tuwímbai timankúnkúmbo wéowe. Tuwímbai tésa kesááisafesa timankúnkúmbo owímá karo'-áái tasimátimiyasa isésa sáwí-ampa'a kóiyasa Maníkó karo'ó síyawi sáwí-meyamba óraa'a timínífo miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontamba fári'wimaresa nompímbó túwááwasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátíméwasa sáwí-ampa'a ímba kowisinó. Mindá kanaán-íye. ⁴³ Tiyáánkomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tiyaamba kambísásúwáaro. Kae-tíyáámbó wéraina'o é'a ónkaifa'o iyamó kámakama'o wéipa'o wíyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba mindá kawel'an-íye. ⁴⁴ (-) ⁴⁵ Tísamaigomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tisamai kambísásúwáaro. Kae-tísamáímó wéraina'o é'a ónkaifa'o iyamó kámakama'o wéipa'o wíyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba mindá kawel'an-íye. ⁴⁶ (-) ⁴⁷ Túrankomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awáné'o é'a ónkaifa'o iyamó wégaipa'o wíyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba Maníkó wení waásimo kawáánipa'o méraiyaamba mindá kawel'an-íye. ⁴⁸ Ónkaifa'a marinkómó éna waé'wae'a wéinana iyamó éna ímbo pisináimba kámakama'a wéiye Ísu siyáiyé.

⁴⁹ Ísu simátimena séna uwímó tónká'ó to'marááwanamo kawel'ó intembá Maníkó waásiya'a iyamó kaintenkáán-úmai maráínasa kawel'-úmai méranaawe. ⁵⁰ Uwímá kawel'-tántáá'an-ifo óraa'a tai'áísana

ayáántamba wéraifo ímba aneka'á uwímó káína'o é'a to'maránááwe. Uwígo ásémo intenkáámbá wée'a aáno úmai méranaawe Ísu siyáiyé.

Aarakwá'ó tuwínáán-aaimo siyáin-ai.

Mátíyu 19:1-12, Rúku 16:18

10 ¹Ísu minká'á tuwéna Yúndiyaa-aempa'a Yóndani-nonkoni menáipá'á komérowasa aneka'á sáwífa'-waasi túwaandu úwana sún-ai wésimatimuwasa ²ámáán-kawaa-waasi sésa sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa moórá-waasigo awaainínkómbá kanaará auwáíníyo. Miyámó énamo éna ámáán-ai taraisíni ína taraisíníyo suwaná ³séna naaófá'á Móse se nóra-amaana simátímakaiyo séna tísai úwasa ⁴miwí sésa Móse se maará siyáiyé. Moóráwigo awaainínkómbó ai'mátuwaandawí aúfáifimba agaimaréna séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáiyé suwaná ⁵Ísu séna kentíwá'ná tirumbó makáamba pósa Maníkón-ai ímbo ísón tafena mindásafena Móse se minámáámbá siyáimbanifo ⁶Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a ímba miyá siyáifo Maníkó aarewára'á waaiwára'á úmakaiye. ⁷Miyámó uráintafesa tinófoi tiyuwésa awaai kóe awaainínkóe'a takááísamai ⁸mimbórá-túmá ma'mái méraawe. Mindásafesa awaai kóe awaainínkóe'a ímba kae'-wáásíyáámbó ombá mimbóráí'a wéowe ⁹Maníkó aare-waái moórá-i'o uwátínkaraintafesa ímba tuwínáaro Ísu siyáiyé.

¹⁰Ísu simátimena naaúmpa'a imésa wení kísau-waasi Ísumo sún-aaisafesa áísai uwaná ¹¹séna moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwenamo fí'on-inimbo wémaimba umémbá wéiyé. ¹²Moórá-ininko awaai kómbá auwénamo fí'onkwambo wémaimba umémbá wéiyé Ísu siyáiyé.

Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-ai.

Mátíyu 19:13-15, Rúku 18:15-17

¹³Ísu simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena ayááfúmbo tátinkainkwaé sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi sésa tí'mae kóro suwaná ¹⁴Ísu tuwánéna aaisambá tiyéna séna ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpói kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpói kempá'ó tíyan-amba ímba faitinkaaro. ¹⁵Érai'a simátime sune. Maníkóntáfésamo sésa iyámpóiyaaan-úmai kenkátá wégawaanonemo síyanamo éna miwíyá'á kawáánínífo ímbo miyámó síyawimo éna ímba kawááníníye Ísu séna ¹⁶miníyámpóísómbá taparéna tine'á ta'ótorena ayááfúmbo tátínkaraiye.

Óntawara'-waasigon-ai.

Mátíyu 19:16-30, Rúku 18:18-30

¹⁷Ísu simátimena kúwana moóráwigo awaantanténa Ísu óraakon-iyé séna takífaena séna kawekó óne. Nóra úmaiya aúí'a úmai wíyómpa'a

maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁸Ísu séna kentáfé nóra séwa kawekó óne wéseno. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekón-iyé. ¹⁹Maníkóní áamáamba é'a ísaraane. Minámáámbá aúfáífimba agaimaréna séna waási ímba tínkamiyasa púwóro. Ímba aare-úmémbán-oro. Ímba umémhá máéro. Ímba karo'-áái simátínkáaro. Ímba karo'á sé'a fí'owiti moparáwímbá máéro. Kentinófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro siyáíye súwana ²⁰miwá séna minámáámbá kemá iyámpóiyakemba ísare'a kawé'á úmae wéiyune súwana ²¹Ísu awánéna aamoí éna séna kawé'á éma moórátantaa'a ímba kawé'á uráampo ení moparáwímbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tuwín-timinana ení kawé'-mékýámbá Maníkó wíyómpa'a ankáíníye. Tuwín-timemo e kembá sirááíwainone súwana ²²mináái iséna sáwífa'-moparawimbo makóntafena ai'á kaoréna óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a úwana kuráíye.

²³Kúwana Ísu waeréna wení kísau-waasisafena séna sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkó wení waásimo kawáánipa'o wíyamba umbaí táíníye súwana ²⁴wení kísau-waasi minááísáféna táá'a úwana séna kesí iyámpóisono. Ónta-imayaamo émaiyaí Maníkómó kawáánipa'o wíyamba umbaí táíníye. ²⁵Moóra-poigon-awi'a káámeri mimpóígó waigóní afaapimbá ímba kanaa'á kóferainíye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóféráínkakaa sáwífa'-ontamo makáan-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kowisinó súwasa ²⁶mináái iséna táátafesa ésa sésa umbaí taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a méranaao suwaná ²⁷Ísu tuwánéna séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbaresa kónááfo Maníkó seyaafá-tántáá'á úwoi kanaa'á wéíye súwana ²⁸Pítaa séna isaaó. Kentáásí seyaafá-tántáá'á tuwéta entá wéaraaiwaumne súwana ²⁹Ísu séna érai'a simátíme sune. Kentáfésa imáyáa ésa Maníkóní ásé-aaimo kosimátimiyantafesa naaópa'a tuwésa tuwaaísáíye tífátone tímánaatone tinófoíye táánine tiyáámúne tiyuwésa miwítí maramó túwááwin-anondaa ³⁰marapá'ó méraanka'o túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'á sáwífa'a maésa tuwaaísái-i'a ésa tímánaari'a ésa tinóisai-i'a ésa kentí iyámpóí-i'a ésa naané marawémó maíyamba miwífímbá umbaimó tátinkaiyambo ésa ánaaen-kanaa aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónááwe. ³¹Ánaaemba aifarááwífínkémbá tuwímbai tínaaeni'a íyasa tínaaenkewífínkemba tuwímbai aifarí'a ónááwe
Ísu siyáíye.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aii.

Mátíyu 20:17-19, Rúku 18:31-34

³²Ísu simásuwena Yérúsaremu-naopa'a kónae sésa aampa'á wéwesa Ísu aifa'á kúwasa wení kísau-waasi táátafesa uwasá tínaaembo kunkwáásíwará'á táátafesa uwaná Ísu wení waási sísamaifakemba kae'á

kumbaimái-waasi tí'maena moórá-aempa'a tínkarena wempá'ó tinda-tantaakontafena mósimatimena ³³séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá moóráwigo kembá waási úrankomba óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sen-kwáásiyé aráátiminasa kembó sínkamiyan-aaí símaresa sí'mai fí'onkaa-waasi timíyasa ³⁴karaánáa'a sínkésa tuwiyáái wisinkésa súwiyonku'-wénesa sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáa maisuwé'a íyáfasinanaumne Ísu siyáiyé.

Yémisiye Yóniye'a Ísumbo áísai urááyan-aaí.

Mátíyu 20:20-28

³⁵Minkánáa Sépétin-ááninkorai Yémisiye Yóniye'a Ísumpa'a tésarai sésa óraakoo áísai oyantembá uwásinkaaó suyaná ³⁶nóintafenawa wétinkaina uwátinkanaumno súwasarai ³⁷Sésarai ení sámó kaimbárúpá'ó imémo e kenkáí íyáfasisinke séfasefa'-arausampa'a sínkaaó suyaná ³⁸Ísu séna séyan-aaigoni áwáu ímba ísaraaye. Sáwí-nombo anaféúmpínkémbó naandantén-úmai sí'o índá-i'o uwásinkaiyamba keráí kanaará kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááyo. Sí'o índá-i'o uwásinkaiyantemba kanaará kenkáí miyá uwátinkanaao súwasarai ³⁹Sésarai keráí kanaa'á pókai máéyauye suwaná Ísu séna érai'a séye. Kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááye. Sí'o índá-i'o uwásinkaiyantemba kenkáí miyá uwátinkanaafo ⁴⁰kesí séfasefa-sirausampa'a kemá ímba íyáfasintinkanaumpo Maní'kó kae'nárai uwátínkaraimba póna íyáfasintinkainiye súwasa ⁴¹Ísuni kísau-waasi siyáánkainarau mináái isésa Yémísinte Yóninte aaisambá tíyúwana ⁴²Ísu táántowasa tuwaná séna é'a ísaraawe. Marapá'-óráa'-wáásísómbá íyáákamai-fasi'aen-aaí simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka uráawe. ⁴³Óraa'-waasimo ontembá kembiwíwárá'á ímba miyán-oro. Kempínkémbó íyáákanaemo síyawi fí'owiti wayó'á ónááwe. ⁴⁴Kempínkémbó aifarí'a ónaemo síyawi seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. ⁴⁵Kemá waási úranko ímba súwa'nai íwae'a kunkáumpo kemá waási túwa'nai ónae'a kunkáumne. Sáwí-imayaafinkembo faútínkáandasafe puwónaumne Ísu siyáiyé.

Ísu aúrambo kafíkwimba kawe'ó uwánkarain-aaí.

Mátíyu 20:29-34, Rúku 18:35-43

⁴⁶Ísuwe wení kísau-waasiye Yéríko-naopa'o kumbá sáwífa'-waasiwara'a mindáoopa tuwésa aampa'á kuwaná Tímiasin-ááninkon-awi'a Páátímiasí aúrambo kafíkwí óntamba inaí símai maénae séna aanawáísára'a kumbéna wéinai súwasa ⁴⁷tuwímbai sésa Ísu Násaretifakewi wétiye suwaná iséna óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaó súwasa ⁴⁸sáwífa'nanka aaisambá aéesa sésa aseraao suwaná mináái ifátuwena aneka'á óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo

arumbá uwásinkaaó súwana ⁴⁹Ísu aampa'ó wémomba wení ewaa'á koíyáfasinena séna áántaaro súwasa aúrambo kafikóowimba áántesa sésa enarunkó kawe'á íno. Wéaantaifo íyáfasinaao suwaná ⁵⁰atuwénamo méron-ampanta faúmarena íyáfasinena Ísuni ewaa'á túwana ⁵¹Ísu séna nóina embó arááímo táínda-i'a uwánkanaumno súwana séna óraakoo súramba kawe'á uwásinkainkwa'e'a úne súwana ⁵²Ísu séna kentáfé kanaa'á súwa'nai índawin-iyé sémpo kawe'á uwánkaumpo waaó súwana minúwóiyáámbá aúramba awánéna Ísun-ánaemba kuráiyé.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aaí.

Mátíyu 21:1-11, Rúku 19:28-40, Yóni 12:12-19

11 ¹Ísu wení kísau-waasise'o kumbá Yérúsaremu-nao'-ampa'o kumbá Órífi-omapa'-ewaa'-naokai moórá Pétéfasi-nao'a úwana moórá Pétáni-nao'a úwana minkáé'-náókoni ewaa'ó kumbá wení kísau-waasi kae'á máti'marena ²séna epín-dáópa'a kurékai moórá-poigon-awi'a tónki koawáneyambo waásimo ímbo ayáákainda-poi ándá faútuwekai áí'mae tekaiyó. ³Moóráwigo tuwánénamo nóra óyaekaiya óyómo sínakai óraako ayáá'mae'a konasá áí'maesa kouweránááwe siyé simámékaiyo súwasarai ⁴kuyaná mimpóí ontará'á ándá anuwarampimbá fári'wimarowana mérowasa koawánésarai minándá kofaútuwóyana ⁵minká'ó méron-kwaasi sésa nóra sékaiya mimpóígóni ándá wéfautuwaayo suwasarái ⁶Ísumo sún-aaí simátímúyasa kanaán-ifo miyá okaiyó suwasarái ⁷áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóígón-arósáaunka'a wandaaí uwí'márówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ⁸sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-iyé sésa tuwímbai paákákén-únánkwátói faú'mai tuwímbai taaénama ankáimai aampa'á uwí'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiyá'e mintáénarafane támae wéguwasa ⁹aifa'ó tun-kwáásiyé Ísun-ánaembo

tun-kwáásiyé óraaka'-oraaka'a sésa Fasi'aénkó ai'maráisana kunkáiwaimba Maníkó kawe'á uwánkáiyé. ¹⁰Kentáá síwá'ná Téfitimo kawáán-uráintemba miyaráámbá íníyé. Wenáwí'a mósá maráúmne óraaka'-oraaka'a suwaná ¹¹Ísu Yérúsaremufa'o kúmba óraa'-amaan-daumpa'a iména seyaafá-tántáá'á awánéna fenómpinka'a wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena Pétáni-naopa'a kuráiyé.

Taaigón-aaí.

Mátíyu 21:18-19

¹²Pétáni-naopa'a kowaiyómba aafáyára'a mindáópa'a tuwésa aampa'ó kumbá Ísumba áái tówana ¹³moórá-taigon-awi'a fikima wérowana mintáéramba nánae séna áwáufa'a wéna awánómba arambó iyái-kánaámó ímbo túmba ímba iyéna ána aantemba wérowana saafá uwááena

¹⁴mintáíngóntáféna séna emá arambá ímba iyáínone. Aneka'á waási ení arambá ímba nánááwe súwasa wení kísau-waasi mináái ísaraawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aaí.

Mátíyu 21:12-17, Rúku 19:45-48, Yóni 2:13-22

¹⁵Ísumo sún-aaí isésa Yérúsaremu-naopa'o kumbá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iyéna ámáán-daumpa'o méyámbó wéun-kwaasi tuwánéna iti'mátuwena ámáán-dankoni óntambo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena Maníkóntáfésa imáyáa ésa mááufu'-numamo wéamundumamo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena ¹⁶simátiména séna aneka'á ímba ámáán-daumpa'a miyán-tántáá'á maimaé'a iyé-kunke oro. ¹⁷Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna kesí naantafésa sésa Maníkómpá'ó inaimó sen-dámbá isasá fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi tésa inai wésewe agaimaréna siyáíye. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáíye.

¹⁸Ísu súwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé Ísumbo tufuwíyan-aaí wésesa sáwífa'-waasi Ísun-aaimo ísámae wéiyun tafesa táátafe ésa Ísumbo tufíyan-amba wésaafa-uwasa ¹⁹fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasise'a Yérúsaremu-naopa'a tuwésa kuráawe.

Taaigómó aáénkarain-aaí.

Mátíyu 21:20-22

²⁰Ísu wení kísau-waasise'a kowaiyómbo íyáfasinesa aampa'ó kumbá fíki-taimo awánomba ánúka to'mái seyaafá'á móaenkagurowana ²¹Pítaa Ísumo séwiyon-aaí ááka'a maréna séna awánaao. Aaimó séwiyaandataima é'a aáénkaraiye súwana ²²Ísu séna Maníkómpá'á timankúnkúmba oro. ²³Érai'a simátime sune. Maanómátáfé sé'o iyé faiwí'wé nompá'á kumuwómó síyawí ímbo kae'-ímáyáá tokésamo súndantemba érai'a íníye síyanamo éna érai'a miyá íníye. ²⁴Mindásafe'a Maníkómpá'á inai sé'a fí'o-fi'on-tantaatafe'a áísai e'o sembá érai'a Maníkó kanaa'á súwa'nai uwásínkáíye sembá kanaa'á wétuwa'nai-íye. ²⁵Maníkómpá'á inaimó sembá sáwí'o uwátinkaiyamba anondáá sáwí'a ónaumne-imayaa ímbo íyamba ifátúwáaro. Miyámó íyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwí sáwí'o ombá maitiyuwáíníye. ²⁶Énifo sáwí'o uwátinkaiyamba úwoimo imáyáamo úmae wéíye'o ímbo ifátuwaiyanamo éna kentifo wíyómpakewi sáwí'o ombá ímba maitiyuwáíníye Ísu siyáíye.

Nááwawa ai'maráisawa tiyáanomo siyáan-aaí.

Mátíyu 21:23-27, Rúku 20:1-8

²⁷Ísu wení kísau-waasise'a aneka'á Yérúsaremu-naopa'o kumbá óraa'-amaan-daumpa'a wénuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-

oraa'-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Ísumpa'a tésa ²⁸sésa nááwawa ai'máráisa tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ²⁹Ísu séna aifa'á moórá-aaimo tísai ona'ó anondáámo síya'o é'a sísai on-áái simátimenaumne. ³⁰Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówa simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa ³¹miwí keáímbá sésa nórásaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba érai'e siyáao síníye. ³²Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa sésa Maníkón-ai simásimakaiwai uráiyé wésemba pósa aaisantá siyónááwe miyá keáímbá sésa ³³Ísuntafesa sésa emó sísai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná Ísu séna ímbo simásimiya'a nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó wémaunda-ai ímba simátimenaumne Ísu siyáiyé.

Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-taai.

Mátíyu 21:33-46, Rúku 20:9-19

12 ¹Ísu waé'mai-ai simátimena séna moóráwigo óntan-kusai úmakena ándá-aran-kisau úmarena ándá-arankoni táúfa'a úmarena ándá-arambo mapamínanamo anombó kumínda-taufa'a úmarena óntan-damba kísaura'o káráwiyian-damba úmarena ayáátááka fí'om-barafa'a koménae séna maankísáúrá'ó káráwiyawimo é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a koméraisana ²arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí ándá-aramba komáéro séna wení kísau-waasi ai'máráisana minkísáúrá'ó káráwiyowifa'a tisasá ³ta'óto'mai tufú'maresa ándá-aramba ímbo ámémba ai'mátuwaawana kóisana ⁴aanáfó moóráwigomba ai'máráisana tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai a'nómbá tufámbai sáwí'a uwánkááwana kóisana ⁵aanáfó moóráwigomba ai'máráisana tisasá ta'óto'mai tufú'marááwana púwísana aanáfó moórámora ti'maráintemba tewasá tínkamba tinkamba wéowasa tuwímbai púwówasa tuwímbai tauwérááwana ⁶aanáfó kímborama wenááninkomba póna wen-ímáyáámó wéuwaimba ayáátááka'a imáyáa émena kesááninkon-ai isánááwe séna ai'máráisana ⁷tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-ááninko wétifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba maínata kesáá maénae sésa ⁸ta'óto'mai tufúwówana púwísasa maimái aumépa'a métukaawe. ⁹Ísu mináái simátimena séna minkísáú-áánáfó miyá íníye. Téna kísaura'o káráwiyowi tínkaminasa puwíyana fí'onkaa-waasi kesí kísaura'a káráwiyoro síníye. ¹⁰Maníkón-ai aúfái toráumai awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna

óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'a wéiyé sésa maisukáawe. Ánaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé. ¹¹Mindá Fasi'aénkó isatá awánéta séta

ff'oran-kawe'a uráiyé súne

agaimaréna siyáiyé Ísu súwasa ¹² Yúndaa-kawaa-waasi mináái isésa kentáásáféna siyé sésa ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásísáféna táá'a úwasa ifátuwesa kuráawe.

Taakisi-ááisáfésamo áisai uráan-aii.

Máttyu 22:15-22, Rúku 20:20-26

¹³ Óraa'-amaan-kisau-waasi wésa Ísumba áisai íyana sáwí-aaimo sínasa aafimbó maiyankáiyantafesa ámáán-kawaa-waasifinkemba tuwímbaiye Éroti amááraawifinkemba tuwímbaiye ti'márówasa ¹⁴ Ísumpa'a tésa sésa óraakoo érai'-waasi po waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-aii ímbo sénda Maníkóní aambó arááíwáén-aii arupíse úmai simátimendasa wéisaumne. Emá nóra séwa wéisaano. Kanaasááwá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno. Tíméndasa Yúndaa-waasisa kentáási ámáána taraisónaum íntaawa taraisónaumno. ¹⁵ Timénaum íntaawa timénaumno suwaná Ísu miwítí imáyáa iséna kaumbo-kae'-ááíwára'-wáásín-owe séna kentáfé'a sáwí-aaimo síndawe sé'a wésisai-owe. Moórá-ontamba maimaé máaraasimero súwasa ¹⁶ maimaé máaraanamuwana séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa miwí séna Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná ¹⁷ Ísu séna Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa mináái ísówana táá'a úwasa ímba aai siyáawe.

Pukémpinkembo íyáfasinaiyan-aii.

Máttyu 22:23-33, Rúku 20:27-40

¹⁸ Suwasá Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba íyáfasinanaawemo sun-kwáásí pósa Ísumpa'a tésa sésa ¹⁹ óraakoo naaófá'á Mósese séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáimba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anonnda-ware'e séna iyámpói ma'ánkáíníye siyáiyé. ²⁰ Moórá-aii isaaó. Moórá-kanaa afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáimba púwísana ²¹ wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáimba púwísana wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáimba púwísana miyá émesa ²² afakaeté-waasi putásaawana minínínkó ánaaemba pukáiyé simámesa ²³ Ísumba áisai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo íyáfasinaiyan-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwainímbá éna nááwa máíníyo suwaná ²⁴ Ísu séna Maníkón-aii aúfáífimbo agaimakón-aii ímba kawe'-úmai isé'a Maníkóní fasi'aémbá ímba awáné'a pó'a miyáumai sáwísáwí-aii wésewe. ²⁵ Pukémpinkemba íyáfasinesa wíyómpa'o imaiyan-kanaa aaré ímba maíyasa waai ímba maíyamba ésa Maníkóní kísau-waasimo wíyómpa'o méraawimo ontembá minínínákwa'á miyáumai aaré ímba

maiyasa waaí ímba maíyamba ónááwe. ²⁶ Waási pukémpinkembo íyáfasinaiyamba Mósesé minááísáféna agaimakáíye. Aúfáífimba agaimaréna séna kári-taiya'a iyamó kaimbá ímba mintái káwisana mintáífínkémbá Maníkó Mósesentafena séna Maníkó úne. Enaíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe miwítí Maníkó úne siyáíye. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáási é'a púwúwasa utaráambanifo ²⁷ mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe. Énifo kentáái sáwísáwí-ai siyáawe Ísu siyáíye.

Aifaráán-ámáánkón-aii.

Mátíyu 22:34-40

²⁸ Súwana ámáambo sún-kwaasigo ména seyaafá'-wáásímó sumbá iséna Ísuni íyáákamai-ai iséna Ísumba áisai ena séna Maníkóní ámáámpinkemba nóran-amaana aifaráámbán-iyo súwana ²⁹ Ísu séna aifaráán-ámáámbá sénaumne. Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna Ísareri-waasi ísáaro. Maníkó kentáási Fasi'aénkó éna mimbórá-Fási'aénkón-iye. ³⁰ Maníkómpá'á kentí Fasi'aénkómbá kentiruné kentí imáyáawe kentimané kentí fasi'aéné áméro agaimaréna siyáíye. ³¹ Miwán-ánaenken-amaamba sénaumpo ísáaro. Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro agaimaréna siyáíye. Minkáé'-ámáánkó seyaafá'-ámáámbá íyáákaraiye Ísu simámuwana ³² minkwáásígó séna óraakoo érai'a sénda Maníkó weyáá Fasi'aénkón-ifo fí'o-fí'o-fasi'aemba ímba méraawe. ³³ Kesáámá Maníkómpátá kesiruné imáyáawe kesí fasi'aénésá wempá'á tuwéta miyásá onó. Kesáfé-ímáyáámó úndantenta kesí waási-imayaawarata onó. Minkáé'-ámáánkó seyaafá'-ámáámbá íyáákaraiye. Tóné sipisípiye iyafímbá agaimái Maníkómbá amúndanifo mindáwara'a íyáákaraiye séna ³⁴ miwámó súmba kawé'-ímáyááfínkémbá súwana póna Ísu iséna séna Maníkómó kawáánimba wení ewaa'á méraane súwasa ísómba Ísun-aisafesa táá'a úwasa ímba áisai uráawe.

Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráisitín-aii.

Mátíyu 22:41-46, Rúku 20:41-44

³⁵ Ímba áisai uwaná Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména simátimena séna ámáambo sen-kwáási sésa Káráisiti Téfitín-andafaken-kwaasin-iye wésefo ³⁶ naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó Téfitimba imáyáa amúwana Téfiti Káráisitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimba imó agaimakón-ufaiyimba Téfiti agaimaréna séna kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-ména'a ení namuro-wáási íyáákaanasa miwí tai'ánááwe

Maníkómó siyáin-ai Téfíti siyáiyé. ³⁷Miyáumai Téfíti Káráisitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfítin-andafaken-kwaasin-iyé Ísu súmba Káráisiti Téfítini Fasi'aénkó éna Téfítin-andafaken-kwaasigon-iyé. Úwoi-waasi seyaafá'á Ísun-ai isésa aamoí uráawe.

Ámáámbo sen-kwáásítí aambá arááíwáéfomo siyáin-ai.

Máttyu 23:1-36, Rúku 11:37-54, Rúku 20:45-47

³⁸Úwoi-waasi seyaafá'á Ísun-ai isésa aamoí wéuwana Ísu simátimena séna tuwímboimó ámáámbo sen-kwáásítí aambá arááíwáéfo. Minkwáásí ayáátáá-kuferai wiyésa naaópa'a afufumpa'á wénowasa pósa waási tuwánésa sésa óraa'-waasin-owe wésewe. ³⁹Minkwáásí ámáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máén-aempa'a imésa tanómbo kaúfópa'o ombá kawé'-áémpá'á mésa kawé-tómbá wénaawe. ⁴⁰Minkwáásí keto'-íníntí óntawara naankwará'á umémbá wémaesa waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sésa karo'-áái tafisimai inai wésewe. Miyámó on-ánóndáá óraa'-umbai maénááwe Ísu siyáiyé.

Keto'-ínínkó Maníkómpá'á óntambo tukáin-ai.

Rúku 21:1-4

⁴¹Simátimena Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména óntambo túwón-anafeunkoni ewaa'á ména tuwánómbo waásisomba tésa óntambo túwómbo sáwífa'-ontawara'-waasi sáwífa'-ontamba túwówana ⁴²moórá'-keto'-ininko ímba óntamo makón-ininko téna kári'-ontamba kae-tóyaráámbá tuwówana ⁴³Ísu wení kísau-waasi táántena séna érai'a simátime sune. Minkétó'-ínínkómó túwáin-ontanko seyaafá'-wáásímó túwáán-ontamba iyáákaiye. ⁴⁴Miwí sáwífa'-ontafinkemba tuwímboimó túwááfo wemá kári'-ontafinkemba mítú'a túwáimba póna ónta-iyaimba méniye Ísu siyáiyé.

Óraa'-amaan-dambo tawísínda-aaimo siyáin-ai.

Máttyu 24:1-2, Rúku 21:5-6

13 ¹Ísu mináái simátimuwasa óraa'-amaan-daumpakemba kárúwesa kúmúmbo wení kísau-waasifinkemba moóráwigo óraa'-amaan-dantafena séna úwé awánaao. Maanóntán-dámbá kawé'a uráisana minóntámbá óraa'-ontamba wéraiye súwana ²Ísu séna maanóráá'-námbá awánaaro. Ánaaemba waási tésa mindámbá seyaafá'á tawísísuwesa seyaafá'-óntánkwárá'á tawísísuwanaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-ai.

Máttyu 24:3-14, Rúku 21:7-19

³Ísu mináái simátimena Órífi-omapa'a iména óraa'-amaan-damba awánómbo Pítaawe Yémisiye Yóniye Énduruwe miyáumai-waasi Ísumo

weyáá mérompa'a tésa áisai esa sésa ⁴ emó sēnda nōin-kanaawa paápé ínīyo. Nōran-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á Ísumo siyáimba miyá ínīyesa sénaumno suwaná ⁵ Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. ⁶ Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a másesa sésa Maníkómó iyáfasisinkaraiwai úne síyasa sáwífa'nanka minkáró'-ááísáfesa érai'e sénááwe. ⁷ Tíyááwemo siyáan-aii némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánáámó tinda mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-iyē. ⁸ Fí'o-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasimo ésa moórá-kawaa-waasi timááraasafesa iyáfasine tíyáaro síyasamo ésa iyáfasinesa tiyánááwe. Fí'o-fi'om-barafa'a óraa'-marima táíniye. Fí'o-fi'om-barafa'a aawai táíniye. Miyán-tántáá'ó paápé ína'a sé'a seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-kanaa ímba tiyáifo iyámpóimo matinkánae owanamó óraa-ti'o intembá umbai-kánáámó tinda minkánáa paápé iye seró.

⁹ Miyán-ááísáfé'a káráwiyoro. Kawáá-wáásí kembiwí tí'maesa óraa'-waasífa'a mótiñkesa aaiñmbá maitinkésa ámáán-daumpa'a mótiñkamesa kentáfésamo fasi'ámaimo méraiñantafesa ta'óto'mai tí'maesa kámáni-óraa'-waasífa'e kawáá-wáásífé mótiñkesa aai simátinkaiya'a minóráá'-wáásí kesáái simátimenaawe. ¹⁰ Aífa'á ásé-aii seyaafá'-márafákén-kwáásí simátímapa'a wéniyana ánaeñmba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-kanaa tíniye. ¹¹ Ta'óto'mai aaimó simátíñkénka'a nōran-aaiya sénaumno-imayaa ímba óraa'a é'a ímba kentí imáyáafinken-aii sénááfo Maníkóní Ufaen-ámútánkó síyan-aii tááka tiñkáina'a mináái sénááwe.

¹² Tuwímbai tífárawaawi tí'mai fí'owi timíyasa tíñkamiyasa puwónááwe. Tífoisáímo ésa tíráámarimba tí'mai fí'owi timíyasa tíñkamiyasa puwónááwe. Iyámpóísombo ésa tínofoi tí'mai fí'owi timíyasa tíñkamiyasa puwónááwe. ¹³ Kentáfé'ó fasi'ámaimo méraiñantafesa seyaafá'nánká tíyámba uwátinkanaawe. Ímbo ifátuwesamo kentáfésa fasi'ámaimo méraiñawi tai'áínda-kanaara'a Maníkó tí'mai kawepá'á métiñkainiye.

Sáwí-kanaagon-aii.

Mátíyu 24:15-28, Rúku 21:20-24

¹⁴ Ísu mináái simátimena séna ánaeñmba sáwí'ó íyan-tantaako uwófi'la íyam-baruka'a paápé ínīye Ísu siyáiyē. Kemá Máaka sūne. Maanáúfáímó torausíyawi tááko péé sína'a isáaro sūne. Ísu séna uwófi'lo

í-márúká'á paápé ínasa awánáyamba Yúndiyaa-marafa'ó méraiñan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁵ Ontará'ó méraiñan-kwaasi ímba naaúmpa'ó iyíyamba óntama ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁶ Kísaufa'ó méraiñan-kwaasi ímba naaópa'ó tíyamba unáánkwátóí ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁷ Tímúka'-

inine umaran-iyámpóíwárá'-íniné minkánáá sáwí'a ónááwe.

¹⁸ Tuwaantanté'o iyíyamba táwi'o índá-kanaa miyá únafo sé'a

Maníkómpá'á inai seró. ¹⁹ Minkánáámó tinda óraa'-umbai tániye.

Naaófá'á Maníkó maramó úmaronka'e káfé'wara'e miyán-úmbái-tántáá'á ímba tiyáiyé. Ánaenkwará'a miyán-úmbái-tántáá'á ímba tniye.

²⁰ Miyán-úmbái-tántáá'ó índá-kanaa Fasi'aénkó ampáásé úmakaiye.

Miyán-úmbái-kánáámó ayáátááka'o íninkakaa seyaafá'-wáásí ímba úwoi túnamai méraawisino. Maníkó wemparí'o úmakain-kwaasisafena imáyáa éna miyán-úmbái-tántáá'á ampáásé uráiyé.

²¹ Ampáásémó ínasa tuwímbai simátimesa sésa Maníkómó iyáfasinankarawai mifá'-maafa'a méraiye síya'o é'a ímba ísáaro.

²² Tuwímbai paapé ésa karo'á sésa Maníkómó iyáfasinankarawai

úne síyasa tuwímbai karo'á sésa Maníkón-aaimo simátimundawi

úne simátíma'maesa níyamba ímbo awánen-kisau maésa Maníkómó

wemparí'o úmakain-kwaasi karo'á simátinkanae sésa miyán-óráá-kísú

maénaáwe. ²³ Miwísáfé'a érai'-waasin-owe sefó sé'a ímbo paapé uráanka'a aifa'á simátimumpo káráwiyoro Ísu siyáiyé.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.

Mátíyu 24:29-35, Rúku 21:25-33

²⁴ Ísu mináái simátimena séna miyán-úmbái-tántáá'ó tinda-kanaa

tai'áínana aafáúgó kumeu'a ínana wíyónko ímba sán-káínana ²⁵ o'á

wíyómpakemba kuntínana wíyónko tora'náára'a ína'a ²⁶ kemá waási

úranko óraa-fasi'aenkwará sáwara'a ainánká kúmóna'a suwánánaáwe.

²⁷ Wíyómpaken-kisau-waasi tí'maráanasa Maníkómó wemparí'o úmakain-

kwaasi seyaafá'-márafákémbá tí'maesa moórafimba túwaandu ónááwe

Ísu siyáiyé.

²⁸ Ísu mináái simátimena séna moóra naan-táígón-áwí'a fíki-

taigontafe'a imáyáa úmai ísáaro. Asáómó agaínda awáné sé'a áú'o

sínda-kanaa kárika'a tniye sénááwe. ²⁹ Miyámó intembá kemó sún-

tantaa'a ína'a awáné sé'a kárika'a kumíniye sénááwe. ³⁰ Érai'a simátí-

súne. Káfé'o méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó sún-

tantaa'a paapé íniye. ³¹ Wíyóne marawé tai'áínana kesáái ímbo tai'áinda

úwoi waé'wae'a íniye Ísu siyáiyé.

Kúmóna-kanaa waási ímba ísaraawemo siyáin-aai.

Mátíyu 24:36-44, Rúku 17:26-30,34-36

³² Ísu mináái simátimena séna kúmóna-kanaa aafáúmá waási ímba

ísááwasa wíyómpaken-kisau-waasiwara'a ímba ísááwa'a kemá Maníkón-

ááninko ímba ísáúnana kesifo weyáá ísaraiye. ³³ Kemó kúmóna-kanaa

ímbo ísaraiyanka'a kumónaumpo káráwiyoro. ³⁴ Miyámó intenkáán-

úmai maarán-ááin-íye. Moóra-oraako némpa'a wááu koméranáe séna

wení kísau-waasisafena kísau máéro séna ti'má'mae wéwena ontará'ó kawáániwaintafena séna káráwiyuwo séna kóuraiye. ³⁵Naankóni aanáfómó tínda-kanaa ímbo ísáántemba kemó kúmónnda-kanaama ímba ísaraafo káráwiyoro. Siyatarórá'í wáawáiyali fenáíndarara'í nó'waana'í kumónaumno minkánáá ímba ísaraafo ³⁶kentáfé'a ímba imáyáamo wéiyanka'a kumúnafainifo wéto'mayaan-e'la simu'maráaro. ³⁷Kemó simátimunda seyaafá'-wáásísáfé'a sumpo káráwiye'la méraaro Ísu siyáiyé.

Ísumbo tufuwíyan-aaimo siyáan-aii.

Mátíyu 26:1-5, Rúku 22:1-2, Yóni 11:45-53

14 ¹Ísu mináái simátimena naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánómbá ímbo intóráin-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa aúnkáraamba úwasa kae-kánáá úwoi mésa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé sésa nóraumaisaawa Ísumba aúpá'á ta'óto'maisaawa tufuwónaumno. ²Seyaafá'-wáási tíyááfainifo tanómbó kaufíyan-kanaarata ímba tufuwónaumne siyáawe.

Ísumbo asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-aii.

Mátíyu 26:6-13, Yóni 12:1-8

³Suwaná Ísu Pétáni-naopa'a koména moóráwígon-awi'la Sáímonini naaúmpa'a áúmo námombo kón-kwaasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénowana moórá-ininko iyéna asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-ontankakembo méyámbakaim-basawemba maimaéna iyúmba minánáféúmbá tafántuwena Ísu a'nómpímbá fatímarowasa ⁴tuwímbai keáímbá sésa aaisambá aeésa nóra sénawa mimbásáwémbá úwoi fatíyankaiyo. ⁵Mimbásáwémbó fí'owi tíménamo óraa'-ontamba maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tíméraambaniye sésa minínínkómbá aaisambá áúwana ⁶Ísu séna ifátuwe'la ímba aaisambá aeéero. Kawe'á asínkáíye. ⁷Ímbo óntamo máráán-kwaasi kesé'a maé'mae'la íya'a túwa'nai ónae sé'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'la ónaumne. ⁸Minínínkó wení imáyáafinkemba kawe'á asínkáíye. Púwóndara'a masawémba asínkésa utánááfo minínínkó é'la masawémba asínkáíye. ⁹Érai'la sumpo ísáaro. Kesí ásé-aii seyaafá'-mápá'á simátimesa minínínkómó uwásínkáín-aii simátimiyasa tááka'a maránááwe Ísu siyáiyé.

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aii.

Mátíyu 26:14-16, Rúku 22:3-6

¹⁰Súwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'la Yúndasi moórá-awi'la Ísakeriote óraa'-amaan-kisau-waasifa'la wéna séna túwa'nai ona'á Ísumba ta'ótoranaawe súwasa ¹¹isésa aamoí ésa

sésa miyámó inda-méyámbá óntanta aménaumne suwaná nóraumaiya Ísumba aráátiménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmaena kuráiyé.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aaí.

Mátíyu 26:17-25, Rúku 22:7-14,21-23, Yóni 13:21-30

¹²Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáúin-kanaa túntemba tíyótaimo í-tánón-kánáá sipisípi-araa'a tufú'mai káúfúnka'a wení kísau-waasi Ísumba taáisai esa sésa tíyótaimo í-tánómbá nááfataawa kaufónaumno suwaná ¹³kae'á t'imaréna séna Yérúsaremu-naopa'a wíyana moóráwigo nonánámó maimaé wíndawimba arááíwáékaiyo. ¹⁴Wemó naaúmpa'o iyíndafa'o naankón-afowámó mérainakai kosimámekai óraako áísai ena séna kesí kísau-waasisé'a náán-aempara tíyótaimo í-tánómbá nánaumno wésiye kosimámékaiyo. ¹⁵Wemá afófumayaa'-nankoni óraa'-aempa'a aráátiminiye. Kúfu'o uwándáíyan-tantaa'a mimpímbá wéraiye. Seyaafá-tántáá'á to'mayaa úmarekai minká'á kausínkáakaiyo súwasarai ¹⁶mindárai isésarai Yérúsaremu-naopa'a wésarai Ísumo sún-tantaa'a wérowasarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

¹⁷Tanómba kaumakóyasa fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasisé mindaúmpá'á imésa ¹⁸tómbá wémandesa uwaná Ísu séna kempínkémbá moóráwigo kesé'a tómbó wénaiwai kembá namuro-wáásí aráátiminiye súwana ¹⁹tirunkó umbái tówasa moórá-mora áísai esa sésa kewá'íyo símaesa kuwaná ²⁰Ísu séna moóráwigo wení tón-ayai maimaéna kesé'o moórá-taufapimba tú'maimo náíndawi wemá kembó namuro-wáásímó aráátimindawin-íye. ²¹Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna waási úranko puwíníye siyáintemba pó'a púwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máíníye. Wembó ímbo ma'ánkaraankakaa kawé'á isinó Ísu siyáiyé.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aaí.

Mátíyu 26:26-30, 1 Kórinti 11:23-25

²²Súwasa tómbá wénowana Ísu péréti maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tafámbai tiména séna mindá kesún-ifo maimái naaró séna ²³ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna timúwasa seyaafá'á nowaná séna mindá kesí naaén-íye. ²⁴Kesí naaemá sáwí-waasisafena kumínda póna Maníkó kesé'a kááísamai méraiwe séna mináú-áái símai kááísamakaiye. ²⁵Simátimé'a sune. Aneka'á andá-aran-domba ímba nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mé'a andá-aran-domba aú-nomba nánaumne Ísu súwasa ²⁶Maníkóntáfésa ísamai imá simásuwesa mindaúmpá'á tuwésa Órífi-omapa'a iyáawe.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aaí.

Mátíyu 26:31-35, Rúku 22:31-34, Yóni 13:36-38

²⁷Órífi-omapa'a imérowana Ísu simátiména séna Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna

sipisípiya'o kawáániwaimba tufúwónasa
 sipisípisomba wété ónááwe Maníkó siyáiyē
 siyáimba póna táá'a ína'a siyuwé'a wété ónááwe. ²⁸Énifo púwónasa
 utámaraiya íyáfasine'a kentí aifa'á Káriri-aemapa kona'á kesínáaemba
 kónááwe Ísu súwana ²⁹Pítaa séna seyaafá'nánká auwésa wété ónááfo
 kemá ímba miyá ónaumne súwana ³⁰Ísu séna érai'a simáme sune. Káfé'-
 no'waamba kokórigō ímba kae'-í'a ááimo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á
 kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iye sínone Ísu Pítaantafena súwana
³¹Pítaa óraaka'a séna enté'lo sínkamonaē íya'o é'a ímba auwé'a kónaumne
 súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á miyá simásaraawe.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aai.

Mátíyu 26:36-46, Rúku 22:39-46

³²Seyaafá'á miyá simásuwesa Ísuwe wení kísau-waasiye taaiyámófa'a
 áwí'a Kétésémánifa'a komésa Ísu simátimena séna maanká'-mérariya'a
 Maníkámpá inai kosenó séna ³³Pítaane Yémísine Yónine tí'maena
 komérowana umbai-tántáákō arumbá sáwí'a úwana ³⁴simátimena séna
 kesirunkō umbaisé'a taisá pó'a púwóraantamba wéune. Maanká'-mé'a
 káráwiyoro séna ³⁵⁻³⁶tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iye séna
 mara'á kumbéna inai fínkémbá séna kesifóo seyaafá-tántáá'á kanaa'á
 wéonda po kanaán-iye. Ewé sémo e maanúbái-tántáá'ó kempá'ó tinda
 maisiyuwé éni fo ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááíwáéno Ísu
 siyáiyē.

³⁷Ísu inai simásuwena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba
 tún-kwaigurówana tatúséna Pítaantafena séna Sáímoniyo aún-kwaiguré
 ímba kanaa káríka'a káráwiye méraane. ³⁸Waántáwanko tísai úmai
 isánae-aai kempá'á sífónifo Maníkámpá'á inai seró. Imáyáago ewé sisaná
 áúgo umbaimó wétaimba mindá aúgáfaa'a wéiye simátimena ³⁹aneka'á
 tiyuwéna ewaa'á wéna súntemba Maníkámpá'á inai kosimásuwena
⁴⁰wení kísau-waasifa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana
 tatúsúwana tógáfaate'a úwasa nóran-aaiya anondáá ímba simámuwana
⁴¹tiyuwéna inai kosimásuwena kouweréna minkáúmbórásáféna séna
 tímó waiguráamba é'anifo kembá waási úrankomba sáwí'o on-kwáási
 aráátiminasa ta'ótoraiyan-kanaa wétifo ⁴²íyáfasinewata wétiyapata konó.
 Kembó aráátimindawi wétiye Ísu siyáiyē.

Ísumbo ta'ótokaan-aai.

Mátíyu 26:47-56, Rúku 22:47-53, Yóni 18:2-12

⁴³Ísu mináái wésuwana wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á
 kumbaimái-waasifinkemba moóráwigon-awi'a Yúndasi túmba wesé'a
 sáwífa'-waasi taánáinkwara paepáénkwara'a maimaé tumbá óraa'-

amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yúndaa-oraa'-waasiye miwí ti'márówasa tumbá ⁴⁴ááéma Yúndasi Ísumbo aráátimindasafena simátimena séna aaweyáámó uwánkáandawimba ta'óto'mae'a káráwimae'a koró siyónka'a ⁴⁵póna Yúndasi Ísumpa'a téna séna óraakoo méraano wésena aaweyáá wéuwankowasa ⁴⁶wesé'lo tuwáí Ísumba ta'ótórówana ⁴⁷Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a maimaéna aifa'-ámáán-káwáágóni kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwowana ⁴⁸tun-kwáásisáféna séna kentáfé'a umén-kwáásín-iyé sé'a pó'a taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé'a kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. ⁴⁹Sáwífa-kanaa óraa'-amaan-daumpa kesé'a mé'a kesááimo wésimatimundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimbo agaimakáan-aai kembó miyámó uwásínkéne'a wétewe súwasa ⁵⁰wení kísau-waasi seyaafá'á inkaiséna auwésa wété uwásá tun-kwáási Ísumba áí'maesa kuwaná ⁵¹moórá-ifo'-waasigo ampanta aantemba kárá'umaena Ísun-ánaemba wéguwasa wembá ta'ótórówana ⁵²ampantá awátuwena wátói-iyaimba kóuraiye.

Óraa'-waasi Ísumba aafimbó ánkaraan-aai.
Máttyu 26:57-68, Rúku 22:54-71, Yóni 18:13-24

⁵³Kóúwasa Ísumbo ta'ótórówi áí'maesa aifa'-ámáán-káwáágóni naaúmpa'a móankesa mindáúmpá'á óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé túwaandu urón-daumpa'a móankowana ⁵⁴Pítaa tínaaemba nénka'o témomba aifa'-ámáán-káwáágóni máápa'-ontafinkemba iyéna naamaáífa iména i-wáásisé iyará'á koména iyá wégaufiye.

⁵⁵Pítaa iyá wégaufuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye seyaafá'nánká Ísumba tufuwíyana puwínda-aaigni áwáu saafá uwaná ímba wérowasa ⁵⁶Ísuntafesa mósimesi-aai sésa ímba moórá-aai suwasá ⁵⁷tuwímbai iyáfasinesa karo'á sésa ⁵⁸wemó sisatáámó isáúndasa óraa'-amaan-damba waásimo uráan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé'a waásimo ímbo íyan-damba ónaumne siyáiyé suwasá ⁵⁹minkwáási ímba moórá-aai suwaná ⁶⁰aifa'-ámáán-káwáágó iyáfasinena Ísumba áisai ena séna simánkáán-aai anondáá ína sínono súwana ⁶¹Ísu iséna ímba aai súwana aifa'-ámáán-káwáágó áisai ena séna kesáámó áwí'lo mósá maráúndawin-ááninko e Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísitiya'onai simásimiyo súwana ⁶²Ísu séna kemá úne. Suwánena'a kemá waási úranko Maníko fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá imé'a ainánká'á kumónaumne Ísu súwana ⁶³aifa'-ámáán-káwáágón-arunko sáwí'a úwana wení unáánkwátói tafétuwena séna Maníkómbá karaáná'á ankéna wesáféna simbá póta minááísáféta aafimbá maenkéta fí'on-aaimo simánkáámbe saafá únda póta ifátá tuwéta ⁶⁴Maníkómbó

símaimo sáwí'o uwánkáintafeta nórasaawa ónaumno súwasa sáwí'an-ifo tufuwíyana puwíno sésa ⁶⁵ Ísumba tuwiyáái wi'ankésa aúranka'a ampantasámbá káátamakesa wétufuwesa sésa esáfé sé Maníkó iyáfasisinkarawai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo suwasá i-wáási áí'mai tiyáántamba tufúkáawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.

Mátíyu 26:69-75, Rúku 22:56-62, Yóni 18:15-27

⁶⁶⁻⁶⁷Pítaa naamaáífa ména iyá wégaufuwana aifa'-ámáán-káwáágóni kisaumo maún-arasigo téna Pítaamba taawánéna séna Ísu Násaretifakewiye'o maéndawi óne súwana ⁶⁸ emó sénda-aai sááko ímba kawé'an-iyé simásuwena máapa'-ontafimba komérowana ⁶⁹ minárásígó aneka'á awánéna méron-kwaasisafena séna éfwáni waásifinkewin-iyé súwana ⁷⁰ aneka'á Pítaa séna ímbaniye simásuwena mérowasa kárika'a maémómba Pítaantafesa sésa éraitá súne. Káírifakewi po wení kísau-waasifinkewi óne suwaná ⁷¹ Pítaa aika'-maréna séna karo'-ááímó wésenanamo éna Maníkó sínkaminiye. Sewímbá ímbo awánáúnda-waasin-iyé súwana ⁷² kokórigó aneka'á áái súwana Pítaa Ísumo simámakon-aai ááka'-maréna miyá siyónka'a kokórigomo kae'-í'o ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iyé sínone siyónka'a mináái ááka'-maréna áfááraumai ifi'á taráiyé.

Ísumba Páiratimpa'o áí'mae kuráan-aai.

Mátíyu 27:1-2,11-14, Rúku 23:1-5, Yóni 18:28-38

15 ¹Úwasa aafáúmó iyáúsunka'a óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal'-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé mimbórá-áái símai tarímaresa Ísumba ayáánka'a kará'umaresa áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páiratimpa'a kuwaná ²Páirati Ísumba áisai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágówá óno súwana Ísu séna é'a séne súwasa ³óraa'-amaan-kisau-waasi fí'o-fi'on-aaisafesa aafimbá maénkówana ⁴Páirati Ísumba áisai ena séna sáwífa'-aai wésimankaafo anondáá ina moórá-aai sínono súwana ⁵Ísu iséna ímba anondáá súwana Páirati sáwífa'-imayaa uráiyé.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aai.

Mátíyu 27:15-26, Rúku 23:13-25, Yóni 18:39-19:16

⁶Naaófálá Maníkó Yúndaa-waasi tíyótimo í-tánón-kánáá túntemba Rómu-kamani-kawaago séna seyaafá'nánká túwaandu urésa aamoí ésa ándáfa'o mérain-kwaasigon-awi'a síya'a faú'auwaano séna minkánáá miyáumai ándáfaken-kwaasi faútínkáiyé. ⁷Minkánáá moóráwígon-awi'a Párapási ándáfa'o maúmba ááéma tuwímbai kámáni-waasise

tíyónka'a wemá moóráwigomba tufúwana puwúwasa ándáfa'a ánkarrowana mérowasa ⁸sáwífa'-waasi túwaandu urésa Páiratintafesa sésa moóráwigomba faú'ankao suwaná ⁹⁻¹⁰Páirati imáyáa éna séna óraa'-amaan-kisau-waasi Ísuntafesa ímba óraa'-waasi-i'a ínkwaé sésa ta'óto'maesa kempá'á tiyáawe séna tísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágóná faú'ankanaumno súwasa ¹¹óraa'-amaan-kisau-waasi úwoi-waasi sáwífa'nanka wa'wisésa sésa Ísumba ímba faú'ankainompo Párápásimba faú'ankao simáméro suwasá isésa mináái simámúwana ¹²Páirati séna Ísumba Yúndaa-waasiti kawáágó iyémó sewímbá nóra ónaumno súwasa ¹³óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno suwaná ¹⁴Páirati séna nóra-sawira uráiyó súwasa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno aantemba suwaná ¹⁵Páirati miwí táái ewé senasá aamoí uwásinkaiwae séna Párápásimba faú'ankena

i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba áwiyonku'-nowana Páirati séna áí'mae aaraa-táiyá'á mátufigyana puwíno séna Ísumba i-wáásí tímakaiye.

I-wáásí Ísumba karaánáa'o ánkaraan-aai.

Mátíyu 27:27-31, Yóni 19:2-3

¹⁶Ísumba i-wáásí tímúwasa áí'maesa kámáni-waasiti naaúmpa'a móankesa seyaafá'-í-wáásí táántowasa tamésa ¹⁷naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-iyé sésa Ísumba uwánkesa óraa'-waasiti kámo'an-iyé sésa áwíyanda owepámai Ísu a'nómpímbá wiyankésa ¹⁸⁻¹⁹karaánáa'a ankésa moórá-mora kífaesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa táúntamba a'nómbá wétufamesa tuwiyáái wi'ankésa ²⁰karaánáa'a ánkásuwesa naae-únánkwátói faútuwesa wení unáánkwátói uwánkesa tufíyanamo puwíndafa'a áí'maesa kuráawe.

Ísumba tufúwanamo pukáin-aai.

Mátíyu 27:32-44, Rúku 23:26-43, Yóni 19:17-27

²¹I-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáíríni-naopakewin-awi'a Sáímoni wemá Árékísándaee Rúfaasinteti tifowá Yérúsaremu-nao'-ampa'a túwasa

i-wáásí ta'ótoresá Ísumbo tufíyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa áwa'nai úmae tiyó suwaná miyá úwasa ²²marésa moórá-maragon-awi'a Kórígótaafa'a wésa mináwíkóní áwáu a'nónayaantapa'emo supa'á wésa ²³ándá-aran-domba maiyésa áí'a tai'áínkwae sésa ikamó fain-tántáa'á mimpímbá marésa Ísumba ámúwana ímba naráiyé.

²⁴Ísu ímba nówasa áí'maesa aaraa-táiyá'á áiyayaampimba mátufigusumaresa wení unáánkwátói maénae sésa ááfésa tíyáananasa nááwamo íyáákaindawi máíníye sésa miyá ésa ²⁵aafáúgómó áyana'o

kain-kánáará'á tufúmba ²⁶ Ísumbo tufúwanamo puwún-aaigoni áwáu aúfáifimba agaimarésa sésa Ísu Yúndaa-waasiti kawáágón-iye agaimarésa aaraa-táiyá'á mósá marésa ²⁷ uménté'o uyan-kwáásíyái tí'maesa Ísuni séfasefa'-arausampa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmarowana ²⁸ naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba agaimarésa séna wemá sáwí'o on-kwáásimo máépa'a méraisasa awánaraawe agaimarésa siyónka pósa miyá uráawe. ²⁹ Aaraa-táiyá'á tufúsúmarowasa tuwímbai tésa tiyáámba tóipimba fáákesa timántákái fa'ankésa karaánáa'a ankésa sésa úwé emá séma óraa'-amaan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáa maisuwé aneka'á ónaumne siyáampo ³⁰ esáfé enáú áwa'nai ema eyáárika'a taaiyakémbá taútuwe marapá'á kumuwo suwasá ³¹ miyáumai óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé sésa fi'owi túwa'nai ena wesáféna wenáú ímba kanaa'á áwa'nai íniye. ³² Maníkómó iyáfasisinkarawai é'a Ísareri-waasiti kawáágó únemo sé'éimba póna érai'o sé'éíndamo éna weyáárika'a taaiyakémbá kumínata awáné séta érai'a Maníkón-áánimban-iye sénaumne suwasá miwímó suntembá uménté'o uyan-kwáásíyái séfasefa'-arausampa'o aaraa-táiyá'ó tufúsúmarowiyai Ísumba karaánáa'a ánkaraaye.

Ísumo pukáin-aaí.

Mátíyu 27:45-56, Rúku 23:44-49, Yóni 19:28-30

³³ Ísumba karaánáa'a ánkówana wáawái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba ³⁴ Ísu óraaka Yúndaa-waasi-taafinkemba séna eri eri rama sapakataniyemo súmba maará siyáíye. Maníkó kesí Maníkóo nóra séwa siyuwááno súwasa ³⁵ minká'ó méron-kwaasi isésa tuwímbai sésa naaófá'ó Maníkón-aaímo simátímakaiwaimba Íráiyaa wéaantaiye suwaná ³⁶ moóráwigo awaantanténa faru-táéná maimaéna ándá-aran-domba ika-nómpímbá tu'maéna ofiyen-táemopimba sinúfaimaena náínkwae séna Ísun-óika'a mósá maréna séna Íráiyaa kuména taaiyakémbá kutaútuwaini ína taútuwainiyo séta amu'maréta méraumne súwana ³⁷ Ísu óraaka séna puwúwana ³⁸ óraa'-amaan-daumpa'o ampanta-óntámó úmakomba sanaan-áyáiyákémbá itafé'maena marapá'á mútafetena kaesé uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'makáíye. ³⁹ Ísu óraaka'o sénamo puwúmba i-wáásítí kawáágó awánéna séna érai'a wemá Maníkón-ááninkon-iye siyáíye.

⁴⁰ Minááímó súmba sáwífa'-inimba awánánae sésa tumbá némpa'a tamésa awánaraawe. Miníníntómpínkémbá moórá-inimba Mágátáara-naopaken-ininkon-awi'a Máriaa úwana moórá-inimba ifó'-Yémísinte Yósisinte tinówan-awi'a Máriaa úwana moórá-ininkon-awi'a Sárómi ⁴¹ miyáumai-inimba Ísumo Kárirí-aempa'a núpa'o wembó arááíwa'maesamo áwa'nai úmae kuráan-inimba Ísu Yérúsaremufo'o

túmbe minínintómbá tésa aaraa-táiyá'ó tufúsúmaronka némpa'a tamésa awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aai.

Mátíyu 27:57-61, Rúku 23:50-55, Yóni 19:38-42

⁴²Minínintómbá tamérowana Yúndaa-waasi áamáan-aaimo ísón-kanaa aafáyáaraamba úwana káfékaamba fenómpinka'a moóráwígon-awi'a Yósepi Árímatíyaa-naopakewi ⁴³wemá óraa'-waasi éna kawe'-wáásí éna Maníkó wení waási kawááníníye séna amu'makówi ímba áátafena úmba Páiratimpa'a téna Ísun-áúma utánáífo simiyó súwana ⁴⁴Páirati imáyáa éna éra pukáiyó séna i-wáásítí kawáágómbá áántena séna Ísu éra pukáiyó súwana ⁴⁵ewé é'a pukáiyé simámuwana Páirati séna kanaámpó Ísun-áúma máínone súwana ⁴⁶Yósepi aú-ampanta komaimaé tiyéna Ísun-áúma aaraa-táiyákémbá tataú'mai minámpántáímbá asááúmaena maimaéna aúsámakon-ontan-aifimba mámarena óika'a óraa'-ontantamba awááúwasuwena kúwana ⁴⁷Máryíyaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana araámáó Yósisin-anówa'e'a mésarai Ísumbo utámaromba taawánésarai kurááye.

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aai.

Mátíyu 28:1-8, Rúku 24:1-12, Yóni 20:1-10

16 ¹Yúndaa-waasimo saagon-kánáá tai'ówasa kaumbo-ínímbá Máryíyaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana araámáó Yémísin-anówa úwana Sárómi úwasa miyáumai-inimba Ísun-áúra'a asaa-wiyúm-básáwémbá máa'ankanae sésa ²ááéma aafáúmo íyáúsunka'a mimbásáwémbá maimaéna Ísumbo utámakopa'a kumbá ³⁻⁴aampa'á wéwesa sésa óika'o awááúwasukaan-ontamba óraa'-ontamba póna nááwa súwa'nai énasaawa óikaken-ontamba waétuwainiyo sésa awánomba minóntámbá é'a fawátukowasa awánésa ⁵minóntán-aifimbo íyúmba moórá-ifo'-waasi waén-únánkwátóiwara'-waasigo minká'á mérowasa awánomba táá'a úwana ⁶simátimena séna ímba táá'a íno. Ísumba Násaretifakewimba aaraa-táiyá'á tufúwówanamo pukáiwaimba taawánánae sé'ó wétemba pukáimpinkemba íyáfasinena kówéna ímba maanká'á méraifo utámakaampimba iawáné'a ⁷wení kísau-waasiye Pítaane kosimátimé sé'a Ísu siyáintemba pukáimpinkemba íyáfasinena kentí aifa'á Káriri-aempa'a wína'a koawánánááwe. Mináái kosimátiméro súwasa ⁸minóntán-aima tuwésa táá'a éna tinekembá tata'á úwasa tuwaantantésa wésa táá'a úntafesa mináái ímba kosimátímakaawe.

Máaka kemó súnda-aai tai'áiyé.

Ísu paapé úwana Máryíyamo awánarain-aai.

Yóni 20:11-18

⁹Sondaará'á ááéma Ísu pukáimpinkemba íyáfasinena aifa'á Máryíyaa Mágátáraa-naopaken-ininkon-aúranka'o paapé úmba ááéma Ísu

minínínkón-arumpinkemba afakaeté-sawi-amutambo maiyáúkain-ininkon-aúranka'a paápé úwana ¹⁰awánéna wení waási ifi'ó wétopa'a kosimátimuwasa ¹¹Ísumo aúnarowana minínínkómó awánón-aai simátimumba isésa ímba ísámai kawe'á uráawe.

Éméyási-nao'-ampa'a Ísumbo awánaraayan-aai.

Rúku 24:13-35

¹²Minkákémbá kae'-wáási némpa'-ampa'a wéguyana Ísu fí'on-kwaasiyaamba úmaena minkáé'nárai túranka'a paápé úwasarai awánésarai ¹³kouwerésarai Ísuni waási tasimátímúwasa ímba ísámai kawe'á uráawe.

Ísuni waási wembó awánaraan-aai.

Mátíyu 28:16-20, Rúku 24:36-49, Yóni 20:19-23

¹⁴Minkákémbá Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasi tómbá wénowana Ísu paápé úwasa awánowana Ísu aaisambá tiyéna séna kemá pukáundafinkembo iyáfasinkaunda suwánaresa simátíméwala isé'a sirumbá wéfaiyaraawe sé'a tuwarónaawaro wéowe. Simátímén-aaisafe'a érai'emo seráámbá ímba érai'e siyáawe simásuwena ¹⁵séna kesí ásé-aai seyaafá'-máráfá'á simátímapa'a koró. ¹⁶Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba ésa nombó maíyana Maníkó miwí sáwí'ó úmaimo mérempinkemba faútinkainifo kesááisafesa ímba érai'e sésa timankúnkúmba iyawi Maníkó aafimbá maitinkáíníye. ¹⁷Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba iyawi ímbo awánaan-kisau maésa kesí fasi'aéntámbá waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyuwéa fí'on-aaifinkemba sésa ¹⁸waafaimbó ta'ótoraiyana unkutíndamo ésa ímba puwésa puwíyan-dombo náiyambo ésa ímba puwésa tí'o índa-waasimo tiyáámbo ta'ótoraiyamba asófatinkanaawe Ísu siyáíye.

Maníkó Ísumba aiyówanamo iyáin-aai.

Rúku 24:50-53, Aantá-waasi 1:9-11

¹⁹Fasi'aénkó Ísu mináái simásuwowana Maníkó Ísumba áí'maena wíyómpa'a móankowana Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mérowasa ²⁰Ísuni kísau-waasi seyaafá'-máráfá'á ásé-aai simátímapa'a kuwaná Fasi'aénkó túwa'nai úwasa waási ímbo awánaraan-kisau maúwasa awánésa sésa maanááímó simásíménta érai'-aain-íye siyáawe.

Mináái tai'áíye.

Rúku

Ísu wíyómpa'a iyówana Rúku tuwímbai-aatai maisuwéna Ísun-aaí agaimakáíye. Rúku ímba Yúndaa-waasin-ifo fl'onkaa-waasigo éna tíyofaan-kisau maiyáíye. Kíríki-waasi Ísun-aaí isáíwae séna maanáúfái agaiyáíye. Kíríki-waasi arupíse úmáimo méraamba tiráái tain-kwáásín-owe séna maanáái agaiyáíye. Ísu érai'a arupíse-waasi póna arumbó wéuwatinkaiwain-íye. Maníkómpá'á inaimó sen-ááyé Maníkóní ámútankon-aaíye sáwí'lo um-béyámbá Maníkó maisíyúwáín-aaíye miyán-áái Rúku agaimakáíye.

1 ¹⁻⁴Óraako Tíófiráasiyo moórá-aaí sénaumpo isaaó. Maníkó kentááfímbá paapé uráimba aifa'ó awánaraan-kwaasi mintántáákón-aaí simátíma'maesa iyáamba isasá kentáá wésimasimewe. Sáwífa'nanka mináái érai'-aaí agaimakáamba minááígóní áwáú kawé'-úmai isé'a aifakén-ááyé afufumpinkén-ááyé ánaaenken-aaíye agai-amúne. Ísaraanda-aaí érai'-aaíya'i karo'-ááyá'iyompo mindásafe'a maanáúfái agai-amúmpo toráumai isaaó.

Yónimbo ma'ankáínda-aaímo simámakain-aaí.

⁵Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti méron-kanaafimba moóráwígon-awi'a Sékáráíya Ápáísaani akún-ándáfákén-kwáásí ména Maníkóní ámáán-daumpa'a kisaumo maúwai mérowana awaainínkón-áwí'a Írísápéti Éronini akún-ándáfákén-ínínkó Maníkóní ámáán-daumpa'a kisaumo máún-kwaasiti akún-ándáfákén-ínínkó úwasarai ⁶Maníkón-aúranka'a minákwá'á kawé'-úmai mésarai Fasi'aénkón-aráái waésarai wení ámáamba kawé'-úmai isésarai ⁷age-ínímbá ména iyámpói-íyaimba mésarai wauránaráamba káguraaye.

⁸⁻⁹Wauránaráamba káguyasa Sékáráíyaani akúmbá Maníkóní ámáán-daumpa'a kisaumo maésa miyá úmae iyésa miwítí kisaumo tuwínkaa'-ésa Sékáráíyaamba iyáfasinankowana asaa-wiyúmbó índa-tantaa'lo agaíndasafena Fasi'aénkóní óraa'-amaan-daumpa'a iyúwasa ¹⁰asaa-wiyúmbó índa-tantaa'lo agái-kánáá seyaafá'á Yúndaa-waasi máápa'a mésa Maníkómpá'á inaí wésuwana ¹¹Sékáráíya Fasi'aénkóní óraa'-amaan-daumpa'a iyúwana asaa-wiyúmbó í-tántáá'ó agái-tááregóní ayáánúrapa'a

wiyómpaken-kisau-waasigo paápé úwana ¹²Sékaráíya awánéna kantúmba maréna inkaisúwana ¹³wiyómpakewi séna Sékaráíyaaó ímba inkaisuwó. Maníkámpá'ó inaimó sénda isáíntafena enawaainínkó Írísápéti iyámpói máínífo miníyámpóigón-áwí'a Yóniye siyó. ¹⁴Ma'ankáínana enarunkó aamoí ínasa fí'on-kwaasiwara'a aamoí ónááwe. ¹⁵Ma'ankáíndara'a Maníkóni Ufaen-ámútánkó miníyámpóigón-arumpimba óraa'a ínana ándá-aran-done uwó'lo on-dóné ímba náino. Maníkón-aúranka'a wenáwí'a óraa'a íníye. ¹⁶Wemá óraa'a éna Ísareri-waasisomba tafisínasa miwítí Fasi'aénkó Maníkámpá'á aneka'á ténááwe. ¹⁷Wemá Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráiyaa uráintemba fasi'ámai ména Fasi'aénkóni aifa'á wéna tifoísáíye tíráámarine tafisínasa taankarotámai méranaawe. Aaimó ímbo isáíyan-kwaasi tafisínasa arupísemo on-kwáásímó iyantemba ésa kawé'-ímáyáá ónááwe. Miyáumai Fasi'aénkómó kumíndasafena wení waási to'mayaa uwátinkainiye wiyómpakewi súwana ¹⁸Sékaráíya séna kesuwaainínkóekai wauránaráamba káguraufó nóra séra minááísáfé'a érai'e sénaumno súwana ¹⁹wiyómpakewi séna kemá Képarieri mé'a Maníkón-aúranka'a méraunana kawé'-áái siména si'maráísa'a músimamundasafe ²⁰ímba érai'e sémpo emá ímba aaimó sindá mérenana ánaaen-kanaa kemó súnda-tantaa'a paápé ína kawé'-úmai aái sínone súwasa ²¹máápa'lo méron-kwaasi Sékaráíyaamba amu'matuwé mésa sésa óraa'-amaan-daumpa'a nóintafenawa ayáátááka'a méraiyo wésuwana ²²máápa'a kuména ímba aái súwasa óraa'-amaan-daumpa'a kaainkáámbá awánaraiye suwaná ayáán-kwaame'naame'a wéna ímba aaimó súmba ména ²³wení kísau-kanaa tai'ówana wení naaópa'a kuráíye.

²⁴Komérowana awaainínkó Írísápéti ámu'a paápé éna aúpá'á séfataase-wiyomba maéna ²⁵séna Fasi'aénkó kawé'á uwásinkena miyámó uráintafe'a aamoí é'a ayáátááka'a iyámpói ímbo matinkáúnda misígáémó ímbá tai'áíye Írísápéti siyáíye.

Ísumbo ma'ankáínda-aaimo simámakain-aii.

²⁶Írísápéti ámu'ka'a ména afa'móráe-wiyomba maisuwówana Maníkó wení kísau-waasigon-awi'a Képarierimba wiyómpakemba ai'marówana Káriri-marafa'a Násareti-naopa'a kuména ²⁷moórá-arasigon-awi'a Máriaambo simámindasafena kunkáíye. Minárásígó ímba waaí maiyón-arasigo Téfitin-andafaken-kwaasiya'a áwí'a Yósepinka'a aái tarímarowana ²⁸wiyómpakewi Máriaampa'a kuména séna méwa'ono. Maníkó aamoí uwánkena esé'a méraiye simámuwana ²⁹óraa'-imayaa éna séna minááígóni áwáu nóran-aisafenawa síyó súwana ³⁰miwá séna Máriaaó Maníkó aamoí uwánkáífo ímba áá'a íno. ³¹Ámu'lo kaumáímo iyámpóímo ma'anké áwí'a Ísuwe simánkainone. ³²Wemá óraa'a éna óraa'-waasi-í'a

ínasa íyáákamai-Fasi'aenkon-ááninkon-iye sénááwe. Aíwá'nágon-awi'a Téfitimo kawáá-kísáúmó maiyáintemba Maníkó kawáá-kísáú aminana ³³Yékopun-andafaken-kwaasi kawáá-kísáú waé'wae'a ínana minkáwáá-áwí'á ímbo tai'áínda waé'wae'a íníye Képarieri súwana ³⁴Máryaa séna nóra séwa sénó. Kemá ímba waaí maiyé'a úwoi méraumne súwana ³⁵wíyómpakewi séna Maníkóni Ufaen-ámútánkó esé'a mérainana íyáákamai-Fasi'aenkoni fasi'aembá embá amína po ma'ánkénasa áfááran-iyampoi Maníkón-áánimban-iye sénááwe. ³⁶Enamááaraa-ininkon-awi'a Írísápéti áráamba kéna ámú'a kauráiyé. Age-ínímbán-iye wésewana ámú'a kauréna afa'móráe-wiyomba maisúwáiyé. ³⁷Maníkó seyaafá-tántáá'á fetóí wéena wenkwará'á miyá wéuwankaiye súwana ³⁸Máryaa séna Maníkóni kísau-arasi úmpo simásimendantemba Maníkó kembá miyá íníye súwana Maníkó ai'mákowi auwéna iyáiyé.

Máryaa Írísápétini namu'ó kuráin-aai.

³⁹Iyúwana kárika'a Máryaa ména íyáfasinena minúwóiyáán-úmai Yúndiyaa-marafa'a omápa'-aempa'a moórá-naopa'a wéna ⁴⁰Sékaráíyaani naaúmpa'a iyéna Írísápétin-awi'a mó tówana ⁴¹Írísápéti Máryaa amóísáúmba isówana iyámpóigo anówan-arumpimba ména úwaauiwa úwana Maníkóni Ufaen-ámútánkó Írísápéti arumpimbá óraa'a úwana ⁴²óraaka séna Maníkó kawe'á uwánkena fi'on-inimba kárika kawe'á uwátinkena embá óraaka kawe'á uwánkaraiye. Ma'ánkénda-iyampoigonkwar'a kawe'á wéuwankaiye. ⁴³Ímba súwí'wara'-inimba úndanifo kesí Fasi'aénkómbá ma'ánkénda-ininko éma kesí namu'á wétene. ⁴⁴Enamóísáúmba isáúnana sirumpimbó mérain-iyampoigo aamoí éna úwaauiwa uráiyé. ⁴⁵Maníkó simámakain-aai érai'a paápé íníye séndasafena Maníkó kawe'á uwánkáiyé Írísápéti siyáiyé.

Máryaa Maníkón-áámóí éna imó siyáin-aai.

⁴⁶Súwana Máryaa séna kesí imáyáago Fasi'aénkón-áwí'a mósá wémaraisa'a ⁴⁷⁻⁴⁹Maníkóni kísau-arasi úwoi-arasi únana ken-ímáyáá isaná sirunkó kawe'á isa'á Maníkó kawe'-ámp'á'ó mésínkáíwaimba aamoí uwánkaumne. Maníkó óraa-fasi'aenkwarawi óraa'a uwásínkáimba pósa kentáfésa sésa Maníkó kawe'á uwánkaraiye sénááwe. Káfé'o méraan-kwaasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye mináái símaesa kónááwe. Maníkó áfáá'orawi éna ⁵⁰wenaísamaifimbo méraan-kwaasisafena ááémo maé'ón-kwaasiye káfé'o méraan-kwaasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye arumbá uwátínkámaena iyíníye. ⁵¹Maníkó fasi'aréna fasi'aén-kísáú maéna kentúwí'o mósá máráán-kwaasi ti'mátu'makaiye. ⁵²Maníkó túwí'o wérain-kwaasi kárika'a múra tinkéna ímbo túwí'o wérain-kwaasi óraaka'a mósá wétinkaiye. ⁵³Tááimo wétain-kwaasi kawe-tántáá'á tiména sáwífa-tantaa'o makáan-kwaasi ímba tiména ti'mátukaiye. ⁵⁴⁻⁵⁵Maníkó

kentáá síwá'náwara Émbaramunfafenawara'a óraaka séna enkwára enaísaafitantambo íyawiwara'a sirumbá uwátínkámae'a iyónaumne siyáin-aaí ááka'a makéna kentáá Ísareri-waasisa wení kísau-waasisa wésuwa'nai-iyé Máriyaa séna ⁵⁶Írísápétiye ména kaumbo-wiyómbá maisuwéna wení naaópa'a kunkáiyé.

Írísápéti Yónimbo ma'ánkarain-aaí.

⁵⁷Kumúwana Írísápétini kanaa túwana iyámpói ma'ankówasa ⁵⁸Fasi'aénkó arumbó uwánkarain-aaí isésa wenamááraawe wení naaópakewiye isésa anówankwara'a aamoí uwánkaraawe.

⁵⁹Aamoí uwaná miniyámpóigó afakaumboé-no'waamba wáuwasa áúma káramai araenáemba ónae sésa afowán-áwí'a Sékáráiyawe simánkanae uwaná ⁶⁰anówa séna ímbanifo wenáwí'a Yóniye seró súwasa ⁶¹miwí sésa ímba ení waásifa'a miyán-áwí'á wéraiye suwaná ⁶²afowámbá áá'a káúnkowska tiyáán-kwaame'naame'-esa nóran-awira simánkainono suwaná ⁶³afowá aúfái-wandaai síméro séna waamé'naame úwasa máámúwana agaimaréna wenáwí'a Yóniye séna timúwasa awánésa óraa'-imayaa uwaná ⁶⁴Sékáráiya agaimaréna ói'a fetóí úwana aaí séna Maníkón-áwí'a mósá marówasa ⁶⁵mindáópaken-kwaasi táá'a úwana Yúndiyaa-marafa'a omápa'-aempa'a mináái wété úwasa ⁶⁶ísówi óraa'-imayaa ésa sésa miniyámpóigó ánaaemba nóran-kwaasiya mérainiyo sésa Fasi'aénkóní fasi'aémbá wesé'a méráiyé siyáawe.

Sékáráiyaamo siyáin-aaí.

⁶⁷Miniyámpóigó afowámbá Sékáráiyaaamba Maníkóní Ufaen-ámútánkó óraa'a uwánkowska Maníkón-aaí simátiména séna ⁶⁸Maníkó kentáásí Fasi'aénkó éna wení waásisa Ísareri-waasisa súwa'nai ena sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa wéimba póta wenáwíta mósá maránaumne. ⁶⁹Maníkó wení kísau-waasi Téfitin-andafakewimba fasi'aénkwáásí iyáfasinankaraimba póna sáwí'o úmaisaaamo méraundafinkemba kawé'-ámpátá mésinkainiye. ⁷⁰Naaófá'á Maníkó mináái wení kawé'-wáásí simátimuwasa agaimakáawe. ⁷¹Naaófá'á Maníkó kentáásáféna óraaka séna tíyámbó kembó uwátínkén-kwaasi namuro-wáásí ta'ótokempinkemba métiyanaumne siyáiyé. ⁷²Ááéma Maníkó kentáá síwá'násafena arumbó uwátinkainda-aaí séna wení fasi'aén-áái ááka'o maráinda-aaí siyáiyé. ⁷³⁻⁷⁴Maníkó Émbaramu kentáá síwá'násafena kentáásí namuro-wáásífákémbá mésinkainata ímba sáá'a ínata wení kísau maéta ⁷⁵wenaúranka'a kawé'-úmai arupise úmai maé'mae'o onda-ááísá óraaka'a siyáiyé. Sékáráiya simásuwéna séna ⁷⁶kesááninkoo entáfésa iyáákarai-Fasi'aenkon-aaímo simátímíndawi óne sénááwe. Aifa'á emá Fasi'aénkóní aambá wiyínone. ⁷⁷Fasi'aénkó wení waásiti sáwí-imayaa

maitiyuwéna kawel'-ámpá'ó métinkainda-aaí wésimatime Fasi'aénkóní aambá wiyínone. ⁷⁸Kentáásí Fasi'aénkó áfááraumai arumbá uwásinkenasa aafáúmó iyáúsenamo sámó kaintembá kawel'-ámpátá mésinkenasa sása kásinkainiye. ⁷⁹Kumeu'ó in-áémpá'ó méraawi puwíyantafena táá'ó iwáí sáma kátinkena kawel'-ámpá'á métinkainiye Sékáráiya siyáiyé.

⁸⁰Súwana miníyámpóígó óraa'a éna kawel'-ímáyáá wéena máásai-marafa'a ména Ísareri-waasi túranka'a paapé índa-kanaa túwana máásai-marafa'a méraiye.

Máryaa Ísumbo ma'ánkarain-aaí.

Mátíyu 1:18-25

2 ¹Minkánááfímbá Rómu-kamani-oraakon-awi'a Ógásitasi simátimena séna seyaafá'-márafákén-kwáásí túwí'a agaenááwe siyáiyé. ²Aifa'á túwí'ó agáún-kanaafimba Sáíriniyasi Síriyaa-waasiti kawáágómó méron-kanaafimba ³namupa'ó maifá'ó kuráawi kouwerésa kentí akúmbó méropa'a túwí'ó agáiyantafesa tiyáawe. ⁴Yósepi Téfitin-andafaken-kwaasi póna Káríri-marafa'a Násareti-naopa'a tuwéna Yúndiyaa-marafa'a Téfitini naaópa'a téna mindáópa'-awi'a Pétaemufa'a túwana ⁵awaainín-árásígó Máryaa ámú'a kaufúwana áwí'ó maíndasafena áí'maena túwana ⁶mindáópa'a ména iyámpóímo ma'ankái-kánáá túwana ⁷aifaráán-iyámpóí ma'ankéna iyámpóígoni unáánkwátóí úsúrena purumakagóní táúfapimba ánkaraíye. Túwí'a wéagauwasa sáwífa'-waasi wíyómpimba waásimo wááumo wáén-daumpa'a ówí'a tarówana purumakagóní naaúmpa'a mérena ma'ánkaraíye.

Sipisípiya'o káráwiyowi simátímakain-aaí.

⁸Mináémpá'ó sipisípiya'o káráwiyowi nó'waamba ufá'á wégawaanuwana ⁹Fasi'aénkó wení kísau-waasi wíyómpakemba ai'marówana sipisípiya'o káráwiyowifa'a paapé úwana Maníkóní sáma tuwówana kumúwasa awánésa áfááraumai táátafesa uwaná ¹⁰wíyómpakewi séna ímba táá'a íno. Ásé-aaí kusimátimunda pósa sáwífa'-waasi isésa áfááraumai aamoí uwánkanaawe. ¹¹Káfé'a Téfitini naaópa'a iyámpóí ma'ánkáisana miníyámpóígóntáfésa Maníkó iyáfasinankaraiwai Fasi'aénkón-íye sénááwe. Miníyámpóígó kenkwará'é fí'on-kwaasiye sáwí'ó úmáimo méraampinkemba kawel'-ámpá'á métinkainiye. ¹²Miníyámpóí ampantasámbá úsumái purumakagóní táúfapimba máráisa'a koawáné sé'a simásímakain-aaí érai'-aaí kentáá kawel'-ámpá'á mésinkaindawimba ma'ánkaraíye sénááwe súwasa ¹³minúwóiyáámbá wíyómpakewi sáwífa'a paapé ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ¹⁴wíyómpa'a Maníkón-áwí'a mósá maráúmne. Marapá'á Maníkó aamoimó uwátínkáín-kwaasi aaweyáá úmai méraawe siyáawe.

Sipisípiya'o káráwiyowi Ísumbo koawánaraan-aii.

¹⁵ Wíyómpaken-kisau-waasi wíyómpa'a kunuwerésa íyúwasa sipisípiya'o káráwiyowi sésa Fasi'aénkómó simásímakain-aisafeta Pétařemufa'a koawánanaisaiye sésa ¹⁶ minúwóiyáán-úmai kumbá Mářiyaae Yósepiye mésarai purumakagóni táufapimba Ísumba ánkaroýasa taawána ¹⁷ wíyómpakewimo siyón-aii miníyámpóigón-áái tasimátimesa ¹⁸⁻²⁰ kouwerésa simásímakain-aaisa érai'-aaiye sésa ísaron-aaisafesa koawánontafesa Maníkón-áwi'a mósá makáawe. Sipisípiya'o káráwiyowi simátimun-aii ísówi imáyáa uwaná Mářiyaa mináái áákaraaka'a éna imáyáa uráiyē.

Ísun-awi'o simánkarain-aii.

²¹ Iyámpói ma'ankéna afakaumboé-no'waamba wáuwasa miníyámpóigón-áúma kárámai araénáemba uwaná áwi'a simánkena anówamo ímbo ámú'o kaurónka'a wíyómpakewimo siyón-awi'a simánkena Ísuwe siyáiyē.

Símiyoniye Ánaae'a Ísumbo awánaraayan-aii.

²² Naaófá'ó Móseſe aaremó iyámpóimo matinkésa nombó pétuwesa miwítí naaópa'o iyíyan-aaimo siyáin-kanaa túwasarai Yósepiye Mářiyaae'a Ísumba áí'mesarai Fasi'aénkómbó amíyanesarai Yérúsaremu-naopa'a kurááye. ²³ Fasi'aénkóni áamámba Móseſe agaimaréna séna Fasi'aénkó séna kentí iyámpói aifa'á waai-iyámpóisómbá tí'mae'a kempá'á mátinke'a ení iyámpóiyē sénááwe Fasi'aénkó siyáiyē Móseſe agaimaréna siyáiyē. ²⁴ Moóráfa'a Fasi'aénkóni áamámba agaimaréna séna Maníkóntáfékai ísámai mááufu'-numa kae'á fámai agáékaiyo. Ímbo mááufu'o makékai mááufukaan-dumagon-aráá'a kae'á maimái agáékaiyo siyáiyē. Mináái miyá íyantafesarai Ísumba áí'mesarai Yérúsaremu-naopa'a kurááye.

²⁵ Kuyaná moóráwígon-awi'a Símiyoni Yérúsaremuſa'a ména kawel'-wáásí éna Maníkón-aaisafena fasi'ámai ména Ísareri-waasi kawel'ó uwátinkaindawimba amu'maréna mérowana Maníkóni Ufaen-ámútánkó wesé'a ména ²⁶ ááéma simáména séna ímba ááéma puwínompo Fasi'aénkóni Káráísitimba awané puwínone simámakaimba ²⁷ Maníkóni ámútanko imáyáa amúwana óraa'-amaan-daumpa'a imérowasarai Ísun-anófoiyai áamámba miyá siyóntafesarai Ísumba áí'mesarai óraa'-amaan-daumpa'a íyúyana ²⁸ Símiyoni miníyámpói tapéna Maníkóntáféna súwi simásuwéna séna ²⁹ Fasi'aénkóo simásímakaanda-aii káfé'a paápé isaná sirunkó kawel'á wéimba pó'a úwoi puwónaumne. ³⁰⁻³¹ Seyaafá'-wáásísáféna ísámai kawel'-ámpá'ó métinkaindawimbo íyáfasinankaandawimba é'a awánáúmne. ³² Fí'onkaa-waasi sáma

kátinkena kawel'-ámbá aráátiminana póna Ísareri-waasi súwíta sanaambá iyíniye Símiyoni siyáiyeye.

³³ Símiyoni miniyámpóigóntáféna súwasarai anófoiyai isésarai óraa'-imayaa uyaná ³⁴ Símiyoni séna Maníkó kawel'á uwátinkainiye simásuwena miniyámpóigón-anówantafena séna Maníkó maaniyámpói iyáfasinankaiye. Wentáfésa Ísareri-waasi tuwímbai Maníkóntáfésa kawel'-úmai méwasa tuwímbai tínaaemba uwámenaawe. Maníkó wemba waamékáámbá uwánkáisasa sáwí-aaimo simánkaiyawiti ³⁵ sáwí-imayaa seyaafá'-wáásí túranka'a paapé íniye. Ááiwara-tantaako faiyáráisanamo áí'o intenkáámbá umbai-tántáákó enarumpimbá tíniye Símiyoni Máriaantafena siyáiyeye.

³⁶⁻³⁷ Moórá-ininkon-awi'a Ánaa Maníkón-aaimo simátimun-ininko ména Ásan-andafaken-inimba Fániyuerin-ayáámúnko éna waafí maiyéna afakaeté-aatai maisuwówana awaai'ók puwúwana ayáátááka'a 84 aatai maisuwéna áráamba kéna aasiyaasi-kánáá óraa'-amaandaumpa'a iména aafáyáara'e fénáímpinka'e nó'waane Maníkón-áwí'a mósá wémarena inái aantembo síndasafena ímba tómbá wénena ³⁸ Símiyoni sún-kanaa wewará'á ewaa'á taména Maníkóntáféna súwi séna miniyámpóigón-aai simátiména Maníkó Yérúsaremufaken-kwaasi sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa siyáíndawimba wéamu'maraundawintafena miniyámpóigón-aai simátímakaiye.

Yósepiye Máriaa'e'a Násareti-naopa'o kurááyan-aai.

³⁹ Yósepiye Máriaa'e'a Fasi'aénkómó siyáin-amaamba tai'ásuwesarai Kárriri-marafa'a mindáraití naaópa'a Násaretifa'a koméroyana ⁴⁰ mindáraití iyámpóigo óraa'a uwáwéna fasi'ámai ména kawel'-ímáyáá úwana Maníkó kawel'á uwánkaraiye.

Ísu iyámpóiya'a óraa'-amaandaumpa'o iyáin-aai.

⁴¹ Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaiimo í-tánón-kánáá túntemba Ísun-anófoi Yérúsaremu-naopa'a kógo urááye. ⁴² Ísu sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisukónka'a Yúndaa-waasiti áwáu arááíwaesarai mintánómbó náiyantafesarai Ísumba áí'maesarai Yérúsaremufa'a koméroyana ⁴³ mintánón-kánáá tai'ówasa miwítí naaópa'a wété uwaná Ísu Yérúsaremufa'a mérowasarai anófoi ímba awánésarai ⁴⁴ imáyáa ésarai wenamááraase'a aampa'á wéwiye-imayaa ésarai aampa'á wéwesarai fenómpinka'a wétoso uwasarái mindárai miwítí naaóraafine timááraafinemo tíndawe sésarai ayaafái uyambá ⁴⁵ ímba awánésarai ayaafái uwááesarai aneka'á tauwerésarai Yérúsaremufa'a koayaafái úmaesarai kuyambá ⁴⁶ kaumbo-kánáá maisúwóyana óraa'-

amaan-daumpa'a mérowasarai anófoiyai awánaraaye. Yúndaa-waasi aaimó simátímún-kwaasiti afufumpimbá Ísu ména miwí táái wéisena mináásáféna tísai úwasa ⁴⁷anondáá wembá áisai uwaná wení kawe'-ímáyááfínkémbá simátimuwasa isésa táátafesa uwasá ⁴⁸anófoi taawánésarai táátafesarai ésarai tiyáámba píkinesarai anówa séna kesááninkoo enafoékai ayaafái úmaekai wénuyana sirunkó umbái wétaifo nóra séwa miyá wéono súwana ⁴⁹Ísu séna nóra sékaiya siyaafái wéoyo. Kesifoní naaúmpa'a méraumpo nóra sékaiya ímba ísaraayo súwasarai ⁵⁰minááígóní áwáu ímba kawe'-úmai ísaraaye.

⁵¹Ímba ísóyana Ísu anófoise'a Yérúsaremufakemba Násareti-naopa'a téna miwí tááisafena ewé símaena wéiyena tamérowana anówa Ísumo urómbe imáyáa wéna mérowana ⁵²Ísu óraa'a uwáwéna kawe'-ímáyáa wéuwasa Maníkówé waásiye aamoí uwánkaraawe.

Yónimo simátímakain-aii.

Máttyu 3:1-12, Máaka 1:2-8, Yóni 1:19-28

3 ¹Rómu-waasiti óraakon-awi'a Táipíríyasi ména kawáá-kísáú maiyéna sísamaifakemba séfataase-aatai maisuwónka'a Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awi'a Póntiyasi-Páírati maúwana Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti maúwana áfákon-awi'a Fírípi wemá Ítúríya-marafa'e Térékónaitisi-marafa'e káráwiyuwana Ráiseniyaasi Ápíríni-marafa'a káráwiyuwasa ²miyáumai-waasi káráwiyonka'a Ánásiye Káyafaasiye aifa'-ámáán-káwáágórái méroyanka'a Sékáráíyaan-ááninkon-awi'a Yóni máásai-marafa'a mérowana Maníkó aai simámuwana ³Yóni Yóndani-nonkoni arúfá'á wénena simátimena séna sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tíya'a nombá maitínkáanana Maníkó kentí sáwí-imayaa maitiyuwáíniye Yóni siyáíye. ⁴Miyá súntafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna séna

moóráwigo máásai-marafa'a ména aaemáiyakemba séna

Fasi'aénkóní aambó wi'ankáiyamba wení aambá arupíse

íyana minámpá'á wíno. ⁵Omá'a kárámai ukwítu'mae koró.

Kaentaén-ámbá arupíse oro. Kumpékaape'o uráin-amba maimái

kawe'án-oro. ⁶Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba

kawe'-ámpá'ó métinkaindawimba ai'maráínana kumínda

seyaafá'nánká awánánááwe

Áísáya agaimaréna siyónka'a póna Yónintafena mináái siyáíye.

⁷Súwasa Yóni nombá maisinkáinkwae sésa sáwífa'-waasi wempá'á tóso uwaná Yóni simátimena séna iyáncó póigon-araa'an-owe. Maníkó kentí sáwí-meyamba timínífo náawa sisará iséra inkaisé wéteo. ⁸Kentí sáwí-kisau tuwé'o Maníkómpá'ó té'o é'a kawé-kísáú maíya'a tuwánánaumne. Émbaramu kentáá síwá'ná ímba póta Maníkóní kawé'-wáásísá úne

sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. Maníkó Émbaramun-aísaafitantamba ónááwemo sénaraa maanóntámpínkémbá kanaámpó'a waási úráaro sisa'á úráawisino. Émbaramun-aísaafitantambo uráundawi póta kawe'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. ⁹Ímbo kawe'-árámbó íyáín-taimo áwáufimbo ayáímai iyafímbó agaisúwáántemba Maníkó miyáumai kentí sáwí-meyamba timíniye Yóni siyáíye.

¹⁰Súwasa isésa sésa simásimenda-aaisa nórasaawa ónaumno suwaná ¹¹Yóni séna kae'-únánkwátóimo makéwi ímbo makéwi moórá-mora tíméro. Tómbá makéwi ímbo makéwi moórá-mora tíméro Yóni súwasa ¹²taakisi-óntámbó máún-umen-kwaasi Yóni nombá maisinkáínkwaé sésa wempá'á tésa sésa óraako ómpo nórasaawa ónaumno suwaná ¹³Yóni séna ímba karo'á símai óraa'-ontambo maíyamba taakisi-óntán-aantemba máéro súwasa ¹⁴i-wáásí sésa kesáá nórasaawa ónaumno suwaná Yóni séna tínkantuke'a miwítí óntama maénae ímba seró. Karo'-áái simátíme'a miwítí óntama maénae ímba seró. Kentí kísaugoni méyántáfé'a ímbo kaórémba tirunkó kawé'á ina'a méraaro Yóni siyáíye.

¹⁵Yúndaa-waasi Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba amu'marésa mésa Yónin-aai isésa óraa'-imayaa ésa sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai wemá Yóniya'i fi'owawa'iyó suwaná ¹⁶Yóni séna kesínaaembo tándawi wemá óraako kembá íyáákaraifo wemó aai síndara'o kemó sendá sáwí'an-íye. Kemá nombá maitinkánaumpo wemá Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá ai'maráínana kuména kempímbá óraa'a uwátinkena iyamó agáéntemba íniye. ¹⁷Aawinkwínaumo sipetifímbó mósá makésamo mentúwááwanamo anómbo marapá'ó kúmísanamo ásimo fiyúndágo aútúwáísasamo kámakama'o in-íyáfímbó wiyú'maimo agaisuwésamo anómbo naaúmpa'o mósá máráántemba waási miyaráámbá íniye Yóni séna ¹⁸Maníkóní ásé-aai ísámai kawé'á íwae séna miyán-áái simátíma'maena iyáíye.

Ísumba nombó maiyánkarain-aai.

Mátíyu 3:13-17, Mááka 1:9-11

¹⁹⁻²²Yóni simátíma'mae wéiyena sáwífa'-waasi nombá maitinkéna ánaaemba Ísumba maiyankówana inaí súwana kampúaran-tawaaí tuwínkaa'-úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó mááufu'-numaraamba úmaena ane'á kumbérowana aagó aantemba wíyómpakemba séna emá kesááninko óna'a en-ímáyáá wée'a áfááraumai aamoí uwánkaumne siyáíye.

Yóni Maníkóní ásé-aai simátímumbanifo Káríri-marafaken-kawaagon-awí'a Éroti áfákon-awaainínkón-áwí'a Érótyasimba maiyówana

mindásafena fí'o-fi'on-tantaa'o sáwí'o úntafena Yóni séna sáwí'a óne súwana Éroti Yónimba áí'mai ándáfa'a ankéna mindásafena sáwí-kisau maimaéna iyáiyé.

Ísun-aíwá'náti túwíkon-aaí.

Máttyu 1:1-17

23 Ísu marapá'á kumbéna moórá-waai úmai siyáánkai-aatai maisuwéna wénena Maníkón-aaímo simátiminda ómbarena úwasa waási imáyáa ésa sésa Yósepin-ááninkon-iyé siyáawe.

Yósepi afowán-áwí'a Írai úwana

24 Írai afowán-áwí'a Mátáti úwana

Mátáti afowán-áwí'a Rífái úwana

Rífái afowán-áwí'a Méri kai úwana

Méri kai afowán-áwí'a Yánai úwana

Yánai afowán-áwí'a Yósepi úwana

25 Yósepi afowán-áwí'a Mátátayasi úwana

Mátátayasi afowán-áwí'a Émósi úwana

Émósi afowán-áwí'a Néamu úwana

Néamu afowán-áwí'a Ésírai úwana

Ésírai afowán-áwí'a Nágai úwana

26 Nágai afowán-áwí'a Méati úwana

Méati afowán-áwí'a Mátátayasi úwana

Mátátayasi afowán-áwí'a Sémeni úwana

Sémeni afowán-áwí'a Yóséki úwana

Yóséki afowán-áwí'a Yónda úwana

27 Yónda afowán-áwí'a Yóánani úwana

Yóánani afowán-áwí'a Résa úwana

Résa afowán-áwí'a Sérápáperi úwana

Sérápáperi afowán-áwí'a Síáritiyeri úwana

Síáritiyeri afowán-áwí'a Nérai úwana

28 Nérai afowán-áwí'a Méri kai úwana

Méri kai afowán-áwí'a Éndai úwana

Éndai afowán-áwí'a Kósamu úwana

Kósamu afowán-áwí'a Érímendamu úwana

Érímendamu afowán-áwí'a Éya úwana

29 Éya afowán-áwí'a Yósúwa úwana

Yósúwa afowán-áwí'a Éríyesa úwana

Éríyesa afowán-áwí'a Yórimu úwana

Yórimu afowán-áwí'a Mátáti úwana

Mátáti afowán-áwí'a Rífái úwana

30 Rífái afowán-áwí'a Símiyoni úwana

Símiyoni afowán-áwí'a Yúndaa úwana

- Yúndaa afowán-áwí'a Yósepi úwana
 Yósepi afowán-áwí'a Yónamu úwana
 Yónamu afowán-áwí'a Éráyakimu úwana
 31 Éráyakimu afowán-áwí'a Mériya úwana
 Mériya afowán-áwí'a Ména úwana
 Ména afowán-áwí'a Mátáta úwana
 Mátáta afowán-áwí'a Nétáani úwana
 Nétáani afowán-áwí'a Téfiti úwana
 32 Téfiti afowán-áwí'a Yési úwana
 Yési afowán-áwí'a Ópéti úwana
 Ópéti afowán-áwí'a Póási úwana
 Póási afowán-áwí'a Sárimoni úwana
 Sárimoni afowán-áwí'a Násoni úwana
 33 Násoni afowán-áwí'a Ámínándapu úwana
 Ámínándapu afowán-áwí'a Ándimini úwana
 Ándimini afowán-áwí'a Ánáí úwana
 Ánáí afowán-áwí'a Ésíroni úwana
 Ésíroni afowán-áwí'a Pérési úwana
 Pérési afowán-áwí'a Yúndaa úwana
 34 Yúndaa afowán-áwí'a Yékopu úwana
 Yékopu afowán-áwí'a Áísáaki úwana
 Áísáaki afowán-áwí'a Émbaramu úwana
 Émbaramu afowán-áwí'a Téra úwana
 Téra afowán-áwí'a Né'o úwana
 35 Né'o afowán-áwí'a Séráki úwana
 Séráki afowán-áwí'a Ríyu úwana
 Ríyu afowán-áwí'a Péréki úwana
 Péréki afowán-áwí'a Ípa úwana
 Ípa afowán-áwí'a Síra úwana
 36 Síra afowán-áwí'a Kénaani úwana
 Kénaani afowán-áwí'a Áfákisati úwana
 Áfákisati afowán-áwí'a Sému úwana
 Sému afowán-áwí'a Nówaa úwana
 Nówaa afowán-áwí'a Rémeki úwana
 37 Rémeki afowán-áwí'a Métúsara úwana
 Métúsara afowán-áwí'a Ínóki úwana
 Ínóki afowán-áwí'a Yéreti úwana
 Yéreti afowán-áwí'a Mál'árariri úwana
 Mál'árariri afowán-áwí'a Kénaani úwana
 38 Kénaani afowán-áwí'a Ínosi úwana
 Ínosi afowán-áwí'a Sėti úwana
 Sėti afowán-áwí'a Ándámu wemá

Maníkón-áánimban-iyé.
Miwí Ísun-aíwá'ná owé-ímáyáá uráawe.

Waántáwanko Ísumba ma'máimo awánarain-aii.
Mátíyu 4:1-11, Mááka 1:12-13

4 ¹Yóni Ísumba nombá maiyankónka'a Maníkóní Ufaen-ámútánkó Ísumba óraa'a uwánkena simámuwana Ísu Yóndani-nomba tuwéna máásai-marafa'a komérowana ²waántáwanko Ísu sáwí'o índá awánánae súwana Ísu ímba tómbó nómba ména ayáátááka'a 40 no'waamba waúwana áfááran-aii tówana ³waántáwanko séna emá Maníkón-ááninko úne wésempo maanóntánkóntáfé tómbá úréna'a naanó siyó súwana ⁴Ísu séna Maníkón-aii aúfáífinkemba séna
tómbó náiyawi aantemba waási ímba fasi'átinkainifo Maníkómó siyáintemba
seyaafá'á íyana fasi'átinkainiye
siyáimba pó'a emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁵waántáwanko Ísumba áí'maena iyéna minúwóiyáán-úmai seyaafá'-máráfá'ó káráwiyon-kwaasi aráánamena ⁶séna seyaafá'-máráfá'á káráwiyuwo sénamo símakaimba moóráwigomba kesí imáyáafinkemba kanaa'á tíménda isa'á embá áménana enáwíko iyíniye. ⁷Ken-ímáyáámó mósá máréna'o é'a káráwiyi-kisau áména káráwiyuwo waántáwanko súwana ⁸Ísu séna Maníkón-aii aúfáífinkemba séna
kentí Fasi'aénkó Maníkómpá'á imáyáa
é'a wenáwí'-aantemba mósá maré'a wení
kísau aantemba máéro
siyáifo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁹⁻¹¹waántáwanko Ísumba áí'maena Yérúsaremu-naopa'a wéna óraa'-amaan-dankoni amifa'á móankena séna Maníkón-aii aúfáífinkemba séna
Maníkó wíyómpakemba wení kísau-waasisomba
ti'maráínasa enká'á káráwiyonaawe.
Moóráfimba séna
óntanka'a aísamai turaráanafo
sésa tiyáántandesa faramónááwe
siyáiyé. Mindásafe emá Maníkón-ááninko úne wésempo maankákémbá ásáfenasa wíyómpakewi farámbaesa marapá'á múankaaro waántáwanko súwana ¹²Ísu séna Maníkón-aii aúfáífinkemba é'a miyá siyéna moórá-aiiwara'a séna
kentí Fasi'aénkó Maníkómbá
áísai úmai isánae ímba seró
siyáimba emó séndantembo miyámó ékaa Maníkómbá
áísai úmai isáúsino. Mindásafemo emó sénda ímba miyá ónaumne Ísu súwana ¹³waántáwanko seyaafá'-tántáátáféna Ísumba áísai uwásuwena séna kárika aneka'á taáísai ónaumne séna auwéna kóuraiye.

Ísu wení kisaumo ómbakain-ai.

Máttyu 4:12-17, Mááka 1:14-15

¹⁴Kúwana Maníkóní Ufaen-ámútánkóní fasi'aénkó Ísumpimba wérowana Ísu máásai-marafa'a tuwéna Káríri-marafa'a komérowana wenááigo seyaafá'-márafá'á wété úwana ¹⁵miwítí áamáán-daumpimpa'a Ísu simátimuwasa seyaafá'nánká wenáwí'a mósá makáawe.

Násaretifakewi Ísumba tínaaembo uwánkaraan-ai.

Máttyu 13:53-58, Mááka 6:1-6

¹⁶Minkákémbá Ísu kárikomo maé'éún-daopa'a Násaretifa'a koména Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaa aasiyaasi-kánáá áamáán-daumpa'a imáéntemba miyáumai iména Maníkón-ai aúfáífinkembo simátimindasafena iyáfasinowasa ¹⁷naaófá'á Maníkón-aaimo siyówi Áísáya agaimakón-kwandaai ámúwana maiyéna fariyéna moórá-ai awánéna séna

¹⁸Fasi'aénkóní ámútanko kesé'a méraiye. Úwoi-waasisafe kesí ásé-ai kosimátimiyo séna si'mákaifo Fasi'aénkóní ámútanko kesé'a méraiye. Ta'ótokaan-kwaasisafe'a kemá faútínkáana'a méraaro siyé-áái kosimátimiyo. Túrambo kafíkáin-kwaasisafe aneka'á túrambo awánáíyan-ai kosimátimiyo. Tirumbó umbaimó táínda-waasisafena minúmbái-tántáá'á tai'áíniye siyé-áái kosimátimiyo.

¹⁹Fasi'aénkó wení waási

kawe'ó uwátinkainda-kanaagon-ai kosimátimiyo séna si'mákaiye agaimaréna siyáíye Ísu simásuwena ²⁰mináúfái-wándáái owepámai káráwiyowimba aména aái simátimindasafena mara'á mérowasa mindáúmpá'ó méron-kwaasi aái sínena úwasa aúrampimba karákówana ²¹Ísu séna minááímó súna'o ísérón-ai afora'á paápé iye súwasa ²²ísésa aifa'á kawe'-áái siyé sésa aamoí uwánkésa ánaaemba óraa'-imayaa ésa sésa Yósepin-ááninko éna maankákéwí éna kesáámó úndanten-kwaasin-ifo nóra sénawa miyán-áái síyó suwaná ²³Ísu séna waási waé'mai-ai sésa emá tíyofaan-waasi ómpo enáúra'a eyáárika kawe'án-uwo wésewe. Mináái kentáfé'a simásuwe sé'a Kápaneamu-naopa'a kawe-kísáú maiyáanata ísaraumpo maanká'á ení naaópa'wara'a miyán-kísáú mauwó kentáfé'a síyambanifo ²⁴érai'a simátime sune. Maníkón-aaimo simátímíwai wení waásifa'a Maníkón-ai kosimátiminenamo wimbá wenamááraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iye sésa wenáwí'a ímba mósá wémaraawe. ²⁵Érai'-ai sénaumpo ísáaro. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráiyaa méronka'a kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba maisuwéna ímba aa'á téna aawai tówana minkánáá Ísareri-waasiti marafá'á keto'-ínímbá sáwífa'a mérowana ²⁶Maníkó ímba minkétó'-ínímbá kotúwa'nai ínone séna fí'om-barafaken-keto'-

inimba Sáíndóni-marafa'a Sáréfati-naopaken-ininkomba koáwa'nai uwó séna Maníkó Íráiyaamba ai'marówana kuráiyé. ²⁷Naaófá'á moóráwigo Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráisa méronka'a Ísareri-waasiti marafá'á túmo námombo kón-kwaasi sáwífa'a mérowana Maníkó minkwáásísómbá ímbo asófatinakaraimbanifo fi'om-barafa'a Síriyaa-marafaken-kwaasi áúmo námombo kón-kwaasigon-awi'a Néamanimba asófankaraiye Ísu súwasa ²⁸minámáán-dáúmpá'ó mérowi isésa imáyáa ésa kentáásáféna Maníkó ímba túwa'nai íniye Ísu wésiye sésa tirunkó ika fówasa ²⁹íyáfasinesa Ísumba ta'ótokesa tafisímaesa máápa'a kúwákárúwesa miwítí naaó'-omapa ámémpa'a famétuwanaesa uwaná ³⁰énifo Ísu tufíntuwena kóuraiye.

Arumpimbá sáwí-amutambo mérowin-aai.

Mááka 1:21-28

³¹Ísu Káriri-marafa'a Kápaneamu-naopa'a koména Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaara'a áamáán-daumpa'a iména aaí simátimuwasa ³²isésa óraaka'o súntafesa óraa'-waasigoraamba siyé sésa táátafesa uráawe.

³³Táátafesa uwaná minámáán-dáúmpá'á moóráwigo sáwí-amutamba wenarumpimbó méron-kwaasigo óraaka séna ³⁴Ísu Násaretifakewi óne. Kentáá nórawa ínewa'ono tasínkambaisaawa tai'áínono. Embá awánáúndawi Maníkóní kawé-kísáú-wáásígó óne súwana ³⁵Ísu sáwí-amutankontafena óraaka séna aseré minkwáásí auwé kóuwo súwana misáwí-ámútánkó minkwáásí famé'auwowana túranka'a tanaa fówana ímba sáwí'o uwánkomba úwoi kóúwasa ³⁶awánésa táátafesa ésa keáímbá sésa nóran-aaiya wésiyo. Fasi'aén-áái sáwí-amutantafena óraaka simátímísasa tirumpinkémbá wégowe suwaná ³⁷miyán-áái Ísun-aai mináémpá'á wété úwasa ísaraawe.

Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatinakarain-aai.

Máttyu 8:14-17, Mááka 1:29-34

³⁸Ísówana Ísu minámáán-dáúmpá'á tuwéna Sáímonini naaúmpa'o iyúmba Sáímonin-aráandaomba áuiya kówana mérowasa Ísumba simámúwana ³⁹iséna wempá'á téna áuiyagontafena séna tai'aaó súwana mináúíyá tai'ówana íyáfasinkwena tómbá agaimái tímakaiye.

⁴⁰Úwasa fenómpinka'a fi'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi tí'maesa Ísumpa'a tuwaná ayáámba ta'ótorowasa asófaraawe. ⁴¹Miyá úwasa sáwí-amutantomba sáwífa'-waasi tirumpinkémbá tiyuwésa óraaka sésa Maníkón-ááninko óne simásuwesa kóuraawe. Sáwí-amutamba imáyáa ésa Ísuntafesa Maníkómó íyáfasinankaraiwai iyé-ímáyáá untáféna Ísu aseráaro súwasa tiyuwésa kóuraawe.

Yúndiyaa-aempa'o Ísu simátímakain-aii.

Mááka 1:35-39

⁴²Kóuwana aafáúmó iyáúsunka'a Ísu mindáópa'a tuwéna Maníkómpá'á inaimó síndasafena ímba waásimo méropa'a komérowasa ayaafái úmai awánésa sésa kónafo keséta méraao suwaná ⁴³Ísu séna fí'on-daopimpa'wara'a ásé-aii Maníkó wení waásimo kawááin-aii kosimátimenaumne. Miyámó ondasáféna Maníkó si'mákaisa'a kunkáumne séna ⁴⁴tiyuwéna Yúndiyaa-aempa'a koména ámáán-daumpimpa'a simátíma'maena iyáiyé.

Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aii.

Mátíyu 4:18-22, Mááka 1:16-20

5 ¹Moórá-kanaa Ísu nonkwaaúnkóní áwáífa'-awi'a Kénésárétifa'a mérowasa Maníkón-aii isánae sésa tóso ésa famé'maesa tuwaná ²⁻³kae'á kári'-nompin-taomba nonáámááífa'a wérowana moórá Sáímoninde wérowana awánówasa mófáá'o tóróyan-kwaasi mindómpín-táómba tuwésa mare'mare'-únámbá wénonkwiyuwana mintáómba úwoi wérowana awánéna Sáímonini nompín-táómpimba iyáténa Sáímonintafena séna ewaa'á maimaé waaó súwana ewaa'á fafúsúmaena nonáwáífa'a kúwana Ísu mimpímbá mara'-ména seyaafá'-wáási simátímakaiye.

⁴Simátiména Sáímonintafena séna nompín-táómba fafúsúmae nonafufumpá'á kuré ewé ení waásiye mare'mare'-únámbá túwéwana nompímbá kumína'a mófáá'a fasináaro súwana ⁵Sáímoni séna óraakoo káfé'-no'waamba miyámó úmae iyúndasa ínta mófááta toráúndasa úwoisa méraumpo emó séndantemba ónaumne séna ⁶nonafufumpá'á wésa mare'mare'-únámbá túwówana nompímbá kumúwana sáwífa'-mofaa'a minúnámpímbá ówitena taráráaráántamba úwasa ⁷moórá-nompin-taompimba miwítí waási mérowasa awánésa tiyáán-tuwaa'a ésa tasúwa'nai oro suwasá tésa minkáé-táómpimba mófáá'a mósá márówana ówitena umbaí téna nompímbó kúwáférááraantamba úwana ⁸Sáímoni Pítaa miyámó úmba awánéna Ísu óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena séna Fasi'aénkóo sáwí-waasi úmpo siyuwé waaó siyáiyé. ⁹Sáwífa'-mofaa'o tóróntafena Pítaawe wesé'o méron-kwaasiye táátafesa uwasá ¹⁰Sáímoniye mófáá'o to'maésarai núyawí Sépétin-ááninkai-tuwi'a moóráwigo Yémísi úwana moóráwigo Yóni mindáraiye táátafesarai uyaná Sáímoni Pítaa Ísuntafena séna Fasi'aénkóo sáwí-waasi úmpo siyuwé waaó súwana Ísu séna ímba áá'a íno. Mófáá'o to'maé wénomba minkísáú ifátuwe'a káfé'a waási tafisíyasa kesiráái wáéro súwasa ¹¹mindómpín-táómba tafisímaesa nonáámááífa'a mámaresa miwítí kísau ifátuwe'a Ísumba arááíwakaawe.

Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwánkarain-aii.

Mátíyu 8:1-4, Mááka 1:40-45

¹²Moórá-kanaa Ísu moórá-naopa'a mérowana moóráwigo seyaafá'áúfá'ó námombo kón-kwaasi Ísumba awánéna óraakon-iyé séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aúí'á uwásinkainone súwana ¹³Ísu ayáámba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana minúwóiyáámbá kawáúguwana ¹⁴Ísu óraaka séna enáúra'a kawáúwifo naaófá'ó Mósesemo siyáintemba áamáán-kisau-waasifa'a wéma enáú máaraatime póíma tímínasa Maníkóntáfésa ísámai tufú'mai agaiyasa seyaafá'nánká awánéna áurakemba kawáúwiye sénááwe. Énifo enáúra'o uwánkaunda-aii simátimunafo sé waaó Ísu súwana ¹⁵ifátuwena kawé'ó uwánkon-aii simátíma'maena iyúwana minááígó naaó'-nao'a wété úwasa sáwífa'nanka tóso ésa wenáái wéise'a onaná tí'o

in-kwáásí asófátinkainkwae sésa tóso uwaná ¹⁶énifo Ísu Maníkómpá'á inaimó síndasafena máásai-marafa'a kógo uráiyé.

Ísu aísamaimo pukówaimba kawé'ó uwánkarain-aii.

Mátíyu 9:1-8, Mááka 2:1-12

¹⁷Moórá-kanaa tuwímbai áamáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yérúsaremu-naopakene Káírí-aempakene Yúndiyaa-aempakene tóso ésa Ísu moórá-naumpa'a aaimó wésimatimumba taísaraawe. Maníkó Ísumba asófátinkainda-fasi'aemba amúwana mérowasa ¹⁸tuwímbai aísamaimo pukówimba wandaaifimbá marésa taawiya'maé tésa Ísumpa'a máánkáananasa kawé'á ínkwae sésa tumbá ¹⁹mindáúmpá'á sáwífa'-waasi sisipáá uwasá ímba kanaa'ó iyóraantamba ésa naanamifa'á taawiya'maé imésa afaa'á aúsámareasa ándára ta'ótorea túwówana kuméména waásifimbo Ísumo mérompimba aúranka'a kumúwana ²⁰Ísu taawiya'maésamo tun-kwáásímó érai'a kawé'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ²¹ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé keáímbá sésa Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínífo waási ímba miyá ónááfo Maníkómbá karaánáa'á ánkáiyé suwaná ²²Ísu minímáyáámó umbá iséna séna nóra séra miyán-ímáyáá wéoo. ²³Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafena sénamo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamaimo pukáindawintafena sénamo eyáárika'a íyáfasine waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó awánánááwe. ²⁴Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaa maitiyúwáanda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna isaaó. Íyáfasine ení wandaaí

maimaé ení naaópa'a waaó súwana ²⁵túranka'a íyáfasinkwena wení wandaá wémaena Maníkón-áwí'a mósá maréna wení naaópa'a kúwasa ²⁶seyaafá'nánká táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ímbo awánáunda-i'a isatá awánáúmne sésa táátafesa ésa tiyáámba tóipimba fáákaawe.

Ísu Rífáimbo áántarain-ai.
Máttyu 9:9-13, Mááka 2:13-17

²⁷Ánaaemba Ísu aampa'á wéwena awánómbo taakisi-kísáúmó maúwain-awi'a Rífái taakisimó máún-daumpa'a mérowana Ísu awánéna séna íyáfasine kesé'a tiyó súwana ²⁸íyáfasinena seyaafá-tántáá'á tuwéna wembá arááíwa'mae wéna ²⁹Ísuwe'o náíndasafena wení naaúmpa'a óraa-tomba agaúwasa taakisimó máún-kwaasiye fí'o-fi'on-kwaasiye Rífáini naaúmpa'a tamésa mindáraise'a tamésa tawémandowasa ³⁰ámáán-kawaa-waasiye miwítí amáámbo sun-kwáásiyé Ísuni kísau-waasisafesa aaisambá tiyésa tísai esa sésa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásísé'a tómbá wénao suwaná ³¹Ísu iséna séna tíyofaan-kwaasi kawé-úmaimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-oyo tí'o in-kwáási wétuwa'nai-owe. ³²Mindásafe'a arupíse úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'o úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáúmne Ísu siyáiyé.

Tómbó aawentamó on-áái.
Máttyu 9:14-17, Mááka 2:18-22

³³Suwasá tuwímbai Ísuntafesa sésa Yóni nombó maitínkáíwaini kísau-waasi moórá-mora-kanaa Maníkóntáfésa imáyáa ésa tómbá ímba wénesa inái aantemba wésewasa amáán-kawaa-waasiti kísau-waasiwara'a miyá wéoyo ení kísau-waasi ímba miyá ombá tóné noné úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoyo suwaná ³⁴Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómbo kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. ³⁵Ánaaemba minkwáásígómbá áí'mae kóiyana minkánáa amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáiyé.

³⁶Ísu mináái simátimena maarán-áái waé'mai-ai séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba káramai wéfaruwowe. Miyámó íyana aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. ³⁷Aú-anda-aran-domba ááéeraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a

fatíwiniye. ³⁸Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawe. ³⁹Ááeraan-anda-aran-dombo naawímó ombá sésa ááeraan-anda-aran-donko áse wéiye sésa aú-anda-aran-domba ímba sínkáíye wésewe.

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-aii.

Mátíyu 12:1-8, Mááka 2:23-28

6 ¹Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísuwe wení kísau-waasiye kísaufa'a wíti-ton-kísaufa'a wéwesa wení kísau-waasi wíti-aramba kítúmai ási pítuwesa nowasá ²ámáán-kawaa-waasi tuwímbai tuwánésa sésa saagaan-kánáa aambá fáí'makaawa'a nóra séra miyá wéoo suwaná ³Ísu séna naaófá'á Téfitimo uráimba aúfáífimbo agaimakáin-aigoni áwáu ímba ísaraawe. Téfitiye wení waásiye táái tówana ⁴Téfiti Maníkóní ámáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wéna wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo ámáán-kísau-waasi aantembo né'ómbaniye. Téfiti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráambá wésewe. ⁵Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáará'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáará'ó waásimo kísau máemba kendén-iyé Ísu siyáíye.

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aii.

Mátíyu 12:9-14, Mááka 3:1-6

⁶Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísu ámáán-daumpa'a iyéna wésimatimuwana moóráwigo ayáánúrapa'-ayaambo kemporarón-kwaasi mérowasa ⁷ámáán-kawaa-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé mésa Ísuntafesa saagáiyá póna minkwáásímó kawé'ó uwánkainataamo éta ta'óto'maisa aafintá maiyankánaumne sésa Ísumba awánomba ⁸Ísu minímáyáámó umbá iséna ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna iyáfasine kemó méraundara'a imauwó súwana iyáfasinena Ísumpa'a túranka imaúwana ⁹Ísu miwísáféna séna moórá-aaisafe'a tísai ónae'a sune. Kentáási ámáán-aafimba nóin-aaiya wéraiyo. Saagaan-kánáará'á póta kawé-kísáúsááwá máúm sáwí-kisusaawa wémaumno. Waási túwa'nai onasasááwá kawerá óna tínkamonasasaawa puwónááo tísai ena súwasa ímba aai suwaná ¹⁰Ísu mótuwana-metuwana éna ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna enayáamba fárútuwao súwana ayáamba fárútuwowana kawé'á uwánkowana ¹¹miwí tirumbá áfááraumai sáwí'a úwasa nóra úmaisawa tufuwónaumno sésa kemó mérompimba keáímbá siyáawe.

Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aii.

Mátíyu 10:1-4, Mááka 3:13-19

¹²Minkánáará'á Ísu fenómpinka omápa'a iména ímba aúma waéna Maníkómpá'á inaí símae wéiyuwana ¹³siyarówana Ísumbo arááiwa'mae

kun-kwáásí táántowasa íyúwana minkwáásíffnkémbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi toráumai séna kesí aantá-waasin-owe séna túwí'a siyáiyé.

¹⁴Miwí túwí'a séna moóráwigo Sáimoniye séna aú-awi'a Pítaawe simánkena moóráwigo Pítaan-áfáko Énduruni moóráwigo Yémisini moóráwigo Yónini moóráwigo Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni ¹⁵moóráwigo Mátíyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Áráfíasin-ááninko Yémisini moóráwigo Sáimoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanae siyáiwaini ¹⁶moóráwigo Yémisin-ááninko Yúndasini moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakawai miyáumai-waasi Ísu táántaraiye.

Ísu sáwífa'-waasifimba kísau mo máiyáin-aaí.

Mátíyu 4:23-25

¹⁷Omápakemba Ísu miwísé'a arúfá'á kumbérowasa wembó aráái'wáún-kwaasi sáwífa'nanka Yúndiyaa-aempakene Yérúsaremu-naopakene Táyaa-naopa'e Sáíndóni-naopa'-non-awaifakene sáwífa'-waasisomba tamésa ¹⁸Ísun-aaí isánae sésa tí'o ún-kwaasiwara'a asófátinkainkwae sésa tóso ésa sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasiwara'a tóso uwaná Ísu sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa ¹⁹tí'o ún-kwaasi Ísun-ane'á ta'ótoraanana sí'a tai'áínkwae sésa miyá uwaná fasi'aémbá tokéna póna mintí'á asófátinkaraiye.

Tirunkó kawé'á éna sáwí'a énamo índa-aaí.

Mátíyu 5:1-12

²⁰Ísu miyá uwátinkena wení kísau-waasi tuwánéna séna kembiwí Maníkó súwa'nai ínkwemo sewí Maníkó miwí kawé'á uwátinkena miwíyá'á wégawaaniye. ²¹Káfé'a tááimo wétaiwai tirunkó fetóí ina'a méraaro. Maníkó kanaá uwátinkainiye. Káfé'a tirunkó sáwí'a isa'á ifi'ó wétaawi tirunkó fetóí ina'a méraaro. Tirunkó kawé'á ina'a wiyáái ónááwe. ²²Kembiwí kemá waási úranko kumpaapé uráundawintafe'a fasi'ámáimo méraawi waási tínaembo uwátinkesa tíyámbo uwátinkesa sáwí-aaimo simátinkesa sáwí-waasin-owemo síyamba tirunkó fetóí ina'a méraaro. ²³Miyá íya'a tirunkó kawé'á ina'a imá wéte'a wiyómpakemba kentí kawé'-mékámbá maénááwe. Naaófá'á miwí tíwá'ná miyá ésa Maníkón-aaimo simátímakaawi sáwí'a uwátínkaraawe. ²⁴Énifo marapákén-tántáá'ó makáawi káráwiyoro. Tirunkó kawé'ó wéin-tantaa'a é'a makáamba pó'a ímba moórá kawé'-mékámbá maénááwe. ²⁵Káfé'a tímú'o faiwái káráwiyoro. Ánaemba táái táíniye. Káfé'a wiyááimo owí káráwiyoro. Ánaemba ifi'á tánááwe. ²⁶Naaófá'á kentíwá'ná karo'-ááímó simátímakaawi-tuwi'a mósá makáamba pósa miyámó sésamo kentúwí'o mósá máréwa'o é'a káráwiyoro Ísu siyáiyé.

Namuro-wáásí kawe'á uwátínkáaro-aaí.

Mátíyu 5:38-48

²⁷Ísu simátimena séna kemó simátíménda-aaí ísáaro. Kesááimo isé'o é'a kentí namuro-wáásí tirumbá kawe'á uwátinke'a tíyámbó uwátínkéwi kawe'á uwátínkáaro. ²⁸Sáwí-aaímo simátínkéwi kawe'á uwátínkáaro. Sáwí'o uwátínkéwimo é'a Maníkómpá'á inaí símai miwí túwa'nai oro. ²⁹Táá'o tuwaumiya'o é'a ímba anondáá tínkame'a aneka'á waé-tíméro. Kentí unáánkwátói maiyésa sésa aneka'á maénae síya'o é'a ímba a'áo seró. ³⁰Moórá-tantaa'a simiyó síya'o é'a úwoi tíméro. Kendémó moórá-tantaa'o maíya'o é'a ímba fuwafí sé'a síméro seró. ³¹Kembó tirááimo táinda-i'o úmáimo túwa'nai íya'a miwí miyáumai túwa'nai oro Ísu siyáíye.

³²Ísu simátimena séna seyaafá'náanká kentí waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Sáwí'o on-kwáásí ímba kawe'-wáásí ombánifo miwítí waási-imayaamo owasamó ombá anondáá miwí-ímáyáá wéowe. Miyáumáimo kentí waási-imayaa aantembo íyanamo éna Maníkó ímba kawe'-mékámá timínifo kentí namuro-wáásíwárá'á imáyáá tíméro. ³³Seyaafá'náanká kawe'ó uwátínkáán-kwaasi kawe'á wéuwatinkaawe. Sáwí-waasiwara'a miyá wéowe. Miyámó onten-úmai kawe'ó uwátínkáán-kwaasi aantembo kawe'ó uwátínkéwanamo éna Maníkó ímba kawe'án-owe síníye. Kentí namuro-wáásíwárá kawe'á uwátínkáaro. ³⁴Sáwí-waasi ánaaemba siménááwe-imayaa ésa wétimewe. Ánaaembo timíyan-kwaasi aantembo timíyanamo éna Maníkó ímba kawe'án-owe síníye. Ánaaemba siménááwe-imayaa ímbo íyamba úwoi tíméro. ³⁵Kentí namuro-wáásí kawe'á uwátinke'a imáyáá tíméro. Anondáá simíwae-imayaa ímbo íyamba úwoi tíméro. Miyámó íyambo é'a Maníkómpákémbá kawe'-mékámá maénááwe. Maníkó wentáfésa ímba súwimo sen-kwáásí úwoi túwa'nai éna sáwí-waasiwara'a miyá isasá pósa waási kembiwí miyámó ombá tuwánésa sésa Maníkó wíyómpakewin-áánintomban-owe sénááwe. ³⁶Kentifo arumbó uwátínkáántemba miyán-oro Ísu siyáíye.

Ímba sáwí-aaí simátíméromo siyáin-aaí.

Mátíyu 7:1-5

³⁷Tuwáné'o é'a sáwí-waasiye síyanamo éna Maníkó kentáfénawara'a miyá sínífo tuwáné'o é'a sáwí-waasiye sefó. Umbai-tántáá'ó timíyanamo éna Maníkó kenkwárá'á miyá ínifo umbai-tántáá'á tíméfo. Sáwí'o uwátinkaiya'o é'a mintántáá'á ímba imáyáamo íyamba ífátúwáaro. Miyámó íyanamo éna Maníkó kemó sáwí'o ombá maitiyuwáíníye. ³⁸Timíyantemba Maníkó anondáá kembá timíníye. Tómbó tíméwasamo nawááesa aráá'o maráántemba Maníkó miyá úmai sáwífa-tantaa'a timíníye. Miyáumáimo tíméntemba Maníkó miyá íníye Ísu siyáíye.

³⁹Ísu simátimena waé'mai-aai séna moórá aúgafitawi moórá aúgafitawimba ayáán-to'maesarai ímba kanaa'á kóyááfo miyámó ésaraimo ésarai maipímbá tanaambá fáyááye. ⁴⁰Iyámpóimo ésa uwáitái'-on-kwáási ímba iyáákanaafo miwí táái ísámaesa íyantemba ónááwe Ísu siyáíye.

⁴¹Ísu simátimena séna kentúrampimba iya-arumbó wéraisalo ombá ímbo awánaamba kentí waási tuwáné'a enaurampimba ayaantambá wéraiye wésefo ímba miyá seró. ⁴²Kentúrampimbo iya-arumbó ímbo awánaamba nóra séra kentí waási túrampinkemba tiyaantambá maitiyuwánae wéseo. Kaumbo-kae'-ááíwará'-wáásín-fo kentúrampinkemba iya-arumbá maisuké'a tuwáné'a kentí waási túrampinkemba tiyaantambá kanaa'á maitiyuwánaáwe Ísu siyáíye.

Taaigó arambó iyáín-aai.

Mátíyu 7:16-20, Mátíyu 12:33-35

⁴³Ísu simátimena séna kawe-táigó ímba sáwí-aramba iyáísana sáwí-taigo ímba kawe'-árámbá wéiyaifo ⁴⁴mintáigón-aramba awánésa sáwí-taiye

kawe-táiyé wésewe. Fekómó éna ímba áwiyanda-arankaamba iyáínífo fe'-arambá iyáíníye. Antirígó afo'afáá'-arankaamba ímba iyáínífo antirí-aramba iyáíníye. ⁴⁵Miyáumai kawe'-wáási kawe'-ímáyááffnkémbá kawe-kísáú máéwasa sáwí-waasi

sáwí-imayaafinkemba sáwí-kisau wémaewe. Tirumpin-ímáyááffnkémbá wésewe Ísu siyáíye.

Naambó urááyawi-taai.

Mátíyu 7:24-27

⁴⁶Ísu simátimena séna kentáfésa óraako óne sembánifo kemó simátimunda-aai ímba arááíwa'mai kawe'á wéowe. ⁴⁷Kempá'ó tésa kesáái isésa

kawe'-úmaimo arááíwaiyawi miyán-kwáásímó simátíméndara'a ísáaro. ⁴⁸Naambá ónae sésa maráfímbá mai'á u'maé kumémesa óntamba kusaafá ésa minká'á naamayáamba múfaimai naambá úmaraiyana aa'á téna óraa'-nomba fínana mindámbá ímbo tawisínda fasi'ámai wéena óntanka'-namba póna úwoi wéniye. Miyaráán-úmai waásimo kempá'ó tésa kesáái isésa kawe'-úmaimo arááíwáéwi fasi'ámai ménaawe. ⁴⁹Énifo kesáái isésamo ímbo kawe'-úmaimo isáiyawi miyán-kwáásímó simátíméndara'a ísáaro. Naambá ónae sésa ímba mai'ó ukésamo iyamba paáká'á úmakaiyana óraa'-a'a téna nombá fiyéna mindámbá tawísuwanana sáwí'a íníye. Miyaráán-úmai ímbo kesáái ísáaimo kawe'ó iyawi ímba fasi'ámai ménaawe Ísu siyáíye.

Rómu-i-waasion-aai.

Mátíyu 8:5-13

7 ¹Ísu mináyáátáá'-áái simátimena Kápaneamu-naopa'a kúwana
²Rómu-i-waasiti kawáágó wení kísau-waasi aráái tówimba áí'a

úwana puwíndasafena wéuwana ³minkáwáágó Ísumo taméron-aai iséna Yúndaa-oraa'-waasisafena séna Ísumba koái'mae tíyana taasófankaino séna ti'marówasa ⁴⁻⁵Ísumpa'a óraaka kosésa minkáwáágó Yúndaa-waasisa súwa'nai ena kentáásí ámáán-damba úmakaifo kawe'-wáásí po kawe'-úmai koáwa'nai ínone suwaná ⁶Ísu iséna miwísé'a wéna minkáwáágóní naambá ewaa'ó wéronka'a kúwana minkáwáágó wení waási simátimena séna Ísumba kosimáme'a maará seró. Óraakoo kentáásí kawáágó séna kemá kári'-waasi úmpo emá óraa'-waasi ómpo ifátuwe kesí naaúmpa'a ímba iyínone. ⁷Mindásafe'a ímba empá'á kosimámakaumpo ímba kesí naaúmpa'o íyínda úwoi aai aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáino. ⁸Kewará'á kawáá-kísáúgóní áwáuma awánúnda kesí kawáágó sisa'á wení kísau maé'a kesí i-wáásísáfé'a súnasa kesí kísau wémaewe. Moóráwigontafe sé'a waaó súnana wisa'á moóráwigontafe sé'a tiyó súnana tisa'á kesí kísau-waasisafe'a miyá uwómó súndantemba miyá wéiye siyé. Ísumba kosimáméro súwasa ti'marówi tésa tasimámúwana ⁹Ísu mináái iséna áatafena éna kowaeréna wembó arááiwa'mae kun-kwáásíontáféna séna simátimé sé'a minkwáásí Rómu-waasigo kentáféna súwa'nai índa-fasi'aemba tokáiyé wésifo kesí waási Ísareri-waasifinkene fí'on-kwaasifinkene ímba miyán-áái wésewe Ísu súwasa ¹⁰ti'marón-kwaasi kouweré tésa taawánomba kísau-waasigo kawe'-úmai mérowasa taawánaraawe.

Ísu moóráwigombo íyáfasinankarain-aai.

¹¹Ísu kárika'a ména tiyuwéna wení kísau-waasiye sáwífa'-waasiye kúmba Néni-naopa'a wéna ¹²mindáókoni óntan-kusaigoni ontará'ó kúnka'a moórá-keto'-ininkon-ááninko puwúwasa taawiya'maésa sáwífa'-waasi anówae wétuwana ¹³Fasi'aénkó anówambo awánómba arumbá uwánkena séna ímba ifi'á taaó séna ¹⁴makón-taarera'a kota'ótorowasa taawiya'maé tun-kwáásí tamáúwana Ísu séna ifó'-wáásígóo íyáfasinaao súwana ¹⁵pukómpinkemba íyáfasinena aai súwana Ísu anówantafena áí'mae waaó súwasa ¹⁶seyaafá'nánká táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa káfé'a Maníkón-aaimo sin-kwáásí óraa'-waasi kentááfímbá paápé iye. Maníko ai'maráísana wení waásisaamo súwa'nai índa-waasisa kúmíye suwaná ¹⁷mináái Ísuntafesamo sun-ááígó Yúndiyaa-aempa'a seyaafá'-áémpá wété uráiyé.

Yóni nombó maitínkáiwain-aai.

Mátíyu 11:2-19

¹⁸Minááígó wété úwasa Yónini kísau-waasi iséna Yónimba kosimámúwana wení kísau-waasiyai táántowasarai tuyaná ¹⁹simátimena séna Ísumba maanáái koáisai okaiyó. Emá kumínonemo siyáawiya'o fí'owawa ónómpo kemá kumíndawimba amu'maránaumno siyé.

Kosekaiyó Yóni súwasarai isésarai ²⁰Ísumpa'a tasimámesarai Yóni nombó maitínkáiwai si'maráisakai empá'á túye. Yónimo simbá kumínonemo siyáawiya'o fi'owawa ónómpo kemá kumíndawimba amu'maránaumno siyé. Ísumba tasimámúyana ²¹minkánááfimbá Ísu sáwífa'-waasi fi'o-fi'on-ti'a ún-kwaasi kawé'á uwátinkena sáwí-amutamba tirumpinkémbá wémaitiyuwena túrambo kafikón-kwaasi túramba awánamai kawé'á uwaná ²²Ísu Yónimo ti'marón-kwaasisafena séna tauwerékai awánááyane isááyane Yónimba kosimáme sékai túrambo kafikáiwai túramba awánamai kawé'á owaná táá'o káúnkaiwai táá'a isááwana tísaimo pukáiwai kawé'-úmai tín-taawaná námombo kaiwái kawé'á uwátinkena pukáan-kwaasi iyáfasintinkena úwoi-waasi ásé-aai simátimena séna ²³kentáfésa ímba kae'-ímáyáá iyawi tirunkó kawé'á wéiye siyé. Yónimba kosimámékaiyo Ísu súwasarai kurááye.

²⁴Yónini kísau-waasiyai tauwerésarai kuyaná Ísu Yónin-aai seyaafá'-wáásí simátimena séna Yóni máásai-marafa'a méraisa'a koawáné nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Fiyúndá toréna umó móma'mema'o intenkáán-kwáásí Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo Yóni ímba miyán-kwáásín-ifo fasi'aén-kwáásín-iyé. ²⁵Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Kawé'-únánkwátóí úmakain-kwaasi Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo miyán-kwáásí kawé'-únánkwátóiwara óntawara'-waasi óraa'-waasiti naaúmpa'a méraawe. ²⁶Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Maníkón-aaimo siwái Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ewé Maníkón-aaimo siwáín-iyé. Érai'a simátime sune. Wemá Maníkón-aaimo siyáawi iyáákaraiye.

²⁷Maníkón-aai aúfáífimba Yónin-aai símai agaimaréna séna

Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáái maimaéna ení aifa'á

wéna ení aambá wiyíniye siyáiyé

agaimaréna siyáimba Yónintafena siyáiyé. ²⁸Simátime sé'a Yónini kísaugo seyaafá'-wáásítí kísaugomba iyáákaisana Maníkó kawé'á uwánkaraifo Maníkó wení waásiya'o kawáánin-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye óraa-kawé'a uwátinkainiye Ísu siyáiyé.

²⁹Taakisimó máún-kwaasiye úwoi-waasiye mináái isésa Maníkómó siyáin-aai érai'-aai póta konanasá nombá maisinkáinkwae sésa Yónimpa'a kuráawe. ³⁰Énifo Yóni Maníkóní aambó aráátímakaimba áamáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé mináambá tínaaemba uwámesa ímba nombó máumba kóuraawe.

³¹Ísu moórá-aaiwara'a simátimena séna káfé'o méraan-kwaasi nóran-kwaasiyaanewa sénaumno. ³²Miyán-kwáásíyáámbán-owe. Iyámpóisomba naaópa'a marupímbá mésa ááféma wétesa moórá-

aempa'o méraan-iyampoi táántesa sésa tiyé'a imá seró. Moórá-isa súna'a ímba táásái uráawe. Tirumbó in-ísá súna'a ímba ifi'á taráawe siyáawe. Énifo miníyámpóimó uráantemba maaméeraan-kwaasi miyá wéowe. ³³Yóni nombó maitínkáíwai ména ándá-aran-domba ímba wénena Maníkontáféna imáyáa éna tónkwará'á ímba wénaisa'a wentáfé sé'a sáwí-amutamba arumpimbó méraiwain-iyé wésewe. ³⁴Kemá waási úranko mé'a ándá-aran-donkwara tónkwará'á náúna'a kentáfé sé'a ándá-aran-done tónté'o námae íyíwai póna taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásítí waásin-iyé wésewe. ³⁵Énifo Maníko simátímakaintembo owi sésa Maníko kawé'-ímáyáawáráwín-iyé wésewe Ísu siyáiyé.

Ísun-aísamaiya'a masawémbo fatíyain-aii.

³⁶Moórá-kanaa áamáan-kawaa-waasigon-awi'a Sáimoni Ísuntafena séna kesí naaúmpa'a tómbá tamandaaó súwana wení naaúmpa'a iyéna tómbá iwénowana ³⁷mindáópaken-aankaro'-ininko Ísu áamáan-kawaa-waasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénaiye-aii minínínkó iséna óntan-anafeumpimba asaa-wiyúmbó úm-basawembo wéromba maimaéna ³⁸mindáúmpá'á iyéna Ísun-ánaempa'a aísamaimba iména ifi'á wétowana a'ní ka'maéna Ísun-aísamaiya'a kumúwana minínínkó ayáátáá'-a'nontausamba aísamaiyakemba wéuwaena aísamai wéamo'nena asaa-wiyúmbó úm-basawemba aísamaiya'a fatímarowana ³⁹ámáan-kawaa-waasigo Ísumbo áántowi awánéna imáyáa éna séna minkwáásígó Maníkón-aaimo siwáímó inkakaa aísamaiya'o ita'ótokain-ininko aankaró'-ínínkó

iyé-ímáyáá isinó séna miyán-ímáyáá úwana ⁴⁰Ísu minkwáásígóntáféna séna Sáimoniyo moórá-aii simámenae súwana minkwáásígó séna óraako siyó súwana ⁴¹Ísu séna moóráwigo óntambo tímíwai ména moóráwigomba sáwífa'-ontamba siyáánkai-taemo'-ontamba aména moóráwigomba kári'-ontamba moórá-taemo'-ontamba ámísana ⁴²aanáfómbó amí-kánáá tisasarái óntamba ímba wéraisasarai saafá uwááesarai wempá'á tíyana séna kanaán-ifo ímba méyámbá maénaumpo kenkáítí méyán-túwí'a tuwígafatuwaumpo kokaiyó siyáiyé-aii Ísu Sáimonimba simámena séna mindásafena miyámó sintáféna minkáé'-wáásígórái tirunkó aamoí wéuwankaaye. Moóráwigo áfááraumai aamoí wéuwankaimba nááwa'iyó Ísu áisai ena súwana ⁴³Sáimoni séna sáwífa'-ontambo maiyénamo aanáfómbó ímbo máamisanamo méyán-áwí'a tuwígáfatuwawai óraa'-aamoí wéuwankaiye Sáimoni súwana Ísu séna mindásafe'o súná é'a séne simásuwena ⁴⁴koutauséna minínínkómbá awánéna Sáimonintafena séna minínínkómbá awánaao. Ení naaúmpa'o iyúnda kentáásí áwáu sísamaimo non-kwiýí-nómbá ímba siménana minínínkó ifi'á taisaná a'nimá sísamaiya'a kúmísana wení a'nóntausamba uwákáiyé. ⁴⁵Ímba aaweyáá uwásinkaanana minínínkó

sísamai taamó'na-amo'na uráiyē. ⁴⁶Kentáásí áwáu ímba si'nómpá'á masawém̄ba asinkáánana minínínkó sísamaiya'a asaa-wiyúmbó im-básáwém̄bá fatímai asínkáiyē. ⁴⁷Mináái simáme sune. Minínínkóní seyaafá-sáwí-ímáyáá maisuwáúnda póna kembá óraa'-aamoi uwásinkena miyán-tántáá'á kawē'á uwásínkáiyē. Énifo moóráwigombo kári-sawitanta'a'o maisuwáúnda kári'-aamoi uwásínkáiyē Ísu Sáímonintafena simásuwena ⁴⁸minínínkóntáféna séna ení sáwí-imayaa maisuwáúmne súwasa ⁴⁹wes'é'o tómbó wénon-kwaasi keáímbá sésa waásiti sáwí-imayaa wémaitiyuwaiwai mindá nóran-kwaasiya'iyo suwaná ⁵⁰Ísu minínínkóntáféna séna kentáfé amankúnkúmba óna'a ení sáwí-imayaa maisuwé'la kawē'á uwánkaumpo aáno úmai enarunkó kawē'á ína waaó Ísu siyáiyē.

Tuwímbai-inimba Ísumbo arááiwakaan-aaí.

8 ¹Minkákémbá Ísu naaó'-nao'a óraa'-naopimpa'e kári'-naopimpa'e wénena Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí ásé-aaí simátíma'maena iyáiyē. Ísuwe wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi wénuwasa ²tuwímbai-ininte wénesa minínínfómbá tuwímbai tí'la úwana Ísu kawē'ó uwátínkaron-inimba uwasá tuwímbai tirumpinkémbá sáwí-amutambo maitíyukain-inimba uwaná moórá-inimba Mágátáraa-naopakemba áwí'la Máriaa Ísu wenarumpinkémbá afakaeté-sawí-amutambo maiyáúkon-ininko úwana ³moórá-ininkon-awí'la Yóána awaakón-áwí'la Súsá wemá Érotini naanka'ó káráwiyowi úwana moórá-ininkon-awí'la Súsána úwasa tuwímbai-ininkwara'a uwasá miyáumai-inimba ésa kentí moparáwímpinkémbá Ísune wení kísau-waasiye túwa'nai úmaesa kuráawe.

Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-aaí.

Mátíyu 13:1-23, Mááka 4:1-20

⁴Naaó'-naoken-kwaasi sáwífa'a Ísumpa'a tóso uwaná Ísu simátimena séna ⁵moóráwigo ánáuntumba maimaéna kísau'fa'a wéwena mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kuwéraisasa waási tasasámpasukaawana numagó fáí'nasukaiye. ⁶Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kuwéna karuwéna anoníyaim-barafa'a póna aáénkaraiye. ⁷Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kuwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásukaiye. ⁸Tuwímbai-anauntumba kawē'-márafímbá kuwéna karuwéna óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyáiyē. Ísáán-kwaasi ísámai kawē'án-oro Ísu siyáiyē.

⁹Súwasa Ísuni kísau-waasi Ísuntafesa minkwáé'mái-ááígóní áwáu sinatá ísáano suwaná ¹⁰Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaigoni

áwáumo simátimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímísa'a wéisaafó fí'on-kwaasi waé'mai-ai aantemba wésimatimumpo ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawé'á wéowe Ísu siyáiyé.

¹¹Ísu simátimena séna minááígóní áwáumo sendá ísáaro. Moóráwigo ánáuntumbo tu'maráinten-úmai Maníkón-ai simátímísana ¹²tuwímbai-anauntumbo aampa'ó kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-ai ísááwana waántáwanko imáyáa éna Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba íyana sáwí-ampakemba kawé'-ámpá'á métínkáifo séna tirumpinkémbá tamaimái úwoifa'a wétiyuwaiye. ¹³Tuwímbai-anauntumbo óntankwara'-marafimbo kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-ai isésa aamoí ombánifo ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawé'á ontáfésa kárika'a timankúnkúmba owaná fí'o-fi'on-tantaako tisasá miwán-ímáyáá ésa Maníkón-ai ifátukaawe. ¹⁴Tuwímbai-anauntumbo karaampimbó kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-ai ísáámbanifo marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa fí'o-fi'on-tantaa'a maénae símae nésa miyán-ímáyáágó Maníkón-ai faráátasuweisasa ímba Maníkóní kísau wémaewe. ¹⁵Tuwímbai-anauntumbo kawé'-márafímbó kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-ai isésa kawé'-ímáyááwárá'-wáásí isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawé'á ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa fí'owi wétuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Ómbó kúrakain-ai.

Máaka 4:21-25

¹⁶Ísu simátimena séna ómbó kúra'maraamba ímba aúpá'á marésa ímba taare-améndaampa'a maránááfo afora'á mósá makéwasa seyaafá'nánká naaúmpa'o iyíyamba awánánááwe. ¹⁷Miyámó onten-úmai aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á aforá paápé ínasa awánánááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a aforá paápé ínasa awánánááwe. ¹⁸Ísáán-ai imáyáa úmai kawé'an-oro. Maníkón-aaimo ísámaimo kawé'ó owí Maníkó túwa'nai ínasa moórá-aaiwara'a isánááwe. Maníkón-aaimo ímbo ísámai kawé'ó ésa karo'á sésa kawé'-úmai wéisaumne sewí tirumpinkémbá maimaínana ímba wéiniye. Mindásafe'a ísáán-ai imáyáa úmai kawé'an-oro Ísu siyáiyé.

Ísun-anówawe áfárawaisai-tai.

Mátíyu 12:46-50, Máaka 3:31-35

¹⁹Súwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa sáwífa'-waasi Ísuwe mésa sisipáá uróntafesa ímba naaúmpa'o íyúmba máápata tamérowasa ²⁰mindáúmpá'ó méron-kwaasi Ísuntafesa sésa enanówe

enáfárawaisaiye embá awánánae sésa máápa'a taméraawe suwaná ²¹ Ísu seyaafá'-wáásísáféna séna Maníkón-aaimo isésa kawé'ó íyawi kesinówe kesífárawaawin-owe Ísu siyáiyé.

Óraa-fiyunda torówanamo Ísu mafaimakáin-aii.

Mátíyu 8:23-27, Mááka 4:35-41

²² Moórá-kanaa Ísu wení kísau-waasise'a nompín-táómpimba íyátena nonkwaaúnkóní menáípá'á kónae séna miwísé'a kúmba ²³ Ísu aún-kwaigurówana minkwaaúmpá'á óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa ²⁴ inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa óraakoo puwúnafosaawe suwaná Ísu íyáfasinena fiyúndágonite nonkóntétafena óraaka séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe'a mafáúyana nonkó étuwowana ²⁵ Ísu simátimena séna kentáfé'a nóra séra ímba timankúnkúmbo onkákéná wéseo súwasa táátafesa ésa keáimbá sésa nóran-kwaasiya isanawá fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaiyó sésa tiyáámba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

Sáwí-amutamba arumpinkémbó maisukáin-aii.

Mátíyu 8:28-34, Mááka 5:1-20

²⁶ Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káríri-marama tínaaempa'a wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa ²⁷ mimbárafá'ó kumbá Ísu mindómpín-táómpinkemba mimbárafá'á kumúwana moóráwigo mindáópakewi Ísumpa'a téna wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna ayáátáaka'a unáánkwátói-iyaimba ména ímba wení naaúmpa'o maúmba waásimo utátínkón-ontan-aifa'a mérowana ²⁸⁻²⁹ sáwífa-kanaa misáwí-ámútánkó sáwí'a uwáinkowasa waási káráwiyesa aiyayaanka'a kárá'umarowana minándá tarátuwena misáwí-ámútánkó áí'maena máásai-marafa'a máánkarowana Ísumo túmba awánéna wáá'a túwana Ísu sáwí-amutankontafena séna auwé kóuwo súwana Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kífaena óraaka séna Ísuwo íyáákamai-Fasi'aenkon-ááninko ómpo sínkamonafonifo nóra uwásinkainono súwana ³⁰ Ísu séna enáwí'a nááwa'ono súwana minkwáásígó sáwífa-sawi-amutamba wenarumpimbó mérontafena séna kesúwí'a sáwífa'nanka úne séna mérowasa ³¹⁻³² omápa'a sáwífa-poi mésa umá wénowasa minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa óraaka sésa waántáfa'a ímba si'maraaó. Mimpóí tirumpintá si'maraaó suwaná miyán-oro súwasa ³³ sáwí-amutantomba minkwáásígón-arumpinkemba kárúwesa póí-tirumpimba koférowasa mimpóísómbá seyaafá'á ámémpakemba tuwaantaténa nonkwaaúmpimbó kúwáféromba putásowasa ³⁴ póíya'o káráwiyowi awánéna minúwóiyáán-úmai naaópa'a wésa kisaufaka'o méron-kwaasi mósimatim-besimati uwasá ³⁵ isésa

koawánánae sésamo kumbá Ísumpa'a kotúwaandu ésa awánomba sáwí-amutamba arumpinkémbó kóun-kwaasigo unáánkwtóí úmarena Ísun-aísamaifimba kawe'-úmai mérowasa koawánésa táátafesa uwasa ³⁶Ísu minkwáásígómbó kawe'ó uwánkawasamo awánon-aaí simátímúwasa ³⁷Ísésa áfááraumai táátafesa ésa pósa Kégésaa-marafaken-kwaasi seyaafá'nánká Ísuntafesa sésa maambaráfá'á ifá siyuwésa kóuwo suwaná nompín-táómpimba íyátowana ³⁸sáwí-amutambo maisuwón-kwaasigo Ísuntafena óraaka séna esé'a kónae súwana ímbanifo ³⁹ení naaópa'a kuré Maníkómó embó kawe'ó uwánkáín-aaí kosimátimiyo súwana Ísumo uwánkon-aaí mindáópa'a simátíma'maena kuráíye.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.

Mátíyu 9:18-26, Mááka 5:21-43

⁴⁰Ísu Káriri-waaunkoni menáípákémbá nompín-táómpimba kouweréna túmba sáwífa'-waasi amu'makówana túwasa aamoí uwaná ⁴¹⁻⁴²moóráwigo ámáán-danka'o káráwiyowin-awí'a Yáírásí téna Ísu óraakon-íye séna aísamaifimba kífaena óraaka séna kímбора kesiyáámúmba puwíndasafena wéifo tiyé ane'á kota'ótořenana asófáino súwana minínáámárúgó sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisukáín-arasigontafena afowá tasúwana Ísu wesé'o kúmba sáwífa'-waasi Ísumba úkúresa arááíwa'mae kuwaná ⁴³moórá-ininkomba áí'a ún-ininko sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai naeýámba ankówasa ímba kanaa'á asófankowana mináí'á úwoi wérowana ⁴⁴minínínkó sáwífa'-waasifimba Ísumba arááíwa'mae wéwena wení unáánkwtóí-araiya'a kota'ótorowana mindááéyánko é'ankowana ⁴⁵Ísu séna náawawa kesí unáánkwtóíya'a ta'ótoráína'iyo súwasa seyaafá'nánká sésa ímbaniye suwaná Pítaa séna óraakoo sáwífa'-waasi famé'maesamo íyómpimba ta'ótokaawe súwana ⁴⁶Ísu séna kempínké-fásí'áénkó moóráwígomba kawe'ó uwánkáimba awáné'a sé'a moóráwigo kesí unáánkwtóíya'a ta'ótokaiye sune súwana ⁴⁷minínínkó imáyáa éna ímba aúpá'á úmpo é'a suwánaraiye-imayaa éna anakembá tata'á úwana Ísun-aísamaifimba kífaena seyaafá'-wáásí túranka'a wení unáánkwtóíya'o ta'ótorowanamo asófankon-aaí simátimuwana ⁴⁸Ísu séna kesímánaako kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-íye sénda póna áí'a

é'ánkáífo kawe'-úmai waaó Ísu siyáíye.

⁴⁹Ísu mináái wésuwasa ámáán-danka'o káráwiyowini naaópaken-kwaasi tésa Yáírásintafesa sésa enayáámúnko pukáífo óraakontafe ténafo simámuwo suwaná ⁵⁰Ísu mináái iséna Yáírásintafena séna minááisáfé ímba áakauraumo indá kentáfé amankúnkúmba inaná enayáámúnko kawe'-úmai méíniye Ísu séna kúmba ⁵¹Yáírásini naankóní ewaa'á wéna arááíwa'mae kun-kwáásísóntáféna maanká'-méwaro séna Pítaane Yónine Yémísine minárásígón-anófoíye tí'maena naaúmpa'o

iyúmba ⁵² mindáúmpá'ó méron-kwaasi óraa'-ifi'a wétowana Ísu séna ímba ifi'á taaró. Minárásígó ímba pukáifo úwoi aúma wéráiyé súwasa ⁵³ minkwáásísómbá é'a pukuráiyé-imayaa ésa Ísun-awíyáái uwaná ⁵⁴ Ísu minárásígón-ayáánka'a ta'ótorena séna inamarúgóo iyáfasinaao súwana ⁵⁵ minárásígón-amanko arupimbá túwana minúwóiyáámbá iyáfasinowana Ísu séna tómbá amíyana náino súwasarai ⁵⁶ anófoi táátafesarai uyaná Ísu óraaka séna kemó únda-aaí ímba simátímékaiyo siyáiyé.

Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-aaí.

Mátíyu 10:5-15, Mááka 6:7-13

9 ¹ Ánaemba Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae'a nóro-fasi'aemba tiména tí'o índa-waasi asófatinkai-fasi'aemba tiména ² séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí kowésimatime'a tí'o índa-waasi wéasofatinke'a oro séna ³ aampa'ó wíyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé koró. Táúmba ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tómbá ímba maimaé wé'a óntamba ímba maimaé koró. Moórá-mora unáánkwátóí timantentén-úmai kufé'mae koró. ⁴ Maníkón-aaímo simátimiyantafe'a moórá-naopa'o wíyamba naambó timíya'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a f'ón-daopa'a koró. ⁵ Moórá-naopa'o wíyasamo ímbo naambó timíyana Maníkó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aiyowáí'a é'a tísamaifakem-baramo uwáéntemba uwá'mare'a koró Ísu simátimuwasa ⁶ wení kísau-waasi tuwésa naaó'-nao'a wénesa Maníkóní ásé-aaí simátíma'mae wéwesa tí'o ún-kwaasi asófatinkafa'a kuráawe.

Éroti Ísun-aaímo ísarain-aaí.

Mátíyu 14:1-2, Mááka 6:14-16

⁷ Ísuni kísaugon-aaí símae íyúwana Káíriri-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái iséna óraa'-imayaa uráiyé. Ísuntafesa tuwímbai sésa wemá Yóni nombó maitínkaraiwai pukáimpinkemba iyáfasinkaiye suwasá ⁸ tuwímbai sésa wemá Maníkón-aaímo simátímakaiwain-awi'a Íráiyaa pukáimpinkemba iyáfasinena méraiye suwasá tuwímbai sésa wemá naaófá'á Maníkón-aaímo simátímaakaawifinkemba moóráwigo pukáimpinkemba iyáfasinkaiye suwaná ⁹ Éroti miséyááfá'-áái iséna séna kemá séwánasamo Yónimba anuwarambá kambísówanamo pukáimbanifo minááímó wésemba nááwa'iyompo awánánaumne Éroti símae iyáiyé.

Sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aaí.

Mátíyu 14:13-21, Mááka 6:30-44, Yóni 6:1-13

¹⁰ Ísuni aantá-waasi Ísumo timún-kísau maisuwésa wempá'á tésa seyaafá-kísáúmó máún-aaí simámúwana Ísu miwí aantemba tí'maena

Pétésáíta-naopa'a komérowasa ¹¹ éniŋo sáwífa'-waasi isésa arááíwa'mae kuwaná Ísu tuwánéna aamoí éna Maníkó wení waásimo kawáánin-ai simátimena tí'o ún-kwaasi asófatinakaraiye.

¹² Asófatinrowasa fenómpinka'a wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi Ísumpa'a tésa sésa ímbo sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáindara'a ti'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tóné naané saafá oro suwaná ¹³ Ísu simátimena séna kemá tómbá tíméro súwasa miwí sésa kári-tomba séfataasewara kae'-mófáá'wará'á wéraifo sáwífa'-waasifimba ímbo kanaan-ínífo tómbá koméyanorowa wéseno áísai esa suwasá ¹⁴ sáwífa'-waasi 5,000 waai uwasá aarewé iyámpóiye mérowana Ísu wení kísau-waasisafena séna unkwima'mái tuwínkaa tuwinkaa-úmai 50 50 mara'á méraaro simátíméro súwasa ¹⁵ isésa miyá uwátínkówana ¹⁶ Ísu séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wará'á maisoréna wíyómpa'a kararéna Maníkóntáféna súwi simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa misáwífa'-wáási tímúwasa ¹⁷ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa Ísuni kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáituwana ówitaraiye.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-ai.

Mátíyu 16:13-19, Mááka 8:27-29

¹⁸ Moórá-kanaa Ísuwe wení kísau-waasiye mérowana Ísu aantemba Maníkómpá'á inái simásuwena tísai ena séna kentáfésa seyaafá'nánká nóran-kwaasiyewa wéseo súwasa ¹⁹ miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáandawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawi pukáandafinkembo iyáfasinkaandawi óne wésewe suwaná ²⁰ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana Pítaa séna Maníkó iyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne súwana mináái ímbo simátíméro Ísu óraaka siyáiyé.

Ísu puké'a iyáfasinanaumnemo siyáin-ai.

Mátíyu 16:21-28, Mááka 8:31-9:1

²¹ Ísu séna mináái ímbo simátíméro simásuwena ²² séna kembá waási úrankomba sí'o índá-i'a uwásinkesa Yúndaa-oraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáambo sen-kwáásíyé tínaaemba uwásimesa sínkamiya'a púwóndanifo kaumbo-kánáá maisuwéna Maníkó iyáfasisinkainiye Ísu siyáiyé.

²³ Ísu seyaafá'nánká simátimena séna kembó sirááíwaenae síyawí tirááímo táínda-tantaa'a ímbo ta'ótóráaro. Kemó púwónda-araa-taimo

súwaata'mae'o kondantembá kembó sirááiwaiyawi umbai-tántáá'á aasiyaasi-kánáá timíyasa minúmbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááíwaenaawe. ²⁴Tirááímo táínda-i'o ésa ímba kawe'-úmai ménaafó kentáfésa ísámai tirááímo táínda-tantaa'o tuwésamo puwésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ²⁵Mararáké-séyááfá-tántáá'ó wémaesamo puwíyambo éna mintántáákó ímba túwa'nai íníye. ²⁶Kesááiwara kenkwárá'ó tigaemó uwásínkáámba pó'a ánaaemba kemó marapá'ó kúmónnda miwí sigaé uwátinkanaumne. Kemá waási úranko ánaambo kesí sáwara kesifoní sáwara wíyómpakembo Maníkóní kísau-waasiti sáwara'o marapá'ó kúmónnda miwí sigaé uwátinkanaumne. ²⁷Érai'a simátimé'a súné. Tuwímbai maanká'ó

méraan-kwaasi ímbo pukénka'a Maníkó wení waásimo kawáánimba awáné'a ánaaemba puwónááwe Ísu siyáíye.

Ísu fí'on-kuwawaa'o faúkáin-aai.

Mátíyu 17:1-13, Mááka 9:2-13

²⁸Ísu simátiména afakaumboé-no'waana'i miyáumai waéna Pítaane Yónine Yémísine tí'maena inaimó síndasafena omápa'a iména ²⁹inaí wésuwana ói'a fí'on-oi'a faufúwana wení unáánkwtóiyakemba waéní'a kéna tógáyáagaya úwasa ³⁰⁻³¹awánomba kae'-wáásíyái wíyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwi'a Mósesee Íráiyaae'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aaf wésuyana wíyómpake-sawara'a wérowarasarai naófá'á Maníkó Ísuntafena séna Yérúsaremufa'a puwíníye siyáimba ampáánká'á miyá íníye-aai wésuyasa ³²Pítaae'o méroyan-kwaasi tún-kwaémomba íyáfasinesa Ísuni sámo kaimbá Ísuwe'a méroyan-kwaasi tuwánomba ³³mindárai Ísumba ímba auwésarai iyóyanka'a Pítaa Ísuntafena séna óraakoo maanká'ó méraundasa kawé'á ímbá póta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósesende éta moórá Íráiyaande éta miyásá ónaumne Pítaa ímba imáyáamo úmba úwoi siyáíye.

³⁴Miyá wésunka'a ainánkó kuména káátaguwasa táátafesa uwaná ³⁵ainámpínkémbá aagó aantemba séna miwá kesáánimba éna kemó íyáfasinankaundawin-ifo wenáái ísáaro ³⁶súwasa awánomba mindárai wíyómpa'a íyúyana Ísu aantemba mérowasa awánomba minkánáá ímba simátimesa mináái úwoi ta'ótokaawe.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-aai.

Mátíyu 17:14-21, Mááka 9:14-29

³⁷Aafáyáaraamba omápakembo kúmúmba Ísumpa'a sáwífa'nanka tóso uwaná ³⁸miwífínkémbá moóráwigo óraaka séna óraakoo maawá kímbora kesáánimban-ifo arumbá uwánkaao. ³⁹Sáwí-amutanko

arumpimbá taména wáá'a téna fame'naame'á isaná tanaambá fágufagu wéena áwáayaamba umpufuwéna aigaregó nonkáánéna aiyayaamba ku'wisana miyá úmae wéiyena sáwí'a wéuwankaisa'a ⁴⁰ ení kísau-waasisafe sé'a sáwí-amutamba arumpinkémbá maiyaúwáaro súnasa ímba kanaa'á maiyáúkaawe súwana ⁴¹ Ísu séna kentí imáyáa kaentaén-imáyáa isa'á kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirunkó umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a ménaumno simátimena miniyámpóigón-afowantafena séna enáánimba áí'mae tiyó Ísu súwana ⁴² áí'mae túwana misáwí-ámútánkó miniyámpóí famé'auwowana tanaambá fówana aiyayaamba ku'wisana aigaregó nonkáánúwana Ísu awánéna misáwí-ámútánkóntáféna séna auwé kóuwo séna miniyámpóí kawé'a úwánkena afowántáféna séna áí'mae waaó súwasa ⁴³ Ísumo miyámó úmba Maníkóní óraa-fasi'aemba awánéna seyaafá'nánká táátafesa ésa tiyáamba tóipimba fáákaawe.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aai.
Máttyu 17:22-23, Mááka 9:30-32

⁴⁴ Ísu seyaafá-kísáúmó maúmba awánéna táátafesa uwaná wení kísau-waasisafena séna simátíménda tááka'a máráaro. Kembá waási úrankomba ff'on-kwaasi timíyasa sínkamiya puwónaumne súwasa ⁴⁵ wemó sún-aigoni áwáu ímba isésa miwítí imáyáa umbaí tówana minááigóní áwáu aúpá'á wérowasa ímba ísámai kawé'a ésa áísai ónae sésamo umbá táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Nááwa íyáákaiyomo siyáan-aai.
Máttyu 18:1-5, Mááka 9:33-37

⁴⁶ Ísuni kísau-waasi mósimesi-aai sésa kentááfínkémbá nááwa íyáákaiyo sésa keáímbá símae kuwaná ⁴⁷ Ísu miwítí imáyáa iséna moórá-iyampoi áí'mai amándára'a ankéna ⁴⁸ simátimena séna kentáféna imáyáa ésa iyámpóímo áwa'nai oten-úmai wésuwa'nai-owe. Súwa'nai oten-úmai Maníkó si'mákaiwaimba wéawa'nai-owe. Kempínkémbá tuwímbai sé'a kemá káril'-waasi únemo síyawí Maníkó minkwáásísáféna wéiyaakaawe wésiye Ísu siyáíye.

Kentí kísaugomba ímba sáwí'o on-aai.
Mááka 9:38-40

⁴⁹ Súwana Yóni Ísuntafena séna óraakoo moóráwigo wénena sáwí-amutantontafena séna Ísuni fasi'aémbó wéraintafe auwé kóuwo simátímapa'a wisasá misáwí-ámútámbá kóuraawe. Minkwáásígó ímba kentááfínkén-kwáásín-ifo ímba miyámó indá étuwaaosa siyáumne Yóni súwana ⁵⁰ Ísu séna ímba tuffinankaaro. Kentáásí kísaugomba ímba sáwí'o owí úwoisa wésuwa'nai-owe Ísu siyáíye.

Sámériyaa-waasi Ísumba ímba naambó ámakaan-aai.

⁵¹Maníkó Ísumba aiyáínana wíyómpa'o iyínda-kanaa ampáánká tínena úwana Ísu wenarumpin-ímáyáá éna óraaka séna Yérúsaremu-naopa'a kónae séna wéna ⁵²wení waásisafena kowaíyan-damba kosaafá wéiyaro séna ti'marówasa aifa'á Sámériyaa-waasiti naaópa'a kuwasá ⁵³Ísu Yérúsaremu-naopa'o wínda-aai isésa tirunkó sáwí'a úwasa ímba naambá tímúwasarai ⁵⁴wení kísau-waasifinkemba kae'-wáásíyái Yémísiye Yóniye'a mináái isésarai sésarai Fasi'aénkóo Maníkó wíyómpakemba iyamá tuwáínana kuména minkwáási kafúgoro-aaimo suyambá wéankaiyo suyaná ⁵⁵Ísu méfaerena óraaka séna ímba miyá sekaiyó súwasa ⁵⁶mindáópa'a tuwésa fí'on-daopa'a kuráawe.

Ísumba arááiwaenaemo siyáan-aai.

Mátíyu 8:19-22

⁵⁷Aampa'á wéguwana moóráwigo Ísuntafena séna seyaafá'-náópa'o níndafa'a esé'a nónaumne súwana ⁵⁸Ísu minkwáásígómbá simáména séna waankó taaiyaifimbá wáísana numagó ánáamba úmarena wéwaifo kemá waási úranko kumpaapé uráundawi ímba naambá úmake'a wéwaumne séna ⁵⁹minkákémbá moóráwigontafena séna sirááiwa'mae tiyó súwana séna óraakoo kemá méraanana kesifo puwína utámare'a embá arááiwaenaumne súwana ⁶⁰Ísu séna ímbanifo kesáái ímbo isésamo pukáan-kwaasiyaambo owí puwíyan-kwaasi utátinkanaafo emá Maníkómó wení waásimo kawáánin-aai simátíma'mae wínone súwana ⁶¹moóráwigo Ísuntafena séna óraakoo embá arááiwaenaumpo aifa'á kesimááraa siyáamba tímé'a embó taarááiwaenda kanaawá'íyo súwana ⁶²Ísu séna Maníkóní kísauomo ómbaresa maiyésamo ifátuwesa fí'on-imayaamo owí Maníkó wení waásimo kawáánipa'a ímba kanaa'á kísau maenááwe Ísu siyáiyé.

Ísu 70 waasi kísauomo tímakain-aai.

10 ¹Ánaemba Fasi'aénkó sáwífa'-waasi 70 waasi iyáfasintinkena kaekae'á uwásuwe wemó wínda-naopimpa'a aifa'á kónááwe séna ²Maníkómpá'ó tíyantafesa wenáái kosimátíma'mae koró-áái simátiména séna kísauafa'a sáwífa-tomba áfu karáísasa mintómbó fakaráíyan-kwaasi sesimái-waasi méraafo kísaugoni afowámpá'á inai síyana kísau-waasi ti'maráínasa mintómbá fakaránááfo koró. ³Sipísipi-araa'a wínana áwáífiyaamo in-íyánkómó intenkáámbó on-kwáásífa'á ti'maránaumne. ⁴Óntambo inai-inaimó sí-únámbá ímba maimaé wé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba maimaé wé'a aampa'ó wéwe'a ayáátáaka'a ímba úwoi-aai símae wé'a ⁵moórá-naumpa'o iyé sé'a faru úmai méraiýataao seró. ⁶Síyana faru úmaimo méraíndawimo

éna mifáru-áái wempímbá wéínifo ímba faru úmai méraíndawimo éna mifáru-ááígo kouweréna kembiwífá'á tíníye. ⁷Kísaumo maíyawí méyámbó máéntafe'a tímínda-naumpa'a imé'a tímíyan-tomba nánááwe. Ímba fí'on-daumpimpa'o níyamba tímíyan-daumpa'-aantemba iméraaro. ⁸Moórá-naopa'o wíyamba naambá tímésa tómbá tímésa íya'o wéne'a ⁹mindáópa'o tí'o índa-waasi asófatinke'a simátíme sé'a Maníkó wení waásimo kawáánínda-kanaa kempá'á kárika'a tíníye simátíméro. ¹⁰Moórá-naopa'o wíyambo naambá ímbo tímíya'a aampa'á wéwe'a afora'á simátíme sé'a ¹¹kentí naaópakem-bara sísamaifakenta uwátuwaundasa Maníkó kembiwí ímba aamoí uwátínkáíntafeta aiyowá'á úmai aráátimune. Ísáaro. Maníkó wení waási kawáámó índa-kanaa ampáánká'á tínena isa'á tínaaemba uwámewe simátíméro. ¹²Simátíme súne. Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaa tínda naaófá'á Sónómu-naopa'o méron-kwaasi sáwí-waasi sáwí-meyamba tímínífo kembiwímó tínaembo uwátimíyan-kwaasi sáwí-meyamba áfááraumai tímíníye Ísu siyáíye.

Ímba aaimó ísaraan-aaí.

Mátíyu 11:20-24

¹³Ísu simátimena séna Kórasi-naopaken-kwaasiye Pétésáíta-naopaken-kwaasiye káráwiyoro. Naaófá'á Táyaanaopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Maníkón-aaimo ímbo ísaraawifimbo fí'ofí'on-kisau ímbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa kentí sáwí-awau tukáawisino. Sáwí-awau tuwésamo úwoi-unankwatoimo úmaesamo kanamó a'makáankakaa Maníkó tuwánaraisino.

¹⁴Mindásafe'o simátíménda ísáaro. Maarán-ímáyáá wé'e'a Maníkó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tínda Maníkó Táyaanaopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba óraa'a tímíníye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko minkáé'-náópakewiti sáwí-meyankomba íyáákamai-sawi-meyamba tímíníye. ¹⁵Kápaneamu-naopaken-kwaasisono. Kentúwí'a mósá maré sé'a wíyómpa'a iyónaumne sembánifo púwón-aempa'a kónááwe Ísu simásuwena ¹⁶wení kísau-waasisafena simátimena séna kentáái ísámai kawé'ó owí miyámó ombá kesáái ísámai kawé'á wéofó tínaaembo uwátínkááwi kenkwará'á miyá wéowe. Tínaaembo uwásínkááwi miyámó ombá si'mákaiwainkwará'a miyá wéowe Ísu siyáíye.

70 waasimo kouwékáan-aaí.

¹⁷Ísu súwasa minkwáásí 70 waasi isésa wété urésa Ísumpa'a tóso ésa aamoí tauwánkesa sésa Fasi'aénkóo sáwí-amutantontafe séta Ísunawika'a sumpo tiyuwé kóro súnasasa isésa kóuraawe suwaná ¹⁸Ísu séna miyá owaná wíyómpakembo aafáyáumo tóráíntemba wíyómpakemba

waántáwankombo maisukáimba awánaraumne. ¹⁹Simátíménda ísáaro. Fasi'aémbá timúna pó'a waaifainkómó fáíndamo é'a ímba puwíyana áwáífyaamo índa-ufonkwankomo fáíndamo é'a ímba puwónááwe. Tímakaunda-fasi'aenko waántáwankoni fasi'aénkómbá íyáákaimba póna ímba seyaafá-tántáákó sáwí'a uwátinkainiye. ²⁰Sáwí-amutantomba kentáái isésa kóuraantafe'a ímba aamoín-ofo Maníkó wíyómpa'a aúfáífimba kentúwí'o agaimakáintafe'a aamoín-oro Ísu siyáíye.

Ísu Maníkón-áwí'o mósá makáin-aai.

Mátíyu 11:25-27, Mátíyu 13:16-17

²¹Minkánáá Maníkóní Ufaen-ámútánkó Ísumba imáyáa amúwana arunkó kawe'á úwana séna kesifóo wíyómpa'wara marará'wará'ó káráwiyaandawi óne. Seyaafá-tántáá'á isáúmne sen-kwáásí ímba simátíme úwoi-waasi simátíme miyámó íyantafena ánkáísa'a pó'a enáwí'a mósá maráúmne Ísu Maníkóntáféna simásuwena ²²simátimena séna kesifo seyaafá-tántáák'á káráwiyuwo séna símakaiye. Seyaafá'nánká kesí áwáu ímba suwánarafo kemá kesifoní áwáugo únana póna kesí áwáu suwánaraiye. Seyaafá'nánká kesifoní áwáu ímba awánarafo kesifombá pó'a keyáá wení áwáu awánaraumne. Kesifoní áwáumo aráátimundawi wéawanaawe Ísu siyáíye.

²³Ísu simátimena méwaerena wení kísau-waasisafena aantemba séna awánaafo tirunkó kawe'á ína'a méraaro. ²⁴Simátíme súne. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowiye óraa'-waasiye kembiwímó wéunda-kísau awánaanten-úmai awánánae sésa umbá ímba awánaraawe. Miwí kembiwímó wéisaanten-úmai isánae sésa umbá ímba ísaraawe Ísu wení kísau-waasisafena siyáíye.

Sámériyaafakewi namuro-wáásímó áwa'nai uráin-aai.

²⁵Moórá-kanaa Ísu wenáái wésimatimuwana moóráwigo amáámbo kawe'-úmaimo isówi Ísumpa'a téna áisai úmai Ísumba isánae séna óraakoo nóra úmaiya aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ²⁶Ísu séna Maníkón-aai aúfáífimbo awánáanda minááísáfé nóran-imayaawa óno súwana ²⁷minkwáásígó séna Maníkón-aai aúfáífinken-aigo séna kentiruné kentí imáyáawe kentí fasi'aéné Maníkómpá'á kentí Fasi'aénkómbá áméro séna kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro siyáíye súwana ²⁸Ísu séna érai'a sémpo miyámó é aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ínone Ísu siyáíye.

²⁹Súwana minkwáásígó imáyáa éna fí'on-kwaasi suwánésa kawe'-wáásín-íye síwae séna Ísuntafena séna kesí waási nááwa'iyó súwana ³⁰Ísu séna simátíménda isaaó. Moóráwigo Yúndaa-waasi Yérúsaremu-

naopakemba Yéríko-naopa'a kónae séna aampa'ó wimbá umén-kwáásí ta'ótokesa wení unáánkwátói awá'maesa tufú'márááwana puwíndasafena aampa'á méraisana ³¹ moóráwigo Maníkóntáfénamo ísámai póimo tufú'mai agáíwai minámpá'ó wimbá aanawáísáfa'a méraisana kóawanena moórá-aanawaisafa'a kóyáákaisana ³² moóráwigo Rífáin-anaankakewi áamáán-daumpa'a kísau moórá-máíwai minámpá'ó wimbá aanawáísáfa'a méraisana wení ewaa'á wéna kóawanena moórá-aanawaisafa'a úwoi kóyáákaisana ³³ moóráwigo Sámériyaafaken-kwaasi miwí Yúndaa-waasiti namuro-wáásífínkémbá moóráwigo minámpá'ó wimbá koawánéna arumbá uwánkena ³⁴ wení ewaa'á koména masawémba ándá-aran-donkwara úmai afifimbá a'ankéna asáá uwánkena mósá farámbai wení tónki-poifimba ankéna áí'maena wáúmo ten-kwáásímó wáén-daumpa'a móankarena káráwiyena ³⁵ íyáfasinena aafáyáara'a mindánkón-afowámbá kae-kánáá-kísáúgóni óntamba aména séna kawé-úmai káráwiye wenane'ó túwénda-ontambo é'a ke té'a anondáá embá mááméno simásuwena kóuraye Ísu simásuwena ³⁶⁻³⁷ nóra úmaisaaawa aúí'a úmaisaa maé'mae'a ónaumno súwaintafena Ísu áisai ena séna umén-kwáásímó tufúkáan-kwaasigoni waási minkáúmbó-wáásífínkémbá nááwa'iyó Ísu súwana minkwáásígó séna arumbá uwánkena áwa'nai uráiwai wení waásin-iyé súwana Ísu séna wemó intembá komé miyá ínóne Ísu siyáiyé.

Máátaante Máriaante-taai.

³⁸ Ísu wení kísau-waasise'a aampa'ó kúmba moórá-ininkon-awi'a Máátaamo méron-daopa'a kúwana Ísuntafena séna kesí naaúmpa'a tómbá imandaaó súwana ³⁹ iména aai wésuwana minínínkón-áúnkon-awi'a Máriaa Ísuntafena óraa'-waasin-iyé-imayaa éna aísamaifimba taména wenáái wéisowana ⁴⁰ Mááta seyaafá-tómbá wéagaena óraa-kisau wémaena óraa'-imayaa éna Ísumpa'a téna séna Fasi'aénkóo kesúngo ímba súwa'nai isa'á keyáá óraa-kisau wémaumpo kentáfé ína imáyáa ónó. Simámínana tasúwa'nai íno súwana ⁴¹ Ísu arumbá uwánkena séna Máátao sáwífa-tantaa'a óraa'-imayaa ónana enarunkó umbaí wétaifo ⁴² kesááimo ísáamba mindá óraa-tantaa'a póna mindásafena Máriaa méraifo ímba ifátuwe'a ai'máráanana wíníye Ísu siyáiyé.

Maníkómpá'ó inaimó sen-áái.

Mátíyu 6:9-15, Mátíyu 7:7-11

11 ¹ Ísu moórá-kanaa Maníkómpá'á inai wésuwasa wení kísau-waasi mérowana Ísu simásuwowana wení waásifínkemba moóráwigo séna Fasi'aénkóo Yóni nombó maitínkáíwai wení kísau-waasi simátímísasa Maníkómpá'ó inaimó sentembá kentáá simásímínata Maníkómpátá inai senó súwana ² Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó síyamba maará seró.

Kentáásifowao enáwí'o íyáákarain-awita mósá maráúmne. Ení nombaragó seyaafá moórá-mora-waasi tirumpimbá kumíno.

³Káfé-kanaa-tomba kentáá simiyó. ⁴Waásimo aoisaambó uwásinkaiyata anondáá ínta miyásá uwátinketa miwítí aoisaambá maitiyúwáana miyáumaisa kentáási aoisaambá maisiyuwaaó.

Sáwí-yantaapinkembo kentáá ma'máímo awánáíndasafenamo ínamo e wasiyuwaaó.

Miyán-áái Maníkámpá'á seró Ísu siyáíye.

⁵⁻⁶Ísu simásuwena simátimena séna moórá ení waásigo némpakemba nó'waan-afufumba tína ímba tómbá maké ení waásigoni ontafá'á wée áisai e sé kesí waásigo némpakembo timbá ímba tómbá makáunana úwoi méraifo tómbá símína'a mááméno sínana ⁷wení naaúmpakemba séna ontá wisuwéta kesí aare-iyámpóíseta súsá waiguráumpo ímba íyáfasine'a aménaumpo kóuwo síníye. ⁸Kesí waási pó'a aménaumne-imayaamo ímbo ínanamo éna ayáátááka'a mináái wésinana ímba aigaé ínana mináái wésíndasafena íyáfasinena amíníye. ⁹Miyaráán-úmai simátime sune. Maníkámpá'ó inaimó sembá áisai úmae iyíyana timíníye. Áántamae iyíyana kentáái isáíníye. Saafá úmae iyíyana Maníkó aráátiminiye. ¹⁰Áisai íyanamo éna Maníkó timíníye. Áántewanamo éna Maníkó kentáái isáíníye. Saafá íyanamo éna Maníkó aráátiminiye. ¹¹Kembiwí iyámpóíwara'-waasi kentáánintombo mófáá'a simiyómó síya'o é'a ímba iyaankafayaambá timénááwe. ¹²Kokóri-auma simiyómó síya'o é'a ímba íyoiyoimba timénááwe. ¹³Énifo sáwí-waasin-oyo kentáánintomba kawé-tántáá'á wétimefo wíyómpakemba kentáásifowa kawé'-aantembo iwái póna ení Ufaen-ámútámbá simiyómó síyawí Maníkó wení Ufaen-ámútámbá timíníye Ísu siyáíye.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Máttyu 12:22-30, Mááka 3:20-27

¹⁴Moóráwigo wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna minkwáásigó ímba aái wésuwana Ísu maiyauwówana kóúwana minkwáásigó aái súwasa sáwífa'nanka awánésa táátafesa uwasá ¹⁵tuwímbai sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye suwasá ¹⁶tuwímbai Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa éraira Maníkámpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau maínata awánaano suwaná ¹⁷Ísu miwímó un-ímáyáá iséna simátimena séna moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. Moórá-akumba aaimó tuwíntáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ¹⁸Waántáwankoni waásimo tiyésamo tuwínkaa'-ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe. Kentáfé'o sembá Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna

póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiyemo sembá ¹⁹énifo Píyésepurini fasi'aénká'ó sáwí-amutambo wémaitiyuwaundaraka kenti waásiwara'a Píyésepurini fasi'aénká'á sáwí-amutamba maitiyúwáísino. Miyán-ááímó síyasamo ésa kenti waási karo'á sewé sénááwe. ²⁰Énifo kemá Maníkóni fasi'aénká'á sáwí-amutambo maitiyuwáúndasafena Maníkóni fasi'aémbá kempímbá paápé isa'á wéawanaawe.

²¹Moórá-aaí imáyáan-oro. Fasi'aén-kwáásígó

parói tokéna wení naaka'á káráwiyaisana wení moparáwímbá kawé'-úmai wéraifo ²²moóráwigo wení fasi'aémbó íyáákaraiwai téna tatufú'mai wení parói fasi'ámaimo ta'ótokaim-parói tatafiyéna wení moparáwímbá tatafiyena tuwín-timakaiye.

²³Kembá ímba súwa'nai esa kesí namuro-wáásíyáámbá owe. Ímba súwa'nai esa waási túwaandu úmai símémba wété uwáguraawe Ísu siyáíye.

Sáwí-amutanko kouwékáin-aaí.

Mátíyu 12:43-45

²⁴Ísu simátimena moórá-aaí séna waási arumpinkémbá sáwí-amutanko auwéna máásai-marafa'a nombá ímbo wéraipa'a kowénena séna nááfara ménaumno séna saafá uwááena séna tauwer'éa kesí naambá waásigon-arumpimba pó'a koménaumne simásuwena ²⁵téna taawánaimba mindánkómbá kankambá wiyú'mai kawé'á uwásukaisana taawánéna ²⁶tauweréna afakaeté-sawí-amutamba miwítí sáwí-kisau óraa'o uráawi tí'maena minkwáásígón-arumpimba taméraawana moórá-sawí-amutanko arumpimbá méraisana minkwáásígó sáwí'a úmai méraisasa ánaaemba sáwífa-sawí-amutamba méraawana wemá óraa-sawí'a úmai méraiye Ísu siyáíye.

Érai'a tirunkó kawé'á wéin-aaí.

²⁷Ísu mináái simátimuwana sáwífa'-waasifinkemba moórá-ininko Ísuntafena óraaka séna enanó embá ma'ánkarena náambo ámakaiwaimba Maníkó kawé'á uwánkaraiye súwana ²⁸Ísu séna érai'a sémpo Maníkó wenáái ísámai kawé'ó owímá óraa-kawé'a wéuwatinkaiye Ísu siyáíye.

Ímbo awánáúnda-kisau mauwó siyáan-aaí.

Mátíyu 12:38-42, Máaka 8:12

²⁹Súwasa sáwífa'-waasi Ísumpa'a tóso uwaná simátimena séna káfé'o méraan-kwaasi sáwí-waasin-owe kentáfé'a wésemba Maníkómó ai'mákainamo e ímbo awánáúnda-kisau maínata awánaanomo sembá naaófá'á Maníkó Yónaambo uráintemba kembá miyá ínifo mináái imáyáan-oro. ³⁰Naaófá'á Nínéfa-naopaken-kwaasi Yónaa uráintafesa

Maníkó ai'mákaiyemo siyáantemba kemó ondá awáné'a Maníkó ai'mákaiye sénááwe. ³¹Naaófá'á Yúndaa-waasiya'a káráwiyowin-awi'a Soromoní kawe'-ímáyááfínkémbá aaí wésimatimuwana moórá-ininko némpaken-kawaa-ininko Soromonin-áái kóisánae séna wémena kuráiyé. Káfé'a kemá Soromonimbó iyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba ísáámba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaamo tínda minínínkó kembiwí aafimbá maitinkéna séna kemá némpakemba Soromonin-áái taísaraumpo Soromonimbó iyáákaraiwai kempá'á mérowa'a wenááimo ísááraamba ímba ísaraawe síníye. ³²Naaófá'á Yónaa Nínéfa-naopa'a Maníkón-aaí kosimátimuwasa ísésa sáwí-awau tuwésa Maníkón-aaí ísaraawe. Káfé'a Yónaambo iyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba ísáámba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tínda Nínéfa-naopaken-kwaasi kembiwí aafimbá maitinkéna sésa Yónaa-aaí íséta sáwí-awausa tukáundasaanifo Yónaambo iyáákaraiwai kentí naaópa'a mérowa'a wenáái ísé'o sáwí-awau túwááraamba ímba tukáawe Nínéfa-naopaken-kwaasi sénááwe Ísu siyáiyé.

Túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-áái.

Mátýu 5:15, Mátýu 6:22-23

³³Ómbó kúra'maresa ímba aúpá'ó maráiyamba afora'á makéwasa naaúmpa'o iyíyawí awánánááwe. ³⁴Miyáumai túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-tántáá'án-íye. Túrankomo kawe'-úmaimo awánánánamo éna seyaafá'-ímáyáá sámá káínífo túrankomo ímbo kawe'-úmaimo awánánánamo éna seyaafá'-ímáyáá tuwinkáíníye. ³⁵Kentí sámó kain-tántáá'á túnkwifainifo kentúra'a káráwimai kawe'án-oro. ³⁶Kentí imáyáago ímba kumeu'ó índa seyaafá'á sámó wégaimba ónkómó sámó kátínkáintemba póna kentí imáyáago kentúra'a sámá kátínkainíye Ísu siyáiyé.

Ámáán-kawaa-waasi sáwí'a owémó siyáin-aaí.

Mátýu 23:1-36, Mááka 12:38-40, Rúku 20:45-47

³⁷Ísu mináái simátimuwana moóráwigo ámáán-kawaa-waasigo Ísumpa'a téna séna kesí naaúmpa'a tómbá imandaaó súwana tómbó náíndasafena iména ³⁸ímba ayáámba non-kwiyéna tómbá nówana minkwáásígó awánéna áatafena éna imáyáa úwana ³⁹Fasi'aénkó awánéna simáména séna kemá ámáán-kawaa-waasi anaféúné táúfa'e paáká'-aantemba wénon-kwiyofó andáámpá'á sáwí'a uráisa'a túraníyamba é'a sáwí'a wéowe. ⁴⁰Sáwí-imayaawara'-waasi méraawe. Maníkó paáká'-tántáá'á éna andáámpá'-tántáá'é imáyáawe mindáwara'a uráiyé. ⁴¹Kentí imáyáamo arupíse é'o kemó makén-tantaa'o ímbo makén-kwaasi timé'o é'a kentí imáyáago kawe'á íníye.

⁴²Kemá áamáán-kawaa-waasi kentí kisaufakemba kári-tonkwara'a tuwínkaa'-úmai siyáánkai maké'a moórá Maníkómbá amé'a kawé'á é'a miyán-ámáámbo ísámae wéiyofó óraa'-amaamba ífá'á tuwé p'ó'a Maníkómbá ímba imáyáa wéame'a óntan-iyain-kwaasi sáwí'ó uwátínkáántafe'a káráwiyo. ⁴³Kemá áamáán-kawaa-waasi áamáán-daumpa'a imé'a kawé'-áémpá'á waási túranka'o iméraamba tiráái wétaiye. Marupá'ó iméraawasa waási tuwánésa kawé'-ááímó sembá tiráái wétaifo kentúra'a káráwiyo. ⁴⁴Waásimo maipímbo utámakaawanamo kawáá'isasamo waási ímbo awánaantemba kentirumpimbá miyá isa'á sáwí'a owasá waási ímba wétuwanaafo káráwiyo Ísu siyáiyé.

⁴⁵Ísu simátimuwana moóráwigo áamáambo sún-kwaasigo Ísuntafena séna miyámó sénda kentááwárá'á símai sáwíta uwásinkaane súwana ⁴⁶Ísu séna kemá áamáambo sen-kwáásí kemó áamáambo simátímén-aaigo umbai tíyáísa'a mináái ímba wétuwa'nai-ófo káráwiyo. ⁴⁷⁻⁴⁸Kentíwá'ná Maníkón-aaímo simátímakowi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wéowe. Naaófá'á kentíwá'námo uráantafe'a kawé'á uráawe sé'a utámakaapa'a to'waaí wéofó káráwiyo. ⁴⁹Naaófá'á Maníkó kawé'-ímáyááfínkémhá séna kesááímo simátimiyawiye aráátimiyawiye tí'maráanasa miwífímbá wéniyasa tuwímbai sáwí'a uwátínkesa tuwímbai tínkamiyasa puwónááwe Maníkómó siyáimba mináái paápé uráiyé. ⁵⁰Naaófá'wárá afufumpinkwárá ánaenkwará'a Maníkón-aaímo simátímakowi tínkamuwasa pukáantafena póna misáwí'ó uráawin-anondaa-meyamba káfé'ó méraan-kwaasifa'a tíníye. ⁵¹Aífa'ó tufúwanamo pukáin-kwaasigon-awi'a Éperi ánaemba moóráwígon-awi'a Sékáráíya óraa'-amaan-daumpa'a mérowana moórá-aempa'a Maníkóntáfésa ísámaímo pói tufú'maimo agáún-ontan-taare wérowana moórá-aempa'a aífa'-ámáán-káwáágó aantembo iyún-onta wérowana afufumpimbá Sékáráíya imérowasa tufúwana pukáiyé. Minkáé'-wáásítí afufumpimbó kárúraan-kwaasi tínkamuwasa pukáawiwara'a miwítí sáwí-meyamba káfé'ó méraan-kwaasi maénááwe. ⁵²Kemó áamáambo sen-kwáásí érai'-aai ímbo aúpá'ó tukáankakaa mináái ísámai kawé'á owisinó. Kemá ímba ísámai kawé'á ombá fí'on-kwaasiti aambá fáíkaafo káráwiyo Ísu siyáiyé.

⁵³Ísu mináái simátimena máápa'a kumúwasa áamáambo sun-kwáásíyé áamáán-kawaa-waasiye tirumpimbá aaisambá aéesa fí'o-fí'on-tantaatafesa áísai úmai ísáananamo ⁵⁴aaímo kaentaén-ááímó sína'o é'a aaifimbá maenkánae sésa áísai uráawe.

Ímba kaumbo-kae'-áái serómó siyáin-aaí.

Máttyu 10:26-27

12 ¹Minkánáá áfááraumai sáwífa'-waasi túwaandu ésa sisipáá uwaná Ísu wení kísau-waasi simátimena séna áamáán-kawaa-waasi kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásíyáámhá ofó ímba miyáumai méraaro. Intóráín-tantaa'a kári-tantaa'a moórá-tonkon-awi'a péréti mimpímhá

márááwana intorena óraa'o intembá áamáán-kawaa-waasiti sáwí-aaí miyá wéifo kempímbá misáwí-ááígo óraa'a tifáínifo kentúra'a káráwiyoro. ²Aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á afora'á paapé ínasa awánánááwe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a afora'á paapé ínasa awánánááwe. ³Nó'waambo siyáan-aaí sán-káíndara'a síyasa isánááwe. Aúpá'ó siyáan-aaí seyaafá'-wáásí túranka'a síyasa isánááwe Ísu siyáíye.

Moóráwígon-aaroi inkáísóromo siyáin-aaí.

Mátíyu 10:28-31

⁴Ísu simátimena séna kesí waási simátíménda ísáaro. Tuwímbai tínkamiya'a puwónááfo moórá sáwí'o uwátinkai-tantaa'a ímba wéraifo ímba miwísáfé'a inkáísóro. ⁵Kemá simátime súne. Maníkó méraifo wenáároi inkáísóro. Wemó tínkamina'o puwíyambo éna kanaa'á ónkaifa'a mátiyuwainiye. Mináái Maníkóntáfé'a inkáísóro-aaí súne Ísu siyáíye.

⁶Ísu simátimena séna kári'a téntempaaran-dumama séfataase-numama kári'-ontankakemba kae-tóyaráán-óntánkákémbá wémeyanofó Maníkó kíyaan-dumama ímbo awinkaiwái póna awánaraiye. ⁷Numamá kári-tantaa'o awánaiwai póna waási óraa-tantaa'an-ófo ímba táá'a íno. Kenti'nóntáu toráúsíwain-ífo ímba táá'a íno Ísu siyáíye.

Ísun-awi'a aforatáámó senda-áái.

Mátíyu 10:32-33, Mátíyu 12:32, Mátíyu 10:19-20

⁸Ísu simátimena séna simátime súne. Seyaafá'-wáásí túranka'a kentáfésa sésa Maníkó ai'maráísana kunkáiwai kesí óraakon-iye síyawisafe'a kemá waási úranko Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi túranka sé'a kesí waásin-owe sénaumne. ⁹Énifo waási túranka'a kembá tínaaembo uwásimiyawisafe'a kemá Maníkóní kísau-waasi túranka'a sínaaemba uwátimenaumne. ¹⁰Kembá waási úrankomba símai sáwí'o uwásinkaiyamba mindá Maníkó maitiyuwáínifo Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáínana miwísé'a waé'wae'a íníye. ¹¹Kesí waási-i'lo ontáfésa ta'óto'mai tí'maesamo óraa'-waasiye áamáán-kawaa-waasiye túranka'o máttínkaresamo aafimbá maitínkéwa'o é'a nóran-aaimo síyamba ímba táá'a ínana ¹²Maníkóní ámútanko síyan-aaí úwoi tááka tinkáína'a sénááwe Ísu siyáíye.

Óntawara'-waasigo sáwí-imayaamo uráin-aaí.

¹³Súwana sáwífa'-waasifinkemba moóráwigo Ísuntafena séna óraakoo kesifo púwísana kesuwaá seyaafá-tántáá'á maiyéna ímba tuwímbai wésimifo emá sinaná tuwímbai násimino súwana ¹⁴Ísu séna kesí waásiyo mináái ímba kosénaumpo keáfáráwáíti moparáwímbá ímba tuwín-

timenaumne simámena ¹⁵seyaafá'-wáásísáféna séna waási kawé'-úmaimo méraawiti áwáu ímba sáwífa'-moparawimba makáafo moparáwímbá maénae séme'a máéfainifo kentúra'a káráwiyoro Ísu siyáiyé.

¹⁶Simásuwena moóra'-aai simátimena séna moóráwigo sáwífa'-moparawimbo makáindawi wení kísau'fa' sáwífa'-tomba wéraisana ¹⁷wenarumpin-ímáyáá éna sáwífa'-tombo fáká'maimo máráanda-namba ímba wéraifo nóra ónaumno. ¹⁸Miyámó é'a tómbó makáunda-namba tawísíye'a óraa'-namba úmare'a mimpímbá seyaafá'-tómbá fáká'mare'a kesí moparáwínkwárá'á maránaumne. ¹⁹Miyámó é'o é'a kesáfé sé'a seyaafá'-tántáá'á ímbo aafáán-túwáanda tóné noné námae iyé'a ayáátáaka'a úwoi mé'a onaná sirunkó kawé'a ína'a ménaumne sisaná ²⁰Maníkó simámena séna sáwí'o úmaemo iyónda-waasigo óne. Káfé'-no'waamba puwéma esáfémo makáanda-moparawimba túwénana náawa máíníyo Maníkó siyáiyé. ²¹Marapá'á kesáfé'-mópáráwín-aantembo makáiyawi miyán-kwáásín-ófo marapá'-tántáá'-aantemba marésa Maníkómpákén-tántáá'á ímba makáawe Ísu siyáiyé.

Maníkómpá'á imáyáa améron-aai.

Mátíyu 6:25-34

²²Ísu mináái simátimena wení kísau-waasisafena séna simátimé'a sune. Miyaráán-úmai méraamba ímba óraa'-imayaa é'a tómbó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a kentúra'o unáánkwátóimo íyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ²³Tómbó náiyamba úwoisambanifo waásimo méraamba óraa'-tantaa'an-íye. Unáánkwátóimo íyamba úwoisambanifo waási túma óraa'-tantaa'an-íye. ²⁴Numagómpá'á imáyáan-oro. Numagó ímba kísau éna tómbá fáká'mai naaúmpa'a makéna wénaifo Maníkó miwítí tómbá tímísasa wénaawe. Maníkón-aúranka'a numamá kári-tantaa'an-ífo waási óraa'-tantaa'a póna kentí tómbó éna timíníye. ²⁵Kembiwímó óraa'-imayaamo é'o é'a kemó maíyan-kanaa ímba kanaa'á ayáátáaka'a méranaawe. ²⁶Mindá kári-tantaa'a isa'á ímba kanaa'ó íyamba pó'a fí'o-fi'on-tantaatafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ²⁷Waiwandáánkálá imáyáan-oro. Waiwandáánkó ímba kísau éna ímba wení unáánkwátói makáifo simátimé'a sune. Naaófá'á Yúndaa-waasiti óraakon-awí'a Soromoní sáwífa'-unankwatoíye ko'naariríyé makówi úwasa waási awánésa kawé'an-íye sumbánifo waiwandáán-aramba awánésa óraa-kawé'an-íye wésewe. ²⁸Ufá'á ko'naarirí-tántáá'é séna waiwandáámbá Maníkó makáiyé. Umá ímba waé'wae'a ínifo káfé'a ínasa aafáyáa waási agaisuwáiyamba Maníkó mintántáá'á imáyáa éna ko'naarirí-tántáá'á makáiyé. Miyáumai Maníkó waásisafena imáyáa éna kentí unáánkwátói timínífo kembiwí maarán-áái ímbo seráámbá Maníkó ímba kanaa'á wésuwa'nai-iwain-íye wésewe. ²⁹Maníkó wétuwa'nai-ímba pó'a tóné

nonémó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ³⁰Moórá-mora-marafaken-kwaasi Maníkón-aai ímbo ísáán-kwaasi tóné nonémó náiyantafesa óraa'-imayaa wéowe. Tóné nonémó ímbo né'o é'a púwófo séna kentifo imáyáa éna wétimifo ímba óraa'-imayaa é'a ³¹Maníkó wení waásimo kawáánintafe'a imáyáa íyana mintántáá'á timíníye Ísu siyáiyé.

Wíyómpaken-kawe-tantaakon-aai.

Mátíyu 6:19-21

³²Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna kembó sirááiwaéwi káráwiyaumne. Kentáásifowamo simbá kesí waásimo kawáánonda kembiwíwárá'á kawáánónááwe. Miyá íyana kesirunkó kawé'á íníye simbá póna ímba táá'a íno. ³³Kentí moparáwímbá wétimé'a méyámbá maiyé'a ímbo makén-kwaasi tíméro. Miyámó íyana kentí kawé'-méyámbá wíyómpa'a wérainasa waási ímba umémbá íyana ímba ufóiyaraamba ínana kawé'-úmai aasiyaasi waé'wae'a ína'a minkáwé'-méyántáfé'a imáyáa é'a ³⁴marap'á'ó kentí óntamo wérainanamo éna marapátáféna tinkáínifo wíyómpa'o kentí óntamo wérainanamo éna wíyómpatafena tinkáíníye Ísu siyáiyé.

Kísau-waasimo to'mayaa on-áái.

³⁵⁻³⁶Ísu simátimena séna óraa'-waasigo aaremó to'waai on-tánómbá komandánae séna wínasa wení kísau-waasi unáánkwátói úmaresa ómbá kúra'makesa amu'matuwé mérewana téna táántainasa minúwóiyáámbá ontá tiyankánaáwe. Miwí to'mayaambó ontembá kembiwíwárá'á to'mayaa é'a amu'maré'a méraaro. ³⁷Minóráá'-wáásígómó tinda wení kísau-waasi koku'á mésa amu'matuwésa ménka'a tínasa aamoí ónááwe. Érai'a simátimé'a sune. Minóráá'-wáásígó kisaumo maíndasafena unáánkwátói faú'mai múra maréna minkwáásísóntáféna maanká'-méwa'a tómbá tíméro síníye. ³⁸Minóráá'-wáásígó nó'waan-afufuna'i siyatarórá'íyo tinda wení kísau-waasi koku'á mésa amu'matuwésa ménka'a tínana tirunkó kawé'á íníye. ³⁹Simátíménda-aai imáyáan-oro. Naankón-afowámó umén-kwáásímó tinda-kanaamo isénaraa umén-kwáásímó timbá wéto'mayaan-ena awánéna watúwáísana wení naaúmpakemba umémbá ímba máísino. ⁴⁰Miyáumai kemá waási úranko kúmóndasafe'a kembiwíwárá'á ímba imáyáa íyanka'a kumúnafainifo wéto'mayaan-e'a simu'maré méraaro Ísu siyáiyé.

Sáwí'a owasá kawé'á owasámó on-áái.

Mátíyu 24:45-51

⁴¹Súwana Pítaa séna Fasi'aénkóo emó sénda-aai kentáásáfé aantena wése seyaafá'-wáásísáféwarara wéseno súwana ⁴²Fasi'aénkó séna kawé-kísáúmó máéwi kawé'-ímáyáawárá'-wáásísáfé'a sune. Wení óraako séna kesí kísau-waasiya'a káráwiye tómbá tuwímbai tíma'mae iyuwó síníye. ⁴³Wení óraako

téna kisaumo kawe'-úmaimo maínda taawánáinana kisaumo maíndawi arunkó kawe'á ínana ⁴⁴minóráákó séna kesí moparáwíné seyaafá-tántááká'é káráwiyuwo síníye. ⁴⁵Énifo minkísáú-wáásígómó imáyáa énamo kesí óraako ayáátááká'a ímba tíníye sénamo kísau-ininakwa'o tínkamenamo tóné uwó!-none wénenamo uwó!o énamo ⁴⁶wení óraakomo tinda-kanaa ímbo ísarenamo ímbo imáyáa wéindara'a téna óraaka'a tatufú'mai Maníkón-aai ímbo wéisaan-kwaasimo méraapa'a móankainiye Ísu siyáíye.

⁴⁷Ísu simátimena séna kísau-waasi miwítí óraa'-waasigon-aai isésa wemó síndantemba ímbo íyamba mérewana óraa'-waasigo téna óraaka'a tatínkaminiye. ⁴⁸Énifo kísau-waasi miwítí óraa'-waasigon-aai ímba isésamo ombá sáwí'a ésa méraawana óraa'-waasigo téna kárika'a tatínkaminiye. Maníkó kawe'-ímáyáá óraa'o tímakaiyawi óraa-kisau máéro. Kawe'-ímáyáá óraa'o tokáiyawi waási túwa'nai oro Ísu siyáíye.

Ísu waásimo tuwináínda-aai.

Mátíyu 10:34-36

⁴⁹Ísu simátimena séna iyamó kaintembá kisaumo máéndaSAFE'a marapá'á kumbéaunda minkísáú tai'áinana kawe'á íníye-imayaa wéune. ⁵⁰Kárika'a kembá sí'o índa-i'a iyantafena sirunkó umbaí taisaná sí'o índa-i'o íyamba tai'áinana sirunkó kawe'á íníye. ⁵¹Kentáfé'a maarán-ímáyáá ímba oro. Waási seyaafá'a aáno úmai méraantafena marapá'á kunkáíye. Ímbanifo marapá'ó kunkáunda maarán-íye. Waási tuwínkaa'-ésa tuwímbai kesáái isáyasa tuwímbai ímba isánááwe. ⁵²Káfé'wara ánaaenkwará'a moórá-naumpa'a séfataase-waasi mésa kesááisafesa miwítí imáyáa tuwínkaa'-urésa kaumbonárau moórá-imayaa iyasa kae'nárai fí'on-imayaa óyááye. ⁵³Afowá moórá-imayaa ínana ááninko fí'on-imayaa íníye. Anówa moórá-imayaa ínana ayáámúnko fí'on-imayaa íníye. Anááfúkowe fí'o-fí'on-imayaa óyááye. Kesááisafesa miyáumai miwítí imáyáa tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáíye.

Tuwímbai-tantaakoni áwáumo ísáán-aai.

Mátíyu 16:2-3, Mááka 8:11-13

⁵⁴Ísu sáwífa'-waasisafena séna ainámbó wéraina'o é'a sé'a aa'á tíníye síyana aa'á tíníye. ⁵⁵Fiyúndá to'mái tai'áína'o é'a sé'a aa'á káíníye síyana aa'á káíníye. ⁵⁶Wíyómpa'o awáné'o ombá sé'a aa'á káíníye. Aa'á tíníyemo sembá mintántáá'á awánaraawe. Kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáási pó'a miyán-tántáákóní áwáu awánaambanifo Maníkó káfé'o wéin-tantaakoni áwáu ímba awánaraawe Ísu siyáíye.

Aaimó arupísemo íyan-aai.

Mátíyu 5:25-26

⁵⁷Ísu séna simátíménda-aai ísásuwe'a minkáé'-ámpá'á tuwínkaa'a uré'a moórá-ampa'-aantemba koró. ⁵⁸Moórá-aai ísáaro. Aaimó simátinkanae

síyawimo tí'mae wíyasa aampa'á mósimai paápé uwásuwesa koró. Óraa'-waasimo mátimiyasamo ésa i-wáásí timíyasa ándá-naumpa'a tinkánááwe. 59 Ímbo miyá íyasamo ésa ándá-naumpa'a mótinkaiyasa ímba ááema tai'ánaumne sésa seyaafá'-méyámbá tímatuwaiyasa faútinkanaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-imayaa ímbo tuwáiyawimo puwíyan-aaí.

13 ¹Ísu wésimatimuwasa tuwímbai tasimámesa sésa Káriri-marafaken-kwaasi tuwímbai Maníkóntáfésa ísámai póimo tufú'maimo agáemba kámáni-waasiti óraakon-awi'a Páirati tuwímbai tí'maráisasa tínkamisasa pukáawe suwaná ²Ísu séna minKárírifákémbá pukáan-kwaasisafe'o sembá miwítí sáwí-awaugo Kárírifakemba seyaafá'-wáásítí sáwí-awaugomba íyáákaraintafesa pukáawewa wéseo. ³Ímba miyá wéofó simátíme'a súné. Kentí sáwí-awaumo ímbo tuwé'o Maníkómpá té'o é'a kembiwíwará'á puwónááwe. ⁴Imáyáan-oro. Síróámufa'a ayáátáá'-namba tawiséna sáwífa'-waasi 18 waasi tínkamisasa pukáawe. Mindásafe'o sembá miwítí sáwí-awaugo Yérúsaremufakemba seyaafá'-wáásítí sáwí-awaugomba íyáákaraintafena pukáawewa wéseo. ⁵Ímba miyá wéofó simátíme'a súné. Kentí sáwí-awaumo ímbo tuwé'o Maníkómpá té'o é'a kembiwíwará'á puwónááwe Ísu siyáiyé.

Taaigó ímba arambó iyáin-aaí.

⁶Ísu waé'mai-aaí simátímena séna moóráwigo wení ándá-aran-kisaufa'a arambó naan-táíma áwí'a fígi u'makáisana áruma wíkáisana arambá komaénae séna koawánaimba ímba iyáisana ⁷minkísáúrá'ó káráwiyain-kwaasisafena séna kaumborá'á áú'o simbá mintáéramba komaénae'a koawánáúnda ímba arambá íyáísa'a úmpo mintái ayáísuwao. Maragóní anombá nasúwáífainifo ayáísuwao sisaná ⁸miwá séna óraakoo ímbanifo mintái áwáufa'a ó'á túmake'a agamo'á maké'a ⁹moórá-au'o sínda awánaanana arambó iyéna kawé'á ínifo miyámó ímbo ína'a ayáísuwanaumne siyáiyé Ísu siyáiyé.

Ísu sambaatíyá'á moórá-inimbo asófamankarain-aaí.

¹⁰Moórá-kanaa Yúndaa-waasi ámáán-aaímo ísón-kanaara'a Ísu ámáán-daumpa'a iména aaf wésimatimuwana ¹¹moórá-ininko sáwí-amutamba arumpimbó méron-ininko ayáátááka'a sáwí'a úmai ména 18 aatai maisuwéna miyáumai sáwí'a úmai mérowana arósááumba kaénkówana ímba kanaa'á koku'á mérowana ¹²Ísu minínínkómbá awánéna séna enáí'a tai'áíno séna ¹³ane'á ta'ótorowana minúwóiyáámbá arósááumba arupise úwana koku'á íyáfasinena Maníkón-áwí'a mósá marówana ¹⁴Ísu saagon-kánáárá'á minínínkómbá

asófankontafena ámáán-danka'o káráwiyowin-arunko sáwí'a úwana sáwífa'-waasisafena séna afa'móræe-kanaa kísau mo máénka'a sí'a asófasin kinkwae sé'o é'a té'a saagaan-kánáámó é'a ímba teró súwana ¹⁵Fasi'aénkó séna kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásín-owe. Saagaan-kánáará'á kentí purumakawárá'á tónki-poiwara'a naaúmpakemba faú'anke'a áí'mae nompá'á kowaná nombá wénaiye. ¹⁶Minínínkó Émbaramun-aísaafitantambo uráin-inimba isaná waántáwanko ayáátááka'a ¹⁸aatai ta'ótokaisa'a saagaan-kánáará'á faú'anakauna'a sáwí'a óne wésewe Ísu súwasa ¹⁷símaimo sáwí'o uwánkówi mináái isésa tigeamá uwaná kawekísáú wémaun tafesa úwoi-waasi aamoí uráawe.

Taaérankon-aai.

Mátíyu 13:31-33, Mááka 4:30-32

¹⁸Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátíména'a ísáaro. ¹⁹Maníkó wení waásimo kawáánimba maarán-iyé. Kári-taerankon-awi'a másítáti mintáéramba moóráwigo kísau fa'a u'makáisana óraa'a éna amaimá mófarena wété uráisana numagó mimpimpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáiyé.

²⁰Simátiména séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátíména'a ísáaro. ²¹Moórá-ininko pérétitomba agaénae séna kanaráán-tántáákón-áwí'a páráwaa'a maimaéna intoráinda-tantaa'a kári-tantaa'a káúmaraisana wéna intoréna óraa'a wéiye Ísu siyáiyé.

Kári'-ontagon-aai.

Mátíyu 7:13-14, Mátíyu 7:21-23

²²Ísu mináái simátiména Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba naaó'-nao'a wenáái simátíma'mae kúwana ²³moóráwigo séna óraakoo Maníkó moórá-mora-waasi aantena kawé'-ámpá'á métinkainiyo súwana Ísu séna ²⁴tiyáántán-kwiyé'a kári'-ontafimba íyáféraaro. Simátíme'a súné. Sáwífa'nanka íyáferanae séna íyambanifo ímba kanaa'a íyáferanaawe. ²⁵Naankón-afowá íyáfasinena ontá úmaraina'a ontará'á imé'a áánte sé'a óraakoo ontasá tisinkaaó síyana séna ímbo tuwánáúnda-waasi nááfakewiya'o sína'a ²⁶kentáási naaópa'a té enáái tasimásimenata eséta tóné nonésá naráumne síyana ²⁷wemá séna nááfakewiya'o. Ímbo tuwánáúnda-waasin-oyo kóro naankón-afowá síníye Ísu simásuwena séna ²⁸Maníkó wení waásimo kawáánipa'a ti'maráina'a máápakembo awánáiyamba kentíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe Maníkón-aaimo simátímakaawiye Maníkómó kawáánipa'a méwa'a tuwáné tíyántafe'a é'a ifi'á tánááwe. ²⁹Seyaafá'-áémpákén-kwáási Maníkómó kawáánipa'a tésa tamésa tómbá nánááwe. ³⁰Minkánáará'á ánaaemba aifarááwí tínaaeni'a

íyasa tínaenkewi aifarí'a ónááwe Ísu Maníkómó kawáánintafena mináái siyáíye.

Ísumo arumbó uwátínkarain-aai.

Mátíyu 23:37-39

³¹Minkánáá áamáán-kawaa-waasi tuwímbai Ísumpa'a tésa sésa óraa'-waasigon-awi'a Éroti séna Ísumba tufúwónana puwíníye wésifo maanká'á tuwé fí'on-daopa'a kóuwo suwaná ³²Ísu séna Érotimba áwáífiyaamo in-áfá'-íyánkáán-kwáásí kosimáme sé'a sáwí-amutamba waási tirumpinkémbá wémaitiyuwe'a tí'a on-wáásí asófátinkaunda-kisau káfé'e aafáyáawe maé'a aúnká kesí kísau tai'ánaumne. ³³Maníkón-aaimo simátímakaawi Yérúsaremu-naopa'-aantemba tínkamowasa wépuwontafe'a káfé'e aafáyáawe aúnkáwe aampa'á wéwe'a kísau maifá kónaumne siyé Érotimba kosimáméro Ísu simásuwena ³⁴Yérúsaremu-naopaken-kwaasi arumbá uwátinkena séna Yérúsaremu-naopaken-kwaasisono. Maníkón-aaimo simátímakaawi tínkambae íyúwasa pukáawe. Maníkó ti'marówasa kuwái óntantamba tínkambae íyúwasa pukáawe. Kokórigó áráátombo ayóífá'ó tínkarenamo káátatinkaintemba aasiyaasi-kánáá kemá miyá ónaumne súndanifo tínaaemba wéuwasiwewe. ³⁵Ísáaro. Maníkó tiyuwáína'a tu'nankáámbá ónááwe. Simátíme'a súne. Ímba úwoi suwánánááfo ánaaembo sé'o Maníkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á uwánkáíye síyanka'a aneka'á suwánánááwe Ísu siyáíye.

Ísu aiyayaambo intorón-kwaasimo asófankarain-aai.

14 ¹Moórá-kanaa saagon-kánáárá'á Ísu áamáán-kawaa-waasi óraa'-waasigoni naaúmpa'a tómbó náíndasafena imérowasa saagaan-kánáárá'ó Ísu nóramo índa awánánae sésa imésa awánowana ²moóráwigo aiyayaambo intorón-kwaasigo wení ewaa'á mérowana ³Ísu minkwáásígómbá awánéna áamáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé tísai ena séna saagaan-kánáárá'á kanaará áí'o in-kwáásí asófankanaumno súwasa ⁴isésa ímba aai suwaná minkwáásígómbá áíkена kawé'á uwánkena séna éniwo waaó súwana kóúwana ⁵tísai ena séna kempínkémbá kentí iyámpóíya'i kentí póráára'iyo maipímbó kúwáfekaina'o é'a saagaan-kánáárá'á ááéwa mósá fasinánááo Ísu súwasa ⁶mináái ímba kanaa'á anondáá siyáawe.

Waási ímba kentúmo maimaé iyíyan-aai.

⁷Aai ímba anondáá suwasá tómbó nánaesamo tun-kwáásí aifa'á iménaemo sumbá Ísu tuwánéna waé'mai-aai séna ⁸moóráwigo séna aaremó to'wai on-tánómbá tamandaaó sína ímba

aifa'á imauwó. Aifa'ó iménanamo enáwí'o íyáákaraindawimo t́inanamo éna ⁹táántaindawi entáféna séna íyáfasinenana maankwáásígó maanká'a tamáino sínana aigaé uwásuwe t́inaaempa'a kumbéfnone. ¹⁰Énifo táántainamo t́inaaempa'o iménanamo táántainda-waasigomo weyááríka'o entáféna séna kesí waásiyo íyáfasine aifa'á imauwó sínamo iménasa awánésa enáwí'a mósá maránááwe. ¹¹Óraa'-waasi úne síyawi Maníkó miwí túwí'a múra tiyuwáínífo kári'-waasi únemo síyawi Maníkó miwí túwí'a maimaé iyíníye Ísu siyáíye.

¹²Ísu simátimena áántarowaisafena séna óraa-tanombo kaufónae sínda-kanaa óntawara'-waasiye enamááraawe ení akúné ení waási aantemba ímba táántao. Miyámó inasamó ésa ánaaemba áántewa tómbó komandendá mindá ení tónkóní anondáán-íye. ¹³Énifo óraa-tanombo kaufónae sínda-kanaa ímbo óntamo makén-kwaasiye t́iyayaamba sáwí'o urén-kwaasiye t́ugafitan-kwaasiye táántenasa tamandáiyambanifo ¹⁴ení tónkón-ánóndáá ímba amíyambanifo enarunkó kawé'á ínana Maníkó ení tónkón-ánóndáá amíníye. Ánaaemba arupíse úmai mén-kwaasi pukémpinkembo íyáfasinaiyan-kanaa Maníkó amíníye Ísu siyáíye.

Óraa-tanombo kauráin-aai.

Mátíyu 22:1-10

¹⁵Mináái súwasa Ísuwe tómbó wénowi isésa uwaná moóráwigo séna Maníkó wení waásimo kawáánipa'a tómbó náíyawi tirunkó aamoí íníye súwana ¹⁶Ísu séna érai'a simbánifo simátíménda imáyáan-oro. Moóráwigo óraa-tanomba kaufónae séna sáwífa'-waasi táántarena méraisana ¹⁷mintánómbó náíyan-kanaa kárika'a t́inana wení ḱisau-waasigomba ai'maráísana táántaraiwaisafena séna tómbó nembá wéto'mayaan-ifo teró sisasá ¹⁸miwí ímbo t́íyan-aai sewaná moóráwigo séna maramá méyánure'a koawánanaumpo ímba tanómbó kaúfópa'a kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ¹⁹moóráwigo séna siyáánkai-poima méyánure'a koawánanaumpo ímba tanómbó kaúfópa'a kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ²⁰moóráwigo séna káfé'a aaré maiyáunda pó'a tanómbó kaúfópa'a ímba kónaumne siyé kosimámuwo sisaná ²¹minkísáú-wáásígó wení óraakompa'a téna miyá sewé tasimámísana arunkó sáwí'a isaná séna minúwóíyáámbá naaó'-nao'a wéne t́iyayaamba sáwí'o uráinda-waasiye túrambo kaffikáinda-waasiye óntama ímbo makén-kwaasiye tiyaafái úmai tí'mae tiyó séna ai'maráísana ²²minkísáú-wáásígó miyá kosímai kouweréna taséna simásimendantemba kosímai tí'mae'o t́unda ení naaúmpa'a paaí tu'ma'á wéraiye sisaná ²³wení óraako séna seyaafá'-wáási kesí naaúmpata sisipáá oro. Seyaafá'-ámpá'á wéne waásimo tiyaafái e óraaka'a símai tí'mae tiyó siyáíye. ²⁴Ísu séna simátíme sé'a aifa'ó táántaraiwai ímba

tésa wení tómbá ímba tamandánááwe Ísu mináái

waé!mai-aaí siyáíye.

Imáyáa kawé'á urésa Ísu-ánaaembo arááíwaiyan-aaí.

Máttyu 10:37-38

²⁵Súwasa Ísuwe aampa'á kuwaná méwaerena simátimena séna
²⁶kembó sirááíwaenae síyawí aifa'á kembá imáyáa simésa ánaaemba
 tinófoiye tuwaainíné iyámpóíye tífárawaawiye túnafaraawine kesáfésawe
 imáyáan-oro. Ímbo miyámó iyamba uwófi'a ónááfo miyámó ésamo ésa
 kembá sirááíwaesa kesí kísau-waasi-i'a ónááwe. ²⁷Kemó púwónnda-aaraa-
 taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááíwaiyawí umbai-tántáá'á
 timíyasa minúmbái-tántáá'ó ímbo maimaésamo sirááíwáemba uwófi'a
 ombá pósa ímba kesí kísau-waasi-i'a ónááwe. ²⁸Moórá-aaí ísáaro.
 Ayáátáá'-nambo ónae síyawí aifa'á óntambo tuwésamo íyan-imayaa ésa
 óntamba toráumai awánáiyambo kanaamó ínasamo ésa mináyáátáá'-
 námbá ónááwe. ²⁹⁻³⁰Ímbo toráumai awánaesamo mindámbó iyamba
 minóntámbá tai'áwinana mindámbá úwoi wérainasa waási awánésa ímba
 ásawimai uwásukaawe sésa tuwíyáái ónááwe. ³¹Moórá-aaí ísáaro. Moórá
 tiyáífin-óráá'-wáásígó tiyánae séna aifa'á wení i-wáásímó torausínda
 sáwífa'-waasi 10,000 waasi ínana fí'on-i-waasiti óraako wení i-wáásímó
 torausínda áfááraumai sáwífa'-waasi 20,000 waasi ínana imáyáa éna
 kembá iyáákanaa ína iyáákanaao séna ³²ímba kanaa'á iyáákanaumne-
 imayaa énamo éna óraa'-waasi némpa'a mérainana aantá-waasi ti'maréna
 séna mintíyáísá ifátá tuwánae siyé kosimáméro síníye. ³³Ísu mináái
 simásuwena séna aifa'á íyan-imayaa urésa ánaaemba síyantemba ónááwe.
 Miyáumai kembá sirááíwaenae síyawí aifa'á makáan-tantaatafesa
 imáyáa urésa ímba mintántáá'á tuwánáúmne sésamo ésa kembá ímba
 sirááíwaenafo mintántáá'á tuwánáúmne sésamo ésa kembá sirááíwaesa
 kesí kísau-waasi-i'a ónááwe Ísu siyáíye.

Uwígón-áái.

Máttyu 5:13, Máaka 9:50

³⁴Ísu simátimena séna uwímá kawé-tántáá'án-ifo óraa'a tai'áísana
 ayáántamba wéraifo ímba aneka'á uwímó káína'o é'a to'maránááwe.
³⁵Ayáántamba ímba agamopá'á maráiyana kawé'á ínifo úwoifa'a
 tuwánááwe. Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro
 Ísu siyáíye.

Sipisípi-poimo áwiyokain-aaí.

Máttyu 18:12-14

15 ¹Taakisi-óntámbó máún-umen-kwaasiye sáwí'o un-kwáásiyé
 Ísumpa'a wenáái isánae sésa tuwasá ²ámáán-kawaa-waasiye
 ámáámbo sun-kwáásiyé tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa keáímbá sésa

sáwí-waasise'a tómbá wénena aaimó simbá sáwí'a wéiye suwaná ³Ísu mináái iséna waé'mai-aai séna ⁴sipisípiya'o káráwiyowimo on-áái ísáaro. Moóráwigo sáwífa'a 100 sipisípiya'a káráwiyaisana moórá-sipisipi áwiyo'wisasa misáwífá-sípísípí ufá'á méraawana moórámo áwiyo'wimba kosaafá émena awánéna ⁵aamoí éna áúwaata'maena ⁶naaópa'a téna wenamááraawe wení naaópaken-kwaasiye táántaisasa túwaandu owaná séna kesí sipisípi áwiyo'wisa'a kosaafá éme'a áí'mae túmpo aamoisá ónae sisasá aamoí uráawe. ⁷Simátíme súne. Miyáumai wíyómpa'o méraawi marapá'ó tuwánaamba arupíse úmáimo méraan-kwaasi kawe'-úmáimo méraamba tuwánéna aamoí owasá sáwí'a úmáimo méraampinkemba sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpá'á tíyasa Maníkóní kísau-waasi wíyómpa'o méraawi óraa'-aamoí wéowe Ísu siyáíye.

Óntambo áwi yokain-aai.

⁸Ísu séna moórá-aai imáyáan-oro. Moórá-ininko siyáánkai-ontan-arumba makáisana moórá

áwiyowisana ómbá kúra'makena wení naaúmpa'a kankambá wéwiyufena kawe'á uwámai saafá éna ⁹awánéna wenamááraawe wení naaópaken-kwaasiye táántaisasa túwaandu owaná simátimena séna kesí óntamba áwiyowisa'a saafá éme'a maiyáumpo aamoí íyataao sisasá aamoí uráawe. ¹⁰Simátíme'a súne. Miyáumai sáwí'o úmáimo méraampinkemba sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpá'á tíyasa Maníkóní kísau-waasi wíyómpa'o méraawi óraa'-aamoí wéowe Ísu siyáíye.

Moórá-ifoko afowámbá auwénamo kóurain-aai.

¹¹Ísu séna moórá-aai imáyáan-oro. Moóráwigo kae'-íyámpóiwáráwí méraisana ¹²ánaenkewi afowántáféna séna ení seyaafá-tántáá'á ímbo pukéndara káfé'a tuwí-simiyo sisaná tuwímbai ááninkai tímísana ¹³ánaenkewi kárika'a ména wembó ámakaim-boparawimba tíména óntan-aantemba maimaéna némpa'-marafa'a koména sáwí'a úmaena wéiyena wení óntamba tu'mái ¹⁴taí'ásuwaisana

óraa'-aawaima taisaná tóntáféna saafá uwááena ¹⁵mimbárafákén-kwáásigómpá'á wéna kísau maénae kosimámísana kesí marafá'á komé kesí póíya'a káráwiyuwo sisaná ¹⁶póíya'a káráwiyena ááisafena úmae wéiyena póíti tómpínkémbá nánae séna sisasá ímba áméwana ¹⁷ánaemba kawe'-ímáyáá éna séna kesifoní kísau-waasi sáwífa-tomba wénesa tímú'a faisasá aráá'wara'a wémaraafo maanká'á mé'a sáái táína'a puwúnafaimpo'a ¹⁸maanká'á tuwé'a kesifompá'á wé'a sé'a kesifóo Maníkón-aúranka'e enaúranka'e sáwí'a úmpo ¹⁹kentáfé kesááninkowe sénda uwófi'a ómpo kesí kísau-waasiye siyó kosénaumne séna ²⁰mifá'á tuwéna téména aampa'á tisaná némpakemba afowá awánéna aruntaféna uwánkena ainténa kotaparéna ifi'á wétaisana ²¹ááninko séna kesifóo

Maníkón-aúranka'e enaúranka'e sáwí'a uráumpo kentáfé kesááninkowe sända uwófi'a óne sisaná ²²afowá mináái ifátuwena wení kísau-waasi táántaisasa tewaná séna minúwóiyáámbá kawé'-únánkwátói maimaé máuwanke'a kesáánimba intáfé'a waiyambá wéuwanke'a aísamai ánáamba wéuwanke'a ²³ánóiwara-purumaka-araa'a maimaé'a mátuful'mai aamoi-tánómbá kaufiyata wéneta aamoisá uwánkáano. ²⁴Kesááninko áwiyokurai pukurái súnana úwoi ména timbá póta aamoisá ónaumne sisasá aamoí uráawe.

²⁵Aamoí owaná aifakéwí kisaufakembo timbá naankóni ewaa'á téna aamoimó on-áái taiséna ²⁶kísau-waasigomba áántena séna nóinka'-aamoiya wéoo sisaná ²⁷enáfá'a kawé'-úmai tiyáísana enafo séna ánóiwara-purumaka-araa'a tufú'mai kaufóro sisasá miyá wéesa méraawe sisaná ²⁸mináái ísáísana arunkó sáwí'a isaná kaoréna ímba naaúmpa'a íyísana afowá máápa'a kuména aifakéwín-arumbá kusímai íyáísana ²⁹afowántáféna séna ayáátááka'a esé mé'a sáwífa'-aatai wémaisuwe'a enáái ímbo taraisúnda emó séndantemba miyá wéuna óraa-poiye kári-poiye méme-araa'e ímba tufú-simena'a kesí waásise'a naráumne. ³⁰Enááninko ení óraa'-ontamba maimaé koména aare tine'á minóntámbá mátu'mai taí'ásuwena tisá ánóiwara-purumaka-araa'a tufú'mai kau-améne sisaná ³¹afowá séna ayáátááka'a kesé'o méraanda kesí seyaafá-tántáá'á endén-iyé. ³²Enáfáko áwiyokurai pukurái súnana úwoi ména tintáféta aamoisá uwánkaumne siyáíye Ísu siyáíye.

Moóráwigo kísau sáwí'o uráin-aaí.

16 ¹Ísu wení kísau-waasisafena séna moórá-aaí ísáaro. Moóráwigo moparáwíkwárá'-wáásígó kísau-waasisafena séna kesí moparáwínká'á káráwiyuwo sisaná miyá isasá tuwímbai tésa sésa ení moparáwínká'á ímba kawé'-úmai káráwiyaisana ení óntamba áwiyokaiye sewaná ²miwá iséna káráwiyaiwaimba áántaisana tisaná séna enáái sewa'á isáúmpo kesí moparáwínká'á ímba káráwinompo kesí moparáwínká'á káráwinda-aufai agai-símína'a ení kisaugoni áwáu awánaano sisaná ³wéwena imáyáa éna kesí óraakomo si'mátuwaina'a nóra ónaumno. Kemá ímba fasi'aénkó pó'a maramó ufi-kísáú ímba kanaa'á maénaumpo inaimó sísáféna sigae ínífo ⁴miyá é'a aasásó'í'á úmae wénonana si'mátuwainasa miwítí naaúmpa'a sínkaresa tómbá siménááwe-imayaa uwásuwena ⁵wení óraakompakembo ánaaemba méyánónaumne sésa úwoimo maiyáan-kwaasi táántaisana moóráwigo tisaná séna kesí óraakomba nóraumai-meyana amínono sisaná ⁶séna sáwífa'-masawemba 100 masawemba ówitamai aménaumne sisaná miwá séna ení aúfáífimba ímba 100 iye sindá 50 iye símai agai-simiyó sisaná miyá isaná ⁷moóráwigo tisaná séna kesí óraakomba nóraumai-meyana amínono sisaná séna sáwífa-ton-unamba 100 unamba

aménaumne sisaná miwá séna ení aúfáífimba ímba 100 iye sindá 80 iye símai agauwó sisaná ⁸ minááímó simbá óraakomba simáméwana iséna weni moparáwínká sáwí'a úmai káráwiyaiwaintafena séna kawé'-ímáyááwárá'-wáásímó ontembá miyá óne siyáiyé. Marapá'-wáásí kentí imáyáarakemba áswimái miyámó ondawí kawé'á íniye símai wémaefo sámó kain-áémpá'ó méraan-kwaasi ímba miyá wéowe. Miyáumái óraako weni moparáwínká'ó káráwiyaiwaintafena séna kawé'-ímáyááwárá'-wáásímó ontembá miyá óne siyáiyé Ísu siyáiyé.

⁹Ísu simásuwena minááisáféna séna isáaro. Marapá'á kentí óntantamba túwa'nai íyasa kentí waási-i'a íya'a kentí óntambo tai'áíndara'a wiyómpa'ó ésa iyíyan-kanaa wiyómpa'a minkwáásí tuwánésa aamoí uwátinkanaawe. ¹⁰Kári-tantaaka'a kawé'-úmáimo káráwiyowi óraa-tantaaka'wara'a kawé'-úmai káráwiyonaawe. Kári-tantaaka'a sáwí'a úmáimo káráwiyowi óraa-tantaaka'a sáwí'a úmai káráwiyonaawe. ¹¹Marapá-tántááká'ó ímbo kawé'-úmáimo káráwiyaiyawimo éna Maníkó wiyómpaken-tantaa'a ímba tiména káráwiyoro síníye. ¹²Marapá'ó Maníkómpákén-tántááká'ó ímbo kawé'-úmáimo káráwiyaiyawimo éna Maníkó wiyómpaken-tantaa'a ímba tiména kendén-iyé síníye. ¹³Ímba kanaa'á kae-káwáá-wáásítí kísau wémaewe. Miyámó ésamo ésa moóráwigomba aamoí ésa moóráwigomba ímba aamoí uwánkanaawe. Miyámó ésamo ésa moóráwígoni kísau kawé'-úmai maésa moóráwígoni kísau tuwesaraí ónááwe. Miyáumái Maníkóní kísau mo'é'o é'a sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaa ímba úmae iyónááwe. Sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaamo é'o é'a Maníkóní kísau ímba maénááwe Ísu siyáiyé.

¹⁴Ísu mináái súwasa áamáan-kawaa-waasi iséna óntantafesa aamoí wéesa pósa Ísun-awíyáái uwaná ¹⁵Ísu simátimena séna kembiwí waási túranka'a kawé-kísáú wémaewasa tuwánésa sésa kawé'-wáásín-owe wésefo Maníkó kentí imáyáa wétuwanaiye. Seyaafá-tántáákón-áumo mósá máraán-tantaatafena Maníkó sáwísamban-iyé wésiye Ísu siyáiyé.

¹⁶Ísu simátimena séna Mósesé Maníkóní áamáambo simátímakain-aaiye Maníkón-aaimo simátímakaaawimo agaimakáan-aaiye mindá aambó usukáin-ááímó éna Yónimo nombó maitínkarainka'a mináái tiyáiyé. Káfé'a ásé-aii Maníkó weni waásimo kawáánin-aii wésimatimemba pósa waási Maníkómó kawáánipa'a tiyáántamba fasi'ámaesa wéiyaferaawe. ¹⁷Marawé wiyóne tai'áínífo Maníkóní áamáamba kári'-amaane óraa'-amaane ímbo tai'áínda aasiyaasí waé'wae'a íniye.

¹⁸Moóráwigo awaainímbá ai'mátuwenamo fí'on-inimbo máimba umémbá wémaiye. Moórá-waasigo ai'mátukain-inimbo máimba wewará'á umémbá wémaiye Ísu siyáiyé.

Óntawara'-waasigoe Rásarasite-taai.

¹⁹Ísu séna moórá-aaí ísáaro. Óntawara'-waasigo ména kawé'-únánkwátóí sáwífa'a makéna kawé-tómbá náma'nama'-isaná ²⁰⁻²¹moóráwígon-awí'a Rásarasi ímba óntamo makáiwai óraa'-namomba kaisaná méraisasa ayáí-tómbá amínana náínfyé sésa óntawara'-waasigoni ontará'á móankaraawana méraisana iyánkó téna mindámómbá tauwá'naraiye. ²²Ánaaemba ímbo óntamo makáin-kwaasigo púwísasa Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi kunáí'maesa Émbaramumo kawé'-mápá'ó méraipa'a móankaraawana óntawara'-waasigo púwísasa utámakaawana ²³púwón-aempa'o iyamó wégaipa'a óraa'-ai'a isaná ména mósá awánaimba némpa'a Émbaramuwe Rásarasiye'a méraayana tuwánéna ²⁴aaemáífinkemba séna kesifóo Émbaramuwo iyamó wégaipa'a óraa-si'a isa'á méraumpo arumbá uwásinke Rásarasimba ai'márénana kunkéna ayáamba nompí támai sinááfíya'a maráínana tasíyasi íno sisaná ²⁵Émbaramu séna kesááninko marapá'ó méraandara'a seyaafá-káwé-tántáá'á makáampo Rásarasi sáwí'a úmai méraifo mindásafe imáyáan-uwó. Káfé'a wemá kawé'-úmai méraifo embá áí'o ipa'á méraane. ²⁶Senda-ááíwárá'á imáyáan-uwó. Afufumpimbá óraa-tunai weraifo ímba wété ónááfo sisaná ²⁷Óntawara'-waasigo séna kesifó Émbaramuwo emó senda-aaisafe'a simáme'úne. Rásarasimba ai'márénana kesifoní naaópa'a ²⁸séfataase kesífárawaisai méraafo kusimátimena sáwí-marupa'o iyamó kaipa'á tefó simátimino sisaná ²⁹Émbaramu séna Mósesemo siyáin-aiye Maníkón-aaimo simátímakaawi siyáan-aiye aúfáífimbo agaimakáamba pósa toráumai isanááwe sisaná ³⁰kesifó Émbaramuwo ímbanifo moóráwigo pukáimpinkemba íyáfasinena kusimátiminasa sáwí-imayaa tuwésa Maníkómpá'á kónááwe sisaná ³¹Émbaramu séna Mósesemo siyáin-aiye Maníkón-aaimo simátímakaawi siyáan-aiye ímbo isésamo ésa pukáimpinkembo íyáfasinkaiwain-aaí ímba isanááwe Émbaramu siyáíye Ísu siyáíye.

Sáwí'o on-aaí.

Mátíyu 18:6-7, Mátíyu 18:21-22, Máaka 9:42-48

17 ¹Ísu wení kísau-waasisafena séna fí'o-fi'on-tantaa'a waásifa'a tínasa kesáái tuwánááwe. Tuwímbai tésa kesááimo wéisaawi karo'-áái tasimátimiyasa kesáái tuwésa kóiyasa karo'ó síyawifa'a sáwí-meyamba tíníye. ²Miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontamba fári'wimaresamo nompímbó túwááwasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátíméwasa kesááimo ísaraan-iyampoi kesáái ímba tuwésa sáwí'a owisinó. ³Mindásafe'a kentúra'a káráwiyoro.

Kentí waásimo kembó sáwí'o uwátinkaiya'o é'a kembiwífá'á mindásafe simátimiyasa sáwí'a únemo síya'o é'a ímba aneka'á imáyáa é'a ifá'á túwáaro. ⁴Kentí waásigomo kembó sáwí'o uwántinkáfa'o iyésamo

kempá'ó tésamo sáwí'a únemo símae iyíya'o é'a ímba aneka'á imáyáa é'a ifá'á túwáaro. Mimbórá-kánáámó afakaetéra'o miyámó íya'o é'a ímba imáyáa é'a ifá'á túwáaro Ísu siyáíye.

Ísumpa'o timankúnkúmbo on-áái.

⁵Suwasá Fasi'aénkóní aantá-waasi wentáfésa sésa entáféta simankúnkúntaamo úndasa súwa'nai inatá entáféta simankúnkúntaamo úndasa fasi'ámaisa méraano suwaná ⁶Fasi'aénkó séna moórá-taigon-awi'a másítáti kári'-aramba tu'makáawana áruma wíkéna óraa-tainambo intembá miyáumai kentáfé'a timankúnkúmbo íyambo é'a óraa-taisafe sé'lo taawi'wé óraa'-nompimba kunkaruwuwó síyanamo éna miyá íníye Ísu siyáíye.

Kísau-waasiti kísaugon-aai.

⁷Ísu wení kísau-waasisafena séna moórá-aai ísáaro. Kísau-waasigomba ai'marááwana kísau wémaena kisaufakena'i póíya'o káráwiyaindakakena'i timbá ení tómbá emá agaimái naao ímbo síyamba ⁸kafegafé úmai kawe'-únánkwátói uré tómbá agai-símína'a nasúwáana ánaemba ení tómbá agaimái náínone miyán-áái wésewe. ⁹Sintembá kísau-waasi miyá ésa úwoi miwítí kísau isasá miyá ombá pósa ímba túwí'a mósá wémaraawe. ¹⁰Miyáumai kembiwí miyá é'a simátíméndantemba é'a tai'áfíyanka'a sé'a úwoi wení kísau-waasisa úndasa póta úwoi kentáásí kísausa maiyáumne sé'a ímba kentú maima'é'a íyóro Ísu siyáíye.

Ísu námombo kón-kwaasi kawe'ó uwátínkarain-aai.

¹¹Ísu Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmbo Sámériyaa-marawe Káríri-marawe afufumpin-ámpá'á wéna ¹²moórá-naopa'a kúwasa námombo kón-kwaasi siyáánkai-waasi wétesa némpa'o Ísumo túmba awánésa ¹³aaemái sésa óraako Ísuwo kentáá arumbá uwásinkao suwaná ¹⁴Ísu tuwánéna séna ámáán-kisau-waasifa'a wé'a kentú máaraatimiyasa tuwánésa námomba kawáúwiye sénááwe súwasa aampa'ó kumbá túma kawe'á uwátinkowana ¹⁵miwífínkémbá moóráwigo áúma kawe'ó uwánkomba awánéna kouweréna óraaka tasiyéna Maníkón-áwí'a mósá maréna ¹⁶Ísu óraakon-íye séna aísamaifimba takífaena súwí séna minkwáásí ímba Yúndaa-waasin-ifo Sámériyaa-marafaken-kwaasigo súwí súwana ¹⁷Ísu séna siyáánkai-waasi túma kawe'ó uwátínkaunda afa'éiyain-kwaasi ímba kouwérááwana ¹⁸kímborawigo fí'om-barafaken-kwaasigo kouweréna Maníkón-áwí'a mósá máráíye simásuwena ¹⁹minkwáásígóntáféna séna kentáfé súwa'nai índawin-íye sénda póna enáú kawe'án-ifo waaó Ísu siyáíye.

Maníkó wení waásimo kawáánin-aai.

Mátíyu 24:23-28, Mátíyu 24:37-41

²⁰Súwasa ámáán-kawaa-waasi Ísumba áísai esa sésa Maníkó wení waásimo kawáánin-kanaa nóin-kanaawa tíníyo suwaná Ísu séna Maníkó

wení waásimo kawáánimba ímba kanaa'á túrantamba awánánááfo
 21 Maníkó wení waásimo kawáánimba waási túra'a ómbaraimba pósa
 mifará'i maafá káráwiyaiye ímba kanaa'á sénááwe Ísu siyáiyé.

22 Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna ánaaemba kemá waási
 úranko kúmónnda-kanaa awánánae síyambanifo ímba miyán-kánáá
 suwánánááwe. 23 Tuwímbai sésa maafá'á méraifo taawánaaromo síyasa
 fi'owi sésa maafá'á méraifo taawánaaromo síya'o é'a ímba érai'e sé'a wété
 oro. 24 Wíyómpa'o aafáyáumo tóráisasamo awánaantemba kemá waási
 úranko miyáumai afora'á aneka'á kumónaumne. 25 Misúnda-aai ímba paápé
 uráinasa aifa'á káfé'o méraan-kwaasi tínaaemba uwásinkesa sí'o índa-
 i'a uwásinkanaawe. 26 Naaófá'á moóráwigon-awi'a Nówaamo méronka'a
 waási ímba Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba ánaaemba kemá waási
 úranko kúmónnda miyá ónááwe. 27 Nówaamo méronka'a noné tóné wénesa
 tiyáámúmba wéto'waa-esa aaré máúwasa waaí máúwasa wéuwana Nówa
 nompín-táómpimba imérowana piri'-nónkó seyaafá'-wáásí tínkamuwasa
 putásaraawe. 28 Naaófá'á moóráwigon-awi'a Rótimo méronka'a ímba
 Maníkón-ímáyáá ésa noné tóné wénesa méyánúmae wénesa kísauwe naané
 úmae né'ómba 29 Róti Sónódumu-naopa'o tiyuwónka'a Maníkó óntankwara
 iyaronkwará'á wíyómpakemba tuwówana kuména tínkamuwasa
 putásaraawe. 30 Rótimo méronka'a waási ímba Maníkón-ímáyáá ésamo
 maé'óntemba kemá waási úranko aneka'ó kumpaápé ondará'á miyá ónááwe.

31 Aneka'ó kúmóndara'a ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o
 iyíyamba moparáwímbá ifátuwanaawe. Kísaufa'o méraiyan-kwaasi
 ímba naaúmpa'o tiyamba moparáwímbá ifátuwanaawe. 32 Róti
 awaainínkón-áái imáyáan-oro. Wení moparáwímbó tuwón-imayaa éna
 mówaerowana óntankwara iyaronkwará'á kuména tufúwana pukáiyé.
 33 Tirááímo táinda-i'o ésa ímba kawé'-úmai ménaafo kentáfésa imáyáa
 ésa tirááímo táinda-tantaa'o tuwésamo puwésa aú'i'a úmai maé'mae'a
 ónááwe. 34 Simátimé'a sune. Aneka'ó kúmóndara'a mindó'wáámbá kae'-
 wáásí mimbórafá'á túmá wéreyana Maníkó moóráwigomba auwéna
 moóráwigomba aiyáíniye. 35 Minkánáá kae'-ínínkái tómbó wéto'mayaan-
 íyana Maníkó moórá-inimba auwéna moórá-inimba aiyáíniye. 36 Kae'-wáásí
 kísaufa'o méreyana Maníkó moóráwigomba auwéna moóráwigomba
 aiyáíniye Ísu súwasa 37 wení kísau-waasi sésa Fasi'aénkóo emó sénda-aai
 nááfatafewa sénó suwaná póíye sawaíyémó kawáá'ipa'o náíndasafenamo
 embontaan-dúmágómó tatorúpaintemba Maníkó sínana súnda-aai
 paápé íníye Ísu siyáiyé.

Moóráwigo keto'-ínínkón-aaimo ísarain-aai.

18 1 Ísu séna aasiyaasi Maníkómpá'á inaí wésesa túwáafo séna
 waé'mai-aai simátimena séna 2 moórá-naopa'a aaimó ísáín-

kwaasigo ména ímba Maníkón-áaroí inkaiséna ímba waási-imayaa éna méraisana ³ mindáópa'a keto'-ínínkó ména aasiyaasí aaimó ísáín-kwaasigompa'a tóso éna séna sáwí'a uwásinkanaesa wéofó aai súwa'nai uwásinkaaó sisaná ⁴ ayáátááka'a wenáái ímba ísarena ánaemba imáyáa éna séna Maníkón-áaroí ímba inkaisé'a waási-imayaa ímba é'a wéumpo ⁵ minínínkó kempá'ó timbá suwesaraí ifáímp'ó'a áwa'nai ónaumne siyáíye. ⁶ Fasi'aénkó simásuwena séna aaimó ísáí-sawí-waasigon-aai imáyáan-oro. ⁷ Maníkóní waási wempá'ó inaimó símae iyómba túwáafo séna ímba ayáátááka'a úwoi ména miwí táái íséna ⁸ sáwí'o uwátínkénka'a ááéma túwa'nai íníye. Ánaemba kemá waási úranko aneká'ó kúmóndara'a méraíyan-kwaasifinkemba kesááísafesa timankúnkúmba ónaa ína ónaao tuwánánaumne Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó símae iyómba túwáafo séna mináái siyáíye.

Ámáán-kawaa-waasigonte taakisimó maún-kwaasigonte-taai.

⁹ Tuwímbai kawé'-wáásí úne sésa kentúma maimaé iyésa fí'on-kwaasi túma símai sáwí'o uwátínkén-kwaasisafena waé'mai-aai Ísu simátimena séna ¹⁰ kae'-wáásígórái moóráwigo ámáán-kawaa-waasigon-ifo moóráwigo taakisi-óntámbó máín-kwaasigo ésarai óraa'-amaan-daumpa'a inái séyae sésarai iyóyamba ¹¹ ámáán-kawaa-waasigo koku'á ména wenáú maimaé iyéna séna Maníkóo kemá tuwímbaimo ontembá ímba wéumpo entáfé'a súwi sune. Umémbó maésamo karo'ó sésamo aare-úmémbá ésamo ontembá kemá ímba miyá wéune. Maaméraiwai taakisimó máín-umen-kwaasigomo intembá kemá ímba miyá wéune. ¹² Aasiyaasi-sóndáará'á kae-kae-kánáá ámáántafe'a imáyáa é'a ímba tómbá wénaumne. Aasiyaasi-kísáúgóní sondaará'ó maúnda-tantaa'a tuwínke'a kemá afa'éiyaimba maé'a moórá embá ama'mae'a wéiyune sisaná ¹³ taakisimó máín-kwaasigo moóráfa koku'á ména aigaé éna kifaena séna Maníkóo kempímbá sáwí-imayaa wéraífo arumbá uwásinkaaó siyáíye. ¹⁴ Ísu mináái simátimena séna ísáaro. Maníkó taakisimó máíwaini sáwí-imayaa maiyaúwáísana Maníkóe taankarotámai maéna wení naaópa'a wisaná ámáán-kawaa-waasigo wempímbá sáwí-imayaa úwoi wéraisana wení naaópa'a kuráíye. Óraa'-waasi únemo síyawí Maníkó túwí'a múra tuwáínífo Maníkón-áísamaifimbo méraawi Maníkó túwí'a maimaé iyíníye Ísu siyáíye.

Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-aai.

Máttyu 19:13-15, Mááka 10:13-16

¹⁵ Simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena kawé'á uwátínkainkwaé sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi tuwánésa kóro suwaná ¹⁶ Ísu miníyámpóisáféna táántena séna teró. Ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpóimó kempá'ó tentembá Maníkó

wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpóimo kemp'ó tíyan-amba ímba aambá faíyóro. ¹⁷Érai'a simátíme súne. Maníkóntáfésa sésamo iyámpóíyaan-úmai kenká'á wégawaanonemo síyanamo éna miwiyá'á kawáánínífo ímbo miyá síyawimo éna ímba kawááníníye Ísu siyáíye.

Óntawara'-waasigon-aai.

Mátíyu 19:16-30, Mááka 10:17-31

¹⁸Súwana moóráwigo Yúndaa-waasiti óraako Ísumpa'a téna séna óraakoo kawekó óne. Nóra úmaiya aúí'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁹Ísu séna kentáfé nóra séwa kawekó óne wéseno. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekón-íye. ²⁰Maníkóní ámáámba é'a ísaraane. Minámáámbá aúfáífimba agaimaréna séna ímba aare-úmémbán-oro. Ímba waási tínkamiyasa púwóro. Ímba umémbá máero. Ímba karo'-áái simátínkáaro. Kentinófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro siyáíye súwana ²¹miwá séna minámáámbá kemá iyámpóiyakemba ísare'a kawe'á úmae wéiyune súwana ²²Ísu iséna séna kawe'á éma moórá-tantaa'a ímba kawe'á uráampo ení moparáwímbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tímínana ení kawe'-méyámbá Maníkó wiyómpa'a ankáíníye. Tímatuwemo e kembá sirááíwainone súwana ²³mináái iséna sáwífa'-moparawimbo makóntafena óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a uráíye.

²⁴Arunkó sáwí'a úwana Ísu awánéna séna sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó wení waásimo kawáánipa'o wiyamba umbaí táíníye. ²⁵Moórá-poigon-awi'a káámeri mimpóígó waigóní afaapimbá ímba kanaa'á kóferainíye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóféráínkakaa sáwífa'-ontamo makáan-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kowisinó súwasa ²⁶mináái iséna áísai esa séna umbaí taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a méranaao suwaná ²⁷Ísu séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbarésa kónááfo Maníkó úwoi kanaa'á wéíye súwana ²⁸Pítaa séna isaao. Kentáási naaópa'a tuwéta entá wéaraaiwaumne súwana ²⁹Ísu séna érai'a simátíme súne. Maníkó wení waásimo kawáánintafesa imáyáa ombá naaópa'a tuwésa tuwaainíné tuwaaisáíye tinófoíye táánine tiyáámúne tiyuwésa miyáumaimo túwááwin-anonnda ³⁰marap'álo méraanka'o túwáán-tantaa'a miyán-tántáál'á sáwífa'a mémaesa ánaaen-kanaa aúí'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónááwe Ísu siyáíye.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aai.

Mátíyu 20:17-19, Mááka 10:32-34

³¹Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena moórá-aempa'a tínkarena simátimena séna ísáaro. Yérúsaremu-

naopa'a konanasá naaófá'ó Maníkón-aaimo simátimakowimo waási úrankon-aaí agaimakáan-aaí paápé íniye. ³²Kembá sí'mai fí'onkaa-waasi timíyasa karaánáa'a sinkésa símai sáwí'a uwásinkesa tuwiyáái wisinkésa ³³súwiyonku'-nésa sinkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáa maisuwé'a íyáfasinanaumne Ísu súwasa ³⁴wení kísau-waasi nóin-aaisafenawa síyó sésa minááígóní áwáumo aúpá'ó wérontafesa ímba ísámai kawé'á ésa Yérúsaremu-nao'-ampa'a kuráawe.

Ísu aúrambo kafikówimba kawé'ó uwánkarain-aaí.

Mátíyu 20:29-34, Mááka 10:46-52

³⁵Ísu aampa'ó kúmba Yéríko-nao'-ewaa'a kúwana moóráwigo aúrambo kafikówi óntamba inaí símai maénae séna aanawáísára'a kumbéna wéinai séna ³⁶sáwífa'-waasimo tésamo kínkimbo sumbá iséna nááwiya'o súwasa ³⁷Ísu Násaretifakewi wétiye suwaná ³⁸óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaa'o súwasa ³⁹aifa'ó tun-kwáási aaisambá aéésa sésa aseraao suwaná mináái ífátuwena aneká'á óraaka séna Ísuwo Téfitin-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaa'o súwasa ⁴⁰Ísu aampa'ó wémomba wení ewaa'á koíyáfasinena séna áí'mae teró súwasa áí'maesa ewaa'á tuwaná Ísu áísai ena séna ⁴¹nóin-tantaara embá arááímo táínda-tantaa'a uwánkanaumno súwana séna óraakoo súramba kawé'á uwásinkaa'o súwana ⁴²Ísu séna kentáfé kanaa'á súwa'nai índawin-íye sémpo aúramba kawé'á íno súwana ⁴³minúwóiyáámbá aúramba kawé'-úmai awánéna Ísumba arááíwa'mae wéwena Maníkón-áwí'a mósá marówasa sáwífa'-waasi awánéna Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

Sákíyasin-aaí.

19 ¹Maníkón-áwí'a mósá márówana Ísu Yéríko-naopa'a kóyáákanae séna kúmba ²moóráwígon-awí'a Sákíyasi taakisi-óntámbó máún-kwaasiti óraa'-waasigo éna sáwífa'-ontamba makéna ³Ísumba awánánae séna úmba sáwífa'-waasi fáítukowana ampáán-kwáásígó éna ímba kanaa'á awánéna ⁴maanámpá'á tíníye séna minkwáási tínaaempakemba aifa'á íyáákéna moórá-taífa'a íyáténa mérowana ⁵Ísu mintáígóní áwáufa'a wéna mósá awánéna séna Sákíyasiyo ení naaúmpa'a kónaumpo minúwóiyáámbá marapá'á kumuwo súwana ⁶aamoí uwásuwena minúwóiyáámbá marapá'á múra tuwéna kúwáái'maena wení naaúmpa'a kúwasa ⁷minkwáásísómbá awánéna tirunkó sáwí'a úwasa sésa sáwí'o in-kwáásígóní naaúmpa'a wéwiye suwaná ⁸Sákíyasi wení naaúmpa'a mósá ankéna Fasi'aénkontáféna séna óraakoo kesí ónta afufuntambá tuwínke'a tuwímbai ímbo makén-kwaasi timé'a tuwímbai karo'á simátinke'a óntamba umémbó maiyáunda pó'a éiyain-eiyain-úmai tíma'mae'a kónaumne súwana ⁹Ísu séna káfé'a maandáúmpá'ó méraan-kwaasi kawé'-ámpá'á métinkaumne. Émbaramun-aísaafitantambo uráandasafe'a miyá úne. ¹⁰Kemá waási úranko kumpaapé

uráundawi enkáán-kwáásí saafá úmai sáwí'lo úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'ó métínkáandasafe'a kunkáumne Ísu siyáiyé.

Siyáánkai-waasi-taai.

¹¹Mináái ísówana Ísu Yérúsaremu-naokoni ewaa'á kúwasa wesé'lo kun-kwáásí ímáyaá ésa sésa Maníkó wení waásimo kawáánimba kárika'a paapé ínye suntáféna waé'mai-ai simátimena ¹²séna moórá-oraakon-ai ísáaro. Kámáni-waasi némpa'-marafa'a méraawana kotísai onasamó kanaán-iyemo síya'lo é'a kesí waásiya'a takáráwiyonae séna ¹³wení kísau-waasi siyáánkai-waasi táántaisasa tewaná óntamba kae-táemo kae-táemo'a tiména séna koméraana'a minóntánkákémbá kísau wémaiya'a té'a tuwímbai-ontankwara'a tamáéno séna kóisasa ¹⁴wenamááraa tíyántafesa uwánkesa kámáni-waasi kosimátimé sé'a kentáárá'á ímba takáráwiyiniye kosimátiméro sewasá kuráawe. ¹⁵Énifo minóráákómbá káráwiyi-kísau áméwana kouweré téna ááemo óntambo tímakain-kwaasi táántaisasa tewaná séna tímakaunda-ontankakemba nóraumai-ontana maiyáao sisaná ¹⁶aifa'ó ámakaiwai téna séna óraakoo símakaanda-ontankakemba kísau wémae'a moórá kae-táemo'a maiyáumne sisaná ¹⁷óraako séna kesí kísau-waasigo kawe'á óne. Kári-tantaaka'a kawe'-úmai káráwiyaaampo siyáánkai-naoraara'a káráwiyuwo sisaná ¹⁸moórá-kísau-waasigo téna séna óraakoo símakaanda-ontankakemba kísau wémae'a siyáánkai-taemo'-ontamba maiyáumne sisaná ¹⁹énifo séfataase-naoraara'a káráwiyuwo sisaná ²⁰moórá-kísau-waasigo téna séna óraakoo símakaanda-ontamba ampantafimbá mú'múmai aúpá'á makáumpo máínone. ²¹Emá fasi'aén-kwáásí éma ímbo makáanda-tantaa'a wémae úwoi wéne fí'owiti kísaufaken-tomba wénaana pó'a enáároi inkaisé'a úwoi aúpá'á makáumpo máínone sisaná ²²óraako séna sáwí-kísau-waasigo ónda pó'a kentáfémo séndantemba aai simánkanaumne. Kentáfé sé fasi'aén-kwáásí éma ímbo makáanda-tantaa'a wémae úwoi wéne fí'owiti kísaufaken-tomba wénaane sémpo ²³kesí óntamba seyaafá'-wáásítí óntambo maráán-daumpa'o makáandaraka tiyé'a kesí óntankwara a'wáá-ontankwara'a máúsino séna ²⁴méeraan-kwaasisafena séna maanóntámbá maiyé'a kae-táemo'-ontambo tokáiwaimba áméro sisasá ²⁵miwí sésa ímbanifo kae-táemo'-ontamba é'a tokáiyé sewaná ²⁶óraako séna simátimé sune. Sáwífa-tantaaka'o kawe'-úmimo káráwisinkaawi moórá-mora-tantaa'a tíménasa káráwisinkanaafo ímbo kawe'-úmimo káráwisinkaawifinkemba makáan-tantaa'a máéna'a ²⁷kesí namuro-wáásí kentáárá'á ímba káráwinone siyáawi tí'mae'a kempá'á tiyé'a tínkamiyasa

púwóro siyáiyé Ísu siyáiyé.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aii.

Mátítyu 21:1-11, Mááka 11:1-11, Yóni 12:12-19

²⁸Ísu mináái simátimena aifa'á Yérúsaremu-nao'-ampa'o kúmba ²⁹Órífi-omapa'-ewaa'-naokai moórá Pétífasi-nao'a úwana moórá Pétáni-nao'a úwana

minkáé'-náó'-ewaa'a wéna wení kísau-waasiyai kae'á máti'marena séna ³⁰epín-dáopa'a kurékai moórá-poigon-awi'a tónki koawáneyambo waásimo ímbo ayáákainda-poi ándá awátuwekai áí'mae tekaiyó. ³¹Moóráwigo tuwánénamo nóra óyaekaiya óyómo sínakai óraako ayáá'mae'a kónae siyé simámékaiyo súwasarai ³²kuyaná súntemba mimpóí mérowasarai koawánésarai ³³ándá koawátúwóyana mimpóígón-afowá awánéna séna nóra sékaiya mimpóígóní ándá wéwaaeyo súwasarai ³⁴mindárai sésarai óraako ayáá'maena wínkwae simásuwesarai ³⁵ái'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóígón-arósááunka'a wandaái uwí'márówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ³⁶sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-iyé sésa paákákén-únánkwátói faú'mai aampa'á uwí'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiyi'a auwétamaena wéwena ³⁷Órifi-omapaken-ampa'o kumúmba Yérúsaremu-nao'-ewaa'a kúwasa Ísumba sáwífa'-waasi arááíwa'mae wéwesa aamoí ésa fí'o-fí'on-kisau kawé-kísáú maúmba awánontafesa Maníkón-áwí'a mósá marésa óraaka'-oraaka'a sésa ³⁸Fasi'aénkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó minkáwáágómbá kawé'á wéuwankaiye. Maníkó kentáásáféna séna aáno úmai méraaro wésimba póna wenáwí'a óraa'a wéiye óraaka'a suwasá ³⁹misáwífá'-wáásíffinkémbá tuwímbai áamáán-kawaa-waasi sésa óraakoo embó arááíwa'mae wénon-kwaasisafe sé aseráaro siyó suwaná ⁴⁰Ísu séna simátime sune. Miwí ímba aaimó senkakaa maanóntánkó kentáfénawe séna aafí sisinó Ísu siyáíye.

Ísun-arumbó uwátínkarain-aii.

⁴¹Ísu Yérúsaremu-nao'-ewaa'a wéna awánéna waási tífi'a téna séna ⁴²aáno úmimo máéwini áwáu ímba ísámai kawé'á uráawe. Isékaa aáno úmai méraawisino. Káfé'a ímba kanaa'á wéisaawe. ⁴³Kentí namuro-wáásí tésa kentí naaópa'a taúkúresa maramá u'mái ontaffímbá agari'á tásuwesa ⁴⁴kentí aare-iyámpóíwara'a tínkamesa kentí naambá tawísísuwanaawe. Maníkó kawé'-ámpá'á métinkanae séna tisa'á tínaaemba uwánkáámba pósa kentí namuro-wáásí tésa miyá ónááwe Ísu siyáíye.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aii.

Máttyu 21:12-17, Máaka 11:15-19, Yóni 2:13-22

⁴⁵Ísu mináái simásuwena Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a iyéna áamáán-daumpa'o méyámbó un-kwáásí iti'mátuwena ⁴⁶simátimena séna Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna mindá kesí naambá Maníkámpá'ó inaimó sen-dámbán-iyé agaimaréna siyáíye. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámba uráawe Ísu siyáíye.

⁴⁷Aasiyaasí óraa'-amaan-daumpa'a Ísu simátíma'maena iyúwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáámbo sun-kwáásíyé óraa'-waasiye Ísumbo tufíyan-aii suwasá ⁴⁸úwoi-waasi sáwífa'a Ísun-aii ísámae wéiyuwasa tufuwíyan-amba ímba kanaa'á saafá uráawe.

Nááwawa ai'maráisawa tiyáanomo siyáan-aaí.

Máttyu 21:23-27, Mááka 11:27-33

20 ¹Moórá-kanaa Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména Maníkóní ásé-aaí simátimuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáambo sunkwáásiyé Yúndaa-oraal'-waasiye tésa ²sésa nááwawa ai'maráisawa tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ³Ísu séna aifa'á moórá-aaí tísai ona'á simásíméro. ⁴Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówá simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa ⁵miwí keáimbá sésa nórasaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaísafe'a ímba érai'e siyáao síníye. ⁶Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa sésa Maníkón-aaímo simásímakaiwai uráíye wéseмба pósa óntamba maiyésa sínkamonaawe. ⁷Ísuntafesa sésa emó sísai ónda-aaísa ímba isáúmne suwaná ⁸Ísu séna ímbo simásimiya'a nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó maúnda-aaí ímba simátimenauumne Ísu siyáíye.

Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-taai.

Máttyu 21:33-46, Mááka 12:1-12

⁹Ísu waé'mai-aaí simátimena séna moóráwigo ándá-aran-kisau úmarena ayáátááka fí'om-barafa'a koménae séna maankísáúrá'ó káráwiyawimo é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a koméraisana ¹⁰arambó áfumo kainkánáá tisaná aanáfó kesí

ándá-aramba komauwó séna wení kísau-waasigomba ai'maráísana minkísáúrá'ó káráwiyowifa'a tisasá ta'óto'mai tufú'maresa ándá-aramba ímbo ámémba ai'mátuwaawana kóísana ¹¹aanáfó moóráwígomba ai'maráísana tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai tufú'maresa sáwí'a uwánkesa ándá-aramba ímba ámémba ai'mátuwaawana kóísana ¹²aanáfó moóráwígomba ai'maráísana tisasá ta'óto'mai tufú'marááwana naaemá kúmísasa famétuwaawana kóísana ¹³aanáfó séna nóra ónaumno. Kesááninko imáyáamo ámakaundawimba ai'maráánana wínasa wenáái isanááwe séna ai'maráísana tisasá ¹⁴minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáimbá sésa aanáfón-ááninko tifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba maínata kesáa maénae sésa ¹⁵ta'óto'mai ándá-aran-kisau fakemba famétuwesa tufúwówana pukáíye. Ísu mináái simátimena séna minkísáú-áánáfó miyá íníye. ¹⁶Téna kísaura'o káráwiyowi tínkaminasa puwíyana fí'onkaa-waasi kesí kísaura'a káráwiyoro síníye Ísu súwasa mináái isésa sésa ímba miyán-oro suwaná ¹⁷Ísu árimba tuwánéna tísai úmai isánae séna imáyáan-oro séna Maníkón-aaí aúfáífimba maarán-áái agaimaréna séna

óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'a wéiye sésa maisukáawe. Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé agaimaréna siyáimba minááisáfé'a imáyáan-oro. ¹⁸Wíyamba minóntánká'á tanaambá kofésa sáwí'a ónááfo minóntánkó tufú'mai sáwí'a uwásuwainiye Ísu súwasa ¹⁹óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé simbá kentáásáféna siyé sésa ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásísáféna táá'a úwasa ifátukaawe.

Taakisi-ááisáfésamo áisai uráan-aii.

Mátíyu 22:15-22, Mááka 12:13-17

²⁰Ifátuwesa ta'ótoraiyan-kanaa káráwiyesa tuwímbai ti'marésa sésa Ísun-aaimo isáán-kwaasimo ontembá té'a áisai íyana sáwí-aaimo sínata ta'óto'mai kámáni-kawaagompa'a móankanaumne sésa ti'márówasa Ísumpa'a tésa ²¹sésa óraakoo érai'-aai wése waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-aii ímbo sénda Maníkóní aambó arááíwáén-aii arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. ²²Emá nóran-imayaawa ónó. Kanaasááwá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno. Tíméndasa Yúndaa-waasisa kentáási áamáana taraisónaum íntaawa taraisónaumno. Timénaum íntaawa timénaumno suwaná ²³Ísu miwítí imáyáa iséna séna ²⁴moórá-ontamba maimaé máaraasimero súwasa maimaé máaraanamuwana séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná ²⁵Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa ²⁶mináái ísówana táá'a úwasa ímba aai siyáawe. Ísu waási túranka'a ména ímba sáwí-aii súwasa pósa ímba aai sésa ta'ótokaawe.

Pukémpinkembo íyáfasinaiyan-aii.

Mátíyu 22:23-33, Mááka 12:18-27

²⁷Ímba ta'ótórówasa Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba íyáfasinanaawe sun-kwáási pósa Ísumpa'a tésa ²⁸sésa óraakoo naaófá'á Mósesé séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaa-ware'e séna iyámpói ma'ankáíniye siyáiyé. ²⁹Moórá-aii isaaó. Moórá-kanaa afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ³⁰wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ³¹wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana miyá émesa afakaeté-waasi putásaawana ³²minínínkó ánaaemba pukáiyé simámesa ³³Ísumba áisai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo íyáfasinaiyan-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwaainímbá éna nááwa máiniyo suwaná ³⁴Ísu séna marapá'ó méraan-kwaasi aaré maíyasa waaí maíyasa tiyáámumba

to'waaí ésa wéowe. ³⁵Maníkó táántena séna pukémpinkemba íyáfasine'a wíyómpa'a iménaawe siyáimba minínínákwá'á wíyómpa'o iméraiyaamba aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ónááwe. ³⁶Maníkóní kísau-waasimo wíyómpa'o mésamo ímbo púwóntemba minkwáásí miyá ésa ímba aneka'á puwónááwe. Pukémpinkembo íyáfasinaiyamba Maníkóní waásin-owe. ³⁷Waási pukémpinkembo íyáfasinaiyamba Mósesé minááísáféna agaimakáíye. Aúfáífimba agaimaréna séna áru-taiya'a iyamó kaimbá ímba mintái káwisana mintáífínkémbá Maníkó Mósesentafena séna Maníkó úne. Enaíwá'ná Émbaramune Áísáakine Yékopune miwítí Maníkó úne siyáíye. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáásí é'a púwúwasa utaráambanifo ³⁸mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe. Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánká méraawe Ísu súwasa ³⁹ámáámbo sun-kwáásí sésa óraakoo kawé'-áái simásimakaane suwaná ⁴⁰Ísun-aaigo táá'a úntafesa ímba áísai uráawe.

Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísitin-aaí.

Mátíyu 22:41-46, Máaka 12:35-37

⁴¹Ímba áísai uwaná Ísu séna Káráísiti Téftin-andafaken-kwaasin-íye wésefo ⁴²naaófá'á Téfti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-íye siyáimba imó agaimakón-aufaifimba Téfti agaimaréna séna kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á ⁴³mara'-ména'a ení namuro-wáásí íyáákaanasa miwí tai'ánááwe Maníkómó siyáin-aaí Téfti siyáíye. ⁴⁴Miyáumai Téfti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-íye siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téftin-andafaken-kwaasin-íye Ísu súmba Káráísiti Téftini Fasi'aénkó éna Téftin-andafaken-kwaasigon-íye.

Ámáámbo sen-kwáásítí aambá arááiwaéfomo siyáin-aaí.

Mátíyu 23:1-36, Máaka 12:38-40, Rúku 11:37-54

⁴⁵Sáwífa'-waasi mináái ísówana Ísu wení kísau-waasisafena séna ⁴⁶ámáámbo sen-kwáásítí aambá arááiwaéfo. Minkwáásí ayáátáá-kuferai wiyésa naaópa'a afufumpa'á nówasa pósa waási tuwánésa sésa óraa'-waasin-owe wésewe. Minkwáásí ámáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máépa'a imésa tanómbo kaúfópa'o ombá kawé'-áémpá'á mésa kawé-tómbá wénaawe. ⁴⁷Minkwáásí keto'-íníntí óntawara naankwará'á umémbá maésa waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sésa karokómbá tafisímai inái wésewe. Miyámó on-ánóndáá óraa'-umbai maenááwe Ísu siyáíye.

Keto'-ínínkó Maníkómpá'á óntambo tukáin-aaí.

Máaka 12:41-44

21 ¹Simátimena Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména tuwánómbo óntambo túwón-anafeumpimba sáwífa'-ontawara'-waasi

sáwífa'-ontamba túwówana ²moórá-keto'-ininko ímba óntamo makón-ininko téna kári'-ontamba kae-tóyaráámbá tuwómba Ísu awánéna ³wení kísau-waasisafena séna érai'a simátime súne. Minkétó'-ínínkómó túwáin-ontanko seyaafá'-wáásimó túwáán-ontamba íyáákaiye. ⁴Miwí sáwífa'-ontafinkemba tuwímbai túwáafo wemá kári'-ontafinkemba mútú'a túwáimba póna ónta-iyaimba méiniye Ísu siyáiyé.

Óraa'-amaan-dambo tawisínda-aaimo siyáin-aai.

Mátíyu 24:1-2, Mááka 13:1-2

⁵Súwasa tuwímbai óraa'-amaan-dantafesa sésa kawé'-óntánkákémbá úmakaawe. Maníkómbá ámakaan-tantaa'a ko'naarirí úmakaawata awánéta aamoisá úne suwaná ⁶Ísu séna ánaaemba waási tésa awánaan-tantaa'a seyaafá' tawísísuwesa seyaafá'-óntánkwárá'é tawísísuwanaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaa tíniyemo siyáin-aai.

Mátíyu 24:3-14, Mááka 13:3-13

⁷Ísu mináái súwasa áisai esa sésa óraakoo emó sénda nóin-kanaawa paápé íníyo. Nóin-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á Ísumo siyáimba miyá íníyesa sénaumno suwaná ⁸Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a máwatesa sésa Maníkómó íyáfasisinkaraiwai únda póna minkánáá ampáánká'á tíniye sénááwe. Miyán-áái síyawi ímba tirááiwáéro. ⁹Tíyááwemo síyan-aai némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánáámó tında mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-iyé. ¹⁰Fí'o-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasigomo éna moórá-kawaa-waasigoni amááraasafena íyáfasine tíyáaromo sínasa íyáfasinesa tiyánááwe. ¹¹Fí'o-fi'om-barafa'a óraa'-mari táíniye. Fí'o-fi'om-barafa'a aawai táíniye. Sáwífa'-waasi tí'a íníye. Wíyómpa'a fí'o-fi'on-tantaa'a paápé ína'a awané táátafe'a ónááwe. ¹²Mintántáá'ó ímbo paápé ínasa kembiwí ta'óto'mai sáwí'a uwátinkesa amáán-daumpa'a kawáá-wáási aafimbá maitinkésa ándáfa'a mótinkanaawe. Kentáfé'o fasi'ámaimo méraiyantafesa ta'óto'mai óraa'-waasifa'e kámáni-kawaa-waasifa'e mótinkesa aái simátinkaiya'a ¹³minóráá'-wáási kesáái simátimenaawe. ¹⁴Aaimó simátínkénka'a nóran-aaiya sénaumno-imayaa ímba óraa'a íyana tirunkó umbái táíno. ¹⁵Minkánáá kawé'-ímáyáá timé'a aái tááka tínkáana'a síyasa kentí namuro-wáási ímba kanaa'á kentáái taraisésa íyáákanaawe.

¹⁶Kentinófoiye kentífá'awaawiye kentimááraawe kentí waásiye tí'maesa óraa'-waasiya'a iyésa aái simátinkaiyasa kempínkémbá tuwímbai tínkamiya'a puwónááwe. ¹⁷Kentáfé fasi'ámaimo méraiyantafesa seyaafá'nánká tíyámba uwátinkanaawe. ¹⁸Miyá ésa ímba timambá

tínkambai tai'ánaáwe. ¹⁹Fasi'ámaimo mé'o é'a kawel-úmai méranaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaagon-aai.

Mátíyu 24:15-21, Mááka 13:14-19

²⁰Ísu mináái simátimena séna Yérúsaremu-naopa'a namuro-wáásí taúkúmaraiya sé'a seyaafá-tántáá'á tawísísuwaiyan-kanaa tiyé sénááwe. ²¹Yúndiyaa-marafa'o méraiyan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. Naaópa'o méraiyan-kwaasi mindáópa'a tuwésa wété ónááwe. Kisaufa'o méraiyan-kwaasi ímba naaópa'a iyónááwe. ²²Minkánáá Maníkó sáwí-meyamba timínana Maníkón-aai aúfáfinken-aai paapé íniye. ²³Tímúka'-inine káfé'-iyampoiwara'-inine minkánáá sáwí'a ónááwe. Maníkó maankwáásísáféna aaisambá tiyínana óraa'-umbai táiniye. ²⁴Fí'om-barafakewi tuwímbai paepéetamba tókamesa tuwímbai tí'maesa fí'o-fi'on-kwaasiti marafá'á mótinkesa fí'onkaa-waasi Yérúsaremu-naopa'a káráwiyesa sáwí'a íyana Maníkó séna kentí kanaa tai'áiyé síníye Ísu siyáiyé.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.

Mátíyu 24:29-35, Mááka 13:24-31

²⁵Ísu mináái simátimena séna aafáúrá'é wíyónka'e oká'é fí'o-fi'on-tantaa'a paapé íniye. Marapá'á fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi tirunkó umbai táiniye. Uwí-nónkó óraaka'a áái wésena tufántááfan-ínasa waási inkaisónááwe. ²⁶Wíyónko tora'náára'a ínasa waási sésa nórawa'iyó sésa tinekembá tata'á ínasa táátafesa ésa óraa'-imayaa ónááwe. ²⁷Kemá waási úranko óraa-fasi'aenkwara sámo kainkwárá'á ainánká kúmóna'a suwánánááwe. ²⁸Kemó sún-da-tantaa'a áwáu ómbarena paapé ína'a mósá awánánááwe. Maníkó kawel-ámpá'á métinkainda-kanaa kárika'o tinda pó'a to'mayaa é'a mósá awánaaro Ísu siyáiyé.

²⁹Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táígón-áwí'a fíki mindáwara fí'on-taiwara'a imáyáan-oro. ³⁰Asáómó agaínda awáné sé'a áú'o sínda-kanaa kárika'a tíníye sénááwe. ³¹Miyámó intembá kemó sún-da-tantaa'a ína'a awáné sé'a Maníkó wení waási kawáánimba kárika'a tíníye sénááwe. ³²Érai'a simátime sune. Káfé'o méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó sún-da-tantaa'a paapé íniye. ³³Wíyóne marawé tai'áínifo kesáái ímbo tai'áínda úwoi waé'wae'a íniye Ísu siyáiyé.

³⁴Ísu simátimena séna kentúra'a káráwiyoro. Uwó'o on-dómbá né'a kafóná mé'a marapá-tántáá'á óraa'-imayaa ofáínifo. Miyá'é'o é'a ímba imáyáamo wéiyanka'a kumúnafainifo káráwiyoro. ³⁵Kífo'o aumakáawanamo waígo ímbo imáyáa ímbo tafááíntemba fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi ímbo wéisenka'a

kumúnafainifo ³⁶káráwiyoro. Inai símae wéiyiyana kemó súnda-tantaa'a kempá'ó tína'o é'a fasi'ámai mé'a waási úranko súranka'a méranaawe Ísu siyáiyé.

³⁷Minkánááfimbá aasiyaasi-kánáá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména wenáái simátíma'mae wéiyena fenómpinka máápa'a kumbéna Órifi-omapa'a nó'waamba imaé'mae úwasa ³⁸sáwífa'-waasi aafáyáara'a ááéma Ísun-aaí isánae sésa óraa'-amaan-daumpa'a imaé'mae'a úmae iyáawe.

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aaí.

Mátíyu 26:1-5, 14-16, Mááka 14:1-2, 10-11, Yóni 11:45-53

22 ¹Naaófá'á Maníko Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánómbá ímbo intóráin-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa kárika'a túwasa ²óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Ísumbo tufíyan-aaí suwaná úwoi-waasisafena táá'a úwasa ímbo aforatá ta'ótoranaumne siyáawe.

³Suwaná Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Yúndasi moórá-awi'a Ísakeriote éna waántáwanko wenarumpimbá koména imáyáa amúwana ⁴óraa'-amaan-kisau-waasifa'e áamáan-daka'o káráwírowifa'e wéna séna túwa'nai ona'á Ísumba ta'ótoranaawe súwasa ⁵isésa aamoí ésa sésa miyámó inda-méyámbá óntanta aménaumne suwaná ⁶Yúndasi ewé séna ímbo waásimo mépa'o é'a nóraumaiya Ísumba aráátíménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmae kuráiyé.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aaí.

Mátíyu 26:17-25, Mááka 14:12-21, Yóni 13:21-30

⁷Yúndaa-waasi ímbo intóráin-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa túntemba tíyótaimo í-tánón-kánáá sipisípi-araa'a tufú'mai káfúfúka'a ⁸Ísu Pítaante Yóninte'a ti'maréna séna tíyótaimo í-tánómbá kowégaufiyata komandaanó súwasarai ⁹mindárai sésarai nááfara kogaufóyauyo suyaná ¹⁰Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a wíyana moóráwigo nonánámó maimaé wíndawimba arááiwaékaiyo. Wemó naaúmpa'o iyíndafa'o ¹¹naankón-afowámó mérainakai kosimámekai óraako áísai ena séna kesí kísau-waasise'a náán-aempara tíyótaimo í-tánómbá nánaumno wésiye kosimámékaiyo. ¹²Wemá afófumayaa'-nankoni óraa'-aempa'a aráátiminiye. Kúfu'o uwándáíyan-tantaa'a mimpimbá wéráiyé. Seyaafá-tántá'á'á to'mayaa úmarekai minká'á kausínkáakaiyo súwasarai ¹³mindárai isésarai Yérúsaremu-naopa'a wésarai Ísumo sún-tantaa'a wérowasarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aaí.

Mátíyu 26:26-30, Mááka 14:22-26, 1 Kórinti 11:23-25

¹⁴Tanómbó náíyan-kanaa túwasa Ísuwe wení aantá-waasiye tómbó náiyapa'a komérowana ¹⁵Ísu simátimena séna kárika'a sí'o índa-

i'a uwásinkaiyan-kanaa ímbo tiyáina'a ááéma tíyótai mo í-tánómbá kembangwísé'a nánaumne-imayaa úmae iyáunda káfé'a minkánáa paapé ímbá póta nánaumne. ¹⁶ Simátíme sune. Marapá'a maantánómbá ímba aneka'a nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a maantánónkóní áwáuma afora'a wéraina'a nánaumne séna ¹⁷ ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkámpá súwiyo séna maimái moórá-mora úmai naaró. ¹⁸ Simátíme sune. Ándá-aran-domba ímba nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mé'a aneka'a nánaumne séna ¹⁹ péréti maisoréna Maníkámpá súwiyo séna tafánkena tiména séna mindá kesúnifo kembangwísáfé'a ísámai kesú tuwánáúmne. Miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro súwasa ²⁰ tómbá násúwówana ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna pérétimo tímúntemba miyáumai ándá-aran-domba tíména séna mindá kesí naaén-iyé kesí naaemá kembangwísáféna kumínda póna Maníkó séna kesé'a kááísamai méraiwe séna mináú-áái símai kááísamakaisa'a miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro.

²¹ Kembá namuro-wáásímó aráátimindawi keséta ména tómbá wénaiye. ²² Naaófá'a Maníkó séna waási úranko puwíníyemo siyáintemba pó'a púwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máíníye Ísu súwasa ²³ wení kísau-waasi keáímbá sésa nááwa miyá ínisanawa síyó siyáawe.

Nááwa iyáákaiyomo siyáan-aaí.

²⁴ Ísuni kísau-waasi mósimesi-aaí sésa kentááfínkémbá nááwa wéiyaakaiyo suwaná ²⁵ Ísu séna marapá'-óráá'-wáásísómbá iyáákamai fasi'aén-áái simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka ésa sésa kentáási óraa'-waasi kawé'a wéowe siyáawe. ²⁶ Kembíwí miyáumaimo óraa'-waasimo ontémbá ímba miyán-oro. Kempínkémbá óraa'o ménae síyawi seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. Iyáákanaemo síyawi fí'owiti wayó'a maenááwe. ²⁷ Marapá'-wáásífínkémbá tómbó ménamo wénaiwai óraa'-waasin-ifo kúfu'o uwámíwai kári'-waasi ímbánifo kemá kentí óraako ímba miyá é'a kentí wayókóráámbá wéune.

²⁸ Miyá úna'a kembó sáwí'o uwásínkáanka kesé'a mé'a ímba síyukaawe. ²⁹ Kesífo kentáféna séna waási kawáanuwo siyáintemba kembangwísáfé'a miyán-áái simátimenaumne. ³⁰ Waási kawáámó ondará'a mé'a tómbá wéne'a kawáámó ondará'a mé'a Ísarerin-áánintomba sísamaifakemba kae'a kumbaimái-aanintonti minándáfákén-kwáási-taai isé'a tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáíye.

Pítaa ánaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aaí.

Mátíyu 26:31-35, Máaka 14:27-31, Yóni 13:36-38

³¹ Ísu Sáímonimba arumbá uwánkena séna Sáímoniyo isaaó. Owái to'máímo tufimpí owanamó arú'ó marapá kúmísasamo anónka'o mósá máéntemba kawé-

tántáá'á mósá maé'a sáwí-tantaa'a úwoimo wéraindasafena waántáwanko tísai úmai isánae sína'a ³²mindásafe Maníkómpá'á inai sé'a kesé'o kaásamaimo méraanda siyuwáanafo sé'a inai siyáumne. Emá siyuwé kouweré kesí waási fasi'átinkaafo Ísu súwana ³³Pítaa séna Fasi'aénkóo ándáfa'o áí'mae wíya'o é'a kesé'a kóyauye. Tufuwíyamo puwína'o é'a kesé'a puwóyauye Pítaa súwana ³⁴Ísu séna Pítaao simáme súne. Káfé'a kokórigo ímbo áái siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasiye sínone Ísu Pítaantafena siyáiyé.

³⁵Ísu simásuwena wení kísau-waasisafena séna ááéma ti'maré sé'a óntambo inai-inaimó sí-únámbá ímba maé'a tón-únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba maimaé koró. Mináái ááéma sé'a ti'mákaunda moórá-tantaatafe'a aáfáán-tukáana'iyó súwasa miwí sésa ímbaniye suwaná ³⁶Ísu séna káfé'a óntan-unambo makáiyawi minúnámbá maimaésa koró. Tón-únámbó makáiyawi minúnámbá maimaésa koró. Paepáé'a ímbo makáiyawi miwítí paákákén-únánkwátói f'lowi tímésa óntamba maiyésa paepáé'a méyánuresa koró. ³⁷Simátíme súne. Naaófá'á Maníkón-aii aúfáífimba Áísáya agaimaréna séna áí'maesa sáwí'a uráan-kwaasimo mépa'a móankaraawe agaimaréna siyáimba kentáfénamo siyáimba póna paápé íniye Ísu súwasa ³⁸wení kísau-waasi sésa Fasi'aénkóo kae-páépáé'a makáumne suwaná wemó sún-aaigoni áwáu ímba ísóntafena séna é'aniye
Ísu siyáiyé.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aii.

Mátíyu 26:36-46, Mááka 14:32-42

³⁹Ísu simátimena máápa'a kuména Órífi-omapa'a imaé'mae úntemba iyúwasa wení kísau-waasi arááiwa'maesa ⁴⁰iyúwana Ísu simátimena séna waántáwanko tísai úmai isánae-aii kempá'á sífáínifo Maníkómpá inai seró séna ⁴¹tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iyé séna mara'á kumbéna inai finkémbá ⁴²séna kesifóo emó kanaán-iyé sémo e maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tında maisiyuwé éni fo ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááiwaéno súwana ⁴³Maníkóni kísau-waasigo wíyómpakewi paápé éna fasi'ánkowana ⁴⁴arunkó óraa'-umbai tówana Maníkómpá'á inai fasi'ámai súwana umu'náamba naaeráámbá marapá'á kumúwana ⁴⁵inai simásuwena íyáfasinena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tirunkó umbái tówasa tún-kwaigurówana ⁴⁶tatúséna tasimátimena séna túmó wéraamba íyáfasine'a inai seró. Waántáwanko tísai úmai isánae-aii kempá'á sífáínifo Maníkómpá'á inai seró Ísu siyáiyé.

Ísumbo ta'ótokaan-aii.

Mátíyu 26:47-56, Mááka 14:43-50, Yóni 18:3-12

⁴⁷Ísu mináái wésuwana sáwífa'-waasi wétuwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-

awi'a Yúndasi misáwífá'-wáásíffímbá aifa'á téna Ísumba aaweyáámó uwánkaindasafena Ísuni ewaa'á téna ⁴⁸ aasásóí'á úntafena Ísu séna Yúndasiyo kemá waási úrankomba kesí namuro-wáásímó aráátímíndasafe aaweyáá uwásinkaane súwasa ⁴⁹ Ísuwe'lo mérowi moórá-tantaa'lo paapé índa-imayaa ésa sésa Fasi'aénkóo paepáétanta karánaumno suwaná ⁵⁰ Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a maimaéna aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwowana ⁵¹ Ísu étuwaao séna minkwáásígon-ááka'a ta'ótorena áá'a kawe'á uwánkaraiye.

⁵² Kawe'á uwánkowasa óraa'-amaan-kísau-waasiye áamáán-danka-kawaa-waasiye óraa'-waasiye Ísumbo ta'ótoraiyanesa tamérowana Ísu simátimena séna kentáfé'a umén-kwáásín-iyé sé'a p'ó'a taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. ⁵³ Sáwífa-kanaa óraa'-amaan-daumpa'a kesé'lo méraundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. Káfé'a kentí kanaamá isa'á kumeukóní fasi'aémbá íyáákaisa'a kembá ta'ótórááwe Ísu siyáíye.

Pítaa ímba awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.

Mátíyu 26:57-58,69-75, Mááka 14:53-54,66-72, Yóni 18:12-18,25-27

⁵⁴ Súwasa Ísumba ta'óto'maesa aifa'-ámáán-káwáágóní naaúmpa'a móankowana Pítaa tínaaemba nénka'lo témomba ⁵⁵ mindánkóní naamaáífa iyamá agaimarésa mérowana Pítaa miwísé mara'á tamérowana ⁵⁶ iyamó wégonka'a moórá-kísau-arasigo téna Pítaamba takarákéna séna minkwáásígo wesé'lo máíwain-iyé súwana ⁵⁷ Pítaa séna ímbanifo kemá ímbo awánáúnda-waasin-iyé súwana ⁵⁸ kárika'a moóráwigo Pítaamba taawánéna séna wení waásifinkewi óne súwana Pítaa séna kemá ímbaniye súwana ⁵⁹ kárika'a moóráwigo Pítaantafena óraaka séna érai'a sune. Kárirí fakewi éna wení kísau-waasifinkewin-iyé súwana ⁶⁰ Pítaa séna emó sénda-aai ímba isáúmne súwana kokórigó áái súwana ⁶¹ Fasi'aénkó waeréna Pítaamba awánówana Pítaa Fasi'aénkó simámakon-aai ááka'-maréna miyá siyónka'a káfé'lo kokórigó ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-íkál'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iyé sínone siyónka'a mináái ááka'-maréna ⁶² máápa'a kuména áfááraumai ifi'á taráíye.

Ísumba karaánáá'lo ánkaraan-aai.

Mátíyu 26:67-68, Mááka 14:65

⁶³ Pítaa ifi'á tówasa Ísunka'lo káráwirowi karaánáá'a ankésa tufuwésa ⁶⁴ aúrampa'a ampantasámbá káátamakesa wétufuwesa sésa esáfé sé Maníkómó íyáfasisinkarawai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo wésesa ⁶⁵ fi'lo-fi'on-aai símai sáwí'a uwánkaraawe.

Ámáán-ora'a-waasifa'a Ísumbo áí'mae kuráan-aaí.

Máttyu 26:59-66, Mááka 14:55-64, Yóni 18:19-24

⁶⁶Aafáúmó íyáúsunka'a Yúndaa-waasiti óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé túwaandu urówasa Ísumba áí'maesa íyúwasa ⁶⁷sésa Maníkómó íyáfasinankarawai Káráísitiya'onai simásimiyo suwaná séna simátíména'o é'a ímba kawé'-úmai isánááwe. ⁶⁸Moórá-aaimo tísai ona'ó é'a ímba simásiménaawe. ⁶⁹Kemá waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á íménaumne súwasa ⁷⁰seyaafá'nánká sésa ewá séwa Maníkón-ááninko úne sénó suwaná Ísu séna é'a sewé súwasa ⁷¹miwí sésa wesáféna sífó minááísáféta aafintá maenkéta fi'on-aaimo simánkáamba saafá únda póta ifátá tuwánáúmne siyáawe.

Ísumba Páíratimpa'o áí'mae kuráan-aaí.

Máttyu 27:1-2,11-14, Mááka 15:1-5, Yóni 18:28-38

23 ¹Minááísáfésa misáwífá'á íyáfasinesa Ísumba áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páíratimpa'a wésa ²aaí simánkesa sésa minkwáásígó Yúndaa-waasi karo'-áái simátiména miwítí imáyáa símai sáwí'a éna séna Rómu-kamani-aifa-kawaagomba taakisi-óntámbá ímba áméro séna wesáféna séna Yúndaa-waasiti kawáágó é'a Maníkómó íyáfasisinkarawai úne siyáíye suwaná ³Páíratí Ísumba áísai éna séna Yúndaa-waasiti kawáágówá ónó súwana Ísu séna é'a séne súwana ⁴Páíratí óraa'-amaan-kisau-waasisafenawe úwoi-waasisafenawe séna minkwáásígó ímba sáwí'a uráisa'a awánáúmne súwasa ⁵óraaka sésa Káríri-aempaken-kwaasi tirumbá totuwéna minkákémbá Yúndiyaa-aempa'a taména miyá wéíye siyáawe.

Ísumba Érotimpa'a áí'mae kuráan-aaí.

⁶Suwaná Páíratí mináái iséna séna Káríri-aempakewiya'iyo súwasa ⁷ewé mináémpákéwín-íye suwaná imáyáa éna séna Éroti mináémpákén-kawáágó káfé'a maanká'á Yérúsaremu-naopa'a taméraiifo ai'maráanana wempá'á wínana wemá isáíníye Páíratí simásuwéna ai'marówasa áí'maesa Érotimpa'a kuráawe. ⁸Ayáátááka'a Éroti Ísuntafesamo sun-áái iséna Ísumba awánaanana ímbo awánáúnda-kisau maína'a awánánae súwasa Ísumba Érotimpa'a kuwaná awánéna aamoí éna ⁹fi'o-fi'on-tantaatafena áísai úwana Ísu iséna ímba aaimó súmba úwoi mérowasa ¹⁰óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé mésa Ísumbo simánkón-aaí óraaka suwasá ¹¹Érotiye wení i-wáásíyé Ísumba símai sáwí'a uwánkesa karaánáá'a ankésa óraa'-waasiti unáánkwátóí uwánkesa áí'maesa Páíratimpa'a aneká kuráawe. ¹²Ááéma Érotiye Páíratíye aaisambó siyááyamba pósarai minkánáá kawé'-úmai méroyasa Ísumba áí'maesa aneká Páíratimpa'a kuráawe.

Ísumba tufíyana puwínomo siyáin-aai.

Mátíyu 27:15-26, Mááka 15:6-15, Yóni 18:39–19:16

¹³Kuwaná Páirati óraa'-amaan-kisau-waasiye óraa'-waasiye úwoi-waasiye táántena ¹⁴séna minkwáásí kempá'á té'a sé'a waásiti imáyáa símai sáwí'a wéiye wésewe. Kentúranka'a áísai únana simánkáán-aaignoni áwáu ímba wérais'a awánáúmne. ¹⁵Érotiye áísai úyamba minááígóni áwáu saafá uwááekai úyana ai'maráísasa áí'maesa kempá'á tiyáawe. Tufíyanamo puwínda-i'a ímba uráifo ¹⁶i-wáásí senasá áwiyonku'-násúwéwa'a faú'ankanaumne súwasa ¹⁷Yúndaawaasi tíyótaimo í-tánón-kánáá tóso úntemba moórá-waasi táántowana Páirati minkwáásí faú'ankowana miwífá'á kúwana Páirati séna Ísumba faú'ankanae súwasa ¹⁸seyaafá'-wáásí óraaka sésa ímbanifo tufíyana puwínifo Párápásimba faú'ankao siyáawe. ¹⁹Ááéma tuwímbai kámáni-waasiye tíyómbo moóráwigon-awi'a Párápási moóráwigomba tufúwana puwúwasa ándáfa'a ánkarowasa sésa Párápásimba faú'ankao suwaná ²⁰Páirati Ísumba faú'ankanae-imayaa éna simátimuwasanifo ²¹óraaka'-óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno suwaná ²²Páirati aneka'á séna nóra-sawira uráiyó. Tufíyanamo puwínda-i'a ímba uráifo i-wáásí senasá áwiyonku'-násúwéwa'a faú'ankanaumne súwasa ²³óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno símae íyún-aaigno Páratin-aaignomba íyáákowana ²⁴Páirati miwí táái iséna ewé séna kemó sentembá oro séna ²⁵moóráwigomba faú'ankena kámáni-waasi tíyómbo moóráwigomba tufuwúwana puwúwasa ándáfa'o ánkarowaimba táántowaimba Páirati faú'ankena aaraa-táiyá'á tufíyana puwíníye-imayaa untáféna Ísumba i-wáásí tímakaiye.

Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúkáan-aai.

Mátíyu 27:32-44, Mááka 15:21-32, Yóni 19:17-27

²⁶Timúwasa i-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáíríni-naopakewin-awi'a Sáímoni Yérúsaremu-nao'-ampa'a túwasa i-wáásí ta'ótoresá Ísumbo tufíyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa Ísun-ánaaemba tiyó suwaná miyá úwasa ²⁷sáwífa'-waasi Ísumba arááíwa'mae wéguwasa aaresómbá tirumbá uwánkesa imá siyésa ifí'á támaesa arááíwa'mae kuwaná ²⁸Ísu waeréna séna Yérúsaremu-naopaken-inintono. Ímba kesífi'lo tembá kentí iyámpóisafe'e kesáfé-ífi'á taaró. ²⁹Yérúsaremu-naopa'a sáwí-kanaamo tında age-íniné ímbo iyámpóimo matinkésamo náambo tímakaan-inine aamoí ésa iyámpói-íyaimba pó'a inkaisé'a kónaumne sésa aamoí wéowe sénááwe. ³⁰Minkánáámó tında káril'-omakowe óraa'-omakontafesawe sésa ááéma pukónáífo faiwí'mae kufaráátao sénááwe. ³¹Kemá aú-taiyaamba únda pósa sáwí'a wéuwasinakafo kembiwí aáénkaen-taiyaamba ombá pósa óraa-sawí'a uwátinkanaawe Ísu siyáíye.

³²Ísu súwasa kae'-wáásí sáwí'o urááyan-kwaasiwara'a tí'maesa Ísunkwara'-úmai tínkamonaé sésa tí'maesa ³³mimbárágón-áwí'a a'nónayaantapa'emo supa'á kurésa Ísumba aaraa-táiyá'á tufúsésa séfasefa'-arausampa'a kae'-wáásí aaraa-táiyá'á tufúsúmarowana ³⁴Ísu séna kesifóo maami owíní áwáu ímba awánaresa kembá sáwí'o uwásínkáamba ímba imáyáa e sáwí-meyamba ímbo tímínda sáwí-imayaa maitiyuwaaó súwasa i-wáásí sésa wení unáánkwátói maénae sésa ááfé tíyáananasa náawamo íyáákaindawi máíníye sésa miyá uwasa ³⁵waásisomba káá'a karátuwesa mésa Yúndaa-oraa'-waasi karaánáá'a ankésa sésa fí'owi túwa'nai ena Maníkómó íyáfasinankaraiwaimo énamo éna wesáféna wenáú áwa'nai íníye suwasá ³⁶i-wáásíyé karaánáá'a ankésa ikamó fón-domba maimaésa wempá'á tésa sésa naaó. ³⁷Yúndaa-waasiti kawáágómó émo e

esáfé enáúma áwa'nai uwo suwasá ³⁸ááéma aúfái agaimakésa sésa Yúndaa-waasiti kawáágón-íye sésa agaimái Ísun-a'nónká-táiyá'á mósá makáawe.

³⁹Mósá márówana sáwí'o uyan-kwáásímó tufúsúmaroyan-kwaasigorai moóráwigo Ísumba karaánáá'a ankéna séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaimo émo e enáú áwa'nai e kenkáíwárá'á súwa'nai uwo súwana ⁴⁰moóráwigo

séna ímba miyá siyó. Maníkón-áároimo inkaiséra miyá ímba sésino. Wembó sáwí-meyambo áméntemba kenkáíwárá'á miyá wéowe. ⁴¹Wemá ímba sáwí'o uráiwaimba sáwí-meyamba wéamefo kerái sáwí'o uráuyawinkai sáwí-meyamba uwásínkáawe séna ⁴²Ísuntafena séna Ísuwo ení waásimo kawáá indará'á ken-ímáyááwárá'á uwo súwana ⁴³Ísu séna érai'a simáme súne. Káfé'a kesé'a kawé'-mápá'á íméinnone Ísu siyáíye.

Ísumo pukáin-aai.

Máttyu 27:45-56, Máaka 15:33-41, Yóni 19:28-30

⁴⁴Súwana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba ⁴⁵óraa'-amaan-daumpa'a ampanta-óntámó úmakomba tafááténa kaesé uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'marówana ⁴⁶Ísu óraaka séna kesifóo kesimambá enayáámpimba to'marúumne simásuwena puwúwana ⁴⁷i-wáásítí kawáágó Ísumo puwúmba awánéna Maníkón-áwí'a mósá maréna séna érai'a arupíse-waasin-íye súwasa ⁴⁸sáwífa'-waasi koawánanaumne sésa túwaandu urón-kwaasi Ísumo puwúmba awánésa tirunkó umbaí tówasa miwítí naaópa'a wété uwasa ⁴⁹Ísuwe'o nún-kwaasiye Káríri-aemapakemba Ísumba arááíwa'maesa Yérúsaremufa'o tiyón-inine nénka'a tamésa seyaafá-tántáá'á awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aaí.*Mátíyu 27:57-61, Mááka 15:42-47, Yóni 19:38-42*

⁵⁰⁻⁵¹Awánowana moóráwígon-awi'a Yósepi Yúndiyaa-marafa'a Árimátíyaa-naopakewi kawé!-wáásí arupíse úmáimo mérowi Maníkó wení waási kawááníníye séna amu!maréna póna Ísumbo tufuwónae sun-kwáásí tááisafena ímba ewé siyáiwai wemá ⁵²Páíratimpa'a téna Ísun-áuma utánáifo simiyó súwana ewé súwana ⁵³Ísun-áuma aaraa-táíyákembá tamaimái aú-ampantafimba asááúmaena maimaéna waásimo aúsámakon-ontan-aifimba mámarena waási ímbo makón-aifimba mámarena ⁵⁴tómbó fáká'maimo to'mayaa un-kánáá Yúndaa-waasi saagon-kánáá kárika'a tíne úntafesa Ísumba utámarowasa ⁵⁵Káririfakembo Ísumbo arááíwa'mae tiyón-inimba Yósepimba arááíwa'mae tésa Ísumbo utámárómbo taawánésa ⁵⁶tauwerésa áúra'a máa'ankanae sésa asaa-wiyúum-básáwémbá to'mayaa unká'a saagon-kánáá túwana ámáámbo sunten-úmai úwoi méraawe.

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aaí.*Mátíyu 28:1-10, Mááka 16:1-8, Yóni 20:1-10*

24 ¹Saagon-kánáá úwoi mérowana tai'ówasa aafaúmo íyáúsunka'a áúra'a máa'ankanae sésa asaa-wiyúum-básáwémbá to'mayaa úmakom-basawemba maimaésa Ísumbo utámaropa'a wésa ²awánomba óraa'-ontamba óikakemba é'a fawátukowasa awánésa ³minóntán-aifa'o íyúmba Fasi'aénkó Ísun-áuma ímba wérowasa awánésa ⁴óraa'-imayaa ésa awánomba kae!-wáásíyái túgáyagayaamo ún-unankwatoi urésarai ewaa'á méroyasa tuwánésa ⁵⁻⁶táátafesa ésa kifaiyowasarai sésarai púwísa'o máánkaraan-ontan-aifimba ímba méraifo íyáfasinena kóuraifo ímba maampímbá ayaafái oro. Wemá Káririfa'a úwoimo méronka'a simátímakain-aaí imáyáan-oro. ⁷Maará siyáíye. Kembá waási úrankomba sáwí-waasi timíyasa sínkamiya'a puwé'a kaumbo-kánáá maisuwé'a íyáfasinanaumne siyáíye suyasá ⁸isésa simátímakain-aaí tááka'a marésa ⁹minóntán-aima tuwésa wésa Ísuni kísau-waasi sísamáifakemba moóra kumbaimái-waasiye fí'on-kwaasiye mináái kosímátimesa ¹⁰minínímbá moóra Mágátáaraa-naopaken-ininkon-awi'a Mária'yaá úwana moóra aráámáo Yémísin-anówa úwana moóra Yóána úwasa miwísé'lo méron-inimba Ísuni aantá-waasi mináái kosímátímúwasa ¹¹isésa sésa úwoi karo'-áái sewé simásuwesa úwoi mérowananifo ¹²Pítaa íyáfasinena awaantanténa utámakon-ontan-aifimba kogífaena awánómbo ampantasámbó kára'umae máutamankon-ampanta aantemba wérowana awánéna kouweréna mindásafena óraa'-imayaa uráíye.

Éméyási-nao'-ampa'a Ísumbo awánaraayan-aaí.*Mááka 16:12-13*

¹³Minkánáá Ísuni waásifinkemba kae'nárai Éméyási-naopa'a kóyae siyáíye. Mindáópa Yérúsaremufa'a ayáátáákakaamba wérowasarai

Éméyási-naopa'a kóyae sésarai Yérúsaremufa'a tuwésarai aampa'á wéwesarai ¹⁴ Ísumbo éwiyon-aaí símaesarai wéguyana ¹⁵ Ísu ewaa'á téna minkáé'náraise'a kúwasarai ¹⁶ awánoyana Maníkó túramba kumeu'á uwátinkowasarai ímba awíyéraaseraamba uyaná ¹⁷ Ísu séna nóin-aaiya aampa'á símae wégoyo súwasarai mink'á komésarai tirunkó sáwí'a úwasarai ¹⁸ moóráwígon-awí'a Kíríyópási séna káfé-kanaa Yérúsaremu-naopa'a tóso ésa paápé uráin-tantaa'a awánaraafo eyáá ina awánaraano áísai ena súwana ¹⁹ Ísu séna nóina'iyó súwasarai mindárai sésarai Ísu Násaretifakewintafekai síye. Maníkón-aaí siyáiwai Maníkón-aúranka'a fasi'aén-kísáú maéna fasi'aén-áái simásímísata ísaraumne. ²⁰ Kentáásí óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye Ísumba tufuwíyanesa Rómu-kamani-waasigomba áméwana ewé sisasá aaraa-táiyá'á tufúwówana pukáiyé. ²¹ Kesáá Ísareri-waasisa séta kentáásí kawáá-i'a éna Rómu-kamani-waasi íyáákainiye siyáundasa tufúwówana pukáiyé. Moórá-aaiwara'a wéraiye. Tufúwówana pukáimba kaumbo-kánáá maisukáiyé. ²² Tuwímbai-inimbo simásímén-aaisa sáátafeta úne. Káfé'-aafayaara'a ááéma utaráapa'o kombá ²³ wenáú ímba wéraisasa koawánésa kouweré tésa sésa wíyómpakendarai tuwánáúnasarai sésarai pukáimpinkemba íyáfasinkaiye séye tasewatá ²⁴ kentááfínkémbá tuwímbai utámakaapa koawánaawana minínímbó sentembá miyá éna ímba wéraisasa awánaawe suyaná ²⁵ Ísu séna sáwí-imayaawara'a óye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaawi agaimarésa siyáan-aaisafekai ímba ááéma érai'e séye. ²⁶ Maníkó íyáfasinankaraiwaimba áí'o índá-i'a uwánkaiyambanifo sámó kain-áémpá'á iméiniye miyám-biyan-aaí Maníkó siyáiyé. ²⁷ Maníkón-aaí aúfáífinkemba wentáfésa siyáan-aaigoni áwáu simátímakaiye. Mináái Mósesé agaimaréna siyáin-aaiwara minkákémbá Maníkón-aaimo siyón-kwaasi agaimaréna siyáan-aaiwara'a simátímakaiye. ²⁸ Simátimuwasarai kuyan-dáókoni ewaa'á kuyaná Ísu kóyáákwowasarai ²⁹ mindárai ta'ótoresarai óraaka sésarai kumeupá nó'waamban-ifo kesékai méraao suyaná mindáraise'a naaúmpa'a iména ³⁰ tómbá náíyanesa uwaná tómbá maisoréna Maníkómpá súwi séna tafámbai timúwasarai ³¹ awánésarai Ísumba awíyéraase uyaná áwiyokuwasarai ³² sésarai aampa'ó túyanamo Maníkón-aaí aúfáífinkemba simásímísanarai sirunkó óraa'-aamoin-iyé siyááye.

³³ Mináái simásuwesarai íyáfasinesarai kouwerésarai Yérúsaremu-naopa'o tuyambá Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasiye fí'on-kwaasiye túwaandu urómba tuwánoyasa ³⁴ miwí sésa érai'a Fasi'aénkó pukáimpinkemba íyáfasinena Sáímonimpa'a paápé isaná awánaraiye suwasaráí ³⁵ mindárai aampa'ó kuyan-áái simátimesarai sésarai tómbá tafámbai símísakai Fasi'aénkómbá awíyéraase uráuye siyááye.

Ísuni waási wembó awánaraan-ai.

Mátíyu 28:16-20, Mááka 16:14-18, Yóni 20:19-23

³⁶Mináái suyaná Ísu paapé éna miwítí afufumpimbá ména aáno úmai méraaro súwasa ³⁷inkaisésa waántá sewé sésa táátafesa uwaná ³⁸Ísu séna ímba táá'a íno. Ímba kae'-ímáyáámó íyamba ³⁹siyáánarumpin-afiye sísamaifin-afiye awáné'a kentáfé'a wén-iye seró. Waántá-waasi ama'wára ayáántánkwara'a ímba wéraifo kembá úwoi wéraifo suwáné'a sine'á ta'ótóráaro ⁴⁰Ísu simásuwena ayáánarumpin-afiye aísamaifin-afiye aráátimuwasa ⁴¹óraa'-aamoi ésa táátafesa ésa óraa'-imayaa uwaná waántán-iye sefó séna Ísu náfyan-tomba makáao tísai ena súwasa ⁴²agaimakóm-bofaa'a ámúwana ⁴³maimái túranka'a naráiyé.

⁴⁴Násuwena simátimena séna kesé'o úwoimo maéwándara'a maará siyáumne. Kentáféna Mósesé agaimaréna siyáin-aaiye Maníkón-aaimo siyón-kwaasi agaimaréna siyáan-aaiye imá agaimaréna siyáan-aaiye érai'a paapé íníye simátímakaumne. ⁴⁵Maníkón-aai aúfáífinkemba kawé'-úmaimo isáiyantafena miwítí imáyáa kawé'á uwátínkaraiye. ⁴⁶Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba áí'o índa-i'a uwánkaiyana puwíndanifo kaumbo-kánáa maisuwéna íyáfasinainasa ⁴⁷wení fasi'aénkwará'á mésa aifa'á Yérúsaremu-naopa'a simátimesa minkákémbá fí'o-fí'om-barafaken-kwaasi mósimatim-besimatin-esa sésa kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá tíyana kentí sáwí-imayaa maitiyuwáíníye agaimaréna siyáiyé. ⁴⁸Awánaan-ai simátíma'mae koró. ⁴⁹Kesifo óraaka'a séna tíméndawimba ai'maráanana kembiwísé'a kumbéíniye. Yérúsaremu-naopa'a méraiñana kempimbá kumbéna wíyómpake-fasi'aemba timína'a awánaan-ai simátíma'mae koró Ísu siyáiyé.

Maníkó Ísumba aiyówanamo iyáin-ai.

Mááka 16:19-20, Aantá-waasi 1:9-12

⁵⁰Simásuwena Ísu tí'maena Yérúsaremufa'a tuwéna Pétáni-nao'-ewaa'a koména ayáántamba aasumí'a uwátínkaraiye. ⁵¹Uwátinkowana Maníkó aiyówana wíyómpa'a iyúwasa ⁵²Ísun-imayaa ésa áwí'a mósá maréna tirunkó óraa'-aamoi úwasa kouweréna Yérúsaremu-naopa'a tésa ⁵³aasiyaasi-kánáa óraa'-amaan-daumpa'a iyéna Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

Rúku kemó súnda-ai taí'áiyé.

Yóni

Ísu wíyómpa'a iyówana kaumbo-wáát-áátáyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna Yóni Ísun-aaí agaimakáí. Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Yóni séna Ísun-aaisafesa érai'e síwae séna maarán-áái agaimakáíye. Maníkón-ímáyáámá aráátimindawi marapá'á ma'ánkaraimba wemá Ísun-íye. Yóni séna wemá Maníkón-aaigon-íye síyái. Ísu Maníkón-ááninko sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba awásiyukaiwain-íye síyantafena Ísu kawé-kísáú ímbo awánaron-kísau maíyái. Tuwímbai wenááisafesa érai'e sésa wení aampa'á aráátwáéwasa tuwímbai karo'é sésa símai sáwí'a uwánkaraawe. Ísu Maníkómpá'ó iyíyan-amba éna éraikoni áwáuma éna maé'mae'o iyawini áwáuman-íye-aaisafesa érai'e sewí Ísu aúí'a úmai maé'mae'a iyani'a wéuwatinkaiye. Aúí'a úmai maé'mae'o wéowini áwáuma ísáaro. Miyán-áái Yóni agaimakáíye.

1 ¹Áwúra'a maramá ímbo wéronka'a Maníkóní imáyáama aráátímíwaima wenáwí'a Maníkón-aaigon-íye. Maníkón-aaigo aasiyaasí ména Maníkóe ména wemá Maníkó póna ²áwúra'a Maníkón-aaigo Maníkóe ména ³seyaafá-tántáá'á úmarowana Maníkó imáyáa amúwana seyaafá-tántáá'á minkánáá paápé uráin-tantaa'a úmakaiye. ⁴Maníkón-aaigo waásimo maé'mae'o iyawini áwáuman-íye. Miyáumai wemá waásifimba sáma kátinkena ⁵kumeu'ó in-áémpá'á sáma kaisaná kumeu'ó í-tántáákómá sámo kain-tántáákómbá ímba iyáákena kumeu'á uwánkaraiye. ⁶Moóráwígon-awí'a Yóni mérowana Maníkó ai'maréna ⁷sámo kain-áái maimaé seyaafá'-wáásífá'á winasá mináái isésa sésa érai'a Ísu Kárásitima waási sáma kátínkáíwain-íye síwae súwana ⁸Yóni wemá ímbo sámo kátínkáíwai póna sámo kátinkaindawin-aaí maimaéna kuráíye. ⁹Maníkón-aaigoma seyaafá'-wáásífímbá sáma kátínkáíwain-íye. Yóni simátímakonka'a Maníkón-aaigo marapá'-wáásífímbá kumpaápé uráíye.

¹⁰Maníkón-aaigo maramá úmakena marapá'á kumbérowasa marapá'-wáásí wení áwáuma ímbo kawé'-úmai awánaraawe. ¹¹Wenamáapa'a kumbérowasa wenamááraa ímbo aaweyáá uwánkówasa ¹²tuwímbai aaweyáá uwánkesa wenááisafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáíye suwaná póna miwísáféna séna Maníkóní iyámpóisomban-owe

siyáiyē. ¹³Waási kentí imáyáafinkeni'a úmai wématinkaafo Maníkóní iyámpói ímba miyáumai Maníkóní iyámpóiyaaani'a wéowe. Maníkó wení imáyáafinkembo uwátínkáimba pósa Maníkóní iyámpóiyaaani'a wéowe.

¹⁴Maníkón-aaigo waási úkéna marapá'á ména kentááfímbá mérowata awánaraumne. Farumó

í-tántáá'wára arupísemo í-tántáá'wára'á wempímbá sáwífa'a wéron-kwaasi póna sámó kainkwára'-wáási úwata awánaraumne. Afowámá ááninkomba kímborawigomba póna sáma amúwana misáwára'á mérowata awánaraumne.

¹⁵Yóni wentáféna seyaafá'-wáási simátimena séna kembá ímbo masínkaronka'a kesínaaembo tındawi wenónkáámbá paápé uréna ména póna kembá iyáákaraiye siyáunda-aaí minkwáásísáfé'a siyáumne siyáiyē.

¹⁶Farumó í-tántáá'á wempímbá sáwífa'o wéráiwai póna kentáá kawé'á wéuwasinkamaena wéwiye. ¹⁷Naaófá'á Maníkó Mósesemba ai'maréna séna kesí áamáamba simátimiyo siyéna ánaemba Ísu Káráísitimba ai'maréna séna farumó í-tántáá'é arupísemo í-tántáá'é mútimiyo siyáiyē. ¹⁸Naaófá'-naofa'e káfé'e marapá'-wáási Maníkón-ane'á ímba awánaraambanifo kímborawigo ááninkoma wesé'a ména mimbórái'a úmai ména póna kentáá wéaraasimiye.

Yóni nombó maitínkaraiwain-aaí.

Mátíyu 3:1-12, Máaka 1:7-9, Rúku 3:15-17

¹⁹Yérúsaremu-naopakemba Yúndaa-kawaa-waasi áamáán-kisau-waasiye Rífáin-andafaken-kwaasiye ti'márówasa Yónimpa'a tésa áisai esa sésa emá nááwa'ono suwaná ²⁰Yóni ímba umémpa'a tuwómbo afora'á séna Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísiti ímba kemá úne súwasa ²¹sésa emá nááwa'o. Íráiyaa naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakaiwaiya'ono suwaná Yóni séna ímbaniye súwasa miwí sésa naaófá'á Maníkó séna kesáái simátimindawi Móseseraan-kwaasi ai'maráanana kumíníyemo siyáimba wemá ewá'ónó suwaná Yóni séna ímbaniye súwasa ²²miwí sésa nááwa'ono simásimiyo. Simásímínda-aaí si'mákaawisa kosimátimeno suwaná ²³Yóni simátimena séna Maníkón-aaí simátímakowin-awi'a Áísaya naaófá'á agaimaréna séna

máásai-marafa'a moóráwigo ména aaemáiyakemba séna

Fasi'aénkóní aambá wi'ankáiyamba wení aambá arupíse íyana minámpá'á wíno

siyáimba mindá kemá úne Yóni súwasa ²⁴taáísai-un-kwaasifinkemba tuwímbai áamáán-kawaa-waasi miwí ²⁵Yónimba áisai esa sésa emó sémo Maníkómó iyáfasinankaiwai ímba kemá úne. Ímba kemá Íráiyaa úne.

Maníkón-aaimo simátimindawi Móseseraan-kwaasi ímba kemá úne. Emó siyáandanifo nóintafewa nombá wémaitinkaano suwaná ²⁶Yóni séna kemá non-aantemba wémaitinkaunana kentí afufumpimbó moóráwigomo méraimba ímba wéawanaamba póna ²⁷ánaaembo kesínaaenka'o tándawi wemó aaimó síndara'o kemó sendá sáwí'an-iyé. Wení kisaumo wémaundasafe'a kemá úwoi-waasi úne Yóni siyáiyé. ²⁸Yóndani-nonkoni menáípá'á Pétáni-naopa'a Yóni nombá wémaitinkowasa áisai uwaná Yóni mináái simátímakaiye.

Ísun-aai Yóni simátímakain-aai.

²⁹Simátimena aafáyáaraamba Ísumo túmba Yóni awánéna simátimena séna kentí sáwí-imayaasafesa ísámai sipisípi-araa'o tufú'maimo Maníkómbó áméntemba wétin-kwaasi seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai maitiyuwáíndasafena póna puwíníye. Mindásafena Maníkó ai'máráísana kúmimba póna puwíníye. ³⁰Kembá ímbo masínkaronka'a kesínaaembo tándawi wendónkáámbá ména kembá íyáákaraiyemo siyáunda-aai minkwáásísáfé'a siyáumne. ³¹Maníkómó íyáfasinankaiwain-aai isé'a náawantafesawa séo siyáunda isa'á nombá wémaitinkaunda pósa Ísareri-waasi wembá

kawe'-úmai awánánááwe Yóni siyáiyé.

³²⁻³⁴Yóni awánaron-aai simátimena séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaintafe'a sé'a nááwa'iyomo siyáunda wíyómpakemba Maníkóní ámútanko mááufu'-numagoraamba úmaena wenane'á kumbérais'a awáné'a sááka'a makáunda póna Maníkó si'mákaiwai séna nombá wémaitinkenana kesí ámútanko moórá-waasigon-ane'á kumbaína emá awáné sé Ufaen-ámútánkó tirumpimbá óraa'o uwátinkaindawin-iyé siyáin-aai sááka'o makáundara'a póna miyámó

imbá awáné'a simátimé'a sune. Wemá

Maníkón-ááninkon-iyé Yóni siyáiyé.

Énduruwe Pítáae'a Ísumbo arááiwakaayan-aai.

³⁵Simátimena aafáyáaraamba Yóniye wení kísau-waasiyaiye méresa ³⁶Ísumo kúmba awánéna uwaná Yóni séna minkwáásí Maníkó ai'mákain-kwaasi póna seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai puwíníye. Kentí sáwí-imayaasafesa ísámai sipisípi-araa'o tufú'maimo Maníkómbó áméntemba seyaafá'-wáásítí sáwí-imayaasafena ísámai puwíníye súwasarai ³⁷mindárai isésarai Ísun-ánaaemba arááíwáúyana ³⁸Ísu faé'mai métuwanena séna nóintafekaiya'oyo súwasarai miwí tááifinkemba sésarai Raapaiyo nááfara méraano waé'mai sésarai óraakoo nááfara méraano suyaná ³⁹Ísu séna taawánaakaiyo súwasarai wesé'a kuyambá mindáúmpá'á koméresa aafáúmó taenónka'a koméraawe.

⁴⁰Yónimo siyáin-aai iséna Ísumbo arááiwakon-kwaasi moóráwígon-awí'a Énduru wemá Sáimoni Pítaan-áfáko ⁴¹aifa'á awaaó ayaafái úmai awánéna séna Maníkómó iyáfasinankarawai Mésíyaa méraisa'a awánaraumne siyáiyé. Mésíyaawe-awí'a waé'mai Kíríki-waasi-taaifinkemba Kárásitiye sembá mináwíkóni áwáuma Maníkómó iyáfasinankarawai-in-iyé wésewe. ⁴²Sáimonimba áí'maena Ísumpa'a tuyaná Ísu awánéna séna Yónin-ááninko óne. Enáwí'a Sáimoniye. Moórá-awí'a Pítaawe simánkaumne Ísu siyáiyé. Miwí tááifinkemba Pitaawemo sembá óraa'-ontankowe wésewe.

Fírípiye Nátániyeriye Ísumbo arááiwakaayan-aai.

⁴³Aafáyáaraamba Ísu séna Káríri-aempa'a kónae séna Fírípimba ayaafái úmai awánéna séna kembá sirááiwauwo siyáiyé. ⁴⁴Wemá Pétésáitafakemba Éndurunte Pítaanteti naaópaken-kwaasin-iyé. ⁴⁵Fírípi Nátániyerimba ayaafái éna séna Móse Maníkón-aai aúfáifimba agaimarówasa Maníkón-aai simátímakowiye aúfáifimba agaimarésamo siyáan-kwaasigonta awánaraumne. Wemá Násareti-naopakemba Yósepin-ááninkon-awí'a Ísun-iyé súwana ⁴⁶Nátániyeri séna kesáámó súndasa Násareti-naopakemba ímba kawé'-wáásín-iyé wésune súwana Fírípi séna taawánaao súwasarai ⁴⁷kuyambá Ísu Nátániyerimba awánéna séna maandá érai'a Ísareri-waasigo éna ímbo karo'-ímáyáámó wéráiwai wétiye súwana ⁴⁸Nátániyeri áísai ena séna nóra úmaiya kesí imáyáa suwánéwa sénó súwana Ísu séna Fírípi ímbo áántarainka'a ení naaópa'a piyái-áwáura'a méraana'a kesí imáyáafinkemba awánaraumne súwana ⁴⁹Nátániyeri séna óraakoo emá Maníkón-ááninko e Ísareri-waasi kentáási kawáágó óne súwana ⁵⁰Ísu séna piyái-áwáura'a méraana'a kesí imáyáafinkemba awánaraumne súndasafe kentáfé sé érai'e Maníkón-ááninko óne wésene. Ení naaópa'a méraana'a imáyáafinkembo awánaraundasafe sénda po mintántáákómbó iyáákainda-tantaa'a ánaaemba awánáínone. ⁵¹Érai'a simátíme'a sune. Wíyómpa'a kampúaran-tawaai tuwínkaa'a ínasa wíyómpakemba waási úranko kumpaápé uráundawifa'a wíyómpaken-kisau-waasi iyé-kunke íya'a tuwánánááwe Ísu siyáiyé.

Ísu non-úramba wáini-nombo waé'makain-aai.

2 ¹Aúnkáraamba Káríri-aempa'a Kéna-naopa'a túwaandu urésa aaré wéto'wai-esa Ísun-anówa komérowasa ²Ísune wení kísau-waasiye táántowasa komérowasa ³ándá-aran-domba nowaná tai'ówana Ísun-anówa Ísuntafena séna ándá-aran-domba tai'áiyé súwana ⁴Ísu séna kesí kísausafe ímba simásimiyo. Seyaafá'nánkáló kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáiyé súwana ⁵Ísun-anówa kísau-waasisafena séna simátimindantemban-oro siyáiyé. ⁶Yúndaa-waasi tiyáámbo

non-kwíyúmba mindásafena afa'móráe óraa-sawema wérowana ⁷Ísu kísau-waasisafena séna misáwéfímbá nombá fatímai ówitaaro súwasa fatímai ówitamarowana ⁸Ísu séna tuwímbai-nomba umaé'a tónká'ó káráwiyaiwaimba mááméro súwasa miyá uwaná ⁹mindómbá ándá-aran-domba urówana tónká'ó káráwiyowi néna séna nááfaken-dona'iyomo súmba kísau-waasi Ísun-ai isésa awánaraawe. Nááfaken-dona'iyó séna aaremó maún-kwaasigomba áántowana túwana séna ¹⁰seyaafá'-wáási aifa'á kawé'-ándá-árán-dómbá tíméwasa násúwááwasa úwoi-anda-aran-domba wétimewe. Emá ímba miyá óndarakemba ánaemba kawé'-ándá-árán-dómbá wésimene siyáiyé. ¹¹Káríri-aempa'a Kéna-naopa'a Ísu minkísáú-wáámé'á úmba wení fasi'aémbá aráátimuwasa wení kísau-waasi awánésa timankúnkúmba ésa sésa Maníkómpákémbá kunkáiyé siyáawe. ¹²Minkákémbá Ísuwe anówawe mináfáráwáínónndaawe wení kísau-waasiye miyáumai-waasi Kápaneamu-naopa'a kárika'a kumbéraawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-ai.

Máttyu 21:12-13, Máaka 11:15-19, Rúku 19:45-46

¹³Naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáá tóso ún-kanaama ampáámbá wéunka'a Ísu Yérúsaremu-naopa'a wéna ¹⁴óraa'-amaan-daumpa'a iyúmba mifá'á waásisomba mésa Maníkómbó amíyantafesa purumakawé sipisípiye mááufu'-numawe wémeyambaresa áamáán-dankoni óntamba wémeyanesa mérowana Ísu tuwánéna ¹⁵ándásamba ufántuwena mindásamba purumakawé sipisípiye tusú uwásuwena áamáán-dankoni óntambo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísíuwena ¹⁶mááufu'-numamo méyámbárón-kwaasisafena séna maimaé'a kóro. Kesifoní naaúmpa'a ímba maaketí márémba maimaé'a kóro Ísu súwasa ¹⁷wení kísau-waasi awánésa sésa naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkóo ení naambá sáwí'a ofó sé'a óraa'-imayaa wéune agaimaréna siyónka'a pósa mináái wení kísau-waasi tááka'a makáawe.

¹⁸Yúndaa-kawaa-waasi Ísuntafesa sésa nóin-kwaamera inatááwá awánéta séta Maníkó fasi'aémbá ámakaintafema óraa'-amaan-daumpa'a miyá ónesa sénaumne suwaná ¹⁹Ísu séna maanáamáán-dámbá tawísíuwewa'a kaumbo-kánáará'á úmaranaumne súwasa ²⁰sésa maanáamáán-dámbá ayáátááka'a 46 aatai maisuwésa úmakaan-damba isamá emá sé kaumbo-kánáá úmaranaumne wésene sumbánifo ²¹mindá áamáán-dantafenamo siyáimba wení áúsafena siyáiyé. ²²Ánaemba pukáimpinkemba Maníkó Ísumba íyáfasinankonka'a wení kísau-waasi mináái tááka'a marésa sésa Ísu siyáin-ai érai'-ai siyáimbaniye sésa Maníkón-ai aúfáífinken-ai érai'-aain-iyé siyáawe.

²³Naaófá'ó Maníkómó Yúndaa-waasi tíyótaimo

í-tánón-kánaará'á Yérúsaremufa'a Ísu fí'o-fi'on-kisau kawe-kísáú maúwasa waásisomba awánésa Ísuntafesa sésa érai'a Maníkómpákémbá kunkáiyé sumbánifo ²⁴Ísu waási tirumpimbá awánéna séna mináái kentáfésa ímba tirumpinkémbá wésefo tuwesaraí kembá uwásinkanaawe séna ²⁵waási ímba simámun-aafinkenban-ifo wemá waási tirumpimbá awánarontafena Ísu mináái siyáiyé.

Níkótímási Ísumbo áisai uráin-ai.

3 ¹Moóráwigo ámáán-kawaa-waasi Yúndaa-waasiti kawáágón-áwí'a Níkótímási ²moórá-no'waamba Ísumpa'a téna séna óraakoo Maníkón-ai simásímíndasafena embá ai'maráísama taméeraanata awánaraumne. Maníkómó embó fasi'aémbó ímbo ámakainkakaá fí'o-fi'on-kawe-kisau ímba kanaa'á maésino súwana ³Ísu séna érai'a simáme'a sune. Ímbo aneká'ó aúraan-úmaimo matinkáiyawimo ésa Maníkóní nombara ímba maénááwe súwana ⁴Níkótímási séna óraa'a uwáguraafó nóraumaiya aúí'a ónaao séna tinóisai tirumpimbá ímba aneká komaiyasa matinkánááwe súwana ⁵⁻⁶Ísu séna érai'a simáme'a sune. Waásimo matinkáámba mindá waásin-oyo Maníkóní ámútankomo uwátínkáímba mindá Maníkóní ámútankowara'a aúí'a wéowe. Ímbo nonkwará Maníkóní ámútankowara'o aúraani'o úmaimo méraiyani'o uwátínkááwi Maníkómó kawáánipa'a ímba méranaawe. ⁷Aneka'á aúraan-úmai matinkáíníyemo súnnda-aaisafena ímba áá'a íno. ⁸Maarán-áái imáyáan-uwo. Fiyúndágo wení imáyáafinkemba wéwisasa ane'á ímba wéawanesa sésa nááfakena nááfara wéwiyo wésewe. Miyámó intembá Maníkóní ámútanko miyaráán-úmai waási wéuwatinkaiye súwana ⁹Níkótímási séna nóra énwawa miyá íníyo súwana ¹⁰Ísu séna Ísareri-waasifimba aái wésimatimendawi óndanifo mináái ímba isááne. ¹¹Érai'a simáme'a sune. Kesáámó awánaraunda-tantaa'e ísaraunda-tantaatafeta wésimatimunda isa'á ímba wéisaawe. ¹²Miyá wéon-tantaa'e marapá'ó wéon-tantaatafe'o wésimamunda ímba érai'e séndanifo wíyómpakentantaatafe'o simáméndamo e nóra séwa érai'e sínono. ¹³Ímba wíyómpa'a iyésa kunkááfo keyáá wíyómpakemba kunké'a kumpaápé uráundawi wíyómpaken-tantaa'a kanaa'á aráátimune. ¹⁴Naaófá'á Mósese óntamba iyaankafayaambá úmai taaiya'ó mósá marówasa puwónaesamo unkwáásí awánésa ímba pukááwe. Miyámó uráintemba kembá waási úranko kumpaápé uráundawimba sínkambai aaraa-táiyá'á mósá maráiyamba pósa ¹⁵kesááisafesamo timankúnkúmbo iyawimo ésa aúí'a úmai aasiyaasí maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

¹⁶Maníkó marapá'ó méraan-kwaasisafena áfááraumai arun taféna éna póna wenáánimba kímborawigomba ai'marówana kunkáimba

pósa wenáaisafesamo timankúnkúmbo íyawí waásimo méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a ímba maé'mae'a ónááfo wení ewaa'á aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ¹⁷Marapá'-wáási aaifimbá maitinkaaó séna Maníko ááninkomba ímba ai'marówana kunkáifo marapá'-wáási sáwí-imayaafimbo méraawi kuntí'mai kawe'-ámpá'á métinkaaó séna Maníko ááninkomba ai'marówana kunkáíye. ¹⁸Maníko ááninkon-aaisafesa timankúnkúmbo íyawí ímba aaifimbá maitinkáínífo ímbo timankúnkúmbo íyawí é'a aaifimbá maitínkaraiye. Maníkóní kímbora-aninkon-aaisafesa ímbo timankúnkúmbo wéiyawisafena é'a aaifimbá maitínkaraiye. ¹⁹Sámo kátínkáíwai marapá'á kunkáimbanifo waási sáwí'a wéesa pósa kumeu'ó

in-áémpátáfésa imáyáa ésa sámo kátínkáíwaifa'o ímbo tentáféna aaifimbá maitinkáíníye. ²⁰Sáwí'o wéowi sámo kátínkáíwaintafesa ímba wétinkaisasa kesí kísau paápé ifo sésa ímba sámo kátínkáíwaifa'a tawémaewe. Sáwí'o owí miyá wéofó ²¹arupísemo owí sámo kátínkáíwaifa'a taméraamba pósa Maníkomó sintembó ombá wétuwanaawe.

Yóni Ísun-aaimo simátímakain-aii.

²²Minkákémbá Yúndiyaa-aempa'a Ísuwe wení

kísau-waasiye komésa nombá wémaitinkowana ²³⁻²⁴minkánáárá'á Yónimba ándáfa'a ímba máánkaronka'a Ínóni-aempa'a Sérími-naokoni ewaa'-nónaumpa'a Yóni ména sáwífa'-nomba wéropa'a mérowasa waásisomba tóso uwaná Yóni nombá wémaitinkowasa ²⁵Yónini kísau-waasisonte moórá Yúndaa-waasigo-iyaise mésa nombó maitínkón-aaisafesa wesimán-kwesiman-esa ²⁶Yónini kísau-waasisomba wembá tasimámesa sésa óraakoo Yóndani-nonkoni menáípá'ó esé'o máíwaimba wenáwí'ó mósá maráándawimba wemá nombá wémaitinkaisasa sáwífa'-waasi wétoso owe suwaná ²⁷Yóni séna Maníkomó tímísasamo ombá mindá miwínén-íye. ²⁸Kemó siyáunda Maníkomó íyáfasinankaraiwai ímba kemá úmpo si'marówa'a wení aifa'á tiyáumnemo siyáunda-aii ísaraawe. ²⁹Maarán-áái imáyáan-oro. Aú-ininkomo awaaikómpá'ó tisanamá awaaikó amááraasombo aamoimó onten-úmai Ísumpa'a tewa'á aamoí wéune. ³⁰Wemá óraa'-waasi ímbá póna wenáwíko íyáákainifo kemá kári'-waasi únda póna kesúwíko kumíníye Yóni siyáíye.

³¹Wíyómpakewi seyaafá'nánká íyáákaraiye. Maankákén-kwáási marapá'-wáási pósa marapá'ó wéon-tantaatafesa wésefo wíyómpaken-kwaasi íyáákarain-kwaasi póna ³²awánarain-tantaa ísarain-tantaatafena sisasá ímba ísáámbanifo ³³wenáaisafesa érai'e sewí sésa Maníko érai'-aaigoni áwáun-íye sisasá tuwánésa sésa Maníko érai'-aaigoni áwáun-íye wésewe. ³⁴Maníko ai'mákaiwaimba wení ámútamba ámakaimba póna

Maníkón-aai wésisasa minááísáfésamo érai'emo sewí sésa Maníkó érai'-aagioni áwáun-iyé wésewe. ³⁵Maníkó afowámá éna ááninkomba arumbá aména séna seyaafá-tántáá'á kawáánúmai káráwiyuwo siyáiyé. ³⁶Ááninkon-aaisafesamo timankúnkúmbo ésamo wesé'o kááísamaimo mérai yawi aúí'a úmai maé'mae'a ónááfo wenááimo ímbo ísámaimo kawé'ó íyawí ímba aúí'a úmai mérewana Maníkóní áyánko miwísé'a aasiyaasí waé'wae'a isasá méraawe.

Sámériyaafaken-ininkon-aai.

4 ¹⁻³Yóni nombó maitínkáín-kwaasi Ísumo maitínkáíwai kóyáákaraiye. Énifo Ísu ímba maitínkaraifo wení kísau-waasi maitínkaraawe. Yónimo maitínkáín-kwaasi Ísumo maitínkáímba kóyáákamai-waasi maitínkáín-aai ámáán-kawaa-waasimo ísón-aai Ísu iséna Yúndiyaa-aempa'a tuwéna aneka'á Káríri-aempa'a kónae séna ⁴Sámériyaa-ampa'a kónae séna ⁵kúmba Sámériyaa-aempa'a Sáíkaa-naopa'a naaófá'ó Yékopumo ááninko Yósepimbo ámakom-barama ewaa'á wéron-daopa'a kúmba ⁶Yékopu nombó uwínenamo u'makóm-bai'a wérowana aampa'á kúwana Ísumba awesaráí úwana mimbáíká'á wááwái komérowasa ⁷⁻⁸wení kísau-waasi tómbá méyánónae sésa naaópa'a kuwaná Sámériyaa-ininko nombá uwínena túwana Ísu séna nombá usimiyó súwana ⁹minínínkó séna emá Yúndaa-waasi ómpo kemá Sámériyaa-inimba úmpo ímba nombá usimiyó siyó siyáiyé. Yúndaa-waasiye Sámériyaa-waasiye ímba moórá-anafinkemba wénaafo ímba nombá usimiyó siyó súwana ¹⁰Ísu séna Maníkómó kanaán-úmaimo amínda-tantaa'a ímba awánaraane. Nombá usimiyómó súnda-waasigosi áwáuma ímba suwánáánda-waasi úne. Kesí áwáumo suwánáándawiyaantasi aasiyaasimó maé'mae'o on-dómbá simiyó séna'a amúsino súwana ¹¹minínínkó séna maandómbá káúnkáúmpá'ó kunkwérimba náán-anafina aasiyaasimó maé'mae'o on-dómbá uwínono. ¹²Kentáá síwánágo Yékopu maandóm-bái'á u'maréna wení sipisipiye wení akúnté'ó tímakaimba isasá maandómbá wénaawe. Kemó súnda emá tímínda-nonko Yékopumo tímakain-donkomba ímba íyáákainiye wésune súwana ¹³Ísu séna maandómbó wénaiyawimo éna aneka'á nontáféna tinkáínifo ¹⁴kemó tíménda-nombo náiyawimo éna ímba aneka'á nontáféna tinkáíníye. Kemó tíménda-nombo náiyawimo éna tirumpimbá nonaumpinkémbó íyáúsenamo intenkáámbá ínasa pósa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe súwana ¹⁵minínínkó séna emó sénda-nomba símína'a naananá nontáféna ímba sinkáína'a ímba maampínkémbá tauwóno súwana ¹⁶Ísu séna enawaaikómbá koáántamae tiyó súwana ¹⁷séna kesuwaai'íyaimba úne súwana Ísu séna emá érai'a séndamanifo ¹⁸séfataase-wamba maiyé miwísé'o maénda isamá káfé'ó minkwáásígóe'o emó méraanda ímba enawaai'á isamá pó érai'-aai simásimene súwana ¹⁹minínínkó séna

kemó imáyáamo únda Maníkón-ai simátimendawi óne. ²⁰Sámériyaa-waasi kentáa síwá'ná sésa maanómáká'á Maníkón-ímáyáá mósá máraaro siyáawa'a kembiwí Yúndaa-waasi sé'a Yérúsaremu-naopa'a Maníkón-ímáyáá mósá máraaro wésewe súwana ²¹Ísu séna kemó sendamá érai'e siyó. Moórá-kanaamo tinda ímba maanómáká'wará Yérúsaremu-naopa'wara'-aantembanifo seyaafá'-náópá'wará'á kesifon-ímáyáá mósá maránááwe. ²²Kembiwí Sámériyaa-waasi wen-ímáyáá maráámbanifo wení áwáuma ímba awánare'a wéowe. Yúndaa-waasisa wen-ímáyáá mósá maréta wení áwáusa awánaraumne. Maníko séna moóráwigo sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkanae síndawi Yúndaa-waasifinkemba paapé íniye siyáíye. ²³Kesifo séna ken-ímáyáámó mósá maráiyamba ímba tóikakemba sé'a érai'a tirumpinkémbá ken-ímáyáá mósá máraaro siyáimba miyáumai moórá-kanaa wétisasamo érai'o kesifon-ímáyáámó mósá wémaraiyawí tirumpinkémbá arupíse úmai kesifon-ímáyáá mósá maránááwe. ²⁴Manícómbá áuma ímba wéraisana ámútanko méraisasa pósa ímba túrantamba ane'á wéawanaafo miyaráán-úmai Maníkón-ímáyáámó mósá maráámbo ombá wení ámútanko túwa'nai isasá tirumpinkémbá wen-ímáyáá mósá máraaro súwana ²⁵minínínkó séna Manícómo íyáfasinankaraiwai Káráisitiyemo sewí kumíníye. Kumíndara'a seyaafá'-tántáátáféna simátiminiye sewa'á ísaraumne súwana ²⁶Ísu séna minááímó séndawi maandá kemá úne Ísu siyáíye.

²⁷Ísu mináái wésuwasa wení kísau-waasi kouwerésa Ísumo Sámériyaa-ininkontafenamo súmba Yúndaa-waasiti namuro-ínínkóntáféna wésuwana póna táá'a úwasa tirumpin-ímáyáá ésa minínínkóntáféna nóintafenawa wéankaisanawa íyó-imayaa ésa Ísuntafesa nóra sénawa minínínkóe'a wésiyo-imayaa ésa ímba taáisai uwaná ²⁸minínínkó wení sawe-kúrámá tuwéna naaópa'a wéna simátimena séna ²⁹seyaafá'ó uráunda-tantaa'a wépaape in-kwaasi méraiye. Manícómo íyáfasinankaiwaiya'iyó taawánaaro súwasa ³⁰naaópa'a tuwésa Ísumpa'a tumbá ³¹Ísuni kísau-waasi Ísuntafesa sésa óraakoo tómbá naaó suwaná ³²Ísu séna kemá ímbo awánaan-tomba makáumne súwasa ³³wení kísau-waasi keáímbá sésa nááwa tómbá maimaénawa máamakaiyo suwaná ³⁴Ísu séna tóntáfénamo tááimo taintembá si'mákaiwain-ai isé'a wení kísau maimaé wéwe'a tai'áandasafena wésinkaiye. ³⁵Kísau'fa'a wérain-tontafe'a éiyain-kwiyomba kóinana áfuma káinata fáká'mai túwaandu ónaumne wésefo kemá sune. Awánaaro. Káfé'a maankánáá tómbó áfumo kaintembá miyaráán-úmai waásisomba tí'mai Manícómpá'á túwaandu ónááwe. ³⁶⁻³⁷Waásisombo tí'mai Manícómpá'ó túwaandu uwátinkaiyan-kwaasimo ésa miwí kawé'-mékámbá maíyasa Manícómpá'ó tíyan-kwaasi aú'á úmai maé'mae'a ónááwe sune. Tuwímbai kísau úmaraiyasa fí'owi fakarányawiwara'e wésewe. Miyáumai kísau íyawiwara'e fakarányawiwara'e

aamoí ónááwe. ³⁸Fí'owi kísau mo úmakaamba isa'á kemá ti'maráúna'a fí'owiti kísaufaken-tomba wéfakaraawe Ísu waé'mai-ai simátímakaiye.

³⁹Énifo minínínkó séna seyaafá'ó uráunda-tantaa'a paapé uráiyé siyáin-ai iséna pósa Sámériyaa-waasi mindáópaken-kwaasi Ísuntafesa sésa érai'a Maníkómó íyáfasinankaraiwain-iyé sésa ⁴⁰Ísumpa'a tésa sésa kentáásí naaópa'a taméraao suwaná Ísu kae-kánáá koména ⁴¹aaí simátimuwasa iséna sáwífa'-waasiwara'a sésa érai'a sáwí'o úmáimo méraundafinkenta kawé'-ámpátáámó mészinkaindawin-iyé sésa ⁴²minínínkómbá simámesa sésa ímba enáásifeta aantembanifo wenááimo ísaraundasafeta séta marapá'-wáásí sáwí'o úmáimo méraundafinkemba kawé'-ámpátá mészinkaindawin-iyé siyáawe.

Ísu moórá-iyampoimo asófankarain-ai.

⁴³Ísu kae'-nó'wáámbá waéna mindáópa'a tuwéna Káríri-aempa'a kónae séna wéna ⁴⁴séna Maníkón-ai simátímíwain-awi'a wenamááraa ímba mósá máraáfo fí'on-daopaken-kwaasi wenáwí'a mósá wémaraawe súwana ⁴⁵miyáumai Káríri-aempa'a kúwasa mináémpákén-kwáásí aamoí uwánkaraawe. Ááema tíyótáimo í-tánón-kánáará'á miwí Yérúsaremu-naopa'a koména Ísumo kísau mo maiyáimba awánaraamba pósa aamoí uwánkaraawe.

⁴⁶Aamoí uwánkówana Ísu Káríri-aempa'a wénena Kéna-naopa'a non-úranko ándá-aran-dombo úkáin-daopa'o kúmba kámáni-waasi Kápaneamu-naopaken-kwaasigo ááninkomba áí'a wéuwana ⁴⁷Ísu Yúndiyaa-aempakemba Káríri-aempa'a tiyáin-ai iséna Ísumpa'a téna séna kesááninko puwíndasafena wéisa'a úmpo kesí naaópa'a kuré koasófankainono súwana ⁴⁸Ísu séna ímbo fí'o-fi'on-kisau-waame'o awáné'o é'a

ímba kesáásifé'a timankúnkúmba ónááwe súwana ⁴⁹óraakoo kesáánimba puwíndasafena wéimba minúwóiyáán-úmai tiyó súwana ⁵⁰Ísu séna enáánimba asófawifo waaó súwana Ísun-aaisafena érai'e séna kúmba ⁵¹aampa'á kúmba wení kísau-waasi tésa sésa enáánimba áí'a é'ánkaraiye suwaná ⁵²tísai ena séna kesáánimba nóin-kanaarara áí'a é'ánkaraiyo súwasa miwí sésa fénáimba wááwái áúiyamo kaimbá é'ánkaraiye suwaná ⁵³afowámá imáyáa éna séna minkánáá enáánimba asófawiyemo siyáimba érai'a siyáiyé súwasa wení akúmpákén-kwáásí seyaafá'á Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uráawe. ⁵⁴Yúndiyaa-aempakemba Káríri-aempa'a koména moóráma kawé-kísáú-wáámé'á uréna minká'á miníyámpógómbá asófankowasa wení akúmbá timankúnkúmba uráawe.

Nonkwaaúmpá'á Ísu moóráwigombo asófankarain-ai.

5 ¹Ánaaemba Yúndaa-waasi áamántafesa tanómba kaumakónka'a Ísu Yérúsaremu-naopa'a kurái. ²Yérúsaremu-naokoni óntan-

kusaifa'a ontamá wéromba áwí'a sipisípigoni ontamá miwání ewaa'á nonkwaaúnkón-áwí'a Pétésíta-nonkwaaumba wérowana ³mindónkón-áwáifa'a wááu-namba séfataase-namba wérowasa mindáúmpátá tí'o ún-kwaasisomba tuwímbai túgafitan-kwaasisone tíyayaambo kararón-kwaasisone mésa nonkómó úwaaauwaamo índa amu'makówana ⁴moórá-mora-kanaa wíyómpakewi nonpímbá kumúwana nonkó úwaaauwa úwana aifa'ó nonpímbó kumúwaimba áí'a é'ánkaraiye. ⁵Tí'o ún-kwaasisompimba moóráwigo ména ayáátááka'a 38 aatai áí'a ún-kwaasi mérowana ⁶Ísu awánéna ayáátááka'a áí'a wéiye-imayaa éna áísai ena séna embá asófendasafena wéankaiyo súwana ⁷we séna nonkómó úwaaauwaamo índara'o sí'maenamo nonpímbó sinkáíndawi ímba méraiye. Kemá kumónae'o úndanifo moóráwigo kembá kúwáákena nonpímbá aifa'á kúmísana kesí'a úwoi wéraiye súwana ⁸Ísu séna íyáfasinaao. Ení tuwaai'á maimaé waaó súwana ⁹minúwóiyáán-úmai áí'a é'ankowana wení tuwaai'á maimaéna kuráiyé.

Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaara'a miyá úwasa ¹⁰Yúndaa-kawaa-waasi asófankon-kwaasisafesa sésa káfé'a saagaan-kánáá isa ení tuwaai'á maimaé wégonda aaraamá makáawe suwaná ¹¹we séna asófasinkaraiwai séna ení tuwaai'á maimaé waaó siyáiyé súwasa ¹²miwí áísai esa sésa ení tuwaai'á maimaé waaómó siyáiwai nááwa'iyó suwaná ¹³sáwífa'-waasifimba Ísu áwiyokuwana póna asófankowi séna áwí'a ímbo isáúnda-waasin-iyé siyáiyé.

¹⁴Simásuwena ánaaemba óraa'-amaan-daumpa'a iyúwana Ísu ayaafái úmai awánéna séna áí'a é'ánkaraimba po sáwíyamba sínkáífo sé sáwí-imayaa aneka'á ímba uwó súwana ¹⁵iséna Yúndaa-kawaa-waasi kosimátimena séna asófasinkaraiwai Ísun-iyé súwasa ¹⁶Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaara'a Ísu asófankarontafesa Yúndaa-kawaa-waasi Ísumba sáwí'a uwánkámae iyúwana ¹⁷Ísu séna kesifo aasiyaasi-kánáá kísau wémaimba pó'a miyaráán-úmai kísau maénaumne súwasa ¹⁸saagon-kánáárá'á asófankarontafenawara Maníkó kesifomán-iyemo siyóntafenawara'a pósa Yúndaa-kawaa-waasi sésa tufuwónae símasima'a umbá Maníkó kesifomán-iyemo siyónten-úmai Maníkóe kesé'a mimbórá'á úmai mérauye siyóntafesa Yúndaa-kawaa-waasi sésa tufuwónae siyáawe.

Afowán-ááimo Ísumo siyáin-aii.

¹⁹Suwaná Ísu simátimena séna érai'a simátimé'a sune. Ááninko pó'a ímba kesí imáyáafinkemba únda kesifomó ímbá awáné'a miyá wéune. Kesifomó intembá ááninko wéune. ²⁰Kesifo ááninkomba arumbá siména seyaafá-tántáá'ó wéimba wéaraasimiye. Íyáákainda-kisaumo aráásimina'a

minkísáú máéna'a táátafe'a ónááwe. ²¹Kesifomá pukáampinkembo íyáfasintinkaintemba ááninko kesí imáyáafinkemba íyáfasintinkanae'a wéune. ²²Kesifo séna ímba aafimbá maitinkánaumpo aafimbó maitinkáinda-kisau kesááninkomba ámakaumne siyáiyé. ²³Aafimbó maitínkáanda-kisau símakaimba pósa kesifon-áwí'o mósá maráántemba ááninko súwí'a mósá maránááwe. Kesúwí'o ímbo mósá maráyawimo ésa kesifo si'mákaiwain-awi'wara'a ímba mósá maránááwe.

²⁴Érai'a simátimé'a súné. Kesááimo isésamo érai'a ai'mákaiwai Maníkómá iyémó síyawí é'a áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a owe. Waási méraawini áwáuma Maníkóní némpe'o maé'ómbanifo Maníkóní ewaa'á taméramba pó'a ímba aafimbá maitinkánaumne. ²⁵Érai'a simátimé'a súné. Moórá-kanaa tínasa pukáiyán-kwaasi Maníkón-ááninko-saaí isánááwe. Isáyawí íyáfasinesa maé'mae'a ónááwe. ²⁶Kesifomá waásimo méraawini áwáun-iyé. Fasi'aémbá siména séna miyámó úndantemba waásimo méraawini áwáuma óné siyáiyé. ²⁷Kemá wíyómpakemba waási úranko kumpaápé uráundawí únana póna kesifo kentáféna séna aafimbó maitínkéndá-kisau amúne siyáiyé. ²⁸Minááísáféna ímba táá'a íno. Moórá-kanaamo tínda utaráan-kwaasi seyaafá'á kesáái isésa ²⁹utarémpinkemba íyáfasinanaawe. Kawe'ó uréwimo íyáfasinesa aúí'a úmai maé'mae'a ónááfo sáwí'o uréwimo íyáfasinaiya'a aafimbá maitinkánaumne. Minááísáféna ímba táá'a íno Ísu siyáiyé.

Ísu wení áwáumo siyáin-aii.

³⁰Ísu simátiména séna ímba kesí imáyáafinkemba wéumpo si'mákaiwai simásímakaintemba miyá wéune. Ímba kesí imáyáafinkembo ondasáfé'a arupíse úmai aafimbá maitinkánaumpo kesifo simásímakainten-úmai aafimbá maitinkánaumne. ³¹Kemó kesáfé'o súndaraka karo'é sewaisinó. ³²Moóráwigowara'o kentáfénamo simbá érai'a wésiye. ³³Kembiwí tuwímbai ti'márówasa Yóni nombó maitínkáíwaimba koáísai uwaná Yóni kentáféna séna érai'-waasin-iyé. Kosimátiméro siyáiyé. ³⁴Kesí áwáumo síyantafe'a ímba óraa'-imayaa úndanifo Yóni kentáfénamo siyáin-aaisafe'a érai'e síya'a sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkanae-imayaa wé'e'a mináái simátiméne. ³⁵Ómbó aampa'ó kúra'mae konten-úmai Yóni kentí aampa'ó kúratinkowa'a kárika'a aamof uráawe. ³⁶Moórá-tantaako Yóni kentáféna siyáin-aagomba íyáákaraiye. Kesifomó simásímakain-kisau wémaunana minkísáúgó kesí áwáuma wépaape-iyé. Kesifomó siménamo si'mákain-kisau wémaunasa kesí áwáuma wéawanaawe. Mintántáákó Yóni kentáfénamo siyáin-aagomba íyáákaraiye. ³⁷Kesifo si'mákaiwai wewará'á kentáféna simbánifo wenáái ísámái ímba kawé'á é'a wenane'á ímba awánaraawe. ³⁸Si'marówa'o

kunkáundasafe'a ímba timankúnkúmba ombá póna Maníkón-aaí ímba tirumpimbá wéráiyé. ³⁹Kembiwí sé'a aúí'a úmai maé'mae'a ónaumne sé'a Maníkón-aaí aúfáfímba toráumai awána-awana wéowe. Mináúfáfímbá kesí áwáuma agaimárówa'anifo ímba kawé'-úmai ísaraawe. ⁴⁰Kawé'o úmáimo isé'o kempá'ó tenkakaa aúí'a úmai maé'mae'a owaisinó.

⁴¹Waási kesúwí'a óraa'u uwásinkanaawe-imayaa ímba wéune. ⁴²Maníkómbó ímbo tirumbó áménka'a wétuwanaumne. ⁴³Kesifomá simásímakaintafe'a kunkáundanifo ímba kawé'á wéuwasinkaawe. Énifo moóráwigombo kesifomó ímbo simámakaindawimo tína'o é'a kawé'á uwánkanaawe. ⁴⁴Kembiwí sé'a waási kentáá súwí'a óraa'u uwásinkanaawe sé'a pó'a kesáái ímba érai'e wésewe. Maníkómá kentáá súwí'a óraa'u uwásinkainiye senkakaa kentáfé'a érai'e sewaisinó. ⁴⁵Kesifon-aúranka'a ímba aafímbá maitinkánaumpo Mósesé naaófá'ó ámáán-aaímo agaimakáiwai aafímbá maitinkáíníye. Mósesé súwa'nai iyémó sewímó éna wemá aafímbá maitinkáíníye. ⁴⁶Mósesé kesáái agaimakáimba pó'a Mósesen-aaísafe'o timankúnkúmba onkakaa kesááísafe'a timankúnkúmba owisinó. ⁴⁷Mósesemo agaimakáin-aaísafe'a ímba érai'e sembá pó'a kesááísafe'a ímba érai'e sewé Ísu siyáiyé.

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aaí.

Mátíyu 14:13-21, Máaka 6:30-44, Rúku 9:10-17

6 ¹⁻⁴Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótáimo í-tánón-kánáá ampáámbá úwana Káríri-waaunkoni menáípá'á Ísu nompín-táómpimba wéna minkwaaúnkóní moórá-awí'a Táípiriyasi nompá'á kúmba tí'o ún-kwaasisomba asófatinkowasa awánésa pósa wenánaaemba arááíwáúwasa Ísuwe wení kísau-waasiye nompín-táómpinkemba marapá'á kumésa omápa'a imérowasa ⁵⁻⁶sáwífa'-waasi Ísumpa'a íyúwana tuwánéna imáyáa éna séna ánaaemba miyá ónaumpo aifa'á Fírípimba áísai úmai isánae séna áísai ena séna nááfakena tómbá méyámba'maiya tíménara nánaao súwana ⁷Fírípi séna sáwífa'-ontankakemba 200 kinaaraken-tomba méyámba'maisa timúnasasa naawaisinó súwana ⁸moórá-kísau-waasigo Sáímoni Pítaan-áfákon-awí'a Énduru ⁹séna moórá-iyampoigo séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wárá'á makáífo sáwífa'-waasi méraawe súwana ¹⁰Ísu wení kísau-waasisafena séna mara'á méraaro simátíméro súwasa simátímúwasa mara'á mérowana minkwáásísómbá sáwífa'a 5,000 waaima mérowana ¹¹Ísu mintómbá maisoréna Maníkóntáféna súwiyo simásuwena tómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa miwí tímúwana tómbó nontenkáán-úmai mófáá'a miyáumai nowaná tímú'a fówasa miwítí imáyáagomo úni'a uwaná ¹²wení kísau-waasisafena séna mintón-ayai ímba úwoifa'a túwáaro súwasa ¹³séfataase-tompinkemba nésamo túwón-

ayaisomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitowasa ¹⁴ Ísumo úmba awánésa sésa Maníkón-aaimo simátímíwai íntaamo awánáúnda-waame'a isatá awánáúmne sésa amu'maráúndawin-iyé sésa ¹⁵ kentáási kawáá-íta íníyemo sumbá Ísu miwí tirumpimbó un-ímáyáá iséna ímba miyá ónaunasa sewé séna tiyuwéna omápa'a iyáiyé.

Ísu non-afófora'o kuráin-aai.

Mátíyu 14:22-23, Mááka 6:45-52

¹⁶ Ísu omápa'a imérowasa fenómpinka'a wení kísau-waasi nonkwaúnkóní áwáífa'a kumésa ¹⁷ Kápaneamufa'a kónae sésa nompín-táómpimba iyátesa kuwaná Ísu ímba túwana nó'waamba fénkúwana ¹⁸ óraa-fiyunda toréna nonkó tufántááfan-úwasa ¹⁹ taántámbá nombá tuwíntámaesa ayáátááka'a kuwaná Ísu non-afófora'a maréna nompín-táónkoni ewaa'á túwasa awánésa táátafesa uwaná ²⁰ Ísu séna kemá úmpo ímba táátafe oro. Aáno'a méraaro súwasa ²¹ aamoí ésa sésa nompín-táómpimba iyátao suwaná minúwóiyáámbá nompín-táónko nonáwáífa'a kúpa'a kuráiyé.

Ísumba ayaafái uráan-aai.

²² Aafáyáama menáipá'ó koméron-kwaasi sésa fénáimba nompín-táómba kímhora wéraisana Ísu ímba mimpímbá wisasá wení kísau-waasi miwí aantemba kuráafo Ísu nááfara méraiyo siyáawe. ²³ Tuwímbai-waasi nompín-táómpimba Táipíriyasifakemba tóso ésa fénáínkaambo Ísumo Maníkóntáfénamo súwiyo súwasamo waásisombo tómbó néwiyopa'a tésa ²⁴ Ísuwe wení kísau-waasiyé ímba mérontafesa tiyaafái ónae sésa mindómpín-táómpimba iyátesa Kápaneamufa'a kuráawe.

Ísu maé'mae'o íyan-tomba únemo siyáin-aai.

²⁵ Kápaneamu-naopa'o kumbá Ísumba awánésa sésa kesí óraakoo emá nóin-kanaawa maafá'á tiyáano suwaná ²⁶ Ísu séna isáaro. Ímba kawé'-wáámé'ó aráátimundasafe'a wésiyaafai-ófo tómbó naráantafe'a wésiyaafai-owe. ²⁷ Tómbó ímbo aasiyaasimó waé'wae'o índa-tontafe'o é'a ímba kísau maé'a waásimo aasiyaasimó maé'mae'o íyan-tontafe'o é'a kísau máéro. Mintómbó tíménda kemá waási úranko mintómbá tíménaumne. Maníkó kesifomá kentáféna séna aamoí uwánkaumne. Kesí kísau mauwó simbá pó'a mintómbá tíménaumne súwasa ²⁸ áisai esa sésa nóraumaisaawa Maníkóní kísau maénaumno suwaná ²⁹ Ísu séna kentáfé'o sé'o érai'a Maníkó ai'mákaisana kunkáiwai iyémó sembá mindá Maníkóní kísau maé'a sewé súwasa ³⁰ nóran-kwaamera'ini ímbo awánáúnda-waame'o inatáámó éta awánéta séta érai'a Maníkó embá ai'maráísama kunkáandawi ónesa sénaumne.

Nóin-kisau-waamera ínono sésa ³¹kentáá síwá'ná máásai-marafa'a mésa wíyómpaken-tonkon-awi'a máána-tomba né'ómbanifo emó uráandawimo éna ímba mindá íyáákaraiye. Naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna wíyómpaken-tomba tímúwasa naráawe agaimaréna siyáiyé suwaná ³²Ísu séna ísáaro. Mósesemo tímakain-tomba ímba wíyómpaken-tomban-ifo kesifomá wíyómpaken-tomba kawé-tómbá wétimiye. ³³Wíyómpakembo marapá'ó kunkáiwai wemá Maníkómó tímín-tomban-iyé. Wentáfé'o wée'a maé'mae'a ónááwe súwasa ³⁴miwí sésa séndá-tomba aasiyaasi-kánáá simiyó suwaná ³⁵Ísu séna kemá aasiyaasi maé'mae'o íyan-tomba úne. Kempá'ó wétiyawi ímba tááima táíníye. Kenká'ó timankúnkúmbo wéiyawi ímba nontáféna tinkáíníye. ³⁶É'a simátímakaumne. Kesí kísau-waame'a awánaambanifo kesááisafe'a ímba érai'e sésa ímba kenká'á timankúnkúmbo wéowe. ³⁷Énifo kesifomó símín-kwaasimo é'a kempá'á ténááwe. Kempá'ó tíyan-kwaasisafe'o é'a ímba kóro sénaumne. ³⁸Kesí imáyáamo arááíwáéndasafe'a wíyómpakemba ímba kunkáumpo si'mákaiwaini imáyáamo arááíwáéndasafe'a kunkáumne. ³⁹Si'mákaiwai simásimena séna amúnda-waasi sáwí-ampa'a arááíwáéfo sé kawáánuwo. Ánaaen-kanaa pukémpinkemba íyáfasintinkaano. ⁴⁰Kesifomá simásimena séna kesááninkoo embá awánésa sésa Maníkón-áninkoman-iyemo síyawí aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáiyé. Ánaaen-kanaama pukémpinkemba íyáfasintinkanaumne Ísu siyáiyé.

⁴¹Kemá wíyómpaken-tomba úne Ísu súntafesa Yúndaa-oraa'-waasi tirunkó sáwí'a úwasa ⁴²miwí sésa wemá Ísuma Yósepin-áninkoman-iyé. Anófoi étaamo tuwánáúndanifo nóra sénawa wíyómpakemba kunkáumne wésiyo suwaná ⁴³Ísu simátimena séna ímba miyá mósimesin-oro séna ⁴⁴kesópa'a ímba úwoima ténááfo kesifo kembá si'mákaiwaima táántaina'a kesópa'a tíya'a ánaaen-kanaama pukémpinkemba íyáfasintinkanaumne. ⁴⁵Mindásafesa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna sésa Maníkó seyaafá'-wáási símai aráátiminiye siyáawe. Kesifon-aaimo ísámai kawé'ó íyawí kesópa'a ténááwe. ⁴⁶Kesifombá ímba awánaraafo kemá Maníkónópakemba kunkáundawí keyááma kesifombá awánaraumpo kesifon-aaimo ísámai kawé'ó íyawí kesópa'a ténááwe. ⁴⁷Érai'a simátimé'a súné. Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmbo íyawí áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a wéowe. ⁴⁸Kemá maé'mae'o íyan-tomba úne. ⁴⁹Kentíwá'náma máásai-marafa'a mésa máána-tomba némesa úwoi putaráawe. ⁵⁰Énifo wíyómpaken-tomba miyán-tómbó náíyawima úwoi maé'mae'a ónááwe. ⁵¹Kemá wíyómpaken-tomba maé'mae'o íyan-tomba úne. Mintómbó nésamo ésa aasiyaasi maé'mae'a ónááwe. Kesúma tímúna'o naantafé'a pó'a aasiyaasi maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

⁵²Ísu súwasa Yúndaa-oraa'-waasi tirunkó sáwí'a úwasa keáímbá sésa nóra sénawa miwá wenáúma simínataawa nánaumno suwaná ⁵³Ísu

simátimena séna érai'a sune. Kemá waási úranko pó'a kesúmo ímbo né'o kesí naaemó ímbo né'o é'a ímba maé'mae'a ónááwe. ⁵⁴Énifo kesúwe kesí naaewémó naawí áwáuma ómbaresa aúí'a úmai maé'mae'a ombá pó'a ánaaen-kanaama pukémpinkemba íyáfasintinkanaumne. ⁵⁵Kesúma kawetómbán-iyé. Kesí naaemá kawé'-nómbán-iyé. ⁵⁶Kesúwe kesí naaewémó naawí kesé'a kááísamai méraawa'a kemá miwísé'a kááísamai méraumne. ⁵⁷Kesifo si'mákaiwai aasiyaasí maé'mae'a iwáí isa'á pó'a kewará'á aasiyaasí maé'mae'a wéune. Kemá maé'mae'a úndasafe'a pó'a kesúmo newí aasiyaasí maé'mae'a ónááwe. ⁵⁸Kentíwá'ná tómbá némesa úwoi putaráawe. Kemó sún-da-tomba wíyómpaken-tomba ímba miyán-tómbán-iyé. Kemó sún-da-tomba mintómbó newí aasiyaasí maé'mae'a ónááwe Ísu miyámá ⁵⁹Kápaneamu-naopa'a ámáán-daumpa'a simátímakaiye.

⁶⁰⁻⁶¹Ísu simátimuwasa wembó arááíwáún-kwaasi tirunkó sáwí'a úwasa imáyáa ésa sésa wemó sin-ááígó ínta sínkáín-aai póna umbaí wétaiye suwaná Ísu arumpin-ímáyáa éna simátimena séna minááísáfé'a wégaoraawe. ⁶²Kemó wíyómpaken-waasi úrankomo kumpaapé uráundawimo kunuweré'o íyóna'o suwáné'o é'a nóran-imayaawa ónaao. ⁶³Waásiti fasi'aénkó ímba túwa'nai ínifo Maníkóní ámútankoni fasi'aénkó túwa'nai ína'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. Miyámó intembá kemó sún-da-aai mindá ámútankon-aai aúí'a úmai maé'mae'o íyan-aain-ifo ⁶⁴tuwímbai kentáfé'a sé'a karo'á siyé wésewe Ísu súnba Ísu karo'á siyé mó sun-kwáásíyé wení pintaru'ó índawiwara'a naaófá'á ísaronka'a póna séna tuwímbai kentáfé'a sé'a karo'á siyé wésewe Ísu simátimena ⁶⁵séna mindásafe'a é'a simátime'a sune. Kempá'á ímba úwoi ténááfo kesifomó táántaina'o é'a ténááwe simátímakaiye.

⁶⁶Ísu simátimuwasa wembó arááíwáún-kwaasisomba Ísumba ifá'auwesa wesé'a ímba wénuwana ⁶⁷Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasisafena tísai ena séna kewará'á kembá siyuwaáo séna tísai úwana ⁶⁸Sáímoni Pítáa séna óraakoo kesáa nááfataawa kónaunawa sénó. Enááigo aúí'a uwátinkainasa aasiyaasí maé'mae'a ónááwe wésendawi óne. ⁶⁹Káfé'a entáféta simankúnkúmba éta séta Maníkómpákembá kawekó ónesa wésune súwana ⁷⁰Ísu simátimena séna kemá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasimo kemparí'a uráundani fo kempínkembá moóra sáwí-waasigo paapé íníye súnba ⁷¹Sáímoni-Ísakeriotin-ááninkon-awi'a Yúndasintafena séna Yúndasi wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba Ísuni pintaru'á maíndawin-iyé. Wentáféna mináái siyáíye.

Ísun-áfárawaisai-taai.

7 ¹Minkákémbá Yúndiyaa-aempaken-kwaasi Ísumba tufuwónae suntáféna Ísu Yúndiyaa-aempa'a ímba númba Káríri-aempa'a

wénuwana ²Yúndaa-waasimo wááu-nambo ésamo tanómbó kaífún-kanaa ampáámbá úwasa ³Ísun-áfárawaisai karaánáá'a ankésa sésa maanáémpá'á tuwéma Yúndiyaa-aempa'a waásimo túwaandu íyapa'a ení kísau komáínasa pósa ení waási ení kawé-kísáú awánaaro. ⁴Seyaafá'-wáási suwánáíwae síyawi ímba aúpá'á kísau maénááfo seyaafá'-wáási túranka'a kísau komauwó sésa ⁵Ísun-áfárawaisai wentáfésa ímba imáyáa ésa sésa Maníkómpákémbá kunkáíye sumbá mináái simámúwana ⁶Ísu simátimena séna seyaafá'nánká kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáífo kembiwí úwoi wíyasa tuwánésa ⁷marapá'-wáási kembá ímba aaisambá tíkaafo miwímó on-áwáúsáfé'o súndasafesa kembá aaisambá síkaawe. ⁸Tanómbó opa'á ke koró. Seyaafá'nánká kesí áwáumo suwánáíyan-kanaa ímba tiyáífo káfé'a ímba tanómbó opa'á kúmpo kemá koró séna ⁹Káríri-aempa'a méraiye.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aai.

¹⁰Ísu mérowasa áfárawaisai tanómbó opa'á kuwaná ánaeemba wemá aúpá'á kúwasa ¹¹Yúndaa-oraa'-waasi Ísumba ayaafái ésa sésa nááfara méraiyo sésa tísai uwasá ¹²Ísuntafesa úwoi-waasi sáwífa'-aai sésa tuwímbai sésa kawé'-wáásín-íye suwasá tuwímbai sésa ímbanifo karo'-wáásín-íye sésa ¹³Yúndaa-oraa'-waasi sáwí'a uwásínkáafo sésa ímba afora'á sumbá umémpa'a tukáawe.

¹⁴Yúndaa-waasimo wááu-nambo úmakesamo tanómbó kaífún-kanaa séfasefa úwana afufuntan-kánáá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména wenáái simátimuwasa ¹⁵Yúndaa-oraa'-waasi isésa táátafesa ésa tóipimba tiyáámba faafésa sésa áamáán-aaimo uwáítái'-opa'á ímba koména ísaraimbanifo nááfakena ísaraiyo suwaná ¹⁶Ísu minímáyáámó umbá iséna séna kesí imáyáafinkemba ímba simátimumpo Maníkó sí'mákaiwaini imáyáafinkemba simátimune. ¹⁷Kembiwí imáyáama é'a sé'a nááfaken-aaiya simásímakaiyo. Wení imáyáafinkena'i Maníkóní imáyáafinkena'íyo-imayaa wéowe. Maníkómó síyáintemba ónaemo síyawi miwímó ésa simátimunda-aaigoni áwáuma isánááwe. ¹⁸Kentí imáyáafinken-aaimo síyawi kesúwí'a mósá maráíwae sésa kentí imáyáafinkemba wésefo tí'mákaiwain-awí'a mósá maránae síyawi ímba karo'á sembá érai'-aai wésewe. ¹⁹Mósesé áamáámba simátímakombanifo ímba ísámai kawé'á uré'le sembá sínkamonaé wésewe súwasa ²⁰úwoi-waasisomba sésa ímba tufuwónae-imayaasa wéumpo enarumpimbá sáwí-amutamba méraisa miyán-áái séne suwaná ²¹Ísu séna áamáán-aai ísáán-kanaara'a ímba awánaraan-kwaame'a uráunda pó'a kemá sáwífa'-imayaan-owe. ²²Kentíwá'nárakemba sésa iyámpói matínkaraawasa afakaumboé-no'waamba waésa túma kárámai araénáemba ónááwe suwaná ánaeemba Mósesé mináái agaimakómbo pósa tuwímbai-kanaa

ámáán-aaí ísáán-kanaara'a miyá wéowe. ²³Móseseni áamámba ímba taráíyaamba pó'a saagaan-kánáará'á miyán-kísáú iyámpói túra'a wéowe. Énifo saagaan-kánáará'á moóráwigomba asófankaraunda pó'a kísau maénafo sé'a aaisambá wésiyowe. ²⁴Ímba awánéraase aaisáfé'a ímba simátínkáaro. Érai'a awánáíyan-aaisafe'a simátínkáaro Ísu siyáíye.

²⁵Ísu simátimuwasa tuwímbai Yérúsaremu-naopaken-kwaasi sésa minkwáásísáfésawa tufuwónae wéseo sésa ²⁶wemá afora'á wenáái simátímísa'anifo ímba aaiimbá maiyánkaraawe. Óraa'-waasisomba sésawa wemá Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísitin-íye miyáwá wéseo ína wéseo. ²⁷Maankwáásígóní naaópa'a awánáúndanifo Maníkómó íyáfasinankaraiwaini naaópa'a ímbo awánáúndafakemba tíniye siyáawe.

²⁸Minkákémbá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a simátimena séna kembá éra suwánéra kesi máápa'a éra awánéra miyáwá uráao. Ímba kesí imáyáafinkemba kunkáumpo moóráwigo si'máráísa'a kunkáumne. Wemá éraite'o siwáín-íye. Wembá ímba awánaraafo ²⁹kemá é'a awánáúndawi si'mákaisa'a wempákémbá kunkáumne súwasa ³⁰minááímó súnkakemba wembá ta'ótoranae sésa umbánifo wení kanaamá ímba tiyóntafesa ímba ta'ótorowasa

³¹úwoi-waasifinkemba tuwímbai sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwaimo tíndara'a wení kísau-waameko seyaafá-kísáúgómá íyáákainiye-imayaa wéeta Ísuni kísau miyán-kísáúgó póna Ísu Maníkómó íyáfasinankaraiwain-íye wésune siyáawe.

Ísumba kota'ótoraaro sésamo ti'mákaan-aaí.

³²Úwoi-waasisomba mináái sumbá áamáán-kawaa-waasi isésa miwíyé óraa'-amaan-kisau-waasiye

i-wáásísáfésa sésa Ísumba kota'ótoraaro sésa ti'márówasa kuwaná ³³Ísu séna kárika'a kembiwísé'a mé'a si'mákaiwaimpa'a iyóna'a ³⁴siyaafái uwááe'a ímba suwáné'a iméraandafa'a ímba kanaa'á iyónááwe súwasa ³⁵Yúndaa-óraa'-waasi keáímbá sésa nááfara wíndasafenawa síyómpo ayaafái uwááeta ínta awánánaumne. Kíríki-aempara Yúndaa-waasimo méraapara wénawa wenáái simátiminiyo sésa ³⁶wemá séna siyaafái uwááe'o é'a ímba suwáné'a iméraandafa'a ímba iyónááwemo simbá minááígóní áwáuma ínta ísaraumne siyáawe.

Maé'mae'o íyan-donkon-aaí.

³⁷Yúndaa-waasi wááu-nambo úmakesamo tanómbo kaúfún-kanaara'a tai'ón-kanaa óraa-kanaa úwana minkánáará'á Ísu íyáfasinena óraaka séna nontáfénamo tinkáíndawi kempákémbá tamandaaró. ³⁸Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna siyáintemba nonaumpinkémbó íyáúsenamo intenkáámbá kesááisafesa timankúnkúmbo íyawí tirumpinkémbá

nonaupinkémbó intembá ínye Ísu súmba ³⁹Maníkóní ámútankontafena siyáiyé. Ísu ímba wíyómpa'o kunuwékáintafena Maníkóní ámútanko ímba kunkáiyé. Ísu imáyáa éna séna kemá púwóndafinkemba íyáfasine'o kesifompá'ó iyé'a Maníkóní ámútankomba ai'máráanana kuména kesááisafesa timankúnkúmbo íyawí tirumpimbá kumbéiniye-imayaa éna Ísu mináái simátímakaiye.

Ísuntafesa imáyáa tuwínkaa'o uráan-aaí.

⁴⁰Ísumo simátimumba waásisomba isésa tuwímbai sésa érai'a wemá Maníkón-aaímo simátímiwain-iyé suwasá ⁴¹tuwímbai sésa wemá Maníkómó íyáfasinankarawai wéamu'maraundawin-iyé suwasá tuwímbai sésa Maníkómó íyáfasinankarawai ímba Kárírifakemba paápé ínyé. ⁴²Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Maníkómó íyáfasinankarawai Téftin-andafakemba Téftini naaópa'a Pétaaremufa'a ma'ankáínyé agaimaréna siyáiyé sésa umbá ⁴³Ísuntafesa imáyáa tuwínkaa'a ésa ⁴⁴tuwímbai sésa ta'ótoranae sumbánifo ímba Ísumba ta'ótokaawe.

⁴⁵Ímba ta'ótoresá i-wáásí óraa'-amaan-kisau-waasifa'e áamáán-kawaa-waasifa'e kouwérówasa nóra séra ímba ta'óto'mai áí'mae'a téo suwasá ⁴⁶i-wáásí sésa wenááigo seyaafá'-wáásí tááigomba íyáákaraiye suwasá ⁴⁷ámáán-kawaa-waasi tísai esa sésa kenkwárará karo'á simátínkáísara wéseo. ⁴⁸Óraa'-waasiye kesáá áamáán-kawaa-waasisaawe ímba érai'a wíyómpakemba kunkáiyésa wésumpo kewará'á miyá seró. ⁴⁹Úwoi-waasi aantemba érai'e wésewe. Miwí Móseseni áamáámba ímba wéisaamba póna Maníkó tínkaminiye suwaná ⁵⁰ámáán-kawaa-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Níkótímási ááéma Ísumpa'a iyáiwai simátiména séna ⁵¹kentáásí áamáánko séna ímba úwoi sé'a sáwí'a uráiyé síyamba wenáái ísare'a wení kísau awáné'a aafimbá maénkáaro kentáásí áamáánko siyáiyé súwasa ⁵²Níkótímásimba karaánáa'a ankésa sésa Kárírifakewimba arááiwaino. Maníkón-aaí aúfáífimba toráumai awánamai kawel'á uréo. Maníkón-aaí simátímiwai ímba Kárírifakewin-ifo wemá ímba Maníkón-aaí simátímiwain-iyé sésa ⁵³kentí naaó'-nao'a wété uwaná Ísu Órífi-ompa'a iyáiyé.

Moórá-ininko fí'on-kwaasise'o nín-aaí.

8 ¹Órífi-omapa'a Ísu iména ²aafáyáara'a kuména óraa'-amaan-daumpa'a imérowasa waásisomba wempá'á túwaandu uwaná mara'á ména wenáái simátimuwasa ³ámáámbo sun-kwáásíyé áamáán-kawaa-waasiye aaregómbá áí'maesa minínínkó fí'on-kwaasise'o nímba pósa áí'mai seyaafá'-wáásítí túranka'a ankésa ⁴Ísuntafesa sésa óraakoo minínímbá fí'on-kwaasise'a nísata awánéta ta'óto'maeta

ái'maeta túne. ⁵Ámáán-aufaijimba Mósese agaimaréna séna miyámó indawimba óntantamba tufúwónanasa puwíniye agaimaréna siyáiyé. Nóran-imayaawa óno sésa ⁶Ísumba ma'mái awánánae sésa miyá senanasá paapé ínata wembá aafimbá maiyankánae sésa suwaná Ísu kífaena ayáánaufitamba marará'á aúfái agaimarówasa ⁷áísai aisai uwaná íyáfasinena simátimena séna ímbo aoisaambó uráindawi aifarí'ena óntamba maiyé tufuwó simátimena ⁸aneka'á kífaena ayáánaufitamba marará'á aúfái agaimarówasa ⁹isésa moóra-mora-waasi kúwákárúwasowana óraa'-waasi aifa'á kumúwasa miwán-ánaemba arááíwa'maesa kúmúwana minínínkó aantemba Ísuwe'a mérowana ¹⁰íyáfasinena áísai ena séna nááfara seyaafá'á méraao. Seyaafá'nánká ina aafimbá maenkánao súwana ¹¹séna ewé ímba aafimbá maisinkánááwe súwana we séna kewará'á ímba aafimbá maiyankáúna kómpo aneka'á ímba aoisaambá uwó Ísu siyáiyé.

Waási sáma kátínkáandawi únemo Ísu siyáin-aai.

¹²Aneka'á Ísu wenáái simátimena séna waási sámo kátínkáandawi úne. Kembó sirááíwaiyawi ímba kumeu'á ínifo sáma kátínkaina'a maé'mae'a ónááwe súwasa ¹³ámáán-kawaa-waasi sésa eyáárika'a ení áwáuma séndamanifo ímba érai'a wésene suwaná ¹⁴Ísu séna ímbanifo kesááigoni áwáuma érai'a sune. É'a awánáúndafakemba kunkáundasafe'a é'a awánáúndafa'a íyóna pó'a kemó súnda-aai érai'a sune. Kesí áwáuma ímba suwánaraawe. ¹⁵Marapá'-wáásí kentí imáyáafinkemba aaimá maisínkááfo kemá ímba aaimá wémaitinkaumne. ¹⁶Kemó aaimó maitínkáúndaraka arupise úsino. Ímba ke aantemba aafimbá maitínkánaumpo kesé kesifoé'a aafinkái maitínkáyauye. Miyáumai kemó aaimó maitínkáúndaraka arupise úsino. ¹⁷Kentí ámáán-aufaijimba agaimaréna séna kae'-wáásíyái moóra-aaimo séyambo ékai mináái érai'a wéseye agaimaréna siyáiyé. ¹⁸Miyáumai kemá kesáfé'a simátimunana kesifoé kesé'a mimbórá-áái wésimatimuyamba póna érai'-aain-iye súwasa ¹⁹enafomá nááfara méraiyo áísai esa suwaná séna kesí áwáumo ímbo suwánaantafe'a kesifombá ímba awánaraawe. Kesí áwáumo suwánaankakaa kesifombá awánaawaisino Ísu súmba ²⁰óraa'-amaandaumpa'a óntambo túwón-daumpa'a mináái simátimuwasa ta'ótoranae sésa uwááesa wení kanaamá ímba tiyóntafesa ímba ta'ótokaawe.

²¹Minkákémbá Ísu simátimena séna tiyuwé'o íyóna'a siyaafái uwááe'a ímba suwánánááwe. Puwíyamba kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe. Íyóndafa'a ímba kanaa'á iyónááwe súwasa ²²Yúnda-oraa'-waasi sésa wemó séna íyóndafa'a ímba kanaa'á iyónááwe simbá póna weyáárikara puwíndasafenawa síyó suwaná ²³Ísu séna kembiwí

maankákén-kwáásín-oyo kemá sanaankéwí úne. Kembiwí marapákén-kwáásín-oyo kemá wíyómpakewi úne. ²⁴Simátim'e'a sune. Puwíyamba kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe. Kemá wíyómpakewi úmpo kentáfé'o ímbo timankúnkúmba é'o é'a kentí sáwí-imayaa wéraina'a puwónááwe súwasa ²⁵minááígóní áwáuma ímba isésa sésa emá nááwawa ónó suwaná Ísu séna aasiyaasi-kánáá é'a simátímakaumne. ²⁶Kembiwísáfé'a sáwífa'-aai kanaa'á sé'a aafimbá maitínkáandanifo si'mákaiwain-aai aantemba seyaafá'-wáásísáfé'a wésimatimune. Wemó arupísemo iwáín-áái wésimatimune súwasa ²⁷Maníkón-aai súmbanifo ímba ísówana ²⁸mindásafena Ísu séna kemá waási úranko kumpaapé uráundawimba sí'mae'a aaraa-táiyá'á mósinkamiyamba suwané sé'a wemó siwái wení imáyáfinkemba ímba sífo afowamá simámakain-aafinkemba siyáiyé miyá sénááwe. ²⁹Si'mákaiwai aamoi ínkwaé-i'a úmae'a wéiyunda póna ímba siyuwéna kesé'a mérainiye súwasa ³⁰sáwífa'-waasi isésa wentáfésa timankúnkúmba ésa wíyómpakewin-iyé siyááwe.

Ta'ótokaawanamo Ísu awátínkáín-aai.

³¹Ísu Yúndaa-ora'a'-waasi wentáfésa timankúnkúmba ésa wíyómpakewi iyémó siyówisafena séna kesááimo ísámaimo kawé'ó é'o é'a kesí waási-i'a úmai méranaawe. ³²Érai'-aai íséwana ta'ótokaiyampinkemba minéráí'-ááígó awátínkainasa méranaawe súwasa ³³Émbaramun-andafaken-kwaasi únda póta ímba fí'on-kwaasi ta'ótokaawe. Nóra séwa awátínkainiye sénó suwaná ³⁴Ísu séna érai'a simátim'e'a sune. Aoisaambó owí mináóísáámbó owí kembá wéta'otoraiye. Kesí kísau úwoi máíwae sésa méyámba'mai tíkaantenkaan-kwaasin-owe. ³⁵Miyán-kwáási kawááígóní naaúmpa'a ímba maé'mae'a ónááfo wenáánintomba maé'mae'a ónááwe. ³⁶Kemó Maníkón-ááninkomo awátínkáana'o é'a awátuwe'a méranaawe. ³⁷Émbaramun-andafaken-kwaasi ombánifo kesáái ímba tirumpimbá wéraintafe'a tufuwónae wésewe. ³⁸Kesifomó aráásímín-aai wésumpo kentifomó simátímín-aai wésewe súwasa ³⁹Émbaramu kentáásifowan-iyé suwaná Émbaramun-andafakewimo ékaa Émbaramumo uráintemba miyá owaisinó. ⁴⁰Maníkó érai'-aaimo simásímakaimba simátimuna'a tufuwónae wésewe. Émbaramu ímba miyá uráifo ⁴¹kentifomó uráintemba miyá wéowe súwasa miwí sésa ímba kesinó aankaró'ó únkakemba kentáá masínkaraiye. Kentáásifowa mimbóráwígó Maníkón-iyé suwaná Ísu séna ⁴²Maníkómpákémbá kunkáunda pó'a Maníkón-aráá'o ékaa kentirumbá síméwaisino. Ímba kesí imáyáfinkemba kunkáumpo Maníkó si'maráisa'a kunkáumne. ⁴³Kemó súnna nóra séra ímba wéisaa. Kesááigo umbái wétiyaiye. ⁴⁴Kemá waántáwankon-araa'a pó'a wenarááíma waénae wésewe. Wemá áwáurakemba tínkamisasa waási puwé'ówin-iyé. Érai'o sí-tántáá'á

ímba wempímbá wéraisana karokaro'-ááígóni afowái'a wéiwain-iyé.
⁴⁵Miyáumai érai'-aaimo simátimundasafe'a érai'-aain-iyé ímba wésewe.
⁴⁶Kemá ímba sáwí'a uráunda wéisaawe. Arupíse-aii simátimuna'a ímba érai'e wésewe. ⁴⁷Maníkón-áráá'a pósa wenáái isésa méraafo kembiwí ímba Maníkón-áráá'maariní'a uré'a pó'a wenáái ímba ísaraawe Ísu siyáiyé.

⁴⁸Ísu simátimuwasa Yúndaa-oraa'-waasi karaánáá'a ankésa sésa éraitá súné. Sámériyaa-waasi ónana sáwí-amutanko enarumpimbá méraisampo mináái siyáne suwaná ⁴⁹Ísu séna sáwí-amutanko ímba kesirumpimbá méraiye. Kesifon-áwí'a óraa'a úndanifo kesúwí'a sáwí'a uwásínkááwe. ⁵⁰Kesúwí'a ímba óraa'-i'a ónae. Maníkó kentáféna séna kawé-kísáú máénda pó'a enáwí'a mósá óraa'a uwánkanaumne siyáiyé. ⁵¹Érai'o senda-áái kesáái ísámai kawé'ó iyawi ímba puwónááwe súwasa ⁵²Yúndaa-oraa'-waasi sésa sénda-aii sáwí-amutambo enarumpimbó méraimba éta ísaraumne. Émbaramu puwúwasa Maníkón-aii simátimakowi púwúmbanifo emá sé kesáái ísámai kawé'á iyawi ímba puwónááwe wésene. ⁵³Kentáásifowa Émbaramu puwúwasa Maníkón-aii simátimakowi pukáambanifo miwí iyáákainono. Emó sénda nááfakewiya'ono suwaná ⁵⁴Ísu séna kesúwí'o mósá maráúndarakaa úwoisambanifo kesúwí'o mósá maráínda kesifomán-iyé. Wentáfé'a sé'a kentáási Fasi'aénkón-iyé wésewe. ⁵⁵Kemá wembá wéawanaumpo kembiwí ímba wéawanaawe. Kemó sé'o ímba wéawanaumnemo súndarakaa kembiwímó ontembá karo'-wáási mérausino. É'a wéawane'a pó'a wenáái mósá wémaraumne. ⁵⁶Kentifo Émbaramu kemó marapá'ó kúmónnda-aii iséna aamoí éna kembá suwánéna wenarunkó kawé'á uráiyé súwasa ⁵⁷Yúndaa-oraa'-waasi sésa emá ifó'-wáásígó éma ímba kae'-wáái úmai siyáánkai-aatai maisukáampo emá séma Émbaramumba awánaraumne wésene suwaná ⁵⁸Ísu séna érai'a simátimé'a súné. Émbaramumbo ímbo ma'ánkaronka'a kemá ma'é'éúndaniye súwasa ⁵⁹minááísáfésa tufuwónae sésa óntamba máúwana Ísu aúp'á óraa'-amaan-daumpakemba kárúwaguraiye.

Ísu aúramba kafíkówimba kawé'ó uwánkarain-aii.

9 ¹Ísu kúmba moóráwigomba anówama aúgafitamba ma'ánkarowimba awánésa ²wení kísau-waasi áisai esa sésa óraakoo nááwani aoisaankóni anondááwa aúramba kafíkáiyo. Wendégowái'í anófoinegowa'iyó suwaná ³Ísu séna ímba wení aoisaankówé anófoiti aoisaankówén-ifo Maníkóni kawé-kísáú wenane'á paapé ínasa awánáyantafena aúramba kafíkáiye. ⁴Si'mákaiwaini kísausa máéno. Sámó kainká'ó kísau wémaewanamo nó'waambo isanamó kísau máén-kanaamo tai'áíntemba miyáumai kísau maúnda-kanaa tai'áínda

póta káfé'a Maníkóní kísausa maénaumne. ⁵Marapá'ó méraunda waási sáma kátinkaundawi úne séna ⁶marará'á awiyááíma wi'maréna mindásamba toiyaambá úmarena aúranka'a a'maréna ⁷simáména séna nonkwaaukón-áwí'a Síróámu-waaumpimba máperaao súwana miyá uráíye. Síróámuwemo súmba wenááifinkemba waé'mai séna ai'maráín-kwaune súwana mápetuwena aúramba awánamai kawé'á éna túwasa ⁸wení naaópaken-kwaasiye fí'on-kwaasiye awánésa sésa wemá aampa'ó ménamo óntantafenamo inaimó símasima'o iwáiyá'íyo suwasá ⁹tuwímbai sésa ewé wemán-íye suwasá tuwímbai sésa ímbanifo wen-ói'maisan-kwaasin-íye suwaná wemá séna ímbanifo kemá úne súwasa ¹⁰áísai esa sésa nóra ónanawa aúramba kawé'á uráíyo suwaná ¹¹moóráwigon-awi'a Ísu wemá awiyáái wi'maréna mindásamba toiyaan-úmarena súranka'a a'maréna simásiména séna Síróámu-waaumpimba máperaao sisa'á isé'a koperáúnana súramba kawé'án-íye súwasa ¹²áísai esa sésa nááfara kuráíyo suwaná ímba awánaraumne siyáíye.

¹³⁻¹⁴Simátimuwasa áí'maesa áamáán-kawaa-waasifa'a máánkówana Ísu toimá aúranka'a a'maréna aúrambo kawé'ó uwánkon-kanáa Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanáa kísau aaraamó makón-kanáa úwasa aúramba kawé'ó uwánkarowimba áí'maesa áamáán-kawaa-waasifa'a máánkówasa ¹⁵áísai esa sésa nóra ónanawa aúramba kawé'á uráíyo suwaná séna toimá súranka'a asínkáísa'a máperaunana súramba kawé'á uwásínkaraiye súwasa ¹⁶ámáán-kawaa-waasi tuwímbai sésa saagaan-kánáará'ó miyámó uráimba ímba Maníkómpákémbá kunkáíye suwasá tuwímbai sésa sáwí-imayaawara'-waasigomo énarantasi ímba kanáa'á kawé-kísáú-wáámé'á isinó suwasá imáyáa tuwínkaa'a ésa ¹⁷sésa enaúramba kawé'á uwánkaraifo wentáfé nóin-imayaawa óno áísai esa suwaná Maníkón-aai simátímíwain-íye súwasa ¹⁸énifo minYúndáá-óráá'-wáási aúrambo kawé'ó uwánkontafesa ímba imáyáa umbá anófoi táántowasa ¹⁹tuyasá tísai esa sésa kenkáítí táánina'íyo. Énifo aúgafitana ma'ánkaraayana'íyo. Nóra énawa aúramba wéawanaiyo suwasaráí ²⁰sésarai kesáánimban-íye. Ma'ankááwayamba aúgafitamban-íye. ²¹Énifo káfé'a nóra isanawá aúramba kawé'-úmai awánáiyómpo wemá óraakon-ifo áísai íyana weyááríka'a simátimino siyááye. ²²Ááéma Yúndaa-oraa'-waasi sésa Ísuntafesa Maníkómó íyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawin-íye síyawí áamáán-daumpa'a ímba iyónááwe sumbá póna minánófóí Yúndaa-oraa'-waasisafena táá'a úwasarai ²³sésarai óraakon-ifo wembá áísai oro siyááye.

²⁴Simátímúyasa aneka'á aúramba kawé'ó uwánkarowimba áántowana túwasa sésa minkwáásígó sáwí-imayaa wéíye sewatá ísaraunda po Maníkón-aúranka'a arupíse úmaisá simásimiyo suwaná

²⁵séna sáwí-waasiya'i kawé'-wáásíyá'íyo kemá ímba isáúmne. Moórá-tantaatafa'a isáúnda súramba kafíkuraimbani fo káfé'a súramba wéawanaumne súwasa ²⁶nóraumaiya aúramba kawé'a uwánkaraiyo áisai esa suwaná ²⁷séna é'a simátímakaumpo ímba ísaraawe. Anekará simátimenara isánááo. Wenaráái waénaemo sé'a wení kísau-waasi-'ia ónááwe súwasa ²⁸karaánáá'a ankésa sésa emá wenaráái wéwaempo kesáá Mósesé arááisa wéwaraumne. ²⁹Maníkó Mósesemba aai simámakaifo minkwáási nááfaken-kwaasiya'íyo suwaná ³⁰miwá séna fí'onka'ma'mai-tantaa'an-íye. Súramba kawé'a uwásínkaraifo kembiwí sé'a nááfaken-kwaasiya'íyo wésewe. Mindá fí'onka'ma'mai-tantaa'an-íye wésune. ³¹⁻³³Wemó ímbo Maníkómpákémbó kunkénaraa ímba miyá uráisino. Maníkó sáwí-imayaamo owí táái ímba wéisai fo wení kisaumo wémaewi-taai wéisaiye. Maníkón-áwí'o mósá marááwi-taai wéisaiye. Maambárámó úmaronkakemba ímba moórá aúgafitan-kwaasi méraisana kawé'a uwánkaraiye sewa'á ísaraumne súwasa ³⁴enanó aampa'á ma'ánkaraisa po úwoifaken-kwaasi éma enáái kentáá kawé'-wáásísá wésimasimendasaanifo ámáán-daumpakemba kárúwaa suwaná kárúwaguraiye.

³⁵Minkákémbá ai'mátukon-aai Ísu iséna ayaafái úmai awánéna áisai ena séna wíyómpakemba waási úrankonka'a amankúnkúmba wéono súwana ³⁶Ísuntafena séna óraakoo emó sénda nááwawa'íyo. Simásímína'a simankúnkúmba onó súwana ³⁷Ísu séna é'o suwánáánda kemá úne súwana we séna ³⁸Fasi'aénkóo enká'á simankúnkúmba úne séna kífaena wen-ímáyáá mósá makáíye.

³⁹Wen-ímáyáá mósá marówana Ísu séna marapá'á kunkáunda pósa waási afufuntambá tuwínkaa'a ónááwe. Túrambo kafikáindawi túramba kawé'-úmai awánáiyasa túrambo awánaawi túramba kafiyíníye súwasa ⁴⁰ámáán-kawaa-waasi tuwímbaimo mérowi isésa áisai esa sésa ewá kentáásáféwa túramba kafikáiwai owéwá wéseno suwaná ⁴¹Ísu séna túrambo kafikáiwaimo méraankakaa kentí sáwí-imayaagoni méyámbá ímba máéwaisino. Éta awánáúmne sentáféna kentí sáwí-imayaagoni méyámbá wéraiye
Ísu siyáíye.

Sipisípigoni kusai'fá'ó káráwiyaan-aai.

10 ¹Ísu séna érai'a simátime'a sumpo isáaro. Sipisípi kusai'fá'ó kónae síyawi ímbo sipisípigoni ontafímbó íyáférémbo kusaiyákémbó íyámaatesamo ésa miwí umén-kwáásíyé sénááwe. ²Sipisípiya'o káráwiyaiwai ontafímbá wéiyaferaiye. ³Miyáumai ontarákén-káwáágó ontá tiyánkáísana íyáferena wení sipisípi túwí'a itáántaisasa wenáái isésa

wempá'á kowaná ⁴sipisípi kusaifákémbá tí'maena aifa'á wisasá wenáái isésa wéaraaiwaewe. ⁵Énifo fí'on-kwaasi-taai ímba isésa arááiwaiyamba inkaisésa wété wéowe ⁶Ísu miyá simátimuwasa minááígóní áwáuma ímba ísaraawe.

Ísu sipisípiya'o káráwiyaain-aaí.

⁷Minááígóní áwáuma ímba ísöntafena Ísu séna érai'a simátimé'a súne. Sipisípigoni ontamá kemá úne. ⁸Ímbo kunkáundara'o tuwímbaimo tiyáawi umén-kwáásín-owe. Miwí táái sipisípisonko ímba ísaraawe. ⁹Kemá ontamá úne. Kempá'ó tíya'o é'a íyáféráaro senasá íyáferaiya'a káráwiyonaumne. Tómbó náiyantafesamo ésa kúwákárúwaresa násuwesa aneka'á íyáferanaawe. ¹⁰Umén-kwáásímó tiyawimo ésa waási tínkambai sáwí'a uwátinkaiyambanifo kemá kunkáunda pósa fí'onka'ma'mai kawé'á úmai maé'mae'a ónááwe. ¹¹Sipisípiya'a kawé'-úmaimo káráwiyaundawi úne. Sipisípiya'o kawé'-úmaimo káráwiyaiwai séna kesí sipisípi túwa'nai ónaumne séna puwíníye. ¹²Énifo óntantafesawe sésa sipisípiya'a káráwiyaawi áwáfiyaa in-íyánkómbá awánésa sipisípi ifátiyuwesa kówana sipisípisomba fámai watúwáísasa kóítawaa'a uwáguraawe. ¹³Miwí sipisípiya'o káráwiyi-imayaa tuwésa óntamo maíyan-imayaa wéowe. ¹⁴⁻¹⁵Sipisípiya'a kawé'-úmaimo káráwiyaundawi úne. Kesifo kembá suwíyaisa'a kemá kesifombá awíyáúnana miyámó úndantemba kesí sipisípi seyaafá'á tuwíyáúnasa kembá wésuwíyaawe. Kesí sipisípi túwa'nai ondasáfé'a pó'a kemá puwónaumne. ¹⁶Kesí sipisípi tuwímbai fí'on-kusaifa'a méraamba pó'a kotíyáanasa kesáái isésa tésa mimbóráí'a úmai méraiya'a seyaafá-sípísípiyá'á káráwiyonaumne. ¹⁷⁻¹⁸Púwóndafinkemba íyáfasinaanda-imayaa kesifomá símísa'a kemá ewé súndasafena wenarumbá wésimiye. Kemó ímbo ewémó súndarakaa ímba kanaa'á sínkamowisino. Kesí imáyáafinkemba pó'a kanaa'á puwónaumne. Púwóndafinkemba kanaa'á íyáfasinanaumne. Kesifomá simásimena séna miyán-uwo séna miyámó onda-fási'áémbá símakaiye Ísu siyáíye.

¹⁹Ísu minááímó súntafesa Yúndaa-oraa'-waasi imáyáa ésa tuwínkaa'-uwasá ²⁰tuwímbai sésa sáwí-amutamba arumpimbá méraintafena uwó-'í'a wéena siyé. Ke nóra séra wenáái wéisao suwasá ²¹tuwímbai sésa sáwí-amutambo arumpimbó mérainkakaa ímba miyán-áái sisinó. Sáwí-amutambo arumpimbó mérainkakaa ímba aúgafitan-kwaasi aúramba kawé'-úmai awánéna méraisino siyáawe.

Yúndaa-oraa'-waasi tínaembo uwánkaraan-aaí.

²²Yúndaa-waasi óraa'-amaan-dambo uráan-kanaamo túntemba Yérúsaremu-naopa'a tanómbo kaufúnka'a minkánáa táwi-kanaa póna túwana ²³Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména Soromoní áuwimai úmakopa'a

kúwasa ²⁴Yúndaa-oraa'-waasi túwaandu ésa taúkúmaresa áísai esa sésa entáféta sáwífa'-imayaasa wéune. Maníkómó íyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawisaama ewá ónómpo arupíse úmai sinatá ísáano suwaná ²⁵Ísu séna simátimuna'anifo ímba ísaraawe. Kesifo simásímakain-kisau wémaunda póna kesí áwáuma afora'á wépaa'iyé. ²⁶Kembiwí ímba kesí sipisípisomba pó'a kesááisafe'a ímba timankúnkúmba wéowe. ²⁷Kesí sipisípi tuwíyáúnasa kesáái isésa wésiraiwaewa'a ²⁸ímáyáa tímúnasa aúí'a úmai maé'mae'a ombá pósa ímba tai'ánááwe. Kawáánúndafinkemba ímba kanaa'á tatafisénááwe. ²⁹Kesifomá símakaimba wení fasi'aénkó seyaafá-fási'áénkómbá íyáákaisasa kesifomá kawáánimpakemba ímba kanaa'á tatafisénááwe. ³⁰Kesé kesifoé'a mimbórái'a wéuye Ísu siyáíye.

³¹Súwasa Ísumo sún-aaisafesa Yúndaa-oraa'-waasi aneka'á tufuwónae sésa óntamba máúwana ³²Ísu simátimena séna kesifomá simásímakain-kisau kawé-kísáú wémauna'a wéawanaafo nóin-kisauwa maúndasafera sínkamonaaó súwasa ³³ímba kawé-kísáúsáféta tufuwónaeta wéumpo Maníkómbá karaánáá'o ankáándasafeta tufuwónaumne. Marapá'-wáásígó séma Maníkó únemo séndasafeta tufuwónaumne suwaná ³⁴⁻³⁵Ísu séna Maníkón-aai aúfáífimba ímbo karo'-ááímó wérain-aufai agaimaréna séna Maníkó séna kembiwí maníkón-owe siyáíye moóráwigo agaimaréna siyáíye. Maníkón-aai simátímakowisafena séna maníkón-owe siyáíye. ³⁶Kesifomá simásínkena si'mákaisa'a marapá'á kunkáumpo Maníkón-ááninko úne súndasafe'a Maníkómbá ímba karaánáá'a wéankaumne. ³⁷Kesifoní kisaumo ímbo wémaundarakaa kentáfé'a wíyómpakemba ímba kunkáíye sewaisinó. ³⁸Kesifoní kísau wémaumpo kentáfé'a wíyómpakemba ímba kunkáíye sé'a ímba timankúnkúmba ombánifo kesí kísausafe'a Maníkóní kísau wémaíye sé'o é'a mindásafe'a sé'a wesé afowáe'a mimbórái'a wéoye sénááwe Ísu súwasa ³⁹aneka'á ta'ótoranae sésa umbá ta'óto'mai tofíyántuwowana kóuraiye.

⁴⁰Ísu miwí tiyuwéna Yóndani-nomba kofaténa ááéma Yónimo nombó maitínkaropa'a komérowasa ⁴¹waásisomba túwaandu ésa sésa Yóni ímbo awánáúnda-kisau maiyáimbanifo minkwáásisáféna simásímakain-aai érai'-aai siyáíye suwasá

⁴²sáwífa'-waasi Ísuntafesa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáíye siyáawe.

Rásarasimo pukáin-aai.

11 ¹Moóráwígon-awí'a Rásarasi Pétáni-naopa'a mérowana áí'a úwasarai ámánaakai túwí'a Máriae Máátaae'a mimbórafá'á mésa ²Máriae ááéma ásé-wiyumbo ún-basawemba Ísun-aísamaiya'a fatíyena wena'nóntáusamba uwátukain-ininko éna tuwaawisawágómbá áí'a wéuwasarai ³minámánáákái moóráwígon tafesarai sésarai Ísumba

kosimáme sé óraakoo emó arumbó ámakaandawimba áí'a wéiye kosimámuwo suyaná kosimámuwana ⁴Ísu iséna séna Rásarasimbo áí'o wéimba ímba éka'a puwíndasafena áí'a wéifo Maníkón-áwí'wara ááninko súwí'wara'o mósá maráiyantafena áí'a wéiye Ísu súmba ⁵Máátaane Máriaane Rásarasine wenarumbá tímakomba póna ⁶áí'o wéun-aaí iséna kae-kánáá aáno'a maéna ⁷minká'á wení kísau-waasisafena séna aneka'á Yúndiyaa-aempata kónaumne súwasa ⁸sésa óraakoo Yúndaa-oraa'-waasi óntantamba tufuwónae sésa wéopa'a isa aneka'á mináémpá'á kónae wésene suwaná ⁹⁻¹⁰Ísu miwí simátimena séna kumeu'ó isasamó kombá ímba sáma kaisasá pósa tanaambá wéfaafó sámo kaisasamó kombá ímba tanaambá wéfaawe. Miyámó ontembá isa'á káfé-kanaa kawé'-úmai kísau maénaumne Ísu simátimena séna ¹¹kentáási waásigo Rásarasi aúmá wéraimba pó'a íyáfasinankaandasafe'a kónaumne súmba ¹²⁻¹³Rásarasi pukóntafena Ísu súmbanifo wení kísau-waasi imáyáa ésa aúnn-kwéraimba póna íyáfasinainiye-imayaa ésa sésa óraakoo kawé'á ímbá póna áí'a é'ankainiye suwaná ¹⁴Ísu afora'á séna Rásarasi pukáíye. ¹⁵Áí'o ipa'á ímba wesé'o méraunda kawé'á ímbá póta wempátáámó kondá suwáné'a kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá kunkáíye simásinkanaawe súwana ¹⁶wení kísau-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Tómaasi moórá-awi'a Títímási mináwíkoní áwáuma amáántágae'a wemá simátimena séna Yúndaa-oraa'-waasi Ísumba tufuwónáamba póta weséta puwónaeta mifátá kónaumne Tómaasi siyáíye.

Ísu puwíyampinkemba íyáfasinaiyawini áwáuma únemo siyáin-aaí.

¹⁷Súwana Ísu Pétáni-naopa'o kúmba Rásarasi puwúwasa utámárówana éiyaimba waúnka'a Ísu koísaraiye. ¹⁸Pétáni-nao'a Yérúsaremufa'a ewaa'á pósa ¹⁹Máátaante Máriaante tuwaawisáwágó pukóntafesa Yúndaa-waasisomba ifi'á kowétesa mérowana ²⁰Ísu wétiyemo sumbá Mááta iséna wétupa'a kúwana Máriaa naaúmpa'a mérowana ²¹Mááta Ísuntafena koséna óraakoo emó maanká'ó méraandarakaá kesuwaawisáwágó ímba púwísino. ²²Káfé'o Maníkómpá'ó inaimó sinanamó éna miyá íníye-imayaa wéune súwana ²³Ísu séna enawaawisáwágó pukáimpinkemba íyáfasinainiye súwana ²⁴Mááta séna ánaaen-kanaa tinda pukáindafinkemba íyáfasinainiye-imayaa wéune súwana ²⁵Ísu séna puwíyampinkembo wéiyafasinaawemo sewíní áwáuma kemá úne. Aúí'a úmai maé'mae'o íyawini áwáuma kemá úne. Kesááisafesamo érai'emo sésa kenká'á timankúnkúmba íyawimo ésa puwíyambanifo íyáfasinanaawe. ²⁶Mésa kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba íyawimo ésa ímba puwónááwe. Mindásafe emá érai'ewa wéseno Ísu Máátaantafena súwana ²⁷séna Fasi'aénkóo emá Maníkómó íyáfasinankaraiwai wéamu'maraundawi óne. Maníkón-ááninko óne. Marapá'á kúmíndawi emá óne Mááta siyáíye.

²⁸Mááta simásuwena wéna áúnkontafena ukutóipínkémbá simáména séna óraako wéténa wéaantaiye súwana ²⁹Máríyaa iséna minúwóiyáán-úmai iyáfasinena wétupa'a kúmba ³⁰Ísu Máátaamo taawánónka'a ména ímba naaópa'o túmba ³¹Máríyaa iyáfasinenamo kúmba Yúndaa-waasi ifi'ó wéton-kwaasi awánésa imáyáa ésa sésa Rásarasimbo utámakaapa'o ifi'ó táindasafena wiyé sésa arááiwa'maesa kumbá ³²Ísumo méronka'a Máríyaa wéna óraakon-iye séna aísamaifimba kífaena séna Fasi'aénkóo emó maanká'ó méraandaraka kesuwaawisáwágó ímba púwísino súwasa ³³Máryaawe wenánaenka'o arááiwaún-kwaasiye ifi'ó tombá Ísu tuwánówana arumbá éna umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁴tísai ena séna náánkara utámakaaó súwasa óraakoo taawánaao suwaná ³⁵Ísu ifi'á tówasa ³⁶Yúndaa-waasi awánésa sésa pukáiwaimba arun taféna uwánkáiye suwasá ³⁷tuwímbai sésa aúgafitan-kwaasi aúramba kawé'ó uwánkaraímbanifo nóra sénawa ímba asófankaisanawa pukáiyó siyáawe.

Ísu Rásarasimbo pukómpinkembo iyáfasinankarain-aii.

³⁸Suwaná Ísu áfááraumai arumbá úwana utánkaropa'a kúmba óntan-aifimba mámakesa óika'a óntantamba awáá uwásukowana Ísu koawánéna ³⁹séna óntamba maisúwáaro súwana Mááta pukówin-ámánaako séna Fasi'aénkóo éiyain-kanaara'o wáimba póna ánkúte'a íníye súwana ⁴⁰Ísu séna é'a simámakaumne. Kesááisafemo érai'emo sémo kenká'ó amankúnkúmba émo e Maníkóní kawé-kísáú awánáínone súwasa ⁴¹óntamba maisúwówana Ísu wíyómpa'a awánéna séna kesifóo kesáái isáándasafe'a súwiyo sune. ⁴²Kesáái isáámpo maanáái súnnda pósa maanká'ó méraan-kwaasi kentáfésa érai'a Maníkó ai'mákaisana kunkáiye sénááwe simásuwena ⁴³óraaka'a séna Rásarasiyo tiyó súwana ⁴⁴pukówi iyáfasinenamo túmba ampantasámbá úsúmai ánáan-kwisuwesa aiyayaanka'a kárá'umaresa óika'a káátamaresa miyá úmakon-ampantawara'a túwana

Ísu séna awátúwéwana méraino siyáíye.

Óraa'-waasi Ísumba tufuwíyan-aaimo siyáan-aii.

Mátíyu 26:1-5, Mááka 14:1-2, Rúku 22:1-2

⁴⁵Yúndaa-waasisomba Máryaampa'o kun-kwáásí Ísumo úmba awánésa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiye suwasá ⁴⁶tuwímbai ímbaniye sésa áamáán-kawaa-waasifa'a kosésa Ísumo ún-aii simátímúwasa ⁴⁷mináái isésa áamáán-kawaa-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye aaimó ísón-kwaasi táántesa sésa ímbo awánáúnda-kisau wémaimba póta nórasaawa ónaumno. ⁴⁸Úwoimo túwáananasaamo éna miyán-kísáú wémainasa pósa seyaafá'nánká wenááisafesa timankúnkúmba ónááwe. Minká'á Rómu-kamani-waasi tésa óraa'-amaan-damba tatawísísuwesa kentáá seyaafá'nánká sáwí'a uwásínkáafonifo nórasaawa ónaumno suwaná ⁴⁹moóráwígon-awí'a

Káyafaasi minkánáá aifa'-ámáán-káwáágó póna wemá séna ímba kawe'-úmai wéisaawe. ⁵⁰Yúndaa-waasi seyaafá'á púwófo séna moóráwigo puwíníye

Káyafaasi siyáíye.

⁵¹Minááímó súmba ímba wení imáyáafinkemba siyáífo minkánáá aifa'-ámáán-káwáágó mérontafena póna Maníkó imáyáa amúwana paapé úmai séna Yúndaa-waasi seyaafá'-wáásísáféna ísámai Ísu puwíníye. ⁵²Ímba Yúndaa-waasi aantemba Maníkón-áráá'an-oyo fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi mimbóráí'a úmai méraiwae séna Ísu puwíníye. ⁵³Káyafaasi mináái súwasa minkákémbá Yúndaa-oraa'-waasi Ísumbo tufuwíyan-aii suwaná ⁵⁴mindásafena Ísu ímba Yúndaa-oraa'-waasi túranka'o númba tiyuwéna máásai-maragoni awáífa'á Éfáráímu-naopa'a kúmba wení kísau-waasise'a koméraawe.

⁵⁵Komérowana tíyótai mo í-tánón-kánáá ampáámbá úwasa pósa tirumbó kawe'ó íyanesa naaó'-naokemba Yérúsaremu-naopa'a kotúwaandu ésa ⁵⁶Ísuntafesa móawana-meawana ésa óraa'-amaan-daumpa'a túwaandu ésa sésa tanómbo opa'á tíní ína tíníyo siyáawe. ⁵⁷Óraa'-amaan-kísau-waasiye ámáán-kawaa-waasiye sésa Ísumbo awánésamo ésa simásimiyata ta'ótóráano sumbá mindásafesa úwoi-waasi sésa tanómbo opa'á tíní ína tíníyo siyáawe.

Máryaa Ísun-aísamaiya'a asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-aii.

Máttyu 26:6-13, Máaka 14:3-9

12 ¹Tíyótai mo í-tánón-kánáá kárika'a túwana afa'mórée-kanaa úwoi wérowana Ísu Pétáni-naopa'a wéna pukómpinkemba íyáfasinankaraiwain-awí'a Rásarasini naaópa'a kúwasa ²Ísuni tómbá kúfu'umarowana Ísuwe Rásarasiye'a tómbó náiyapa'a méroyana Mááta mintómbá maimái tíma'maena kúwana ³Máryaa asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-ontankakemba méyámbakena Ísun-aísamaiya'a sáwífa'a fatímarena wena'nóntáusamba uwátuwowana mimbásáwén-kwíyúnkó óraa'-wiyumba naaúmpa'a iyúwana ⁴⁻⁵moóráwigo-awí'a Yúndasi-Ísakerioti séna nóra sénawa mimbásáwémbá timénamo óraa'-ontamba 300 kina maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tuwín-timeraane séna minááímó siyáimba Ísuni pintaru'ó maíndawi siyáíye. ⁶Ímba ónta-iyain-kwaasi-imayaa éna siyáífo wemá Ísuni waásiti óntanka'a káráwiyowi uménté'ó úwai póna minóntámpínkémbá maénae séna mináái súwana ⁷Ísu séna minínínkómbá étúwéwana úwoi miyá íno. Púwónanamo asinkáíndasafena miyá wéíye. ⁸Ímbo óntamo makáan-kwaasi kesé'a aasiyaasi maé'mae'a íya'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne Ísu siyáíye.

Rásarasimba tufuwíyan-aii mo siyáan-aii.

⁹Súwasa Pétáni-naopa'a Ísu méraiye sumbá sáwífa'-waasi Yúndaa-waasi ísésa Rásarasi pukówana íyáfasinankarowinte'a kotuwánánae sésa kuráa.

10-11 Rásarasimba íyáfasinankarontafesa pósa Yúndaa-waasi miwítí óraa'-waasi tiyuwésa Maníkómpákémbá kunkáiwaimpata kónae sésa suntáfésa óraa'-amaan-kisau-waasi Rásarasimba tufuwíyan-aaiwara'a siyáawe.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aai.

Mátíyu 21:1-11, Mááka 11:1-11, Rúku 19:28-40

12 Fénáikaamba ásé-masawemba a'ánkaraifo káfékaamba Yérúsaremufa'a Ísu tíniye sumbá waásisomba mináái isésa 13 taaénáma tará'maesa aampakémbá koaiyésa óraaka'-oraaka'a sésa Fasi'aénkó ai'maráisana kunkáiwaimba Maníkó kawé'á wéuwankaiye. Wení Ísareri-waasiti kawáágón-iyé wenáwíta mósá maráúmne suwaná 14 moórá-poigon-awi'a tónkigo Ísumba ayáá'maena túmba 15 naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Sáiyóni-naopaken-kwaasi táá'a ifó
kentí kawáágó wétiye. Tónki-araako
ayáá'maena wétiye

agaimarénamo siyóntemba miyáumai Ísu tiyáiyé. 16 Minkánáá wení kísau-waasi ímba imáyáa úmai tááka'a makónka'a pósa Ísu pukómpinkemba wíyómpa'o iyúnka'a tááka'a marésa sésa aúfáífimba wérainka'a póna miyán-iyé siyáawe. 17 Ísuma Rásarasi pukómpinkembo íyáfasinankomba awánésa tuwímbai-waasi simátímúwasa 18 isésa mindásafesa pósa aampakémbá koaiyówasa 19 óraa'-amaan-kisau-waasi keáímbá sésa seyaafáná'á kantáá siyuwésa wenaráái-aantemba wéwaefo nórasaawa ónaumno siyáawe.

Kíríki-aempaken-kwaasi Ísumba awánánaemo siyáan-aai.

20 Yérúsaremu-naopa'a áamáán-aai isánae sésa Yúndaa-waasi kuwasá Kíríki-waasise'a wésa 21 Fírípi Káríri-aempa'a Pétésáíta-naopaken-kwaasigompa'a tésa sésa Ísumba awánánaeta wétune suwaná 22 Fírípi Éndurumba kosimámena áí'maesarai Ísumba kosimámúyana 23 Ísu séna kemá waási úrankomba kesúwíko óraa'o índasafena káfé'a wépaaiye. 24 Érai'a simátíme'a súne. Ánáuntumbo úwoimo wérenamo éna ímba arambá iyáínifo ánáuntumba u'marááwana aáénkarena áruma wiyéna sáwífa'-aramba imái áfu káíníye. 25 Miyámó ontembá tirááimo táínda-ilo ésa ímba kawé'-úmai méranaafo maambárárakén-ímáyáámó tuwáiyawi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. 26 Kentáfésa ení kísauomo maénae síyawi kembá siráái'wáéro. Miyámó iyawi kesé'a méranaawe. Kesí kísauomo maíyawi kesifo kentúwí'a mósá maráíníye
Ísu siyáiyé.

Ísu wemó puwíndasafena siyáin-aai.

27 Ísu simátimena séna kesirunkó umbaisé'a wétaimba pó'a nóra sénaumno. Kesifóo maanúbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwaaó

ímba miyá sénaumpo kemá mindásafe'a kunkáumne. ²⁸ Kesifóo enáwíko óraa'a íníye súwana wíyómpakemba aai séna é'a kesúwí'a óraa'a uráunda pó'a aneká'á ónaumne súwasa ²⁹ méron-kwaasisomba isésa tuwímbai sésa wíyónaai siyé suwasá tuwímbai sésa Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi aai wésimamiye suwaná ³⁰ Ísu simátimena séna minááímó isáámba ímba kembó súwa'nai índanifo kembó túwa'nai ídaniye. ³¹ Marapá'-wáásímó aafimbó maitinkáinda-kanaa wétiye. Marapá'-wáásítí sáwí-kawaagombo watiyuwáinda-kanaa wétiye. ³² Aaraa-táiyá'ó mó tufusíyan-kanaa seyaafá'á imáyáa tíménasa kempátá ténááwe Ísu siyáíye. ³³ Miyámó siyáimba aaraa-táiyá'á tufíyana puwíndasafena súwasa ³⁴ waásisomba isésa sésa Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkómó iyáfasinankaraiwai aasiyaasi maé'mae'a íníye siyáífo emó sénda kemá waási úrankomba aaraa-táiyá'á mó tufusíya'a puwónaumne wésempo emá nááwawa sé ewá sénó suwaná ³⁵ Ísu séna waási sáma kátinkaundawi úndanifo kárika'a kesé'a méranaumne. Waásimo kumeu'ó in-áémpá'ó kombá nááfara'i wégowasa pósa ímba wéawanaawe. Kumeu'ó in-tántáákó kempá'á tifó sé'a sámo kátínkáipa'a méraaro. ³⁶ Sáma kaimbá pó'a kentáfé'a sé'a kentáásí ságoma óne sembá pó'a ságoni áráá'marimba ú'mai méranaawe Ísu siyáíye.

Yúndaa-oraa'-waasi Ísuntafesa ímba timankúnkúmbo uráan-aai.

Ísu simátimena tiyuwéna aúpá'á méraiye. ³⁷ Túranka'a kawé-kísáú ímba awánaraan-kwaame'o uráimbanifo wentáfésa ímba timankúnkúmbo ésa Maníkómpákémbá kunkáíye siyáawe. ³⁸ Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya siyáin-aai érai'a siyáíye.

Fasi'aénkóo kawé'-áái kosimátimunasa minááísáfésa ímba érai'e wésewe. Ení fasi'aémbá aráátimendanifo ímba awánaraawe

Áísáya agaimaréna siyáíye. ³⁹ Ísun-aaisafesa ímba timankúnkúmbo untáféna naaófá'á Áísáya agaimaréna séna

⁴⁰ Maníkó túramba kafítúwáísasa pósa túramba ímba awánaraawe.

Maníkó táá'a káúntuwaisasa pósa ímba ísaraawe. Maníkómó simbá miyá uráunda pósa kempá'á ímba tíya'a sáwí-imayaa maitiyuwé'a kawé'á uwátinkanaumne

Maníkó siyáíye Áísáya agaimaréna séna ⁴¹ Ísuni sáma awánaraimba póna mináái agaimaréna siyáíye.

⁴² Yúndaa-oraa'-waasi tuwímbai Ísuntafesa timankúnkúmbo ésa Maníkómpákémbá kunkáíye sésa ámáán-kawaa-waasi ámáán-daumpa'a iyófo sésa aambá fáí'maraafoniye sésa ímba afora'á sumbá ⁴³ Maníkó kesúwí'a mósá maráínkwae-imayaa ímbanofó waási tuwímbai kesúwíta mósá maráíwae-imayaa ésa miyán-ímáyáá umbá pósa Ísuntafesa érai'e ímba afora'á siyáawe.

Ísu simátimuwasa tuwínkaa'o uráan-aaí.

⁴⁴Ímba afora'á suwaná Ísu óraaka séna kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmbo íyawí ímba kentáfésa aantemba ofo si'mákaiwaintafesawara'a timankúnkúmbo wéowe. ⁴⁵Kesí áwáumo suwánaawimo ombá ímba ken-aantemba wésuwanaafo si'mákaiwainkwara'a wéawanaawe. ⁴⁶Marapá'ó kumúnda waási sáma kátinkaundawí únda pósa kenká'á timankúnkúmbo íyawí ímba kumeu'ó in-áémpá'á méranaawe. ⁴⁷Kesááimo ímbo ísámai kawé'ó owí aaiimbó maitinkái ímba kemá úne. Marapá'-wáásí ímba aaiimbó maitínkáandasafe'a kumúndanifo sáwí'ó úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkanae'a kunkáumne. ⁴⁸Ánaaen-kanaara'a kesáái isésa tínaaembo uwásinkaiyawí sésa kawé'-áái sínaaemba uwámakaundaniye sénááwe. ⁴⁹Ímba kesí imáyáafinkemba sumpo kesifo si'mákaiwai simásímakain-aaí súnda pó'a ánaaen-kanaa tínsa sésa kawé'-áái sínaaemba uwámakaunda ímbo oráámbá uráundaniye sénááwe. ⁵⁰Kesifon-aaí aúí'a úmai maé'mae'o íyan-aain-iyé. Súnda-aaí kesifo simásímakain-aaí simátimune Ísu siyáíye.

Ísu wení waási tísamaimo non-kwitínkarain-aaí.

13 ¹Tíyótaimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwana káfékaamba Ísu imáyáa éna séna marapá'á tuwé'a kesifompá'ó kunuweré'ó iyónnda-kanaa tiyé séna marapá'-wáásí wenááimo ísón-kwaasi áfááraumai imáyáa tiména miwísáfénawe séna puwíníye súwana ²waántáwanko Sáímonin-ááninkomba áwí'a Yúndasi-Ísakeriotimba Ísuni pintaru'á uwó-imáyáá ámakowasa Ísuwe wení kísau-waasiye tómbá wénowana ³afowámá seyaafá-fásí'áémbá ámakowana póna Maníkómpákémbá kunkáunda pó'a kunuweré'a iyónaumne-imayaa Ísu éna póna ⁴tómbá wénowana iyáfasinena paákákén-únánkwátóí faú'marena táuri kará'umaena ⁵túúfapimba nombá fatímarena wení kísau-waasi tísamai non-kwitinkéna táurisamba uwátuwena ⁶Ísuma Sáímoni Pítaampa'a túwana séna Fasi'aénkóo ímba kesísamai non-kwisinkaaó súwana ⁷Ísu séna kemó úndama káfé'a ímba wéisaanda po ánaaemba isáínone súwana ⁸Pítaa séna kesísamaimo non-kwisínkendasafe'a a'áo símasima'a ónaumne súwana Ísu séna enáísamaimo ímbo non-kwiyánkáanamó éma kesí waási-i'a ímba ínone súwana ⁹Pítaa séna Fasi'aénkóo ení waási-i'a ónae sumpo ímbo sísamai aantemba non-kwínda síyayaankwara si'nónkwará'á non-kwiyuwó súwana ¹⁰Ísu séna nombó pékáawimo ésa ímba seyaafá-túfá'á non-kwiyónááfo tísamai aantemba non-kwiyónááwe. ¹¹Kembiwí non-kwisaawaná kímborawigo ímba non-kwiyáiyemo súmba ¹¹Ísu wení pintaru'-wáásígómbá ísarontafena séna kembiwí non-kwisaawaná kímborawigo ímba non-kwiyáíye siyáíye.

¹² Ísu simátimena tísamai non-kwitiyuwéna paákákén-únánkwátóimo faú'maromba maimái úmaena ménamo tómbó némopa'a wéna tísai ena séna kemó úndawini áwáuma éra isaaó. ¹³ Kentáfé'a sé'a uwáitái'-iwái Fasi'aénkó ónemo sembá érai'a miyán-kwáásí úne. ¹⁴ Kemá kembó uwáitái'-úndawi kentí Fasi'aénkó pó'a tísamaimo non-kwitinkáúndasafe'a kemá moórá-mora non-kwitínkáaro. ¹⁵ Kemó kembó aráátimundantemba kembiwíwárá'a miyán-oro. ¹⁶ Érai'a simátimé'a sune. Kísau-waasimo ésa miwítí óraa'-waasigomba ímba íyáákanaawe. Ti'mákaiwain-aii maimaésa kosimátímakaawimo ésa ti'mákaiwaimba ímba íyáákanaawe. ¹⁷ Miyáumai kemó únda é'a awánaafo miyámó íyambo íyana tirunkó kawé'á íniye. ¹⁸ Kempínkémbá ímba seyaafátáfé'a sumpo kendé-í'o uwátinkaunda-waasi é'a tuwánaraumne. Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna kesé'a moóráfinkembo tómbó naráiwai kesí pintaru'-wáásín-iyé agaimarénamo siyáimba érai'a siyáiyé. ¹⁹ Ímba paápé uráisa'a simátimunda póna ánaemba paápé ina'a kentáfé'a timankúnkúmba é'a Maníkómpákémbá kunkáiyé sénááwe. ²⁰ Érai'a simátimé'a sune. Ti'maráanasa wíyawi-taai ísámai kawé'ó íyantén-úmai kesáái ísámai kawé'á ónááwe. Kesááimo isáíyantén-úmai si'mákaiwain-aii isánááwe Ísu siyáiyé.

Moóráwigo kesí pintaru'á máíniyemo Ísu siyáin-aii.

Máttyu 26:20-25, Máaka 14:17-21, Rúku 22:21-23

²¹ Ísu simátimena wenarunkó umbaí tówana séna érai'a simátimé'a sune. Kempínkémbá moóráwigo kembá namuro-wáásímá aráátiminiye súwata ²² wení kísau-waasi moórá-mora wenaúfnayaafimba éta nááwantafenawa síyó séta ²³ wení kísau-waasigo Ísu kembá arumbá símakowi Ísuni ewaa'á méraawanana ²⁴ Sáimoni Pítaa kentáféna aúwá'náán-kwaame'a éna séna nááwantafewa sénó sé áísai uwo súwa'a ²⁵ wení ewaa'á kífáe'a áísai e'a sé'a Fasi'aénkóo emó sénda nááwa'iyó séwánana ²⁶ Ísu séna kemó tómbó nompín-tu'maimo áménda-waasi wemán-iyé séna tómbá maimaéna nompín-tu'mai miwámbá Sáimoni-Ísakeriotin-ááninkon-awi'a Yúndasimba amúwana ²⁷ mintómbá maúwana waántáwanko wenarumpimbá iyúwana Ísu simáména séna emó ónae sinda-í'a maaránka'a uwó Ísu súwasa ²⁸ tómbó wénesamo méron-kwaasi Ísumo sún-aaigoni áwáuma ímba ísámai kawé'á umbá ²⁹ sésa Yúndasi óntanka'o káráwiyowintafena Ísu séna ímbo óntamo makáan-kwaasi tuwímbai timiyó Ísu siyé má sésa tanómbo káúfón-kanaaratafesa sésa tómbá méyánuwo Ísu siyé má suwaná ³⁰ Yúndasi Ísumo amún-tomba maimaéna minúwóiyáán-úmai máápa'a kumúwana kumeu'á uráiyé.

Aú-amaambo simátímakain-aii.

³¹ Yúndasi máápa'a kumúwana Ísu séna káfé'a waási úranko súwí'a óraa'a isaná kesí kísaugo Maníkón-áwí'a óraa'a íniye. ³² Kesí

kísauo Maníkón-áwí'a óraa'o intembá káfé'a Maníkó kesúwí'a óraa'a uwásinkainiye. ³³Kesí iyámpóisono. Kárika'a kesé'a mé'a tiyúwánaa' siyaafái ónááwe. Yúnda-waasisafe'o é'o simátimé'o súndantemba kentáfé'a sé'a iyóndara'a ímba kanaa'á iyónááwe. ³⁴Aú-amaamba simátiména'a kesirumbó timúndanten-úmai moórá-mora-waasi kentirumbá tíméro. ³⁵Moórá-mora kentirumbó timíyasamo ésa tuwánésa sésa Ísuni kísau-waasin-owe sénááwe Ísu siyáiyé.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-ai.
Mátíyu 26:31-35, Máaka 14:27-31, Rúku 22:31-34

³⁶Ísu simátimuwana Sáimoni Pítaa áisai ena séna Fasi'aénkóo nááfara iyínono súwana séna iyóndara'a káfé'a ímba sirááiwainompo ánaaemba sirááiwainone súwana ³⁷Pítaa séna Fasi'aénkóo nóra séra káfé'a ímba embá arááíwaenamno. Ímba pó'a áwa'nai e'a púwónana kawé'á íniye súwana ³⁸Ísu séna áwa'nai e'a puwónaumnemo sénda kemá érai'a simáme'a sune. Kokórigomo ímbo ááimo siyáindara'a kaumbo-íká'á kentáfé séma ímba awánáunda-waasin-iyé sínone Ísu siyáiyé.

Maníkómpá'ó íyan-amba kemá únemo Ísu siyáin-ai.

14 ¹Ísu simátiména séna kentirunkó ímba sáwí'a ína'a ímba óraa'-imayaan-oro. Maníkómbá timankúnkúmba é'a kenkwárá'á miyán-oro. ²Kesifoní naaópa'a sáwífa'-maru'a wéraiye. Ímbo miyámó uráinkakaa ímba simátimusino. ³Kemó iyúnda kentí maru'á ito'mayaa uwátinkanae'a iyúne. Iyuweré'o kuntí'mae'o iyónda kemó méraundara'a iméranaawe. Miyá ona'á kesé'a méranaawe. ⁴Kemó iyúnda-amba é'a awánaraawe súwana ⁵Tómaasi simáména séna óraakoo emó iyónda-naopa'a ínta awánaraumne. Nóraumaisaawa aantá awíyánaumno súwana ⁶Ísu séna Maníkómpá'ó iyíyan-amba kemá úne. Kemá éraikoni áwáuma úne. Kemá maé'mae'o iyawini áwáuma úne. Kesifoní naaópa'a ímba úwoi iyónááfo kemá minámbá únda pósa iyónááwe. ⁷Kesí áwáumo suwánékaa kesifombá awíyaawisino. Káfé'a wéawanaawe súwana ⁸Fírípi séna óraakoo enafombá aráásímínanasa kentáá kanaa'á íno súwana ⁹Ísu séna ayáátááka'a kesé'a méraundanifo emá kesí áwáuma ímba suwánaraane. Kesí áwáumo suwánaawi kesifombá é'a wéawanaafo nóra isawá enafombá aráásimiyo wéseno. ¹⁰Kemá kesifo'é'a kááisamai méraunana kesifomá kesé'a kááisamai méraiye. Minááisáfé'a érai'e seró. Ímba kesí imáyáafinkemba sumpo kesifomá kesé'a ména wení kísau isa'á sune. ¹¹Kemá kesifo'é'a kááisamai méraunana kesifomá kesé'a kááisamai méraimba pó'a minááisáfé'a érai'e seró. Ímbo miyámó sé'o é'a kesí kísau awáné'a sé'a érai'a wíyómpakemba Maníkómpákémbá kunkáiyé seró. ¹²Érai'a simátimé'a sune. Kentáfé'a timankúnkúmba é'a

Maníkömpákémbá kunkáiyé síyawí kemó úndanten-kisau miwíwará'á maenááwe. Kesifompá'á iyé'a Maníkóni ámútankomba ai'maráandasafena miwítí kisaugo kesí kisaugomba íyáákainiye. ¹³Ken-ímáyáámó é'o sísai íya'o é'a miyá ónaumpo kentáfé'a ísámai kesifon-áwí'a mósá maránááwe. ¹⁴Ken-ímáyáámó é'o sísai íya'o é'a kemá miyá ónaumne Ísu siyáiyé.

Maníkóni Ufaen-ámútankómbá ai'maráanana kumíníyemo siyáin-aii.

¹⁵Ísu mináái simátimena séna kentirumbó simé'o é'a kesáái ísámai kawé'á ónááwe. ¹⁶Kesifombá áísai onaná karáá'á tutinkáindawimba ai'maráínana kumbéna kesé'a aasiyaasi maé'mae'a íniye. Wemá éraikoni áwáun-iyé. ¹⁷Marapá'-wáásí wembá ímba awánésa wenáái ímba wéisaamba pósa ímba kanaa'á sésa kesé'a tamauwó wésefo kesé'a ména kentirumpimbá maé'mae'a ímbá pó'a wembá wéawanaawe. ¹⁸Kárika'a tiyúwáandanifo ímba áwíyaraa'-iyampoimo ontembá ónááfo iyueránaumne. ¹⁹Kári-kanaa marapá'-wáásí kembá ímba suwánánááfo kembiwí aneka'á suwánánááwe. Kesé'a méraunda pó'a kemá aúí'a úmai méranaawe. ²⁰Minkánáá tína'a sé'a érai'a afowáe'a ména kesé'a méraisata wesé'a méraumne miyá sénááwe. ²¹Kesááiimo taawiyafésamo kawé'ó owí tirumbá siménááwe. Tirumbó simíyawí kesifoé kesé'a sirunkái timéyauye. Kesirumbó timúndawisafe'a símai afora'á paápé úmai méranaumne súwana ²²Yúndasi-Ísakerioti araámáón-awi'a Yúndasi séna Fasi'aénkóo nóintafewe séwa úwoi-waasisafemase símai ímba afora'á paápé úmai méranaumnewa sénó. Kentáásáfémase símai afora'á paápé úmai méranaumnewa sénó súwana ²³Ísu séna tirumbá simíyawí kesáái ísámai kawé'á íyana kesifomá arumbá miwí timínakai kewé kesifoé miwísé'a kumbéyauye. ²⁴Kesáái ísámai ímba kawé'ó owí tirumbá ímba símakaawe. Súnda-aii ímba kesí ímáýáfinken-aain-ifo kesifo si'mákaiwaini ímáýáfinken-aain-iyé.

²⁵Kesé'o méraundara'a mináái simátimune. ²⁶Énifo kesifomá wení Ufaen-ámútankómbá kentí karáákómbá ai'maráínana kumbéna ken-ánóndáá éna seyaafá-tántáá'á aráátimena súnda-aii timína'a tááka'a maránááwe. ²⁷Tiyuwé'a faru uwátinke'a kentirumbó aáno'o uwátínkáandate úmai méraaro. Marapá'-wáásí ímba miyá wéuwatinkaafu kesirumbó aáno'o maráúndantemba miyáumai timúne. Mindásafena kentirunkó ímba sáwí'a éna ímba táá'a íno. ²⁸Tiyúwáandanifo kentópa'a iyueránaumnemo súnda é'a wéisaawe. Kentirumbó simé'o é'a kesifompá'á íyóndasafe'a aamoí ónááwe. Kesifomá kembá íyáákaraintafe'a símai aamoí ónááwe. ²⁹Ímba paápé uráisa'a simátimunda póna paápé ína'a kentáfé'a sé'a érai'a siyáiyé sénááwe. ³⁰Waántáwanko maambáraráké-sáwí-káwáágó wétimba pó'a ímba aaimá

ayáatáaka'a simátimumpo wení fasi'aénkó ímba kembá ta'ótorainiye. ³¹Kesifomó simásímakaimba miyámó únda suwánésa sésa afowámbá arumbá ámakaiye sénááwe. Íyáfasinaiyata konó Ísu siyáiyé.

Érai'a ándáma kemá únemo Ísu siyáin-aai.

15 ¹⁻⁵Ísu simátimena séna érai'a ándáma kemá úne. Kesifomá minándárá'ó káráwiyaiwain-iye. Ándáma kemá úne. Ándágoni amaimá kemán-owe. Ímbo arambó iyáínda-amaimo éna ayááisuwainiye. Arambó iyáínda-amaimo éna ayááimarainana arágásáó agaimái arambá iyáíniye. Ayááimáráintemba simátímakaunda-aaiyo miyá éna tirunkó arupíse wéiyé. Kesé'a kááísamai méraiya'a kemá kempá'á kááísamai méraano. Amai aantenkomo éna ímba arambá iyáíniye. Miyámó intembá kesé'ó ímbo kááísamaimo méraiyanamo éna ímba arambá iyáíniye. Kemá kesé'a kááísamai méwa'a pó'a kesé'ó kááísamaimo mérai yawimo é'a sáwífa'-aramba imái méranaawe. Kembó ifá'ó siyuwésamo ésa ímba arambá imái méranaawe. ⁶Amaimó ayááisuwainda-amaimo aáénkáíndamo éna ayáímai agaisuwáíniye. Kesé'ó ímbo kááísaiyawimiyá íniye. ⁷Kesé'ó kááísamaimo mérai yawi kesááimo kentirumpimbó ta'óto'mariyawimiyá íyana póna miyá uwátinkainiye. ⁸Sáwífa'-arambo imáimo méraiyan-kwaasimo tuwánésamo ésa sésa Ísumbo arááíwáén-kwaasin-owe síyana kesifon-áwíkomo éna óraa'a íniye. ⁹Kesifomó arumbó símakainten-úmai kesirumbá kembá tímúne. Kemó é'a misírúntáfé'le símai méraaro. ¹⁰Kesifoní ámáámbo ísámai wenaruntafé'ó símimo méraundantemba kesí ámáámbo isé'ó é'a kesiruntafé'a símai méranaawe. ¹¹Mináái simátímakaunda pó'a kesí aamoigó kentirumpimbá óraa'a wéraina'a aamoí é'a méraaro. ¹²Kesirumbó tímúndantemba moórá-mora-waasi tirumbá tíméro. Mindá kesí ámáámbo tímúne. ¹³Kentí waásisafesawe símai wétuwa'nai-e'ó puwónae sésamo puwíyamba ímba moórá-aai símai íyáákamai tirumbá tíménááwe. ¹⁴Kesááimo isémaiyawimo é'a kesí waási-i'a ónááwe. ¹⁵Óraa'-waasigoni kísau-waasi óraakoni kísau ímba awánaraambanifo wenáfárawaisai wení kísau wéawanaraawe. Miyámó ontáfé'a pó'a kesifomó seyaafá'-ááímó simásímakaimba simátimunda pó'a ímba kesí kísau-waasiye sendá kesífárawaisaiye sénaumne. ¹⁶Kembiwí ímba kembá kendé-í'a uwásínkááwa'a kemá kembiwí kendé-í'a uwátinkaunda pó'a wé'a fasi'aén-árámbá koimái sáwífase úmai méraaro. Ken-ímáyáámó é'ó kesifompá'ó áisai íyanamo éna miyá uwátinkainiye. ¹⁷Moórá-mora-waasi tirumbá tíméro sé'a miyán-ámáámbo simátimune Ísu siyáiyé.

Marapá'-wáásí tíyámbo uwátinkaraan-aai.

¹⁸Ísu mináái simátimena séna marapá'-wáásímó kembiwísáfésamo tíyámbo uwátinkaiya'ó é'a tááka'a maré'a sé'a aifa'á kentáásí

Fasi'aénkómbá títámá uwánkaraawe sénááwe. ¹⁹Kemá marapá'-wáásífínkémá kembá kendé-í'a uwátinkaunda pósa marapá'-wáásí títámá wéuwatinkaawe. Kembó úwoimo marapá'-wáásímó onkaka kentáfésa sésa kenkáán-kwáásín-owe sésa tirumbá tíméwisino. ²⁰Kísau-waasi miwítí óraa'-waasigomba ímba íyáákaraawemo súná imáyáan-oro. Kentí óraako únasa pósa marapá'-wáásí karaánáa'a sinkésa sáwí'o uwásínkáanten-úmai kembiwí karaánáa'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaafo kesááimo ísámaimo kawé'ó íyawi kentáái isánááwe. ²¹Kembiwí kesí waási-i'a ombá pósa marapá'-wáásí karaánáa'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaawe. Si'mákaiwaimba ímba awánaraamba pósa sáwí'a ésa miyá ónááwe. ²²Kemó ímbo kusimátimundarakaa marapá'-wáásítí sáwí-imayaa úwoi aúpá'á wéraisino. Kusimátimunasa miwítí sáwí-imayaa ifá'ó túwáaraamba ímba ifá'á túwáawana úwoi wéraiye. ²³Títámbo uwásinkewi kesifonkwárá'á títámá wéuwankaawe. ²⁴Kemó fí'owimo íyáákamaimo ímbo fí'o-fí'on-kisaumo maúndarakaa marapá'-wáásítí sáwí-imayaa úwoi aúpá'á wéraisino. Kesí kísau awánésa kené kesifoné títánkai wéuwaskaawe. ²⁵Maníkón-aai aúfáfimba agaimaréna séna úwoisafesa kembá títámá wéuwaskaawe siyáinka'a póna mináái káfé'a wépaape-iyé. ²⁶Kesifompá'á iyé'a kentí karáá'ó tutinkáíndawimba ai'máráanana kesifompákémá wenámútanko kembiwísé'a kumbéna wemá éraikoni áwáugo póna kentáféna seyaafá-tántáá'á kusimátiminiye. ²⁷Kemó kísau ómbaraawandarakemba é'a suwánaraamba pó'a kentáfé'wara kesí kísausafe'wara'a

simátímapa'a kónááwe.

16 ¹Ánaaemba kesáásisafe'a ímba fasi'ámai mé'a siyúwáafo sé'a mináái simátimunda imáyáan-oro. ²Ánaaemba marapá'-wáásímó kembiwísáfésamo ámáán-daumpakemba watuwánaemo siyamba mindásafesa sésa Ísuni kísau-waasi tínkamiyawi Maníkóní kísau wémaewe karo'á sénááwe. ³Kenté kesifonté'a ímba suwánaraamba pósa miyáumai sáwí'a uwátinkanaawe. ⁴Káfé'a mináái simátimunda póna mindá paapé ína'a imáyáa é'a sé'a simásímakaimba wépaape-iyé sénááwe. Mindásafe'a simátimune Ísu siyáiyé.

Maníkóní Ufaen-ámútánkó kísau mémain-aai.

Ísu simátimena séna kesé'a méraunda pó'a mináái ímba simátímake'a ⁵si'mákaiwaimpa'o iyóndasafe'a káfé'a simátímakaana'a nááfara iyónó sé'a ímba sísaí owe. ⁶Iyónaumne súná-aai ísááwana tirunkó umbái taisa'á pó'a nááfara iyónó sé'a ímba sísaí owe. ⁷Érai'a simátime'a súné. Ímbo iyúndarakaa kentí karáá'ó tutinkáíndawi ímba kúmísino. Iyé'a wembá ai'máráanana kembiwísé'a kumbéna kawé'á uwátinkainiye. ⁸Kumbéna marapá'ó méraan-kwaasi kentí sáwí-imayaagoni áwáuma aráátiminiye. Arupísemo úmáimo méraiyawini áwáuma aráátiminiye.

Maníkómó aafimbó maitinkáíndawini áwáuma aráátiminye.

⁹Kesáaisafesamo ímbo timankúnkúmbo íyawisafena simátimena séna kentí sáwí-imayaa úwoi wéráiyé síníye. ¹⁰Kesifompá'ó iyúnda ímba suwánánááfo kentí karáá'ó tutinkáíndawi arupíse úmaimo méraiymba kunaráátiminye. ¹¹Maambáraráké-sáwí-káwáágómbá é'a aafimbá maiyánkaraimba póna Maníkó aafimbá maitinkáíníyema simátiminye. ¹²Sáwífa'-aai simátimusina umbai-áái pó'a káfé'a ímba kanaa'á isánááfo ánaaemba isánááwe. ¹³Maníkóní ámútanko kumbéna érai'-amba kawé'-ámbá aráátiminye. Ímba wení imáyáafinkemba simátiminifo simámakain-aai simátimena aáno'o paápé índa-tantaa'a simátiminye. ¹⁴Súnda-aai simátiminana kesúwíko óraa'a íníye. ¹⁵Seyaafá'-ááísómbá kesifondé mindá kendén-iyé. Miyáumai sé'a simámakaunda-aai Maníkóní ámútanko simátiminye Ísu siyáiyé.

Tirunkó umbaí taréna ánaaemba kawé'á íníyemo siyáin-aai.

¹⁶Ísu simátimena séna kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawe súwasa ¹⁷wení kísau-waasifinkemba tuwímbai sésa kesifompá'á iyúnda pó'a kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawemo simbá nóintafenawa síyó. ¹⁸Kárika'emo simbá minááígóní áwáuma ínta isáúmne. Nóintafenawa síyó suwaná ¹⁹Ísu álsai ónaesamo umbá iséna simátimena séna kárika'a ímba suwáné'a ánaaenka'a suwánanaawemo súnda-aaisafe'a kembiwí áfááraumai kemó súnda-aaisafe'a símae wénowe. ²⁰Érai'a simátimé'a sune. Kembiwí ifí'á táiyasa marapá'-wáásí aamoí íyambanifo kentirunkó umbaí taréna ánaaemba kentirunkó fetóí íníye. ²¹Moórá-ininkomo iyámpóimo ma'ankáínda-kanaa tíanamo éna áí'a ínana arunkó umbaí táínana ánaaemba miníyámpói ma'ankéna áikomba ímba imáyáa éna aamoí íníye. ²²Miyámó ontembá kentirunkó umbaí táína'a ánaaemba suwáné'a aamoí ónááwe. Aamoimó í-tántáá'á ímba maitiyuwánááwe. ²³Minkánáámó tína'a ímba sísai ónááfo kesifompá'ó inaimó síyamba kentáfé'a ísámai álsai íyantafena póna miyá uwátinkainiye. ²⁴Kesifompá'á ímba inái siyáafo káfé'a kentáfé'a ísámai inaimó síyamba miyá uwátinkainana kentirunkó óraa'-aamoí ina'a méraaro Ísu siyáiyé.

Marapá-tántáá'á Ísu iyáákaraiyemo siyáin-aai.

²⁵Ísu simátimena séna waé'mai-aai simátimunda pó'a ánaaen-kanaa tína'a kesifon-aai afora'á simátimenaumne. ²⁶Minkánáámó tína'a ken-ímáyáámó ontáfé'a kesifompá'á inái síya'a kemá ímba inái senaná ²⁷wemá úwoi tiména wenarumbó tímakaintafena póna úwoi timíníye. Kentáfé'a

sé'a Maníkómpákémbá kunkáiyé sé'a tirumbá símakaantafena kesifomá arumbá tímakaiye. ²⁸Kesifompákémbá marapá'á kumbéraunda pó'a

káfé'a marapá'á tuwé'a kesifompá'á iyónaumne Ísu súwasa ²⁹wení kísau-waasi sésa káfé'a ímba waé'mai-aaifinkemba sémpo aforatá simásimene. ³⁰Kesáá séta áisai ónáisaiye ímba súnasaama emá ísaraandawi po afora'á wésene. Miyásá séta Maníkómpákémbá kunkáanesa súne suwaná ³¹Ísu séna kentáfé'a Maníkómpákémbá kunkáiyé sembánifo ³²kárika'a siyuwé'a kentí naaó'-nao'a wété owa'á keyáá mérausina kesifomá kesé'a méraiye. ³³Mináái simátimunda pó'a kesé'a káásimai mé'a aáno úmai wempa'á méraaro. Marapá'-wáási karaáná'a tinkésa sáwí'a uwátinkanaafo marapá'-tántáá'wará waásiwara'a iyáákaraunda pó'a kentirunkó aamoí ína'a méranaawe Ísu siyáiyé.

Ísu wení waásisafena ísámai Maníkómpá'á inaimó siyáin-aaí.

17 ¹Ísu simátimena wiyómpa'a awánéna séna kesifóo minkánáá wétiye. Kesúwí'a óraa'a ína'á enáwí'a óraa'-i'a uwánkáano. ²Seyaafá'-wáásí káráwiyaundasafe fasi'aémbá símakaanda pó'a símakaanda-waasi aúí'a úmai maé'mae'a uwátinkaunda mindásafe kesúwí'a óraa'-i'a ína'á enáwí'a óraa'-i'a uwánkáano. ³Eyáá érai-Fasi'aenko óne. Kembá si'mákaandawi úne. Empá'é kempá'é tésa kenkáísááimo ísááwi aúí'a úmai maé'mae'a wéowe. ⁴Marapá'á enáwí'a óraa'a úmai símakaanda-kisau tai'áúmne. ⁵Kesifóo maramó ímbo úmakondara'a esé'a méraawanana kesúwíko óraa'-i'o uráinka'a po aneka'á miyá ínkwa'e'a súne. ⁶Marapá'-wáásí'fínkémbá ení waási-i'a uwátinke símakaana'a entáfé'a miyámó iwáí méraiye símai paapé uwátinkaunasa enáái wéisaawe. ⁷Símakaandasafesa sésa mintántáá'á Maníkómó ámakain-tantaa'e wésewe. ⁸Símakaanda-aaimo simátimunda wéisaawe. Empákémbá kunkáunda-aaí isésa sésa Maníkó ai'mákaisana kunkáiyé wésewe. ⁹Miwísáfé'a ísámai ínaí súne. Marapákén-úwóí-wáásísáfé'a ímba ínaí sumpo símakaanda-waasi ení waásisafe'a ísámai ínaí súne. ¹⁰Ení waási kesí waásin-owe. Kesí waási ení waási ésa kesúwí'a óraa'-i'a wéowe. ¹¹Marapá'ó ímbo méraanda empá'á iyónaumpo miwí marapá'á méranaawe. Kawe-késífóo miwiyá'á emá káráwiyinasa pósa Maníkómbó áántaan-kwaasi-i'a úmai méranaawe. Esé kesé'o káásimaimo mérauyantemba miwí káásimai méranaawe. ¹²Miwisé'a mé'a káráwiyaunasa Maníkómbó áántaan-kwaasi-i'a úmai mésa ímba sáwí-amba arááíwakaawe. Énifo moóráwigo sáwí-amba arááíwainda póna mináái Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna siyáin-aaí paapé íniye. ¹³Empá'á ímbo iyúnda marapá'á mé'a miwí tirumpimbá kesí aamoigó óraa'o intáfé'a mináái simátimune. ¹⁴Enáái simátímakaumne. Kemó ímbo érai'o marapá'-wáásímó úndantemba miwí ímba érai'a marapá'-wáásí ombá pósa marapá'-wáásí úwoi-waasi týámba wéuwatinkaawe. ¹⁵Ímba sé'a miwí marapákémbá kuntiyaaó sumpo waántáwanko sáwí'a uwátínkáífo séma káráwiyuwo súne. ¹⁶Kemó ímbo érai'o marapá'-

wáásímó úndantemba miwí ímba érai'a marapá'-wáásín-owe. ¹⁷Enáái érai'-aai póna tirumpimbá wérainasa ení waási-i'a úmai méranaawe. ¹⁸Kembó si'maróna'o marapá'ó kunkáundantemba miwí ti'maráanas marapá'-wáásífimbá méranaawe. ¹⁹Miwísáf'e'e sé'a enaráái aantemba wáúnda pósa enaráái aantemba waránááwe.

²⁰Ímba maankwáásísáf'e'-aantemba inai sumpo miwí táái isésa kentáfésa timankúnkúmba ésa Maníkómpákémbá kunkáiyé siyawisafe'wara'a inai sune. ²¹Kesifóo inai sé'a esé kesé'o kááisamaimo mérauyantemba miwí enté kenká'é kááisamai méranaawe. Miwí kááisamai méraamba pósa marapá'-wáásí tuwánésa sésa érai'a Maníko Ísumba ai'mákaisana kunkáiyé sénááwe. Mindásafe'a inañfinkémbá simámune. ²²Esé kesé'o mimbórái'o úmimo mérauyantemba símakaanda-fasi'aemba tímakaunda pósa mimbórái'a úmai méranaawe. ²³Emá kesé'a kááisamai méraana'a kemá miwísé'a kááisamai méraunda pósa miwí kááisamai méranaawe. Marapá'-wáásí mindá tuwánésa sésa Maníko Ísumba ai'mákaisana kunkáiyé sénááwe. Enarumbó símakaandantemba miwíwárá'á tímakaunda pósa marapá'-wáásí tuwánésa sésa érai'e sénááwe. ²⁴Kesifóo maramó ímbo úmakondara'a enarumbá siméma fasi'aémbá símakaane. Símakaanda-waasi kesé'a méraiwe sé'a súnda pósa kesí fasi'aémbá awánánááwe. ²⁵Kesifóo usukáéwi óne. Marapá'-wáásí embá ímba wéawanaafo kemó awánáúnda símakaanda-waasi kentáfésa sésa Maníko ai'mákaisana kunkáiyé wéséwe. ²⁶Entáfé'a miyámó iwái méraiye símai paápé uwátimunasa enarumbó símakaandantemba miwí tirumbá simíya'a miwísé'a méraunne. Entáfé'a miyámó iwái méraiye símai paápé uwátinkare'a paápé úmai kónaunne Ísu inañfinkémbá miyá siyáiyé.

Ísumbo ta'ótokaan-aaí.

Máttyu 26:47-56, Máaka 14:43-50, Rúku 22:47-53

18 ¹Ísu simátimena wení kísau-waasise'a Kíndáróni-nomba kofatésa taai-kanáágúnéfímbá komérowana ²Ísu wení kísau-waasise'a mintái-kanáágúnéfí'á kógo upa'á Yúndasi Ísuni pintaru'-wáásígó mintái-kanáágúnéfí'á awánópa'a ³mifá'á kúmba ámáán-kawaa-waasiye óraa'-amaan-kísau-waasiye i-wáásíwárá ámáán-danka'-i-waasiwara'a ti'marówana Yúndasi ti'maena taánáinkwara paepé'wara'a maimaésa ómbá to'maésa mintái-kanáágúnéfí'á kumbá ⁴Ísu wempá'ó tinda-tantaakomba iséna wení waásifinkemba íyáfasinena miwí túranka'a koména tísai ena séna nááwani ayaafáiya wéoo súwasa sésa ⁵Ísu Násaretifakewintafeta wéayaafai-une suwaná séna miwántáfé'o sembá kemá úne súwasa Yúndasi Ísuni pintaru'-wáásígó póna miwísé'a méraiye. ⁶Kemá úne Ísu súwasa miwí tauwéropa'a tanaambá fowaná ⁷Ísu anekalá

tísai ena séna nááwani ayaafáiya wéoo súwasa Ísu Násaretifakewintafeta wéayaafai-une suwaná ⁸Ísu séna é'a simátímakaumne. Maandá kemá úne. Kembó siyaafái ontáfé'a maankwáásí étinkaiyasa koró Ísu súmba ⁹Maníkóntáféna siyáimba símakaanda-waasi ímba sáwí-amba arááiwakaawe siyónka'a póna paápé úmai mináái súwana ¹⁰Sáimoni Pítaa paepapé'a awáúfínkémbá taútuwena aifa'-ámáán-káwáágóni kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwomba minkísáú-wáásígón-áwí'a Márákáasi wenáá'a fagáúsuwowa ¹¹Ísu Pítaantafena séna ení paepapé'a awáúfímbá wiyuwó. Sí'o índa-i'a uwásinkaiyambanifo

kesifoní kísau ímba tuwánáúmpo miyá ónaumne Ísu siyáiyé.

Ísumba áí'maesa Ánásimpa'o kuráan-aai.

¹²Ísu súwasa i-wáásiyé miwítí óraa'-waasiye áamáán-danka'-i-waasiye Ísumba ta'óto'mai ayáánka'a kárá'umaesa ¹³áí'maesa aifa'á moórá-kawaagon-awi'a Ánásimpa'a tuwaná wemá Káyafaasin-ásáánko éna minkánáá Káyafaasi aifa'-ámáán-káwáágó póna ¹⁴ááéma simátimena séna Yúndaa-waasi seyaafá'a púwófo séna moóráwigo puwíníye siyáiwain-ásáánkompa'a kuráawe.

Pítaa ímba awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.

¹⁵Kuwasarái Ísuni kísau-waasiyai moóráwigo Sáimoni Pítaae moóráwigoe'a Ísumba arááiwa'maesarai kuyambá aifa'-ámáán-káwáágó moóráwigomba awánasuwwowana aaimó ísópa'a Ísumbo máánkaropa'a imérowana ¹⁶Pítaa máápa'-ontafimba mérowana aifa'-ámáán-káwáágó awánówi iyuweréna ontará'ó káráwiyon-arasigomba simámuwana ontá tiyankówana Pítaamba áí'maena iyáferowana ¹⁷minárásígó Pítaamba awánéna áisai ena séna minkwáásígóni kísau-waasiya'ono súwana Pítaa séna ímbanifo kemá fí'on-kwaasi úne súwasa ¹⁸táwitafesa ésa kísau-waasiye i-wáásiyé iyamá agaimakésa tiyáámba wégaufuwana Pítaa mináái simásuwena iyará'á koména ayáámba kauráiyé.

Aifa'-ámáán-káwáágó Ísumbo áisai uráin-aai.

Mátítyu 26:59-66, Máúka 14:55-64, Rúku 22:66-71

¹⁹Pítaa iyamá wégaufuwana aifa'-ámáán-káwáágó Ísuntafena séna simátímakaanda-aai simásimiyo. Ení kísau-waasisafewara'a simásimiyo súwana ²⁰Ísu séna Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-daumpa'e kári'-amaan-daumpa'e simáti-simatimbo émaunda afora'ó sémaunda ímba aúpá'á simátímakaumpo ²¹nóintafewa wésisai-ono. Kesááimo ísaraawi tísai inasá simátímakaunda-aai ísaraamba pósa sénááwe súwana ²²ámáán-danka'-i-waasigo Ísumba tufuwéna séna aifa'-ámáán-káwáágómó sinkál'á ímba miyá siyó súwana ²³Ísu séna sáwí-aaimo súndaraka misáwí-áái ááéma afora'á isinó. Kawe'-ááímó súndasafe nóintafewa sínkamono

súwana ²⁴Ánási ai'marówasa ayáámpinken- anda ímba awátuwesa minándáwárá'á áí'maesa Káyafaasi aifa'-ámáán-káwáágómpá'á kuráawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aai.

Mátíyu 26:71-75, Máaka 14:69-72, Rúku 22:58-62

²⁵Aifa'-ámáán-káwáágómpá'á Ísumba kuwaná Pítaa iyará'á ména ayáámba wégaufuwasa iyará'ó máún-kwaasi áisai esa sésa ewárará minkwáásigóní kísau-waasiya'ono suwaná mináái umémpa'a tuwéna séna ken-ímbaniye súwana ²⁶aifa'-ámáán-káwáágóní kísau-waasigo Pítaantafena séna emá minkwáásigóe'a taai-kanáágúnéfá'á méraaya'a tuwánérúnda éraira súno séna Pítaamo áá'lo fagáúsuwowini akún-ándáfákéwí súwana ²⁷Pítaa aneka'á séna ken-ímbaniye súwana kokórigó áái siyáiyé.

Ísumba Páiratimpa'o áí'mae kuráan-aai.

Mátíyu 27:1-2,11-14, Máaka 15:1-5, Rúku 23:1-5

²⁸Kokórigó áái súwasa siyarónka'a Káyafaasini naaúmpakemba Ísumba áí'maesa kámáni-oraakoni pááimpa'a máankesa sésa ímba Yúndaa-waasiti naaúmpa'an-ifo fí'on-kwaasiti naaúmpa'a iyéta tíyótaimo í-tánómbá ínta náúnafo sésa ímba íyúwana ²⁹Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páirati kúwákárúwena kuntísai ena séna minkwáásí nóra inkakena aaifimbá maenkánaera séo súwasa ³⁰sésa ímbo sáwí'lo uráinkakaa ínta áí'maeta túsino suwaná ³¹Páirati séna keyáárika'a áí'mae'a kentí áamáambo makénten-úmai simánkáaro súwasa minYúndáá-óráá'-wáásí sésa Rómu-kamani-waasi moóráwigombo tufú'maimo utáiyantafesa aambá fáí'makaawe sumbá ³²ááema Ísu simátimena séna aaraa-táyá'á sínkamiya'a uwónaumne siyáin-aai paápé úwasa áí'maesamo kumbá minááísáfésa uwaná ³³Páirati naaúmpa'a kunuweréna iyéna Ísumba áántena séna emá Yúndaa-waasiti kawáágówá óno súwana ³⁴Ísu séna ení imáyáfinkena sísai ó waásiya simámakaawawa sísai óno súwana ³⁵Páirati séna kemá ímba Yúndaa-waasi úne. Ení waásiye óraa'-amaan-kisau-waasiye áí'maesa kempá'á tiyáafo nóra ónasawa'iyó súwana ³⁶Ísu séna kemó kawáá-í'lo úndama ímba marapá'á wéraiye. Kemó kawáá-í'lo úndamo marapá'ó wérainkakaa kesí kísau-waasi tíyááwaisino. Yúndaa-waasi kembá ta'ótoraafó sésa tíyááwaisino sésa ta'ótokaawe. Kemó kawáá-í'lo úndama ímba marapá'á wéraiye súwana ³⁷Páirati áisai ena séna kawáágówá óno súwana Ísu séna é'a séne. Mindásafe'a marapá'á kumúnana masínkaraimba pó'a arupíse-aai wésimatimune. Arupíse-aaisafesamo aamoimó owí kesááima wéisaawe súwana ³⁸Páirati séna nóin-aaiya arupíse-aain-iyó siyáiyé.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aai.

Mátíyu 27:15-31, Máaka 15:6-20, Rúku 23:13-25

Páirati simásuwena kúwákárúwena Yúndaa-waasisafena séna wemó sáwí'lo uráimbo simásímakaamba saafá únana ímbanifo ³⁹tíyótaimo

í-tánón-kánáá tintembá moórá-waasi áántaawa'a ándáfakembo awá'ankaundantemba minkánáámó tinká'á Yúndaa-waasiti kawáágóná awá'ankanaumno tísai ena súwasa ⁴⁰óraaka sésa ímbanifo wembá ímba awá'ánkenda Párápásimba awá'ankaa suwaná Párápási tiyéna uménté'a in-kwáásín-iye sésa

wembá awá'ankaa siyáawe.

19 ¹Suwaná Páirati i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba áwiyonku'-nésa ²óraa'-waasiti kámo'an-iye sésa áwíyandama owepámai Ísu a'nómpímbá kufé'ankesa naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-iye sésa uwánkesa ³karaánáá'a ankésa moórá-mora wempá'á tésa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa tiyáántamba tufúto'naamai uráawe.

⁴Tufúto'naamai uwaná aneká'á Páirati kúwákárúwena seyaafá'-wáásísáféna séna ísáaro. Ímba sáwí'o uráintafe'a áí'mae'a túranka'a máánkaraana'a awánaaro. Ímba sáwí'a uráiyé súwana ⁵Ísu kúwákárúwena a'nómpímbá áwíyandawara naae-únánkwátóiwara'a kúwákárúwowana Páirati simátimena séna minkwáásígómbá awánaaro súwasa ⁶óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáan-danka'-i-waasiye awánésa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tuffiyana puwíno suwaná Páirati séna wemá ímba sáwí'a uráimba pó'a kemá ímba tufuwónaumpo kembiwí áí'mae'a aaraa-táiyá'á mátufuwo súwasa ⁷Yúndaa-waasi sésa wemá séna Maníkón-áánimba úne sémáyáímbanifo kentáásí áamáanko séna miyámó síndawimba tufuwíyana puwíno símakaampimba póta tufuwónaumne suwaná ⁸Maníkón-ááninko úne siyáin-aii Páirati isówana áfááraumai áá'a úwana ⁹naaúmpa'a kunuweréna imaéna Ísumba áísai ena séna nááfakewiya'ono súwana Ísu iséna ímba aai súwana ¹⁰Páirati séna kemó áísai únda nóra séwa ímba aai wéseno. Kemó aaimó senasamó ésa awá'ankanaawe. Kemó senasamó ésa aaraa-táiyá'á tufuwíyama puwínone. Mifásí'áémbá tokáumne súwana ¹¹Ísu séna Maníkómó mifásí'áémbó ímbo ámakainkaka ímba toráásino. Maníkó ámakaifo sí'maenamo enká'ó másinkaiwaini sáwí-kisauغو ení sáwí-kisauغomba íyáákaraiye siyáiyé.

¹²Ísu súwana Páirati mináái iséna séna nóra'iyo ke minkwáásí awá'ankanae'a wéune súwasa Yúndaa-waasi óraaka sésa emó awá'ankemo éma ímba Rómu-kamani-aifa-kawaagoni waási-i'a wéone. Ísu séna kemá kawáágó úne siyáintafena Rómu-kamani-aifa-kawaagomba íyáákanaemo siyáintafe mindásafewe séma ímba awá'ankaa suwaná ¹³⁻¹⁴Páirati mináái iséna Ísumba áí'maena máápa'a óntan-arumbo akwítukom-barupa'a Yúndaa-waasi-taafinken-awi'a Kápata-marupa'a kumbéna aafimbó maitínkáám-barupa'a kumbéna Yúndaa-waasisafena séna kentí

kawáágón-iyé súwana tíyótáimo í-tánón-kánáá aafáyáaraamba úwana káfékaamba wááwái kárika'a tínena úwana Páirati Yúndaa-waasisafena séna kentí kawáágón-iyé súwasa ¹⁵ ímbaniye sésa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufuwíyana puwíno suwaná Páirati tísai ena séna kentí kawáágómbá aaraa-táiyá'á tufuwónaumno. Mindá tirááíya taíyó súwasa óraa'-amaan-kisau-waasi sésa Rómu-kamani-aifa-kawaago weyáá kentáásí kawáágón-iyé suwaná ¹⁶ Yúndaa-waasi-taaigo íyáákontafena Páirati séna Ísumba aaraa-táiyá'á tufúwóro séna tímakaiye.

Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúkáan-aii.

Mátíyu 27:32-44, Máaka 15:21-32, Rúku 23:26-43

¹⁷Páirati timúwasa i-wáásí Ísumba áí'maesa tufuwíyan-aaraa-taima wembá ámúwana áúwaata'maena tufuwíyan-aempa'o kúmba mináémpá'-áwí'a a'nónayaantapa Yúndaa-waasi-taaifinkemba Kórígótaafa mináémpá'á kuwasá ¹⁸ aaraa-táiyá'á aiyayaanka'a tufúsúmaresa kae'-wáásíyáí Ísuni séfasefa'-arausampa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmaresa Ísumba afufumpimbá tufúsúmarowana ¹⁹ Páirati wení kísau-waasisafena séna Ísu Násaretifakewi Yúndaa-waasiti kawáágón-iyé sé'a agaimái a'nónká-táiyá'á máráaro súwasa ²⁰ kaumbo-wáásí tááifinkemba Yúndaa-waasi-taaifinkene Rómu-waasi-taaifinkene Kíríki-waasi-taaifinkene agaimárówasa sáwífa'-waasi awánomba tufúwún-aempa'a óraa'-naopa'a ewaa'á wérowasa sáwífa'-waasi mináúfáímá awánésa toráumai ísówasa ²¹ Yúndaa-oraal'-amaan-kisau-waasi Páiratintafesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágón-iyé ímba miyá símai agáínda wemá séna Yúndaa-waasiti kawáágó úne miyá símai agauwó suwaná ²² Páirati séna é'a agaimakáumne siyáíye.

²³ I-wáásí Ísumba aaraa-táiyá'á aiyayaanka'a tufúsúmaresa wení unáánkwátói maimaésa éiyainka'a tuwímbaresa moórá-mora-i-waasi éiyain-kwaasi minúnánkwátói maimaésa moórá-ampanta paákákén-únánkwátói ímbo farúmakon-ampanta maimaésa sésa ²⁴ ínta tafeónaumpo sésa ááfésa tíyáananasa nááwa íyáákenawa máíníyo sumbá Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna

kesí unáánkwátói tuwímbai maimaésa moórá

kesí ampantarátáfésa ááféma tiyaráawe

siyónka'a pósa i-wáásí miyá uráawe.

²⁵ I-wáásí miyá uwasá Ísuni waási aaraa-táiyá'ó tufún-taigoni áwáufimba mésa Ísun-anówa úwana wenáúnko Kórópasi awaainínkón-áwí'a Máriaa úwana Mágátáara-naopaken-ininkon-awí'a Máriaa úwasa miyáumai-inimba aaraa-táigóní áwáufimba mérowana ²⁶ Ísu wenanówamba awánéna kembá Yónimba suwánéna anówantafena séna miwá enáánimban-iyé séna ²⁷ kentáféna séna miwá enanón-iyé súwa'a isé'a kesí naaúmpa'a móankare'a káráwiyaumne.

Ísumo pukáin-aai.*Máttyu 27:45-56, Mááka 15:33-41, Rúku 23:44-49*

²⁸Minkákémbá Ísu imáyáa éna séna seyaafá-kísáú tai'áúmne súmba sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba awátinkaunda-kisau seyaafá-kísáú tai'ásuwaumne séna Ísun-aai Maníkóni aúfáifinkemba paapé índasafena Ísu séna nontáféna sínkáíye súwana ²⁹ándá-aran-domba ika-nómbá anaféúmpímbá wérowasa faru-táénáma mindómpímbá tu'maésa ofiyentáemopimba sinúfaimaesa náinkwae sésa Ísun-óika'a mósá márówana ³⁰Ísu néna séna seyaafá-kísáú tai'ásuwaumne séna a'nómbá kífaena afowan-ayáámpimba wenámútamba to'maréna pukáíye.

Ísuni awáúfímbá waantáámbó faiyáin-aai.

³¹Ísu weyááríka'a puwúwasa Yúndaa-waasimo saagon-kánáa tíyótaimo í-tánón-kánáa aafáyáaraamba úwasa pósa sésa saagaan-kánáárá'a puwíyan-kwaasi aaraa-táiyá'a máéfo sésa Páíratimpa'a tésa sésa puwíyan-kwaasi ímba úwoi tiyúwéwasa aaraa-táiyá'a méraaro. Tísamai ankaisíyasa ááéma puwíyasa taaiyakémbá marapá'a múratuwaaro suwaná ³²Páíрати ewé súwasa i-wáásí Ísuni séfasefa'-arausampa'o tufúsúmaron-kwaasi tísamai koankaisésa ³³Ísumba taawánomba é'a pukóntafesa wenaísamai ímba ankáísúwana ³⁴moórá-i-waasigo Ísuni awáúfímbá waantáántámbá faúwana naewárá nonkwárá'a kunkáíye.

³⁵Mindámo awánáúndawi simátímakaumne. Awáné'a érai'-aai súnnda pó'a isé'a sé'a érai'e sénááwe. ³⁶Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna wenayáátámba ímba ankaisónááwe agaimaréna siyónka'a pósa i-wáásí miyá urááwe. ³⁷Moóráfa'a agaimaréna séna waantáántámbó fáiyamba afuwónááwe agaimaréna siyónka'a póna paapé uráíye.

Ísumbo utaráan-aai.*Máttyu 27:57-61, Mááka 15:42-47, Rúku 23:50-56*

³⁸Yósepi Árimátíyaa-naopakewi Ísun-aai isówi éna Yúndaa-oraal-waasi táároi inkaiséna wenáwí'a áwiyotuwena Ísumo puwúnka'a Páíratimpa'a téna séna Ísun-áuma utánáifo simiyó súwana Páíрати séna kanaámpó máínone súwana Yósepi Ísun-áuma komaúwana ³⁹Níkótímási ááéma Ísumpa'o nó'waambo tiyáiwai asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-masawemba kae'a maimaéna Yósepimba kóái'maesarai ⁴⁰Ísun-áuma komaimaésarai ampantafímbá minásáa-wíyúm-básáwénkwárá'a kára'umaesarai tésarai Yúndaa-waasi miyáumaimo utaantembá pósarai miyáumai utarááye.

⁴¹Ísumbo tufúkáan-aempa'a taai-kísáú wérowana utaráan-ontan-aima ímbo waási utarón-ontan-aima wérowasarai ⁴²saagaan-kánáámá ampáámbán-íye sésarai minóntán-aima ewaa'a wérontafesarai Ísumba mimpímbá máutaraaye.

Ísu pukáimpinkembo iyáfasinkain-aai.*Mátíyu 28:1-8, Mááka 16:1-8, Rúku 24:1-12*

20 ¹Sondaará'á siyarónka'a ímba sán-karowana Mária²yaa Mágátáraa-naopaken-ininko utámakopa'a wéna koawánómba óntan-aigoni óikaken-ontamba maisukówana koawánéna ²awaantanténa Sáimoni Pítaante kenté'a tasimásimena séna kentáásí óraakon-úma óntan-aifinkemba maimaésa nááfara makáao súwakai ³Pítaae kesé'a utámakon-ontan-aifa'a kónae sékai ⁴suwaantantékai kówáyamba kemá Pítaamba kóyááke'a aifa'á óntan-aifimba kówánda ⁵kífae'a ampanta aantemba wéromba awáné'a ímba óntan-aifimba iyáferaawanana ⁶Sáimoni Pítaa téna óntan-aifimba iyáferena awánómba ampanta aantemba wérowana ⁷Ísun-a'nónkákén-ámpántá moórá-aempa'a wérowana awánówa'a ⁸óntan-aifimba aifa'ó kówándawi iyáferé'a awáné'a sé'a érai'a pukáimpinkemba iyáfasinkaiye séwándanifo ⁹Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna pukáindafinkemba iyáfasinainiye siyáimba ímba ísámai kawé'a ówáyamba ¹⁰kenkáísí naaópakai kuráuye.

Ísu paapé úwana Máriaamo awánarain-aai.*Mááka 16:9-11*

¹¹Naaópa'a kówáyana Mária¹²yaa óntan-aigoni óika'a ména ifil'á wéténa kífaena óntan-aifimba awánómba ¹²kae'-wáásí waén-únánkwátóiwara'a Ísumbo utámakom-barupimba mésarai moóráwigo a'nómpá'á maúwana moóráwigo aísamaifa'a méroyana Mária¹³yaa tuwánówasarai ¹³sésarai menínínkóo nóintafewa ifil'á wétaano suyaná Mária¹⁴yaa séna kesí Fasi'aénkómbá maimaésa nááfara makáao sé'a ímba wérais'a'a wéawanaumne ¹⁴simásuwena waeréna awánómba Ísu úmbanifo ímba awánéraase úwana ¹⁵Ísu séna menínínkóo nóin-ifira wétewa nááwan-ayaafaawa wéono súwana Mária¹⁶yaa séna taai-kisáúrá'ó káráwiyaiwai iyé-ímáyáá éna séna emó maimaémo nááfa'o maké simásimiyo. Komaénae súwana ¹⁶Ísu séna Mária¹⁷yaa súwana méwaerena wenááifinkemba séna Raaponai súmba maanááifínkémbá waé'mai séna kesí Fasi'aénkóo súwana ¹⁷Ísu séna kesifompá'ó iyóndasafe'a úmpo ímba ta'ótorao. Kesífárawaisai kosimátime sé kesifoné kentifompá'á iyúne. Kesí Maníkóné kentí Maníkómpá'á iyúne súwana ¹⁸Mária¹⁹yaa Mágátáraa-naopaken-ininko Ísuni kísau-waasi kosimátimena séna Fasi'aénkómbá awánáumne séna Fasi'aénkómó sún-aai simátímakaiye.

Ísuni waási wembó awánaraan-aai.*Mááka 16:14-18, Rúku 24:36-49*

¹⁹Misóndáágóní fenómpinka'a Ísuni kísau-waasi Yúndaa-oraa'-waasisafena táá'a úwasa naaúmpa'a imésa ontá wisukówana Ísu

túranka'a paápé éna séna aáno úmai méraaro séna ²⁰ ayáánarumpin-afiwara awáúfín-áfíwará'á aráátimuwasa miwítí Fasi'aénkómbá awánésa pósa áfááran-aamoi uwánkówana ²¹ Ísu aneka'á séna aáno úmai méraaro. Kesifomó si'mákaintemba miyáumai kembiwí ti'máráana'a kesí kísau komáero séna ²² wenááma áútimena séna Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá tíménana kesé'a mérainiye. ²³ Sáwí-imayaamo maitiyuwáíyanamo éna misáwí-ímáyáá tai'áíníye. Ímbo maitiyuwáíyanamo éna misáwí-ímáyáá úwoi waé'wae'a íníye Ísu siyáíye.

Tómaasi Ísumbo awánarain-aii.

²⁴ Ísu paápé úwasa wení kísau-waasi awánasuwonka'a Tómaasi moórá-awi'a Títímási mináwíkóní áwáuma amáántágae'a wemá fi'opa'o maémomba ²⁵ túwasa simámesa sésa Fasi'aénkó paápé isatá awánáúmne suwaná Tómaasi séna ayáánarumpin-afiwara awáúfín-áfíwará'ó awáné'ó ta'ótorekaa sé'a pukáimpinkemba íyáfasinkaiye súsino súwasa ²⁶ afakaeté-no'waamba maisuwésa Tómaasiwara'-úmai aneka'á wení kísau-waasiye naaúmpa'a imésa ontá wisukówana Ísu túranka'a paápé éna séna aáno úmai méraaro séna ²⁷ Tómaasintafena séna siyáánarumpimba ta'óto'mai awáné suwáúfimbá ta'óto'mai awáné sé kentáfé karo'é sénafainifo érai'e siyó súwana ²⁸ Tómaasi séna kesí Fasi'aénkóo emá kesí Maníkó óne súwana ²⁹ Ísu séna ááéma ímbo suwánarempo karo'é siyáandaniye. Káfé'a suwánáanda po érai'e wésene. Ímbo suwánaawimo ésa érai'emo sésamo timankúnkúmbo ésa aamoí isaná tirunkó kawé'a íníye Ísu siyáíye.

³⁰ Ísu wení kísau-waasi súrankata fi'o-fi'on-kisau-waame'a aráásimuwata tuwímbai maankwándááífimbá ímbo agaimakáundanifo tuwímbai agaimakáúmne. ³¹ Ísu Maníkón-ááninko póna wemó íyáfasinankaraiwain-iye sé'a maanáúfái agaimakáumpo Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo ónááwe. Miyámó timankúnkúmbo ésa Ísuwe'a kááísamai maé'mae'a ónááwe sé'a maanáúfái agaimaráúmne.

Afakaeté-waasi Ísumbo awánaraan-aii.

21 ¹ Ánaaemba Táípriyasi-waaukoní áwáífa'a Ísu miyáumai paápé úwasa wení kísau-waasi awánaraawe. ² Wení kísau-waasi túwaandu uwái miwí túwí'a Sáímoni Pítaawe Tómaasi moórá-awi'a Títímásiye moóráwigo Káríri-aempakemba Kéna-naopaken-kwaasigon-awi'a Nátániyeriye Sépétin-ááninkaiye fi'on-kae'-waasiye miyáumai-waasi túwaandu uwaná ³ Sáímoni Pítaa simátimena séna mófáá'a kotoránae'a kúne súwasa kesááwará'á montá kónáisaiye sésa nompín-táómpimba íyátesa kumbá nó'waamba mófáá'amai wima'wima'-umbá ímbo mófáá'a torówana ⁴ siyarónka'a Ísu nonáwáífa'a mérowasa ímbo awánéraase uwaná ⁵ Ísu séna iyámpóisono. Mófáá'a tokáao súwasa ímbaniye

suwaná ⁶Ísu séna mare'mare'-únámbá tiyáánúrapa'-aempa'a nompímbá túwéwana kumína'a mófáá'a tóráaro súwasa wemó súnten-umba sáwífa'-mofaa'a tórówana mindómpín-táómpimba ímba kanaa'á máráaraantamba éna ówitowa'a ⁷kemá Pítaantafe'a sé'a epínda Fasi'aénkón-iye séwánana Pítaa mináái iséna kisaumo maíndasafena paákákén-únánkwátóimo faú'maromba minúnánkwátói maimái úmaena nompín-táómba tuwéna nompímbá ásáfena nonáwáífa'a kúwana ⁸nonáwái ewaa'á wérowata fí'on-kwaasisa mindómpín-táómba maimaéta mare'mare'-únámbá tafisímaeta kówándasa ⁹nonáwáífa'o ásáfaawandasa iyamá wégowana mófáá'wara tónkwará'á wéagauwata awánáawánanasa ¹⁰Ísu séna tóráám-bofaa'a tuwímbai maimaé'a teró súwana ¹¹Sáímoni Pítaa nompín-táómpimba íyátena mare'mare'-únámbá tafisímaena nonáwáífa'a mámarowana óraa'-mofaa'a ¹⁵³mofaa'a wéna sáwífa'-mofaa'a wérombanifo mare'mare'-únámbá ímba tararówana tafisímaena nonáwáífa'a mámarowana ¹²Ísu simásimenasa séna tamandaaró súwata nááwa'ono séta áisai ónae séta ówándasa ímba áisai eta Fasi'aénkó iyé-ímáyáá ówánanasa ¹³Ísu mófáá'wara tónkwará'á maimáísa símakaiye. ¹⁴Ísu pukáimpinkemba íyáfasinkena kae'-í'a paápé uréna kaumbogóntá aneká awánaraumne.

Ísu Pítaantafena kesí waásiya'a káráwiyuwomo siyáin-aaí.

¹⁵Tómbá násúwówana Ísuma Sáímoni Pítaantafena séna Yónin-ááninko Sáímoniyo. Miwí íyáákewa enarumbá wésimeno súwana séna ewé Fasi'aénkóo en-ímáyáámó únda é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípi-araaka'a káráwiyuwo séna ¹⁶aneka'á Ísu áisai ena séna Yónin-ááninko Sáímoniyo. Ken-ímáyáá wéono súwana séna ewé Fasi'aénkóo en-ímáyáámó únda é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípiya'a káráwiyuwo séna ¹⁷kaumbo-í'a Ísu

áisai ena séna Yónin-ááninko Sáímoniyo. Ken-ímáyáá wéono súwana kaumbo-í'a áisai ena súntafena Pítaan-arunko umbaí tówana séna Fasi'aénkóo seyaafá-tántáá'á é'a awánaraandasafe en-ímáyáámó úndawara'a é'a suwánaraane súwana Ísu séna kesí sipisípiya'a káráwiyuwo. ¹⁸Érai'a simáme'a sune. Emá aú-waasi méraanda po ení unáánkwátói ane'maké ení imáyáafinkemba úwoi wénompo waurámbó kéma enayáámba fárútuwenasa ímbo embó arááímo táíndafa'a máankanaawe Ísu séna ¹⁹minááímó súmba Pítaamo miyáumai puwéna mindá Maníkón-áwí'a mósá maráínone séna Pítaantafena séna kesirááíma wauwó siyáíye.

Ísunte Yóninte-taai.

²⁰Ísu Pítaantafena súwana Pítaa kowaeréna moóráwigomba awánarai. Ááéma tómbó nopa'á Ísuni ewaa'á ména séna Fasi'aénkóo nááwa ení

pintaru'-wáásí ínıyo siyáiwaimba ²¹Pítaa kowaeréna awánéna Ísumba áısai ena séna Fasi'aénkóo minkwáásındó súwana ²²Ísu séna kemó sé'o wemá úwoi maambárará'á méraina'a kemá kumónaumnemo sendamá ímba endén-ifo kendén-ıye. Emá kesirááıma wauwó Ísu súwasa ²³wení kısau-waasi ímba kawé'-úmai ísónkakemba sésa wemá ímba puwínıye sésa simátıma'mae kuwaná Ísu miyán-áái ímba siyáımbanifo wemá úwoi méraina'a kemó kumónaumnemo sendamá ímba endén-ıye Ísu siyáıye.

²⁴Ímba puwínıyemo siyáan-kwaasi kemá Yóni úne. Mináái simátıme'a aúfáıfımba agaisuwaúnda mináái érai'-aain-ıye. ²⁵Ísumo maiyáın-kısau tuwımbai agaé'a tuwımbai ímba agaiyáunda pó'a seyaafá'ó agaisuwé'o é'a seyaafá'-márámá faráátasuwaunafo sé'a sune.

Kemá Yóni sında-ai tai'áıye.

Aantá-waasi

Ísu wíyómpa'a iyówana Rúku kae'-wáái-áátáyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimakáíye. Maníkómpá'ó iyíyan-amba Yúndaa-waasiti áamáán-ai isaná Ísuma marapá'ó kunkáinka'a wenáásafesa timankúnkúmba ésa wenká'á káásamai méraan-amban-íye. Maníkóní ámútanko Ísuni kísau-waasiye wení aampa'ó kun-kwáásíyé fasi'aémbá timúwasa Ísun-ai aifa'á Yúndaa-waasi Yérúsaremufa'o mérowi simátímúwasa mináásáfésa timankúnkúmba ésa wenká'á káásamai mérowi Yúndaa-waasiti marafá'á fi'on-daopimpa'a kosimátímakaawe. Minkákémbá tuwímbai fi'om-barafaka'a Yúndaa-waasiye fi'o-fi'on-kwaasiye kosimátin-tasimatin-uraawe. Rúku miyán-áái agaimakáíye.

Aantá-waasiti kásaumo maiyáan-ai.

1 ¹Tíófiráasiyo maankwándááíffimbá moórá-ai sénaumpo isaaó. Aifa'-wándááíffimbá Maníkó Ísumba ai'marówana marapá'ó kunkáin-aaiwara kísau kumbaiyáin-aaiwara aaimó siyáin-aaiwara afufumpimbá seyaafá-kísáúmó maiyáinkwara'a komaé tamae úmai wení kísau marapá'á tai'ówana ²Maníkó kunaiyówana wíyómpa'o iyáin-aaiwara'a aifa'-wándááíffimbó agaimakáunda isa'á maankwándááíffinkwárá'a agaimaráúmpo isaaó. Ísu kesí aantá-waasiye séna wemparí'a úmakaiye. Ísu ímba wíyómpa'o iyónka'a Maníkóní Ufaen-ámútánkóní fasi'aénkwárá'á ména aantá-waasi wení áamáamba simátímakaiye. ³Ísu pukómpinkemba iyáfasinena kae'-wáái-kánáá 40 kanaa moórá-mora-kanaa paápé uréna wenáúma kawe'-úmai aráátimuwasa awánésa sésa érai'a Ísu pukáimpinkemba iyáfasinena méraiye suwaná paápé urónka'a Maníkó wení waásimo kawáánin-ai simátíma'maena iyáíye. ⁴Moórá-kanaa túwaandu uréna tómbá wénowana Ísu paápé éna séna maanká'á Yérúsaremufa'a ímbo túwémba aáno mé'a kesifo kesí ámútamba timénaumnemo óraaka siyáimba wéamu'mare'o méraanana úwoi timíno. Mináái é'a simátíme'a súné. ⁵Yóni nombá maitínkaraimbanifo kárika'a Maníkóní Ufaen-ámútánkó kumbéna óraa'a uwátinkainifo amu'maré'a méraaro Ísu siyáíye.

Maníkó Ísumba kunaiyówana iyáin-ai.

⁶Órífi-omapa'a Ísuwe aantá-waasiye túwaandu ésa Ísumba áísai esa sésa Fasi'aénkóo káféra Rómu-kamani-waasi ti'mátuwewa Ísareri-

waasisa kawááninono suwaná 7 Ísu séna moórá-kanaamo tínda káféra'i aánora'iyo Maníkó wení imáyáafinkemba miyá íníye. Kawe-kánaáwé sáwí-kanaawemo paápé índa Maníkó wení imáyáafinkemba miyá íníye. Miyán-kánaámó tínda kári'-aain-ifo 8 kemó sendá óraa'-aain-ifo ísáaro. Maníkóní Ufaen-ámútánkó kempá'ó kumínda wení fasi'aénkó tirumpimba óraa'a uwátinkaina'a kesááiwara kentáfé'wara'a simátíme'a Yérúsaremu-naopa'e Yúndiyaa-aempa'e Sámériyaa-aempa'e seyaafá'-áémpá'a kosimátíma'mae'a nóro

9 Ísu simásuwowasa awánomba Maníkó Ísumba kunaiyówana ainánkó Ísumba káátaguwasa ímba awánowana 10 Ísumo iyúmba wiyómpa'a karátuwesa mérowasa minúwóiyáán-úmai kae'-wáásí waén-únánkwátói úmaesarai ewaa'á mésarai 11 sésa Káríri-aempaken-kwaasisono. Ímba wiyómpa'a karátuwe'a méraaro. Awánaawanamo Maníkó kunáiyáisanamo wiyómpa'o íyínten-úmai aneka'á miyáumai kumíníye siyááye.

Yúndasini kísaura'o íyámaiain-aii.

12 Mindárai simásúwóyasa aantá-waasi Órífi-omapa Yérúsaremu-nao'-ewaa'-omapa'a tuwésa Yérúsaremu-naopa'a kouwerésa 13 méron-daumpa'a afófumayaataan-daumpa'a imésa miwí Ísuni aantá-waasi moórá-mora-waasi-tuwi'a Pitaawe Yóníye Yémísiye Énduruwe Fírípiye Tómaasiye Pátóromiyuwe Mátíyuwe Áráfíasin-ááninkon-awi'a Yémísiye moóráwigo wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanae siyáiwain-awi'a Sáímoniye moóráwigo fí'on-Yemisin-aaninkon-awi'a Yúndasiye miyáumai-aanta-waasi 14 tatúwaandu untembá inai sé'ómbani. Minkwáásísóné tuwímbai-inintone Ísun-anówwawe Ísun-áfá'awaawiye tatúwaandu urésa inai sé'ómbani.

15 Inai símasima'a wéesa moórá-kanaa sáwífa'-waasi 120 waasi Ísuni waási tatúwaandu urówana Pítaa íyáfasinena simátimena séna 16-17 kesí waásisono. Naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáá síwá'nágon-awi'a Téftimba simáména Yúndasi-aii súwana agaimakáimba póna mináái paápé íníye. Ááema kentáásáfénawe Yúndasintafenawe Ísu kesí kísau máéro séna sáántowata aantá-kisausa maiyáumne. Ánaaemba Yúndasi tí'maena túwasa Ísumba ta'óto'maesa ándáfa'a ánkaraawe. 18 Yúndasi misáwí-kísáúgóní méyámbá óntamba maiyéna maramá méyánuwasuwena mimbárafá'á ándáma maiyéna weyááríka'a waanda'a faréna ámú'a tufáankuwana ayánaruntomba marapátá kunkturáíye. 19 Yérúsaremu-faken-kwaasi isésa miwí tááifinkemba mimbáragón-áwí'a Akendamafa'an-íye sésa waé'mai-awi'a naae-márafá'án-íye siyáawe. 20 Énifo imó agaimakón-aufaiimba Téfti agaimaréna séna
wení naambá tu'nambá ínasa

mimpímbá ímba waási wéwaewe
 agaimaréna séna moóráfa'a agaimaréna séna
 wení kísaura'a moóráwigo iyámainiye
 agaimaréna siyónka'a póta ²¹⁻²² moóráwigo Yúndasini kísaura'o
 iyámawimba saafá úmaisa aiyánaumne. Ísu Kárásiti
 pukáimpinkembo iyáfasinkain-aai weséta táásái úmai simátíma'maeta
 kondasá póta Yóni nombá wémaitinkowana Ísu kísau mo ómbarena
 maiyówata kuré-tiyeta úmae wénowananasa Maníko Ísumba
 kunaiyówana wiyómpa'a iyúwasa awánaraawifinkemba moóráwigomba
 aiyáananasa wemá Yúndasimo tukáin-kisau iyámainiye Píta
 simásuwowasa ²³ isésa kae'-wáásí túwí'a tésa moóráwigo kaumbo-áwí'ó
 simánkaraawi moórá-awi'a Yósepini moórá-awi'a Pásapasini moórá-
 awi'a Yásítasi úwana moóráwigon-awi'a Mátáyáasi mindárai-tuwi'a
 tásuwesa ²⁴ inai sésa Fasi'aénkóo seyaafá'-wáásítí imáyáa awané tirumbá
 tuwáné minkáé'-wáásífinkémbá nááwa Yúndasini kísau aantá-kisau
 iyámainiyo aráásímnata awánaano. ²⁵ Yúndasi wení kísau ifátuwena
 puwéna wení kísaugoni méyámbá sáwí-marupa'a kunkáiyé sésa ²⁶ inai
 simásuwesa kae'-wáásí túwí'a kae'-wándááífímbá agaimái anaféúmpímbá
 ufé'márówana moóráwigo moórá-wandaai mósá maiyéna awánómba
 Mátáyásiye sésa agaimárówana aantá-waasi sísamaifakemba moórá
 kumbaimái-waasifimba kogísau maiyáiyé.

Maníkóní Ufaen-ámútánkó kunkáin-aai.

2 ¹ Ánaemba tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae
 sésa túwaandu un-kánáá túwasa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba
 uwái seyaafá'á mimbórá-náúmpá'á túwaandu urówana ² minúwóiyáán-
 úwana wiyómpakemba óraa-fiyundaraamba torówasa wéisowana
 méron-daumpa'a kuména ówitowana ³ iyaronkáán-tántáá'á paapé uréna
 tafántafan-ena moórá-mora-waasi tinepimpá'á wété úwana ⁴ Maníkóní
 Ufaen-ámútánkó tirumpimbá óraa'a uwátinkowasa mérowana Maníkóní
 ámútanko fasi'aémbá tímúwasa fí'o-fi'on-kwaasi-taafinkemba siyáawe.

⁵ Tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu
 un-kánáá túntafesa Yúndaa-waasi Maníkón-ímáyáá mósá márówi
 fí'o-fi'om-barafakemba Yérúsaremu-naopa'a tatúwaandu urówana
⁶ fiyúndáraambo torónka'a isésa mindámbó wéropa'a tatúwaandu
 uwasá miwí tááifinkemba wésuwasa isésa táátafesa ésa ⁷ áfááraumai
 imáyáa ésa sésa wésewi seyaafá'á Kárírifakewi mináái wésewin-
 owe sésa ⁸ moórá-mora-waasi sésa kesááifinken-aaiye simásaraawe.
⁹ Kesáámá tuwímbai Páátíyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Míndiyaa-
 marafakewisa únasa tuwímbai Írámu-marafakewisa únasa tuwímbai
 Másépótemiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Yúndiyaa-marafakewisa

únasa tuwímbai Kápándósiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Póntási-marafakewisa únasa tuwímbai Ésiyaa-marafakewisa únasa ¹⁰ tuwímbai Fírísiyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Pámpíriyaa-marafakewisa únasa tuwímbai Ísípi-marafakewisa únasa tuwímbai Rípiyaa-marafakewisa Sáíríni-maragoni ewaakéwisá únasa tuwímbai Rómu-naopakewisa miyáumai-naopakemba tatúwaandu éta ¹¹ Rómu-naopakewisa tuwímbai Yúndaa-waasisa únasa tuwímbai fí'on-ampa'a tuwéta Yúndaa-amaan-ampata wéaraaiwaeta énifo tuwímbai Kíríti-marafakewisa únasa tuwímbai Árépiyaa-marafakewisa tatúwaandu uráunasasa Maníkó kawé-kísáú maiyáin-aaí wésesa moórá-mora-waasi kesááifinkenta sewatá wéisaumne sésa ¹² táátafesa ésa áfááran-imayaa ésa isaisa ésa sésa mintántáákóní áwáuma nóra íníyo suwasá ¹³ tuwímbai wíyáái ésa sésa miwí uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a ésa fí'o-fi'on-kwaasi-taafinkemba wésewe siyáawe.

Pítaamo simátímakain-aaí.

¹⁴ Simásúwówana aantá-waasi 11 waasi íyáfasinompimba Pítaa íyáfasinena túwaandu urón-kwaasisafena óraaka'a simátimena séna kesí Yúndaa-waasisono. Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye fí'om-barafaken-Yúndaa-waasiye ísáaro. Kárrifakewi fí'o-fi'on-kwaasi-taafinkembo wésewini áwáuma simátimumpo ísáaro. ¹⁵ Uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a owémó sembá minkwáásí ímba uwóí'a wéowe. Waási nó'waamba uwóí'o on-dómbá nésa uwóí'a wéofa káfé'a aafáyáara'-aantembanifo minkwáásí ímba uwóí'a wéowe. Mintántáákóní áwáu maarán-íye. ¹⁶ Naaófá'á Maníkón-aaí simátímakowin-awí'a Yóweri agaimaréna siyáin-aaí wépaape-íye. Maarán-áái agaimaréna séna

¹⁷ Maníkó séna ánaaen-kanaa maará ónaumne. Kesí ámútambo seyaafá'-wáásímó tíménda kentáánintone kentiyáámúntone kesáái afora'á simátimenaawe. Kentí ifó'-wáásíyé waurán-kwáásíyé kaaimbá awánánááwe. ¹⁸ Érai'a minkánáará'á kesí ámútamba kesí kísau-ininakwa'o tíménda kesáái afora'á simátimenaawe. ¹⁹ Wíyómpa'e marapá'é fí'o-fi'on-kisau-waame'o ondá naawará iyawará óraa'-umunkwara'a paápé íníye. ²⁰ Aafáúgó kumeu'á ínana wíyónko naerírí'a ina'a miyámó ondá kesí fí'o-fi'on-kanaa sámó kain-kánáámó paápé índa ²¹ kentáfésamo Fasi'aénkówémó síyawí sáwí'o úmaimo mérempinkemba kawé'-ámpá'á métinkanaumne Maníkó siyáíye

Yóweri agaimaréna siyáíye Pítaa mináái simátimena ²² séna Ísareri-waasisono. Senda-áái ísáaro. Maníkó Ísumba Násaretifakewimba fasi'aémbá amúwana simámakain-kisau maéna kawé-kísáú fí'o-fi'on-kisau-waame'o uráimba kempímbó úmba awánaraawe. ²³ Naaófá'á Maníkó imáyáamo éna miyám-biya ónaumnemo siyáinka'a pósa

tuwímbai Ísumba áí'mai kembiwí tímúwa'a tufuwónae sé'a sáwí-waasi tímúwasa áí'maesa aaraa-táiyá'á tufúwana puwúmbanifo ²⁴Maníkó pukómpinkemba íyáfasinankaraiye. Pukéna puwí-áwáúgómá ímba kanaa'á ta'ótorowana Maníkó Ísumba faú'ankowana pukómpinkemba íyáfasinkaiye. ²⁵Mindásafena naaófá'á kentáá síwá'nágon-awi'a Téftí Ísun-aai agaimaréna séna

aasiyaasi Fasi'aénkó kesé'a méraisa'a awánaraumne. Wemá áfomba faiyáisa'a pó'a ímba sáwí-imayaa wéune. ²⁶⁻²⁷Mindásafe'a kesirumbá kawé'á uré'a Maníkón-áwí'a mósá wémaraumne. Púwón-aempa'a kesimambá ímba mósíyuwainone. Kesirumbá ámakauwainone ení kísau-waasi únda po pukémpa'a ímba másiyuwenana súma kawáá'a íníye. Mindásafe'a méraunda pó'a imáyáa é'a púwóndafinkemba íyáfasinankaiye.

²⁸Púwíndafinkemba íyáfasine maé'mae'a ínone séma kesé'a méraunda póna kesirunkó kawé'-úmai óraa'a ína'a ménaumne

Téftí agaimaréna siyáiyé Pítaa mináái simátimena séna ²⁹kesí waáisono. Kentáá síwá'nágon-awi'a Téftin-aai afora'ó simátimunda wemó agaimakáimba ímba wesáféna siyáiyé. Wemá puwúwasa utámakowa'a wení mararaambá é'a awánaraamba póna agaimakáimba ímba wesáféna siyáiyé. ³⁰Naaófá'á Maníkó séna Téftimo kawááa ménamo uráintemba moóráwigo minákúmpákéwí anondáara'a kawáámá méiniye Maníkó siyáimba Téftí Maníkón-aai simátimakaiwai póna wemá séna Maníkómó siyáin-aai érai'a paápé íníye Téftí siyáiyé. ³¹Téftí Maníkómó ánaaembo índa-imayaa éna séna Maníkómó íyáfasinankaiwai Kárásiti puwíndafinkemba íyáfasinainiye súntafena séna

pukén-aempa'a ímba móauwainana
áúma kawáá'a íníyemo

Téftí súmba ³²mindá Ísuntafena siyáiyé. Énifo Maníkó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankowata éta awánaraumne. ³³Maníkó kunáí'maena óraa'-waasi póna ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á móankena wení Ufaen-ámútambá ámakaiye. Afowámó séna érai'a kesí ámútamba aménaumnemo siyáintemba ámakaisana wení ámútamba kembá símakaimba wéise'a suwáné'a wéowe Pítaa mináái simátimena séna ³⁴Téftí ímba wíyómpa'o iyáiwai séna

kesí Fasi'aénkóntáféna séna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á ména'a ³⁵ení namuro-wáási íyáákaanasa miwí tai'ánááwe

Téftí siyáiyé. Wemá ímba wíyómpa'o iyáiwai póna wesáféna ímba siyáiyé.

³⁶Énifo kembiwí aaraa-táiyá'á tufúkáawintafena Maníkó séna kemá íyáfasinankaundawi Kárásiti éna Fasi'aénkón-iyemo Maníkó siyáimba pósa Ísareri-waasi kawé'-úmai ísáaro Pítaa simátimuwasa ³⁷ísómba

tirunkó umbaí tówasa Pítaane aantá-waasisafesawe sésa sáwíta uráumpo nóra ondasáfénawa síyó suwaná ³⁸Pítaa séna kembiwí misáwí-ímáyáá tínaaemba uwáme'a Maníkómpá'á té'a Ísu Káráísitintafe'a ísámai nombá máéro. Mindásafena kentí sáwí-imayaa maitiyuwéna Maníkóní Ufaen-ámútambá úwoi timíníye. ³⁹Maníkó kempá'á terómó sindawí kesí ámútamba timénaumne Maníkó siyáimba pósa kembiwíyé kentiráátone fí'o-fi'om-barafakewiye fasi'aén-áái

siyáíye Pítaa siyáíye.

⁴⁰Pítaa simátimena fí'o-fi'on-aaí kawe'-ááiwárá'á simátimena óraaka'a séna káfé'o sáwí-waasi méraawimo é'a sáwí-meyamba maénááwe. Kemá káfé'a sáwí-ampa'a tuwé'o é'a ímba sáwí-meyamba maénááwe Pítaa súwasa ⁴¹sáwífa'-waasi isésa wenááisafesa érai'e sésa nombá wémaesa minkánáá sáwífa'-waasi 3,000 waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwasá Ísuni waási sáwífa'-waasi-i'a ésa ⁴²túwaandu uwáfa'a iyésa aantá-waasi Ísun-aaí simátíma'maesa waafán-kwáásí wéiyesa moórá-mora-waasi wétuwa'nai-esa Ísuntafesa ísámai aráá-tomba wénesa inái símae iyáawe.

⁴³Inái símaesa wéiyesa miyámó umbá aantá-waasi kawe-kísáú fí'o-fi'on-kisau máúwasa pósa seyaafá'nánká táátafesa uwasá ⁴⁴Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwáí mimbórá-ímáyáá wéesa túwaandu wéesa imáyáa ésa kentáásí moparáwímbá waafání'an-íye sésa ⁴⁵miwítí marawé miwítí moparáwíné fí'on-kwaasi timésa óntamba maiyésa tuwínkaa'-úmai ímbo makón-kwaasi timésa ⁴⁶aasiyaasi-kánáá Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-daumpa'a Maníkóntáfésa ísámai túwaandu wéesa fí'owiti naaúmpimpa'a komésa Ísuntafesa ísámai aráá-tomba wénesa tirumbá kawe'-úmai mésa tómbá tuwínkaa'-úmai tíma'mai wénesa ⁴⁷Maníkón-áwí'a mósá márówasa seyaafá'nánká tuwánésa miwísáfésa kawe'á wéowe suwaná sáwí'o urómpinkemba aasiyaasi-kánáá Fasi'aénkó tuwímbai kawe'-ámpá'á métinkowasa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwáíyé túwaandu uráawe.

Pítaa aísamai kawe'ó uwánkarain-aaí.

3 ¹⁻²Moórá-waasi anówa ma'ánkarompinkemba aísamai pukón-kwaasigo mérowasa aasiyaasi-kánáá áí'maesa óraa'-amaan-dankoni ontará'á áwí'a sásá'-óntará'á móankarowana ména óraa'-amaan-daumpa'ó íyún-kwaasisafena óntantafena inaimó

sún-kwaasi méronka'a óraa'-amaan-daumpa'a Pítaae Yóniye'a íyúyana aafáúmó andeiyónka'a Maníkómpá'á inaimó sen-kánáará'á íyúyana ³tuwánéna séna óntamba símékaiyo súwasarai ⁴túramba afuwésarai Pítaa séna kenkáí suwánaao suyaná ⁵siméyááye-imayaa éna tuwánówana ⁶Pítaa séna óntamba ímba tokáumpo Ísuni fasi'aéntámbá kawe'á uwánkanaumne. Ísu Káráísiti Násaretifakewin-awika'a sune.

Íyáfasine aintaao sune Pítaa simásuwena 7 ayáánúrapa'a ta'óto'mai íyáfasinankowana aisaune aisarune kawé'a úwana 8 íyáfasinkwena ásáfaraa táúfaraa'a éna aamoí éna Maníkón-áwí'a mósá wémarena mindáraise'a óraa'-amaan-daumpa'a 9 weyááríka'a marapá'á iyéna Maníkón-áwí'a mósá marówasa seyaafá'-wáásí awánésa 10 sésa miwá aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-dankoni sásá'-óntará'á ména óntan-inai símasima'o iwáin-iye sésa táátafesa ésa weyááríka'a marapá'ó iyúntafesa tiyáamba píkinaesa táátafesa uráawe.

Pítaa simátímakain-aii.

11 Weyááríka'a iyéna aamoí éna Pítaante Yóninte tine'á ta'ótorowasa seyaafá'-wáásí táátafesa ésa miwífá'á tóso ésa óraa'-amaan-daumpa'a Soromoní úwimaimo úmakopa'a tóso uwaná 12 Pítaa tuwánéna séna Ísareri-waasiono. Mintántáátáféna ímba táá'a íno. Ímba kenkáí káá'a súfífáero. Ímba kenkáísí fasi'aénkó kawé'-úmai arupíse úmai mékai wéufo 13 Maníkóní fasi'aénkó miyá wéisana minkwáásígó weyááríka'a wéniye. Miyá uráintafena Maníkó Ísun-awí'a mósá maréna kentáá síwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe miwítí Fasi'aénkó wení kísau-waasion-awí'a Ísumba póna mósá makáíye. Énifo Ísumba ái'mae'a Rómu-kamani-kawaagon-awí'a Páíratimpa'a kuwaná Páíratí séna faú'ankanae súwa'a a'áo siyáawe. 14 Kawé'-wáásí arupíse úmai méron-kwaasigontafe'a a'áo sé'a moórá-waasi tufúwana puwúwasa ándáfa'a áúkon-kwaasigontafe'a faú'ankao siyáawe. 15 Miyá uráantafe'a aúí'a úmai maé'mae'o íyawini áwáu-waasi kemá tufúwana pukáimpinkemba Maníkó íyáfasinankowakai awánarauye. 16 Awánarauyawí Ísun-awikoni fasi'aénkó aísamaimo pukáin-kwaasi fasi'ánkáísa'a wéawaraawe. Ísu kenkáísí simankúnkúmba wéuwasinkaisana minkwáásí kawé'-úmai wénisa'a wéawanaawe Pítaa siyáíye.

17 Pítaa mináái simátimena séna kembiwíyé kentí kawáá-wáásisé ímba awánamai Ísumba kawé'a uré'a tufúkáawe. 18 Naaófá'á Maníkó wenáái simátímakowisafena séna simátime'a sune. Kemó íyáfasinankaandawimba sáwí'a uwánkanaawe Maníkó siyónka'a póna kembiwí Ísumbo uráamba mináái paápé uráíye. 19 Mindásafe'a kentí sáwí-imayaa tínaaemba uwáme'a Maníkómpá'á tíyana Maníkó kentí sáwí-imayaa maitiyuwáíníye. 20 Moórá-mora-kanaa Fasi'aénkó wení fasi'aémbá timína'a wesé'o méraiyantafe'a kentí sáwí-imayaa tuwé'a

Maníkómpá'á teró. Maníkó túwa'nai ínkwaé séna íyáfasinankaraiwaimba Ísumba ai'maráínana kumíndasafe'a kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á teró. 21 Ísu wíyómpa'a iméramba póna ánaaen-kanaamo éna seyaafá'-tántáá'á aúí'o índa-kanaa aneka'á marapá'á kumíníye. Naaófá'á Maníkó mináái simátimuwasa Maníkón-

aaimo ísón-kwaasi kawé'-wáásí isésa simátímakaawe. ²²Maníkón-ai simátímakowin-awi'a Mósese séna Maníkó kentí Fasi'aénkó kembá kesí kísau mauwó séna si'mákainten-úmai Maníkón-aaimo simátimindawimba keándáfakemba moóráwigomba ai'maránana wenáái simátiminasa isánááwe. ²³Ímbo isáiyawimo éna Maníkó wení waásifinkemba ti'mátuwena tínkaminasa puwónááwe Mósese siyáiyé. ²⁴Maníkón-ai simátímakowin-awi'a Sámúwéri simátímakonka'a ánaaen-kwaasi simátíme'ontemba maami kífé-kanaa wépaape-iyé. ²⁵Naaófá'á Maníkó kentáá síwá'nán-awi'a Émbaramuntafena séna enándáfákén-kwáásísáféna seyaafá'-márafákén-kwáásí kawé'á uwátinkanaumne Maníkó óraaka siyáiyé. Émbaramun-andafaken-kwaasi owaná póna kembiwísáféna Maníkó mináái óraaka siyáiyé. ²⁶Miyáumai Maníkó Ísuntafena kesí kísau mauwó séna ai'marówana kempímbá kunkáiyé. Seyaafá'á kentí sáwí-imayaa tínaaemba uwámiyana aifa'á kembiwí kawé'á uwátinkaindasafena kempímbá kunkáiyé Pítaa Ísareri-waasisafena siyáiyé.

Pítaante Yóninte aaifimbó maitínkaraan-aii.

4 ¹Óraa'-amaan-daumpa'a Pítaae Yóniye wésimatimuyasa áamáán-kísau-waasiye áamáán-danka'o káráwiyowiye Sátúsi-amaan-aaimo sun-kwáásíyé tóso ésa ²miwí táái taisésa aaisambá suwasarái mindárai Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aii simátímúyasa úwoi-waasi isésa sésa Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkaintafesa seyaafá'-wáásí pukémpinkemba íyáfasinanaawe suwasá mináái isésa karo'é sésa aaisambá sésa ³mindárai ta'ótoresá sésa fénáimba póta aafáyáarata aaifintá maitinkánaumne sésa kawáá-wáásí ándáfa'a tínkómbanifo ⁴úwoi-waasi sáwífa'a 5,000 waasi mindárai-taaisafesa timankúnkúmba uráawe.

⁵Aafáyáara'a aaifimbá maitinkánaumne sésa waiyómba aafáyáara'a Yérúsaremu-naopa'a Yúndaa-kawaa-waasiye óraa'-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé miyáumai-waasi miwí táái isánae sésa túwaandu ésa ⁶aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ánásiye wení akún-ándá-wáásíyé Káyafaasiye Yóniye Árékísandaawe túwaandu ésa ⁷Pítaante Yóninte táántowasarai tuyasá tísai esa sésa aísamaimo pukáin-kwaasi nóra urááyo. Nááwani fasi'aéná kenkáífimbá wéraisakaiya kawé'á uwánkaraayo. Nááwan-awira sékaiya kawé'á uwánkaraayo suwaná ⁸Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Pítaa séna Ísareri-kawaa-waasiye óraa'-waasiye ísáaro. ⁹Aísamaimo pukáin-kwaasi kawé'ó uwánkaraundasafe'a wésisai-owe. Nóra séra kawé'ó uwánkaraundasafe'a wésisai-o. ¹⁰Afora'ó simátíménda kembiwíyé seyaafá'-Ísaréri-wáásíyé ísáaro. Ísu Káráísiti Násetifakewimba

aaara-táiyá'á tufúwówana Maníkó pukómpinkemba íyáfasinankaraiwaimba wenáwíka'a súyana wení fasi'aénkó minkwáásí

kawe'á uwánkáísana kempímbá kawe'-úmai méraisa'a wéawanaawe.

¹¹ Maníkón-aaí aúfáífimba Ísun-aaí agaimaréna séna

óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'an-iyé sésa

maisukáawe. Ánaaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé

mináái Ísuntafena agaimaréna siyáiyé. ¹² We aantemba sáwí'o

úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpátá méwésinkaiye. Maníkó séna

wenáwíka'-aantemba wení fasi'aénkó aantemba waási sáwí'o úmaimo

méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkainiye

Pítaa siyáiyé.

¹³ Pítaa mináái simátimena mindárai ímba táá'a úwasarai óraaka

simátímúyasa minkáwáá-wáásí tuwánésa táátafesa ésa mindárai úwoi-

waasiyai ímbo uwáitái'-urááyan-kwaasin-oyé sésa táátafesa ésa sésa Ísuwe'o

núyantafesarai miyá wéoyé sésa ¹⁴ awánomba Pítaante Yónintepa'a aísamai

kawe'ó uwánkaroyan-kwaasi mérowasa awánésa mindáraimo simátimiyán-

aaisafesa saafá uwááesa ifátuwesa ¹⁵ sésa máápa'a kúmókaiyo suwasarái

kúmúyasa minkáwáá-wáásí keáímbá sésa ¹⁶ mindárai nórasaawa ónaumno.

Fí'on-kisau kawe-kísáú maiyááyamba pósa Yérúsaremufaken-kwaasi

seyaafá'á ísáámba póta ímba karo'ésá sénaumpo ¹⁷ fí'o-fí'on-daopaken-

kwaasi ímba isáiyantafeta mindáraisafeta simátimeta séta Ísun-awíka'a

ímba simátímékaiyosa sénaumne sésa ¹⁸ táántowasarai íyúyasa sésa

Ísun-aaí ímba simátímékaiyo. Ísun-awí'a ímba sekaiyó suwasarái ¹⁹ Pítaae

Yóniye sésarai kemó miyá simásinkaiyakaimo Maníkón-aaimo tuwékai

Maníkón-aúranka'a kawerá íníyái ke mináái aneka'á ísáaro. ²⁰ Keráímó

awánarauyan-tantaa'e ísarauyan-tantaa'e ímba tuwáyaufó úwoi

simátiméyauye suyasá ²¹⁻²² kawáá-wáásí aneka'á óraaka simátimesa sésa

énifo úwoi kárúwaakaiyo siyáawe. Aísamai kawe'ó uwánkaron-kwaasi

kae'-wáái-áátáiyá'á ímba weyáárika'a wénuwasarai kawe'á uwánkóyasa

úwoi-waasi isésa Maníkón-áwí'a mósá maróntafesa mindárai ímbo

tínkamuyamba úwoi kárúwaakaiyo siyáawe.

Fasi'ámai ménaumne sésa inaimó siyáan-aaí.

²³ Kárúwaakaiyo suwasarái Pítaae Yóniye kentí waásifa'a tésarai

óraa'-amaan-kisau-waasiye

óraa'-waasiyemo sun-áái másimátímúyasa ²⁴ isésa Maníkámpá'á inai

sésa Fasi'aénkóo wíyóne marawé uwí-nóné úmare miwán-arumpimbo

úmakaanda-tantaa'waraka'a wégawaanone. ²⁵ Naaófá'á emá sunaná

ení Ufaen-ámútánkó ení kísau-waasi kentáa síwá'nágomba Téfitimba

kusimámuwana agaimaréna séna

nóintafesawa fí'om-barafakewi aaisambá sésawa nóintafesawa

tufuwíyan-aaí siyááesa áúkaawe. ²⁶ Fí'om-barafaken-kawaa-

waasi to'mayaa úmae tatúwaandu ésa Fasi'aénkónté wemó

íyáfasinankaiwainte tiyátinkanae siyáawe

mináái Téfti agaimaréna siyáíye. ²⁷Mináái paapé úwasa Yérúsaremu-naopa'a Érotiye Póntiyasi-Páiratiye fí'onkaa-waasiye Ísareri-waasiye túwaandu ésa Ísumbo tufuwíyan-aaí sésa emó íyáfasinankaandawimba ení kawe-kísáú-wáásí Ísuntafesa tufuwíyan-aaí siyáawe. ²⁸Naaófá'ó emó miyá ónááwemo siyáanda pósa túwaandu ésa miyá uráawe. Emó ímba miyá ónááwemo siyáandaraka ímba Ísumba tufúkáawisino. ²⁹Fasi'aénkóo óraa'-amaan-kisau-waasi tááimo símáimo taráíyaamba ísaraanda po súwa'nai ínonda póta ímba inkaiséta enáái úwoi óraakata simátimenaumne. ³⁰Ení fasi'aémbá símínata tí'o índawaasisa asófatin kafata konó. Ení kawe-kísáú-wáásígón-áwí'a Ísuwe súnanasa wení fasi'aénkó fí'o-fi'on-kisau kawe-kísáú paapé íníye ³¹inaí simásúwówana túwaandu urón-daumpa'a tora'náára'a úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó miwífímbá óraa'a uwátinkowasa Maníkón-aaí óraaka simátíma'mae kuráawe.

Moparáwímbó moórá-mora uwátímakaan-aaí.

³²Ísumpa'a timankúnkúmbo uwáí mimbórá-ímáyáá wéesa mésa kentí moparáwíntáfésa ímba kendé aantembaniye wésesa úwoi moórá-mora tíma'maesa kuwasá ³³aantá-waasi áfááraumai fasi'aénkwará'á mésa Ísu pukómpinkembo íyáfasinkain-aaí óraaka simátíma'mae wéwesa Maníkó aantá-waasi túwa'nai úntafesa kawe-kísáú maimaé wéguwasa ³⁴⁻³⁵Ísuni aampa'ó kuwáí marawé naanémó makówi fí'on-kwaasi tímésa óntamba maiyésa aantá-waasi tímúwasa tuwínkaa'-úmai ímbo makón-kwaasi tímakaafó Ísuni aampa'ó kuwáí seyaafá-tántáá'á ímba aáfáán-túwówana ³⁶⁻³⁷moóráwígon-awí'a Yósepiwara'a miyá éna moórá-marama fí'on-kwaasigomba aména óntamba maiyéna aantá-waasi tíména wemá Rífáin-andafakewi Sáíparasi-aempakemba tamérowasa aantá-waasi moórá-awí'a simánkesa Kíríki-taafinkemba Páánápáasiye sésa waé'mai-awí'a tiráfaiyaiwain-iyemo suwáí minóntámbá tímakaiye.

Ánánáyasinte Sáfáiraante-taai.

5 ¹Páánápáasi minóntámbá tímúwasarai moóráwígon-awí'a Ánánáyasi úwana awaainínkón-áwí'a Sáfáíraae'a mésarai moórá-marama fí'on-kwaasi tímésarai óntamba maiyésarai ²tuwináyauyo awaainínkómbá simámuwana miyá ínóne súwana minóntámbá tuwínkaa'-uréna tuwímbai wesáféna maéna tuwímbai maimaéna aantá-waasi mótimena karo'á séna seyaafá'á tímúne súwana ³Pítaa séna Ánánáyasiyo waántáwanko áisai úmai isánae sintáfé ewé sé mararákén-óntámbá seyaafá'á tímúnemo sénda Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá karo'á simánkaane. ⁴Mimbáramá ení maramá isa tuwé óntamba maiyé ení óntamba isa tuwímbai tímé ímba sáwí'a éma mararákén-óntámbá tuwímbai tímúne ímbo sénda seyaafá'á tímúne séndama sáwí'a ómpo ímba waási aantemba karo'á

simátinkaampo Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá karo'á simánkaane Pítaa súwana ⁵Ánánáyasi iséna pu'maéna kuntúwasa minááimó isón-kwaasi áfááraumai táátafesa uwasá ⁶ifó'-wáási tésa puwúmba taasááumaesa maimaésa máutaraawe.

⁷Máwautowana awaainínkó kárika'a ména awaaiómó puwún-aaí ímba ísarena Pítaa-iyai'fa'a túwana ⁸Pítaa séna kenkáítí mararákén-óntámbá seyaafára símakaayo súwana minínínkó séna ewé seyaafá'án-iyé karo'á súwana ⁹Pítaa séna enawaai'kóe esé'a mimbórá-ímáyáá ékai Fasi'aénkóní ámútankomba karo'á simánkámai awánáyae siyááye. Enawaai'ó máwautaan-kwaasi tésa embá tamaimaésa máutanaawe Pítaa súwana ¹⁰pu'maéna Pítaan-aísamaifimba kuntúwasa ifó'-wáási tésa puwúmba taawánésa maimaésa awaai'kómbó utopa'á máutowasa ¹¹Fasi'aénkóní waásiye fí'on-kwaasiye iséna táátafesa uráawe.

Fí'o-fi'on-kisau kawé-kísáúgón-aaí.

¹²Aantá-waasi waási túranka'a fí'o-fi'on-kisau kawé-kísáú maimaésa íyúwasa Ísumpa'a timankúnkúmbó uwáí óraa'-amaan-damba Soromoní áúwimai úmakopa'a aasiyaasí túwaandu uwasá ¹³⁻¹⁴fí'o-fi'on-akwa'a sáwí'fa'a Fasi'aénkón-aaísafesa timankúnkúmba ésa miwísé'a túwaandu é'ómbanifo fí'on-kwaasi tuwánésa sésa kawé'-wáásín-owe sésa táátafesa ésa ímba miwísé'a túwaandu uwasá ¹⁵aantá-waasimo uráamba iséna tí'o ún-kwaasi taawiya'maésa marupá'á mátinkesa sésa Pítaa wéninana amankókonko taauwétáínasa asófáíwae suwasá ¹⁶fí'o-fi'on-daopakemba tí'o ún-kwaasiwara tirumpimbá sáwí-amutambo méron-kwaasiwara'a tí'maesa Yérúsaremu-naopa'a mátínkówana Maníko Pítaamba áwa'nai úwasa seyaafá'á asófasaraawe.

Kawáá-wáási aantá-waasi sáwí'o uwátínkaraan-aaí.

¹⁷Miyá wéuwana aifa'-ámáán-káwáágóe wení waási Sátúsi-amaan-aaimo sun-kwáásíyé sésa seyaafá'á ímba kentáásiraaima wáéfo aantá-waasi tirááíma wáéwe sésa tíyántafesa ésa ¹⁸ta'óto'mai ándáfa'a tiyúwówana ¹⁹mindó'wáámbó waúnka'a Fasi'aénkóní kísau-waasigo wíyómpakewi ontamá tisuwéna tí'maena máápa'a mútinkena séna ²⁰óraa'-amaan-daumpa'a imé'a aú-amba waási kawé'-úmai maé'mae'o íyan-ankoni áwáuma isimatíméro súwasa ²¹iséna siyarónka'a óraa'-amaan-daumpa'a imésa mináái simátímakaawe.

Óraa'-amaan-daumpa'a moóráfa'a wésimatimuwasa moóráfa'a aifa'-ámáán-káwáágówe wení waásiye tésa ándá-waasi-taai isánae sésa

Ísareri-oraa'-waasi táántowasa tésa áamáán-danka'-i-waasisafesa sésa aantá-waasi ándáfa'a méraafo kotí'mae'a teró suwasá ²²kumbá ímba mérowasa kouwerésa tésa sésa ²³ándá-namba ontamá wisuwésa i-wáási ontará'á méraawata ontá tisuwéta awánáundasa ímba méraawata úne suwasá ²⁴ámáán-kawaa-waasiye áamáán-danka'o káráwiyowiye isésa táátafesa ésa sésa mindá nórasaawa ónaumno simásuwesa sáwifa'-imayaa wéuwana ²⁵moóráwigo téna séna ándáfa'o mátíyukaan-kwaasi óraa'-amaan-daumpa'a mésa wésimatimewa'a tuwánáúmne súwasa ²⁶ámáán-danka'o káráwiyowiye wembó áwa'nai un-kwáásiyé kotí'maesa aáno úmai tésa sésa úwoi-waasi miwí táái isésa sínkamofó sésa aáno úmai ²⁷tí'maesa aaimó isái-wáásífa'á mátínkówana aifa'-ámáán-káwáágó ²⁸séna é'a simátíme séta minkwáásígón-aii wenáwíka'a ímba simátíma'mae'a korósá siyáundasa isa'á é'a simátíméwasa Yérúsaremufaken-kwaasi seyaafá'á ísásaraawa'a ke karo-súfimbá sinkéta minkwáási tufúkáawe sewé aifa'-ámáán-káwáágó súwasa ²⁹Pítaawe aantá-waasiye sésa Maníkón-aii aifaráán-ááígó póna waási-taaigomba íyáákaraimba póta kentááisa ínta iséta Maníkón-aaisa iséta miyásá ónaumne. ³⁰Kembiwí Ísumba aaraa-táíyá'á tufúwana puwúwana kentáá síwá'náti Maníkó Ísumba pukáimpinkemba íyáfasinankena ³¹séna óraa'-waasi póna sáwí'ó úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye séna ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á móankena Ísareri-waasi kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tíyana kentí sáwí-imayaa maitiyuwáíníye séna Maníkó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankena ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á móankaraiye. ³²Mináái iséta kawé'-úmaisa simátimunana Maníkóní Ufaen-ámútánkó mináái kawé'-úmai wésimatimiye. Maníkó wenáái ísámai kawé'ó owí wení ámútamba wétimisana Maníkóní Ufaen-ámútánkó mináái wésimatimiye aantá-waasi siyáawe.

³³Simásúwówasa aaimó ísáán-kwaasi isésa

tirunkó sáwíte'a úwasa tínkamona-imayaa uwaná ³⁴miwífínkémbá moóráwigo íyáfasinena áamáán-kawaa-waasigon-awi'a Kámérieri íyáfasinena miwí táái taráisuwena wemá Maníkón-aii aúfáífinkemba aasiyaási simátimuwasa wenáwí'a mósá wémarowi íyáfasinena aantá-waasisafena séna kárika'a máápa'a kumónááwe súwasa máápa'a kúmúwana ³⁵séna Ísareri-waasiono. Maaminkwáásísáfé'a miyá ónaemo síyamba éka'a imáyáa uré'a miyán-oro. ³⁶Ááéma moóráwígon-awi'a Tíútasi íyáfasinena séna óraa'-waasi únda pó'a kesiráái aantemba waenááwe súwasa sáwifa'-waasi 400 waasi arááiwáúwana moóráwigo Tíútasimba tufúwana puwúwasa wembó arááiwa'maesamo nún-kwaasi wété ésa wení kísau ífátukaawe. ³⁷Minkákémbá túwí'ó faríyón-kanaa moóráwigo Kárírifakewin-awi'a Yúndasi íyáfasinena táántowasa sáwifa'-

waasi wenarááíma wa'maésa wéguwana moóráwigo tufúwana puwúwasa wembó arááíwa'maesamo nún-kwaasi wété uwáguraawe. ³⁸Mindásafe'a imáyáa é'a maaminkwáásísómbá ímba ándáfa'a mátiyuwe'a ifátúwéwasa méraaro. Miwítí kísaugoni áwáumo marará'-wáásítí imáyáafinkembo énamo éna tai'áíníye. ³⁹Miwítí kísaugoni áwáumo Maníkóní imáyáafinkembo ína'o é'a ímba kanaa'á taraisónááfo úwoi wa'é'wae'a íníye. Maníkómpákémbó ína'o é'a minkwáásí sáwí'o uwátinke'o é'a Maníkónkwará'á sáwí'a uwánkanaawe Kámérieri súwasa aaimó ísáán-kwaasi isésa wenááisafesa ewé sésa ⁴⁰aantá-waasi táántowasa íyúwasa túwiyonku'-nésa óraaka sésa Ísun-aii wení fasi'aémbá ímba simátíméro sésa tí'mákaawe.

⁴¹Tí'márówasa wéesa tígaaesáfésa uráawisina Maníkó imáyáa tímúwana tirunkó kawé'á úwasa sésa Maníkó fasi'aémbá símakaisata Ísuntafeta fasi'ámaisa méraundasa pósa sí'o índa-i'o uwásínkentaanifo sirunkó kawé'á ínata méranaumne aantá-waasi simásuwesa ⁴²aasiyaasi-kánáá óraa'-amaan-daumpa'e waásiti naúmpimpa'e Ísuni ásé-aii simátíma'mae wénesa Maníkómó íyáfasinankaraiwai Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa wemá Ísun-iye sésa simátíma'maesa kuráawe.

Afakaeté-waasimo túwa'nai uráan-aii.

6 ¹Simátíma'mae kuwasá Ísun-aii isésa sáwífa'-waasi wení aampa'á wéwesa méronka'a Yúndaa-waasi fí'om-barafaken-kwaasi Kíríki-taaifinken-aaimo sun-kwáásí Yérúsaremufa'a méron-Yúndaa-waasisafesa í'ai tinkésa óntamba tuwínkesa Kíríki-keto'-inimba ímbo tímúnkakemba í'ai tínkówasa ²mindásafesa aantá-waasi Ísuni aampa'ó kuwái seyaafá'nánká táántowasa tuwasá sésa Maníkón-aaimo simátimunda-kisau tuwéta óntamba tuwínkaa'-úmai tímúnda-kisau maúnafo sésa ³kempínkémbá afakaeté-waasi túwí'o síyata óntambo tuwinái-kísáú tíménaumne. Miwí kawé'-ímáyááwará'-wáásí Maníkóní Ufaen-ámútánkó miwífímbá óraa'o uwátínkáín-kwaasi túwí'a síyata óntambo tuwinái-kísáúsá tíméta ⁴kesáá Maníkómpátá inaí wéseta Maníkón-aii simátíma'maeta konó aantá-waasi suwasá ⁵ísówana tirunkó kawé'á úwasa afakaeté-waasi túwí'o sumbá moóráwigo-awí'a Sítífeni wemá Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Ísuntafena imáyáa éna fasi'ówi úwana moóráwigo Fírípi úwana moóráwigo Pórókórasi úwana moóráwigo Náíkéna úwana moóráwigo Táímóni úwana moóráwigo Páménasi úwana moóráwigo Níkóráasi wemá Ántíoku-naopaken-kwaasi éna fí'on-ampakemba Yúndaa-amaan-ampa'a kuréna minkákémbá Ísuni aampa'ó túwai úwasa ⁶miyáumai-waasi tí'maesa aantá-waasifa'a tuwasá Fasi'aénkóní kísauomo maíyantafesa tine'á ta'ótokesa Maníkómpá'á

inaí siyáawe.

⁷Maníkón-aai simátíma'mae kuwasá Yérúsaremu-naopaken-kwaasi sáwífa'a Ísuni aampa'á kuwasá Maníkóní ámáán-daumpa'a kisaumo máún-kwaasi sáwífa'a Ísun-aai isésa wení aampa'á kuwasá miyá úmae wéwesa sáwífa'-waasi-i'a uráawe.

Sítífenimbo ta'ótokaan-aai.

⁸Fasi'aénkó Sítífenimba áwa'nai úwana fasi'aénkwárá'á ména seyaafá'-wáási túranka'a fí'o-fi'on-kisau kawé-kísáú wémauwasa ⁹moórá-kanaa tuwímbai Sítífenimpa'a tésa karo'-ááíyé-ímáyáá ésa wesimán-kwesiman-esa miwí Yúndaa-waasi ésa tuwímbai Sáíríni-marafakewi uwasá tuwímbai Árékísándiriyaa-marafakewi uwasá tuwímbai Sírísiyaa-marafakewi uwasá tuwímbai Ésiyaa-marafakewi miyáumai-marafaken-kwaasi mimbórá-ámáán-dáúmpá'á ména Sítífenimpa'a tésa karo'-ááíyé-ímáyáá ésa wesimán-kwesiman-umbanifo ¹⁰Maníkóní ámútanko Sítífenimba kawé-ímáyáá amúwana póna Sítífenin-aaigo miwí táái iyáákowasa ¹¹ifátuwesa wésa aúpá'á óntamba túwaandu úmai tuwímbai-waasi tímésa sésa Sítífeni Mósesemba símai sáwí'a uwánkena Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaraisata ísaraumne. Kosimátíméro suwasá ¹²minkaró'-áái tasimátímúwasa úwoi-waasiye óraa'-waasiye ámáámbo sun-kwáásíyé ísówana tirunkó sáwí'a úwasa Sítífenimo úpa'a tésa tata'óto'mai áí'maesa ámáán-óraa'-waasifa'a máankesa ¹³karo'-ááímó sun-kwáásí kotí'maesa mátínkówasa karo'á sésa minkwáásígó óraa'-amaan-damba símai sáwí'a úmae iyéna Móseseni ámáámbo símai sáwí'a úmae iyéna ¹⁴séna naaófá'á Mósesemo ámáámbo simátímakain-amaamba Ísu Násaretifakewi ifátuwena fí'on-amaamba wésena Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-damba tawísíuwainiye Sítífeni siyáíye. Miyán-karó'-áái suwasá ¹⁵seyaafá'-wáási Sítífenimbo awánomba wíyómpakemba Maníkóní kísau-waasi tóikaamba úkówasa awánaraawe.

Sítífeni ámáán-óraa'-waasimo simátímakain-aai.

7 ¹Miyá simásúwówana aifa'-ámáán-káwáágó Sítífenimba áisai ena séna sen-áái érai'-aaiya'i karo'-ááíyá'iyó súwana ²Sítífeni séna kesifoísái kesuwaaisáíyo simátíménda ísáaro. Naaófá'á kentáá síwá'nágo Émbaramu ímba Éraanifa'a koméronka'a Mésópótemiyaa-marafa'o méronka'a Maníkó fasi'aénkwáráwí kuména ³Émbaramuntafena séna ení marawárá enamááraawara'a tiyuwé wina'á moórá-maramo aráánáméndafa'a koméínone súwana ⁴iséna mimbáramá Kárindiyaa-waasiti marafá'á tuwéna témena Éraanifa'a tamérowana afowá puwúwana Maníkó ai'marówana témena maafá'ó méraundafa'a túwana ⁵minkánáá Maníkó ímba maramó amúmba óraaka séna ánaemba maambáramá enkwárá enaísaafitantambo íyawiwara'a tíménaumne.

Maníkómó súmba Émbaramu iyámpói ímbo ma'ánkaronka'a mináái simáména ⁶ moórá-aaiwara'a séna enaísaafitantambo íyawí fí'on-kwaasiti marafá'á koméwasa umbai-kísáú tímésa sáwí'a uwátinkéwana sáwífa'-aatai 400 aatai tai'áína'a ⁷ sáwí'o uwátinkaiyawí sáwí-meyamba tíménda pósa enaísaafitantambo íyawí mimbáramá tuwésa maafá'á tésa ken-ímáyáá mósá maránááwe séna ⁸ mináái naaófá'á Maníkó Émbaramun tafena séna ánaaemba maambáramá enkwará enaísaafitantambo íyawiwara'a tíménaumne siyáimba mináái símai kááísamarena póna túma káramai araénáémba uwo Maníkó siyáiyé.

Súwana Émbaramu ména Áísáakimba ma'ankéna afakaumboé-kanaa maisuwéna áúma káramai araénáémba uwánkowana Áísáaki óraa'á éna Yékopumba ma'ankéna áúma káramai araénáémba uwánkowana Yékopu óraa'á éna sísamaifakemba kae'á kumbaimái-iyampoí matinkéna túma káramai araénáémba uwátinkáfa'a kuráiyé.

⁹ Miyá uwátinkáfa'a kúwasa mináfáráwáínónnda tífákon-awi'a Yósepintafesa sésa sínaaenkewi ímbo kentáará'á káráwiniyé sésa tirumbá sáwí'a uwánkesa áí'maesa fí'on-kwaasiya'a mátinkesa óntamba máúwasa miwí Yósepimba áí'maesa wémesa Ísípi-marafa'a máánkówana Maníkó wesé'a mérowasa ¹⁰ umbai-kísáú amésa sáwí'o uwánkómbanifo Maníkó wesé'a ména áwa'nai ena kawé'-ímáyáá uwánkena wení umbai-tántáá'á tai'ánkowana mimbáramá Ísípi-marafaken-kawaago Yósepini kawé'-ímáyáá awánéna séna Ísípi-marafa'a seyaafá'-wáásíyá'á kawé'-úmai káráwiyé kesí moparáwínká'á miyán-owo súwana wemó súntemba úwana ¹¹ ánaaemba aawaimá téna Ísípi-marafa'e Kénaani-marafa'e seyaafá'-áémpá'á aawaimá tówasa tááísafe uwaná kentáá síwá'násomba tómbá ímbo miwífímbá wérowana ¹² Yékopu séna Ísípi-marafa'a tómbá wéraiye-aai isáúmpo koméyánoro séna áánintomba ti'marówasa koméyánúmaesa ¹³ tifowámpá'á tamérowana mintómbá tai'ówasa aneka'á kuwaná Yósepi miwísé'a tamaéna séna kemá Yósepi kentífáko úne súwasa pukáanesa siyáumne suwaná Ísípi-marafaken-kawaago Yósepini áwáuma iséna awaáisái tuwánówana ¹⁴⁻¹⁵ Yósepi awaáisái simátiména séna kesifombá kosimámiyana wení akúmbá tí'maena Ísípifa'a tiyó Yósepi siyé. Kosimáméro Yósepi súwana afowámá iséna wení akúmbá 75 waasi tí'maena Ísípifa'a kawé'-úmai komésa púwúwasa ¹⁶ ánaaemba miwí tísaafitomba tiyáántamba maimaésa témesa Síkémufo'ó máutomba naaófá'ó Émbaramu Émon-anaankaken-kwaasi óntambo tímakom-barafa'a máutaraawe.

¹⁷ Énifo kentáá síwá'násomba Ísípi-marafa'a komésa sáwífa'-waasi agaiyáawe. Maníkó Émbaramun tafena fasi'aén-áái séna Kénaani-marama enaísaafitantambo íyawí tíménaumne siyóntemba tímínda-kanaa

ampáámbó únka'a ¹⁸moóráwigo Ísípi-marafaken-kawaago Yósepimo naaófá'ó pukóntafena wení kísau-aai ímba ísarowi póna ¹⁹kentáá síwá'nása umbai-kísáú tiména maimái sáwí'a wéuwatinkowasa iyámpói máápa'a tiyúwówasa pukáawe.

²⁰Iyámpóisomba púwúwana minkánááfímbá Mósesemba kawe'-óí'wará'-iyámpói ma'ánkarena anówama aúpá'á naaúmpa'a ánkarrowana kaumbo-wiyómbá maisuwéna ²¹máápa'a áí'maena múankarrowana Ísípifaken-kawaagon-ayáámúnko awánómba aráái tówana kesáánine séna káráwiyowana óraa'a úwasa ²²Ísípifaken-kwaasi

miwítí áwáuma simáma'maesa iyúwana Mósesé wéisena óraa'a éna wení kísaugowe wenááigowe kawé'á uráiyé.

²³Mósesé miyá éna kae'-wáái-áátái maisuwéna kesí waási Ísareri-waasi kotuwánánae séna kúmba ²⁴Ísípi-waasigo Ísareri-waasigomba sáwí'a uwámkowana Mósesé tuwánéna Ísareri-waasi áwa'nai ena Ísípi-waasigomba tufúwana puwúwana ²⁵Mósesé imáyáa éna séna Maníkó minkísáúrátáféna iyáfasisinkaraimba pó'a Ísípifakemba Ísareri-waasi tí'mae'o kondá minkísáúsáféna ewé sénááwe siyáimbanifo Ísareri-waasi ímba miyán-ímáyáa uwaná ²⁶Mósesé kowaiyómba iyáfasinena kúmba Ísareri-waasi kaekó tíyóyana tuwánéna tíyótainda-imayaa éna séna kae'náraiyo mimbórá-náóraan-ófo tiyááyafo súwana ²⁷aifa'ó ómbarenamo tiyón-kwaasigo Mósesemba famétuwena séna nááwa embá iyáfasinankaraisawa kentáási kawáái'a éwa aaisá wésimasimeno. ²⁸Fénáímbo Ísípi-waasimo tufuwónanamo puwéwiyaintena kembá miyáwá ínono súwana ²⁹Mósesé iséna inkaiséna wéme wéména Míndiyaani-marafa'a fí'on-kwaasiti marafá'á koména kae'-iyámpói matínkaraiye.

³⁰Mósesé koména kae'-iyámpói matinkéna ména kae'-wáái-áátái maisuwéna moórá-kanaa máásai-marafa'a wéwena Sáínai-omapa'a ewaa'ó wéronka'a kúwana kári-taiyakemba iyá kéna ímba mintái kówana Maníkóní kísau-waasigo wiyómpakewi mimpímbá mérowana mintái ímba kówana ³¹⁻³²Mósesé awánéna óraa'-imayaa éna ewaa'á koména awánówana Maníkó séna enaíwá'ná Émbaramune Áísáakine Yékopune miwítí Maníkó úne súwana Mósesé mináái iséna aiyayaankakemba tata'á úwana úwoifa'a kararówana ³³Fasi'aénkó séna méraandafa'a ufaembárámá wéraipa'an-ifo kawé'-márafá'ó méraapa'an-ifo maambárámá sáwí'a ónafainifo aísamai ánáamba faútuwao. ³⁴Ísípifa'a kesí waási sáwí'ó wéuwatinkaawasamo ifi'ó wétaamba tuwánáúnda pó'a túwa'nai ónaumpo iyáfasinena'a ai'maráana wéme wéme Ísípifa'a kuré kesí waási Ísareri-waasi kótí'mae Kénaani-marafa'a waaó Maníkó Mósesentafena siyáiyé.

³⁵Wembá Mósesemba Ísareri-waasi tínaaemba uwámesa sésa nááwa embá íyáfasinankaraisawa kentáási kawáái'a éwa aaisá wésimasimeno siyáawe. Siyáan-kwaasisafena Maníkó mináái siyáíye. Wembá Mósesentafena Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi kári-taiyakemba aái simámakaiye. Wembá Mósesemba Maníkó kawáá-kísáú aména ai'marówana Ísípifakemba Ísareri-waasi kótí'maena Kénaani-marafa'a kuráíye. ³⁶Wemá Mósesema Ísípifa'a ímbo awánon-kísau fí'on-kísau maúwasa sésa úwoi tí'mae kóuwo suwaná tí'maena kúmba nonkón-áwí'a naae-nóné supa'á wéna ímbo awánon-kísau kawé-kísáú komaéna tí'maena kúmba máásai-marafa'a kae'-wáái-áátái komérowana ímbo awánon-kísau kawé-kísáú maimaéna iyáíye. ³⁷Wemá Mósesema simátimena séna Maníkó kembó íyáfasinankarainten-úmai ánaaemba moóráwigomba kentísaafitantambo íyawifinkemba íyáfasinankainiye. Maníkón-aaimo simátimindawimba íyáfasinankainiye. ³⁸Wemá Mósesema máásai-marafa'o Maníkóní waási Ísareri-waasimo méropa'a miwísé'a maéna kentáá síwá'násonte'a maéna Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi wesé'a maéna Sáínai-omapa'a imérowana Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi Maníkóní ámáamba simámuwana ímbo taí'áín-aaí simámuwasa simátíma'maesa kuráanta wéisaumne.

³⁹Mósesé aaimó simátimumba kentáá síwá'ná ímba isésa tínaaemba uwámesa Ísípifa'a tauweránae-imayaa uwaná ⁴⁰ánaemba Maníkó Mósesemba áántowana omápa'a imérowasa Mósesé awaaón-áwí'a Éronintafesa sésa Mósesé Ísípifakembo síkaiwaisa nááfara kóuraiyo. Ímbo awánáúndafata kóuraifo moórá-manikomba uwámakewata wenarááisa wáéno sésa ⁴¹óntantamba purumaka-áráákaamba úmaresa minkáró'-máníkóní aamoimá uwánkesa póima tufú'mai wénesa úmáron-tantaatafesa aamoí ésa tóní'a úmai wénowana ⁴²mindásafena Maníkó ánaaemba uwátíyuwowasa wíyóne aafáúwé otáfésa kesí maníkón-íye siyáawe. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna séna Ísareri-waasisono. Máásai-marafa'a kae'-wáái-áátái mé'a póima tufú'mai wéne'a ímba kentáfé'a ísámae wé'ómbanifo ⁴³kentí karo'-máníkóntáfé'a ísámai wení ampanta-námbá maimaé'a wénowe. Minkáró'-máníkón-áwí'a Mórókiye siyáawe. Okáán-tántáá'á úmake'a áwí'a Réfáániye wése'a to'maé'a wénowe. Minkáró-káé'-máníkái úmare'a kesí maníkówé karo'á sé'a áwí'a maimaé wéiyowe. Miyámó uráantafe'a kentí marafákémbá ti'maráana'a wéme'a moórá-marafa'a áwí'a Pépíróni-marafa'a koméranaawe Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna siyáíye.

⁴⁴Naaófá'á máásai-marafa'a Maníkó Mósesemba aráánamena Maníkóní naambó ampantasámbó íyamba maará ónááwe séna aráánamuwasa

Maníkómó súntemba miyán-dámbá úmai maimaésa máásai-marafa'a né'ómbaniye. ⁴⁵Ánaaemba miwí táánintomba kentáá síwá'násomba mindámbá taawiyáfúwana Yósúwa tí'maena Kénaani-marafa'o kúmba Maníko túwa'nai ena mimbárafá'ó méron-kwaasi watuwówasa kóuwasa kotafíyesa mindámbá minká'á mámaresa mérowana ánaaemba Téfiti Ísareri-waasiti kawáámó mérompimba mindámbá úwoi wérowana ⁴⁶Téfiti kawé'-úmai mérowana Maníko aamoí uwánkowana Téfiti Maníkómbá áísai ena séna ení naambá ónaum ína ónaumno. Emá Yékopuni Maníkómá po ewé sina'ó é'a ení naambá ónaumne súwana ⁴⁷Maníko séna emá ímba ínompó enááninko Soromoní kesí naambá íniye siyáimbanifo ⁴⁸Maníko wíyómpa'o méraimba waásimo úmakaan-daumpa'a ímba méraiye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna séna

⁴⁹Fasi'aénko séna wíyómpa'a káráwiye'a marará'á káráwiyumpo úmárénda-naumpa'a ímba úwoi marapá'á kumbénaumne.

⁵⁰Kesáfé'a mintántáá'á seyaafá'á úmakaumne Fasi'aénko siyáiyé agaimaréna siyáiyé Sítífeni siyáiyé.

Sítífeni mináái simátimena aaimó ísón-kwaasisafena simátimena séna ⁵¹kembiwí tirunté'a wémare'a pó'a Maníkóní aampa'ó ímbo arááíwáén-kwaasiyaamba é'a Maníkón-ai isáámbanifo ímba ísámai kawé'á wéowe. Kentíwá'násomba Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá tínaaembo uwáme'ontemba kemá miyá wéowe. ⁵²Kentíwá'násomba Maníkón-ai simátíma'maesa wéguwai seyaafá'-wáási sáwí'a uwátinkesa Maníkóní kawé-kísáú-wáási kumíníye-aaimo simátímakowi tínkamuwasa pukáawe. Ánaaemba wemá kumúwa'a pintaru'á úmai tufúwana pukáiyé. ⁵³Énifo wíyómpakewi Maníkóní ámáámba simátímakowa'a kembiwí ísaraambanifo ímba ísámai kawé'á uráawe Sítífeni siyáiyé.

Sítífenimba óntantambo tufúkáan-ai.

⁵⁴Sítífeni minááímó simátimumba aaimó ísón-kwaasi áfááraumai tirunkó kásí'a úwasa tíyántafesa uwaná ⁵⁵Sítífenimba Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana wíyómpa'o awánómba Maníkóní sámo kaimbá wérowana Ísu Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mérowana Sítífeni awánéna ⁵⁶séna awánaaro. Wíyómba tuwínkaa'-isaná Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á Ísu waási úranko méraimba wéwiyaumne súwasa ⁵⁷miwí wenáái ímba isánae sésa tááka'a awááesa óraaka'a aai sésa Sítífenimba tuwaantantésa ⁵⁸ta'ótokesa taawiya'maesa naaókoni awáífá'á mátuwesa óntamba maiyésa tufúkáawe. Sítífenintafesa karo'-ááímó siyáawi paákákén-únánkwátói faútúwówana

ifó'-wáásígón-áwí'a Sóro minúnánkwátói káráwiyowasa ⁵⁹Sítífenimba óntantamba tufúwana Fasi'aénkónká'á inaifínkémbá séna Ísu Fasi'aénkóo kesimambá kumbáína'a púwóno séna ⁶⁰arauntaumbá faiyéna óraaka'a séna Fasi'aénkóo sáwí'a wéuwasinkaafó miwí ímba anondáá sáwí'a uwátinkaaó Sítífeni simásuvena pukáiyé.

Sóro Ísuni waási sáwí'o uwátínkarain-aii.

8 ¹⁻³Sítífenimbo tufúmba Sóron-arunko aamoí uráífo tuwímbai Maníkón-aisafesa fasi'owí Sítífenin-áúma maimaésa máutesa óraa'-ifi'a towaná Sóro Ísuni aampa'ó kuwáí tínkantanae séna kúmba naaúmpimpakemba aarakwá'á kotafisímai ándáfa'a tíyupa'a kúwasa Yérúsaremufa'a Ísuni aampa'ó kuwáí aifarí'ena sáwí'a uwátinkowasa wété uwasá aantá-waasi aantemba Yérúsaremufa'a mérowasa fí'on-kwaasi Ísuni aampa'ó kun-kwáási Yúndiyaa-aempa'e Sámériyaa-aempa'e wété uráawe.

Sámériyaafa'a ásé-aaimo kosimátímakaan-aii.

⁴Ísuni aampa'ó kuwáí wété ésa Ísuni ásé-aii kosimátíma'maesa kuráawe. ⁵Fírípi Sámériyaa-naopa'o kúmba kosimátimena séna Maníkómó íyáfasinankaraiwai amu'maráúndawisaamo é'o kunkáimba wemá Ísun-iyé ⁶Fírípi simátimuwasa

kawe'-úmai ísówana ímbo awánaron-kisau maúwasa awánowana ⁷sáwí-amutamba tirumpimbó mérowisafena aaí súwasa sáwí-amutamba wáá'a túmaesa kóuwasa waási kawe'-úmai mérowana tíyayaambo pukón-kwaasi asófatinkowasa kawe'-úmai mérowana ⁸Sámériyaafaken-kwaasi áfááraumai tirunkó

kawe'á uráiyé.

⁹Sámériyaa-naopa'a moóráwígon-awi'a Sáimoni óraa'-waasi úne séna aitambá éna fintó úmaena wéiyuwasa táátafesa ésa ¹⁰óraa'-waasiye úwoi-waasiye wemó úmba awánésa wenaráái waésa sésa Maníkóní fasi'aénkóe wení fasi'aénkóe'a awaiyarí'a uráiyé karo'á suwaná ¹¹ayáátáaka'a aitambá éna fintó úmaena wéguwasa wenaráái waésa táátafesa uráafo ¹²ánaaemba Fírípi Maníkóní ásé-aii kosimátimena Maníkó wení waásimo kawáánin-kanaa kosimátimena Ísu Káráísitin-aii kosimátimuwasa isésa érai'e sésa timankúnkúmba uwaná Fírípi minákwá'á nombá maitinkówana ¹³Sáimoniwara'a amankúnkúmba úntafena Fírípi nombá maiyankówana Fírípiyé wénuwana ímbo awánón-kisau maúwana awánéna áátafena uráiyé.

¹⁴Miyámó Sámériyaafa'o úmba Yérúsaremufa'a aantá-waasi mésa Sámériyaafaken-kwaasi Maníkóní ásé-aii isésa minááímó méta'otokaan-aii isésa Pítaante Yóninte ti'márówasarai wémesarai ¹⁵Sámériyaafa'a komésarai Ísuni aampa'ó kuwáísáfésarai inaifínkémbá sésarai Maníkóní

Ufaen-ámútámbá maenááwe siyááye. ¹⁶Fírípi nombó maitinkónka'a Fasi'aénkó Ísuntafena ísámai nombá maitinkówana Maníkóní Ufaen-ámútámbá ímbo maiyónka'a pósarai Pítaae Yóniye inañfinkémbá sésarai ¹⁷tiyáámba ta'ótóróyana Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumúwasa maiyáawe.

¹⁸Aantá-waasiyai tiyáámba ta'ótóróyana Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumbaúwasa máúmba Sáímoni awánéna fasi'aémbá méyámbaranae séna Pítaante Yónintetafena séna óntamba maékai ¹⁹mifási'áémbá símekaiyo. Kemá fí'on-kwaasi siyáámba ta'ótóráanana Maníkóní Ufaen-ámútánkó tirumpimbá kumbaínkwae súwana ²⁰Pítaa séna Maníkó úwoimo wétimin-tantaatafe óntantamba méyánónae sénda po ení óntankwara ewará'á iyafímbá tai'áyááye. ²¹Maníkón-aúranka'a ení imáyáa ímba arupíse ímbá pó maankísáú kenkáísí kísau ímba súwa'nai ínone. ²²Ení sáwí-imayaagomba ánaaemba uwáme Fasi'aénkómbá áísai inaná ení sáwí-imayaagon-anondaa maiyauwáíníye. ²³Maníkó ímba fasi'aémbá ámakaintafe enarumbá sáwí'a uwásinkaanana ení sáwí-imayaago óraa'a éna embá ta'ótokaiye Pítaa súwana ²⁴Sáímoni Pítaante Yónintetafena séna súwa'nai ekai Fasi'aénkómbá inañfinkémbá áísai íyana emó sénda misáwí-tántáákó ímba kempá'á tíno Sáímoni siyáíye.

²⁵Súwasarai Pítaae Yóniye Fasi'aénkón-aai simátimesarai Ísuwe'o né'óyan-aai simátimesarai Yérúsaremufa'a kónae sésarai aampa'á wéwesarai Sámériyaa-aempa'a naaó'-nao'a Maníkóní ásé-aai simátíma'maesarai kurááye.

Fírípinte Ítíópíyaafaken-kwaasigonte-taai.

²⁶⁻²⁸Mindárai Yérúsaremufa'a kuyaná Fírípi Sámériyaafa'a mérowana óraa'-waasigo Ítíópíyaa-marafakewi éna Ítíópíyaa-waasiti kawáá-ínínkón-áwí'a Káándésini óntanka'o káráwiyowi Maníkón-ímáyáá éna Yérúsaremufa'a wéména Maníkón-áwí'a mósá maréna kouweréna wení táómpimba óraa-poigo tafísímaena nún-taompimba kúmba Fasi'aénkóní kísau-waasigo wíyómpakewi Fírípintafena séna íyáfasine Yérúsaremufakemba Késaafa'o kon-ámpá'á waaó súwana iséna íyáfasinena minámpá'á wéména máásai-marafa'o kúmba Ítíópíyaa-marafaken-óraa'-waasi wení táómpimba wéwéna aúfáifimba toráumai awánéna naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awí'a Áísáya agaimakón-aai toráumai awánómba ²⁹Maníkóní Ufaen-ámútánkó Fírípintafena séna wení táónkoni ewaa'á waaó súwana ³⁰awaantanténa kúmba Áísáya agaimakón-aai toráumai wéawanowana Fírípi iséna áísai ena séna minááígóní áwáuma ísaraano súwana ³¹séna é'a moóráwigo simásimina'a isánaumpo kesí táómpimba íyátao súwana Fírípi mintáómpimba íyátena imaúwana ³²mináúfáifínkén-áái torauséna séna

sipisípi áyáumo karánae owanamó ímbo wáá'o tintembá minkwáásígó ímba aái siyáíye. Sipisípi tufuwónae owanamó ímbo wáá'o tintembá minkwáásígó ímba aái siyáíye. ³³Wenáwí'a múra tuwésa sáwí'a úmai aaiimbá maiyánkaraawe. Wení waási sáwí-kisau maiyésa tufúwówana marapá'ó mérain-kanaa taí'áraiye.

Mindásafesa miwítí sáwí-kisau ímba kanaa'á aforá simátimenaawe agaimaréna siyáíye. ³⁴Ítíópíyaafaken-kwaasigo mináái toráusuwena Fírípimba áisai ena séna Maníkón-aaimo simátímakowi náawantafenawa mináái siyáíyo. Wesáfénawa siyái fí'owantafenawa siyáíyo súwana ³⁵Fírípi Maníkón-aai aúfáífinkembo toráumaimo simámakainten-úmai Ísuni ásé-aai wésimamena ³⁶aampa'á kuyambá nombó wéroka'a wésarai uyaná Itíópíyaafaken-kwaasigo séna nombó wérainka'a maisinkáínkweae sé'a únana nóinkowa aambá fasiyíyo súwana ³⁷Fírípi séna Ísumpa'o arumbó amé wenááisafe amankúnkúmbo ina'ó é'a nombá maiyánkáano súwana séna Ísu Káráísitintafe'a érai'a Maníkón-áánimban-íye sune séna ³⁸táómbo to'maé kúwaintafena séna táómbo ta'ótorao súwana ta'ótorowasarai Fírípiye Itíópíyaafaken-kwaasigoe nompímbá kunkésarai Fírípi nombá maiyankéna ³⁹íyúyana Fasi'aénkóní ámútanko Fírípimba kunáí'maena kóúwana Itíópíyaafaken-kwaasigo awánómbo ímba mérowana wení naaópa'a wéna aamoí uráíye. ⁴⁰Fasi'aénkóní ámútanko Fírípimba kunáí'maena Ásítóti-naopa'a máankowana Fírípi mináémpá'-náópa'a Maníkóní ásé-aai simátíma'maena Sísááryaa-naopa'a kuráíye.

Sóro Ísun-aaisafena amankúnkúmbo uráin-aai.

9 ¹Minkánáá Sóro Fasi'aénkóní aampa'ó kuwáísáféna arumbá sáwí'a éna tínkamonaé símasima'a éna aifa'-ámáán-káwáágómpá'á ²koáísai ena séna aúfái agai-símína'a maimaé'a Támásikasi-naopa'o Yúndaa-amaan-daumpimp'a méraan-kwaasiti óraa'-waasi mátimeno súwana ewé séna mináái agaimaréna séna Sóro Ísuni aampa'ó wíyawi saafá éna ta'óto'maena témena Yérúsaremufa'a ándáfa'a mátiyuwainíye séna agaimaréna súwana ³Sóro mináúfái maimaé wéména Támásikasi-naopa'a ewaa'ó kúmbo wíyómpakemba sámó kaimbá aafáyúraan-tantaa'a tuwówana kuména aúgáyáagaya úwana ⁴tanaa fówana aaiógó aantemba séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'a wéono súwana ⁵séna emá nááwa sénó súwana kemá Ísu sumpo kembá sáwí'a uwásinkaampo ⁶íyáfasine Támásikasi-naopa'a koménana moóráwigomo síndantemba miyán-uwo súwasa ⁷Sóroe'o kun-kwáási ímba aái sumbá mésa ímba waási ane'á awánésa aaimó sún-aantemba ísówana ⁸Sóro íyáfasinomba aúramba ímba kawé'-úmai awánówasa waási ayáán-to'maesa Támásikasi-naopa'a máánkarowana ⁹kaumbo-nó'wáámbá waéna ímba aúramba awánéna tóné noné ímba naráíye.

¹⁰Sóro kaumbo waúwana moóráwigo Támásikasifa'a ména Ísuni aampa'ó kúwain-awí'a Ánánáyasi aúramba aréna kaainkáámbá awánómbo

Fasi'aénkó simámena séna Ánánýasiyo súwana oó Fasi'aénkóo kemá úne súwana ¹¹ íyáfasinema aampa'á waaó. Minánkón-áwí'a arupísemo uráin-ampa'a kuré Yúndasini naaúmpa'a wée moóráwigo Táásási-naopakewin-awi'a Sóromba koawánaao. We inai wésiye. ¹² Kaainkáámbá awánarainka'a moóráwígon-awi'a Ánánýasi téna ane'á ta'ótórásana aúramba kawe'-úmai awánaraiye Fasi'aénkó súwana ¹³ Ánánýasi séna Fasi'aénkóo sáwífa'-waasi wenáái simásímakaawe. Yérúsaremufa'a ení waási sáwí'o uwátínkarain-aai simásímakaawe. ¹⁴ Aifa'-ámáán-káwáágó aúfái agaimái ámisana en-ímáyáámó mósá máráán-kwaasi ándáfa'o tiyuwáíndasafena Támásikasifa'a tiyáíye súwana ¹⁵ Fasi'aénkó séna kesí kísau áménana kesáái kosimátin-tasimatimba fí'on-daopaken-kwaasiye kawáá-wáásíyé kesí waási Ísareri-waasiye kosimátin-tasimatimba ínifo íyáfasine wempá'á winaná ¹⁶ kesí kísau Sóro wémainasa waási sáwí'a uwánkanaawe. Mindásafe'a ke aráanamenaumne Fasi'aénkó siyáíye.

¹⁷ Súwana Ánánýasi iséna wéna sún-daumpa'a iyéna Sóro ane'á ayáámba ta'ótorena séna Sóroo kesí waásiyo. Aampa'á wéte Fasi'aénkó Ísumba awánaraandawi si'maráísa'a túne. Aúramba kawe'-úmai awánenana Maníkóní Ufaen-ámútánkó arumpimbá óraa'o uwánkaindasafena si'maráísa'a túne súwana ¹⁸ Sóron-aúrampinkemba aerambá tákúwana aúramba kawe'-úmai awánéna íyáfasinowana Ánánýasi nombá maiyankówana ¹⁹ tómbá násuwena áúgoma kawe'á uráíye.

Sóro Támásikasifa'o simátímakain-aai.

Sóro Támásikasifa'a tuwímbai-no'waamba waéna Ísuni aampa'ó kuwáísé'a ména ²⁰ minúwóiyáán-úwana áamáán-daumpa'a iména Ísun-aai simátimena séna érai'a Ísu Maníkón-áánimban-íye súwasa ²¹ wenáái ísón-kwaasi táátafesa ésa moórá-mora-waasi tísaí-isaí esa sésa Yérúsaremufa'a Ísun-imayaamo mósá máráán-kwaasi tínkamemayain-kwaasin-íye. Ísun-imayaamo mósá máráán-kwaasi tí'mae ándáfa'a áamáán-kawaa-waasiya'o mátinkanae séna maanká'ó tiyáin-kwaasin-íye. Ísumpa'a téna méraiye sésa táátafesa uráawe.

²² Suwaná Sóro óraaka simátíma'mae iyéna séna érai'a Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba amu'maráúndawisa Ísun-íye séna wenááigo iyúwasa Támásikasifaken-Yundaa-waasi isésa wembá ímba anondáá simámakaawe.

²³ Ímba anondáá sumbá sáwífa'-no'waamba waésa túwaandu ésa Sóromba tufuwónae sésa ²⁴ tufuwíyanesa nó'waane wááwáíye Támásikasi-naokoni óntan-kusaigoni aumépa'a

mésa ontará'á takaráwi-karawi wéuwana moóráwigo iséna tufuwónae-aaimo sumbá kosimámuwasa ²⁵moórá-no'waamba Ísuni aampa'ó kuwái Sórumba áí'maesa pofafimbá fáitumaresa óntan-kusaigoni afaapimbá túsúsuwesa ándára'a ta'ótoresa túwówana kuméména marapá'á múra tuwéna kóuraiye.

Sóro Yérúsaremu'nao'a komérain-aii.

²⁶Sóro Yérúsaremu-naopa'a wéména wéna séna Ísuni aampa'ó kowisé'a méranae'a túne súwasa miwí sésa Ísun-aii ímba ísaraiwai karo'á siyé sésa wenáároi inkáísúwana ²⁷moóráwigo-awi'a Páánápási Sórón-aii iséna kawé'á úwana áí'maena aantá-waasifa'a wéna Sórón-aii kosimátiména séna Sóro Támásikasi-ampa'o wéwenamo Fasi'aénkómbó awánówana aaimó simámakain-aii simátiména Sóro Támásikasi-naopa'o Ísun-aaimo óraaka'o simátíma'maenamo kuráin-aii simátimuwasa ²⁸isésa érai'e suwaná Sóro miwísé'a ména Ísuni fasi'aémbá wérowana Yérúsaremu-naopa'o Ísun-aii óraaka kosimátin-tasimatin-ena ²⁹fi'on-Yundaa-waasi Kíríki-waasi-taaifinkembo sun-kwáási simátimuwasa aái wesimán-kwesiman-esa tufuwónae sésa ³⁰sumbá Ísuni aampa'ó kuwái isésa Sórumba áí'maesa wéména Sísááryaa-naopa'a máankesa sésa Táásási-naopa'a waaó sésa ai'márówana mindáópa'a kóuraiye.

³¹Kóúwasa Ísuni aampa'ó kun-kwáásímó tínkamumba étínkówasa aáno úmai wempa'á ména Yúndiyaa-aempa'e Káríri-aempa'e Sámériyaa-aempa'e Ísuni aampa'ó kuwái aáno úmai wempa'á mérowana Maníkóní Ufaen-ámútánkó túwa'nai úwasa fasi'ámai ména Ísun-aii simátímúwasa isésa érai'e sésa sáwífa'-waasi-i'a ésa Fasi'aénkón-áwi'a mósá marésa wenaísamaifimba méraawe.

Pítaa Ríndaa-naopa'o kuráin-aii.

³²Pítaa naaó'-nao'a wénéna Maníkóní waási tuwánáindasafena Ríndaa-naopa'o kúmba ³³moóráwigo-awi'a Íniyasi ímba aíntamai wénéna afakaumboé-aatai naaúmpa'-aantemba maé'mae'a wéuwana ³⁴Pítaa awánéna séna Íniyasiyo Ísu Káráísiti asófankaifo iyáfasinke ení wandaaí fawasaaó súwana iyáfasinkwena kúwasa ³⁵Ríndaa-naopaken-kwaasiye Séróni-naopaken-kwaasiye seyaafá'á awánésa Fasi'aénkómpá'á tiyáawe.

Pítaa Yópaa-naopa'o kuráin-aii.

³⁶Yópaa-naopa'a moórá-ininkon-awi'a Tápítaa Kíríki-waasi-taaifinkemba mináwí'á Tókáasiye wésewe. Wemá Ísuni aampa'ó kún-inimba aasiyaasi kawé-kísáú wémaena moparáwímbá ímbo makón-kwaasi túwa'nai úwaimba ³⁷ái'a úwana puwúwasa wenáúma nombá pé'ankesa maimaésa afófumayaataan-daumpa'a móankaraawe.

38 Yópaa-naopakemba Ríndaa-naopa'a ewaa'á pósa Yópaafaken-kwaasi Ísuni waási Pítaa Ríndaafa'o taméron-aai isésa kae'-wáási ti'márówasarai Pítaamba kosimámesarai sésa awaantanté kempátá tiyó sésa si'marááwakai túye suyaná 39 Pítaa íyáfasinena mindáraise kúwasa áí'maesa minínímbá puwúwasa matuwé méron-daumpa'a afófumayaataan-daumpa'a íyúwasa Pítaampa'a keto'-ínintómbá tatúwaandu urésa ifi'á tésa sésa Tókáasi ímba pukáinka'o farú-simakain-unankwatoiyé sésa aráánámúwana 40 awánéna séna máápa kárúwaaro súwasa kúmúwana Pítaa kífaena Fasi'aénkómpá'á inai simásuwena méwae'mai minínímbá awánéna séna Tápítaao íyáfasinaao súwana aúramba éna Pítaamba awánéna íyáfasinena mérowana 41 Pítaa koisáúwankena Ísuni aampa'ó kun-kwáásiyé keto'-íniné táántowasa aúmó arómba iawánéna 42 Yópaa-naopa'a kosimátíma'maesa kuwasá isésa sáwífa'-waasi Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba uwaná 43 Pítaa Yópaa-naopa'a sáwífa'-no'waamba waéna moóráwígon-awi'a Sáímoni wení naaúmpa'a mérowana minkwáásígó waan-ásisambo wení kísaumo maún-kwaasigoni naaúmpa'a méraiye.

Pítaa Kóníríyasini naaúmpa'o iyáin-aai.

10 1 Sísáaríyaa-naopa'a moóráwígon-awi'a Kóníríyasi ména Rómufakemba sáwífa'a 100 i-waasiya'o káráwiyowi mérowasa miní-wáási túwí'a Itáári-i-waasiye sésa uwaná 2 Kóníríyasi Maníkón-aaisafena fasi'ámai ména wení akúnté'a Maníkón-ímáyáá éna áwí'a mósá maréna Yúndaa-waasimo ímbo moparáwímbó makón-kwaasi túwa'nai ena Maníkómpá'á inai símaena iyúmba 3 moórá-kanaa fenómpinka'a inai wésuwana Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi aúranka'a paápé úwana kawé'-úmai awánówana séna Kóníríyasiyo súwana 4 áá'a úwana aúramba afuwéna séna Fasi'aénkóo nóran-aaiya simásiminewa sénó súwana emó inaimó séndawiye waásimo túwa'nai óndawiye Maníkón-aúranka'a kawé'ó óndasafena Maníkó en-ímáyáá ímbá pó 5 ení waási ti'márénasa Yópaa-naopa'a moóráwígon-awi'a Sáímoni Pítaamba koaíyáaro. 6 Wení araámáó Sáímonini naaúmpa'a ména minkwáásígó waan-ási-kisaumo máín-kwaasigoni naaúmpa'a uwí-nónkóní áwáífa'-naumpakemba koaíyáaro 7 simásuwena áwiyokuwana Kóníríyasi wení kísaumo máún-kwaasifinkemba kae'-wáásiyáiyé moórá-i-waasi Maníkón-ímáyáá mósá marówinte'a miyáumai-waasiyau táántowasa 8 tuwaná wíyómpakewimo simámakon-aai simátimena séna miyáumai Yópaa-naopakemba koaíyáaro séna ti'mákaiye.

9 Ti'marówasa aampa'á kówaesa wémesa Yópaa-naopa'a ewaa'ó kumbá wááwái Pítaa naan-afófora'a iména Maníkómpá'á inai wésuwana 10 áái tówana tómbá nánae súwasa tómbá wéagauwana kaainkáámbá

awánómba ¹¹wíyómba tuwínkaa'-úwana mimpínkémbá óraa'-ampanta éiyain-araiya'a ta'ótoresa túwówana kuménama marapá'á kumúwana awánómba ¹²minámpántááímbá wai-waane póíye iyaankafayaane numawé fí'o-fi'on-kwai-waane mérowana ¹³aagó aantemba séna Pítaa íyáfasinke tufú'mai agandaaó súwana ¹⁴Pítaa séna Fasi'aénkóo ímbanifo kentáásí áamámba Yúndaa-waasisa miyán-tántáá'á aambá fái'makaawata póta ínta wénaumne súwana ¹⁵minááígó aantemba aneka'á séna Maníkó kawé-tántáá'émó siyáin-tantaatafe ímba aambá fái'makaawe siyó súwana ¹⁶kaumbo-í'a kaainkáámbá awánówana wíyómpa'a minámpántá iyáíye.

¹⁷Iyúwana Pítaa minkááínkáán-ááígóní áwáuma nórawa'iyó súmba Kóníríyasimo ti'marón-kwaasi Sáímonini naambá taawánésa ontará'á tamésa ¹⁸táántesa séna Sáímoni Pítaa maandáúmpará méraiyo suwaná ¹⁹Pítaa minkááínkáán-ááígóní áwáuma saafá úwana Maníkóní ámútanko séna kaumbo-wáásí embá ayaafái úmaesa tefo ²⁰íyáfasine kumuwo. Kemá ti'maráúnasa tefo ímba kae'-ímáyáán-uwo. Úwoi miwísé'a waaó súwana ²¹Pítaa kuména minkwáásísáféna séna wésiyaafaa-on-kwaasi úmpo nóntafera wésiyaafaaó súwasa ²²kentáásí kawáágón-áwí'a Kóníríyasi si'maráísata empátá túne. Wemá kawé'-wáásí Maníkón-ímáyáá éna áwí'a mósá máráísasa pósa Yúndaa-waasi seyaafá'á wentáfésa kawé'-wáásíyé wésewe. Moóráwigo Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi kusimáména séna ti'márénasa Pítaamba Yópaa-naopakemba koaiyéwana empá'á téna aái tasína isaaó sisatá túne suwaná ²³Pítaa tí'maena naaúmpa'a tinkówasa wáúmba aafáyáara'a Pítaa íyáfasinena miwísé'a kuráíye.

Miwísé'a kúwasa Yópaa-naopakemba Ísuni aampa'ó kun-kwáásí tuwímbai awíyo'maesa ²⁴aampa'á kówaesa wémesa Sísááriyaa-naopa'o kumbá Kóníríyasi wenamááraawe wení waásiye táántowasa tatúwaandu urésa Pítaamba amu'makówana ²⁵Pítaa Kóníríyasini naambó wéronka'a ontará'á kúwana Kóníríyasi aamoí éna óraakon-íye séna aísamaifimba kífauwana ²⁶Pítaa séna emó óndanten-kwaasi úmpo íyáfasinaao séna íyáfasinakéna ²⁷aái simáma'maena Kóníríyasiye'a naaúmpa'o iyúmba sáwífa'-waasi túwaandu urómba ituwánéna ²⁸séna kentáásí áamámba ísaraawe. Yúndaa-waasisa fí'onkaa-waasise ímba moórárata taankarotámaisa wémaumne. Miwítí naaúmpata ínta wégundarata Maníkó aráásiména seyaafá'-wáásí ímba sáwí-waasin-owe siyáisa'a awánaraunda póta ímba sáwí-waasiyemo sendá úwoi kawé'-úmai ménaumne. ²⁹Mindásafesa sáántaamba ímba a'áo súnna túmpo nóntafera sáántaraao Pítaa súwana ³⁰Kóníríyasi séna éiyain-do'waamba waé'a káfékaamba fénáímpinka'a kesí naaúmpa'a inái súnana minúwóiyáámbá moóráwigo sámó kain-únánkwátói uréna súranka'a kumbéna ³¹séna Kóníríyasiyo emó inaimó sémo waási túwa'nai ema

Maníkón-aúranka'a kawé'ó óndasafena Maníkó en-ímáyáá imbá pó³² ti'márénasa Yópaa-naopa'a moóráwígon-awi'a Sáimoni Pítaamba koaiyáaro. Araámáó Sáimonini naaúmpa'a méraiye. Waan-ási-kisaumo máín-kwaasigoni naaúmpakemba uwí-nónkóní áwáífa'-naumpakemba koaiyáaro súwa'a³³ minúwóiyáán-úmai ti'maráúnasa embá koaiyáawa kawé'-úmai téne. Kesáá Maníkón-aúranka'a túwaandu éta Fasi'aénkó simámakain-aii simásiminkwae séta amu'makáunasa téne Kóníríyasi siyáiyé.

Pítaamo simátímakain-aii.

³⁴Kóníríyasi súwana Pítaa séna káfé'a wéisaumne. Érai'a Maníkó ímba Yúndaa-waasi aantemba wégarawifo³⁵ seyaafá'-áémpákén-kwáási Maníkón-aúranka'a arupise úmai kawé'-úmai méraawi Maníkó miwí aamoí wéuwatinkaiye. ³⁶Maníkó Ísu Káráísitimba ai'marówana Ísareri-waasisafena ásé-aii simátímakaimba é'a ísaraawe. Ísu Káráísiti seyaafá'-wáásítí Fasi'aénkón-iyé. Minásé-ááísáfésa érai'emo síyawi tirumbá kawé'-úmai wempa'ó méraiymba³⁷ kemá ísaraawe. Yóni simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á té'a nombá maenááwe siyáimba Ísun-aii aifa'á Káríri-aempakemba tiyéna Yúndiyaa-marafa'a wété uráiyé. ³⁸Ísu Násaretifakewin-aii ísaraawe. Maníkó wení Ufaen-ámútámbá Ísumba ámakowana wempímbá óraa'a uwánkowana Maníkó fasi'aémbá aména wesé'a mérontafena naaó'-nao'a kawé-kísáú wété éna waántáwankomo ta'ótoron-kwaasi kawé'á uwátínkáfa'a kuráiyé. ³⁹Yúndiyaa-marafa'a Yérúsaremu-naopa'a kísau maiyáimba awánaraumne. Wembá aaraa-táiyá'á aiyayaampimba tufúsúmarowana puwéna⁴⁰ kaumbo-kánáá maisuwówana Maníkó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankowana paápé únta kesúrandesa awáraumpo⁴¹ ímba seyaafá'-wáási awánaraawe. Maníkó simátíméromo siyáinta Ísunta awánéta pukómpinkembo íyáfasinonka'a tóné noné weséta naráumne. ⁴²Ísu óraaka'a simásimena séna Maníkó imáyáa siména pukén-kwaasiye túmó arén-kwaasiye aafimbá maitinkáinone siyé simátíméro Ísu siyáiyé. ⁴³Naaófá'á Maníkón-aiimo simátímakowi Ísun-aii simátimesa sésa wenááisafesa timankúnkúmba íyawi Ísuni fasi'aénká'á Maníkó miwítí sáwí-imayaa maitiyuwáíníye naaófá'á siyáawe Pítaa siyáiyé.

⁴⁴Pítaa mináái simátimuwana wéison-kwaasifimba Maníkóní Ufaen-ámútánkó miséyááfápímbá kumbéna⁴⁵⁻⁴⁶ Maníkóní Ufaen-ámútánkó kumúwasa fí'o-fi'on-aaifinkemba Maníkón-áwí'a mósá márówasa Yúndaa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáási Pítaa-iyaise'a Yópaafakembo tuwáiyé táátafesa ésa sésa Maníkó fí'onkaa-waasiwara'a wení ámútamba úwoi wétimiye sésa táátafesa uwaná Pítaa séna⁴⁷ Maníkó wení Ufaen-ámútántáámó símakaintenta miwíwárá'á wétimimba póta

nombó maíyamba ímba aambá faiyónaumpo úwoi nombá maenááfo
 48 maitínkáaro súwasa Ísu Káráisitintafesa ísámai nombá maitínkówasa
 Pítaantafesa sésa tuwímbai-no'waamba keséta wainone suwaná miyá
 uráiyee.

Yérúsaremufa'a Pítaamo simátímakain-aii.

11 ¹Fí'onkaa-waasi Ísun-aii isésa ta'ótokaawemo sumbá aantá-
 waasiye Ísuni aampa'ó kuwáí Yúndiyaa-marafaken-kwaasiye
 mináái isésa mérowana ²Pítaa Yérúsaremu-naopa'a kúwasa tuwímbai-
 waasi aaisambá aeésa Yúndaa-waasi túma kárámai araenáémbo
 wéontemba fí'onkaa-waasiwara'a miyá orómó siyón-kwaasi Pítaamba
 aaisambá aeésa ³sésa emá fí'onkaa-waasiti naaúmpa'a iwaé ímbo
 túmo kárámai araenáémbo úmakaan-kwaasiti naaúmpakemba tómbá
 imandaráne suwaná ⁴Pítaa seyaafá-tántáá'ó uráimba simátímena ⁵séna
 Yópaa-naopa'a mé'a Maníkómpá'á inaimó séwándara'a kaainkáámbá
 awánááwánana wíyómpakemba óraa'-ampanta éiyain-araiya'a
 ta'ótoresá tuwówana kuména méraawandara'a kumúwa'a ⁶mimpímbá
 afuwé'a awánááwánda póiyee waí-waane iyaankafayaané numawé
 mérowa'a awánááwánana ⁷aaigó aantemba séna Pítaao íyáfasinke
 tufú'mai agandaaó súwa'a isé'a ⁸sé'a Fasi'aénkóo ímbanifo kentáási
 ámáámba miyán-tántáá'á aambá fáí'makaawata póta ímba wénaumne
 séwánana ⁹minááiigó aantemba aneka'á séna Maníkó kawé-tántáá'é
 siyáin-tantaatafe ímba aambá fáí'makaawe siyó súwa'a ¹⁰kaumbo-
 í'a kaainkáámbá awánááwánana wíyómpa'a minámpántá iyáiyee.
¹¹Minúwóiyáámbá Sísááríyaafakemba kaumbo-wáási kentáá'a ti'marówi
 tumbá ¹²Maníkóní ámútanko simásimena séna ímba kae'-ímáyáá
 indá miwísé'a waaó súwa'a kówánasa Yópaafakemba maankwáási
 afa'mórée-waasi Ísun-aaimo ísááwi suwíyórówata Sísááríyaa-naopata
 Kóníríyasini naaúmpata kówánana ¹³simásimena séna Maníkóní kísau-
 waasigo wíyómpakewi kesí naaúmpa'a kumbéraisá'a awánáúnana séna
 ti'márénasa Yópaa-naopakemba moóráwígon-awí'a Sáímoni Pítaamba
 koaíyéwana ¹⁴téna aai tawésimatimina'a ewará ení akúnkwará'á
 seyaafá'á wéisewana Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba
 kawé'-ámpá'á métinkainiye wíyómpakewi siyáiyee Kóníríyasi súwa'a
¹⁵aai wésewanana Maníkóní Ufaen-ámútánkó aifa'ó kentááfímbó
 kunkáintemba miwífímbá miyá úwa'a ¹⁶awáné'a moórá-aii sááka'a
 makáumne. Ááema Fasi'aénkó séna Yóni nombó maitínkaraimbanifo
 Maníkóní Ufaen-ámútánkó kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye
 Fasi'aénkó siyáin-aii sááka'a makáumne. ¹⁷Énifo kesáá Fasi'aénkó Ísu
 Káráisitín-aaisafeta simankúnkúnta ówánanasa Maníkó wení ámútambo
 símakaintenta fí'onkaa-waasi miwí miyá owa'á awánaraumpo kemá
 Ísuni kísau-waasi pó'a nombó máúmba ímba aambá faiyówánasa

úwoi nombá maiyáawe Pítaa súwasa ¹⁸ mináái isésa aaisambó áúmbe ifátuwesa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa Maníkó miyá éna ímbe Yúndaa-waasi aantemba aaisá wésimasimifo fí'onkaa-waasiwara'a wésimatimisasawara'a miwítí sáwí-imayaa tínaaemba uwámesa Maníkámp'á tésa aúí'a úmai maé'mae'a onááwe siyáawe.

Ántiokufakemba Ísuni waási-taai.

¹⁹ Ááéma Sítifenimba tufúwana puwúwasa fí'on-kwaasi Ísuni aampa'ó kun-kwáási sáwí'a uwátínkówasa wété uráamba tuwímbai Fínisiyaa-marafa'a kuwasá tuwímbai Sáíparasi-marafa'a kuwasá tuwímbai Ántioku-naopa'a kuwasá miwí minkáúmbó-máráfá'ó méron-kwaasi Yúndaa-waasi aantemba Ísun-ai kosimátimesa ²⁰ miwífínkémbá tuwímbai Sáíparasi-marafakewi tuwímbai Sáíríni-marafakewi miwí Ántioku-naopa'o koméronka'a Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiyewara'a Fasi'aénkó Ísuni ásé-ai kosimátimuwana ²¹ Fasi'aénkóní fasi'aémbá miwísé'a wérowasa sáwífa'-waasi Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa wempá'á tiyáawe.

²² Ántiokufaken-kwaasi Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa wempá'ó tiyáan-ai suwasá Fasi'aénkóní waási Yérúsaremufa'o méron-kwaasi mináái isésa Páánápáasimba ai'márówana Ántioku-naopa'a wémena ²³ koména Maníkó kawé'ó uwátínkaromba tuwánéna aamoí éna óraaka simátiména séna kentirumbá fasi'ámai Fasi'aénkóntáfé'a méraaro séna ²⁴ Páánápáasi kawé'-wáási úwana Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Fasi'aénkómp'á amankúnkúmba fasi'ámai éna aaí simátíma'maena iyúwasa sáwífa'-waasi isésa Fasi'aénkómp'á tiyáawe.

²⁵ Uwaná Páánápáasi Sóromba ayaafái úmaena Táásási-naopa'o kúmbe ²⁶ koawánéna koái'maena Ántiokufa'a tésarai moórá-aatai tamaisuwésarai Fasi'aénkóní waásise'a mésarai sáwífa'-waasi tatúwaandu untembá Ísun-ai simátíma'maesarai iyúyasa Ísuni aampa'ó kuwáísáfésa sésa Káráisitini waásiye suwaná aifa'á Ántiokufa'a mináái paápé uráiyé.

²⁷ Mináái paápé úwana minkánáá tuwímbai Maníkón-aaimo simátímakowi Yérúsaremufa'a tuwésa wémesa Ántiokufa'a kuwaná ²⁸ miwífínkémbá moóráwígon-awí'a Ákápáasi iyáfasinena Maníkóní ámútanko wesé'a mérowana séna óraa'-aawai seyaafá'-áémp'á táiniye siyónka'a póna ánaaemba Rómu-kamaniti kawáágón-áwí'a Kíróndíyasi méronka'a minááwái paápé uráiyé. Ákápáasi mináái súwasa ²⁹ isésa Ísuni aampa'ó kuwái moórámora sésa óntamba túwaandu úmai Ísun-aaimo isááwi Yúndiyaa-marafa'o méraan-kwaasi timénae sésa ³⁰ miyá ésa minóntámbá Páánápáasinte Sóronte tímúwasarai maimaésarai wémesarai Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi mátímakaaye.

Aneka'á sáwí'o uwátínkaraan-ai.

12 ¹Minkánáá Érotin-anáwainko araámáó Éroti Yúndaa-waasiti kawáágó ména Ísuni aampa'ó kuwái tuwímbai sáwí'a uwátinkena ²moóráwigomba ai'marówana Yóni awaaón-áwí'a Yémísimba kota'ótokena anuwarambá kambísásuwowana puwúwasa ³Yúndaa-waasi aamoí uwaná Éroti awánéna aamoí uwásinkaiwae séna moóráwigomba ai'marówana Pítaamba kota'ótokaiye. Yúndaa-waasi ímbo intóráintantaa'wara-pereti agáún-kanaa Pítaamba kota'óto'maena ⁴ándáfa'a máánkowasa siyáánkain-úmai afa'móráe-i-waasi wenká'á káráwiyowasa éiyain-eiyain-kwaasi kóyááka-tayaaka úmai káráwiyuwasa Éroti séna Maníkó Yúndaa-waasi tíyótairsemo í-tánón-kánáá tai'áína'a Pítaamba áí'mae'a Yúndaa-waasi túranka'a aaifimbá maenké'a tufuwónaumnemo súmba ⁵Pítaa ándáfa'a mérowasa Fasi'aénkóní waási Fasi'aénkómpá'á inái símai Pítaamba áwa'nai uráawe.

Pítaamba ándáfakembo faú'ánkarain-ai.

⁶Inái sésa Pítaantafesa ísámai áisai uwaná aafáyáaraamba Éroti Yúndaa-waasi túranka'a Pítaamba aaifimbá maiyankánaumne súwana káfé'-no'waankaamba Pítaamba aiyayaanka'a kárá'umakesa kae'-í-wáásí séfasefa'a méroyana Pítaa aún-kwaigúwasarai kae'-í-wáásí ontará'á káráwiyoyana ⁷minúwóiyáámbá Fasi'aénkóní kísau-waasigo wíyómpakewi kumúwana ándá-naumpa'a sán-kówana Pítaan-ayóiyá'á tufuwéna aúsúwana íyáfasinowana séna úwoiya íyáfasinaao súwana Pítaa ayáámpinken-anda weyááríka'a faú'wena marapá'á kumúwana ⁸wíyómpakewi séna ení á'wáánkau uré enaísamai ánáamba maimái uwó súwana miyá úwana ení paákákén-únánkwátói kuférénakai kesékai koyó súwana ⁹Pítaa ándá-naumpakemba wenánaemba kuména ímba waásin-iyé-imayaa uráifo kaaimbá awánáúmne-imayaa éna ¹⁰i-wáásímó méron-ontara'a kúwáákesarai minkákémbá moórá-ontara'a i-wáásímó méron-ontara'a kúwáákesarai minkákémbá ándáfakembo naaópa'o kónae owasamó titinkáán-ontara'a fasi'aén-óntará'á kúmúyana weyááríka'a tigúwasarai kuwákárúwesarai aampa'á kuyaná minúwóiyáámbá wíyómpakewi Pítaamba auwéna áwiyokuwana ¹¹Pítaa imáyáa éna séna ímba kaaimbá awánáúmpe érai'a Fasi'aénkó wení kísau-waasigomba ai'maráísana kuména Éroti sínkamine isaná ayáámpinkemba kuntafísuwaisa'a túne. Yúndaa-waasiwara'a sínkamonaesamo ombá kuntafísuwaisa'a túne Pítaa siyáiyé.

¹²Pítaa minímáyáá uwásuwena Máriaani naambó wéropa'a wéna Yóni-Máákaani anówani naambó wéropa'a kúwasa sáwífa'-waasi mindáúmpá'á túwaandu ésa Pítaantafesa ísámai Fasi'aénkómpá'á inái wésuwana ¹³mindánkóní

ontamá paupau súwana moorá-arasi mindáúmpá'ó kisaumo maún-arasigon-awi'a Róta ontará'á kuména ¹⁴séna náawa'ono súwana Pítaa séna kemá úne súwana Pítaan-amóisáúmba iséna kunaamoí éna ímbo ontamó tiyankómba awaantanténa sáwífa'-waasi isimátimena séna Pítaa ontará'á méraiye súwasa ¹⁵miwí sésa emá uwóí'a éma karo'á séne suwaná minárásígó aneka'á séna érai'a Pítaa ontará'á méraiye súwasa miwí sésa Pítaan-amankon-iye ¹⁶suwaná Pítaa ontamá óraaka'a paupau súwasa iséna ontá kuntiyésa awánomba wemá Pítaa úwasa táatafesa uwaná ¹⁷káikarewa'a simátiméno simásuwena séna Fasi'aénkó ándáfakemba kembá sí'maena aampa'á másiyuwaifo Yémísine Ísun-aaimo ísáán-kwaasiye kosimátiméro Pítaa simátimena tiyuwéna fí'on-daopa'a kuráiyé.

¹⁸Kúwasa aafáyáara'a i-wáásí Pítaambo káráwiyowi awánomba ímba mérowasa kantúmba marésa Pítaa nááfara kóuraiyo suwaná ¹⁹Éroti iséna Pítaamba ayaafái oró súwasa ayaafái uwááesa ífátuwowana Éroti miní-wáásí aafimbá maitinkéna séna tínkamoro séna tuwímbai ti'marówasa tínkamuwasa púwúwana Éroti miyá uwásuwena Yúndiyaa-marafa'a tuwéna kuméména Sísááriyaa-naopa'a kumbéraiye.

Érotimo pukáin-aaí.

²⁰Éroti Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Táyaa-naopaken-kwaasiye áfááraumai aaisambá tiyúwasa minkáé'-náópaken-kwaasi tatúwaandu ésa sésa Érotimo káráwiyai-marafakemba kentáásí tómbá wémaumne sésa mináái símai kawé'á ónae sésa Érotimpa'o tumbá wení naaka'ó káráwiyowin-awi'a Párasitasimba másimamuwana isówasa minááísámbá másimai tukáawe.

²¹Minkákémbá Éroti óraa-kanaa úwana wenká'ó káráwiyowini unáánkwátói úmaena káráwiyowi maé'mae'o úpa'a iména ayáátáá'-aai wésuwasa ²²Érotimba símai arumbá torésa sésa ímba waásigo sífó maníko siyé óraaka suwaná ²³Éroti minááísáféna ímba Fasi'aénkó úmpo úwoi-waasi úne séna aúpá'á tuwówana maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi tufúwana ufónkwanko arumbá unkutúwana pukáiyé.

²⁴Puwúwasa Fasi'aénkóní waási Maníkón-aaí kosimátin-tasimatin-uwasa iséna érai'e sésa Fasi'aénkómpá'á tiyáawe.

²⁵Ántiókufaken-kwaasi Yérúsaremufaken-kwaasisafesa óntamba timénaumne siyómba pósarai Páánápáasiye Sóroe wétimuyana minkísáú tai'ówasarai ifó'-wáásígón-áwí'a Yóni-Máákaamba áí'maesarai Yérúsaremufa'a tuwésarai wémesarai Ántiókufa'a kuráiyé.

Maníko Páánápásinte Sóronte kisaumo tímakain-aaí.

13 ¹Ántióku-naopa'a Fasi'aénkóní waásifinkemba Maníkón-aaí wésimatimen-kwaasiye uwáítái'o un-kwáásiyé mésa mooráwígon-

awi'a Páánápáasi úwana moóráwigo fafután-kwaásígón-áwí'a Símiyoni úwana moóráwigo Sáíríni-marafaken-kwaasigon-awi'a Rúsiyasi úwana moóráwigo-awi'a Mánéyeni wemá Éroti kawáágóni naaúmpa'o maé'éiwai úwana moóráwigo Sóro úwana úmai mésa ² moórá-kanaa Fasi'aénkóní waási Maníkón-ímáyáá mósá marésa tómbá ímba nésa inai aantembo sunká'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó simátimena séna Páánápáasinte Sóronte kesí kísaura'a íyáfasintinkaraumpo mindárai tiyúwáaro súwasa ³ tómbá ímbo nombá inai aantemba sésa Maníkóní kísaurai máíwae sésa tine'á tiyáántamba ta'ótoresá ti'márówasarai kurááye.

Sáíparasi-marafa'o kosimátímakaayan-aai.

⁴ Maníkóní Ufaen-ámútánkó Páánápáasinte Sóronte ti'marówasarai Yóni-Máákaamba áí'maesarai Ántíoku-naopa'a tuwésarai Sérúsiyaa-naopa'a kumésarai uwí-nónkóní afufumpim-báráfá'á áwí'a Sáíparasi-marafa'a kónae sésarai nompín-táómba ta'ótoresarai íyátesarai wémesarai ⁵ Sáíparasi-marafa'a Sárámisi-naopa'a mindómpín-táómpinkemba kumésarai Yúndaa-waasiti ámáán-daumpimpa'a Maníkón-aai simátíma'maesarai kuyaná Yóni-Mááka túwa'nai úmaena kúwasarai ⁶ kawé'-áái simátíma'maesa marapá'á wémesa Péfosi-naopa'a kuwaná moóráwigo mindáópa'a Yúndaa-waasigo ména wenáwí'a Pááyísási Kíríki-taafinken-awi'a Érímasi aitambá éna fintómó ún-kwaasi póna karo'á séna Maníkón-aai simátimundawi úne súwana ⁷ moóráwigo kámáni-kawaagon-awi'a Sésiasi-Porasi ména kawé'-ímáyááwárá'-wáási póna Maníkón-aai isánae séna Páánápáasinte Sóronte táántowana Érímasi aitambá éna fintómó ún-kwaasigo kámáni-kawaagoe aasiyaási maé'mae'o úwai mérowana kámáni-kawaago Páánápáasinte Sóronte táántowasarai tuyaná Érímasiwara'a téna ⁸ mindárai-taai tasímai taráísuwena kámáni-kawaago Ísun-aaisafena amankúnkúmba ifó séna mindárai-taai tasímai taráísuwowana ⁹ Sóro moórá-awi'a Póro Maníkóní Ufaen-ámútánkó wempímbá óraa'a uwánkowana Póro fintómó ún-kwaasigomba káá'a afuwéna ¹⁰ séna waántáwankon-aráá'a po kawé'-ánkóní namuro-wáási éma seyaafá-sáwí-ímáyáágó empímbá óraa'a uwánkáimba po Fasi'aénkóní kawé'-ámbá sáwí'o úmae iyóndasafena ¹¹ káfé'a Fasi'aénkó ení méyámbá amína aúramba kafí'wína tuwímbai-kanaa sámó káinda ímba awánáinone Póro súwana minúwóiyáámbá Érímasin-aúrampa'a kumeu'á uwágúwana siyáán-to'maesamo níyane séna waási tiyaafái úmae wénuwana ¹² kámáni-kawaago Fasi'aénkón-aai iséna áatafena éna Fasi'aénkómó úmba awánéna séna Fasi'aénkón-aai érai'-aain-iye séna amankúnkúmba uráíye.

Písíndiyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'o kurááyan-aai.

¹³ Póro wesé'o wénuwaise Péfosi-naopa'a tuwésa nompín-táómba ta'ótoresá íyátesa wémesa Pámpíriyaa-marafa'a Pékaa-naopa'a

mindómpín-táómpinkemba kúmúwana Yóni-Mááka tiyuwéna Yérusaremufa'a kóúwasarai ¹⁴mindárai marapá'á wémesarai Písíndiyaa-marafa'a Ántioku-naopa'a wésarai Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaara'a Yúndaa-amaan-daumpa'a mara'á iméroyasa ¹⁵aúfáífinkemba Maníkóni ámáámba Mósesese agaimakómbe simátimesa Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakón-aai simátímúwasa Yúndaa-amaan-kawaa-waasi moóráwigomba ai'márówana mindáraifa'a téna séna kentáásí waásiyaiyo aaimó wérainakaimo ékai kentáásí imáyáa símai asésinkaakaiyo súwana ¹⁶Póro íyáfasinena séna ísáaro. Kesí Ísareri-waasiye fí'onkaa-waasi Maníkón-ímáyáámó mósá márááwiye ísáaro. ¹⁷Naaófá'á Ísareri-waasiti Maníkó kentáá síwá'násafena séna kesí waásin-owe súwasa fí'on-kwaasiti marafá'á Ísípí-marafa'a mésa sáwífa'-waasi agáúwana Maníkó wení óraa-fasi'aemba wérontafena Ísípí fakemba tí'maena ¹⁸máásai-marafa'a mátinkowasa sáwífa'-aatai 40 aatai wénesa aasiyaasí Maníkóntáfésa sáwí-imayaa umbánifo Maníkó miwíyá'á káráwiyena ímba tiyuwówasa ¹⁹Kénaani-marafa'a afakaeté-marafakenkwaasi moórá-mora úmai mérowana Maníkó tínkambaena wéiyuwasa tuwímbai putásowana miwítí maramá maimaéna wení waási Ísareri-waasi mátimuwasa ²⁰mimbárafá'á mésa sáwífa'-aatai 450 aatai maiyáawe.

450 aatai máúwana Maníkó moórá-mora-waasi kawáá-kísúurá'á íyáfasintinkafa'a kúwana Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Sámúwéri íyámauwasa miyán-káwáá-wáásí tai'ásowasa ²¹Ísareri-waasi Maníkó ímba kentáárá'á káráwiyinkwae sésa kentááfínkémbá moóráwigomo éna kentáárá'á káráwiniye suwaná Maníkó séna Pénisaminin-andafakewi Kísín-ááninkon-awi'a Sóro káráwiyi-kisau máníye súwana minkísáú wémaena 40 aatai maisuwówana ²²Maníkó minkísáú Sórompakemba Yésín-ááninkon-awi'a Téftimba amúwana maúwana séna Téfti kemó súndantemba wéifo aamoí uwánkaumne Maníkó siyáíye. ²³Naaófá'á Maníkó séna Téftin-andafakembo ánaaembo íyáfasinankaandawi wemó éna Ísareri-waasi sáwí'o úmáimo mérempinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye siyáimba Ísuntafena minéráí'-áái siyáíye. ²⁴Ísu ímba seyaafá'-wáásí túranka'o paápé urónka'a Yóni nombó maitinkówi seyaafá'-Ísaréri-wáásísáféna simátimena séna kentí sáwí-imayaa tínaaembo uwáme'o Maníkómpá'ó tíya'o é'a nombá maitinkánaumne súwasa miyá uwaná nombá maitinkéna ²⁵wení kísau ampáánká'á tai'áíne úwana simátimena séna kentí imáyáagomo kentáfé'o nááwa'iyomo sembá wéamu'maraawi ímba kemá úmpo kesínaaembo tándawi wemá óraako kembá íyáákaraifo wemó aaimó síndara'o kemó sendá sáwí'an-íye Yóni siyáíye

Póro siyáíye.

²⁶Póro simátimena séna kesí waási Émbaramun-andafaken-kwaasiye fí'onkaa-waasi Maníkón-ímáyáá mósá marááwiye ísáaro. Sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'ó métínkáimba kentáásáféna Maníkó siyáiyé. ²⁷Yérúsaremufaken-kwaasiye miwítí kawáá-wáásiyé sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métínkainiyemo siyáin-aaí Ísuntafesamo siyáamba ímba ímáyáa uráawe. Aasiyaasi-kánáá ámáán-aaimo ísón-kanaa Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakón-aaí aúfáífinkemba toráumai suwasá isésa Ísuntafesamo siyáamba ímba ímáyáa uráafo tufúwana pukáifo mináúfáífínkén-áái paápé uráiyé. ²⁸Tufuwíyan-ambo saafá umbá ímba sáwí'a uróntafesa Páíratintafesa úwoi sésa tufuwínone siyáawe. ²⁹Maníkón-aaí aúfáífimba Ísun-aaí agaimakómba seyaafá'á miyá uwasá aaraa-táiyákémbá maimáí óntan-aifimba máutamakowana ³⁰Maníkó pukómpinkemba íyáfasinankowana ³¹ayáátááka'a moórá-mora-kanaa wení waási túranka'a paápé uráiyé. Ímbo tufúkónka'a Kárírifakemba Yérúsaremufa'a wesé'o kuráawi pukómpinkemba íyáfasinenamo moórá-mora-kanaamo paápé urómba minkwáási awánésa sésa awánáúndasaawe isáúndasaawe Ísareri-waasi kosimátíma'maeta kónae sésa kuráamba minkísáú paaí wémaewe. ³²⁻³³Páánápáasiyekai minásé-áái simátíméyanekai túye. Maníkó kentáá síwá'násafena miyá ónaumnemo siyáimba kesáámó méraunda-kanaafinta miyá éna Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankaraiye. Mináái imó agaimakón-aufaiimba kaepímbá agaimaréna séna
emá kesáánimba óna'a
kesí kísaura'a ánkaraumne
agaimaréna siyáiyé. ³⁴Maníkó wembá pukómpinkemba íyáfasinankaraimba póna ímba aneka'á puwínana áúma kawáá'índasafena Maníkó séna
Téfítintafe sé'a érai'a kawé'á uwánkanaumne siyáúndantemba embá kawé'á uwánkanaumne
Maníkó siyáiyé. ³⁵Moóráfa'a imó agaimakón-aufaiimba agaimaréna séna
Maníkó wení kawé-kísáú-wáásígómbá ímba auwáínana áúma kawáá'íníye
agaimaréna siyáiyé. ³⁶Mináái ímba Téfítintafena siyáífo Téfíti Maníkóní kísau wémaena puwúwasa maimaésa aítwá'námo utámakompimba máutamarowana áúma kawáá'uraifo ³⁷Maníkó Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankarowimba wenáúma ímba kawáá'uraiye Póro siyáiyé.

³⁸Póro simátimena séna kesí waásisono.

Ísamai kawé'án-oro. Ísu pukómpinkemba íyáfasinankaraiwaintafena waásiti aoisaambá maitiyuwáíníye Maníkó siyáiyé. Minááiímó

simátimunda ísámai kawe'án-oro. ³⁹Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo arááiwáéwimo ombá minámáánkó kentí aoisaambá ímba maitiyuwáinana arupíse úmai méraawin-owe Maníkó ímba sínífo Ísumo éna wenááisafesa timankúnkúmbo íyawiti aoisaambá maitiyuwáinana miwísáféna arupíse úmai méraawin-owe Maníkó síníye. ⁴⁰Miyáumai Maníkón-aaimo simátímakowi siyáan-aaigo kempá'á tifó sé'a káráwimai kawe'án-oro. ⁴¹Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi agaimarésa sésa érai'-aaisafe'a símai sáwí'o on-kwáásí ísáaro.

Kembiwímó méraiyan-kanaa kísau máenda minkísáúmó awáné'o ímbo kempá'ó té'o

é'a úwoi puwónááwe. Minkísáúsáfésamo simátimiya'a minááisáfésa ímba

timankúnkúmbo ónááwe

sésa agaimarésa siyáawe. Mináái kempá'á tifó sé'a káráwimai kawe'án-oro Póro siyáíye.

⁴²Mináái simátimena Póroe Páánápáasiye áamáán-daumpakemba máápa'a kumónae uyasá waási sésa aneka'á áamáán-aaimo ísáán-kanaa tínakai mináái másíyata ísáano ⁴³simásuwesa máápa'a kúmúwasa sáwífa'-waasi Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasi Yúndaa-amaan-ampa'o kuwáiyé Póronte Páánápáasinte tirááíwa'maesa kuwasaráí sésarai Maníkó úwoi kawe'á uwátinkainifo fasi'ámai wení aampa'á koró siyááye.

⁴⁴Suyaná Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaa túwasa mindáópaken-kwaasi seyaafá'á Fasi'aénkón-aaí isánae sésa Yúndaa-amaan-daumpa'a imérowasa ⁴⁵Yúndaa-waasi tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa mináái arááiwáéfo sésa Póronte Páánápáasinte karaánáá'a tinkésa karo'-áái séye sésa símai taráísúwasarai ⁴⁶miwí táároi ímbo inkáísúyamba óraaka sésarai aifa'á érai'a Maníkón-aaí simátimuyamba mináái tínaaemba uwáme'a ímba sínkáíye sembá pó'a aúí'o úmaimo maé'mae'o ondá uwófi'a ónaumne-imayaa ombá pókai tauwerékai fí'onkaa-waasi Maníkón-aaí kosimátiméyauye. ⁴⁷Ááéma Fasi'aénkó simásimenasa séna

emá fí'onkaa-waasi sáma kátinke kesáái simátímínasa kesí aambá awánáíya'a

seyaafá'-márafákén-kwáásí sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métinkanaumne

Maníkó mináái simásímakaimba pókai fí'onkaa-waasi wenáái kosimátiméyauye Póro siyáíye.

⁴⁸Póro súwasa fí'onkaa-waasi isésa Fasi'aénkón-aaisafesa aamoí ésa tirunkó kawe'á úwana Maníkó séna kesí waási é'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe súwasa miwí Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmbo uráawe.

⁴⁹Fasi'aénkómpá'á timankúkúmba ésa mimbárafá'á Fasi'aénkón-aaí kosimátin-tasimatin-uwásá sáwífa'-waasi ísówasa ⁵⁰Yúndaa-waasi Póronte Páánápáasinte tirumbá sáwí'a uwátinkesa aare túwí'o wéron-inimba Yúndaa-amaan-aaímo fasi'ámáímo méron-inine mindáópaken-ora'-waasiye tirumbá tórówasa Póronte Páánápáasinte sáwí'a uwátinkesa aaisambá tiyésa miwítí marafákémbá ti'mátuwowasaraí ⁵¹Maníkó minkwáásí ímba aamoí uwátinkainiye-aiyowai'a ésarai tísamaifakem-barama uwá'maresaraí Ántíoku-naopa'a tuwésaraí Áíkóníyamu-naopa'a kuyasá ⁵²Ántíoku-naopa'a Ísuni aampa'ó kun-kwáásí mérowana Maníkóní Ufaen-ámútánkó miwífímbá óraa'a uwátinkowana tirunkó kawé'á uráíye.

Póroe Páánápáasiye Áíkóníyamu-naopa'o kurááyan-aaí.

14 ¹Póroe Páánápáasiye Áíkóníyamu-naopa'a wésaraí ááémo urááyantemba Yúndaa-amaan-daumpa'a imésaraí ásé-aaí óraaka simátímúyasa isésa sáwífa'-waasi Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye Ísun-aaisafesa timankúkúmba uwásá ²tuwímbai-Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa tínaaemba uwámesa ímbo timankúkúmba uwáí Póronte Páánápáasinte sáwí-aaí simátínkówasa fí'onkaa-waasi isésa mindáraiye Ísun-aaímo ísówiye tirumbá sáwí'a uwátínkówasa ³mindárai ayáátááka'a mindáópa'a mésarai miwí táároi ímbo inkáísúyamba Fasi'aénkón-aaí óraaka simátímúyana Fasi'aénkó waási úwoi kawé'ó uwátínkáimba awánáíwae séna mindárai wení fasi'aémbá timúwasaraí ímbo awánaron-kisau kawé-kísáú máúyasa ⁴mindáópakewi kaeká tuwínkaa'-ésa tuwímbai Yúndaa-waasi-taaisafesa érai'e suwasá tuwímbai aantá-waasi-taaisafesa érai'e siyáawe.

⁵Suwasá fí'onkaa-waasiye Yúndaa-waasiye miwítí óraa'-waasiye túwaandu ésa tínkamona-aaí sésa óntantamba Póronte Páánápáasinte tínkamona-aaí suwasaraí ⁶mináái isésaraí kawé'ó íyapa'e sésarai Ríkióniyaa-marafa'a wésaraí Rísítara-naopa'e Tépi-naopa'e fí'o-fi'on-daopa'e ⁷ásé-aaí simátíma'maesaraí kurááye.

Rísítarafa'e Tépifa'emo kurááyan-aaí.

⁸Moóráwigo Rísítara-naopa'a anówan-arumpinkemba aísamai sáwí'o uwáguromba ma'ánkarowana ímba aintómbe ááémo maúnka'a ména ⁹Póro wésimatimun-aaí iséna érai'-aaí wésimba póna kawé'á uwásinkainiye-imayaa úwana Póro minímáyáámó úmba awánéna aráá'a afuwéna ¹⁰óraaka séna koku'á íyáfasinaao súwana íyáfasinkwena aamoí éna weyááríka'a marapá'ó kúmba ¹¹sáwífa'-waasi Póromo úmba awánésa miwí tááifinkemba Ríkióniyaa-taifinkemba sésa kentáásí maníkórái waásiyaan-úmai marapá'á kentááfímbá kumbéraye sésa ¹²miwítí maníkón-áwí'a mindárai simátinkesa sésa Páánápáasintafesa Súsiye sésa Pórontafesa

aaisé'lo simátímíwaiye sésa Émísiye siyáawe. ¹³Marukón-awáifá'á minkáró'-máníkón-áwí'a Súsi wení áamáán-damba wérowana minkáró'-máníkóntáféna ísámai póí'lo uwándon-kwaasigo purumakamá wémaena mowáán-aramba wétarare úmaena mindáókoni kusai-óntará'á mó marówasa sáwífa'-waasi miwítí maníkóntáfésamo póí'lo uwándaantemba miyáumai Ísuni aantá-waasiyaiya'a póí'a uwándánaemo ¹⁴sun-áái isésarai sáwí'an-iyé sésarai kentí unáánkwtóí tafétuwesarai tuwaantantésarai sáwífa'-waasifimba komésarai óraaka sésarai ¹⁵kenkáí nóra ónaera wéoo. Keráí kemó onten-kwáásí úye. Ásé-aii tasimátimuyamba miyán-káró'ó ombá tuwé'a érai'-Manikomp'a teró. Érai'-Maniko wíyóne marawé uwí-nóné mimpímbó wérain-tantaa'e úmarena fasi'aénkwáráwí méraiye. ¹⁶Ááéma Maníko úwoi tíyukowa'a kentí imáyáafinkemba seyaafá'-áémpákén-kwáásí wénesa ¹⁷miyá é'éimbanifo Maníko méraiye síwae séna aai sisaná aa'á téna tónko kawé'á isa'á wéne'a tirumpin-áámóí wéowe. Miyáumai awáné'a miyámó im-báníko méraiye síwae séna Maníko kawé'-í'a wéiye ¹⁸mindárai mináái suyasá seyaafá'-wáásí fasiyésa mindáraiya'a póí'a uwándánae suwasaráí ímba miyán-oro símai tuffimbaesarai íyúyasa ifátukaawe.

¹⁹Ifátuwowasa tuwímbai-Yundaa-waasi Písíndiyaa-marafa'a Ántíoku-naopakene tuwímbai Áíkóníyamu- naopakene tésa seyaafá'-wáásí tirumbá tórówasa isésa Póromba óntantamba tufuwésa é'a púwíye-imayaa ésa tafisímaesa mindáókoni awáifá'á mátúwówasa ²⁰Ísuni aampa'ó kuwáí taúkúresa awánowana íyáfasinena mindáópa'a wéna kowaúmba aafáyáara'a íyáfasinesarai Póroe Páápápaasiye mindáópa'a tuwésarai Tépi-naopa'a kurááye.

Síriyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'a aneka'ó kurááyan-aii.

²¹Póroe Páánápáasiye Tépi-naopa'a ásé-aii kosimátímúyasa isésa érai'e sésa Ísuni aampa'á kuwasaráí mindárai Rísítara-naopa'a aneka'á kurésarai minkákémbá Áíkóníyamu-naopa'a kurésarai minkákémbá Písíndiyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'a aneka'á kurésarai ²²miyá úmae wénesarai Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmbo uwáí miwítí imáyáa fasi'átinkesarai sésarai Ísuni aampa'á fasi'ámai koró sésarai Maníko wení waásimo kawáánipa'o kónae sé'lo é'a minámpá'á umbaimó tain-ámpá'á kónááwe sésarai ²³miyáumai mindáópaka'a wénesarai Fasi'aénkóní waásifinkemba miwítí óraa'-waasi íyáfasintinkafa'a kuyasá Maníkón-ímáyáá ésa ímba tómbá nésa inai aantemba wésesa mindárai Fasi'aénkómpá'á timankúnkúmbo uwáísáfésarai Fasi'aénkó káráwitinkamae iyíniye simátímakaaye.

²⁴Simátimesarai Písíndiyaa-marafa'a kóyáákesarai Pámpíriyaa-marafa'a wésarai ²⁵Pékaa-naopa'a komésarai ásé-aii kosimátimesarai

minkákémbá Átériyaa-naopa'a kumésarai ²⁶ nompín-táomba ta'ótoresarai íyátesarai témesarai Síriyaa-marafa'a Ántíoku-naopa'a aneká tiyááye. Ááéma mindáópa'a Fasi'aénkóní waási mindáraisafesa Maníkó túwa'nai úmaena iyínífo wení kísau komáékaiyo siyówasarai minkísáú komaisuwésarai tiyááye.

²⁷Ántíokufa'a tuyasá Fasi'aénkóní waási tatúwaandu uwasarái Maníkómó simátimuntembo urááyan-ai sésarai Ísuni aampa'ó fí'onkaa-waasi aráátímúyasa minááísáfésa timankúnkúmba ésa minámpá'á kowé-áái tasimátimesarai ²⁸ mindáópa'a Ísun-aaimo ísówi ayáátáaka'a méraaye.

Yérúsaremufa'a túwaandu ésamo siyáan-ai.

15 ¹Ántíoku-naopa'a méroyasa tuwímbai Yúndiyaa-marafakemba Ántíoku-naopa'a komésa Ísun-aaimo ísówisafesa sésa Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo ímbo isé'o túmo kárámai araénáembo íyanamo éna Fasi'aénkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á ímba métinkainiye suwasarái ²Póroe Páánápáasiye minááísáfésarai aaisambá tiyésarai wesimán-kwesiman-esa Ántíokufakewi Ísun-aaimo ísówi sésa Yérúsaremufa'a aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasiye minááísáfé'a kotísai oro sésa Póroe Páánápáasiye tuwímbai-waasiye ti'márówasa kuráawe.

³Fasi'aénkóní waási ti'márówasa wémesa Fínísiyaa-marafa'e Sámériyaa-marafa'e naaó'-nao'a komérowasa Ísun-aaimo ísówi túwaandu urówi simátimesa sésa fí'onkaa-waasi Ísun-ai isésa timankúnkúmba ésa méraawe suwasá isésa tirunkó kawé'á úwasa ⁴naaó'-nao'a simátimesa wémesa Yérúsaremu-naopa'a komérowasa aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiye miwítí óraa'-waasiye tiyáámba timésa aamoí uwasá Maníkó kísauimo tímakain-kisauimo maiyáan-ai másimatimuwasa ⁵isésa tuwímbai Ísun-aaisafesa timankúnkúmba umbánifo ámáán-kawaa-waasiti aampa'ó kuwáí íyáfasinesa sésa fí'onkaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba owí Mósesé simátímakon-amaamba isésa túma kárámai araénáemba orómá kosimátíméro suwasá ⁶aantá-waasiye óraa'-waasiye sésa mináái túwaandu uréta imáyáa úmaisa senó siyáawe.

⁷Uwasá túwaandu urésa ayáátáaka'a mináái suwaná Pítaa íyáfasinena séna kesí waásisono. Fí'onkaa-waasi ásé-ai isésa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba íwae séna ááéma Maníkó kempínkémbá íyáfasisinkena si'marówa'a kosimátimewanasa isésa érai'e siyáawe. Kemá mináái é'a ísaraawe. ⁸Maníkó seyaafá'-wáásítí imáyáa tuwánéna fí'onkaa-waasisafena séna kesí waásin-owe séna Ufaen-ámútámbó símakainten-úmai miwíwárá'ó tímakaimba awánaraumne. ⁹Maníkó

Yúndaa-waasisa fí'on-amba ímba aráásimenasa fí'onkaa-waasi ínta fí'on-amba aráátimena wéifo Maníkó seyaafá'-wáásísá mimbórá-ántá wéaraasimiye. Miwí Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo ontáféna miwítí sáwí-imayaa maitiyuwéna kawé'-ímáyáá uwátínkaraiye. ¹⁰Mósesen-aigo kentáá síwá'nása umbai tiyówasa ímba kanaa'á arááíwakaawe. Kentááwará'á miyá isatá ínta kanaatá wéaraaiwaumne. Mindásafesa fí'onkaa-waasi Ísuni aampa'ó kowísáfésamo Mósesen-aai arááíwáéro síyasamo ésa umbai-ámbá arááíwaenaawe. Miyámó íyanamo éna Maníkó aisambá sína'a ímba miyá ónááwe. ¹¹Fasi'aénkó Ísu úwoi súwa'nai enasa sáwí'o úmaimo méraundafinkenta kawé'-ámpátá méwésinkaiye. Mináásáféta érai'esa sénáisiye miyámó wéintenta fí'onkaa-waasiwara'a miyá wéiye Pítaa siyáiyé.

¹²Pítaa súwasa isésa seyaafá'nánká érai'a siyé sésa ímba aai suwasaráí Póroe Páánápáasiye Maníkó tímakain-kisau fí'onkaa-waasifimbo minkísáú maiyááyan-aai simátimesarai Maníkóní kísau ímbo awánaraan-kisau kawé-kísáúmó maiyááyan-aai ¹³simátímúyana Yémísi séna kesí waásisono. Kesáái ísáaro. ¹⁴Ááema Maníkó fí'onkaa-waasisafena imáyáa éna minkwáásíffinkémbá tuwímbai íyáfasintinkena séna kesí waásin-owemo siyáin-aai Pítaa káfé'a simásimakaiye. ¹⁵Maníkón-aai simátímakowi mináái aúfáifimba agaimarésa sésa

¹⁶Fasi'aénkó séna ánaaemba kumé'a Téfitini naambó tawísísukaamba kunuwásuwanaumne. Sáwí-tantaa'wara'a kawé'ó kunuwásúwáanda pósa ¹⁷fí'onkaa-waasi kempá'á ténááwe. Kesí waásin-owe sendawí kempá'á ténááwe séna

¹⁸Fasi'aénkó mináái naaófá'á siyáimba isaná káfé'wara'a miyá wésiye Yémísi siyáiyé.

¹⁹Yémísi simátimena séna Fasi'aénkó siyáin-aaisafe'a imáyáa é'a sé'a fí'onkaa-waasi Maníkómpá'ó ten-kwáásí umbai-kísáú ímba timénaumpo ²⁰aúfái agaimái timéta séta karo'-máníkontáfésa imáyáa ésa pó'í'o uwándaamba mimpóí ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró. Póíma tufú'newana wení naaemá ímbo kumíndamo úwoimo wéraina'a mimpóí ímba naaró. Naaewará'á ímba naaró. Mináái aúfáifimba agaimaráumpo toráumai ísáaro. ²¹Ááemo maé'ón-kwaasiye káfé'o méraan-kwaasiye ayáátááka'a aasiyaasí ámáán-aaimo ísáán-kanaa mináái Mósesen-aai simátíma'maesa kuráawe. Mindásafeta aúfáifimba agaimaráumpo toráumai ísáaro Yémísi siyáiyé.

Aúfái agaimái fí'onkaa-waasimo tímakaan-aai.

²²Súwasa aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiye miwítí óraa'-waasiye sésa kanaámpóta kentááfímbá tuwímbai ti'maráanasasa Póroe Páánápáasiye Ántiokufa'o wíyapa'a miwísé'a wíwae sésa miwífínkémbá kae'-wáásí

túwí'a mósá makáan-kwaasiyai-tuwi'o sumbá mooráwigo Sáírásí úwana mooráwigo kae'-áwí'á Yúndasi Pásapasiye úmai ²³ aúfái timésa ti'márówasa kuráawe. Mináúfáífimbá agaimarésa maará siyáawe. Kesáá kentí waásisa úne. Aantá-waasiye óraa'-waasiye moorá-aaí sénaumpo kentáásí waási ísáaro. Fí'onkaa-waasi Ántíoku-naopa'e Síriyaa-marafa'e Sírisiyaa-marafa'o méraan-kwaasi ísáaro. ²⁴ Kentááfinkémbá tuwímbai kempá'á wésa ímbo simátímakaunda-aaí miwítí imáyáafinkemba kosimátímúwa'a isé'a tirunkó sáwí'a úwa'a umbaimó taráanta iséta ²⁵⁻²⁶ túwaandu uréta imáyáa éta mimbórá-áái símai kae'-wáásí íyáfasintinketa ti'maráúnasasa Páánápáasiye Póroe'a migóye. Mindárai kesí waásisa siruntá tímakaundanaraiye sínkamiyakai puwúyafó-imayaa ímba ésarai Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísau wémauye-imayaa ésarai fasi'ámai wémaeye. ²⁷ Yúndasinte Sáírásinte ti'maráúnasarai migóyamba pósarai aúfáífinken-aaiwara simátimiyan-aaiwara'a mimbórá-áái pósarai kosimátimeyaaye. ²⁸ Maníkóní Ufaen-ámútánkówé kesááwé mimbórá-áái símaisa ímba umbai-ááisá simátimumpo maanáúfáífinkén-áái simátimundasa ísáaro. ²⁹ Karó'-máníkóntáfésa imáyáa ésa póí'o uwándaamba mimpóí ímba naaró. Naaemá ímba naaró. Póimo tufú'newana wení naaemó ímbo kumíndamo úwoimo wéraina'a mimpóí ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró. Kesáámó súnda-aaimo isé'o é'a kawé'a ónááwe. Mináái taf'áiyé. Aúfái agaimái timésa siyáawe.

³⁰ Suwasá mináúfái timésa ti'márówasa maimaé wémesa Ántíoku-naopa'a kuwasá Fasi'aénkóní waási túwaandu urówasa mátímúwasa ³¹ mináúfáífinkémbá toráumai simátímúwasa kawé'-áái isésa tirunkó kawé'a úwasarai ³² Yúndasiye Sáírásiye Maníkón-aaí simátímakoyan-kwaasi ésa ayáátáák'a'a simátimesarai miwítí imáyáa arupise uwátímúyasa isésa fasi'owasarái ³³ tuwímbai-no'waamba miwísé'a méroyasa Ísun-aaimo ísówi sésa é'a kanaán-ifo ti'mákaan-kwaasifa'a kawé'-áái kosimátímékaiyo suwaná ³⁴ Sáírásí fí'on-imayaa éna mindáópa'a mérowasarai ³⁵ Póroe Páánápáasiye ayáátáák'a'a Ántíokufa mésarai mindáraise'a tuwímbai-waasi mésa Fasi'aénkón-aaí simátíma'maesa kuráawe.

Póroe Páánápáasiye'a tuwínkaa'o urááyan-aaí.

³⁶ Ánaaemba Póro Páánápásintafena séna naaó'-nao'a Fasi'aénkón-aaimo simátímakauyamba Ísun-aaimo ísaraawi kawerá úmaiya méraawai tuwánamaekai kóyae Póro súwana ³⁷ Páánápáasi séna Yóni-Máákaamba áí'mekai kóyae súwana ³⁸ Póro séna weséta téwáyana Pámpíriyaa-marafa'a kenkáí másiyuwena wení naaópa'a tauwékáimba pókai ímba áí'mekai kóyauye Póro súwana ³⁹ minááísáféna kaorésarai aaisa simásuwesarai mindárai tuwínkaa'-uwaná Páánápáasi Yóni-Máákaamba áí'maena nompín-táómba ta'ótoresarai íyátesarai wémesarai Sáíparasi-marafa'a kuyaná ⁴⁰ Póro Sáírásimba aiyówasa Ísun-aaimo ísówi inái simásuwesa

sésa Fasi'aénkó úwoi kawé'á uwátinkainifo kokaiyo suwaná Sáírásimba áí'maena kúmba ⁴¹Síríyaa-marafa'e Sírisiyaa-marafa'e naaó'-nao'a wénesarai Fasi'aénkóní waási túwa'nai úmaesarai kuyasá kawé'á uráawe.

Tímóti mindáraise'o kuráin-aai.

16 ¹Póroe Sáírasiye miyá úmaesa Tépi-naopa'e Rísítara-naopa'e kuyaná moóráwigon-awi'a Tímóti mindáópa'a ména Ísuni aampa'ó kúwai úwana anówa Ísuni aampa'ó kún-ininko Yúndaa-ininko úwana afowá Kíriki-waasi úwasa ²Rísítara-naopakene Áíkóniyamu-naopakene Ísun-aaimo ísówi Tímótin-awi'a mósá makáawe. ³Afowá Kíriki-waasi éna áuma ímba kárámai araenáemba urómba pósa Yúndaa-waasi mináémpá'ó méraan-kwaasi miyán-áái ísówana Póro séna Fasi'aénkóní kísaura'a Tímótimba aiyánae séna Yúndaa-waasi aamoí íwae séna Tímótimba áuma karéna ⁴áí'maena naaó'-nao'a wénesa aantá-waasiye Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasiye Yérúsaremufa'o siyáan-aai Fasi'aénkóní waásisafesa simátíma'mae wésa séna mináái ísáaro suwasá ⁵Fasi'aénkóní waási Ísumpa'a fasi'ámai mésa f'lon-kwaasi simátíma'maesa kuwasá ísésa aasiyaasi-kánáá tuwímbai Ísun-aisafesa timankúkúmba úmae wéwesa sáwífa'-waasi-i'a uráawe.

Póro kaainkáámbó awánarain-aai.

⁶Pórowe Sáírasiye Tímótiye Fírísiyaa-marafa'e Kárésíyaa-marafa'e wénesa Ésiyaa-marafa'a ásé-aai kosimátimenae sumbá Maníkóní Ufaen-ámútánkó ímba kónááwe súwasa ⁷ísésa wémesa Mísiyaa-maragoni ófímbá kurésa Pítíníyaa-marafa'a kónae séna uwaná Ísuni ámútanko ímba kónááwe súwasa ⁸ísésa wémesa Mísiyaa-marafa'a kóyáákesa wémesa Tóróasi-naopa'a kúmúwana ⁹nó'waamba Póro kaainkáámbá awánówana Máséndóniyaa-marafaken-kwaasigo koku'á taména séna Máséndóniyaafa'a tasúwa'nai uwo óraaka súwana ¹⁰Póro awánéna simásimuwata íyáfasineta séta Máséndóniyaa-waasisa ásé-aaisa kosimátíméndasafena Maníkó wésaantaisata Máséndóniyaafa'a kónaesa siyáumne.

Ríndíyaa Ísumpa'o tiyáin-aai.

¹¹Miyá séta Tóróasi-naopa'a nompín-táómba ta'ótoreta íyáteta kówánanasa mindómpín-táónko arupíya'a kúwata Sámóteresi-marafa'a kowaéwándasa aafáyáara'a wémeta Níápórisi-naopa'a marapá kúwateta ¹²minkákémbá Fírípái-naopa'a marapátá kuráumne. Mindá Máséndóniyaa-marafa'a óraa'-naopa'a Rómu-kamani-waasimo káráwiyon-daopa'a tuwímbai-no'waamba kówaeta ¹³Yúndaa-waasi amáán-aaimo ísón-kanaa úwata imáyáa éta Yúndaa-waasi nonáwáífa'a túwaandu ésa inai wésesa owé séta naaópa'a tuwéta nonáwáífa'o kumówándasa aaresómbá túwaandu urópata kumbéta simátimewanasasa ¹⁴ísésa uwaná moórá-ininko Táyátáira-naopakén-ininkon-awi'a Ríndíyaa wení

kísau óraan-tantaa'a ampantará'á tásuwena wétimena óntamba wémaena wemá Maníkón-ímáyáá éna wenáwí'o mósá marón-ininko Fasi'aénkó ímáyáa amúwana Póron-aaí kawe'-úmai isówana ¹⁵ miníninkówará wení akúnkwará'á nombá maitinkówana miníninkó séna kentáfé sé'a Fasi'aénkón-aaisafena amankúnkúmba éna Ísumpa'a fasi'ámai mérain-ininkon-iyé sé'a kesí naaúmpa'a taméranawe óraaka súwata wení naaúmpata kuráumne.

Póroe Sáírasiye ándáfa'o méraayan-aaí.

¹⁶ Moórá-arasi kísau mo maún-arasigomba tuwímbai-waasi óntamba tuwésa méyánuraan-arasigomba sáwí-amutanko wenarumpimbá mérowana tuwímbai-waasifa'o ánaaembo paapé índa-aaí simátimuwasa óntambo ámúmba wembó méyámbakaan-kwaasi timúwasa maé'ómbaniye. Moórá-kanaa ínaí wésupa'a kumówananasa minárásígó suwánénasa ¹⁷ Póronte kenté sirááíwa'mae wéwena óraaka séna Maníkó wíyómpa'o méraiwaini kísau mo máén-kwaasin-owe. Maníkó sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawe'-ámpá'á métínkáín-aaimo simátíméwin-owe minárásígó séna ¹⁸ sáwífa-kanaa arááíwa'mae wénena miyá súwana Póron-arunko umbaí tówana métausena wenarumpimbó méro-sawiamutankontafena séna Ísu Kárásítini fasi'aémbó wéraintafe'a óraaka súne. Minárásí auwé kóuwo súwana minúwóiyáámbá auwéna kóuwasa ¹⁹ minárásímó méyánuraawi awánésa tirunkó sáwí'a úwasa sésa ímba óraa'-ontamba maénaumne sésa Póronte Sáírásinte tiyááankwanda tafisímaesa marupá'á kawáá-wáásíyá'á tiyésa ²⁰ Rómu-kamani-waasiya'a tésa sésa maandárai Yúndaa-waasiyai kentáásí naaópa'a sáwí-kísau wémaeye. ²¹ Kentáásí áamámba taraisésarai fí'on-ampa'-amaamba wéseye. Maandáraimo séyan-amaamba ínta arááíwaenaumpo Rómu-waasiti áamánta arááíwaenaumne suwasá ²² sáwífa'-waasi taúkúresa óraaka sésa érai'e suwasá kawáá-wáásí mindáraití unááankwátóí tafétuwesa sésa kunánaantamba tínkamoro suwasá ²³ áfááraumai tínkambaresa tafisímaesa ándáfa'a fafúsúsuwesa ándáfa'o káráwiyon-kwaasigontafesa sésa ontará'á káráwimai mindárai kawe'án-uwo suwaná ²⁴ afufumpin-dáúmpá'á mófafususuwena tísamaiyai taaí imaiyéna faráátamai ándásamba kára'umarowasarai méraaye.

²⁵ Mésarai nó'waan-afufuntamba Póroe Sáírasiye ínaí wésesarai Maníkómpá'á imá wésuyasa ándáfa'o méron-kwaasi isówana ²⁶ minúwóiyáámbá óraa'-marima tówana naamayáámba korekááre uwágúwana seyaafá'-óntá tigúwana ándáfa'o méron-kwaasi tiyayaampimpaken-anda weyáárika'a awákúwasa ²⁷ ándá-naumpa'o káráwiyowi aúmá waiguréna iyáfasinena awánómbe ontá tigurówana iyáawanena séna ándá-waasi kóuraawe-imayaa éna óraa'-waasigon-aaroi

inkaiséna wení paepáé'a mósá taúkéna wenáúfimba fagaifáíndasafena úwana ²⁸Póro awánéna óraaka séna ímba miyán-uwo. Kesáá seyaafátá úwoisa méraumne súwana ²⁹ándá-naumpa'o káráwiyowi wení waásisafena séna ómbá kúra-simero súwasa kúra'-amuwana minúwóiyáán-úmai ándá-naumpa'o iyúmba aiyayaankakemba tata'á úwana óraakorai óye séna Póronte Sáírásinte tísamaifimba kífaena ³⁰iyáfasinena tí'maena máápa'a kumbéna séna nóra onanawá sáwí'o úmaimo méraundafinkemba Maníkó kawé'-ámpá'á mésinkainiyo súwasarai ³¹mindárai sésarai Fasi'aénkó Ísu Maníkómpákémbó kunkáiwaintafe amankúnkúmba inaná ewé ení akúné sáwí'o úmaimo mérempinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye simámesarai ³²minkwáásísómbá Fasi'aénkón-aai simátímúyasa isésa ³³mindó'wáán-afufuntamba ándá-naumpa'o káráwiyowi tí'maena tirósááumpa'-afima wénon-kwitiyuwena minkánáá wewé wení waásiye nombá maiyáawe.

³⁴Nombá maéna Póronte Sáírásinte tí'maena wení naaúmpa'a mátínkarena tómbá tímúwasarai wénoyasa wewé wení akúné Ísun-aisafesa timankúnkúmba uwaná tirunkó kawé'á uráiyé.

³⁵Mérowasa aafáyáara'a Rómu-kawaa-waasi i-wáásí ti'márówasa ándá-naumpa'a wésa sésa mindárai faútnkénasarai kókaiyo suwaná ³⁶ándá-naumpa'o káráwiyowi Pórontafena séna Rómu-kawaa-waasi i-wáásí ti'marááwasa tésa sésa Póronte Sáírásinte faútinkeaao sefó faútnkáanakai tirunkó kawé'á ínakai kokaiyó súwana ³⁷Póro i-wáásísáféna séna ímba kawé'-áái sésa kempímbá ímba wérain-aai símai kunánaantamba sínkamesa ándáfa'a fafúsúsukaawe. Rómu-waasiti aúfái tokáuyan-kwaasi úyasa sínkamomba sáwí'a ésa minámáámbá taráiyaaawe. Káfé'a aúpá'á faúsínkéyan-imayaa owakái ímba miyá óyauye-imayaa ékai Rómu-kawaa-waasi kempá'á tésa ontá tatisúwéwakai kóyauye Póro súwasa ³⁸i-wáásí isésa kouwerésa Póron-aai tasimátimesa Rómu-waasiti aúfái tokááyan-kwaasin-oye simátímúwasa isésa táátafesa ésa ³⁹ándá-naumpa'a komésa sésa kerái Rómu-waasiti aúfáíma tokááyan-kwaasi óyata ímba ísareta úwoisa tínkankaunda mindá sáwíta éta tínkankaumne sésa tí'maesa máápa'a kumésa aáno úmai sésa kentáásí naaópa'a tuwékai kokaiyó suwasarái ⁴⁰Póroe Sáírásiye ándáfa'a tuwésarai Rítiyaani naaúmpa'a kuyasá Ísun-aaimo ísówi túwaandu urówasarai miwítí imáyáa kawé'á uwátinkesarai tiyuwésarai kurááye.

Tésaróníkaa-naopa'o koméraayan-aai.

17 ¹Póroe Sáírásiye wésarai Ámpíporisi-naopa'e Ápóróniyaa-naopa'e kóyáákesarai Tésaróníkaa-naopa'a kuyaná mindáópa'a Yúndaa-waasiti áamáán-damba wérowana ²Póro úntemba Yúndaa-waasi

ámáán-aaimo sunká'á áamáán-daumpa'a iména Maníkón-ai aúfáifinken-
 aai simátimumba áamáán-aaimo ísón-kanaara'a kaumbo-íká simátimena
 3séna aúfáifinkemba séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba áí'o
 índa-i'a uwánkaiyana puwéna íyáfasinainiye siyáimba minááígóní
 áwáuma afora'á simátimune. Mináái Ísuntafesa siyáawe Póro súwasa
 4isésa Yúndaa-waasi tuwímbai minááisáfésa timankúnkúmba ésá
 Póronte Sáírásinte tirááiwaesa Kíríki-waasi Maníkón-ímáyáá mósá
 márówiye sáwífa'-inimba túwí'o wéron-ininte miyáumai-sawífa'-waasi
 arááíwakaawe.

5Arááíwáúwasa Yúndaa-waasi tuwánésa tirunkó sáwí'a úwasa sésa
 mináái arááíwáéfo sésa sáwí-waasi kafóná-waasi táántowasa tamésa
 tiyánae-ai simátímúwasa Yésónini naambá taúkúmaresa Póronte
 Sáírásinte tata'óto'maeta seyaafá'-wáásí túranka'a aafintá maitinkánae
 sésa tiyaafái umbá 6ímba méroyasa Yésóniye Ísun-aaimo ísówi tuwímbai
 tafísímaesa mindáoopaken-kawaa-waasiya'a mátinkesa óraaka sésa Póro
 Sáírásiye sáwí-ai wémaresarai seyaafá'-márafá'á wétesarai káfé'a
 maanká'wárá'á kentáásí naaópa'a taméraayana 7Yésóni wení naaúmpa'a
 mátínkaraiye. Rómu-aifa-kawaagoni áamáamba taraisésa sésa kentáárá'ó
 káráwiyaiwai Ísun-iyé wésewe suwasá 8seyaafá'-wáásiyé kámáni-kawaa-
 waasiye isésa tirunkó sáwí'a úwasa tiyái-ímáyáá uwasá 9kawáá-wáásí
 Yésónimpin-kwimái tuwímbai-waasisafesa sésa óntamba simíyata
 faútínkáana'a ti'mátuwaaro suwasá óntamba tímúwasa faútínkówasarai
 kurááye.

Périya-naopa'o kuráan-ai.

10Faútínkówasarai kuyasá mindó'wáámbá Ísun-aaimo ísówi
 Póronte Sáírásinte tínkamofó sésa ti'márówasarai Périya-naopa'a
 wémesarai kuyambá Yúndaa-waasiti áamáán-daumpa'a imésarai Ísun-
 aai simátímúyasa 11minkwáásísómbá ímba Tésáróníkaa-waasiyaamba
 ésá kawé'-ímáyáá ésá Póron-ai kawé'-úmai isésa aasiyaasi-kánáá
 Maníkón-ai aúfáífimba toráumai isésa sésa Póro éraira wési karorá
 síyó sésa aasiyaasi-kánáá Maníkón-ai aúfáífimba toráumai awánomba
 12Yúndaa-waasi sáwífa' Ísun-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmba uwasá
 Kíríki-inimba túwí'o wéron-inimba sáwífa' Ísun-aaisafesa timankúnkúmba
 uwasá Kíríki-waasi sáwífa' Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uwasá
 13Póro Périya-naopa'a Maníkón-ai simátímíyemo sun-áái Yúndaa-
 waasi Tésáróníkaafaken-kwaasi isésa Périya-naopa'a tésa miwí
 tirumbá torésa suwasá isésa Póromba aaisambá aéesa tufuwónae
 suwasá 14minúwóiyáámbá Ísun-aaimo ísówi Pórontafesa tufúwófo sésa
 uwí-nómpá'á kumuwo' suwaná kumúwasarainifo Sáírásiye Tímótiye
 mindáoopa'a méroyasa 15Póromba áí'maesa kumémesa Áténisi-naopa'a

múauwesa kunuwerésa miwítí naaópa'a iyésa Sáírásinte Tímótinte isimátimesa

sésa minúwóiyáán-úmai kúmókaiyo Póro siyé isimátímakaawe.

Póro Áténisi-naopa'o mérain-aai.

¹⁶Póro Áténisi-naopa'a kuména Sáírásinte Tímótinte wétimu'marena awánómba mindáópaken-kwaasi sáwífa'a karo'-máníkómbá úmakesa miwán-áwí'a mósá wémarowana Póro tuwánéna arunkó umbái tówana ¹⁷Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa'a iména Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasi Maníkón-ímáyáámó mósá márówiye isimátimena Maníkóní ásé-aai isimátimena aasiyaasi-kánáá mimbárúpá'ó méron-kwaasi Maníkón-aai simátíma'maena iyúwasa ¹⁸Épikúriyaan-aai ísámaesa kuwáiyé Sítóikin-aai ísámaesa kuwáiyé Pórompa'a tésa wesimán-kwesiman-esa tuwímbai sésa aaisé'o símae nín-kwaasi nóintafenawa siyó suwasá tuwímbai sésa fi'om-barafakem-banikontafena siyé sumbá Póro Ísun-aai séna pukáimpinkemba íyáfasinkaiye simátímakaintafesa mináái suwasá ¹⁹Póromba áí'maesa kawáá-wáásímó túwaandu ésamo tuwímbai-aaimo símaimo kawé'-un-áémpá'á áwí'a Áríópagasi-aempa'a Póromba áí'maesa máankesa sésa aú-aaimo simátimenda-aai simásímínata ísáano. ²⁰Kesáá minááísá ísáúnda minááígó fi'oran-ifo aneká'a minááígóní áwáuma simásímínata ísáano sésa ²¹Áténisi-naopaken-kwaasiye fi'om-barafaken-kwaasi mindáópa'o taméron-kwaasiye aasiyaasi-kánáá túwaandu ésa aú-aai aantemba wésewe. Mindásafesa minááígóní áwáuma simásímínata ísáano siyáawe.

²²Suwaná Póro íyáfasinena Áríópagasifa'a túwaandu un-kwáásísáféna séna Áténisi-naopaken- kwaasi ísáaro. Monotáfé'ó fasi'ámaimo méraawi é'a tuwánaraumne. ²³Kentí naaópa'a wéne'a tuwánáúna'a tuwímbai-tantaa'a úmake'a miwán-áwí'o mósá wémaraamba tuwánaraumne. Óntan-taarera'a aúfái agaimaréna séna ímbo awánáúnda-manikontafe'a maanóntán-táaré úmakaumne agaimarénamo siyáimba úwa'a awánaraumne. Mimbáníkómbá ímbo awánaam-banikon-aai simátimune. ²⁴Wemá wíyóne marawé mimpímbó wérain-tantaa'e úmarena seyaafá-tántááká'á káráwiyena ímba waásimo úmakaan-daumpa'a méraiye. ²⁵Weyáá waásimo méraawini áwáugo éna tááma tiména seyaafá'-wáásiyá'á káráwiyena wempímbá ímbo aawaimó taiwái éna ímbo waási wembá áwa'nai owín-iyé. ²⁶Maníkó aifa'á moórá-waasi úmakowasa wempínkémbá fi'o-fi'on-kwaasi sáwífa'a paapé urésa seyaafá'-márafá'á wété uráawe. Maníkó wení imáyáafinkemba seyaafá'-máramá tuwín-timena seyaafá'-wáásítí kanaamá makáiyé. ²⁷Kembá siyaafái úmai suwánáíwae séna Maníkó miyá uráiyé. Wemá ímba némpa'a méraifo ewaa'á méraimba póta awánánaumne. ²⁸Moóráwigo séna wemá méraisata póta kesáá méraumne siyáiyé. Kempínkémbá moóráwigo

agaimaréna séna érai'a wení iyámpóisa úne agaimaréna siyáiyé.
²⁹Maníkóni iyámpóisa póta waásimo kentí imáyáfinkembo óntambo úmaken-tantaatafetaamo éta kesifowésá ímba sénaumne. ³⁰Ááémo miwí mésamo sáwí'o umbá Maníkó miwísáféna ímba sáwífa'-aai siyáifo káfé'a seyaafá'-máráfákén-kwáásísáféna séna sáwí-amba tuwé'a kempá'á teró Maníkó wésiye. ³¹Wení imáyáfinkemba seyaafá'-wáási aafimbó maitinkáinda-kanaa tíniye. Aafimbó maisinkáinda-waasisa é'a íyáfasinankaraiye. Pukáimpinkemba íyáfasinankaraimba pósa érai'a wemá aafimbá maisinkáiniye senááwe Póro siyáiyé.

³²Pukáimpinkemba íyáfasinankaraiye súmba isésa tuwímbai karaánáa'a suwasá tuwímbai sésa moórá-kanaamo índa simásímína isáano suwaná ³³Póro tiyuwéna kóúwasa ³⁴tuwímbai arááiwa'maesa wésa wenáái isésa Ísun-aaisafesa timankúnkúmba umbá miwífínkémbá moóráwígon-awi'a Táyónisiyasi Áríopagasi kánísórugo úwana moórá-ininkon-awi'a Támárisi-iyai minkáé'náraise úmai tuwímbaifin-kwimái Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uráawe.

Póro Kórinti-naopa'o komérain-aai.

18 ¹Póro Áténisi-naopa'a simátimena tiyuwéna Kórinti-naopa'a komérowana ²moórá Yúndaa-waasion-awi'a Ákwíra mérowana wembá anówa Póntási-marafa'a ména ma'ánkarowana ména óraa'a éna Ítáári-marafa'a Rómu-naopa'a koména awaainínkón-áwí'a Pírísiraae méroyana mimbárafá'ó káráwiyon-kawaagon-awi'a Kóróndíyasi Yúndaa-waasi aaisambá tí'mai Rómufakemba ti'mátuwowasa kuwasarái Ákwíraae Pírísiraae Kórinti-naopa'a koméroyana Póro mindáraifa'a wéna ³wení moórá-kisau-waasifa'a póna mindáraise koména ampanta-námbá ésa óntamba wémaesa ⁴Yúndaa-waasi ámáán-aaimo ísón-kanaa túntemba Póro Yúndaa-waasiti ámáán-daumpa iména Yúndaa-waasiye Kíríki-waasiye Ísun-aaisafesa érai'e sésa wempá'á tíwae séna Ísun-aai simátíma'maena iyáiyé.

⁵Simátimunka'a Sáírasiye Tímótiye Máséndóniyaa-marafa'a tuwésarai Kórinti-naopa'a kúmúyana Póro aasiyaasi-kánáa kawé'-áái simátíma'mae wéiyena Yúndaa-waasisafena séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa amu'maráúndawisa wemá Ísun-iyé súwasa ⁶wenáái taraisésa sáwí-aai simánkówana wení unáánkwátóiyakemba kankambá fapifí éna séna Maníkó sáwí'o iyampinkembo kawé'-ámpá'ó ímbo métinkainda kentí áwáugo ína'a sáwí'a ónááwe. Kemá ímba sáwí'a uwátinkampo keyááríka'a sáwí'o ontáfé tiyuwé'a fí'onkaa-waasifa'a kosimátíma'mae'a kónaumne Póro simátimena ⁷tiyuwéna moórá-waasioni naaúmpa'a komérowana mindáúmpákén-kwáásígón-áwí'a

Tísíyasi-Yásítasi wemá fí'onkaa-waasigo éna Maníkón-ímáyáá mósá marówi úwana wení naambá Yúndaa-waasiti áamáán-dankoni ewaa'á wérowana Póro mindáúmpá'á koména kawé'-áái kosimátima'maena iyúwana ⁸ moóráwígon-awí'a Kírísipasi Yúndaa-waasiti áamáán-danka'-oraa'-waasigo Fasi'aénkón-aaisafena amankúnkúmba úwasa wení akúnkwárá'á timankúnkúmba uwasá Kórinti-naopaken-kwaasi sáwífa'nanka Póron-aaí isésa Fasi'aénkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa nombá maiyáawe.

⁹⁻¹⁰ Nombá máúwana moórá-no'waamba Póro kaainkáámbá awánówana Fasi'aénkó séna ímba áá'a íno. Kemá esé'a méraumpo ímbo ifátúwénda kesáái úwoi simátima'mae waaó. Mindáoopakemba sáwífa'nanka kesáái isésa kesí waási-i'a iyamba

pósa ímba sáwí'a uwánkanaawe Fasi'aénkó súwana ¹¹ Póro mindáoopa moórá-aatai úmai afa'móráe-wiyomba ména Maníkón-aaí simátima'maena iyáíye.

¹² Simátimuwana ánaeemba Rómu-kamanigon-awí'a Káriyo Ákáyaa-marafa'o káráwiyonka'a Yúndaa-waasi Póromba ta'óto'maesa Káriyompa'a wésa ¹³ sésa maankwáásígó tuwímbai-aaí simátimena Maníkómpá'ó iyíyan-amba moórá-ankwara'a wéaraatimiye. Minááígó kentáási áamáámba wétaraisiye suwaná ¹⁴ Póro sénae súwana Káriyo Yúndaa-waasisafena séna minkwáásígó kámáni-waasi-taaimo sáwí'o énamo sáwí-kisau mo máínkaka kentaái káfé'a kawé'-úmai isáúsina. ¹⁵ Énifo kentaáíye kentúwí'e kentí áamáán-aantentafe'a tasísai ontáfé'a ifátuwe'a keyááríka mináái másimai kawé'án-oro. Kemá ímba miyán-áái isánaumne séna ¹⁶ aaimó sí-náúmpákémbá ti'mátuwowasa ¹⁷ moóráwígon-awí'a Sósíténisi Yúndaa-waasiti áamáán-danka'-oraa'-waasigomba ta'ótokesa aaimó ísón-dankoni ewaa'á tufúwana Káriyo mindásafena ímbo imáyáamo úmba ifátukaiye.

Póro Ántíokufa'a aneka'ó kuráin-aaí.

¹⁸ Póro Kórinti-naopa'a ayáátáaka'a Ísun-aaimo ísówise'a ména tiyuwéna séna Pírísiraante Ákwíraante'a tí'maena Síriyaa-marafa'a kónae séna Sénkíríyaa-naopa'a kumbéna Maníkóntáféna érai'-aaí séna a'nóntáu seyaafá'á kárásuwena mindárai tí'maena nompín-táómba ta'ótores a iyátesa wémesa ¹⁹ Éfésási-naopa'a mindómpín-táómpinkemba marapá'á kumésa Póro Pírísiraante Ákwíraante minká tiyuwéna Yúndaa-waasiti áamáán-daumpa'a iména aaí wesimán-kwesiman-uwasa ²⁰ miwí sésa ayáátáaka'a keséta mérainone suwaná a'áo kanaán-ifo méwaro ²¹ séna Maníkómó ewé sénamo si'maráina'o é'a kouweránaumne séna nompín-táómba ta'ótores a iyáténa Éfésási-naopa'a tuwéna wéména ²² Sísáaríyaa-naopa'a mindómpín-táómpinkemba marapá'á kunkéna

Yérúsaremufa'a marapá'á iyéna Fasi'aénkóní waásisafena kawé'-áái simátimena Síriyaa-marafa'a Ántioku-naopa'a koména ²³ tuwímbaino'waamba waitinkéna tiyuwéna Kárésíyaa-aempa'a Fírísíyaa-aempa'a naaó'-nao'a wénena Ísun-aaimo ísówisafena simátíma'maena iyúwasa fasi'ámai méraawe.

Moóráwigo-awi'a Ápórosin-aii.

²⁴ Moórá Yúndaa-waasigon-awi'a Ápórosi wemá Árékísándiriyaafakenkwaasi Éfésási-naopa'a taméraiye. Wemá Maníkón-aii kawé'-úmai iséna aúfáífinken-aii kawé'-úmai simátíma'maena iyúwana ²⁵ moóráwigo Fasi'aénkóní aampa'ó kun-áái simámakowana aamoí éna óraaka simátimena Ísun-aii arupise úmai simátíma'mae iyéna Yóni nombó maitinkón-aii aantemba iséna Ísuni waási nombó maitínkón-aii ímbo isómbo ²⁶ Éfésási-naopa'a taména Yúndaa-waasiti áamáan-daumpa'a óraaka simátimuwasarai Pírísiraae Ákwíraae'a isésarai áí'maesarai kentí naaúmpa'a máankesarai Maníkóní aampa'ó kun-áái seyaafá'-áái kawé'-úmai simámakaaye.

²⁷ Simámuyana Ápórosi iséna séna Ákáyaa-marafa'a kónae súwasa Éfésási-naopaken-kwaasi Ísun-aaimo ísówi áwa'nai ónaumne sésa aúfái agai-áménasa Ísun-aaimo ísááwi Ákáyaa-marafa'o méraawi mátímínasa kawé'á uwánkáaro suwaná mináúfái maimaéna wéména kúmba Maníkó úwoi áwa'nai úwana Ísuni aampa'ó kuwái túwa'nai ena ²⁸ afora'á Yúndaa-waasise aái wesimán-kwesiman-ena Maníkón-aii aúfáífinken-aii simátimena séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba wéamu'maraundawisa wemá Ísun-íye súmba wenááigo miwí tááigomba íyáákowana miyáumai Ísuni aampa'ó kuwái túwa'nai uráíye.

Póro Éfésási-naopa'o kuráin-aii.

19 ¹ Ápórosi Kórinti-naopa'a mérowana Póro afufumpim-bárafá'á wéména Éfésási-naopa'o kúmba Ísuni aampa'ó kun-kwáási mérowana ² Póro tuwánéna tísai ena séna Ísun-aaisafe'a timankúnkúmba uráan-kanaa éra Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentirumpimbá kumbéraiyo súwasa miwí sésa ímbaniye. Maníkóní Ufaen-ámútánkón-aaisa ínta ísaraumne suwaná ³ Póro séna nóran-aaiya wésesawa nombá maitínkarao súwasa miwí sésa Yónimo simátímakain-aii simásimesasa nombá maisínkaraawe suwaná ⁴ Póro séna Yóni séna sáwi-imayaa tínaaemba uwásuwe'a Maníkómpá'á teró súwasa miyá uwaná nombá maitinkéna séna moóráwigo kesínaaembo tındawin-aaisafe'a timankúnkúmba oro Yóni siyáíye. Miwántáféna Ísuwe siyáíye Póro súwasa ⁵ miwí iséna Fasi'aénkó Ísuntafesa ísámai nombá máúwana ⁶ Póro tine'á ayáámba ta'ótorowana Maníkóní Ufaen-ámútánkó miwífímbá

óraa'a uwátinkowasa fí'o-fi'on-kwaasi-taaifinkemba sésa Maníkón-aaí simátimesa 7sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi miyá uráawe.

⁸Miyá uwaná Póro miwísé'a ména kaumbo-wíyónká'á Yúndaa-waasiti áamáan-daumpa'a iyéna Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí óraaka simátíma'maena iyúwasa ⁹tuwímbai tirunté'a marésa minááisáfésa ímba érai'e sésa seyaafá'-wáásí túranka'a Fasi'aénkóní aantafésa símai sáwí'a uwaná Póro tiyuwéna Ísuni aampa'ó kun-kwáásí tí'maena moóráwigon-awi'a Tíránasi túwaandu un-dámbo úmakopa'a mótníkarena aasiyaasi-kánáá Fasi'aénkón-aaí simátíma'mae iyéna ¹⁰kae'-áátái maisuwówasa Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye Ésiyaa-marafa'o méron-kwaasi seyaafá'á Fasi'aénkón-aaí ísaraawe.

Sífan-ááninton-taai.

¹¹Fasi'aénkón-aaí ísówana Maníkó Póromba fasi'aémbá amúwana ímbo awáron-kisau fí'on-kisau maúwasa ¹²tuwímbai-waasisomba ampantasámbá Póron-ane'á to'maésa miwítí waásimo tí'o úwai tine'á máto'marowasa asófowasa miwítí waási tirumpimbó sáwí-amutambo mérowi miyá máuwatinkowasa sáwí-amutamba kóuwasa ¹³tuwímbai-Yúndaa-waasi wénesa waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyú'mae wénesa sáwí-amutantafeta óraaka séta Ísun-awika'o Póro sin-áwíká'á kórosa súné suwaná ¹⁴moóráwigon-awi'a Sifa Yúndaa-amaan-kawaa-waasion-áánintomba afakaeté mésa miyán-kísáú wémauwana ¹⁵sáwí-amutanko simátimena séna kemá Ísune Pórone wétuwanaumpo kemá nááwiya'o súwana ¹⁶sáwí-amutanko arumpimbó méron-kwaasigo tínkamuwana naaemá kumúwana unáánkwátói tarátíyuwena mináfákáété-waasi iyáákéna famétuwowasa unáánkwátói-iyaimba máápa'a kumúwasa ¹⁷Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye seyaafá'á Éfésási-naopakén-kwaasi mináái ísésa táátafesa ésa Fasi'aénkó Ísun-awi'a mósá makáawe.

¹⁸Sáwífa'-waasi méronka'a Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo uwái tésa waási túranka'a paapé ésa sésa sáwí'a uráumne sésa ¹⁹miwífínkémbá titambá ésa fintómó non-kwáásí miwítí aúfái-wandaai tamaiyésa titambá ésa fintómó non-áái wérontafesa tamaimái iyafímbá agaisuwésa mináúfái-wándááímó méyánuraamba sáwífa'-waasi tíyayaamba faikámai minóntámbá 50,000 kina tuwésa ²⁰miyá óraa-fasi'aembo umbá pósa Fasi'aénkón-aaí simátíma'maesa kuwaná wété éna iyáákaraiye.

Éfésásifa'a óraaka'-oraaka'o siyáan-aaí.

²¹Miyá uwaná Póro séna Máséndóniyaa-marafa'e Ákáyaa-marafa'e wéne'a Fasi'aénkón-aaí simátíma'mae nónae'e séna minkákémbá

Yérúsaremufa'a kuré'a Rómu-naopa'a kónaumne séna ²²Tímótinte Érásítasinte áwa'nai íyan-kwaasiyai ti'marówasarai Máséndóniyaa-marafa'a kuyaná Ésiyaa-marafa'a weyáá méraiye.

²³Mérowasa minkánáá Éfésási-naopaken-kwaasi Fasi'aénkóni aampa'ó kuwáísáfésa tirumbá sáwí'a uwátinkesa mindáópakemba óraaka'-oraaka'a suwaná ²⁴moóráwígon-awi'a Témítiriyasi minkwáásígó óntantamba úmakena miwítí karo'-máníkóni kári'-amaan-dane séna minkáró'-mání-ínínkón-áwí'a Átémísiye sésa wení kísau-waasisomba úmakowasa sáwífa'-waasi óntamba mátimesa minkáró'-máníkóni naambá méyánuwana ²⁵Témítiriyasi mimbórá-kísáú wémaun-kwaasi táántowasa tatúwaandu uwaná simátimena séna kesáá óraa'-ontamba minkísáúrákéntá wémaumne. ²⁶Énifo Póro séna waásimo úmáráámba karo'-mání'á wémaraawemo sin-áái Ésiyaa-marafa'a Éfésási-naopaken-kwaasiye fí'o-fi'on-daopaken-kwaasiye isésa érai'e wésewe. Kemá Póron-aai é'a ísaraawe. ²⁷Póron-aaiigo kentáási kísau mo sáwí'o índasafena wéiye. Ímba miyá aantembanifo Ésiyaa-marafaken-kwaasiye seyaafá'-máráfákén-kwáásiyé kentáási maní'-ínínkón-áwí'a Átémísi mósá wémaraamba Póron-aaiigo Átémísinini ámáán-damba sáwísankaamba símai uwásukaimba póna wenáwíko kumíníye siyáíye.

²⁸Súwasa mináái isésa tirunkó sáwí'a úwasa aaisambá sésa óraaka'-oraaka'a sésa Éfésási-naopaken-kwaasi kentáási Átémísin-awi'a óraa'a wéiye sésa ²⁹aaemái suwasá mindáópa'a tésa óraaka'-oraaka'a sésa Póroe'o núyan-kwaasi Máséndóniyaafaken-kwaasiyai moóráwígon-awi'a Káyási úwana moóráwígon-awi'a Árásítakasi mindárai tafisímaesa túwaandu urópa'a mátkówana ³⁰Póro seyaafá'-wáásímó túwaandu íyapa'a iyónae súwasa Ísuni aampa'ó kuwáí ímba waaó sésa ta'ótórówasa ³¹mimbáráfákén-óráá'-wáási tuwímbai Póroni waási pósa aái tuwésa sáwífa'-waasimo túwaandu íyapa'a ímba iyuwó Pórontafesa siyáawe.

³²Suwasá túwaandu un-kwáásísómbá miwítí imáyáa aupiri ésa fí'o-fi'on-aai sésa tuwímbai sésa nóran-aaisafetaawa tatúwaandu uráumno-imayaa uwasá ³³Yúndaa-waasi miwífínkémbá moóráwígon-awi'a Árékísandaamba túranka'a máánkówasa tuwímbai óraaka sésa emá aái siyó suwaná miwí táái taraisónae séna ayáámba mósá tuwówasa ³⁴awánomba Yúndaa-waasi úntafesa mimbórá-áái ayáátááka'a tafisímai óraaka sésa Éfésási-naopaken-kwaasi kentáási Átémísin-awi'a óraa'a wéiye siyáawe.

³⁵Óraaka suwaná mindáópaken-ora'a-waasigo aúfáímo agauwai tuwááwí éna séna Éfésási-waasisono. Seyaafá'nánkátá awánáunda Átémísinini ámáán-damba kawáánéta fí'onka'ma'mai-ontambo wíyómpakemba marapá'ó

kunkáin-ontamba kawáánúne. ³⁶Mináái ímba kanaa'á taraisónááfo seyaafá aseré'a ímba sáwí'an-oro. ³⁷Mindárai ámáán-daumpakemba ímba umémbá ésarai kentáási maní'-ínintáfesarai ímba símai sáwí'a urááya'a úwoi tí'mae'a maanká'á tiyáawe. ³⁸Témítiriyasiye wení kísau-waasiye aai simátinkanae sésamo ésa aaimó simátinkai-kanaa úwoi wéraiye. Óraa'-waasi méraamba pósa aai símai kawe'á uwátinkanaawe. ³⁹Énifo kembiwímó fí'on-aaimo wéraina'o é'a seyaafá'-wáásímó túwaandu ompímbá símai kawe'á uwásuwanaawe. ⁴⁰Kesáámó aafintáámó méraandasa káfé'o tiyáananasaamo Rómu-kamani-waasi tésamo tasisai ésasaamo nóin-aaiyakena tiyááomo síyata kesáámó senda-ááísá ímba wéraiye. ⁴¹Aúfáímo agaún-kwaasigo simátimena túwaandu urón-kwaasi ti'mátuwowasa kóuraawe.

Póro Máséndóniyaa-marafa'e Kíríki-marafa'emo kuráin-aai.

20 ¹Miwí táái tai'ówana Póro Ísuni aampa'ó kun-kwáásí táántowasa tuwaná miwítí imáyáa símai kawe'á uwátinkena séna Ísun-aai aantemba maimái tirumpimbá maráaro séna énifo méwaro séna tiyuwéna Máséndóniyaa-marafa'a wéména ²mifá'á naaó'-nao'a wénéna Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáféna áfááraumai simátíma'maena núwasa tirunkó kawe'á úwana tiyuwéna Kíríki-marafa'a wéména ³koména kaumbo-wiyómbá maisuwéna nompín-táómpimba Síriyaa-marafa'a kónae séna úwasa Yúndaa-waasi wembó tufuwónae sumbá iséna ifátuwéna Máséndóniyaa-marafa'a marapá'á kónaumne súwasa ⁴maaráumai-waasi moóráwigo Périya-naopakewi Pírasin-ááninkon-awi'a Sópata úwana Tésáróníkaa-naopakendarai túwí'a Árisítakasiye Sékandasiye uyaná Tépi-naopakewin-awi'a Káyási úwana Ésiyaa-marafakendarai túwí'a Tíkíkaasiye Táróffmasiye uyaná Tímóti úwasa úmai Póroe'a wésa ⁵aifa'á Tóróasi-naopa'a komésa kentáásimu'a makówata ⁶Yúndaa-waasimo ímbo intóráin-tantaa'wara-peretimo agáún-kanaamo tai'ónka'a Fírípái-naopakemba nompín-táómba ta'ótoleta íyáteta wéména séfataase-no'waamba mindómpín-táómpimba kówaeta Tóróasi-naopa'a marapá kúwateta aifa'ó komésamo kentáásimu'o makón-kwaasiseta koména moórá-sondaasa maiyáumne.

Yútíkásimba pukáimpinkembo íyáfasinankarain-aai.

⁷Sondaará'á Ísuntafeta ísámai tómbá néta aráá-tombo naandasáféta túwaandu uráawanana Póro aafáyáa kónae séna simátíma'maena nó'waan-afufuntambo iyúmba ⁸afófumayaataan-daumpa'a méta sáwífa'-omba kúra'maketa méraawanana ⁹moórá-ifokon-awi'a Yútíkási naan-afaapimbá imérowana Póro Ísun-aai simátíma'mae wéiyuwana Yútíkásimba aúgáfaa'a úwana aúin-kwéna meminkákémbá tanaa féna marapá'á kuntufamúwasa kunkésa awánomba puwúwasa uwaná ¹⁰Póro kuména kunkífaena tapéna awánéna séna ímba imáyáan-oro. Pukéna aúnaraiye simátimena ¹¹mindáúmpá'á iyéna Ísuntafena ísámai tómbá

tafámbai timúwasa nowaná Póro simátíma'mae wéiyuwana siyarówana tiyuwéna kúwasa ¹²puwúwanamo íyáfasinankon-kwaasigomba áí'maesa wení naaúmpa'a máankesa tirunkó kawé'á uráiyé.

Póro Máiritasi-naopa'o kuráin-aai.

¹³Úwana Póro simásimenasa séna kembiwí nompín-táómpimba Ásosi-naopa'a wéwiya'a kemá marapá'á wéme'a Ásosi-naopakemba nompín-táómba ta'óto're'a íyáte'a konó súwata aifa'á kunkéta nompín-táómba ta'óto'reta íyáteta wémeta Ásosi-naopa'a kówánanasa ¹⁴Póro marapá'á wéména Ásosi-naopa'a kuréna nompín-táómba ta'ótorowata kóai'maeta wémeta Mítírini-naopa'a kówaeta ¹⁵siyarówata wémeta Káyosi-marafa'a kóyáákaawanana fenówata kówaeta aafáyáarata wémeta Sémósi-marafa'a kóyáákaawanana fenówata kówaeta aafáyáara'a wémeta Máiritasi-naopa'a kówánanasa ¹⁶tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésamo túwaandu un-kánáá ampáánk'á tíne úwana Póro séna minúwóiyáámbá Yérúsaremu-naopa'a kuré'a mintánómbá komandánae séna nompín-táómpimba Éfésási-naopa'a kóyáákanaumpo Ésiyaa-marafa'a ímba ayáátááka'a ménaumne súwata Máiritasi-naopata kuráumne.

Póro Éfésásifaken-kwaasisafena méwaromo siyáin-aai.

¹⁷Máiritasi-naopata kówánanasa Póro moóráwigomba ai'marówana Éfésási-naopa'a wéména Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi kosimátiména séna Póro wéantaifo teró siyáiyé súwasa ¹⁸tuwaná simátiména séna kesáái ísáaro. Kesí aifa-kánáá Ésiyaa-marafa'a kesé'a komé'a kemó ówánda suwánaraawe. ¹⁹Yúndaa-waasi sínkamiyanesa suwaná sirunkó umbái tówa'a ímba imáyáa é'a Fasi'aénkóní kísau-waasigo úne sé'a wenaísamaifimba mé'a wení kísau maiyáumne. ²⁰Ímba aúpá'á tuwé'a seyaafá'-áái úwoi simátimé'a kembó túwa'nai í-áái túwaandu umpíné kentí naaúmpa'e simátíma'mae'o iyáunda é'a ísaraawe. ²¹Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye áfááraumai simátimé sé'a sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á té'a Fasi'aénkó Ísun-aaisafe'a timankúnkúmba oro simátíma'mae'a iyáumne. ²²Énifo Maníkóní Ufaen-ámútánkó Yérúsaremu'fa'a waaó simásimakaimba pó'a miyá ónaumne. Kesine'ó paápé índasafe'a ímbo isáunda úwoi kúne. ²³Seyaafá'-náópa'o kúnda Maníkóní Ufaen-ámútánkó óraaka simásiména séna umbai-tántá'á'á uwánkesa ándáfa'a máankanaawemo simásímimba mindá aantemba ísaraumne. ²⁴Sínkamiya'o púwóndara'a ímba káráwiyaumpo Fasi'aénkó Ísumo símakain-kísau maimái tai'ásuwanaumne. Maníkó úwoi súwa'nai

in-áái ásé-aai simátíma'mae'o iyúnda-kísau maimái tai'ásuwanaumne.

²⁵Minkísáúmó maiyáunda kembiwífímbá wéne'a Maníkó wení waásimo kawáánin-aai simátímakaumpo ánaaembo é'a kembó ímbo suwánáyimba ken-ísaraumne. ²⁶⁻²⁷Ímbo inkaisówánda Maníkón-aai seyaafá'-áái

simátímakaunda pósa kembíwífinkémbó tuwímbaimo kesááimo ímbo isésamo Maníkómpá'ó ímbo tésamo ombá ímba kesí áwáugon-ifo kentí áwáugo ína'a miyá íyantafe'a mináái káfé'a óraaka simátimune. ²⁸ Maníkó ááninkomba ai'marówana kuména kumpuwéna wení naaesámbó méyánuwasukaimba Fasi'aénkóní waásin-oyo káráwiyoro. Maníkóní Ufaen-ámútánkó kembá íyáfasantinkaraifo kentúwawaa'wara Fasi'aénkóní waásiya'wara'a kawé'-úmai káráwiyoro. Sipisípiya'o káráwiyonten-úmai káráwiyoro. ²⁹ Áwáfíyaamo índa iyamba téna sipisípi tafámaimo wáráintemba kemá kónasa waási tésa tasáwí'á ónááwe. ³⁰ Moórá-kanaa tínsa kembíwífinkémbá tuwímbai íyáfasinesa Ísuni aampa'ó kon-kwáásítí imáyáa tafísénae sésa karo'-áái síyasa tuwímbai érai'e sésa arááíwaenaawe. ³¹ Mindásafe'a káráwimai kawé'án-oro. Kaumbo-áátái kesé'a mére'a moórá-mora sirumbá uwátinke'a aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane aasiyaasi simátínkáfa'a iyáumne. Minááisáfé'a imáyáa úmai kawé'án-oro.

³² Kawé'á íyana Maníkó káráwitinkamae iyína'a méraaro. Wenááigo fasi'átinkainiye. Wení waásimo kawé'ó uwátínkáintemba kembíwíwará'á kawé'á uwátinkainiye. ³³ Óntantafe'e unáánkwátóisafe'e fí'lowiti moparáwíntáfé'e ímba súraniyamba úne. ³⁴ Kísau wémae'a minóntántámbá ímbo makáunda-tantaa'a méwémae'a kembó súwa'nai on-kwáásítí tóné unáánkwátóiyé maitimé'a úne. Miyámó ówánda é'a suwánaraawe. ³⁵ Fasi'aén-kísáúmó maéwánda suwánaraafo miyá é'a aamoisaén-kwáási túwa'nai ónááwe. Fasi'aénkó Ísumo siyáin-aai imáyáan-oro. Wemá séna wémaewi tirunkó kawé'á imbánifo tímatuwaawi tirunkó kaweté'a wéiye Ísu siyáin-aai Póro siyáiyé.

³⁶ Póro simásuwena kífaena minóráá'-wáásíyé Fasi'aénkómpá'á inai simásuwowasa ³⁷ seyaafá'-wáási áfááran-ifi'a tésa Póromba tataparésa aaweyáá uwánkesa uwaná ³⁸ Póro séna ánaaembo é'a ímba suwánánááwe sún-aaisafena tirunkó umbá tówasa nompín-táómpimba múaukaawe.

Póro Yérúsaremufa'o kuráin-aai.

21 ¹ Múauwowata minkwáásísáféta méwaro séta tiyuwéta nompín-táómpimba íyáteta arupíse úmaisa wémeta Kósi-naopa'a kóyááketa wémeta kówaeta aafáyáara'a Rósi-naopa'a kóyááketa wémeta Pátaraa-naopa'a kuréta marapá'á kuméta ² awánááwándasa Fínisiyaa-marafa'o wínda-nompín-taomba wérowata mimpímbá íyáteta wémeta ³ Sáiparasi-marama siyáánaepa'a wérowata kóyááketa wémeta Síriyaa-marafa'o kówándasa Táyaa-naopa'a moparáwímbá mówétuwowata marapá'á kumówánasasa ⁴ Ísuni aampa'ó kuwáí mérowata tuwánéta moórá-sondaa miwísé'a méraawanasasa sésa Maníkóní ámútanko

simátímakain-aaí Póromba simámesa sésa tufúwófo Yérúsaremufa'a ímba waaó simáma'mae íyúwata ⁵miwísé'o méraawanda-kanaa tai'ówata mindáópa'a tuwéta kówánasasa minkwáásísómbá miwítí aare-iyámpóise'a sí'maesasa naaópa'a tuwésa uwí-nómpá'á kúmúwata kífaeta Maníkómpá'á inaí simásuweta ówánasasa ⁶kentáásáfésa énifo koró suwatá miwísáféta énifo méwataao simásuweta nompín-táómpimba íyátaawanasasa miwí kunuwerésa miwítí naaópa'a iyáawe.

⁷Miwítí naaópa'a íyúwata nompín-táómpimba Táya-naopata tuwéta Tórémési-naopata marapá'ó kondasáféta Ísun-aaimo ísówi tuwánéta siyáánta timéta moórá-no'waamba miwísé'a waéta ⁸iyáfasineta marapá'á wémeta Sísáaríyaa-naopa'o kówándasa ááéma aantá-waasi afakaeté-waasi Ísuni kísaumo tímakowifinkemba moóráwígon-awi'a Fírípini naaúmpata iméraawananasa wemá Ísun-aaimo simátimuwai mérowasa ⁹éiyain-ayaamumba mésa ímba waaí maiyésa úwoi mésa Maníkón-aaí wésimatimesa tifowáe'a mérowata ¹⁰tuwímbai-no'waamba mindáúmpátá waéwánanasa moóráwigo Maníkón-aaimo simátimuwain-awi'a Ákápaasi Yúndiyaa-marafakemba ¹¹kuména Póroni á'wáánkau kumbaiyéna wení aiyayaanka'a kárá'umai aiyowái'a úmai aráánamena séna Maníkóní Ufaen-ámútánkó séna maaná'wáánkáúgóní afowámó Yérúsaremufa'o iyínasamo ésa Yúndaa-waasi ta'óto'mai miyáumai kárá'uwankesa áí'maesa ff'onkaa-waasi mátimenaawe Maníkóní Ufaen-ámútánkó siyáiyé Ákápaasi kusúwata ¹²iséta kesétaamo méron-kwaasise'a Pórontafeta séta Yérúsaremufa'a ímba iyuwó óraaka séwánanasa ¹³Póro séna nóntafera ifí'á téra kae'-ímáyáá uwásínkááwanawa kesirunkó umbaí wétaiyo. Yérúsaremufa'o iyónasamo kembó ta'ótoraiyamba ímba saá'a wéiye. Fasi'aénkó Ísun-aaí simátimudasafesamo sínkamonaesamo ésa úwoi sínkamonaawe Póro súwata ¹⁴wenááisa ímba kanaasá taraisónaumne séta ifátuweta séta Fasi'aénkóní imáyáara'a miyá ónááwe siyáumne.

¹⁵Miyá simásuweta tuwímbai-no'waamba miwíséta waéta kentáási moparáwímbá to'mayaa úmaeta mindáópa'a tuwéta Yérúsaremufa'a iyówánasasa ¹⁶Sísáaríyaafaken-kwaasi Ísuni aampa'ó kuwái tuwímbai keséta Yérúsaremufa'a iyésa moóráwígon-awi'a Nésonini naaúmpata mósinkowana minkwáásígó Sáíparasi-marafaken-kwaasigo ayáátááka'a Ísuni aampa'ó kúwai séna kesí naaúmpa'a méranaawe súwasa wení naaúmpata mósinkaraawe.

Póroe Yémísiye aaimó simátímakaayan-aaí.

¹⁷Mósinkesasa kentí naaópa'a kúmúwata Yérúsaremufa'a méraawanasasa Ísun-aaimo ísówi aamoí umpínkémbá siyówata

18 iwaéwándasa aafáyáara'a Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi Yémísi túwaandu uwátinkowasa méropata Póro sí'mae kúwata koméraawanana
 19 Póro ayáámba tíma'mai aaweyáá éna séna Maníkó ámakain-kisaumo fí'onkaa-waasifimbo maiyáin-aai seyaafá'-áái simátimuwasa 20 iséna Maníkón-áwí'a mósá marésa Fasi'aénkóntáfésa sésa kesí waásiyo. Sáwífa'-waasi Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba ésa Móseseni áamámba ímba tuwésa fasi'ámai isésamo méraamba é'a ísaraane.
 21 Tuwímbai miwísáfésa sésa Póro fí'onkaa-waasiti naaó'-nao'a wénena Yúndaa-waasi mindáópaka'o méraan-kwaasi simátimena séna Móseseni áamámba ifátuwe'a kentí iyámpói túma ímba kárámai araenáemba uwátinke'a Yúndaa-waasiti aambá ímba arááíwáéro Póro wésiye sewasá iséna 22 emó tiyáanda-aai iséna aaisambá wésefo 23 simáméndantenta uwo. Maanká'á éiyain-kwaasi mésa Maníkómpá'á érai'-aai símakaamba po 24 ewará'á miyán-uwo. Yúndaa-waasiti áamámba ísámai kawé'ó í-tántáá'á e minéiyáin-kwáásítí pói'o méyanuwatiyuwe ámáán-kawaa-waasi timé miwísé'a a'nóntáu kárásuwenasa awánésa Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba owí sésa emá Móseseni áamámba isé méraanasa entáfésa karo'-áái simánkaraawe seró. 25 Énifo fí'onkaa-waasi Ísun-aaisafesa timankúnkúmba uráawisafeta ááéma moórá'-aai séta agaimaréta séta karo'-máníkóntáfésa imáyáa ésa pói'o uwándaamba mimpói ímba naaró. Naaemá ímba naaró. Póimo tufú'newana wení naemá ímba kumínda úwoimo wéraina'a mimpói ímba naaró. Aare-úméné waai-úméné ímba oró. Ááéma mináái agaimaréta tukáumne suwaná Póro iséna 26 aafáyáara'a minkwáásí tí'maena Yúndaa-waasiti áamámba ísámai kawé'ó í-tántáá'á uwásuwena Póro óraa'-amaan-daumpa'a iyéna ámáán-kawaa-waasisafena séna afakaeté-no'waamba maisuwéta Yúndaa-waasiti áamámba ísámai kawé'ó í-tántáá'á úmai tai'ásuweta moórá'-mora-waasi pói'a úmaeta Maníkómpá'á máamenaumne simátimakaiye.

Óraa'-amaan-daumpa'a Pórombo ta'ótokaan-aai.

27 Simátimena mérowana mináfákáété-no'waamba tai'ówana Póro óraa'-amaan-daumpa'o iméromba tuwímbai Yúndaa-waasi Ésiyaa-marafakewi iawánésa Pórontafesa sáwí'-aai simánkesa tufuwíyan-imayaa ésa ta'ótokesa óraaka sésa 28 Ísareri-waasi súwa'nai oro. Maankwáásígó naaó'-nao'a wénena Ísareri-waasisafena sáwí'-aai simátinkena Móseseni áamámba símai sáwí'a uwánkena maanóráá'-ámáán-dámbá símai sáwí'a wéiye. Káfé'a fí'onkaa-waasi tí'maena maanóráá'-ámáán-dáúmpá'á Yúndaa-waasi aantembo íyón-daumpa'a mótinkaisana póna maankáwé'-námbá sáwí'a wéiye sumbá 29 Éfésási-naopaken-kwaasigon-awi'a Tárófímasi Póroe'a Yérúsaremufa'a núwasa awánonka'a pósa imáyáa ésa Póro áí'maena óraa'-amaan-daumpa'a móankaraiye-imayaa karo'-ímáyáa ésa mindásafesa mináái siyáawe.

³⁰Mináái óraaka simátimuwasa mindáópaken-kwaasi mimbóráffimbá tawiyésa Póromba tata'óto'mai áamáán-daumpakemba tafisímaesa máá'arifa'a múra auwésa áamáán-dankoni ontá wimarésa ³¹sáwífa'-waasi Póromba tufú'naafu'-uwaná moóráwigo Rómu-i-waasiti óraakomba isimáména séna Yérúsaremufa'a seyaafá'-wáásí wétiyaawe súwana ³²minúwóiyáán-úmai i-wáásíyé miwítí kawáá-wáásíyé tí'maena awaantanténa kuména waási túwaandu urómpimba tafákáaraa'a úmaena kumúwasa i-wáásíyé miwítí óraakone tuwánésa tufuwémómba úwoi mérowana ³³óraako Póromba tata'ótorena i-wáásísáféna séna kae'-ándásámbá kárá'oro simásuwena tísai ena séna maankwáásí nááwa'iyó. We nóra uráiyó súwasa ³⁴tuwímbai fi'o-fi'on-aaisafesa suwasá tuwímbai miyá suwasá uwaná óraako minááiígóní áwáu ímba iséna i-wáásísáféna séna miwámbá áí'mae'a i-wáásítí naaúmpa'a iyóro súwasa ³⁵ái'maesa ontafin-karááká'ó iyúmba tufuwónaesa untáfésa i-wáásí tiyáánka'a farámbaesa iyúwasa ³⁶tínaaemba tirááiwa'mae iyésa tufuwíyana puwíno símaesa óraaka'a iyáawe.

Póromo simátímakain-aii.

³⁷I-wáásí Póromba áí'maesa miwítí naaúmpa'a iyónae suwaná Póro miwítí óraakomba simáména séna moórá-aii simáménae súwana óraako séna Kíríki-waasi-taaifinkemba wésempe ³⁸emá ímba Ísipi-marafaken-kwaasi óne. Minkwáásígó Rómu-kamani-waasisafena aaisambá tiyéna sáwífa'-waasi 4,000 waasi símai tí'maena tiyái-tántáálá maimaésa máásai-marafa'o kuráamba ímba wemá óne súwana ³⁹Póro séna Yúndaa-waasi úne. Kesinó kembá Sírísíyaa-marafa'a Táásási-naopa'a óraa'-naopa'a masínkaraiye simásuwena séna moórá-aii simátiménae súwana ⁴⁰óraako séna éniyo miyán-uwo súwana Póro ontará-karááká'á ména aseráiyantafena ayáamba mósá tuwéna séna kemó senda-áái isáaro súwasa aserówana Yúndaa-waasi-taaifinkemba

Ípúru-taaifinkemba simátímakaiye.

22 ¹Póro simátiména séna kesífárawaisai kesifoísáiyó maanááímó simásínkáamba anondáá sénaumpo isáaro séna ²Ípúru-taaifinkemba súwasa miwí tááiifinken-aii pósa isésa asékésa wenáái kawé'-úmai isówana Póro séna ³kemá Yúndaa-waasi úne. Kesinó Sírísíyaa-marafa'a Táásási-naopa'a masínkówa'a óraa'a é'a Yérúsaremufa'a Kámérierimo úpa'a taméraawanana kentáá síwá'náti áamáamba fasi'ámai simásíma'maena iyáiyé. Maanká'ó méraan-kwaasimo Maníkóntáfésamo fasi'ámai méraantemba Maníkón-aii fasi'ámai méta'otokaumne. ⁴Ísuni aampa'ó kun-kwáásí sáwí'a uwátinke'a tafisímae'a ándáfa'a aare-waai mátínkaraumne. ⁵Ááéma aifa'-ámáán-káwáágówé áamáán-óraa'-waasiye aúfái simésa Támásikasi-naopa'a Yúndaa-waasi maimaé mátimuwo suwa'á Ísuni aampa'ó kun-kwáásí kotí'mae'a Yérúsaremufa ándáfa'a

mátinkanae sé'a Támásikasi-naopa'a kuráumne. Ááemo mináúfáímó símakaan-kwaasi kotísai e'lo é'a kentáfesa érai'a siyé seró.

⁶Énifo aampa'á wéme'a Támásikasi-naopa'a ewaa'á kówánana wááwái wíyómpakemba sáma aafáyúraan-tantaa'a tuwówana kuména súgáyáagaya úwa'a ⁷marapá'á tanaa fááwánana aai'gó aantemba isááwánana sáántena séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'a ónó súwa'a ⁸emá nááwa sénó séwánana kemá Násaretifakewi Ísu únama sáwí'a wéuwasinkaane súwasa ⁹kesé'lo méron-kwaasi sáma awánésa simásimun- aai ímba kawe'-úmai ísówa'a ¹⁰áisai e'a sé'a Fasi'aénkóo kemá nóra ónaumno séwánana Fasi'aénkó séna íyáfasine Támásikasi-naopa'a winaná moóráwigo Maníkómó embó ámakain-kisau-aaí simámino súwana ¹¹ságo súgáyáagaya úwa'a ímba awánááwánasa kesé'lo nún-kwaasi siyáán- to'maesa Támásikasi-naopa'a kuráawe.

¹²Kuwaná moóráwigon-awi'a Ánánáyasi Maníkón-aaisafena fasi'ámai ména kentáásí ámáámba isówasa Yúndaa-waasi Támásikasi- naopakewi wenáwí'lo mósá márówi ¹³kempá'á téna ewaa'á taména séna Sóroo kesí waásiyo. Aneka'á kawe'-úmai aúrumba awánáínone súwa'a minúwóíyáámbá súrumba awánamai kawe'á ówánana ¹⁴séna kentáá síwá'nási Fasi'aénkóo embó íyáfasinankaintafe wení imáyáa arááíwáínone. Wení kawe-kísáú-wáásí awáné wenáái iséma ónda po wenáái arááíwáínone. ¹⁵Awánáánda-tantaa'e isáándawe seyaafá'-wáásí simátíma'mae nínone. ¹⁶Ímba úwoimo máínda íyáfasine Fasi'aénkó Ísumba áántenana ení sáwí-imayaa maiyauwáína Ísuntafe ísámai nombá mauwó Ánánáyasi simásimuwa'a miyá uráumne.

¹⁷Miyá é'a kouweré'a Yérúsaremufa tamé'a óraa'-amaan-daumpa'a Maníkómpá'á inaí wése'a kaainkáámbá awánááwánana ¹⁸Fasi'aénkó simásimena séna Yérúsaremufa'o méraan- kwaasi kesáái simátímínasa ímba kawe'-úmai isánááfo minúwóíyáámbá íyáfasine maanká'á tuwaaó Fasi'aénkó súwa'a ¹⁹Fasi'aénkóo ámáán- daumpimpa'a wéne'a enááisafesa timankúnkúmbo on-kwáásí ta'óto'mai tínkambai tafisímae'a ándáfa'lo mátíyukaunda é'a suwánaraawe. ²⁰Sítífeni enááimo simátímakaiwaimba tufúnka'a kemá mé'a sirunkó kawe'á úwa'a tufún-kwaasiti paákákén-únánkwátóiyá'a káráwiyaawanasa tufúwana pukáíye séwánana ²¹Fasi'aénkó séna ai'maráana íyáfasine némpa'a fí'onkaa-waasi kesáái simátíma'mae núwo Fasi'aénkó siyáíye Póro siyáíye.

²²Póro súwasa ánaaembo sún-aaisafesa aaisambá sésa óraaka'-oraaka'a sésa tufuwíyana puwíno. Miyán-kwáásí ímba maambaráfá'á mérainiye

²³ óraaka'-oraaka'a sésa miwítí unáánkwátóí faúkésa oferófé ésa ofai káúresa óipa'a tuwésa uwaná ²⁴ Rómu-oraako

i-wáásísáféna séna áí'mae'a kentí naaúmpa'a íyóro súwasa miyá uwaná séna Póromba áwiyonku'-newana Yúndaa-waasi-taaigoni áwáu sínata ísáano súwasa ²⁵ Póromba ándásamba kárá'uwankesa áwiyonku'-nánae sésa uwaná i-wáásítí kawáágó mérowana Póro wentáféna séna kemá Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáundawi úmpo ímbo síesai ombá aafimbó maisinkésamo súwiyonku'-nánae-imayaamo ombá áamámba taraisésa uwófi'a ónááfo ímba úwoi súwiyonku'-nánááwe Póro súwana ²⁶ iséna wení óraakomba kosimáména séna minkwáásígó Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáiwaimban-ifo nóra ónaumno súwana ²⁷ óraako iséna Pórompa'a téna séna Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáano súwana ewé súwana ²⁸ óraako séna kemá óraa'-ontamba tuwé'a mináúfái-wándáái maimái tokáumne súwana Póro séna kesifo tokáimba pó'a kewará'á úwoi tokáumne súwasa ²⁹ áwiyonku'-nánaemo sun-kwáásí mináái iséna némpa'a kuwaná óraakowara'a áátaféna éna séna Rómu-waasiti aúfái-wandaai tokáiwaimbo kárá'umankaunda sáwí'a úne séna áátaféna uráiyé.

Póromba áí'maena áamáán-ora'-waasifa'o kuráin-aii.

³⁰ Áátaféna éna aafáyáara'a óraako séna Yúndaa-waasi Pórombo simánkáán-aagioni áwáu síya'a isánae séna óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáán-ora'-waasisaféna séna túwaandu oro séna i-wáásísáféna Póro ayáámpinken-anda faútúwáaro súwasa faútúwówana áí'maena túwaandu urónka'a máánkaraiye.

23 ¹ Máankowana Póro áamáán-ora'-waasi káá'a túffaena séna kesí waásisono. Kemá ááéwara káfé'wara'a Maníkón-aúranka'a kawé'-úmai mé'a moórá-tantaa'a sirunkó ímba umbái wétaiye súwana ² aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Anánáyasi wemá Póroni ewaal'ó mérowisaféna séna ói'a turaráaro súwasa miyá uwaná ³ Póro wentáféna séna empímbá sáwí-imayaa wéramba póna Maníkó embá tufuwíníye. Emá méma imáyáa éma áamámba arááiwa'mai aafimbá ankáúmne sémpo minámáámbá taraisé ói'a turaráaro sénasa sói'o turaráamba áamámba taraisóne Póro súwasa ⁴ wení ewaal'ó mérowi sésa Maníkóní aifa'-ámáán-káwáágómbá símai sáwí'a wéuwankaane suwaná ⁵ Póro séna aifa'-ámáán-káwáágó iyémó sewa'ó isékaa ímba mináái súsino. Maníkón-aii aúfáifimba agaimaréna séna kentí waásiya'o káráwiyewi ímba símai sáwí'a uwánkáaro agaimaréna siyáimba isa'á sáwí'a úne Póro siyáiyé.

⁶ Póro simásuwena áamáán-ora'-waasi tuwánéna imáyáa éna tuwímbai Sátúsi-amaamba sésa púwómpinkemba ímba íyáfasinanaawe-aii senkwáásí owasá tuwímbai áamáán-kawaa-waasi owé-ímáyáa éna óraaka séna kesí waásisono. Kesifomá áamáán-kawaa-waasigo éna kembó

masínkaraimba kemá ámáán-kawaa-waasi úne. Maníkó pukén-kwaasi íyáfasintinkainiyemo siyáunda-aaisafe'a káfé'a aaifimbá maisínkááwe Póro simátimuwasa ⁷isésa ámáán-kawaa-waasi Sátúsi-amaambo sun-kwáási kefyái aaisambá símai tuwínkaa'-uráawe. ⁸Sátúsi-amaambo sun-kwáási Maníkó pukén-kwaasimo íyáfasintinkainda-aaisafesa karo'-ááin-iyé sésa Maníkóni kísau-waasi wíyómpakewi ímba méraawe sésa waási timambá ímba wéraiye suwasá ámáán-kawaa-waasi sésa Maníkó pukén-kwaasi íyáfasintinkainiye. Maníkóni wíyómpaken-kísau-waasi méraawe. Waási timambá wéraiye suwasá minááísáfesa tuwínkaa'-ésa ⁹aaisambá sésa ámáán-kawaa-waasifinkemba ámáambo sun-kwáási íyáfasinesa óraaka sésa kesáámó awánáundasa Póro ímba sáwí'a wéifo Maníkóni kísau-waasigowa wembá simámakai moóráwigo wíyómpakewiya wembá simámakaiyo. Ínta isáúmne suwasá ¹⁰aaisambá óraaka'-oraaka'a siyáawe.

Aaisambá óraaka'a suwaná i-wáásítí óraako séna Póromba aaisambá aéesa tafisíyapa'a afyayaamba tawíyófainifo i-wáásísáféna séna waásiti afufumpimbá komé'a koái'mae'a kentí naaúmpa'a íyóro súwasa miwítí naaúmpa'a móankaraawe.

¹¹Móankowana mindó'wáámbá Fasi'aénkó Póroni ewaa'á kumbaéna séna fasi'ámai mé kentáfé Yérúsaremufa'a simátímakaantemba Rómu-naopa'a kosimátiminone Fasi'aénkó siyáiyé.

Póromba tufuwíyan-aaimo siyáan-aai.

¹²Súwasa aafáyáara'a Yúndaa-waasi tuwímbai túwaandu ésa Póromba tufuwíyan-aai sésa tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumnemo óraaka'o ¹³sun-kwáási kae'-wáái-wáási mésa sésa ¹⁴óraa'-amaan-kísau-waasiye óraa'-waasiye kosimátimesa sésa túwaandu éta óraaka séta Póromba tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumne. ¹⁵Miyáumai ámáán-óraa'-waasiye Rómu-oraakontafe'a karo'á kosimáme sé'a Póromba áí'mae kempátá tinatá áisai úmai minááígóni áwáusa isánae sewé kosimáme'a seró. Mináái isésamo aampa'ó áí'maesamo týata tufuwónáísaiye siyáawe.

¹⁶Suwaná Póroni ámánaakon-ááninko tufuwíyan-aaimo sumbá iséna awaantanténa i-wáásítí naaúmpa'a iyéna Póromba mináái isimámuwana ¹⁷iséna i-wáásítí kawáágómbá áántena séna miwámbá áí'mae óraakompa'a winaná moórá-aai kosimámino súwana ¹⁸ái'maena óraakompa'a wéna séna ándáfa'o imérain-kwaasigon-awi'a Póro sáántena séna minifó'á áí'mae óraakompa'a winaná moórá-aai simámino sisa'á empá'á áí'mae túne súwana ¹⁹óraako miwámbá ayáán-to'maena ímbo waásimo méron-aempa'a ánkarena áisai ena séna nóran-aaiya'iyó sina'á

isáano súwana ²⁰ miwá simámena séna Yúndaa-oraal-waasiye amáán-oraal-waasiye moórá-aaí sésa aafáyáara'a empá'á iyésa karo'á isésa Póromba áí'mae kempátá kumínata áisai úmai minááígóní áwáusa isánae karo'á isenááwe. ²¹ Miwí táái ímba isaaó. Kae'-wáái-wáásí óraaka sésa Póromba tufútuweta tóné nonésá nánaumpo ímbo tufuwéta tóné nonésá ínta nánaumne sésa aúpá'á aampa'á káráwiyesa miwí tááisafe ewé sínono sésa káráwiyaawe. Mindásafe miwí táái ímba isaaó. Minífókó óraakomba miyá simámuwana ²² iséna séna simásimenda-aaí ímba fí'on-kwaasi simátime óraakomba simámakaumne ímba siyó séna ai'mákaiye.

Póromba áí'maesa óraakompa'o kunkáan-aaí.

²³⁻²⁴ Minífókómbá ai'maréna i-wáásítí kawááígónkáí táántowasarai tuyaná séna káfé'-no'waamba Póromba áí'maekai Sísááriyaa-naopa'o kámáni-oraakompa'a múauwaakaiyo. Sáwífa'-i-waasi 200 i-waasi to'mayaa íyasa tuwímbai-waasi ósifinka'o nón-kwaasi 70 waasi to'mayaa íyasa sáwífa'a 200 waasi paepáé'o tokáan-kwaasi to'mayaa íya'a Pórombo ayáá'maenamo wínda-osi to'mayaa uwánke'a káfé'-no'waamba Póromba kawé'-úmai káráwimai áí'mae'a kámáni-oraakon-awi'a Fíríkísimpa'a múauwaaro séna ²⁵ aúfái agaéna maará simámena séna ²⁶ kentáásí óraa'-waasi Fíríkísiyo isaaó. Kemá Kóróndíyasi-Rísíyaasi kári'-aaí simámenaumpo isaaó. Kawé'-úmaiya méraano. ²⁷ Yúndaa-waasi minkwáásígón-áwí'a Póromba ta'ótokesa tufuwíyanesa owa'á Rómu-waasiti aúfáímo tokáin-kwaasigo isa'á isé'a Yúndaa-waasi tiyáámpinkemba tafisímai kesí

i-wáásí tiyáámpimba tinkáúnasa áí'maesa migowé. ²⁸ Minkwáásígómbó simánkén-aaí isánae sé'a áí'mae'a miwítí óraa'-waasifa'a kunkáumne. ²⁹ Ímba sáwí'a uráifo miwítí amáán-aaigomo intáfésa simánkaraawe. Kemó ándáfa'o auwé'o tufúwónanamo puwínda ímba moórá-tantaa'a uráíye. ³⁰ Yúndaa-waasi tuwímbai tufuwíyan-aaí sewa'á isé'a empá'á ai'maráanasa áí'maesa kumónááwe. Wembó simánkaraan-kwaasisafe'a simátime sé'a wembó aafimbó maénkáán-aaí enaúranka'a símai kawé'án-oro. Mináúfáímbá agaimaréna siyáíye.

³¹ Agaimaréna súwasa i-wáásí simátimunteмба miyá ésa mindó'wáámbá Póromba áí'maesa wémesa Ántípátirisi-naopa'a kunkwaésa ³² aafáyáara'a i-wáásí marapá'ó kun-kwáásí kunuwerésa miwítí naaópa'a íyúwasa ósifimbo nún-kwaasi Póromba áí'maesa ³³ wémesa Sísááriyaa-naopa'a ósifinkemba marapá'á kumbaésa mináúfáí óraakomba múamesa Póromba aúranka'a múankowana ³⁴ mináúfáí toráumai iséna Pórontafena séna emá náám-barafaken-kwaasiya'ono súwana Póro séna kemá Sírísíyaa-marafaken-kwaasi úne súwana iséna ³⁵ éniyo aaimó simánkaraan-kwaasi kumíya'a isánaumne séna wení waásisafena séna Érotimo uráin-daumpa máánkare'a kawé'-úmai káráwiyoro súwasa miyá uráawe.

Yúndaa-waasi Pórombo simánkaraan-aaí.

24 ¹Káráwiyuwasa séfataase-no'waamba waésa aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ánánáyasiye óraa'-waasiye Póromba aaimó simánkénesa Sísáaríyaa-naopa'a Fíríkísimpa'o kúmúmba moóráwigo áamámba kawé'-úmaimo isón-kwaasigon-awi'a Tétárasí wesé'a Fíríkísimpa'a kumbésa ²Póromba áántowana túwana Tétárasí aai simánkena óraakomba símai arumbá faiyaréna séna kentáásí óraakoo kawé'-ímáyááwárá'-wáásí po kawé'-úmai káráwiyonata ayáátáaka'a aáno úmaisa méraumne. Ení imáyáfinkemba kawé'-úmai súwa'nai ónata maé'éúndasaaniye. ³Kesáá naaó'-nao'o méraunda-waasisa aasiyaasi-kánáá entáféta aamoisá wéune. ⁴Ímba ayáátáá'-aai sénaumpo embá awesaraí ifáínifo ampáán-áái sénaumpo usúká'mai isaaó. ⁵Maankwáásígó aoisaamba wimái seyaafá'-márafá'á wénena Yúndaa-waasi símai tirumbá faiyaráisasa Násaretifakewini aampa'á arááiwaesa owaná miyámó on-kwáásítí aifarááwí éna miyá wéiye. ⁶Miyá éna fí'onkaa-waasi áí'maena óraa'-amaan-daumpa'a móankaraisana ména sáwí'o uráintafeta maankwáásísá ta'ótoketa kentáásí áamáán-óraa'-waasifa'a aai simánkanae únansa ⁷i-wáásítí óraakon-awi'a Rísíya kuména kusínkambaisa siyáámpinkemba Póromba kunáí'maena iména ⁸simásimenasa séna emp'á másénááwe sisatá wégumune. Maankwáásígómbó áísai inanamó éna aafimbó maénkaraunda-aaí wemá sína seyaafá'-áái isaaó Tétárasí súwasa ⁹Yúndaa-waasi wembá áwa'nai esa minááímó simbá érai'-aai siyé siyáawe.

Póro Fíríkísimbo mósímakain-aaí.

¹⁰Suwaná kámáni-oraako aúwáámé'a éna Pórontafena e siyó súwana Póro séna emó káráwiyonda ayáátáaka'a aatái maisu'maé iyáanda pó'a enaúranka'a anondáá ke aaimó sendasáféna sirunkó aamoí wéiye. ¹¹Maníkóntáfé'a imáyáa é'a wenáwí'o mósá maráúndasafe'a Yérúsaremufa imé'a siyáánkai úmai kae'-nó'wáámbá tai'áraifo tuwímbaimo tísai inasá érai'a siyé sénááwe. ¹²Óraa'-amaan-daumpa'e kári'-amaan-daumpimpa'e máapa'e ímba aaisankáámbá sé'a ímba waási símai tiyái-ááímó siyáunda Yúndaa-waasi suwánaraawe. ¹³Kembó simásínkáámba karo'á sefó minááígóní áwáu ímba wéraiye. ¹⁴Afora'á ke simámenaumne. Ísuni aampa'á wéwe'a kentáá síwá'náti Maníkón-ímáyáa é'a áwí'a mósá maráúnasa Ísuni aantafésa maankwáásísómbá sésa karo'-ámbán-íye wésewe. Móseseni áamámba isé'a Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakáan-aaí isé'a érai'e sune. ¹⁵Miwí sésa Maníkó seyaafá'nánká sáwí-waasiye kawé'-wáásíyé pukémpinkemba iyáfasintinkainiye sésamo amu'maráántemba kemá miyá wéune. ¹⁶Mindásafe'a kesí imáyáfimba sáwí'an-ifo sé'a Maníkón-aúranka'e waási túranka'e kawé'-úmai méraumne.

¹⁷Énifo fí'ò-fi'om-barafa'a wéne'a tuwímbai-aatai maisuwé'a Yérúsaremufa'a kesí waási ímbo tómbó makáan-kwaasi óntamba timé'a Maníkóntáfé'a ísámai póí'ò ondasáfé'a iyáumne. ¹⁸Mínkísáú wémae'a Yúndaa-waasiti áamáamba ísámai kawé'ó í-tántáá'á uwásuwe'a Maníkóntáfé'a ísámai póí'ò ondasáfé'a óraa'-amaan-daumpa'a iméeraawanasa kempá'á sáwífa'-waasi ímba taméresa aaimó símae kumbá Yúndaa-waasi suwánowasa ¹⁹tuwímbai Yúndaa-waasi Ésiyaa-marafaken-kwaasi mésa suwánaraawe. Sáwí'ò uráanasamo suwánaresa enaúranka'a simásínkáaro. ²⁰Ámáán-oraal'-waasifa'ò méraawandara'ò sáwí'ò uráanasamo suwánaresaraa moórá-aai aantemba sewisinó. Moórá-aai aantembo senkakaa isáásino. ²¹Ámáán-oraal'-waasifa'ò méraawandara'ò óraaka sé'a Maníkó pukén-kwaasimo iyáfasintinkainiyemo siyáunda-aaisafesa káfé'a aafimbá maisínkááwe séwánasa kemó siyáunda-aaisafesa simásínkááwe

Póro siyáiyé.

²²Súwana Fíríkísi Ísuni aampa'ó kun-áái é'a ísarena séna i-wáásítí óraakon-awi'a Rísíya kumína'a maanáái ísámai kawé'á ónáífo koró simásuwena ²³Póromba káráwiyowintafena séna ándáfa'a kawé'-úmai káráwiye ímba aiyayaanka'ò kárá'umarenda ímbo wemó makáinda-tantaa'a wení waásimo áwa'nai ónae síyamo e úwoi ewé sinasá áwa'nai oro

Fíríkísi siyáiyé.

Póro Fíríkísinte Túrúsiraante'ò simátímakain-aai.

²⁴Fíríkísi simásuwena ména tuwímbai-kanaa maisuwéna awaainímbá Yúndaa-ininkon-awi'a Túrúsiraamba áí'maena taména Póromba áántowana téna séna Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmbo un-ááígóní áwáu simátimuwasarai ísóyana ²⁵Póro kawé'-ááígóní áwáu séna miwí túra'ò káráwiyiyan-aai séna Maníkó waásimo méraawini áwáumo tísai índa-aai súwana Fíríkísi áá'a úwana séna éni'ò waaó. Ánaaemba ímbo kisaumo weraindara'a áántanaiye séna ²⁶ímáyáa éna Póro ándáfa'a méyán-onaná faúsinkainkwae séna óntamba simína'a faú'ankanae-imayaa éna mindásafena aasiyaasi-kánáá Póromba áántowana túwasarai aai símaesarai iyáiyé.

²⁷Aai símae iyúyana kae'-áátái maisuwéna moóráwígon-awi'a Pósiyasi-Fésítasi Fíríkísin-anondaa kámáni-kisau iyámainda ampáámbá úwana Fíríkísi Yúndaa-waasi tirunkó kawé'á ínkwaé séna Póromba ímba faú'ánkarai'ò úwoi ándáfa'a méraiye.

Póro aifa-káwáágómpá'á kónaumnemo siyáin-aai.

25 ¹Póro ándáfa'a mérowana Fésítasi mináémpá'á Sísáaríyaa-naopa'a taména kaumbo-nó'wáámbó tawaúmbe minkákémbá

Yérúsaremufa'a imérowasa ²Yúndaa-ora'a-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye wempá'á tésa sésa Pórombo simánkaraundantenta anekatá simánkanae sésa ³súwa'nai esa Póromba kuai'márénana Yérúsaremufa'a iyíno. Minááimó sumbá tuwímbai aampa'á káráwiyesa tufíyan-imayaa ésa mináái suwaná ⁴Fésítasi séna Póro Sísááriyaa-naopa ándáfa'a méraiye. Kemá ampáánká'á kumónaumpo ⁵kempínkémbá óraa'-waasi kesé'a kumésa Póro sáwí'o uráinda-aai síya'a isáano simásuwena Fésítasi ⁶afakaumboé-no'waana'li siyáánkai-no'waana'iyó waéna Sísááriyaa-naopa'a kumbéna aafáyáara'a aaimó isón-daumpa'a iména Póromba koái'mae teró súwasa koái'maesa tuwasá ⁷Yúndaa-waasi Yérúsaremufakembo kúmúwai Póromba úkúresa mésa áuiyain-aai simánkówana ⁸Póro miwí táái anondáá simátimena séna kemá ímba Yúndaa-waasiti áamámba taráíye'a óraa'-amaan-damba ímba sáwí'a é'a Rómu-kamani-waasiti áamámba ímba taráíyaumne Póro súwana ⁹Fésítasi Yúndaa-waasi tirunkó kawé'á ínkwaé séna Póromba áisai ena séna Yérúsaremufara íyínara simánkaraan-aai isámai kawé'á ónaumno súwana ¹⁰Póro séna ímbaniye. Rómu-kamani-aifa-kawaagoni waási ómpo kesáái isámai kawé'án-uwo. Yúndaa-waasiti áamámba ímbo taráíyaunda é'a suwánaraane. ¹¹Áamámba taráíye'o sáwí'o úndarakaá tufuwónaemo sembá ímba a'áo súsino. Úwoi sínkamowisino. Simásínkáán-aai ímba érai'-aai pó'a ímba iyónaumpo Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a konaná kesáái isámai kawé'á íníye Póro súwana ¹²Fésítasi iséna wení kawé'-ímáyááwárá'-wáásíyé aaf simásuwena Pórontafena séna Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a kónae sénda pó'a ai'maráana wínone Fésítasi siyáíye.

Póro Ágírípaante Pénáisinte'o simátímakain-aai.

¹³Fésítasi simásuwena mérowana ánaaemba moóráwigo Yúndaa-ora'a-waasigon-awi'a Ágírípa úwana ámanaankon-awi'a Pénáisiye'a mindárai Sísááriyaa-naopa'a kumésarai Fésítasi kámáni-kawaa-kisau maiyóntafesarai wempá'á kumésarai ayáámba amésarai ¹⁴tuwímbai-no'waamba wáúyana Fésítasi Ágírípaamba Póron-aai simáména séna Fíríkisi moóráwigomba ímbo faú'ánkáímba úwoi ándáfa'a ánkáísana méraiye. ¹⁵Yérúsaremufa'o iméraawandara'a Yúndaa-waasiti óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye kempá'á tésa wembó simánkaraan-aai sésa tufuwó suwa'á ¹⁶simátime sé'a Rómu-waasi ímba úwoisa tínkamonaumne. Aoisaankwárá'-wáásímó éna wemá aaimó simánkéwise'a mérainata éfo simánkén-aai anondáá siyómó senaná síníye. Rómu-waasiti áwáuma miyán-íye. Simátimewanasa ¹⁷kúmúwa'a ímba úwoi maéwánda aafáyáara'a aaimó sen-dáúmpá'á imé'a Póromba áántaawanasa áí'mae íyúwasa ¹⁸wembó simánkaraan-kwaasi íyáfasinowa'a sáwí'o uráinda-aai sénááwe-imayaa ówánasa ¹⁹kentáái

aantemba sésa mooráwigon-awi'a Ísu pukáiwaintafesa sésa Póro séna wemá íyáfasinena úwoi méraiye siyáin-aaisafesa aaisambá siyáawe. ²⁰Kemá sé'a nóraumaiya minááígóni áwáu isánaumno sé'a Póromba áisai e'a sé'a Yérúsaremufara íyínara simánkaraan-ai isámai kawe'á ónaumno séwánana ²¹Póro séna ímbaniye. Ándáfa'a méraunasa káráwiyaamba pó'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a konaná kesáái isámai kawe'á ínye súwa'a káráwiyaan-kwaasisafe sé'a káráwimai kawe'á uréwana aambá paápé ina'a ai'máráanana wíníye siyáumne ²²Fésítasi súwana Ágírípa séna miwán-áái isánae súwana séna éniyo aafáyáa isaaó Fésítasi siyáíye.

²³Úwasarai Ágírípaae Pénáisiye waiyóyamba aafáyáara'a íyáfasinesarai kawe'-únánkwátói úmaesarai i-wáásítí óraa'-waasiye mindáópaken-oraal'-waasiye aáno úmai íyúyasa seyaafá'nánká tuwánowasarai aaimó sí-náúmpá'á íyúyana Fésítasi Póromba áántowasa áí'mae íyúwana ²⁴Fésítasi séna óraako Ágírípaae'o méraan-kwaasiye isáaro. Yérúsaremu-naopakewiye maafákéwíyé Yúndaa-waasi aaimó maankwáásímó simánkaraamba awánaaro. Tufuwíyana puwínomo óraaka'o símae'o iyáamba ²⁵saafá úmae'o iyúnda ímba sáwí'a uráifo ímba puwíníye. Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a kónaumno siyáintafe'a ai'máráanana wínda ²⁶kemó aúfái agaimáímo áménda ímba wéraiye. Mindásafe maaméran-kwaasifimba Ágírípaan-aúranka'a máankaunda po wemó sínda-ai isé simásímína'a aúfái agaénaumno. ²⁷Ándáfa'o mérain-kwaasi úwoimo ai'maré'o simánkaraan-aaimo ímbo aúfáifimbo agaimáímo áménda uwófi'a ónaumno Fésítasi siyáíye.

Póro anondáámo simátímakain-ai.

26 ¹Súwana Ágírípa Pórontafena séna éniyo simánkaraan-ai anondáá simátimiyo súwana Póro ayáámba mósá tuwéna simánkaron-aaigomba anondáámo síndasafena séna ²kentáásí óraako Ágírípao Yúndaa-waasi simásínkaraan-ai enaúranka'a anondáámo sendasáféna sirunkó aamoí wéiye. ³Yúndaa-waasiti áwáuwara ámáánkwara'a kawe'-úmai isáándasafena sirunkó kawe'á intáféna ímba suwesarai iyé sé kesáái kawe'-úmai isáínone. ⁴Kemá iyámpóiyakemba kesí Yúndaa-waasifimba mé'a Yérúsaremufa'a komé'a kemó ówándawini áwáu Yúndaa-waasi seyaafá'á suwánaraawe. ⁵Ámáán-kawaa-waasiti aampa'á arupíse úmae kuráumne. Ámáán-kawaa-waasi Maníkón-ímáyáásá éta fasi'aén-ámpátá arááiwaeta minámpá'á arupíse úmae kuráumne. Yúndaa-waasi ayáátááka suwánaraamba pósa sésáínasamo ésa kentáféna érai'a siyé sénááwe. ⁶Naaófá'á Maníkó kentáá síwá'násafena érai'-ai simátímakomba paápé índasafe'a amu'makáumnemo siyáunda-aaisafesa aaifimbá maisínkaraawe. ⁷Kentáá síwá'ná sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba Yúndaa-waasi aafáyáara'e fénáímpinka'e

nó'waane Maníkón-ímáyáá mósá marésa minéráí'-áái amu'maráántemba miyámó úndasafesa aafimbá maisínkaraawe. ⁸ Yúndaa-waasisono. Maníko waási pukémpinkemba kanaa'ó íyáfasintinkainda-aaisafe'a nóra isará ímba érai'e wéseo.

⁹ Ááéma kemá imáyáa é'a Ísu Násaretifakewini aampa'ó kuwái sáwí'o uwátínkáanda-imayaa uráumne. ¹⁰ Yérúsaremufa'a miyá ówánana óraa'-amaan-kisau-waasi si'márówa'a Maníkóní waási sáwífa'nanka tí'mai ándáfa'a tinkááwánasa tínkamiyasa púwóro sumbá kewará'á miyán-oro siyáumne. ¹¹ Aasiyaasi-kánáá áamáán-daumpimpa'a wéne'a Ísun-aai símai sáwí'a íwae sé'a tínkambae iyáumne. Sirunkó ika fówa'a némpa'-naopa'wara'a wéne'a tínkambae kuráumne.

¹² Óraako Ágírípao mindásafesa óraa'-amaan-kisau-waasi aúfái agaimái simúwa'a Támásikasi-naopa'a maimaé'o kówánda ¹³ wááwái sáma aafáúgóní sáwara'o íyáákaro-sama tuwówana wiyómpakemba kuména kesinepakéné kesé'o kun-kwáási tinepakéné sán-kówata ¹⁴ marapátá tanaa fááwánanasa aagíó aantemba súwa'a isááwánana simásimena Yúndaa-waasi-taafinkemba séna Sóroo nóra séwa kembá sáwí'a wéono. Póimo ándámo wímakaawanamo ayáámbo nararáíntemba emá miyá wéone súwa'a ¹⁵ Fasi'aénkóo nááwa'ono séwánana Fasi'aénkó séna kembá Ísumba sáwí'o wéuwasinkaandawi úne. ¹⁶ Íyáfasinaao. Kesí kísau maínkwae sé'a íyáfasinanke'a enaúranka'o paápé únda káfé'o suwánáandarakemba aráánáménda-aai simátíma'mae iyínone. ¹⁷ Ai'maráana Yúndaa-waasiye ff'onkaa-waasiye simátímínasa tuwímbai aaisambó aíya'a miwí tiyáámpinkemba aiyánaumne. ¹⁸ Simátímínasa kumeu'ó índa-ampa'a ifátuwesa sámo káinda-ampa'a teró. Waántáwankoni fasi'aémbá tuwésa Maníkóní fasi'aémbá tamáero. Simátímínasa kesááisafesa timankúnkúmba íya'a miwítí sáwí-imayaa maitiyuwé'a Maníkóndé-i'o uwátínkaraunda-waasifimba móttínkáano Ísu simásímakaiye.

¹⁹ Óraako Ágírípao wiyómpakembo simásímakain-aai ímbo tuwáúnda úwoi miyá wéune. ²⁰ Aifalá Támásikasi-naopa simátíme'a ánaaemba Yérúsaremufa simátíme'a minkákémbá Yúndaa-waasiti marafá simátíme'a ff'onkaa-waasiti marafá simátíme sé'a

kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá té'a kawé-kísáú maíyasa tuwánésa sésa Maníkómpá'ó tiyáawin-owe síwae sé'a simátíma'mae'a kuráumne. ²¹ Mindásafe'a óraa'-amaan-daumpa méraawandara'a Yúndaa-waasi kembá ta'ótokesa sínkamonaé siyáambanifo ²² Maníko súwa'nai úmaena káfé'wara'a íyísa'a maanká'á mé'a óraa'-waasiye úwoi-waasiye kesáái simátíme'a Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakáan-aai Mósesé

agaimakáin-aai simátimunda-aai mimbórá-áái wésimatimune. ²³Maará siyáawe. Maníkmómó íyáfasinankaiwaintafesa agaimarésa sésa áí'o índá-i'a íyana aifarááwí pukáimpinkemba íyáfasinankainda-aai agaimakáamba pósa Yúndaa-waasiye fi'onkaa-waasiye pukáimpinkembo íyáfasinkain-aai isésa sámó kain-ámpá'a wíwae sésa agaimarésamo siyáan-aai kemá wésimatimune Póro siyáiyé.

²⁴Pórombo simánkaraan-aai anondáá simátimuwana Fésítasi óraaka séna Póroo uwóí'a wéone. Aúfáífinkemba sáwífa'-imayaa uwáitái'-uráanana ení imáyáago embá uwóí'a wéiyé Fésítasi súwana ²⁵Póro séna óraakoo ímba uwóí'a úmpo súnnda-aai érai'-aai arupíse-aain-iyé. ²⁶Súnda-tantaa'a ímba aúpá'a uráafo seyaafá'-wáásí táaka'o siyáamba ewará'a mináái ísaraampo kemá ímbo inkaisúnda úwoi wésimamune. ²⁷Maníkmón-aaimo simátímakowi-taaisafe érai'e wéseno. Érai'emo sembá é'a ísaraumne Póro súwana ²⁸Ágírípa séna kári'-aaimo simásimenda-imayaa e Ísuni waási-i'a úne-imayaa óno súwana ²⁹Póro séna ímba kári'-aaisafe'a ímba ayáátáá'-aaisafe'a súné. Maníkmómpá'a maará súné. Kemó úndantemba kesááimo Ísáán-kwaasiye ewé miyá íwae súmpo kembó kárá'uraan-andagoma ímba kempímbá wérainkwae súné Póro siyáiyé.

³⁰Súwasa Ágírípaawe Fésítasiye Pénáisiye seyaafá'-wáásíyé íyáfasinesa ³¹máápa'a kumbésa keáímbá sésa ímba sáwí'o uráintafesa ándáfa'a ankésa tufuwíyana puwíno siyáawe suwaná ³²Ágírípa Fésítasintafena séna Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a kónaumne ímbo siyáinkakaa faú'áúwáanana kóisina mináái siyáimba po ai'márénana Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a wíno Ágírípa siyáiyé.

Póro Rómu-naopa'o kuráin-aai.

27 ¹Súwana Fésítasi to'mayaa éna séna Ítáári-marafa Rómu-naopa'a nompín-táómpimba wíwae séna Póronkwara tuwímbai-anda-waasiwara'a moórá-waasigontafena káráwimae wínkwaé séna méankowana minkwáásígón-áwí'a Yúríyasi wemá Rómu-aifa'-waasigoni i-wáásítí kawaágómbá méankowana ²moórá-nompin-taomba Ándámítiyamufakemba wérowana Ésiyaa-maragoni awáífáká'-náopa'a kónae súwata mindómpín-táómpimba íyáteta Máséndóniyaa-marafa'a Tésárónikaa-naopakén-kwaasigon-awí'a Árísítakasi weséta íyáteta wémeta ³aafáyáara'a Sáíndóni-naopa marapá'a kúwátaawananasa Yúríyasi Póromba arumbá uwánkena séna úwoi ení waási kotuwánenasa ímbo tokénda-tantaa'a áméro súwana miyá úwata kouweréta ⁴mindómpín-táómpimba íyáteta kówánanasa fiyúndá toréna nompín-táómba ta'óto'marowana ímba kúwata nonafufumpa'ó wérom-baragon-awí'a Sáíparasi-marama wéropa'a mináémpá'a fiyúndá ímba torówata mifátá wémeta ⁵Sírísíyaa-marafa'a Pámpíríyaa-marafa'a kóyááketa Rísíyaa-marafa'a Máíraa-naopa'a marapá

kúwátaawananasa ⁶ moórá-nompin-taonko Árékísándiriyaafaken-taonko Ítáári-marafa'a kónae sún-taonko wérowana i-wáásítí kawáágó awánéna mindómpín-táómpinta mósinkaraiye.

⁷ Mósinkowata kówándasa kári-fiyunda toréna mindómpín-táonko ímba aintówata tuwímbai-no'waamba waéta miyá úmaeta Náíndási-nao'-ewaata kówándasa óraa-fiyunda toréna nompín-táómba ai'á tosétuwowata sínaaempakenta kouweréta nonafufumpa'-márágón-áwí'a Kíríti-marafa'a fiyúndá ímbo torópa'a wémeta ayáífa'-márágón-áwí'a Sárímoni-marafa'a kóyááketa ⁸ uwí-nónáwáífakafamba suwesaraisáféta úmaeta wémeta Rásiya-naokoni ewaa'á kawé'-wáúné supa'á ⁹ ayáátááka'a koméraawananasa aifa'-ámáán-káwáágó Yúndaa-waasiti óraa'-amaan-daumpa'a afufumpin-dáúmpá'ó iyún-kanaa tai'ówana minkánáa fiyúndá torón-kanaa uwí-nónkó tufántááfan-úwasa inkaisésa ímba nompín-táómpimbo nún-kanaa túwana Póro imáyáa éna simátimena séna ¹⁰ káfétaamo nompín-táómpimbo kondasá sáwí-tantaa'a kesinetá paapé íniye. Ímba moparáwín-aantembanifo nompín-táóne waásiye áwiyoranaawe. Mináái kemá é'a ísaraunda póta aánota ménaumne Póro súwana ¹¹ i-wáásítí kawáágó Póron-aai ímba iséna nompín-táómba to'maé núwain-aaiye mintáónkoni aforán-áái aantemba iséna Póron-aaisafena ímba érai'e-imayaamo úmba ¹² mintáómba wérompa'a fiyúndámo tóráín-kanaa ímba kawé'ó ún-aempa'a mésa sáwífa'-waasi sésa tuwéta Fíníkisi-naopata koméraananasa fiyúndámo toráínda-kanaa tai'áínata kónaumne sumbá Fíníkisi-naopa'a Kíríti-marafa'o wéron-daopa'a kawé'-nónkwaaumpa'a ímbo fiyúndámo torón-kwaumba wérowasa mináái siyáawe.

Óraa-fiyunda torówana uwí-nónkó tufántááfambo uráin-aai.

¹³ Suwaná tiyáánaepakemba kári-fiyunda torówana awánésa sésa Fíníkisi-naopata kónae sésa nompímbó túwówanamo ta'ótokon-anda mósá tafisímai márówata Kíríti-maragoni uwí-nónáwáífata kówándasa ¹⁴ Kíríti-marafakemba óraa-fiyunda toréna ¹⁵ mindómpín-táómba ta'ótorowana ímba aintówana tuwíntámae nún-taamba tuwówana fiyúndágo weyáárika'a fafúsúmaena kúwana ¹⁶ nonafufumpa'a kári'-maragon-awi'a Kóna-mara wérowana ímba fiyúndá wétoropata kówándasa tínaaempa'o kará'umakesamo tafisímae iyún-taomba tafisímai ¹⁷ óraa-taompimba marésa óraa-taomba tawísífo sésa ándásamba kará'umai kawé'á úmárówana Rípiyaa-marafa'-aempa'a uwí-nómpímbá nonáámáái-oma'a wérowasa minómáká'á aikó tawífo sésa fiyúndágo fafúsúmaenamo kún-ampanta awá'mai múra márówana wempa'á kúwana ¹⁸ aafáyáara'a mifíyúndá paaí wétorowasa moparáwímbá tuwímbai uwí-nómpá'á tuwésa ¹⁹ aafáyáara'a mintáómpimbo kisaumo máún-kwaasi kisaumo máún-tantaa'a nompá'á túwówana ²⁰ óraa-fiyunda paaí

wétorowata ayáátááka'a aafáúwé o'é ímba awánéta táonkomo wínda-
 aamba ímba awánéta imáyáa éta kentáási marasá ímbo awánaandasa
 maafátá tai'ánaumne-imayáasa uráumne.

²¹Imáyáa ówándasa ayáátááka'a tómbá ímba wénowana Póro túranka'a
 taména séna Kírítí-marafa'a téta séwánda ímba kesáái ísaraawe. Isékaa
 sáwí'o

í-tántáá'ó moparáwímbó tuwáí ínta úsino. ²²Énifo tirumbá fasi'ámai
 méraaro. Nompín-táon-aantemba sáwí'a ínifo waási ínta puwónaumne.
²³Maníkón-ímáyáámó mósá maráúnda káfé'-no'waamba wemá wení
 kísau-waasigomba ai'maráísana wíyómpakemba kempá'á kuména
²⁴séna Póroo fasi'ámai méraao. Emá Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a
 winaná enáái isáíniye. Maníkó embá kawé'á uwánkáímba póna esé'o
 wégon-kwaasi káráwiyinasa ímba puwónááwe siyáíye. ²⁵Mindásafe'a
 fasi'ámai méraaro. Simásímíntemba Maníkó miyámó índa é'a isáúmne.
²⁶Fiyúndágo nompín-táómba fafúsúsuwainata nonafufumpa'á maragóní
 awáífátá kónaumne

Póro siyáíye.

²⁷Súwana uwí-nónkón-áwí'a Éndíríyaa-nompimba sísamaifakemba
 éiyaimba kumbaimái-no'waamba fiyúndá toréna fafúsúmaena kúwasa
 nó'waan-afufuntamba táómpinken-kisau-waasi sésa maragóní ewaatá
 kúne sésa ²⁸ándá-ayaiya'a umbaimó tón-tantaa'a fári'wiyesa nompímbá
 tu'mái tafisímai awánomba mindónkwááúmbá ayáátááka'a 120-ya'a
 úwasa wéwesa aneka'á mótu'mai awánomba kárika'a 90-ya'a úwasa
²⁹maragóní awáífá'á óntambo wéraindara'a tanaa fáúnafo sésa táátafesa
 ésa

éiyain-anda faútúwówana ánaaempakemba nompímbá kuména
 ta'ótorowasa minúwóiyáámbá siyaráínata nóin-tantaara wéraiya
 awánánae sésa ³⁰nompín-táómpinken-kisau-waasi imáyáa ésa aúpá'á
 kónaumne-imayaa ésa karo'á sésa aikakén-ándá faútuwanae sésa kári-
 taomba nompá'á múra túwówana ³¹Póro

i-wáásiyé miwítí kawáágóntáfénawe séna táómpinken-kisau-waasimo
 ímbo óraa-taompimbo méresamo ésa seyaafá'á tai'ánááwe Póro súwasa
³²i-wáási

kári-taonkoni ándá kárásuwowana kóuraiye.

³³Kóúwana siyarónka'a Póro séna sísamaifakemba éiyaimba
 kumbaimái-no'waamba úwoi mé'a ímba tómbá náráafo káfé'a tómbá
 naaró. ³⁴Kemá óraaka simátíme sé'a tómbá newaná túgo kawé'á ína'a
 mé'a ímba tai'ánááwe ³⁵Póro simásuwena seyaafá'-wáási túranka'a tómbá
 maiyéna Maníkóntáféna súwi séna tómbá tafámbai nówasa ³⁶awánowana
 tirunkó kawé'á úwata tómbá nááwándasa ³⁷mindómpín-táómpimba

sáwífa'-waasi 276 waasi méraawanda-waasisa tómbá nááwánanasa ³⁸símú'a fówanasa mintáomba umbaí tówasa mimpímbó wéron-tonkon-awi'a wíti nompímbá maisu'márówana fetóí uráiyé.

Nonkó tufántááfan-éna mintáombo tawísísukain-aii.

³⁹Úwasa siyarónka'a awánomba ímba awánom-barama wérowasa awánomba mifá'á nonkó iyówana kawé'-áámáái wérowasa awánésa sésa mefátá íyónanasa kawé'-áámáái'fá'á póna táonko úwoi iyíniye sésa ⁴⁰táombo ta'ótóráin-anda kárásuwowana nompá'á kumúwasa fafúsúmaesa nún-taanka'o kárá'umaron-anda awátuwesa aipa'á ampantá fári'wimaresa fiyúndágo weyáárika'a fafusínata áámáái'fa'a kónae sésa ⁴¹kuwaná nompímbá nonáámáái-oma'a wérowana mimpímbá mintáónkon-ai'a tawiyúwana nonkó ayámifa'a tufántááfan-éména tawísísukaiye.

⁴²Tawísísuwowasa i-wáási sésa ándá-waasi nombá tufámbaesa kófainifo tínkamonaé suwaná ⁴³i-wáásítí kawáágó Póromba áwa'nai ena séna ímba tínkamoro simásuwena séna nombó tufámbaimo kawé'ó íyawi nompímbá ásáfe'a tufámbae'a aápá'á koró. ⁴⁴Tuwímbai ímbo nombó tufámbaimo awánewi nompín-táónkoni taaimá maiyé'a minká ta'ótoke'a fafúsúmae aápá'á koró súwata miyá éta seyaafá'-wáásísá kawé'á úmaisa aápátá kógosa uráumne.

Mórita-marafata kógo uráunda-aii.

28 ¹Aápátá kawé'á úmaisa koméraawanasasa mindónáfúfúmpá'-márágón-áwí'a Mórita-marawe suwatá ísaraumne. ²Aa'á téna táwi'a wéuwasa mimbárafákén-kwáási kawé'á uwásinkesasa iyamá agaisínkówata siyáánta wégaufowananasasa ³Póro iyáári'a komaimaéna mimpímbá máagaimarowana koko'á úwana waafainkó téna Póron-ayáámba taunkutúwasa ⁴waási awánésa keáímbá sésa moórá-waasi tufúwísana púwísana nompín-táómpimbo timbá nonkómá ímba tufúkái'mba póna káfé'a wen-ánóndáá maéna waafainkó fáinana puwíníye keáímbá suwaná ⁵Póron-ayáámba tufimpín-úwana minkwáí'fáinkó tará'maéna iyafímbá ánkúfowana ímba Póromba áí'a úwasa ⁶minkwáási Pórontafesa imáyáa ésa intoráinana puwíníyo. Marapá'á kunténa puwíníyo-imayaa ésa ayáatáaka'a aúrampimba karákésa amu'matuwésa mérowana ímba ááéma puwúwasa imáyáa ésa sésa minkwáási maníkón-íye siyáawe.

⁷Suwaná mimbárafákén-óráá'-wáásígón-áwí'a Pápíríyasi wení maramá ewaa'á wérowi kawé'á uwásinkesasa másinkowata wení naaúmpata kaumbo-nó'wáámhá kowaéwánanasa ⁸Pápíríyasi afowámbá áuíyankena

ayánómbá naewará'á wéuwana mérowana Póro wempá'á wéna awánéna Maníkómpá'á inai séna ayáántamba ane'á ta'ótorowana mináí'á tai'águwasa ⁹awánésa tí'o

ún-kwaasi tí'maesa Pórompa'a tuwaná miyáumai asófatinakafa'a kúwasa ¹⁰aamoí ésa tuwímbai-tantaa'a símúwata méraawanasasa nompín-táómpimba kónae séwánda-kanaasa ímbo makáawanda-tantaa'a símúwata kuráumne.

Rómu-naopa'o kuráunda-aai.

¹¹Árékísándiriyaafakemba moórá-nompín-taonkon-awi'a keáfáráwái-káró'-máníko éna fiyúndámo torái-kánáá mimbárágóní nonkwaaúmpimbá wérowata kaumbo-wiyómbá maisuwéta mindómpín-táómpimba íyáteta wémeta ¹²Sísari-marafa'a Sáirákusi-naopa'a wéta marapátá kuméta kaumbo-nó'wáámbá waéta ¹³nompín-táómpimba íyáteta wéta Rísíyamu-naopa'a kówaeta aafáyáara'a sínaaempakenta fiyúndá toréna fafúsúmaenasa kúwata kae'-nó'wáámbá kówaeta Ítáári-marafa'a Púútyorai-naopa'a marapá'á kumówánasasa ¹⁴Ísun-aaimo ísówi mérowata kotuwánááwánasasa simásimesasa sésa moórá-sondaa keséta méranaawe suwatá miyáumaisa moórá-sondaa miwíséta maéta Rómu-naopata marapátá kówándasa ¹⁵Rómu-naopakemba Ísun-aaimo ísówi kówánda-aaisa isésa aampakémbá kotiyánae sésa Ápiyasi-naopa'a maaketi-márúpá'á seyaafá'-wáásí wááumo waí-námbá kaumbo wéropa'a tuwaná Póro tuwánéna Maníkómpá'á aamoí úwana arunkó kawé'á uráiyé.

Póro Rómu-naopa'o mérain-aai.

¹⁶Póron-arunko kawé'á úwata Rómu-naopa'a kówánanasa mindáópaken-kamani-waasigo Pórontafena séna ímba ándá-naumpa'o máínda úwoi-naumpa'a ménana i-wáásígó enká'á káráwiyiniye súwana ¹⁷kaumbo-nó'wáámbá maisuwéna Póro mindáópakemba Yúndaa-waasiti óraa'-waasi táántowasa wení naaúmpa'a tuwaná simátimena séna kesí waásisono. Yúndaa-waasi ímba símai sáwí'a uráumpo kentáá síwá'náti ámáámba ímba taráíyaundanifo Yérúsaremu-naopa'a kembá ta'óto'mai Rómu-kamani-i-waasi tíméwasa ándáfa'a sínkaraawe. ¹⁸Sínkaresa sínkamiyanesa kesí áwáumo saafá ombá ímba isasá faú'ankanae sewasá ¹⁹Yúndaa-waasi mináái taráísúwa'a kesí áwáuma ímba sáwí'a uróntafe sé'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a konaná kesáái isáíníye. Kesí Yúndaa-waasi aái simátinkanae ímbo súnda kesáái isáínkwae sé'a Rómu-kamani-aifa-kawaagompa'a tiyáumne. ²⁰Yúndaa-waasisa Maníkómó íyáfasinankaraiwaimbo amu'makáundawin-aai séwánasa ta'ótokesa siyáánka'a kárá'uraamba pó'a táántamai tuwáné'a simátimena Póro súwasa ²¹isésa miwí sésa Yúndiyaafakemba Yúndaa-waasi ímba entáfésa

aúfái agaimái túwááwana tiyáiyē. Ímba tuwímbai aai másimasimesasa entáfésa sáwí-aai ímba wésimankaawe siyáawe. ²²Seyaafá'-áémpá'á Ísuni aampa'ó kontáfésa sáwí'o uwátínkáámba wéisaumpo mináái simásímínata ísáano siyáawe.

²³Simásuwesa moórá-kanaa Póro simátiminda-kanaa marésa komésa minkánáa túwasa sáwífa'-waasi Póromo méropa'a tuwaná aafáyáarakemba ómbakena Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái simátíma'maena nó'waamba tai'áraiye. Naaófá'á Mósesemo agaimakáin-aafinkene Maníkón-aaimo simátímakowi agaimakáan-aafinkene Ísun-aaimo simátíma'maena tirumbá toréna iyéna Ísun-aaisafesa timankúnkúmba íwae séna simátimuwasa ²⁴ísésa tuwímbai sésa érai'-aaiye suwasá tuwímbai sésa karo'-ááiye suwasá ²⁵miyáumai aaisankáámbá sésa tuwínkaa'-uwaná Póro séna naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó moóráwigomba Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáyaamba simámuwana kentíwá'násomba simátímakomba mináái érai'-aain-iyē. ²⁶Áísáya agaimaréna séna

Maníkó séna minkwáásísáfé kosimátime sé ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawé'á wéowe. ²⁷Miwítí imáyáago umbaí taisaná táako aaimó isáísáféna tuwesaraí isaná túranko awánaisafena tógáfaa'a wéifo ímbo miyámó ésamo ésa táá'o isésamo túrambo awánésamo kesááimo isésamo miwítí sáwí-imayaamo tuwésamo kempá'ó tenkaka sáwí-imayaa maitiyuwé'a kawé'á uwátínkausino Maníkó siyáiyē

Áísáya agaimaréna siyáiyē. Póro simásuwena ²⁸séna kemá miyá owa'á pó'a simátime sé'a Maníkó sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métínkáín-aai fí'onkaa-waasi kosimátímakaundasa Maníkón-aai wéisaawe ²⁹Póro mináái simásuwowasa Yúndaa-waasi wesimán-kwesiman-esa aaisambá símaesa kóuraawe.

³⁰kóuwana Póro mindáópa'a ména kae'-áátái maisuwéna wení óntamba naanka'á wétuwena méromba sáwífa'-waasi wempá'á tuwaná aamoí éna ³¹Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái Fasi'aénkó Ísu Kárásitin-aai simátíma'maena iyáiyē. Kámáni-waasi minááiísáfésa ímba aambá faiyúwana óraaka simátíma'maena iyáiyē.

Kemá Rúku sún-da-aai tai'áiyē.

Rómu

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Kórinti-naopa'a ména maanáái agaimái Rómu-naopa'o méron-kwaasi agaimái moórá-ininkon-awi'a Fípimba amúwana máttmakaiye. Rómu-naopa'a kámáni-waasiti aifa'-náópa'a Ítáári-marafa'a wéron-daopa'an-iyé. Póro Rómu-naopa'a wínená póna Ísuni aampa'ó kun-kwáásífbá kísau mánnena póna miwí túwa'nai e'a to'mayaa uwátinkanae séna maarán-dáí agaimái Fípimba amúwana máttmakaiye. Yúnda-a-waasiye fl'onkaa-waasiye seyaafá'nánká sáwí'o úmaesamo

nú-fasi'aenko ta'ótokowana Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí aantentafena arupíse úmai méraawe Maníkó siyáiyé. Sáwí'o úmaesamo nú-fasi'aenko ta'ótokaimpinkemba Maníkóni ámútankoma faútínkánsasa Ísuwe'a káásamai aúí'a úmai méraawe. Maníkóni amáánkoni kísau-aaiwara'a agaimái amúwana máttmakaiye.

1 ¹Kemá Póro Ísu Káráisitini kísau-waasigo é'a maanáái agai-timúmpo ísáaro. Maníkó kembá aantá-waasi sí'marena séna kesí ásé-aaí kosimátíma'mae núwo séna sí'mákaiye. ²Naaóf'á Maníkó wenáái simátímakowisafena minásé-áái símai fasi'ámakain-aaí súwasa aúfái-wandaaifimba agaimakáawe. ³Minásé-áái Maníkón-ááninko kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafesa símai agaimakáawe. Wemá waásimo kunúkaimba óraakon-awi'a Téfitin-aísaafitantambo uráiwain-iyé. ⁴Wení ámútanko Maníkómpákémbá póna Maníkó wembá pukáimpinkemba íyáfasinankaraintafeta minór'áá-fási'áémbá awánéta séta Maníkón-ááninkon-iyé súné. ⁵Fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi wenááisafesa timankúnkúmbo ésa taawiyafiyantafena Maníkó Káráisitimba imáyáa amúwana kentáféna séna kesáái kosimátíma'mae núwo séna kawé-kísáú símakaiye. ⁶Ísu Káráisitini waási-i'a íyantafena Maníkó táántena kembiwí Rómu-naopa'o méraawiwara'a táántaraiye. ⁷Mináásáfé'a imáyáa é'a maanáúfái agaimarúmpo ísáaro. Kembiwí Rómu-naopa'o méraawi Maníkó wenarumbá tiména wení waási-i'a íyantafena táántarawai ísáaro. Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye úwoi túwa'nai esarai farumó uwátinkaayantafe'a inái súné.

Rómu-naopa'a kónaemo siyáin-aaí.

⁸Kembiwí Ísu Káráisitimpa'a timankúnkúmbo on-ááígó seyaafá'-áémpá'-wáásíf'á wété isasá ísáawa'a Ísu Káráisitini kísausafe'a imáyáa

é'a Maníkómpá'á súwi sune. ⁹Maníkóní kísau fasi'ámai maé'a ááninkoni ásé-aii simátimé'a kembiwísáfé'a inái símae'o iyúnda Maníkó wéisaiye. ¹⁰Kempá'ó ímbo kúndasafe'a sé'a Maníkómpá'á áísai úmae iyé'a arááímo táinamo e aambá wisínkéna'a Rómu-naopaken-kwaasisé'a koméraano sune. ¹¹Maníkóní ámútanko súwa'nai isa'á kotúwa'nai ona'á wenááisafe'a fasi'ámai imáyáa íyantafe'a kempá'á kónae sé'a úne. ¹²Miyámó ina'o é'a kembiwí túwa'nai ona'á kembá súwa'nai ónááwe. Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a túwa'nai ona'á kembá miyá ónááwe. ¹³Kesí waáisiono. Kempá'ó ímbo kúndasafe'a sáwí-imayaa ofáínifo maanáí ísáaro. Sáwífa-kanaa kónae sé'o únda moórá-tantaako ta'ótóráísa'a méraumne. Fí'onkaa-waasifimbo Maníkóní aambó aráátimewanasamo arááíwáéntemba kembiwí fí'onkaa-waasi owa'á miyá ónae sé'a úne. ¹⁴Maníkó súwa'nai uráintafe'a sáwífa'-waasi óraa'-naopa'e kári'-naopa'e seyaafá'-ááímó ísaraawiye ímbo ísaraawiye túwa'nai onó. ¹⁵Miyámó únda Rómu-naopa'o méraan-kwaasi ásé-aii kosimátimenae sé'a úne.

Ásé-aaigoni fasi'aén-áái.

¹⁶Ásé-aaisafe'o ímbo sigaesáfé'o únda maarán-ááín-iyé. Ásé-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó wení fasi'aéntámbá miwítí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba wéfautinkaiye. Aifa'á Yúndaa-waasi ísaraawasa ánaemba fí'onkaa-waasi wéisaawe. ¹⁷Ísu Káráisitinaaisafetaamo érai'emo séta simankúnkúmbo úndasafenasa mindásafena aantemba Maníkó séna arupíse úmai méraawe sisatá wenaúranka'a arupíse úmaisa méraumne. Ásé-aaifinkemba miyán-ááísá ísaraumne. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aii aúfáfimba agaimaréna séna
 Maníkón-aaisafesa érai'emo sésamo timankúnkúmbo owísáféna
 Maníkó séna
 arupíse úmai méraawe simbá pósa
 aúí'a úmai méranaawe
 agaimaréna siyáiyé.

Maníkómbá tínaembo uwámakaan-aii.

¹⁸Maníkó maanáí aráásimakaiye. Marapákén-kwáásí sáwí-imayaa ésa sáwí'a ésa miyámó ombá Maníkóní érai'-aaigoni aambá fáí'makaamba póna Maníkó áyámba éna wíyómpakemba sáwí-meyamba timíníye. ¹⁹Maníkóní áwáuma ímba aúpá'á wéraiifo afora'á aráátímakaimba marapákén-kwáásí awánésa ímba imáyáa uráamba póna sáwí-meyamba timíníye. ²⁰Maníkó maramó úmaron-kanaarakemba kífé'wara'a Maníkóní áwáuma awánésa wení fasi'aémbó waé'wae'o i-fásí'áémbá kawé'-úmai awánésa Maníkón-ane'á túrantamba ímba wéawanaafo wení áwáuma é'a wéisaawe. Maníkó úmakain-tantaa'a awánésa pósa wemó mérain-aii kanaa'á wéisaawe. Mindásafesa sáwí'o ombá miwítí áwáugo isasá sáwí'a

wéowe. ²¹ Maníko mérain-aai ísaraambanifo ifátuwesa wenáwí'o mósá marésamo érai'a méraiayemo seráámbá ímba mósá marésa súwi ímba sésa ifátuwesa kaentaén-ímáyáá ésa kumeu'ó in-áémpá'-ímáyáá ésa ²² karo'á sésa kawé'-ímáyááwárá'-wáásísá úne sembánifo sáwí-imayaawara'-waasi ésa ²³ Maníko maé'mae'o iwáín-ímáyáá ímba mósá marésa waási áúwawaakaamba numamá wai-waamba iyaankafayaambá úmakesa mintántáákóntáfésa imáyáa mósá wémaraawe.

²⁴ Waási miyá-sáwí'ó ontáféna Maníko ánaaemba uwátimena séna sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o íyamba úwoi miyán-oro siyáísasa miwí keyáárika'a miwí túma sáwí'a wéowe. ²⁵ Maníkón-aai érai'-aai taraisésa

karo'-áái arááiwaesa Maníko seyaafá-tántáá'ó úmakaiwaintafesa ímba imáyáa mósá marésa wení kísau ímbo máemba wemó uráin-tantaakontafesa imáyáa mósá marésa mintántáákóní kísau wémaewe. Maníkón-áwí'-aantembo mósá máraáraamba érai'a mindá ímba mósá wémaraawe.

²⁶ Waási miyá-sáwí'ó ontáféna Maníko ánaaeni'a uwátimena séna sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o íyamba úwoi miyán-oro siyáísasa aaré tuwaaí'waimbá tiyuwésa keyái kesuwaaíné sisaná kesuwaaí'é sésa sáwí'a úmae nówasa ²⁷ waaí miyáumai tuwaaíníntómbá tiyuwésa keyái kesuwaaíní kesuwaaíné símaesa wénesa miyá-sáwí'á úmae wénontafena Maníko miwí túra'a sáwí-meyamba arupíse úmai wétimiye.

²⁸ Maníko wenáái érai'-aai taráísóntafenawe séna ánaaemba uwátímísana miwítí sáwí-imayaago táái téna isasá kentí imáyáafinkeni'o ombá uwófi'a wéowe. ²⁹ Fí'o-fi'o-sawi-imayaago miwífímbá óraa'a isasá sáwí'o ombá ímba saagésa túraniyamba ésa sáwí'a uwátinkesa kawé-kísáúmó máéntafesa tirunkó símai sáwí'a uwátinkesa tínkamowasa púwówasa aaisambá sésa karo'á simátiyuwesa símai sáwí'a uwátinkesa tíyo-aai símae nésa ³⁰ túwí'a kumínkwae sésa karo'-áái sésa Maníkómbá tíyámba uwánkesa sáwí-aai simátinkesa karo'á sé'a óraa'-waasisa úne sésa túma maimaé iyésa aú-sawi-kisau maénae sésa miyá ésa tinófoi-taai taraisésa ³¹ tirumpimbá kawé'-áái ímba wéraisasa símaimo fasi'ámakaini'a ímba ésa miwítí waási-imayaa ímba ésa tirumbá ímba uwátinkesa miyámó ombá ³² Maníko áamámba símarena séna miyá-sáwí'ó owí puwónááwe siyáimba isésa ímba ifátúwáámba miyá úmae iyésa ímba saagésa miyámó owísáfésa aamoín-owe.

Maníko aafimbó wémaitinkain-aai.

2 ¹ Tuwímbai tuwánésa sésa sáwí'o owí sáwí-meyamba maénááwe sewí simátíménda ísáaro. Miyámó sembá kembiwíwará'á miyá-sáwí'ó ombá póna aafimbá maitinkáina'a sáwí-meyamba maénááwe.

²Miyá-sáwí'ó owí Maníkó aaifimbá maitinkéna sáwí-meyamba tímimba wemó arupíse úmáimo miyámó in-ááísá ísaraumne. ³Tuwímbai tuwáné'a sé'a sáwí'ó owí sáwí-meyamba maénááwe sembá miyá-sáwí'á ombá pó'a Maníkó aaifimbá ímba maisinkéna sáwí-meyamba simíníye ímba seró. ⁴Sáwí'a owaná Maníkó arumbá uwátinkena ímba ááéma sáwí-meyamba tímimba timu'maréna méraiye. Mindásafe'a sáwísamban-iyé ímba seró. Sáwí'ó ombá tuwé'a Maníkómpá'á tíyantafena arumbá uwátinkena timu'maréna méraiye. ⁵Énifo kemá tirunté'a maré'a sáwí'ó ombá ímba tuwé'a Maníkómpá'á ímba wétewe. Miyá-sáwí'ó úmae íyóntafena Maníkómó aaisambó sénamo arupíse-sawí-meyambo timíndakanaa tínana Maníkó áfááraumai sáwí-meyamba timínana óraa'a íníye. ⁶Minkánáá tínana seyaafá'nánká miwítí kísausafena kawé'-mékáné sáwí-meyane anondáá timíníye. ⁷Kawé'á úmae iyésa sésa Maníkó kentáá súwí'a mósá maréna sánkasinkenasa maé'mae'ó onda-íta uwásinkainiye sewí Maníkó aúí'a úmai maé'mae'ó íyani'a uwátinkainiye. ⁸Kesáfé-ímáyáá aantemba ésa kawé'-áái tínaaeni'a uwámesa sáwí-aaí arááíwáéwi Maníkó áfááraumai aaisambá tiyéna sáwí-meyamba timíníye. ⁹Sáwí'ó owí Maníkó tí'a índa-i'a uwátinkena umbai-tántáá'á tiména Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye miyá éna ¹⁰kawé'ó owí Maníkó sánkatinkena túwí'a mósá maréna aáno uwátinkena Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye miyá éna ¹¹ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba timínífo arupíse úmai-meyamba timíníye.

¹²Fí'onkaa-waasi Maníkó naaófá'ó Mósesembo simámakain-amaamba ímba isésa sáwí'ó ontáféna méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááwe. Yúndaa-waasi Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo isésamo taráísóntafena Maníkó minámáánkóní áwáuwarara'a aaifimbá maitinkáíniye. ¹³Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo isésamo ímba arááíwaiyanamo éna Maníkó arupíse úmai méraawe ímba síníye. ¹⁴Maníkó fí'onkaa-waasi

wení áamáamba ímba simátímakowasa miwítí ímáýáafinkembo minámáámbó arááíwaesamo ombá minámáámbó ísaraan-kwaasiyaamba wéowe. ¹⁵Miyámó ombá Maníkóní áamáamba miwítí ímáýáafimba wéraisasaraamba méraawana tirumpimbá aái wéna kawé'ó ontáféna minááígó séna kawé'an-owe séna sáwí'ó ontáféna sáwí'an-owe wésiye. ¹⁶Moórá-kanaamo tíanamo éna Maníkó Ísu Káráísítintafena sínana wemá waásiti ímáýáa aúpá'-ímáýáa tuwímbarena aaifimbá maitinkáíniye. Ásé-aaímo simátimunda minááíwárá'á simátimune.

**Yúndaa-waasi Maníkóní áamáamba tokáundasa
póna súwa'nai iyemo siyáan-aaí.**

¹⁷Yúndaa-waasisa únemo sewí ísáaro. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ísaraundasa póta kawé'-úmaisaaamo méraundasa

Maníkóní waásisa úne sé'a kentúma mósá wémaraawe. ¹⁸Minámáámbá ísaraantafe'a Maníkómbá arááimo tainí'o on-áái isé'a kawe'ó on-tántáá'é sáwí'o on-tántáá'é kanaa'á tuwímbare'a ¹⁹óraaka sé'a kawe'-ámbó ímbo awánaraan-kwaasi kanaa'á aráátimeta kumeu'-áémpá'ó méraan-kwaasi kanaa'á sáma kátinketa ²⁰táá'o ímbo ísáán-kwaasi aráátimeta iyámpóíyaambo on-kwáásí aráátimune wésewe. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ísaraantafe'a imáyáa é'a sé'a seyaafá'-áái iséta érai'-aaisa súné-imayaa é'a pó'a miyán-áái wésewe.

²¹Tuwímbaimo aráátimemba kembiwíwará'á mináái arááíwáéro. Umémbá ímbo orómó sembá kembiwíwará'á ímbo miyán-oro. ²²Aare-úméné waai-úméné ímbo orómó sembá kembiwíwará'á ímbo miyán-oro. Karo'-máníkó sáwí-tantaa'a iyémó sembá kembiwíwará'á sáwí'a é'a minkáró'-máníkóní naaúmpa'o sáwí'o ombá mindá ifá'á túwáaro. ²³Maníkó Mósesembo simámakain-amaanta ísaraumne sé'a kentúma mósá máraámbanifo minámáámbá taraisé'a sáwí'o ombá waási tuwánésa sésa Maníkón-áwí'a sáwí'a uwánkááwe wésewe. ²⁴Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
 Yúndaa-waasi sáwí'o ontáfésa
 fí'onkaa-waasi tuwánésa Maníkómbá
 símai sáwí'a wéuwankaawe
 agaimaréna siyáíye.

²⁵Yúndaa-waasi ontáfé'a túma káramai araénáemba wée'a sé'a Maníkóní waásisa únemo sewí Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáemba Yúndaa-waasi ombá mindá kawe'á uwátínkáífo minámáámbá ímbo arááíwáemba Yúndaa-waasi é'a túma káramai araénáemba uráamba mindá ímbo kawe'á uwátínkáísa'a úwoi-waasiyaamban-owe. ²⁶Fí'onkaa-waasi ímbo túma káramai araénáembo owí Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáéwanamo imbá Maníkó séna Yúndaa-waasiyaamba é'a túmo káramaimo araénáembo owíyáámbá é'a kesí waásiyaamban-owe wésiye. ²⁷Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba agaimarówa'a Yúndaa-waasi isé'a túma káramai araénáemba uráambanifo minámáámbá taráíyaamba pósa fí'onkaa-waasi ímbo túmo káramaimo araénáembo owí minámáámbá arááíwáéwimo ésa aafimbá maitinkánááwe. ²⁸⁻²⁹Túmo káramaimo araénáembo owí mindásafena aantemba ímbo Yúndaa-waasi Maníkóní waási-úramban-owo Maníkóní ámútanko miwítí sáwí-imayaa maitíyukaiwai Yúndaa-waasi Maníkóní waási-úramban-owe. Agaimakáin-amaanko ímbo miyá uwátínkáífo Maníkóní ámútanko miyá wéuwatinkaiye. Miyámó on-kwáásísáfésa fí'on-kwaasi ímbo aamoí wéuwatinkaafó Maníkó aantemba aamoí wéuwatinkaiye.

3 ¹Ímba fí'onkaafimban-ifo Yúndaa-waasifimba nóran-kawe-tantaara paápé uráiyó. Túmo kárámaimo araenáémbo uráamba mindá nóran-kawe-tantaara paápé uráiyó sembó ²sísai íya'ó é'a anondáá sé'a kawe-tántáá'á paápé éna aifa'á Yúndaa-waasi Maníkón-aaimo ta'ótoraiyantafena simátímakaiye sénaumne. ³Simátímakaimbanifo tuwímbai Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa wenáái ímba wétaawiyafowe. Miyán-ófo Maníkó ímba miyá éna wemó siyáintemba éna símai fasi'ámakaintemba wéiye. ⁴Waási karo'-áái wésefo Maníkó érai'-aai aantemba wésiye. Maníkóntáféna símai aúfáífimba agaimaréna séna enááigo érai'-aai aantemba isasá waási ísaraawe. Ímba kanaa'á aafimbá maenkánááfo enááigo seyaafá'-wáásí táái wéiyaakaiye agaimaréna siyáiyé.

⁵Kesáámó sáwítaamo úndafinkemba Maníkóní kawe-kísáú afora'á wéraintafeta sáwíta únanasa Maníkó sáwí-meyamba símímba sáwí'a iyésá ímba senó. Miyán-áái waásiiti imáyáafinkemban-ifo ímba miyásá senó. ⁶Maníkómó ímbo arupíse úmáimo mérainkakaa ánaemba seyaafá'nánká'ó méraawini áwáusafena ímba tísai isinó.

⁷Moórá-aai ísáaro. Kesáámó karo'-ááímó súndafinkemba Maníkóní érai'-aai afora'á paápé isaná wenáwí'a mósá óraa'ó intáféta kesáámó sáwí'ó úndasafenasa Maníkó aafimbá maisínkáímba sáwí'a iyésá ímba senó. ⁸Miyán-káró'-ááímó sembá mimpínkémbá sésa kesáámó sáwí'ó úndasa mimpínkémbá kawe-tántáá'á paápé ínana Maníkón-áwí'a iyíníye ímba miyán-áái seró. Tuwímbai kesúwí'a sáwí'a uwásinkaiyantafesa kentáfésa karo'á sésa miyán-áái siyé wésefo Maníkó miwí aafimbá maitinkéna arupíse úmai sáwí-meyamba timíníye.

Seyaafá'-wáásí ímba arupíse úmáimo méraan-aai.

⁹Kemá Póro mináái imáyáa é'a súné. Maníkón-aúranka'a ímba maarán-íye. Yúndaa-waasiya kawe'-wáásísá únasasa fí'onkaa-waasi sáwí-waasi owémá ímba miyán-ifo é'a siyáumne. Sáwí-imayaago seyaafá'nánká ta'ótokaiye súné. ¹⁰Mindásafena Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánká ímba arupíse úmai méraawe.

¹¹Énifo seyaafá'nánká'ó arupísemo í-tántáá'á ímba kawe'-úmai awánésa Maníkóe'a méranae ímba wésewe. ¹²Seyaafá'nánká Maníkómbá tínaaemba uwámesa sáwí-amba arááiwaesa kosaambaí ésa

ímba kawe'á wéowe. ¹³Waási puwésamo kawáá'ó ontembá miwí tááigo miyá isasá karo'á simátíyuwaawana miwí tááigo waaifainkómó waásimo ukútintemba isasá ¹⁴óraa'a símai sáwí'a uwátinkesa ¹⁵ááéma tínkamowasa púwówi mésa ¹⁶nópa'ó tí'ó úni'a úmai

umbai-tántáá'á timésa ¹⁷ímba faru uwátinkesa ¹⁸Maníkón-áároi
 ímba inkaisésa ifátuwesa méraawe
 agaimaréna siyáiyé.

¹⁹Maníkó seyaafá'-márafákén-kwáásísáféna áamáamba séna mináái
 arááiwaéro siyáimbanifo taraiséta seyaafá'nánká Maníkón-aúranka'a
 sáwí'a éta súnda arupíse úmaisá méraumnesa ímba érai'a sune.

²⁰Maníkómó siyáin-amaamba wéraisata seyaafá'nánká ímba érai'e séta
 seyaafá'-ámáámbá arááiwaundasa póna Maníkó kentáásáféna séna
 arupíse úmai méraawe síníye súndasa karo'-ááísá sune.

Áamáamba iséta sáwí'a uráumnesa sune.

Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó arupísemo uwátínkáin-ai.

²¹Maníkó aú-amba aráásimenasa Maníkón-aúranka'o waásimo
 arupísemo uwátínkáin-amba aráásimenasa wemó siyáin-amaamba
 ímba imáyáa éna minámbá aráásímakaiye. Minááísáfésa naaófá'á
 Móseese Maníkón-ai simátímakowiye minámbá paápé índa-ai
 simátimesa agaimakáawe. ²²Waási Ísu Káráísitafesa sésa érai'a
 kentáási sáwí-imayaafinkemba awásíyukaiye sewaná miwísáféna
 Maníkó séna arupíse úmai méraawe wésiye. Ísu Káráísitin-aaisafesa
 timankúnkúmbo owí Maníkó arupíse uwátínkáimba mimbórá-ámbá
 wéraiye. ²³Seyaafá'nánká sáwí'a ésa Maníkómbó arááiimo táínda-i'o
 úmimo ménaesamo ombá káfé'a ímba miyáumai méraawana póna
²⁴Maníkó úwoi túwa'nai ena arumbá uwátínkáísana Ísu Káráísiti miwítí
 sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkembo awátinkena Maníkón-aúranka'a
 arupíse uwátínkaindasafena pukáiyé. ²⁵Maníkó séna sáwí'o om-béyámbá
 maitiyuwáíndasafena Ísu Káráísiti puwínana wení naaemá kumíníye
 siyáimba minááísáféta séta érai'a miyán-íye súndasafenasa kentáási
 sáwí-meyamba wémaisiyuwaiye. Ááémo sáwí'o uráamba Maníkó ímba
 ááéma sáwí-meyamba tiména wemá arupíse ímbá awánáíyantafena séna
 ánaaemba Ísu Káráísiti puwéna miwítí sáwí-meyamba maitiyuwáíníye
 siyáiyé. ²⁶Káfé'a Maníkó arupísemo ímbá awánáíyantafena waásimo
 sáwí'o ontáféna imáyáa éna maará wéiyé. Ísu Káráísiti miwítí sáwí-
 meyamba maitiyúwáin-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó
 wenaúranka'a arupíse wéuwatinkaiye.

²⁷Miyáumai kesúsa maimaétaamo íyóndasa kentááfímbá ímba
 wéraiye. Ímba kentáási kawé-kísáúsáfénan-ifo Ísu Káráísitin-
 aaisafeta simankúnkúnta úndasafena mindásafena aantemba
 Maníkó wenaúranka'a arupíse wéuwasinkaiye. Miyáumai kesúsa
 maimaétaamo íyóndasa kentááfímbá ímba wéraiye. ²⁸Simátimunda
 érai'-aain-íye. Maníkóní áamáanta ímba arááiwaundasadafenasaa-ifo

wenáaisafeta simankúnkúnta úndasafenasa Maníko wenaúranka'a arupísesa wéuwasinkaiye. ²⁹Ímba Yúndaa-waasi aantembanifo fí'onkaa-waasiwara'o túwa'nai índasafena Maníko méráiyé. ³⁰Mimbóráwígó Maníko ména Yúndaa-waasisa wenaúranka'a arupíse uwásinkenasa fí'onkaa-waasiwara'a miyá wéuwatinkaiye. ³¹Wenáaisafeta simankúnkúmbó úndasafenasa Maníko arupíse uwásínkáísata miyáumai Maníkóni áamámba ímba tuwéta minámáánkóni áwáuma awánéta wéaraaiwaumne.

**Émbaramu Maníkón-aaisafena amankúnkúmba úntafena
arupíse úmai méraanemo Maníko siyáin-ai.**

4 ¹Émbaramu Yúndaa-waasisa síwá'náma wenááimo simátíménda ísáaro. ²⁻³Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'emo sénamo amankúnkúmbó uráintafena Maníko séna arupíse úmai méraane siyáiyé agaimaréna siyáiyé. Émbaramuni kawé-kísáúsáfénamo Maníkómó sénamo arupíse úmai méraane siyáinkakaa Émbaramumo wení kísausafenamo áuma maimaéna iyúmba wéraisino. Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'e siyóntafena Maníko séna arupíse úmai méraane siyáimba mindásafena Maníkón-aúranka'a Émbaramu áuma maimaéna iyúmba ímba wérombaniye.

⁴Moórá-ai ísáaro. Moóráwígóni kísau wémaewana méyámbó tímimba ímba úwoi wétimifo miwítí kísau awánéna méyámbá wétimiye. ⁵Maarán-áái érai'-aain-iyé. Kawé-kísáúmó maúndasafena arupíse úmai méraawe-ai Maníko ímba wésifo Maníkón-aaisafeta simankúnkúmbó úndasafenasa Maníko séna arupíse úmai méraawe wésiye. Sáwí'o uráundasaamo arupísemo uwásínkáinta Maníkón-iyé. ⁶Kawé-kísáúmó máéntafena Maníko ímba imáyáa wéifo Maníkón-aaisafesamo érai'emo sentáféna imáyáa éna arupísemo uwátínkáíwain-iyé Maníko sisaná miwí tirunkó kawé'á wéiyé. Minááisáféna naaófá'á Téfti aúfáífimba agaimaréna séna

⁷Maníko sáwí'o owítí sáwí-imayaa maitiyuwéna ímba imáyáa úmae íyísana tirunkó kawé'á wéiyé. ⁸Sáwí'o owí Maníko ímba imáyáa úmae íyísana tirunkó kawé'á wéiyé agaimaréna siyáiyé.

⁹Mináái túmo kárámaimo araénáémbo uráawi Yúndaa-waasisafena aantemba ímba siyáifo ímbo túmo kárámaimo araénáémbo uráawisafenawara'a Téfti séna miwítí sáwí-imayaawara'a maitiyúwáísana tirunkó kawé'á wéiyé-ai siyáiyé. Fí'omba mináái sé'a Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'emo sénamo amankúnkúmbo uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáiyé agaimaréna siyáiyé. ¹⁰Émbaramu áúma ímba kárámai araénáémbo urónka'a Maníkó wentáféna séna arupíse úmai méraane séna ¹¹Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmbo úntafena arupíse úmai méraandawi ómpo enáúma kárámai araénáémbo uwó súwana miyá uráiyé. Miyáumai túmo ímbo kárámaimo araénáémbo uráawiwara'a Maníkón-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmbo ontáféna Maníkó séna arupíse úmai méraawe wésiye. Miwí Émbaramumo miyámó uráintemba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo ésa pósa Émbaramun tafesa kentáá síwá'náraamban-iyé wésewe. ¹²Súmo kárámaimo araénáémbo úndawisa wemá kentáá síwá'nána iyésá súne. Ímbo súmo kárámaimo araénáémbo úndasafeta aantembanifo Émbaramumo miyámó uráintemba Maníkón-aaisafeta simankúnkúmbo úndasafetaawe Émbaramun tafeta kentáá síwá'nána iyésá súne. Émbaramu áúmo ímbo kárámaimo araénáémbo urónka'a Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo éna ména póna Yúndaawaasiye fí'onkaa-waasiye Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owí tíwá'nán-iyé.

**Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owí Maníkó
símai fasi'ámakaimbo timínda-ai.**

¹³Naaófá'á Maníkó Émbaramun tafena símai fasi'ámakon-ai séna ewé enaísaafítantambo íyawíye seyaafá'-márámá kentí maramá wéraiye siyáiyé. Ímba Émbaramu Maníkóní ámáámbo arááíwakontafenan-ifo amankúnkúmbo úntafena aantemba Maníkó séna arupíse úmai méraane súmbanifo Maníkó Émbaramun tafena símai fasi'ámakon-ai siyáiyé. ¹⁴Maníkó símai fasi'ámakon-ai Mósesembo simámakain-amaambo arááíwáéwisafena ímba siyáífo Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owísáféna siyáiyé. Miyámó ímbo uráinkakaa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owí úwoisafesa owisinó. Maníkó símai fasi'ámakaimba úwoisafena sisinó. ¹⁵Ámáán-ai wéraisasa taráíyaantafena moórá-amba Maníkómó aaisambó sénamo sáwí-meyambo timínda-amba paápé uráiyé. Ámáán-aaimo ímbo wérainkakaa ímba taráísína ámáán-ai wéraiye.

¹⁶Émbaramu Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena símai fasi'ámakon-ai siyáiyé. Miyáumai Émbaramun-aisaafítantambo íyawí Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo íyawí Maníkó úwoi túwa'nai ena símai fasi'átínkáimba timíníye. Ímba Maníkó Mósesembo simámakain-amaambo ísaraawi aantembanifo Émbaramumo amankúnkúmbo uráintemba timankúnkúmbo owí wemá úwoi túwa'nai iye. Maníkón-aaisafeta simankúnkúmbo úndawisa Émbaramu kentáá síwá'náraamban-iyé. ¹⁷Maníkón-aúranka'a Émbaramu mérowana maarán-áái símai agaimaréna séna

fí'o-fi'on-kwaasi tíwá'náma

óne Maníkó siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. Maníkó púwómpinkembo íyáfasintinkaiwai éna wemó aaimó sisanamó ímbo wérain-tantaakomo paápé iwáín-ááisafena Émbaramu amankúnkúmba uráiyé. ¹⁸Waási ímbo paápé íyantantaatafena Maníkó Émbaramunatafena súwana Émbaramu érai'a miyá ínena siyé siyáimba póna fí'o-fi'on-kwaasi tíwá'nán-iyé. Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

enaísaafitantambo íyawi

sáwífa'-waasi paápé ónááwe

agaimaréna siyáínka'a pósa paápé uráawe. ¹⁹Ááéma Émbaramu waurámbá kéna sáwífa'-atai 100 aatai maisuwéna mérowana awaainínkó Séraa age-ínimbá mérowana póna ímba imáyáa éna Maníkóntáféna fasi'ámai imáyáa éna ²⁰Maníkó símaimo fasi'ámakon-aisafena érai'e séna ímba kae'-ímáyáa éna fasi'ámai ména Maníkón-áwí'a mósá maréna ²¹séna Maníkómó símaimo fasi'ámakainten-úmai kanaa'á iyámpói simíníye séna ²²miyáumai Maníkón-aisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena séna arupíse úmai méraane siyáiyé.

²³Arupíse úmai méraane siyáimba ímba Émbaramunatafena aantemba siyáifo ²⁴kentáásáfénawara'a miyán-áái siyáiyé. Fasi'aénkó Ísumba pukáimpinkemba Maníkó íyáfasinankaraiwain-aisafeta érai'e séta simankúnkúmba úndasafenasa séna arupíse úmai méraawe wésiye. ²⁵Kesáámó sáwí'o uráundasafenasa kentáási sáwí-meyambo maisiyuwáíndasafenasa Maníkó Ísu Káráísitimba ai'marówana kuména kumpuwúwana Maníkó wenaúranka'a arupíse uwásinkaindasafenasa pukáimpinkemba íyáfasinankaraiye.

Maníkó arupísesaamo uwásínkáín-aii.

5 ¹Ísu Káráísitin-aisafeta simankúnkúmba úndasafenasa Maníkó wenaúranka'a arupísesa uwásínkarenasa Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísau-imayaa éna faru uwásínkáísata mimbóráí'a úmaisa méraumne. ²Ísu Káráísitin-aisafeta simankúnkúmba úndasafenasa Maníkó úwoi wésuwa'nai-ipata mósinkaraisata méta Maníkóe'a sámo kain-áémpátá méraandasafeta amu'maréta méraunanasa sirunkósá aamoí wéiyé. ³Umbai-tántáá'ó kempátáámó wéraimba sirunkósá aamoí isatá minúbái-tántáá'ó wéraintafeta fasi'ámai méta ímba suwesaraí ínta ⁴mindásafena Maníkó séna kawé'-úmai méraawe sisatá mindásafeta weséta méraandasafeta amu'maréta méraunana sirunkósá aamoí wéiyé. ⁵Weséta méraandasafeta amu'marétaamo méraundasa kentáásáféna ímba awinkáínda póna ímba sigaesá íníye. Maníkó wení Ufaen-ámútánkómbá ai'marówana keséta kumbéna Maníkómó kentáásáfénamo óraa'-

imayaamo imbá aráásímimba póta wesé'o méraandasafeta amu'maréta méraunanasa póna ímba sigaesá wéiye.

⁶Kesáá ímba fasi'ámai méraawananasa Maníkómó siyáin-kanaamo tiyáimba kesáámó sáwí'o úmaisaamo méraundafinkembo kusúwa'nai índasafenasa Ísu Káráísiti kumpukáíye. ⁷Arupíse-waasigombo áwa'nai ondasáfé'a puwónaemo senkakaa umbaí taisinó. Kawe'-wáásígómbó áwa'nai ondasáfé'a wen-ánóndáá puwónae sésa púwówaisi ína púwówaisino ímba isáúmne. ⁸Énifo kesáámó sáwítaamo úmaisaamo méraundasa súwa'nai índasafenasa Ísu Káráísiti kumpukáíye. Ísu Káráísiti pukáimpinkemba Maníkó arumbó símínta mindása wéraasimiye. ⁹Ísu Káráísiti kentáá-ímáyáá énamo pukáintafena Maníkón-aúranka'a arupíse uwásínkarainta pónasa Káráísiti érai'a kentáási sáwí-meyamba maisiyukaintafenasa Maníkó ímba aaisambá síníye. ¹⁰Kesáá Maníkómbó síyámba uwánkaraundasa wenááninko kentáá-ímáyáá éna pukáimba póta Maníkóe'a mimbórá-ímáyáárátá méraundasa miyáumai Ísu Káráísiti úwoi ména póna érai'a kawe'-ámpá'ó kúndasafenasa wégarawiyiye. ¹¹Ímba mináái aantembanifo maarán-ááíwárá'an-íye. Fasi'aénkó Ísu Káráísiti Maníkónté mimbórái'a uwásínkáisanasa póna Maníkóntáféna kesirunkósá aamoí wéiye.

Ándámunte Ísunte-taai.

¹²Maarán-áái ísáaro. Aifaráán-kwáásígó Maníkón-aai taráiyaimba póna sáwí'o on-ámbá paápé uráíye. Sáwí'a uráimba póna púwón-amba paápé uráíye. Seyaafá'nánká sáwí'a ombá pósa púwón-ampa'a wégowe. ¹³Maníkómó Mósesembo áamáambo ímbo simámakonka'a waási sáwí'a uráimba isaná Maníkó misáwí'ó uráan-aai ímba agaimakáíye. ¹⁴Aifa'á Ándámu mérowasa matinka-matinka úmaesa tunka'á Mósesemo iyámaunka'-waasisomba pukáawe. Ándámu Maníkón-aai taráiyowasa wempákén-kwáási tuwímbai ímba miyá umbá sáwí'a ésa pósa pukáawe.

Ándámu ánaaembo paápé índawimo índanteni'a éna Káráísitimo tuwímbai-tantaa'o índanteni'a ímba uráífo ¹⁵sáwí'a uráimbanifo Maníkó úwoisa wésuwa'nai-íye. Ándámu Maníkón-aai taráiyaimba pósa seyaafá'nánká pu'maésamo iyómba érai'-aain-ífo Maníkó seyaafá'nánká úwoi túwa'nai índasafena moóráwigomba Ísu Káráisitimba ai'marówana kuména kawe'á uwátínkáfa'a iyimba minánkó iyáákaraiye. ¹⁶Ándámu aifaráán-kwáásígó sáwí'o uráinkakemba seyaafá'nánkátá sáwí'a úmaeta iyúnanasa Maníkó ímba miyámó imbá kawetá uwásínkáíye. Aifa-kánáá aifaráán-kwáásígó Maníkón-aai taráiyowana Maníkó séna sáwí'a ónda po puwínone séna ánaaemba sáwífa'-waasi sáwí'a uwaná séna úwoi túwa'nai e'a kesúranka'a arupíse uwátinkanaumne siyáíye. ¹⁷Ándámu

aifaráán-kwáásígó sáwí'ò uráinkakemba seyaafá'nánká puwí-ámpá'á arááíwáéwana minánkó ta'ótokaifo moóráwigo Ísu Káráísiti maarán-óráá-káwé-kísáú maiyáiyè. Maníkóntáfésa súwa'nai uwómó sewí úwoi kawé'-úmai túwa'nai ena wenaúranka'a arupíse uwátínkáísana Káráísiti túwa'nai isasá fasi'ámai mésa sáwí-kisauqomba wéiyaaawe.

¹⁸Énifo minááígóní áwáuma maarán-ááín-iyè. Aifaráán-kwáásígó sáwí'ò urónkakemba Maníkó seyaafá'nánkátáféna séna sáwí'a ésa puwónááwe siyáimba póna moóráwigo Ísu Káráísiti kawé'á urónkakemba sáwí'ò uráampinkemba faútinkena aúí'ò úmáimo maé'mae'ò íyani'a wéuwatinkaiye. ¹⁹Aifaráán-kwáásígó Maníkón-aai taráiyonkakemba seyaafá'nánká sáwí'a uráambanifo moóráwigo Ísu Káráísiti Maníkó siyáintemba urónkakemba Maníkó wenaúranka'a sáwí'fana arupíse wéuwatinkaiye.

²⁰Sáwí'ò umbá Maníkó wení ámáamba Mósesemba simámakomba mindásafena miwítí sáwí-imayaago óraa'a uráiyè. Miyá umbánifo Maníkó arumbá uwátínkámaena iyúwana óraa'a uráiyè. ²¹Ááéma sáwí'ò urón-imayaago ta'ótokowasa pósa puwí-ámbá arááíwakaawe. Miyá uráambanifo káfé'a Maníkómó arumbó uwásínkáíwaisa ta'ótóráísata wenaúranka'a arupíse úmaisáamo méraundasa kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti aúítaamo úmaisá maé'mae'ò onda-íta wéuwasinkaiye.

Ísuwe'a kááísamaisáamo méraunda-aai.

6 ¹Simátíménda ísáaro. Maarán-áái ímba seró. Maníkó úwoi súwa'nai úmae iyínana óraa'a índasafeta sáwí'a úmae iyéta méranae ímba seró. ²Púwón-kwaasimo miwítí sáwí-imayaagomo ímbo aneká'ó ta'ótotuwenamo wéraintemba kentááímbá sáwí-imayaago ímba ta'ótotuwena wéraisata póta ímba sáwíta úmaeta iyéta ménaumne. ³Maarán-áái é'a ísaraawe. Nombó maisínkáanta Ísu Káráísiti weséta kááísasinkaisata weséta pukétaaraamba úmaisá méraunanasa kentáásí sáwí-imayaago ímba ta'óto'maena iyísata méraumne. ⁴Nombó maisínkáanta kesáá Ísu Káráísitiyeta puwúnasasa utarááwataaraa únanasa kentáásí sáwí-imayaago ímba ta'óto'maena wéiyiye. Maníkó kentáásifowa fi'onka'ma'mai-fasi'aentambo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba kentáá iyáfasisinkenaaraamba uráísata aúí'a úmaisá méraumne.

⁵Ísu Káráísiti pukáimba wemó waásiti sáwí-imayaagomba iyáákaraintemba weséta kááísamai méraundasafenasa sáwí-imayaago kentáá ímba ta'ótokaiye. Miyáumai Ísu Káráísitimo pukáimpinkembo iyáfasinankaraintemba weséta kááísamai méraundasafeta aúí'a úmaisá méraumne. ⁶⁻⁷Maarán-áái ísaraawe. Púwówanamo ímbá sáwí-

imayaago ímba ta'ótotuwena wéraisana kentáásí sáwí-imayaagoni fasi'aémbá tai'áinana kesáámó sáwí'o úmae iyúndawisa ímba ta'óto'mae iyíndasafena Ísu Káráísiti aaraa-táiyá'á pukáisana kentáásí sáwí-imayaago kentáá ímba ta'ótokaiye. ⁸Ísu Káráísitiye'a pukétaaraanta úmaisa méraundasa póta mináái érai'-aai isatá weséta méraumne. ⁹Maarán-ááísá ísaraumne. Ísu Káráísiti pukáimpinkemba iyáfasinkaisana puwí-fásí'áénkó ímba ta'ótoraisana aneka'á ímba wépuwiye. ¹⁰Aoisaambó ombó tai'áíndasafena mimbórá-kánáá pukáimba póna mindásafena ímba aneka'á puwéna iyáfasinena ména Maníkóntáféna imáyáa éna méraiye. ¹¹Miyáumai imáyáa é'a sé'a pukétaaraanta úmaisa méraunanasa sáwí'o úndawisa ímba ta'ótotuwena wéraisata méta Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraundasa Maníkó aamoí ínkwa'e-i'a úmaisa méraumne.

¹²Kentí sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a ofáínifo sáwí'o owí kemberiwi ímba ta'ótoraino. ¹³Kentúsane kentiyáánamaisane ímba ewé símai sáwí'a é'a pukékaan-úmai méraawanamo iyáfasintinkaisa'o méraawi Maníkómpá'á kentúwawaa'a amé'a wentáfé'a ewé é'a kentúsane kentiyáánamaisane wení kawe-kísáú aantemba máéro. ¹⁴Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko ímba káráwiyisana Maníkó úwoimo túwa'nai iwáí káráwiyisana póna kentí sáwí-imayaago kentúma ímba ta'ótoraino.

Maníkó wení kísau-waasi-i'o uwátínkáín-aai.

¹⁵Mináái imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáárá'á ímba káráwiyisana Maníkó úwoimo súwa'nai iwáísá káráwiyisata mindásafeta ímba úwoi sáwí'a úmaeta iyóno. ¹⁶Wení kísau maénaumnemo sembá wemá káráwiyisasa wení kísau-waasi méraawe-aai ísaraawe. Miyáumai sáwí'o íyanamo éna misáwí-ímáyáágó ta'ótokaina'a misáwí-kísáú maimaé iyé'a méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááfo Maníkón-aaimo isáíyanamo éna wemá káráwiyaina'a wení kísau maimaé'a iyíyana wenaúranka'a arupíse uwátinkainiye. ¹⁷Ááémo sáwí'o uráawi ta'ótokowasa ánaaemba érai'-aai simátíma'maesa iyówa'a isé'a kentirumpimbá fasi'ámai ta'ótokaawa'a mindásafe'a Maníkómpá'á súwi súné. ¹⁸Sáwí'o uwáí ta'ótokompinkemba Maníkó faútinkowa'a arupíse-imayaa uwaná minárúpísé-ímáyáágó ta'ótokaiye. ¹⁹Ímba fasi'ámai méraantafe'a kesáái isáíyan-aai simátimune. Ááéma sáwí'a ónae sé'a fí'o-fi'on-tantaa'wara'a sáwí'a uwaná ta'ótokaimbanifo káfé'a kawé'á ónae sé'a kawé-ímáyáá aantemba é'a Maníkóndé-i'a oro.

²⁰Ááémo sáwí'o uwáí ta'ótokonka'a kawé'-ímáyáá ímbo umbá ²¹sáwí'o uráamba káfé'a tigaemá wéiye. Sáwí'o untáféna ímba kawé-tántáá'á

kentópa'a tiyáiyē. Miyá-sáwí'ó úmae íyómpinkemba méraawini áwáuma Maníkóni némpa'a maé'mae'a wéowe. ²²Maníkó sáwí'o umpínkémbá faútinkena wení kísau-waasi-i'a uwátínkaraimba pó'a Maníkóndé-i'a úmai mé'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ²³Sáwí'o owí-ánóndáá puwíyambanifo Maníkó kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísau-imayaa éna aúítaamo úmaisaamo maé'mae'o onda-íta wéuwasin kaiye.

Maníkóni ámútanko aráásímakain-antaamo arááiwaunda-aai.

7 ¹Kesí waásisono. Seyaafá'nánká ámáán-aai ísaraafo simátíménda ísáaro. Úwoimo méraanka'a ámáán-aai go káráwiyaimba póna puwíyamba minááígó ímba káráwiyiniye. ²Ámáánkomo siyáintemba aarakwá'ó ombá awaai kómó aú mó aráínka'a awaainínkó wesé'a kááísamai méraisana awaai kómó púwísanamo ímba kááísamaimo méreyamba wétai'aiye. ³Awaai kómó méraínka'o aaregómó fí'on-kwaasigonka'o wimbá mindá sáwí-inimban-iyē sefó awaai kómó puwínanamo éna ámáánkomo sintembá fí'on-kwaasimo maíndamo éna kanaán-iyē.

⁴Kesí waásisono. Miyáumai kentáfénawe séna

Ísu Káráísiti pukáimba Maníkómó Mósesembo simámakain-amaamba imáyáa é'a Ísu Káráísitiye'a kááísamaimo méraantafe'a pukékaambo úmaimo méraamba minámáánkó ímba ta'ótokaifo Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawe. Maníkó Ísu Káráísitimba pukáimpinkemba íyáfasinankaraiwai Ísunde-i'a uré'a pó'a Maníkóni kísau wémaewe. ⁵Ááéma sáwí-imayaasafeta sirááísafetaamo uráundarata ímba miyán-oro siyáin-amaamba iséta imáyáa éta ifátuweta sáwí-imayaasafeta sirááísafeta éta sáwí'a

éta púwónnda-amba arááiwaeta ⁶miyásáámó uráunda káfé'a Maníkó sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkenta faúsínkáisanasa Maníkómó Mósesembo simámakain-amaanko ímba ta'ótokaisata ááéraan-amba Mósesemo agaimakáin-amaankoni aambá ímba arááiwaeta aú-amba Maníkóni ámútanko aráásímakain-anta wéaraaiwaumne.

Maníkóni ámáámbo ímbo wérainkaka sáwí-imayaagoni áwáuma ímba isáúsino siyáin-aai.

⁷Minááímó imáyáamo é'a simátíménda ísáaro. Maníkómó Mósesembo simámakain-amaantafe'a sáwí-amaamban-iyē ímba seró. Minámáán-ááímó ímbo wérainkaka sáwí-imayaagoni áwáuma ímba isáúsino. Túraniyamba ímba oro. Minámáánkómó ímbo miyámó siyáinkakaa súraniyambo úndasafe'a sáwí'a úne ímba súsino. ⁸Minámáánkó séna túraniyamba ímba orómó siyáimba kempímbá sáwí-imayaa wéraimba pó'a minámáámbo taraisónae sé'a súraniyamba áfááraumai uráumne.

Minámáánkómó ímbo wérainkakaa sáwí'o únda ímba imáyáa é'a sáwí'a úne súsinó. ⁹Ámáánko ímba miyán-oro siyáimba ímba isé'a kawé'-úmai méraumne-imayaa é'a mé'a ánaaemba minámáámbá ísaraunda taraisónae sé'a taráíyaunda ¹⁰mindá púwóndawi úne. Minámáámbó arááíwakaundarakaa kawé'-úmai mérausino. Minámáámbó taráíyaundawi pó'a púwóndawi úne-aai ísaraumne. ¹¹Minámáánkó séna ímba miyán-oromo siyáimba kempímbá sáwí-imayaago wéna póna karo'a simásínkáisa'a mináái taraisónae sé'a taráíyaunda pó'a púwóndawi úne.

¹²Miyáumai Maníkómó Mósesembo simámakain-amaan-aai ímba miyá oró-áái Maníkón-aai arupíse-aai kawé'-ááín-iyé. ¹³Minkáwé'-ááígó ímba púwónda-i'a uwásínkaraiifo kesí sáwí-imayaago aantemba púwónda-i'a uwásínkaraiyé. Sáwí-imayaasafe'a siráái wétaifo minámáámbó taraisónae sé'o taráíyaunda púwóndawi é'a kesí sáwí-imayaagoni áwáuma áfááraumai sáwí'a úwa'a awánaraumne. Minámáánkó séna ímba sáwí'an-oro siyáifo kemó sáwí'o uráunda kesí sáwí-imayaago aantemba óraa-sawí'a úwa'a awánaraumne.

Sáwí'o úndawisaamo ta'ótokain-aai.

¹⁴Ámáámba Maníkómpákémbá kunkáifo kemá marapákén-kwáásí únana sáwí'o úndawi ta'ótokaisa'a minímáyáágoní kísau wémaumne. ¹⁵Kawé'ó úndasafena siráái taisa'á miyá ónae súndanifo ímba miyá wéune. Sáwí'o úndasafena ímba siráái taisa'á ímba miyá ónae súndanifo miyá wéune. Miyámó únda ímba kawé'-ímáyáá wéune. ¹⁶Ímba sáwí'a ónae súndanifo miyá-sáwí'ó úndasafe'a sé'a Maníkó siyáin-amaamba kawé'-ámáámbán-iyé súne. ¹⁷Sáwí'o únda ímba kemá miyá úmpo sáwí-imayaago kempímbá wérais'a sáwí'a wéune. ¹⁸Marapákén-kwáásí únda kanaa'ó kawé'ó únda kempímbá ímba wérais'a awánaraumne. Kawé'ó úndasafena siráái taisa'á ímba kanaa'á kawé'á wéune. ¹⁹Kawé'á ónae sé'a úndanifo ímba miyá é'a ímba sáwí'a ónae sé'a úndanifo úwoi sáwí'a wéune. ²⁰Ímba sáwí'a ónae súndanifo miyá-sáwí'ó únda ímba kemá miyá úmpo sáwí-imayaago kempímbá wérais'a sáwí'a wéune.

²¹Áwáuma maarán-iyé. Kawé'á ónae sé'o úndanifo sáwí-imayaago tafisímaena iyísa'a ²²kesirumpimbá Maníkóní ámáántafe'a aamoí úndanifo ²³moorá-awauma kempímbá wéraisana sáwí'o ónae súndawi kembá tafisisaná Maníkóní ámáámba kawé'-ámáámbá pó'a arááíwaenaé súndawi tafisisaná sáwí'o ónaemo súndawi tafisímai ta'ótokaiyé. ²⁴Sésé'á únana sirunkó sáwí'a isa'á méraundasafe'a sé'a sáwí'a é'a púwóraantambo úndafinkemba náawa siyáíniyo súnana ²⁵Fasi'aénkó Ísu Káráísiti siyáísa'a Maníkóntáfé'a súwi súne.

Miyáumai kesirumpin-ímáyáá é'a sé'a Maníkóní ámáámba arááíwaenaé súndanifo kesúgoma sáwí-imayaafinkemba sáwí'a wéiyé.

Maníkóní ámútankomba arááímo taini'o on-áái.

8 ¹Miyáumai Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraawi miwítí sáwí-meyamba maitiyukaintafena Maníkó ímba aafimbá maitinkéna sáwí-meyamba ímba timíniye. ²Ááéma sáwítaamo uráundawi ta'ótokowata púwóndasafeta ówánanasa Ísu Káráisiti faúsínkaraisata weséta aúí'a úmaisa méraunanasa Maníkóní ámútanko káráwiyisana Maníkó aafimbá ímba maisinkénasa ímba sáwí-meyanta simíniye. ³Maníkó wení ámáámba siyáímbanifo sáwí'a ónae séta minámáámbá ímba kanaatá arááiwaunda póna minámáánkó sáwíta úmaisa méraundafinkemba ímba síkaisata méraunanasa ánaeemba Maníkó wenááninkontafena séna sáwí'a ombá po miwísáféwe sé kumpuwínone séna ai'marówana kesáámó sáwí'o úndawisaamo úndanten-auwarawi maimaéna kentáási sáwí-imayaamo maisiyuwáíndasafenasa kumpukáíye. ⁴Maníkó miyá uráimba póta sáwí-imayaasafetaamo sirááísafetaamo úndasa ímbo miyá étaamo Maníkóní ámútankomo siyáintembo étaamo éta Maníkóní ámáánko siyáintemba miyásá úmaisa arupísesa ónaumne. ⁵Sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo owí miwítí sáwí-imayaago ta'ótokaifo Maníkóní ámútankombo arááímo táínda-i'o owí wení kawé'-ímáyáágó wégarawiyiye. ⁶Miwítí sáwí-imayaasafesamo tirááímo tain-ímáyáá aantembo owí méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááfo Maníkóní ámútankombo arááímo tain-ímáyáá aantembo owí aáno úmai aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ⁷Sáwí-imayaasafesa tirááísafesa on-ímáyáá aantembo owí Maníkóní ámáámba ímba kanaa'á taawiyafésa Maníkóní namuro-wáásíyáámbán-owe. ⁸Sáwí-imayaasafesamo tirááímo táínda-i'o íyawí Maníkó ímba aamoí wéuwatinkaiye.

⁹Maníkóní ámútankomo kentirumpimbó méraimbo é'a sáwí-imayaasafe'o tirááímo táínda-i'a ímba é'a Maníkóní ámútankomo siyáintemba é'a méraawe. Ísu Káráisitini ámútanko tirumpimbó ímbo méraiwei ímba wení waásin-owe. ¹⁰Ísu Káráisitini ámútanko kentirumpimbó méraimbo éna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátínkaraimba pó'a kentí ámútanko maé'mae'a índawi é'a sáwí'o uráantafe'a kentúgoma puwíndawin-owe. ¹¹Maníkó Ísumba pukáímpinkemba íyáfasinankowana wení ámútankomo kentirumpimbó méraimbo éna kenkwárá'ó éna puwíyampinkemba íyáfasintinkainiye. Wení ámútanko kentirumpimbá méraintafena Maníkó miyá íniye.

¹²Kesí waásisono. Mináái imáyáa íyata ímba kentáási imáyáafinkeni'a éta Maníkóní ámútankombo arááímo táínda-ita úmaisa méraano. ¹³Sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o ombó éna Maníkó séna méraawini áwáuma

Maníkóní némpa'a méraaro siyáifo Maníkóní ámútankomo túwa'nai ína'o sáwí-imayaamo tuwé'ó é'a aúí'a úmai ménaawe.

¹⁴Maníkóní ámútankomo sintembó owí Maníkón-áánintomban-owe. ¹⁵Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kentirumpimbá méraiwai ímba inkáítinkaisana inkaisí-ímáyáágó ímba ta'ótokaisa'a méraafo Maníkó wenáánintoni'a uwátínkáisa'a Maníkómbá áánte'a sé'a kesifóo sé'a méraawe. ¹⁶Kesáá séta Maníkón-áánintonta únesaamo súnda Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáásirumpimba ména séna mindá érai'-aain-iye wésiye. ¹⁷Maníkón-aráá'a úndasa póta Maníkómó kentáásáfénawe sénamo to'mayaa úmakaimba maimaéeta Ísu Káráísitimo maíndanten-úmaisa maénaumne. Umbai-tántáákómó wembó uráintemba kentááfímbá umbai-tántáá'á wéraimba póta ánaeemba weséta sámó kain-áémpátá ménaumne.

Maníkó wení fí'onka'ma'mai-sasaamo aráásiminda-aai.

¹⁸Maarán-áái ímáyaá é'a sé'a érai'a Maníkó wení fí'onka'ma'mai-sama aráásiminata mindásafeta ímáyaá éta kentááfímbó wérain-umbai-tantaafeta ímba óraa'-imayaasa wéune. ¹⁹Maníkón-áánintone ayáámúntonesa únasasa Maníkómó úmakain-tantaako waí-waankowe taaigówé seyaafá-karáán-tántáákówé kentáámó suwánáiyantafesa mósá titaawiyésa simu'marésasa méraawe. ²⁰Naaófá'á Maníkó uwámakain-tantaafena séna kawáá'a uwáwíniye wení ímáyaáfinkemba séna ímba miwítí ímáyaáfinkemba siyáimba maarán-ímáyáá éna séna ²¹ánaeemba kawáá'índa-tantaa'a aambá fáítinkaanana uwámakaunda-tantaa'a aneka'á ímba kawáá'a íniye. Kesí iyámpóimo faútínkáanasamo kawé'ó úmaimo méraiyantemba mintántáákó miyáumai kawé'-úmai wéiniye Maníkó miníímáyáá uráiyé. ²²Maarán-ááisá ísaraumne. Aaremó iyámpóimo matinkánaesamo sésé'ó ontembá Maníkómó seyaafá-tántáá'ó úmakain-tantaako sésé'á éna Maníkómó úmakain-tantaa'a paápé ínana awánánae séna amu'maréna méraiyé. ²³Ímba Maníkómó úmakain-tantaako aantembanifo kesááwará'á miyásá éta Maníkómó to'mayaa úmakain-tantaa'o simíndasafeta ímáyaá ondasáfénasa Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kesirumpintá kumbéraisata sésétá éta amu'maréta méraunanasa Maníkó wenayáámúntone wenáánintone síkenasa aú-suwawaa'a uwásinkaindasafeta amu'maréta méraumne. ²⁴Maníkó kawé'-ámpá'ó mésinkonkata séta érai'a Maníkóní iyámpóiya éta weséta méraumne séta amu'maréta méraumne. Awánuwuanda-tantaafeta ínta amu'maréta ímbo awánáúnda-tantaafeta amu'maréta ménaumpo ²⁵ímbo awánáúnda-tantaafeta amu'maréta méta séta érai'a paápé íniye séta ímba suwesaraí ínata fasi'ámai amu'maréta ménaumne.

²⁶Ímba fasi'ámai-waasi méta kawé'-ámpátá kúnanasa umbai-tántáákó ta'ótóráísana póna Maníkóní ámútanko súwa'nai isatá nóraumaisaawa

Maníkómbá áísai onanasááwá súwa'nai íníyo séta sirumpintá sésé'-aantemba éta ímba kanaa'á aai súnanasa Maníkóní ámútanko kentáásáféna imáyáa éna Maníkómpá'á áísai isaná ²⁷Maníkóní ámútanko Maníkómbó arááímo tain-áái séna wení waási-imayaa éna miyán-áái simbá póna Maníkó kentáási imáyáa awánaiwai póna wení ámútankomo sin-áái wéisaiye.

²⁸Maarán-áái isáúmne. Wení waási-i'a ondasáfénasa wemparí'a úmakaisata wen-imáyáa éta méraunanasa sáwí-tantaa'e kawé-tántáá'é kempátáámó timbá Maníkó mintántáá'á kawé'á wéuwasinkaiye. ²⁹Naaófá'á Maníkó wendé-í'a úmai wemparí'a úmakowaisafena séna kesááninkaamba ónááwe siyáimba póna wenááninko Ísu kentáásuwaao-í'a isatá wenáúnafaraawinta úne. ³⁰Naaófá'á wemparí'a úmakowisafenasa sáántenasa wenaúranka'a arupíse uwásinkenasa wenááninkaani'a wéuwasinkaiye.

Maníkó arumbá siménasa Ísumba ai'marówanamo kumpukáin-aii.

³¹Maníkó miyáumai súwa'nai uráifo imáyáa é'a simátíménda isáaro. Sáwí'a uwátinkanae sésamo miyámó íyamba ímba kanaa'á kentáá íyáákanaawe. ³²Maníkó wenááninkomba ímba ta'ótorena kentáási sáwí-imayaa maisiyuwáinkwae sénasa ai'marówana kumpukáiyé. Miyá uráifo súwa'nai índa-tantaa'a úwoisa simíníye. ³³Maníkó kentáá wemparí'a úmakaiwaisa wenaúranka'a arupísesa uwásínkarainta pósa tuwímbai-waasi ímba kanaa'á aafintá maisínkáanáwe. ³⁴Tuwímbai-waasi kentáásáféna puwíwae sésa ímba aafimbá maisínkáanáwe. Ísu Káráísiti kentáásáfénasaawe séna puwéna íyáfasinena Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á ména kentáá súwa'nai éna Maníkómpá'á inai wésiye. ³⁵Miyá intáféna tuwímbai-waasi ímba kanaa'á Káráísitiyetaamo méraundafakenta síyááwanasa Káráísiti kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-imáyáa ímba wétuwaiye. Umbai-tántáá'ó kempátáámó tíndawe aoisaambó wisínkétaawe sáwí'ó uwásínkétaawe sááimo táíndasaawe unáánkwátó-i-yaintaamo ondasááwé tuwímbaimo sínkamiyantaawe púwóndasaawe miyán-tántáá'ó kempátáámó tínda Káráísitiyetaamo méraundafakenta ímba kanaatá síyááwanasa Káráísiti kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-imáyáa ímba wétuwaiye. ³⁶Naaófá'á Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna

ení waási-ita úndarakemba tuwímbai-waasi kentáásáféna sésa tínkamónasa puwíwae-imayaa úmaesa wéiyowe. Sipisípimo tufúwówanamo púwíntemba kentáásáféna tínkamónasa puwíwae símae íyówe

agaimaréna siyáiyé. ³⁷Miyá-sáwí'ó uwásínkáanta ímba imáyáa únanasa Ísu Káráísiti arumbá símimba póna fasi'ásínkáísata

miwísá wéiyaakaumne. ³⁸⁻³⁹Maarán-áái érai'-aai isa'á ísaraumne. Maníkó arumbá siménasa Fasi'aénkó Ísu Káráisitimba ai'marówana kentáásáfénawe séna kumpukáimba pósa Maníkámpá'ó méraundafakenta ímba kanaatá siyánááwe. Púwóndasaawe úwoimo méraundasaawe Maníkámpá'ó méraundafakenta ímba kanaatá siyánááwe. Wíyómpaken-kisau-waasiye sáwí-amutane ífé'o wérain-tantaa'e ánaaembo paapé índa-tantaa'e wíyómpakewiye waántá-waasiti marupákéwiyé Maníkámpá'ó méraundafakenta síyááwanasa Maníkó kentáásáfénasa ímba awinkéna kentáá-ímáyáá ímba wétuwayiye.

Póro Ísareri-waasi arumbó uwátínkarain-aai.

9 ¹Kemá Póro Ísu Káráisitini waási é'a érai'-aai aantemba súnana Maníkoní Ufaen-ámútánkó kesirumpimbá ména káráwiyisa'a maarán-áái érai'-aai wésimatimune. ²Kesí waási Ísareri-waasifinkembo kemá tiyáunda isa'á ímáyaá únana sirumbá isaná sirunkó umbaí támae íyíye. ³Miwí Ísu Káráisitini-aaisafesa ímba érai'e sembá pósa érai'emo sésamo ken-ánóndáámó íyámaiyanamo Maníkámpá'ó siyuwáinanamo Ísu Káráisitimo ánaaembo uwásiyuwainda mindá kanaán-íye súne. ⁴Miwí kesí waási Ísareri-andafakewi Maníkó wenáánintoni'a úmai wemparí'a úmakena wení sáma aráátimena aaimá símai kááísatinkena wení ámáámba simátimena símai fasi'ámakain-aai simátimena Maníkoní-ímáyáámó mósá máráán-amba aráátimuwasa ⁵ááéraan-oraa'-waasi miwí tíwá'náma uwaná Ísu Káráisitini iyámpói ú'mai minándáfá'á kumbéna seyaafá'-wáásiyá'á káráwiyisata wenáwíta mósá ma'maéta iyúnda mindá érai'-aain-íye.

⁶Maníkó Ísareri-andafaken-kwaasifinkemba ímba seyaafá'á wemparí'a úmakaifo tuwímbai wemparí'a úmakaimba Maníkó fasi'ámakain-aai taráiyaiye ímba sénáísaiye. ⁷Émbaramun-aísaafitantambo uráawi ímba seyaafá'án-ófo tuwímbai Maníkoní iyámpói owaná naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena séna enááninkon-awi'a Áísáaki wenaísaafitantambo iyawi aantentafena séna enaísaafitantamba wéowe sénááwe Maníkó siyáíye. ⁸Minááígóní áwáuma maarán-íye. Émbaramun-aísaafitantambo uráawifinkemba ímba seyaafá'án-ófo Maníkó kesí waásin-owemo óraaka'o siyáiwai aantemba Maníkoní waásin-owe. ⁹Naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena símai fasi'ámakain-aai séna súnanda-kanaa tína'a méraanana Séraa waaíyámpói ma'ankáíníye siyómba ¹⁰mináái kentáá síwá'náma Áísáakintafena siyáíye. Wemá óraa' éna aaré maiyówana awaainínkón-áwí'a Répéka amáántágae'-iyampói ¹¹ímba matínkaroyasarai miníyámpóiyái ímba kísau maiyóyanka'a ¹²Maníkó minínínkóntáféna séna ení iyámpóiyaimo ésarai aifarááwí

ánaenkewini kísau máíniye siyáiyē. Maníkó wení imáyáafinkemba wení waási-i'a úmai wemparí'a úmarena táántaraifo miwítí kísau ímba awánarena táántaraiye. Miyáumai naaófá'á séna ení iyámpóiyaimo ésarai aifarááwí ánaenkewini kísau máíniye siyáiyē. ¹³Maníkón-aai aúfáífimba miníyámpóiyáisáféna agaimaréna séna

Yékopumba kemparí'a úmare'a Ísomba
sínaaeni'a úmaraune Maníkó siyáiyē
agaimaréna siyáiyē.

¹⁴Tuwímbai mindásafesa imáyáa ésa karo'á sésa Maníkó ímba arupíse iyémó sembá mindá karo'-ááín-iyē. ¹⁵Naaófá'á Maníkó Mósesentafena séna

sirumbó uwátinkanae súndawisafe'a
sirumbá uwátinkaumne. Kawe'ó
uwátinkanae súndawisafe'a miyá wéune

siyáiyē. ¹⁶Miyáumai ímba waási tirááímo taintáfénawe waási kawē-kísáúmó maíyantafenawenifo Maníkó wení imáyáafinkemba séna sirumbá uwátinkanae siyáintafena wení waási-i'a úmakaiye. ¹⁷Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Mósesē méronka'a Ísípi-marafa'o káráwiyowi wentáféna Maníkó
séna seyaafá'-máráfákén-kwáásí kesí fasi'aéntámbó enane'ó
úndama awánésa kesúwí'a isáíwae sé'a embá káráwiyi-kisaura'a
íyáfasinankaraumne Maníkó siyáiyē

agaimaréna siyáiyē. ¹⁸Miyáumai Maníkó wení imáyáafinkemba wembó arááímo tainí'o énamo sirumbá uwátinkanaemo simbá arumbá uwátinkena wembó arááímo tainí'o énamo tirumbó máráántembo ímbá tirumbá máráántemba wéuwatinkaiye.

Maníkó aaisambá tiyéna arumbá uwátinkenamo in-áái.

¹⁹Mindásafe'a imáyáa é'a maarán-áái ímba seró. Sáwítaamo úndasa nóra sénawa Maníkó aafintá maisinkáíyo. Maníkó imáyáa éna séna sáwí'a ónááwemo siyáimba mindása sáwíta wéune. Miyáumai aafimbó maisinkáínta mindá sáwí'an-iyē mináái ímba seró. ²⁰Kembiwí úwoi-waasi méraafo Maníkómó siyáin-aai anondáá ímba seró. Maarán-áái imáyáan-oro. Sawe-ánáfeumbo ombá agari'-márámá maiyésa sawe-ánáfeumba úmárááwana misáwé-ánáfeunko ímba maarán-áái wésiye. Nóra séra kembá miyá uwásinkao ímba wésiye. ²¹Sawe-ánáfeumbo ombá mimbórá-ágáírí'-márámá maiyésa kae'-ánáfeumba úmáresa moóráfimba úwoi-kísau maésa moóráfimba kawē-kísáúmó máémba mindá miwínén-iyē.

²²Maníkó miyaráámbá wéiyē. Maníkóní fasi'aéné aaisambó siné awánáiyantafena sáwí'o uráan-kwaasimo tínkaminda miwítí

méyámbá póna ááema ímbo tínkamimba timu'maréna ména ánaaemba tínkaminiye. ²³Kentáa wemparí'a úmarenasa arumbá uwásínkáinta póta weséta sámó kaipatá méta wení fí'oran-kawe-kisau awánaandasafenasa Maníkó sáwí'o uráan-kwaasi ímba ááema tínkamimba timu'maréna méraiye. ²⁴Ímba Yúndaa-waasifinken-aantenta sáántaraifo fí'onkaa-waasiwara'a táántaraiye. ²⁵Miyáumai naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Ósíya agaimaréna séna

Maníkó séna ímba kesí waási-i'a uráan-kwaasisafe'a kesí waásin-owe sé'a ímbo sirumbó tímakaundasafe'a sirumbá timúne sénaumne.

²⁶Ímba kesí waásin-owe siyáundafa'o méraawisafe'a ánaaemba kesáánintomban-owe sénaumne Maníkó fasi'aénkwáráwí síníye

Ósíya agaimaréna siyáíye. ²⁷Naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna séna

Ísarerin-andafaken-kwaasi sáwífa'a ésa nonáamááíyaamba úmai sáwífa'-waasi ménaafo Maníkó ímba seyaafá'á tiyáínífo tuwímbai sáwí'o úmáimo méraampinkemba tiyáíníye. ²⁸Fasi'aénkó seyaafá'nánká minúwóiyáán-úmai aafimbá maitinkéna sáwí-meyamba timíníye

agaimaréna siyáíye. ²⁹Moóráfa'a Áísáya agaimaréna séna

Fasi'aénkó seyaafá-fásí'áémbó tokáiwaimo sénamo tuwímbai ímba tínkamonda tiyúwáanasa mésa iyámpói matinkánááwe siyáinkakaa Sónómu-naopaken-kwaasiye Kómóraa-naopaken-kwaasiyemo putásaraantemba kesááwárá'á miyásá úsino

agaimaréna siyáíye.

Ísareri-waasi Ísun-aaisafesa ímba timankúnkúmbo uráan-aii.

³⁰Minááígóní áwáuma maarán-íye. Fí'onkaa-waasi Maníkón-aúranka'a arupíse úmáimo méraan-ambo ímbo saafá uráawi Ísu Káráisitín-aii isésa timankúnkúmbo ombá póna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátínkaraiye. ³¹Miwí miyá uráafo Yúndaa-waasi Maníkó wemparí'o úmakaiwai sésa Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáénanasa wenaúranka'a arupísesa uwásinkainiye siyáafo Maníkó Mósesembo simámakain-amaankoni áwáuma ímba isésa wenaúranka'a ímba arupíse úmai méraawe. ³²⁻³³Maníkóní ámáámba arááíwáénanasa wenaúranka'a arupísesa uwásinkainiye siyáafo wenááisafesa ímba timankúnkúmbo uráantafena ímba arupíse uwátínkaraiye Maníkón-aii aúfáífimba Ísuntafena

símai agaimaréna séna

Maníkó séna ísáaro. Sáiyóni-naopa'a moórá-ontamba maráúnda pósa minóntánká'á tísamaima turarésa tanaambá fánááwe.

Óntantafenamo siyáintembo índawimpa'o timankúnkúmbo íyawí ímba tigaesáfésa

ónááwe siyáiyē

mináái agaimaréna siyáiyē. Óntanemo siyáimba Ísuntafena siyáiyē. Óntanka'o tanaambó faantembá Ísu Káráisitín-aaimo taraisésa miyáumai tanaankáambá fánááwe.

10 ¹Maanáímó simátíménda ísáaro. Kesí waási Yúndaa-waasi sáwí'o úmáimo méraampinkemba Maníkó faútinkaindasafena áfááraumai sirááíma wétaisa'a Maníkómpá'á inaí símae'a iyúne.

²Yúndaa-waasi Maníkóní kísau maénae sésa fasi'aambánifo Maníkón-aagioni áwáuma ímba ísaraamba tuwánaraumne. ³Maníkómó wenaúranka'o arupísemo uwátínkáín-amba ímba awánésa karo'-ántáfésa érai'-amban-iye sésa pósa Maníkóní érai'-amba ímba wéaraaiwaewe.

⁴Ámáamba arááíwaundasafena Maníkó wenaúranka'a arupíse uwásinkainiye sésa Yúndaa-waasi arááíwáén-amba Ísu Káráisiti séna minámbá tai'áífo kesááísafesa timankúnkúmba owísáféna Maníkó wenaúranka'a arupíse uwátínkáímbanifo Yúndaa-waasi minámbá ímba wéaraaiwaewe.

⁵Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwáénanasa Maníkó arupísesa uwásinkainiye

sen-ááísáféna naaófá'á Mósesē agaimaréna séna
minámáámbó seyaafá'ó arááíwaiyawī
kawe'-úmai ménaawe

siyáiyē. ⁶Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owímó arupíse uwátínkáín-aaisafena agaimaréna séna

maarán-áái ímba seró. Nááwa wiyómpa'a iyénawa Káráisitimba
ái'maenawa kumíníyo. ⁷Nááwa pukáan-kwaasimo méraapa'a
kuréwa Káráisitimba ái'maenawa tíníyo. Miyán-áái

ímba seró. ⁸Maníkón-aai kentirumpimbá
ewaa'á wéraisá'a wésewe

agaimaréna siyáiyē. Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmba oró-áái simátimunda ⁹mináái maarán-iye. Ísu kentáási Fasi'aénkón-iye afora'ó simátimé'o kentirumpinkémbó sé'o Ísu pukáimpinkemba Maníkó íyáfasinankaraiyemo síyanamo éna sáwí'o úmáimo méraampinkemba Maníkó faútinkainiye. ¹⁰Maníkón-aaisafeta kesirumpintá simankúnkúnta úndasa wenaúranka'a arupísesa uwásínkáísata afora'ó minááímó simátimundasa sáwí'o úmaisáamo méraundafinkenta wéfausinkaiye.

¹¹Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
siyáintembo índawimpa'o timankúnkúmba
íyawī ímba tigasáfésa ónááwe siyáiyē.

¹²Mináái seyaafá'-wáási Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye Maníkón-aúranka'a mimbóráí'a ontáféna siyáiyē. Maníkó seyaafá'nánká'ó káráwiyaiwai éna súwa'nai ínkwaē sésamo simámén-kwaasi óraa-kawe'a wéuwatinkaiye. ¹³Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkóntáfésa sésa sáwí'o úmaimo
méraundafinkemba siyáínonemo sewí seyaafá'nánká miyá íníye
agaimaréna siyáíye.

¹⁴Maníkó ímba méraiye-aaimo sewímó ombá súwa'nai uwo ímba
kanaa'á wésewe. Maníkón-aaimo ímbo ísááwimo ombá minááísáfésa
timankúnkúmba ímba kanaa'á wéowe. Maníkón-aaimo ímbo
kosimátíméwasamo ombá mináái ímba kanaa'á ísááwe. ¹⁵Ímbo
ti'marááwasamo ombá ímba kanaa'á kowásimatimewe. Maníkón-aai
aúfáífimba agaimaréna séna

ásé-aaimo kosimátíméwi
aamoí wéuwatinkaawe

agaimaréna siyáíye. ¹⁶Minásé-áái isésamanifo tuwímbai taráíyaawe.
Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai simátímakowin-awi'a Áísáya
agaimaréna séna

Fasi'aénkóo kawé'-áái kosimátimunasasa
minááísáfésa ímba timankúnkúmba owe

agaimaréna siyáíye. ¹⁷Ísu Káráísitin-aaimo simátíméwasamo isésamo
ombá kanaa'á timankúnkúmba wéowe.

¹⁸Yúndaa-waasi Ísu Káráísitin-aai érai'a é'a ísaraawe sune.

Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
seyaafá'-máráfá'á wénesa simátímúwana
minááiígó wété uráíye

agaimaréna siyáíye. ¹⁹Yúndaa-waasi mindá Ísareri-waasi minááiígóní
áwáuma é'a ísaraamba mindá érai'-aain-íye. Naaófá'á Mósese Maníkómó
siyáín-aai agaimaréna séna

Yúndaa-waasi fí'onkaa-waasisafe'a sé'a
úwoi-waasin-owe siyáamba miwísáfé'a kesí
waásin-owe sendasáfé'a aaisambá tiyé'a
tirunkó sáwí'a uwátinkainíye

Maníkó siyáíye Mósese agaimaréna siyówana ²⁰ánaemba Áísáya ímba
áá'a úwana agaimaréna
séna Maníkó séna

nóra símaisaawa Maníkómpá'á ténaumno-aai ímba sewifá'á paápé
uráumne. Maníkómbá aráásíméro-aai ímba sewifá'á paápé
uráumne séna ²¹Ísareri-waasisafena séna túwa'nai ónaumne sé'a
kempá'á teró símae'a iyúnasa kesáái taraisésa kembá tínaaeni'a
wéowe

Maníkó siyáíye Áísáya agaimaréna siyáíye.

Maníkó Ísareri-waasi arumbó uwátínkáín-aai.

11 ¹Simátíménda ísáaro. Érai'a Maníkó wení waási Yúndaa-waasi
ímba ánaemba tímakaiye. Kemá Yúndaa-waasifinkemba é'a

Ísareri-waasi é'a Émbaramun-aísaafitantambo úndawi é'a Pénisaminin-andafakewi úne. ²Naaófá'a Maníkó Yúndaa-waasi wemparí'a úmarena ánaaemba ímba ti'mátukaiye. Íráiyaa-aai agaimakáimba ísaraawe. Naaófá'a Íráiyaa Ísareri-waasisafena í'ai séna Maníkóntáféna séna

³Fasi'aénkóo enáái simátímakaawifinkemba sáwífa'nanka tínkamuwasa púwúwasa óntan-taarema tawísísuwesa entáfésamo imáyáamo ésamo póimo tufú'maimo agaimaráan-taarema tawísísukaawe. Enááimo simátímakaawifinkemba keyáá méraunda pósa kenkwará'á sínkamonaawe

Íráiyaa súwana ⁴Maníkó simáména séna ímbanifo kesí waási méraiýantafena sáwífa'nanka 7,000 waasi ta'ótokaunasa

karo'-máníkón-áwí'o Péárimba wenáwí'a ímba mósá makáawe Maníkó simámakaiye. ⁵Miyámó uráintemba kífé'wara'a Maníkó arumbá uwátínkáíwaisafena Yúndaa-waasifinkemba tuwímbai wemparí'a úmakaisasa méraawe.

⁶Miwítí kísausafena ímba wemparí'a úmakaifo arumbá uwátinkenasafena wemparí'a úmakaiye. Miwímó kawé-kísáúmó maiyáawin-anondaa ímba wemparí'a úmakaifo wemá arumbá uwátinkenasafena wemparí'a úmakaiye.

⁷Miyáumai Ísareri-waasi Yúndaa-waasi Maníkómó wenaúranka'o arupísemo uwátínkáín-amba saafá uwááesa owasá seyaafá'nánká ímba awánaraafo Maníkómó wemparí'o úmakaiwai tuwímbai awánaraawe. Maníkó táántaraimba táá-kautan-kwaasiyaamba ésa ímba ísááwasa tuwímbai ísaraawe. ⁸Naaófá'a Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó séna tuwesaraí uwátinkaumne súwana tuwesaraí úwasa ímba kanaa'á aái ísaraamba miyámó uráantemba ífé'wara'a miyá wéowe

agaimaréna siyáísana ⁹Téfíti agaimaréna séna tóntáfésa aantemba óraa'-imayaa ésa sésa kawé'-úmais méraumne síyambanifo minímáyáágó karo'á simátinkainasa sáwí'a úmai mésa sáwí-meyamba maénááwe. ¹⁰Miwí túramba kafíkurainasaraamba ímba awánánááwe. Miwítí umbai-tántáákó waé'wae'a éna ímba tai'áíníye

Téfíti siyáíye. ¹¹Mináái imáyáa é'a simátíménda ísáaro. Yúndaa-waasi karo'-ámbá arááiwaémbanifo ánaaemba ímba miyá ónááwe. Yúndaa-waasi Maníkón-aai taráíyaanka'a fí'onkaa-waasi Maníkómó sáwí'o úmáimo méraampinkemba kawé'-ámpá'ó métínkáín-aai ísésa érai'e sembá Yúndaa-waasi ísésa tirunkó sáwí'a ínasa kewárátá miyáumai arááiwaenae sénááwe. ¹²Yúndaa-waasi sáwí'a ésa sáwí-amba arááiwaémba mindásafesa fí'onkaa-waasi kawé'-ámbá arááiwaesa

kawe'-úmai méraawe. Miyáumai ánaaemba Yúndaa-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa érai'e sésa kawe'-ámbó arááiwaiyamba sáwífa'nanka tuwánésa áfááraumai kawe'-úmai ménaawe.

Fí'onkaa-waasi kawe'-ámpá'ó métínkáin-aai.

¹³Ímba Yúndaa-waasin-oyo fí'onkaa-waasisafe'a imáyáa é'o simátíménda isáaro. Maníkó kentáféna séna fí'onkaa-waasi kesáái kosimátíma'mae núwo séna si'mákaimba minkísáú óraa-kisaun-iyé súné. ¹⁴Fí'onkaa-waasi simátimunda imáyáa é'a kesí waási Yúndaa-waasi isáiyana tirunkó sáwí'a ínasa kewárátá miyáumai arááíwaenae sénááwe-imayaa úne. Yúndaa-waasi miyá íyana Maníkó kawe'-ámpá'á métínkaindasafe'a fí'onkaa-waasi simátíma'mae'a iyúne. ¹⁵Maníkó Yúndaa-waasi ánaaemba uwátímakainka'a fí'onkaa-waasi sáwífa'nanka wení waási-i'a uwátínkaraisasa miyáumai ánaaemba Yúndaa-waasi Maníkémpá'á tíyana Ísu Káráisitini waási-i'a uwátínkainda pukésa íyáfasinesaraamba ónááwe.

¹⁶Yúndaa-waasisafe'a imáyáa é'o simátíménda isáaro. Tuwímabaimo tómbó ayááímó tafámbaimo Maníkémbó ámémba mintómbá mútú'a Maníkéndén-iyé. Tuwímabaimo sésa mintái-ánú'á Maníkéndén-iyé sembá mintáímá seyaafá'á wendén-iyé. ¹⁷Moórá-taigon-awi'a órífima kisaufa'a wérain-taima mintáiyáámbá Yúndaa-waasin-owe. Maníkó minórífí-táígó ayáánamái anai'uwásuwena amo'náfakemba afáá'-órífé-táígó ayáánamái anai'úmai máafusu'maraisana áfóiyaken-anomba tafiséna óraa'a uráiyé. Afáá'-órífí-táígó ayáánamáiyamba kemá fí'onkaa-waasin-owe. ¹⁸Mindásafe'a kentúwí'a ímba maimaé iyé'a anai'uwásukain-ayaanamaisafe'a sáwísamba owatá kesáá óraa'a úne ímba seró. Mintáígó fasi'aémbá wétimifo kembiwí mintáígómbá ímba fasi'aémbá wéamefo kentúwí'a ímba maimaé íyóro.

¹⁹Kentúwí'a ímba mósá maré'a sé'a Maníkó kentáá máafusu'maraindasafena ayáánamái anai'uwásukaiye ímba seró. ²⁰Maarán-áái érai'-aain-iyé. Yúndaa-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba untáféna anai'uwásukaisa'a kembiwí timankúnkúmba uráantafena miwí-tínóndáá méraawe. Mindásafe'a ímba kentúwí'a mósá máréwana táá'a ína'a káráwiyoro. ²¹Yúndaa-waasi ayáánamái-úrambilan-oyo Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúnkúmba ontáféna anai'uwásúwáísasa méraamba pó'a kembiwímó miyámó íyanamo éna Maníkó miyá íníye. ²²Maníkó tuwímabai arumbá uwátínkena tuwímabai sáwí-meyambo timínda imáyáan-oro. Sáwí'o uráawi sáwí-meyamba tiména kembá kawe'á uwátínkáiyé. Kawé'ó uwátínkáipa'o ímbo maé'mae'o íyanamo éna ayáánamaimo anai'uwásukaintemba kembiwí

miyá íníye. ²³Yúndaa-waasimo sáwí-ambo tuwésamo Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúkúmba íyanamo éna Maníkó fasi'aémbó tokáiwai tiyéna ááémo maé'ópa'a mótinkainiye. ²⁴Fí'onkaa-waasi afáá'-órífí-táigó ayáánamaiyaamba owaná Maníkó anai'uwásuwena kawé'-órífí-táífimbá máafusu'makaimba mindá umbaí taráiyé. Yúndaa-waasi kawé'-órífí-táiyáámbá owaná Maníkó minkáwé-táigó ayáánamai anai'uwásukaifo aneka'á maimái Yúndaa-waasi máafusu'marainda mindá ímba umbaí táinda kanaa'á íníye.

Maníkó seyaafá'nánká arumbó uwátínkáin-ai.

²⁵Kesí waásisono. Kesáá óraa'-waasisa úne súnafo sé'a afora'ó simátíménda isáaro. Ísareri-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba timankúkúmba ombánifo ímba miyá úmae iyésa ánaaembo fí'onkaa-waasimo Maníkómó wemparí'o úmakaiwaimo Maníkómpá'ó tíyanka'a Ísareri-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúkúmba ónááwe.

²⁶Miyáumai Maníkó Ísareri-waasi sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métinkainiye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

sáwí'o úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'ó métínkáíwai

Sáiyóni-naopa'a paápé éna Yékopun-aísaafitantamba uráawiti

sáwí-imayaa maitiyuwáíníye. ²⁷Sáwí-imayaa maitiyúwáandara'a

símaimo káásamakaunda-ai paápé íníye Maníkó siyáiyé

agaimaréna Ísareri-waasi Yékopun-aísaafitantambo uráawisafenawe miwítí óraa'-naopa'-awi'a Sáiyóni-naopatafenawe agaimaréna siyáiyé.

²⁸Yúndaa-waasifinkemba sáwífa'nanka Ísu Káráisitín-ai taráiyaaamba pósa Maníkóní namuro-wáásiyáámbá ompinkémbá fí'onkaa-waasi wenáái isé'a érai'e siyáawe. Yúndaa-waasi tíwá'náma Maníkó símai káásamakaintafena miwí tísaafitantambo uráawi wení waási-i'a úmakaiye. ²⁹Maníkó wení waási-i'a úmakena kawé'á uwátínkaraimba ímba ifátuwena fí'on-imayaa íníye.

³⁰Ááéma kemá fí'onkaa-waasi Maníkón-ai taráiyaaawasa ánaaemba Yúndaa-waasi miyá uráamba póna káfé'a Maníkó kembiwí arumbá wéuwatinkaiye. ³¹Yúndaa-waasi Maníkón-ai taráiyaaawana kembiwímó arumbó uwátínkáíntemba ánaaemba miwí arumbá uwátinkainiye.

³²Seyaafá'nánká Maníkón-ai taráísúwana Maníkó séna sáwí'o ombá miwá ta'ótokaiye séna arumbó uwátinkaindasafena mináái siyáiyé.

Maníkón-áwí'a óraataamo úmae iyúnda-ai.

³³Maníkó áfááraumai arumbá uwátinkena kawé'-ímáyáá éna seyaafá-tántáátáféna imáyáa isaná miyám-baaran-aaimo Maníkómpá'ó wéraitimba

ímba kanaatá isáúnanasa miyám-baaran-kisaumo máimba ímba kanaatá wéawanaumne. ³⁴Maníkón-ai aúfáfimba agaimaréna séna

Fasi'aénkómó imáyáamo imbá ímba kanaa'á wéisaawe. Fasi'aénkómó máin-kisau ímba kanaa'á táisái úmai wémaewe. ³⁵Moórá-tantaa'a simíya'a kemá anondáá tíménoma ímbo siwái póna wemá ísarena tímíwain-iyé

agaimaréna siyáiyé. ³⁶Maníkó seyaafá-tántáá'á úmáráísana wení fasi'aémbá wéraintafena seyaafá-tántáá'á wéraimba pósa wenáwí'o mósá maráiyantafena seyaafá-tántáá'á wéraiye. Mindásafeta Maníkómó kisaumo máimba ímba kanaatá seyaafá'á wéawanaumpo kárikata wéawanaumne. Wenáwí'o óraa'o úmae íyimba érai'-aain-iyé.

Maníkóní kisaumo máén-ai.

12 ¹Kesí waásisono. Maníkó áfááraumai arumbó uwátínkáíntafe'a maarán-áái óraaka simátimune. Kembiwí kentúma Maníkómbá amé'a wentáfé'a imáyáa é'a wení kísau aantemba maíyana aamoí uwátinkaino. Miyámó é'o é'a wen-ímáyáá érai'a mósá maránááwe.

²Marapá'-wáásímó sáwí'o ontembá ímba miyámó íyamba Maníkómó sin-ááisáfé'a ewé síyana kentí imáyáa aúí'a uwátinkaina'a aú-waasiyaamba ónááwe. Miyámó é'o é'a Maníkómbó arááímo tain-áái isé'a Maníkómó aamoimó in-áái isé'a kawé-kísáú-áái isé'a wení sásá'-ímáyáámó imbá isánááwe.

³Maníkó úwoimo súwa'nai uráintafe'a maarán-áái simátimune. Kentúma ímba maimaé iyé'a óraa'-waasisa úne ímba seró. Maníkó túwa'nai isa'á ímba waásiti fasi'aénká'án-ifo Maníkóní fasi'aénká'á wení kisaumo máémba mindásafe'a imáyáa é'a kentúma ímba maimaé íyóro.

⁴Kentúwawaa'a imáyáan-oro. Tíyayaanko wení kísau máísana moórá-mora-tantaako miyá isatá ⁵miyáumai kesáá sáwífa'-waasi méta Ísu Káráisitiyeta kááísamaisa mimbórá-súwawaa'a ma'máísa méraunanasa

⁶Maníkó úwoi súwa'nai isatá moórá-mora-waasisa kentáási kísausa máéndasafenasa Maníkó fasi'aémbá siménasa Maníkó fasi'aémbó tíménamo kesáái simátíma'mae nóromo siyáinda érai'-aain-iyé sé'a miyán-oro. ⁷Fasi'aémbó tíménamo túwa'nai orómó siyáindawi miyán-oro. Fasi'aémbó tíménamo kesí aambó aráátíméromo siyáindawi miyán-oro.

⁸Fasi'aémbó tíménamo fasi'átínkáaromo siyáindawi miyán-oro. Kentí óntamo tuwímbaimo tíméwi kawé'án-oyo miyán-oro. Káráwiyaawi kawé'án-oyo miyán-oro. Kawé'ó uwátínkááwi aamoimó íyapakemba miyán-oro.

⁹Moórá-moramó tirumbó tímémba ímba karo'ó síyamba éraika'a tirumbá tíméro. Sáwí-kisau tínaemba uwáme'a kawé-kísáú ta'ótóráaro.

¹⁰Ísu Káráisitini waási ontáfé'a mimbórá-ákúnkáání'a é'a pó'a moórá-mora-waasi tirumbá timé'a moórá-mora-waasi túwí'a mósá maráámba aamoí é'a méraaro. ¹¹Fasi'aénkómpá'á imáyáa é'a ímba tuwesaraí ina'a tiyáántán-kwimái Fasi'aénkóní kísau kawé'an-oro. ¹²Ísu Káráisitimo kumíndasafe'o amu'maré'o méraamba tirunkó aamoí ínana umbaitántáá'ó kentópa'o wéraitmba ímba imáyáamo íyamba fasi'ámai mé'a Maníkómpá'á inaí símae iyé'a ímba saagaaró. ¹³Maníkóní waási ímbo tómbó makéwi túwa'nai e'a namu'-waasímó tíya'o é'a tóné naané tíméro.

¹⁴Sáwí'o uwátínkááwisafe'a Maníkóntáfé'a sáwí'a uwátinkaaó ímba síyamba kawé'á uwátinkaaó seró. ¹⁵Aamoimó owísé'a kewará'á aamoín-oro. Ifi'ó taawísé'a kewará'á ifi'á taaró. ¹⁶Mimbórá-ímáyáa é'a óraa'-waasisa úne ímba síyamba moórá-mora-waasi túwa'nai e'a úwoi-kisauwara'a máéro. Kesáfé-ímáyáámó ombá keyáása kawé'-ímáyááwará'-wáásísá úne ímba seró.

¹⁷Sáwí'o uwátínkarewa'o é'a anondáá ímba miyá uwátínkáaro. Waási túranka'a kawé'-aantemba úmai méraaro. ¹⁸Seyaafá'-wáásífímbá faru úmai ménae sé'a tiyáántán-kwimái miyáumai méraaro. ¹⁹Sáwí'o uwátinkaiya'o é'a anondáá ímba miyá íyamba méwana Maníkó anondáá sáwí-meyamba timíníye. Mindásafena Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna sáwí'o íyawini anondáá-meyambo tíménda mindá kendén-íye. Sáwí-kisausafe'a méyámbá timénaumne siyáíye agaimaréna siyáíye. ²⁰Mináái imáyáa é'a maarán-oro. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna namuro-wáásímó tááimo taimbó é'a tómbá tíméro. Namuro-wáásímó nontáfénamo tínkáímbo é'a tíméro. Miyámó íyasamo ésa sáwí'o uwátínkáántafesa tigaemá íníye agaimaréna siyáíye. ²¹Sáwí'o owíní áwáuma ímba íyáákainifo kentí kawé-kísáúgó sáwí-kisaugomba íyáákaino.

Karáwiyaan-kwaasi tísamaifimba kífaero-aai.

13 ¹Seyaafá'nánká marapá'ó káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba kífaero. Maníkómó fasi'aémbó ímbo tímakainkaka ímba káráwiyon-kisau máéwaisino. Maníkó miyáumaimo káráwiyaawi íyáfasintinkaraiye. ²Marapá'ó káráwiyaan-oraa'-waasi Maníkó íyáfasintinkaimba pó'a miwí táái isé'a ímba taráísóro. Taraisíyambo é'a Maníkón-aúranka'a sáwí'a é'a sáwí-meyamba maénááwe. ³Kawé'ó owí káráwiyaan-oraa'-waasisafena ímba táá'a wéifo sáwí'o owí káráwiyaan-oraa'-waasi táároi wéinkaisowe. Káráwiyaan-oraa'-waasi táároi ímba inkaisónaemo sé'o é'a kawé'-aantemba íyasa aamoí uwátinkanaawe. ⁴Káráwiyaan-oraa'-waasi túwa'nai íya'a kawé'-úmaimo méraiyantafena

Maníkó miwí íyáfasintinkaraiye. Sáwí'o é'o é'a miwí táaroí inkáísóro. Fasi'aémbá tokáamba pósa sáwí'o íyawi sáwí-meyamba timénááfo inkáísóro. Maníkó íyáfasintinkaraimba pósa sáwí'o owí sáwí-meyamba timénááwe. ⁵Mindásafe'a marapá'ó káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba kífaero. Maníkó aaisambá sífo sé'a káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba kífaero. Ímba mindásafe aantembanifo kentirumpinkén-árúpísé-ímáyáásáfé'a káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba kífaero. ⁶Miwí miyán-kísáúmó máémba miyán-kísáú maíyantafena Maníkó íyáfasintinkaraimba pó'a taakísí ⁷fí'o-fi'on-takísi orómó síya'a arupíse úmai miyá é'a óraa'-waasi-tuwi'a mósá máráaro.

Moórá-mora-waasifimba tirumbó tímén-aai.

⁸Óntambo tímakaiya'a ayáátááka'a ímba mé'a ááéma tíméro. Moórá-mora-waasi tirumbá timé'a miyámó ombá Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraaiwaewe. ⁹Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko séna aare-úméné waai-úméné fí'o-fi'on-tantaa'e ímba oró. Ímba tínkamiyasa púwóro. Túraniyamba ímba oró. Miyám-baaran-amaankoni áwáuma maarán-íye.

Kesáfé-ímáyáámó ontembá
kentí waási-imayaawara'a oró.

¹⁰Miwítí waási-imayaamo owí ímba sáwí'a uwátinkanaawe. Miwítí waásifimba tirumbó tíméwi Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraaiwaewe.

¹¹Ísu Káráísitimo kumínda-kanaa kárika'a tína'a Ísumo kumínda-kanaamo ímbo imáyáamo ontembá ímba é'a káráwiyo. Ísu Káráísitin-aaisafeta érai'e séta simankúnkúmba uráundarata Maníkómó siyáínda-kanaa kárika'a tínda póta méraundasa káfé'a minkánáá kárika'a tíníye. ¹²Marapá'ó kumeu'-áémpá'ó méraamba tai'áimba pó'a kárika'a wíyómpa'o sámó kaipa'á ménaafo mindásafe'a sáwí-kisau tínaaemba uwáme'a tiyáántán-kwimái kawé-kísáú maé'a méraaro. ¹³Sámó kain-áémpátáámó méraunda-waasisaamo úndantenta miyá é'a kawé'-úmai méraaro. Ímba túwaandu uré'a uwóí'o on-dómbá wéne'a uwóí'a oró. Aare-úméné waai-úméné ímba é'a aaisané ímba sé'a kawé-kísáúmó maíyantafe'a kentirunkó ímba símai sáwí'a uwátínkáaro. ¹⁴Sáwí-imayaasafe'o tiráásafe'o ombá ímba ewé síyamba tínaaemba uwáme'a Fasi'aénkó Ísu Káráísitintafe'a sé'a kentáará'á káráwiyuwo seró.

Waásiti kisaugomba ímba símai sáwí'a oró-áái.

14 ¹Ísáaro. Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmba ésamo ímbo fasi'ámáimo aráái'wáéwisafe'a ímba tiyuwé'a keséta méraaro síyamba miwítí fí'o-fi'on-imayaasafe'a ímba aaisambá símai tuwínáaro.

2 Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúkúmba owífínkémhá tuwímbai sésa seyaafá-tómbó náundasa kanaán-iyé sewasá tuwímbai Maníkóní aampa'ó ímbo fasi'ámáimo arááíwáéwí sésa kisaufaken-ton-aantemba néta pói-ama'a ínta nánaumne sewasá ³seyaafá-tómbó naawí pói-ama'o ímbo naawísáfésa ímba símai sáwí'a uwátínkáaro. Wenááísafesa timankúkúmba ésa pói-ama'o naawísáféna Maníkó séna kesí waásin-owe siyáimba pósa kisaufaken-ton-aantembo naawí pói-ama'o naawísáfésa sáwí'a wéowe ímba seró. ⁴Moóráwígóni kísau-waasigontafe'a sáwí'a óne ímba seró. Ímba kendén-ifo wení óraa'-waasigonde póna weyááríka'a séna kawé-kísáú maé sáwí-kísau maé óne wení óraa'-waasigo wésiyé. Fasi'aénkó kanaa'á áwa'nai índa póna kawé-kísáú maéna fasi'ámai méniye.

⁵Tuwímbai moórá-mora-kanaasafesa sésa óraa-kanaan-ifo seyaafá-kánáá úwoi-kanaan-iyé sewasá tuwímbai sésa seyaafá-kánáá mimbórá-kánáarááni'an-iyé wésewe. Seyaafá'nánká imáyáa ésa moórá-aaimo arupíse-aaimo sésamo ésa mináái miyán-oro. Tuwímbai moórá-aaimo arupíse-aaimo sésamo ésa mináái miyán-oro. ⁶Tuwímbai Fasi'aénkón-áwí'a mósá maránae sésa moórá-kanaasafesa óraa-kanaan-iyé sewasá tuwímbai Fasi'aénkón-áwí'a mósá maránae sésa tómbá Maníkómpá'á súwi sésa wénaawe. Tuwímbai Fasi'aénkón-áwí'a mósá maránae sésa tuwímbai-tontafesa ímba nánaumne sésa naan-tóntáfésa Maníkómpá'á súwi wésewe. ⁷Métaamo púwóndasaawe ímba kendésáánifo Maníkóndén-iyé. ⁸Méraundasa Fasi'aénkóntáféta imáyáa éta méraunda póta púwóndasa Fasi'aénkóntáféta imáyáa éta puwónaumne. Méraundasaawe púwóndasaawe Fasi'aénkóndé-ita wéune. ⁹Ísu Káráísiti pukáan-kwaasiya'e úwoimo túmó aráan-kwaasiya'e káráwiyindasafena pukéna íyáfasinkaiye. ¹⁰Mindásafe'a imáyáa é'a Ísu Káráisitini waási ontáfé'a moórá-mora-waasiti kísau ímba tuwiné'a sáwí'a uwátínkáaro. Maníkó seyaafá'nánká méraawini áwáuma tísai índara'a Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánkátá méraundasafenasa póna símai índasafe'a mindásafe'a waásiti kisaugomba ímba símai sáwí'an-oro. ¹¹Minááísáféna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Fasi'aénkó séna méraundasafe'a sé'a kesúranka'a seyaafá'nánká kífaesa ken-ímáyáá mósá marésa afora'á sésa érai'a emá Maníkó óne sénáawe Maníkó siyáiyé agaimaréna siyáiyé. ¹²Miyáumai minkánáámó tinda Maníkón-aúranka'a seyaafá'nánkátá kesáámó méraundawini áwáusa simámenaumne.

Kentáásí kisaugóni aambá kawé'-án-aantemba awánésa ímba sáwí-ambo arááíwaiwae siyáin-aai.

¹³Mindásafeta imáyáa éta moórá-mora-waasiti kísau ímba tuwinéta sáwí'a uwátínkáafo maarán-ímáyáá éta séta kesí waási kesí kísau

awánésa sáwí'a óne sefáínifo kawe'-aantemba ónae séta miyásá ónaumne. ¹⁴Fasi'aenókó Ísuwe'a kááísamai méraunda pó'a maarán-áái érai'-aain-iye ísaraumne. Seyaafá-tómbá wéraimba ímba sáwí'a isasá náíyanamo éna ímba sáwí'a uwátinkainifo karo'ó sésamo naananá sáwí'a uwásinkainiye sésamo náíyanamo éna sáwí'a uwátinkainiye. ¹⁵Tuwímbaimo mintómbá ímba nánaumnemo sen-tómbó náíyasamo ésa minááímó sewí tuwánésa mintómbó náíyantafesa sáwí-amba arááíwaenaawe. Miyámó ombá sáwí'a é'a tirumbá ímba wétimewe. Miyán-tómbó naambá miwísáfénawe séna Káráísiti pukáiwai tuwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'a káráwiyoro. ¹⁶Kawe-tántáá'án-iye sé'o ombá tuwímbai tuwánésa símai sáwí'a uwásínkááfo sé'a káráwiyoro. ¹⁷Miyám-baaran-tone noné naawasá ímba naawasamó ombá ímba Maníkó kentáárá'ó káráwiyain-awaun-ifo Maníkó kentáárá'ó káráwiyaimba maarán-iye. Wenaúranka'a arupíse úmai aáno úmai méraunanasa Maníkóní Ufaen-ámútánkó súwa'nai isaná sirunkósá aamoí wéiye. ¹⁸Miyámó ombá Ísu Káráísitini kísau máéwana Maníkó aamoí uwátínkáísasa tuwánésa sésa kawe'án-owe wésewe.

¹⁹Mindásafeta imáyáa éta aáno úmáisa méta moórá-mora-waasi fasi'aembá timénae séta siyáántán-kwimáísa kísausa máéno. ²⁰Tuwímbaimo karo'ó sésamo mintómbá naananasá sáwí'a uwásinkainiye sewa'ó ombá mintómbá nánae sé'o né'o ombá tuwánésa sáwí-amba arááíwáéfainifo káráwiyoro. Maníkómó kentirumpimbó máín-kisaugomba sáwí'a ifáínifo káráwiyoro. Seyaafá-tómbó naambá mindá kanaán-ifo tuwímbai-tombo naambó tuwánésa sáwí-amba arááíwáémba sáwí'a uwátínkáámba mindá sáwí'an-iye. ²¹Póí-ama'e ándá-aran-done fí'o-fí'on-tone náúndamo suwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'a miwísáfé'a imáyáa é'a mintómbó naambá ifátiyuwe'a miyámó ombá kawe'án-owe. ²²Mintántáátáfé'o imáyáamo ombá Maníkó aantemba simáméro. Kentirumpinkén-ímáyáásámbo ombá ímba sáwí'a úne sefó kentirunkó kawe'ó iní'a wéowe. ²³Tuwímbai-tontafe'a kae'-ímáyáá toké'a nánaum ína nánaumno sewí kentirumpinkén-ímáyáágó ímba naao sína'o né'o é'a Maníkón-aúranka'a sáwí'a onááwe. Kentirumpinkén-ímáyáágó kawe'án-iye ímbo sisasamó miyámó ombá sáwí'a wéowe.

Ísumo ímbo wesáfé-ímáyáámó uráintemba miyán-oro-aai.

15 ¹Kesáá Maníkómpá'ó simankúnkúmba fasi'ámaisaamo úndawisa Maníkómpá'ó timankúnkúmba ímbo fasi'ámáimo owí túwa'naisa onó. Sirááímo taintembó úndasa aantemba ímba imáyáa éta ²kentáási ewaa'ó méraawi Maníkómpá'á timankúnkúmba fasi'ámae íyantafeta miwísáfé'wará'á imáyáa éta túwa'naisa onó. ³Ísu Káráísiti ímba wesáfé-ímáyáá úmba waásisafena imáyáa uráíye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Káráísiti Maníkóntáféna séna

símai sáwí'o uwánkaraawi pósa kembá
 sáwí'a uwásinkaraawe siyáiyé
 agaimaréna siyáiyé. ⁴Naaófá'á Maníkón-ai aúfáifimbo agaimakáamba
 maarán-ááísáfésa agaimakáawe. Súwa'nai ínanasa ímba ááéma suwesaraí
 ínata Maníkón-aaisafeta fasi'ámai imáyáa éta wesé'a ménaandasafeta
 amu'maréta méraumne. Mindásafesa aúfái agaimakáawe.

⁵Ímba tuwesaraí ína'a fasi'ámai méraaro séna Maníkó túwa'nai iye. Ísu
 Káráísitimo méraintemba miyáumai mé'a kempímbá mimbórá-ímáyáán-
 oro séna Maníkó túwa'nai isa'á ⁶pó'a mimbórá-ímáyáá é'a mimbórá-áái
 sé'a Maníkón-áwí'a Fasi'aénkó Ísu Káráísitin-afowán-áwí'a mósá
 maráámba mindásafe'a inái súne.

Ísu Ísareri-waasiye fí'onkaa-waasiyemo túwa'nai uráin-ai.

⁷Ísu Káráísitimo kentáfénamo aamoimó intembá kempímbá moórá-
 mora-waasisafe'a aamoí é'a miyá owaná Maníkón-áwí'a óraa'a wéiyé.
⁸Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasisa síwá'násafenasa símai fasi'ámarowana
 Maníkómó siyáintembo índasafena mifási'áén-ááímó paápé índasafena
 Ísu Káráísiti kumbéna Yúndaa-waasi túwa'nai úwasa ⁹fí'onkaa-waasi sésa
 Maníkó arumbá uwásínkáísata wenáwí'a mósá maráúmne síyantafena
 Ísu Káráísiti kunkáiyé. Minááísáféna Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna
 séna

fí'onkaa-waasifimbo méraunda enáwí'a mósá maré'a imó súnda
 enáwí'a mósá maráúmne

agaimaréna súwana ¹⁰moóráfa'a agaimaréna séna

fí'onkaa-waasiono. Maníkómó wemparí'o úmakaiwai tirunkó aamoí
 ína'a

kentirunkówárá'á aamoí íno

agaimaréna súwana ¹¹moóráfa'a agaimaréna séna

fí'onkaa-waasiono. Fasi'aénkón-áwí'a

mósá maráaro. Seyaafá'-wáásísé'a

wenáwí'a mósá maráaro

agaimaréna súwana ¹²Maníkón-ai simátímakowin-awi'a Áísáya
 agaimaréna séna

Téfítin-afowan-awi'a Yési wenándáfakemba moóráwigo paápé ínana
 fí'onkaa-waasiya'o káráwiyindasafena Maníkó íyáfasinankainasa
 wembá amu'marésa ménaawe

agaimaréna Ísu Káráísitintafena siyáiyé. ¹³Wesé'o méraiyamba
 amu'maré'a méraaro séna Maníkó wétuwa'nai-iye. Wesé'a kááísamai
 méraantafena aáno uwátinkena tirumbá kawé'á uwátínkáísana wení
 Ufaen-ámútánkó fasi'átínkáfa'a íyísa'a wesé'o méraiyamba amu'maré'a
 méraamba mindásafe'a inái súne.

Maníkóní kásaumo maúndasafe'a aamoí únemo siyáin-aaí.

¹⁴Kesí waásisono. Imáyáamo únda-aaimo simátíménda ísáaro. Kawe'-wáási-úramba pó'a kawe'-ámbó arááiwaén-aaí seyaafá'nánká isé'a kanaa'á wéaraatimewe. Kentáfé'a miyán-ímáyáá úne.

¹⁵⁻¹⁶Maanáúfáífimbá tuwímbai-aaí fasi'ámaimo simátimunda mináái imáyáa íyantafena ímba sáá'a isa'á sune. Fí'onkaa-waasifimba Ísu Káráisitini kísau máéndasafena Maníkó si'mákaimba póna ímba sáá'a isa'á fasi'ámai maanáúfáífimbá simátimune. Maníkóntáfé'a sé'a maafí'ónkáá-wáási ení waási owaná ení Ufaen-ámútánkó ení waási-í'a uwátínkaraiye senaná Maníkó aamoimó índasafe'a wení ásé-aaí simátimune. ¹⁷Ísu Káráisitiye'a kááísamai mé'a Maníkóní kísau maúndasafe'a aamoí úne. ¹⁸Ísu Káráisiti fasi'aén-ímáyáá símísa'a fí'onkaa-waasi Maníkón-aaisafesa érai'e síyantafe'a kísau miwífimbá maiyáunda mináái ímba sáá'a ína'a pó'a simátíménda ísáaro. Aai simátime'a kásaumo maiyáunda ¹⁹Maníkóní ámútanko fasi'aémbá símísa'a fí'o-fi'on-kísau ímbo awánaraan-kísau maimaé'a kuráumne. Yérúsaremu-naopakemba fí'o-fi'on-daopa'a wéne'a Káráisitini ásé-aaí simátíma'mae'a iyé'a Írírikamu-marafa'a kuráumne. ²⁰Kemá sé'a naaó'-nao'a Ísu Káráisitín-aaímo ímbo ísaraan-daopa'a ásé-aaí kosimátimena. Kosimátímakaan-kwaasifimba ímba kosimátimenaumpo fí'on-daopimpa'a kosimátíma'mae'a nónaumne sé'a minásé-áái ímbo ísaraan-kwaasifimba kosimátímakaumne. ²¹Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba miyán-áái agaimaréna séna ímbo simátímúwasamo ísaraawi ánaaemba Maníkóní aambá awánánááwe. Ímbo ísaraawi ánaaemba Maníkón-aaí isánááwe agaimaréna siyáimba pó'a Ísu Káráisitín-aaímo ímbo ísaraan-kwaasifimba kosimátímakaumne.

Rómu-naopa'a kónaemo siyáin-aaí.

²²Ímbo ísaraan-kwaasi ásé-aaí simátimundara'a kemp'á'á kónae sé'a únda simátimunda-kisaugo sáwífa-kanaa kembá ta'ótokaiye. ²³Kemp'á'á kónae sé'a únda sáwífa'-aatai maisuwé'a ímba kanaa'á kúndasafe'a káfé'a maandáópimpa'a kesí kísau tai'ásuwe'a ²⁴kemp'á'á kónae-imayaa úne. Sípéni-marafa'e sé'a wéme'a kentí naaópa'a kotuwáné'a koméaraana'a súwa'nai íya'a Sípéni-marafa'a kónaumne. ²⁵Aifa'á Yérúsaremu-naopa'a Maníkóní waási kotúwa'nai ónaumne. ²⁶Maníkóní waási Máséndóniyaa-marafakewiye Ákáyaa-marafakewiye sésa aawaí taisasá Maníkóní waási Yérúsaremu-naopakewi tómbá ímbo makáawi túwa'nai ónae sésa miwítí óntamba torupámakaamba pósa simíya'a maimaé'a Yérúsaremufa'a wé'a mátimenaumne. ²⁷Miwítí imáyáafinkembo miyámó ombá mindá kawe'án-íye. Yúndaa-waasi fí'onkaa-waasi Ísu Káráisitín-

aai kosimátímakaamba pósa imáyáa ésa miwítí óntamba Yúndaa-waasi tómbá ímbo makáawimo tímémba mindá kawe'án-ofo miyán-oro. ²⁸Torupámakaan-ontamba maimaé'a wéme'a seyaafá'nánká mátime'a Sípéni-marafa'e sé'a wéme'a kentí naaó'a kómé'a minkákémbá Sípéni-marafa'a kónaumne. ²⁹Kentí naaópa'a koméeraanana Ísu Káráísiti áfááraumai kawe'á uwátinkainiye-imayaa úne.

³⁰Kesí waásisono. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitintafe'a imáyáa é'a Maníkóní ámútanko arumbá uwásínkáintafe'a imáyáa é'a óraaka simátime'a sune. Maníkómpá'á inai sumpo kewár'á súa'nai úmai fasi'ámai inai seró sune. ³¹Yérúsaremu-naopa'o kondá Yúndiyaa-aempaken-Yundaa-waasi Ísu Káráisitín-aaisafesa ímba érai'emo sewí sínkamofó sé'a súa'nai úmai inai seró. Mifá'á Maníkóní waásimo méraawi túwa'nai on-óntántáfésa aamoí íyantafe'a inai seró. ³²Minkísáú tai'ásuwaanana Maníkómó ewémó sína'o é'a aamoí é'a kentópa'a wéme'a kotuwáné'a aúí'a úmai ménaumne. ³³Maníkó aáno'o uwásínkáíwaisa kesé'a méraiye sé'a inai súnda érai'-aain-iyé.

Kawe'-úmai méraaromo siyáin-aii.

16 ¹Moórá-ininkon-awi'a Fípi kesímánaakaanta éna Maníkóní waási Sénkíriyaa-naopakewi túwa'nai isa'á wenáái simátimune. ²Kesé wesé'a Fasi'aénkóní waási ontáfé'a kentópa'o wínda aamoí uwánke'a keséta méraao sé'a tuwímbai-tantaa'o wempímbó ímbo wérainda áwa'nai oro. Sáwífa'nanka túwa'nai ena kenkwárá'ó súa'nai intáfé'a pó'a áwa'nai oro.

³Moórá-ininkon-awi'a Pírísiraawe awaaikón-áwí'a Ákwíraante'a kawe'-úmai méraakaiyo sune. Mindáraiye kewé Ísu Káráisitini kísausa wémaumne. ⁴Ááéma sínkamiyakai puwúyafó-imayaa ímba ésarai súa'nai uráaya'a aamoí uwátinkaumne. Ímba ke aantemba aamoí uwátinkaumpo fí'onkaa-waasi fí'o-fí'om-barafakewi Maníkóní waásiwara'a aamoí wéuwatinkaawe. ⁵Mindáraití naaúmpa'a Maníkóní-imáyáa ésa túwaandu owísáfé'a kawe'-úmai méraaro sune.

Moóráwígon-awi'a Épinitasi kesí waási-i'a intáfé'a kawe'-úmai méraao sune. Wemá Ésiyaa-marafakewi aifa'á Ísu Káráisitín-aaisafena amankúnkúmba uráiwain-iyé. ⁶Moórá-ininkon-awi'a Máriaantafe'a kawe'-úmai méraao sune. Wemá kentáféna imáyáa éna óraa-kisau wémaiye. ⁷Kae'-Yúndáa-wáási túwí'a Ándónaikasiye Yúníyasintetafe'a kawe'-úmai méraakaiyo sune. Kemá Ísu Káráísitiye'a ímba kááísamai méraawandara'a mindárai-nonkaamba kááísamai maé'óyambani. Ísuni aantá-waasisomba minkáé'nárai tuwánaraan-kwaasiyai ésarai ááéma kesé'a ándáfa'a kuráaye.

⁸ Moóráwigo Ámpíríyetasintafe'a kawé'-úmai méraao sune. Wemá kesí waási-i'a éna Fasi'aénkóe'a kááísamai méraiye. ⁹ Moórá Épáanintafe'a kawé'-úmai méraao sune. Wemá kesé'a Ísu Káráisitini kísaurai wémauye. Moóráwigo kesí waási-i'a iwáín-áwí'a Sítékisintafe'a kawé'-úmai méraao sune. ¹⁰ Moóráwigo Ápérísi Ísu Káráisitini aampa'á fasi'ámai arááiwáiwaintafe'a kawé'-úmai méraao sune. Árísítopurasini akúntáfé'a kawé'-úmai méraaro sune. ¹¹ Moórá Yúndaa-waasigon-awi'a Érotiyonintafe'a Násísáasini akúmbá Ísu Káráisitini waásisafe'a kawé'-úmai méraaro sune.

¹² Moóráwigo Táráífinae moóráwigo Táráífosaye mindarai Fasi'aénkóni kísau wémaeyawisafe'a kawé'-úmai méraakaiyo sune. Moóráwigo Pésísi Fasi'aénkó Ísuntafena imáyáa éna óraa-kísau wémawaintafe'a kawé'-úmai méraao sune. ¹³ Moóráwigo Rúfaasi Ísu Káráisitini kísau mo maénamo íyáákaraiwainte anówa kesinóraamba uráin-ininkontafe'a kawé'-úmai méraakaiyo sune. ¹⁴ Tuwímbai-tuwi'a Ásínkiritasíye Fírígoniye Émísiye Pátáropasiye Émásiye miwísé'a Fasi'aénkóni waási méraawisafe'a kawé'-úmai méraaro sune. ¹⁵ Tuwímbai-tuwi'a Fírórógasiye Yúriyaawe Néríyasiye wenámáanaakowe Órímpasiye miwísé'a Maníkóni waási méraawisafe'a kawé'-úmai méraaro sune.

¹⁶ Kempínkémbá moórá-mora-waasi imáyáa é'a tiyáamba tíméro. Ísu Káráisitini waási seyaafá'nánká kentáfésa sésa kawé'-úmai méraaro sewé.

¹⁷ Kesí waásisono. Maarán-áái óraaka simátimune. Tuwímbai simátímakaunda-aai ímba arááíwaesa sésa karo'-áái simátíméwasa isésa tuwínkaa'-ésa tuwímbai kawé'-ámbá tuwésa sáwí-ampa'a wégowe. Káráwiye'a miyán-kwáási tínaaemba uwátíméro. ¹⁸ Miyán-kwáási kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisitini kísau ímba maésa sáwí-imayaasafesa tiráásifesamo on-kísáú maésa karo'á simátinkanee sésa aái simátimesa símai tirumbá faiyaráawasa ímbo kawé'ó úmaimo aaimó isááwi minkáró'-ááisáfésa érai'e wésewe. ¹⁹ Kembiwímó ásé-aaimo fasi'ámaimo taawiyáfón-aai seyaafá'nánká isáántafe'a imáyáa é'a aamoí uwátinkaumne. Kawe-kísáúsáfé'a imáyáa úmae iyé'a sáwí-kisausafe'a ímba imáyáa ombá mindá sirááíma wétaiye. ²⁰ Maníkó aáno'ó uwásínkáíwaisa túwa'nai ína'a káríka'a waántáwankomba íyáákanaawe. Kentáási Fasi'aénkó Ísu úwoi túwa'nai úmae íyíntafe'a inái sune.

²¹ Kesé'a kísau mo máíwain-awi'a Tímóti kawé'-úmai méraaro siyé. Tuwímbai-Yundaa-waasi-tuwi'a Rúsiyasiye Yésóniye Sósipataawe kawé'-úmai méraaro sewé.

²²Kemá Tétiyasi Póro sin-áái maanáúfái agae'a kembiwisé kesé'a Fasi'aénkóni waási úndasafe'a kawé'-úmai méraaro sune.

²³Moóráwígon-awí'a Káyási kawé'-úmai méraaro siyé. Wení naaúmpa'a wéwaunasa Maníkóntáfésa imáyáa on-kwáási mindáúmpá'á túwaandu wéowe. Moóráwígon-awí'a Érásítasi wení naaópakewiti óntanka'a káráwiyaiwai kawé'-úmai méraaro siyé. Moóráwígon-awí'a Kótasi Maníkóni waásigo kawé'-úmai méraaro siyé.

²⁴Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísiti úwoi túwa'nai úmaena íyimba érai'-aain-íye sé'a inái sune.

²⁵Maníkón-áwí'a óraa'a úmae íyóno. Ísu Káráísitin-aai ásé-aai simátimun-aai ísare'a érai'e sembá póna Maníkó kanaa'á fasi'átínkáimba pó'a wenááisafe'a fasi'aén-ímáyáá wéowe. Naaófá'á Maníkó minásé-ááísá aúpá'á makówasa kentáá síwá'náwe miwí tísaafitamba uráawiye minááígóni áwáuma ímba ísaraawe. ²⁶Maníkón-aai simátímakaawi mináái agaimakáawe. Maníkó maé'mae'o iwái káfé'a paápé íníye simbá pósa seyaafá'-márafákén-kwáási minááígóni áwáuma isanááwe. Minááísáfésa timankúnkúmba ésa taawiyafiyantafena minááígóni áwáuma paápé uráíye. ²⁷Ísu Káráísitimo uráintafeta Maníkón-áwí'a óraa'a úmaeta wéiyune. Maníkó mimbórá-Máníkó ména weyáá seyaafá-tántáátáféna ísaraiwai wenáwí'a óraa'a úmaeta iyúndasa érai'-aain-íye.

Kemá Póro sún-da-aai tai'áiye.

1 Kórinti

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai afa'móráe-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Éfésási-naopa'a ména maanáái agaimái Kórinti-naoraa-waasi máttmakaiye. Kórinti-naopa'a óraa'-naopa'a Ákáyaa-marafa'a wéron-daopa'a Kíríki-waasi sáwífa'a mérowasa tuwímbai-Yundaa-waasiwara'a máúpa'an-iyé. Ááéma Póro Ísun-aai kosimátíma'maena iyúwasa Ísuni aampa'á wéwesa ánaemba tuwínkaa'a ésa sáwí'a urówana Póro mináái iséna maanáái agaimái tuwówasa máttmakaawe.

1 ¹ Kemá Póro maanáái agai-timúmpo ísáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kembá aantá-waasi-í'a uwásinkena séna Ísu Káráísitin-aai kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Kentáásí waásigon-awi'a Sósénisintafe'a súnana maanáúfái wéagaiye. ² Maníkóní waási Kórinti-naopa'o méraawi ísáaro. Maníkó wendé-í'a uwátínkaraisa'a Ísu Káráísitiye kááísamaimo méraawi ísáaro. Seyaafá'-márafákéwí Fasi'aénkó Ísu Káráísitimpá'a inaimó sewíyé kembiwíyé Maníkó wemparí'a uwátínkaraiye. Káráísiti miwíyá'á káráwiyaiwai éna kentáará'wárá'á káráwiyaiye. ³ Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatinkaayantafe'a ináí súné.

⁴ Kembiwísáfé'a ísámai aasiyaási Maníkómpá'á súwi súné. Maníkó Ísu Káráísitini kísausafena imáyáa éna wétuwa'nai-imba mindásafe'a Maníkómpá'á súwi súné. ⁵ Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraantafena Maníkó kawé'ó uwátínkáimba kempímbá óraa'o uráintafe'a pó'a wenáái isé'a kawé'-úmai wésimatimewe. ⁶ Ísu Káráísitin-aai simátímakaunata tirumpímbá ta'ótoke'a fasi'ámai mé'a pó'a wenáái kawé'-úmai simátíme'a ⁷ Fasi'aénkó Ísu Káráísitimo marapá'ó kumínda amu'maré'ó méraamba Ufaen-ámútánkó tímí-fasi'aemba maimái ta'ótokaawe. ⁸ Fasi'átínkáfa'a iyínana póna ánaaen-kanaamo Fasi'aénkó Ísu Káráísitimo kumínda-kanaa kempímbá sáwí-aai ímba wéíniye. ⁹ Maníkó sintembó wéna wenááninko kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísitinte'o kááísatinkaindasafena táántaraimba sintení'o iwáí póna miyá íníye.

Tuwín-tuwimbo uráan-aai.

¹⁰ Kesí waásisono. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísitini fasi'aémbá símakaintafe'a óraaka wésimatimune. Mimbórá-áái wése'a ímba

tuwínkaa'-é'a mimbóráfímbá mé'a mimbórá-ímáyáá wée'a mimbórá-kísáú máéro. ¹¹Kempínkémbá moórá-ininkon-awi'a Kórówini akúmpákén-kwáási tuwímbai tasimásimesa sésa keiyái aaisambá sésa tuwínkaa'-úmai méraawe tasimásímakaawe. ¹²Mináisánkóní áwáuma maarán-iyé. Tuwímbai sé'a Póro kentáási óraakon-iyé sewa'á tuwímbai sé'a Ápórosi kentáási óraakon-iyé sewa'á tuwímbai sé'a Pítaa kentáási óraakon-iyé sewa'á tuwímbai sé'a Ísu Káráisiti kentáási óraakon-iyé wésewe. ¹³Ísu Káráisiti mimbóráwígó óraako méraifo ímba tuwínáaro. Kemá Póro ímba kembiwísáfé'a imáyáa é'a aaraa-táiyá'á pukáumne. Ímba kentáfé'a isámai nombá maiyáafo Ísuntafe'a isámai nombá maiyáawe.

¹⁴⁻¹⁵Tuwímbai sé'a Póro kentáási óraa'-i'o índasafena nombá maisínkaraiye sefó sé'a sáwífa'nanka ímba nombá maitínkaraunda mindásafe'a Maníkémpá'á súwi súné. Kempínkémbá ímba sáwífa'an-oyo kae'-wáási túwí'a Kírísipasinte Káyásinte minkáé'nárai aantemba nombá maitinké'a sáwífa'-waasi ímbo nombó maitínkaraundasafe'a Maníkémpá'á súwi súné. ¹⁶Énifo moóráwígon-awi'a Sétefanasiye wení akúné nombá maitinké'a imáyáa é'a f'owima ímba maitínkaraumne. ¹⁷Ísu Káráisiti ímba simásimena séna nombá maitínkámae núwo simásímakaifo áse-aaí simátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Ísu Káráisiti aaraa-táiyá'ó pukáin-aaigoni áwáuma ímba isáafo sé'a Káráisitin-aaí afora'á simátíme'a waásiti kawe'-ímáyááfínkén-áái ímba sé'a tafisúnda-aaí ímba simátímumpo afora'á Káráisitin-aaí wésimatímune.

Ísumo pukáimba Maníkóní fasi'aénkón-iyé-aaí.

¹⁸Sáwí'o úmaimo méraawini aambó arááíwáéwi Ísu Káráisiti waásisafenamo imáyáa énamo aaraa-táiyá'ó pukáin-aaisafesa sésa úwoi-aaín-iyé wésefo Maníkémpá'ó kon-ámbó arááíwaundawisa mináásáféta séta Maníko súwa'nai í-fásí'áémbá iyésá wésune. ¹⁹Sáwí'o úmaimo méraawini aambó wéaraaiwaewisafena Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

marapá'-wáási kawe'-ímáyáán-iyé sen-ímáyáá tai'ásuwe'a
fí'o-fi'on-imayaawara'-waasiti
imáyáa maitiyuwánaumne

agaimaréna siyáiyé. ²⁰Marapá-tántáátáfésa kawe'-ímáyáámó owísáféna Maníko séna miníimáyáá sáwísamban-iyé siyáiyé. Kawe'-ímáyááwáráwí ímba aifa'á wíyasa pósa ámáámbo ísaraawi ímba aifa'á wíyasa pósa marapá-tántáátáfésamo aaimó símae wénowi ímba aifa'á kónááwe.

²¹Maníko kawe'-ímáyáá éna séna marapá'-wáási miwítí kawe'-ímáyááfínkémbá ímba kanaa'á kesí áwáuma suwánanááwe súmbanifo imáyáa éna séna kesáásafesa timankúnkúmbo íyawi sáwí'o úmaimo méraampinkemba faútinkanaumne Maníko súwata minásé-áái simátímunasasa

tuwímbai úwoi-aain-iyé wésewe. ²²Yúndaa-waasi sésa ímbo awánaanda-i'lo inatá Ísu Káráisitin-aaisafeta érai'esa sénaumne sewasá Kíríki-waasi kawé'-ímáyáán-iyé sen-ímáyáá saafá ombánifo ²³kesáá Ísu Káráisitimo kentáásáféna imáyáa énamo pukáin-aaisa simátimunasasa Yúndaa-waasi mináái isésa Ísu Káráisitin-aai tínaaemba uwáméwasa Kíríki-waasi mináái Maníkóní kawé'-ímáyááfinkén-áái isésa úwoi-aain-iyé sewatá ²⁴Yúndaa-waasifinkene f'lonkaa-waasifinkene Maníkó wemparí'o uwásinkaraiwaisa séta Maníkóní kawé'-ímáyááfinkémbá Ísu Káráisiti pukáisana Maníkóní fasi'aénkó sáwí'o úmaisaamo méraundafinkenta wéfausinkaiye. ²⁵Marapá'-wáásí sésa Maníkóní imáyáa úwoi-imayaan-iyé sen-ímáyáágó kawé'-ímáyáágó póna waásiti kawé'-ímáyáágómbá iyáákaraiye. Waási sésa Maníkó aamoisaémbá iyémó sen-áamóisáénkó waásiti fasi'aémbá iyáákaraiye.

²⁶Kesi waásisono. Maníkómó wení waási-i'lo uwátinkonka'o máúwaini áwáuma imáyáán-oro. Kempímbá marapá'-wáásí túranka'a kawé'-ímáyááwárá'-wáásí ímba sáwífa'a méraafo moórá-mora mé'a marapá'-wáásí túranka'a fasi'aén-kwáásí ímba sáwífa'a méraafo moórá-mora mé'a marapá'-wáásí túranka'a túwí'o wéron-kwaasi sáwífa'a ímba méraafo moórá-mora méraawe. ²⁷Marapá'-wáásí sésa úwoi-waasin-owe sen-kwáásíffinkémbá Maníkó wení waási-i'a uwátinkena marapákén-káwé'-ímáyááwárá'-wáásí Maníkóní waási tuwánésa sésa kentáásí kawé'-ímáyáá sáwísamban-iyé síyantafena Maníkó miyán-kwáásí wemparí'a uwátinkaraiye. Marapá'-wáásí sésa aamoisaén-kwáásín-owe sen-kwáásíffinkémbá Maníkó wení waási-i'a uwátinkena marapáké-fásí'aénkwárá'-wáásí Maníkóní waási tuwánésa sésa kentáásí fasi'aémbá sáwísamban-iyé síyantafena Maníkó miyán-kwáásí wemparí'a uwátinkaraiye. ²⁸Marapá'-wáásí sésa úwoi-waasin-owe sésa símai sáwí'o uwátinkááwiye ímbo méraawiye Maníkó wení waási-i'a uwátinkaraiye. Marapá'-wáásí sésa óraa'-waasin-owe sen-kwáásí tai'áiyantafena úwoi-waasifinkemba Maníkó wemparí'a uwátinkaraiye. ²⁹Maníkón-aúranka'a miwí kentúwí'a ímba mósá maráiyantafena úwoi-waasifinkemba Maníkó wemparí'a uwátinkaraiye. ³⁰Maníkó Ísu Káráisitinte'a kááísatinkaraisa'a méraawana póna Ísu Káráisiti kentáásí kawé'-ímáyáágóní áwáu-ita Maníkó uwánkaraiye. Ísu Káráisiti pukáintafena Maníkó wenaúranka'a arupísesa uwásinkenasa wení waási-i'a uwásinkenasa sáwí'o úmaisaamo méraundafinkenta maisiyuwéna siyáisata méraumne. ³¹Minááisáféna naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna moóráwigomo kesúwí'o mósá maránae sénamo éna ímba miyá éna Fasi'aénkón-áwí'a mósá maráino agaimaréna siyáiyé.

Ísu aaraa-táiyá'ó pukáin-aai.

2 ¹Kesi waásisono. Kentópa'o komaéwánda Maníkón-aai paápé uráin-aai kosimátimewandara'a kesúwí'a maimaé iyíwae-aai ímbo

simátimewanda Maníkón-aai afora'á simátímakaumne. ²Ááéma imáyáa é'a sé'a kentópa'o komáénda ímba miyám-baaran-tantaakoni imáyáa é'a simátíménda Ísu Kárásitintafe'a imáyáa é'a kentáásáfénawe séna aaraa-táiyá'ó pukáin-aai aantemba imáyáa é'a kosimátimenaumne sé'a ³kentópa'o komaéwándara'a sá'a úwana tata'á úwa'a aamoisaén-kwáási mé'a ⁴⁻⁵aaimó simátimewandara'a Maníkón-aaisafesamo érai'emo síyawini áwáuma ímba waásiti kawe'-ímáyááfínkémbán-ifo Maníkóní fasi'aémpínkémbán-iye sé'a simátime'a Ufaen-ámúntánkóní kísauwe fasi'aéné aráátimewana'a awánaraawe.

Maníkóní kawe'-ímáyáágón-aai.

⁶Maníkóntáfé'o fasi'ámaimo méraawisafe'a kawe'-ímáyááfínkémbá kawe'-áái simátimune. Mínkáwé'-ímáyáágó ímba marapá'-wáásíínkéne marapá'ó káráwiyaawimo tai'áiyawífinkemban-ifo ⁷mínkáwé'-ímáyáágó Maníkómpákémbán-iye. Maníkó maramó ímbo úmakonka'a séna to'mayaa é'a ánaemba paapé onaná miwá kawe'á uwátinkainasa ságaen-aempa'a ménaawemo siyáimba kentáásáféna séna mínkáwé'-ímáyáá aúpá'á makáimba póna wérowasa ⁸marapá'ó káráwiyaawi ímba kawe'-úmai ísaraawe. Ísaresaraa Fasi'aénkó fí'ora-fasi'aenkwarawimba aaraa-táiyá'á ímba tufúwana pukáisino. ⁹Minááísáféna naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó to'mayaa úmai wembó tirumbó ámén-

kwaasi timíníye. Túrantamba ímba awánésa táá'a ímba isésa ímba imáyáa uráan-tantaa'a Maníkómó to'mayaa úmakaimba timíníye agaimaréna siyáíye. ¹⁰Énifo Maníkó wení ámútankomba ai'marówana keséta ména Maníkómó to'mayaa úmakainta aráásímakaiye. Maníkóní ámútanko seyaafá-tántáá'á awánéna Maníkómó wenarumpin-ímáyáá énamo to'mayaa úmakaimba awánaraiye. ¹¹Waásimo ombá moóráwígoni imáyáa ímba wéawanaafo wení ámútanko aantemba wéawanaíye. Miyáumai Maníkóní imáyáa ímba wéawanaafo wení ámútanko aantemba wéawanaíye. ¹²Maníkó marapáké-fásí'áémbá ímba siménasa wení ámútankomba ai'marówana keséta ména fasi'aéntá símakaiye. Maníkómó to'mayaa úmaimo símínta awánáúndasafenasa wení ámútankomba ai'marówana keséta kumbéraiye.

¹³Minááísáámó wésimatimunda ímba waásiti

kawe'-ímáyááfínkén-ááín-ifo Maníkóní ámútanko simásímakain-aaisa wésimatimune. Maníkóní ámútankomo tirumpimbó mérain-kwaasisafeta Maníkóní érai'-aaisa wésimatimune. ¹⁴Maníkóní ámútankomo tirumpimbó ímbo méraiwai wemó wétimin-tantaa'a ímba kanaa'á maésa mintántátáfésa sésa sáwísamban-iye sésa marapá'-wáási Maníkóní ámútankomo wétimin-tantaa'a ímba kanaa'á wéisafo Maníkóní

ámútankomo tirumpimbó méraiwai aantemba mintántáá'á isésa kawetántáá'an-iyé wésewe. ¹⁵Maníkóni ámútankomo tirumpimbó méraiwai kanaa'á seyaafá-tántáákóni áwáuma tuwínkaa'-úmai sáwí-aaiye kawel'ááyé wéisaafó marapá'-wáásí Maníkóni ámútankomo tirumpimbó méraiwai tuwánésa miwítí kísaugoni áwáuma ímba wéawanaawe.

¹⁶Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkómó imáyáamo wéimba ímba wéisaamba pósa ímba kanaa'á wení

imáyáa arupíse wéuwankaawe

agaimaréna siyáimbanifo Maníkóni ámútankomo sirumpimbó méraiwaísa Ísu Kárásitini imáyáasa wéisaumpo marapá'-wáásí kentáásí kísaugoni

áwáuma ímba wéawanaawe.

Maníkóni kísau-waasi-taai.

3 ¹Kesí waásisono. Maníkóni ámútanko tirumpimbó óraa'o úmaimo mérain-kwaasimo simátimundantemba kentópa'o koméraawandara'á kembiwí ímba miyá simátimé'a Ísu Kárásitintafe'o ímbo fasi'ámaimo méron-kwaasi untáfé'a tuwintuwe-tuwintuwe'a simátímakaumne.

²Umarambó fasi'aén-tómbá ímba timé'o náambo tíméntemba Kárásitin-aai ímba fasi'aén-ááífimbán-ifo fetóimó in-ááífínkémbá simátímakaumne.

Ááéma ímba kanaa'á isáántafe'a miyán-ááífínkémbá Kárásitin-aai simátímakaumne. Káfé'wara'a miyá uré'a mé'a pó'a ímba kanaa'á wéisaawe. ³Ísu Kárásitintafe'a ímba fasi'ámai imáyáa é'a marapá-tántáátáfé'a imáyáa é'a mé'a tirumbó sáwí'o wéuwatinke'o aaisambó sembá marapá-tántáátáfé'a imáyáa é'a marapá'-wáásímó méraanten-úmai miyá uráawe. ⁴Tuwímbai Póro kentáásí óraakon-iyé sewasá tuwímbai Ápórosi kentáásí óraakon-iyé sembá marapá'-wáásímó méraanten-úmai miyá uráawe.

⁵Kenkái súwí'a mósá maré'a tuwínkaa'-úmai méraambanifo Maníkóni kísau-waasiyai aantemba úye. Fasi'aénkó Ápórosintafena séna kesí kísau mauwó séna kentáféna kesí kísau mauwó súwakai wení kísau maéwáya'a Fasi'aénkón-aaisafe'a timankúnkúmbo uráamba wení kísau-waasiyai úye. ⁶Kísaufo'ó ánáuntumbo ontombá Fasi'aénkón-aai simátimewanana námáimo úmaimo fiyútúwáantemba Ápórosi miyáumai túwa'nai úwana Maníkómó ánáuntumbo óraa'o uwátínkáintemba wemá imáyáa timúwa'a wenáái tirumpimbá ta'ótokaawe. ⁷Ánáuntumbo kísau fiwáiyé námáimo uwátínkáíwaiye mindárai ímba óraa'-waasiyai ofo Maníkó óraa'o uwátínkáíwai wemá óraakon-iyé. ⁸Ánáuntumbo kísau fiwáiyé námáimo iwáiyé mimbórái'a úmai méraayamba póna Maníkó miwítí kísaugoni méyámbá timíníye. ⁹Kesé Ápórosiye'a Maníkóni kísau-waasi úya'a

kembiwí Maníkóní kísauraamba owatá miyásáámó úndasa Maníkóndésa úmpo miyán-ímáyáá kenkáísáfé'a ímba ombá kembiwí wétuwinaawe. Ímbo tuwínkaa'-oráámbá isa'á wétuwinaawe. Ísáaro. Kembiwí Maníkómó in-dánkáání'a wéowe.

¹⁰Maníkó súwa'nai úwa'a kempímbá kísau maiyáumne. Naambó on-kwáásiyá'ó káráwiyaiwaimo kawé'-ímáyáámó énamo áfombo fáintemba Ísu Káráísitin-aaimo simátímakaunda áfonkaamba faitínkáfa'a kówánasa mináfónká'ó naambó owí minkísáú káráwiyoro. ¹¹Fí'on-afomba ímba faenááfo mimbórá-áfómbó Maníkómó é'o faimakáimba mináfómbá Ísu Káráísitin-iyé. ¹²Mináfónká'á naambá ónááfo tuwímbaimo ésa Ísuntafesa ímbo fasi'ámaimo imáyáamo owí wááu-tantaa'a taaisané owáísané íyasa tuwímbaimo ésa Maníkóntáfésa fasi'ámaimo imáyáamo owí fasi'ámaimo waé'wae'o índa-tantaa'a korí-óntántáné fí'o-fi'on-ontantamba ónááwe. ¹³Waásiti kísau ánaemba paápé índara'a iyamó tuwímbai-tantaa'o kénamo tuwímbaimo ímbo kaintembá Ísu Káráísitimo kumíndara'a waásiti kísau paápé ínana tuwímbai-kísau tai'áínana tuwímbai-kísau úwoi wéíniye. ¹⁴Mináfónká'ó naambó ombá fasi'ámaimo waé'wae'o índa-tantaatamba owí miwítí kísau wérainasa miwítí kawé'-méyámbá maenááfo ¹⁵wááu-tantaatambo owí miwítí kísau tai'áínasa minkísáúgóní méyámbá ímba maésa miwí aantemba kawé'-úmai ménaawe. Waásiti moparáwímbó káwisasamo miwí aantembo kawé'-úmaimo méraantemba miwí miyá ónááwe.

¹⁶Kembiwí ímbo tuwínkaa'-oráámbá tuwínkaa'-urááfo Maníkóní ámúntanko kentirumpimbá méraimba Maníkóní ámáán-dankaamba ombá imáyáan-oro. ¹⁷Maníkóní ámáán-damba ufaen-dámbá isa'á kembiwí mindánkáámbá owasá tuwímbaimo kembó sáwí'ó uwátínkááwa'o méraambo éna Maníkó miwí tai'ásuwainifo ímbo tuwínkaa'-oráámbá wétuwínkaa'-owe.

¹⁸Kentí imáyáago karo'á simátínkáífo sé'a káráwiyoro súne. Marapá'-wáásí túranka'a kawé'-ímáyááwárá'-wáásísá únemo sewí Maníkón-aúranka'a kawé'-ímáyáá íyantafesa marapákén-káwé'-ímáyáá ímba aifaráámbán-iyé seró súne. ¹⁹Marapá'-wáásí kawé'-ímáyááwémó sen-ímáyáásáféna Maníkó séna sáwí-imayaan-iyé wésiye. Minááísáféna naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna marapá'-wáásí miwítí imáyáa mósá márááwana Maníkó sisaná miwítí imáyáago karo'á wésimatinkaiye agaimaréna súwana ²⁰moóráfa'a agaimaréna séna

kawe'-ímáyááwémó sen-ímáyáásáféna
 úwoi-imayaawe Fasi'aénkó siyáiyé
 agaimaréna siyáimba ²¹ mindásafe'a ímba waási-tuwi'a sanaambá
 ma'maé íyóro. Seyaafá-tántáá'ó túwa'nai índa wéraiye. ²² Kemá Pórowe
 Ápórosiye Pítaawe túwa'nai ondawísá méraumne. Marawé seyaafá-
 tántáá'ó wéraine puwíyana'i úwoimo méraiyaná'i mindámo túwa'nai
 índa wéraiye. Káfé'ó wérain-tantaa'e ánaaembo paápé índa-tantaa'wara'e
 mindá túwa'nai índa wéraiye. ²³ Kembiwí Káráisitini waási owaná
 Káráisiti Maníkóndén-iyé.

Fasi'aénkóní aantá-waasi-taai.

4 ¹ Kembiwí kentáásáfé'a ímáyaá é'a sé'a Káráisitini kísau-waasi
 ésa Maníkómó aúpá'ó makáimba aráátiména séna mináái
 simátíma'mae nóro. Minkísáúrá'á káráwiyoro siyáiwai owé-ímáyáán-oro.
² Moóráwigoni kísaura'o káráwiyaiwaimo sisasamó ontembá miyán-
 oro. ³ Maníkóní kísaura'a káráwiyaundawisafe'a kembiwíyá'ó fí'owiya'o
 sé'a kawé-kísáúwá'i sáwí-kísauwa'iyó sé'ó sembá ímba óraa'-imayaa é'a
 kesí kísausafe'a ímba awáné'a kawé-kísáúwá'i sáwí-kísauwa'iyó súne.
⁴ Kesirumpinkén-ímáyáágómó séna kawé'-aantemba uráanemo sínda
 kawé-kísáúwá'i sáwí-kísauwa'iyó-aai ímba kendén-ifo Fasi'aénkóndé
 póna wésuwanaíye. ⁵ Mindásafe'a Fasi'aénkómó siyáin-kanaamo ímbo
 tiyáindara'a ímba tuwínáaro. Fasi'aénkómbó amu'makéwana kumíndara'a
 kumeupá'ó áwiyokaimba sára'a maréna waásiti ímáyaá afora'á makéna
 seyaafá'-wáásí miwítí kísausaféna tuwinéna túwí'a mósá maráíniye.

⁶ Kesí waásisono. Arupíse íyantafe'a simátímakaunda-aai Ápórosiye
 kesé'ó siyáunda ímba kerái aantembanifo seyaafá'-wáásísáfé'wara'a
 siyáumne. Maníkón-aai aúfái-wandaafimba agaimaréna siyáantemba
 miyán-oro. Moórá-oraakon-awi'a maimaé iyé'a moórá-oraakon-awi'a
 símai sáwí'a ombá kentúma maimaé'ó wéiyomba miyá ímbo oráámbá
 wéowe. ⁷ Kembiwí ímbo íyáákaraawin-oyo miyámó
 on-kwáásí-í'a Maníkó uwátínkaraiye. Maníkó miyán-kwáásí-í'a
 uwátínkaraifo kentúma ímba maimaé iyé'a sé'a kesáá keyááírkata miyán-
 kwáásísá méraumne ímba seró.

⁸ Kembiwímó maarán-ááímó sembá karo'á sé'a kawé'-wáásí-í'a úmaisa
 méraumne. Ímba Ápórosiye Póroe'a simásímakaayan-imayaafinkemban-
 ifo kentáásí ímáyaáfinkenta Maníkóní ímáyaá iséta mindáraisa
 íyáákaraumne karo'á wésewe. Kembiwímó íyáákaraankakaa keráíwará'á
 miyáumaiyai íyáákauyaisino. Sáwí-tantaakomba íyáákaiwae sé'ó súnda
 ímba íyáákaraawe. ⁹ Ímáyaámo únda Maníkó wení aantá-waasisa seyaafá'-
 wáásí tínaaempata sínkarainta tínkamowasamo púwón-kwaasimo waási
 túranka'o mótingesamo tínkamontemba wíyómpaken-kísau-waasi túranka'e

waási túranka'e Maníkó kentáá miyá uwásinkaraiye-imayaa wéune. ¹⁰Ísu Káráisitin-aaimo simátimundasafesasa sésa sáwí-imayaawara'-waasin-owe wésefo kembiwí kesáfé'a sé'a Ísu Káráisitiye kááísamaisa méta kawe'-ímáyááwará'-waásísá úne wésewe. Kesáá aamoisaén-kwáásísá úna'a kembiwí kesáfé sé'a fasi'aén-kwáásísá úne-imayaa owí pó'a kentúwí'a maimaé iyé'a kesúwíta wétuwaawe. ¹¹Maníkóni kísau maimaéta wénundasa ááewe káfé'e nontáfénawe tóntáfénawe sáái taisatá ímba naambá makéta ímba kawe'-únánkwátói makáunasasa sínkamowata ¹²tómbá ímba úwoi máéndasafeta óraa-kísau maéta óntamba máúnasasa símaimo sáwí'o uwásínkáanta Maníkó kawe'á uwátinkainiye-aii simátimunasasa sáwí'o uwásínkáanta fasi'ámai méta ímba ifátuwaunasasa ¹³kentáá súwí'a kumínkwae sésa karo'-ááímó sembá anondáá kawe'-áái simátimunasasa ááewe káfé'e kentáásáfésa sésa ofaiyáán-kwáásín-oyo miwí táái ímba ísáaro wésewe.

¹⁴Kesí iyámpóisone sé'o imáyáamo úndawi tááko péé sína'a isé'a kawe'ó iyantafe'a maanúfái wéagaumne. ¹⁵Káráisitini waási owasá sáwífa'nanka Ísu Káráisitini-aii simátímémba ímba sáwífa'nanka kentifoísái méraafo aifa'á Káráisitini-aii simátimewana'a Káráisitiye'o kááísamai méraantafe'a keyáá kentifomá úne. ¹⁶Mindásafe'a wa'wisé sé'a kemó úndantemba miyán-oro sune. ¹⁷Mindásafe'a moóráwigomba Tímótimba ai'máráanana kentópa'a wéména wíníye. Wemá Fasi'aénkóe'a kááísamai méraiwai ímba siyuwéna fasi'ámai ména kesááninkaambo uráiwai wen-ímáyáá úndawi kemp'á wéna Ísu Káráisitini-aúranka'o méraunda-aaiye Maníkóni waási naaó'-nao'o méraawi simátimunda-aaiye kosimátiména kemó méraundanten-úmai méraaro-aii kosimátiminye.

¹⁸Kempínkémbá tuwímbai sésa Póro úwoi aúfáifinken-aii wésifo kentáá aaimó simásimindasafenasa ímba tíníye sembá kentúma maimaé wéiyowe. ¹⁹Énifo Fasi'aénkómó ewémó sína'o é'a kárika'a kentópa'a wé'a túmo maimaé iyówi siyáan-aii aantentafe'a ímba kónaumpo miwítí fasi'aémbá Maníkómpákéná'íyo awánaandasafe'a kónaumne. ²⁰Maníkómó kentáará'ó káráwiyaimba maarán-iyé. Ímba aaisáféna aantemba káráwiyaifo Maníkóni fasi'aénká'ó méraawi miwíyá'á káráwiyaiye. Mindásafe'a Maníkóni fasi'aénkárá méraa ína Maníkóni fasi'aénká'á méraao sé'a kotuwánánaumne. ²¹Imáyáan-oro. Kembiwífá'ó ímbo kuráandara'o sáwí-imayaamo tuwé'o kawe'-úmaimo méwa'a ken-ímáyáá é'a faru úmaisa koménaumne. Ímbo miyámó uréwa'o é'a fasi'ámai arupise kouwátinkanaumne. Mindásafe'a imáyáan-oro.

Afowán-awaainimbo maiyáin-aii.

5 ¹Kempínkémbá moóráwigo óraa-sawí'a éna afowán-awaainimba maiyáiyé sewa'á isáúmne. Kembiwí Maníkóni waási miyá-

sáwí'ó uráiwaintafe'a étuwaao ímba sewaná úwoi miyá ímbánifo waántáwankoni aambó aráái'wáéwi ímba miyá ésa miyámó owísáfésa sáwí-meyamba maenááwe wésewe. ²Kempímbá moóráwigo ména óraa-sawi'a wéisa'a kawé'á úmaisa méraumne karo'á sé'a kentúma maimaé wéiyofó sáwí'o uráin-kwaasisafena kentirunkómó umbaimó táina'a minkwáási ai'mátuwaaro. ³Kemó kentópa'o komékaa minóráá-sáwí'ó uráiwaimba aaifimbá maenké'a sáwí'a wéiye súšina. Kemá némpa'a mé'a kesí ímáyáago kentópa'a wérais'a misáwí'ó uráiwaimba é'a aaifimbá maiyánkaraumne. ⁴Túwaandu íyampimba kesí ímáyáago kentópa'a wérainana Fasi'aénkó Ísuni fasi'aémbá kembiwísé'o wéraintafe'a misáwí'ó uráiwaimba aaifimbá maénkáaro. ⁵Maníkóní waási káráwiyaampinkemba ai'mátuwenana waántáwanko umbai-tántáá'á amínana sáwí-amba tuwáinana Fasi'aénkó Ísumo kumíndara'a wembá aiyáíndasafe'a miyá é'a aaifimbá maenké'a aúwáaro.

⁶Kawé'á úmaisa méraumne sé'a makáawanamo moórá-kisaamo kawáá'énamo ímbá seyaafá-kísááfá'ó wété intembá kempímbá moóráwigo miyáumai sáwí'o índawi kempímbá tifó sé'a ai'mátuwaaro. ⁷Tíyótaimo í-tánón-kánáámó tóso ésa Yúndaa-waasi tómbó intóráín-tantaa'a tuwésa aú-tomba marésa sipisípi-araa'a tufú'mai wénaawe. Miyáumai Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáimba pó'a aú'í'a úmai mé'a mindásafe'a misáwí'ó uráimba tuwé'a kawé'-úmai méraaro. ⁸Sáwí'ó é'a sáwí-tantaatafe'a ímba aamoí é'a kawé-tántáátáfé'a érai'-aaisafe aantemba aamoín-oro.

⁹Ááema moórá-aufai agaimái simátimé'a sé'a aare-úméné waai-úménémó owisé'a ímba méraaro siyáunda ¹⁰minááímó siyáunda Maníkóní waásifinkembo miyámó owisé'a ímba méraaro siyáumne. Waántáwankon-imayaamo on-kwáási aare-úméné waai-úméné fí'o-fi'on-tantaa'-umene túrande-urande ésa marapá-tántáátáfésa aamoí ésa ímba Maníkóntáfésa aamoí ésa miyámó on-kwáásísáfé'a ímba sé'a Maníkóní waásifakewimo miyámó ísáfé'a siyáumne. Waántáwankon-imayaamo on-kwáási seyaafá'-máráfá'ó méraamba ímba tiyuwé'a miwísé'a úwoi méraaro. ¹¹Énifo agaimakáunda-aigoni áwáuma maarán-iyé. Moóráwigo Ísuni waási úne siwái aare-úméné fí'o-fi'on-tantaa'-umene aúrande-urande éna marapá-tántáátáféna aamoí éna Maníkóntáféna ímba aamoí éna símai túwí'a sáwí'o uwátinkena uwó'í'o on-dómbá néna uwó'í'o owisé'a ímba mé'a wesé'a ímba tómbá naaró. Agaimakáunda-aigoni áwáuma miyán-áásísáfé'a siyáumne.

¹²⁻¹³Ímbo Maníkómpá'ó tiyáawi kemá ímba aaifimbá maitinkánaumpo Maníkó aaifimbó maitinkáínda mindá wendén-iyé. Kempínkémbá

Maníkóni waási sáwí'lo uráawi aaifimbá maitínkáaro. Kempínkémbá mooráwigo misáwí'ó uráindawimba ai'mátuwaaro.

**Fasi'aénkóni waásifimbo umbai-tántáá'ó wérainda
arupise uwátínkáaromo siyáin-aaí.**

6 ¹Moórá-aaímo sáwí'lo ombá simátíménda isáaro. Kempínkémbá tuwímbai sáwí'lo ombá ímbo waántáwankon-imayaamo on-kwáásifá'á mátinkare'a aaifimbó maitínkáámba sáwí'a wéofo Maníkóni waási óraa'-waasiya'a mátinkare'a símai arupise oro. ²Ánaeмба Maníkóni waási óraa'-waasi-i'a ésa seyaafá'-márafákén-kwáási táái isésa kawé-kísáúwé sáwí-kisauwe sésa tuwínkaa'-ésa ánaeмба miyá ónááfo káfé'a kári'-aaí kanaa'á símai arupise oro. ³Ánaeмба wíyómpaken-kisau-waasi-taímo isáiyamba mindá óraa-tantaa'an-ifo marapá'ó méraan-kwaasi-taímo arupisemo íyamba mindá kári-tantaa'an-íye. ⁴Moórá-tantaa'lo arupisemo ónae sé'lo é'a Maníkóni waásifimbo túwí'lo ímbo wérainda-waasisafe'a arupise uwásínkáaro ímba sé'a túwí'lo wéraindawisafe'a arupise uwásínkáaro seró. ⁵Sáwí'a úne sé'a misáwí'ó ombá ifátuwe'a kawé'ó íyantafe'a maanáái agáúmne. Kemiwi sé'a kawé'-ímáyááwára'-wáásísá úne sembánifo ímba aafí isámai arupise wéuwatinkaafo ⁶Ísu Káráisitín-aaisafesamo ímbo timankúnkúmbo íyawíya'a mátinke'a sé'a moórá-aaí arupise uwásínkáaro sé'lo ombá mindá sáwí'an-íye.

⁷Waántáwankon-imayaamo on-kwáásíyá'ó mátinke'a aaifimbá maitínkáámba sáwí'a é'a Maníkóni aambá ímba kawé'-úmai wéaraaiwaewe súne. Kentí óraa'-waasimo isátinkaiyan-aaigomo éna ayááímó úwoimo wéínda mindá kárika'a sáwí'an-ifo Maníkó waántáwankon-imayaamo on-kwáásifá'ó aaifimbó maitínkáámba mindá óraa-sawí'an-íye. ⁸Miyámó ombá Maníkóni waási kentífá'awaawi sáwí'a uwátinke'a kentúwí'wara'a sáwí'a wéowe.

⁹Sáwí'lo owímó Maníkómó káráwiyaipa'lo ímbo wíyantemba wéowe. Karo'-ímáyáá ímba é'a simátimunda-aaí isáaro. Aare-úméné waai-úméné ésa marapá-tántáátáfésa aamoí wéesa Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa waaí keiyái kesuwaainíné sewasá kesuwaai'é sésa sáwí'a úmae nówasa aaré miyáumai keiyái sáwí'a úmae wénesa ¹⁰umémbó ombá túraníyamba ésa uwó'lo on-dómbá nésa uwó'la ésa símai túwí'a sáwí'a uwátinkesa wétinkamesa umémbá ésa miyámó on-kwáási Maníkómó káráwiyaipa'a ímba kónááwe. ¹¹Kempínkémbá tuwímbai miyámó uráan-kwaasiyaani'a wéofo kentáási Maníkóni ámútanko Fasi'aénkó Ísu Káráisitini fasi'aéntámbá misáwí-tántáá'á maitiyuwéna Maníkóndé-i'a uwátinkena wenaúranka'a arupise uwátinkaraiye.

Túsamba Fasi'aénkóni kisaumo maíyan-aaí.

¹²Kempínkémbá tuwímbai sé'a seyaafá-tántáá'ó úndasa kanaán-íye sefó kemá sé'a tuwímbai-tantaa'lo ombá ímba kawé'á wéuwatinkaiye

sé'la moórá-aaí seyaafá-tántáá'ó únda kanaán-ifo tuwímbai-tantaa'ó únda miwá kembá ta'ótoraindasafe'a a'áo súne. ¹³Tónkó tirumpimbó kumíndasafena isaná tirunkó tómbó náíndasafena imbá póna Maníkó minkáé-tántáá'á taí'ásuwainiye. Miyá ínifo túwawaatafesamo imáyáamo ombá maarán-iyé. Túwawaatamba ímba aare-úmémbo íyambanifo mintúwáwáátámbá Fasi'aénkóní kísau máéro. Miyámó íyantafena Fasi'aénkó túwawaaka'a wétuwa'nai-iyé. ¹⁴Maníkó Ísumbo pukáimpinkembo íyáfasinankaraintemba wení fasi'aéntámbá kentáá súwawaa'a íyáfasisinkainiye.

¹⁵Kentúwawaa'a Káráísiti aiyayaankaamba imbá pó'a sáwí-anka'ó nín-da-inimba ímba maíyé'la mimbórá-túmá ma'mái méraaro. ¹⁶Moóráwigo sáwí-anka'ó nín-da-ininkoe'a méraimba mimbórá-túmá ma'mái méraaye. Mindásafena naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

minkáé'nárai mimbórá-túmá
ma'mái méraaye

agaimaréna siyáíye. ¹⁷Énifo Fasi'aénkóe'ó kááísamaimo méraiwei wení ámútanko wesé'la méraisana mimbórá'í'a úmai méraiye.

¹⁸Aare-úméné waai-úménémó ombá tínaaemba uwáméro. Fí'ó-fi'on-tantaa'ó sáwí'ó wéomba túgo ímba sáwí'a wéifo aare-úmémbo wéomba túgo sáwí'a wéíye. ¹⁹Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kentirumpimbá kumbérimba póna kentúma Ufaen-ámútánkóní naambó wérimba é'la ísaraawe. Kentúma Maníkóndé isa'á kesúma kendésáámá póta sirááímo táínda-'í'a úwoi ónaumne ímba seró. ²⁰Ísu Káráísiti kembiwísáfénawe sénamo pukáimba mimbéyámbá kembiwí wendén-ófo marapá'ó méraamba Maníkón-áwí'a óraa'a úmae íyóro.

Aaremó máén-aaí.

7 ¹Tuwímbai-aaímo agaimáímo sísaí uráan-aaisafe'a simátimune. Awá'-wáásí aaré ímba maésa úwoimo méraiyamba mindá kawé'án-iyé. ²Énifo kembiwí úwoi waásífiimbo méraawi aare-úméné waai-úméné óraa'ó ompímbá méraantafe'la umémbo únafó sé'la aaré maíyasa waai maíyambo íyamba mindá kawé'án-iyé. ³Waaigó wenáúma ímba ta'ótorainifo mindá awaainínkóndé isaná awaainínkó wenáúma ímba ta'ótorainifo awaai'kóndé isaná miyáumai wenawá'nai wenawá'nai úmai méyaaye. ⁴Awaainínkó wenáúma ímba we káráwiyai'fo awaai'kó káráwisana awaai'kó wenáúma awaainínkó káráwiyaiye. ⁵Ímba aambá faiyésarai éni'fo kanaán-iyé sésarai Maníkóntáfésarai imáyáa ésarai inái símaesarai íyantafesarai kári-kanaa saagáyáaye. Minkánáá tai'áínasarai mimbóráfímbá kouwé'mai méyaaye. Ímba kanaa'á kentúra'a

karáwiyewana ayáátááka'a nénka'a méyana kawe'ó úmimo mérैया-fasi'aemba tai'áinana waántáwanko sáwí'a íwae séna tafisifó sé'a simátimundantemba miyán-oro.

⁶Minááísáfé'a ímba fasi'ámai simátimé'a sé'a miyán-oro sé'a miyán-ááísáfé'o síasai omba simátimé'a sé'a miyámó íyamba kawe'án-iyé súné. ⁷Kemó aaré ímbo makáundantemba seyaafá'nánká miyámó íyamba siráái wétaiye. Énifo ímbo miyámó íyamba Maníkó miyám-baaran-tantaakoni fasi'aémbá wétimiye.

⁸Simátiménda awá'-wáásíyé keto'-íníné ísáaro. Kemó úndantemba miyámó íyamba kawe'án-iyé. ⁹Énifo ímbo kanaa'ó kentúra'o karáwiye'o é'a aaré maíyasa waaí maíyamba ónááwe. Aaré maíyasa waaí maíyambo íyamba mindá ímba sáwí'an-ifo úwoimo mésamo aaré maénae-imayaamo óraa'a únafó sé'a aaré maíyasa waaí maíyambo íyamba kanaán-iyé.

¹⁰Aaré máéwasa waaí máémbo owí simátimé'a súné. Ímba kesí imáyáafinkemban-ifo Fasi'aénkóní imáyáafinkemba simátimune. Aaregó awaaikómbá ímba auwéna kóíno. ¹¹Énifo awaaikómbó auwénamo éna fi'omba ímba waaí máíno. Ímbo miyámó énamo éna kouweréna awaaikómpá'á tño. Waaí ímba kentuwainíntómbá ti'mátuwaaro.

¹²Moórá-aaimo simátiménda Fasi'aénkó simátimiyo ímba siyáífo kemá simátimune. Keákwákómó ékai awaaikó Maníkón-aaisafena amankúnkúmba isaná awaainínkó ímba miyá in-ínínkó awaaikóntáféna esé'a mérayae sínanamo éna ímba ai'mátuwaano. ¹³Énifo awaainínkó Maníkón-aaisafena amankúnkúmba isaná awaaikó ímba miyá iwáí awaainínkóntáféna esé'a mérayae sínanamo éna ímba ai'mátuwaano. ¹⁴Waaigó Maníkón-aaisafena ímba amankúnkúmba iwáí awaainínkó Maníkón-aaisafena amankúnkúmba in-ínínkóe'a taankarotámai méraintafena Maníkó séna awaaikó isaná póna kanaán-iyé wésiye. Aaregó Maníkón-aaisafena ímba amankúnkúmba in-ínínkó awaaikó Maníkón-aaisafena amankúnkúmba iwáíye'a taankarotámai méraintafena Maníkó séna awaainínkó isaná póna kanaán-iyé wésiye. Ímbo miyámó inkakaa miwítí iyámpói Maníkóní waásiti iyámpóíyaamba ímba owaisinó. Énifo miwísáféna Maníkó séna kesí waásiti iyámpóíyaamban-owe séna kanaán-iyé wésiye.

¹⁵Keákwákómó ombá awaaikó Maníkón-aaisafena amankúnkúmba isaná awaainínkó ímba miyá isaná awaainínkó amankúnkúmba isaná awaaikó ímba miyámó ombá auwé'a kónae sésa miyá íyamba kanaa'á wété ónááwe. Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owí owasá ímba miyámó owíyé ímba kááísamai méraamba pósa wété íyamba kanaán-

iyē. Maníkó faru úmai méraiýantafēna táántaraimba pósa auwé'a kónae sésamo ésa kanaán-iyē. ¹⁶Aaré ísáaro. Enawaaikómbá áwa'nai inanawá Maníkón-aaisafēna amankúnkúna íni ína íníyo. Mináái ímba ísaraawe. Énifo waái ísáaro. Enawaainínkómbá áwa'nai inanawá Maníkón-aaisafēna amankúnkúna íni ína íníyo. Ímba ísaraawe. Mindásafe'a ímba ááēma tuwé'a wété oro.

**Maníkó wení waási-i'o uwátínkarainka'o
méraanten-úmai méraaromo siyáin-aaí.**

¹⁷Maníkó seyaafá'-wáásí tínkámae kuráimba wení waási-i'o uwátínkarainka'o méraanten-úmai miyáumai méraaro. Maníkóní waási naaó'-nao'a méraan-kwaasi mináái simátimune. ¹⁸Maníkómó wení waási-i'o uwátínkarainka'o mé'o Yúndaa-waasi kentúmo kárámai araénáēmbō owasamó fí'onkaa-waasi kentúmo ímbo kárámai araénáēmbō owasamó ombá mindá kanaán-ifo úwoi miyá é'a fí'on-kwaasi-i'a ónae ímba sé'a méraaro. ¹⁹Túmo kárámaimo araénáēmbō owasá ímbo túmo kárámaimo araénáēmbō owasá ombá ímba óraa-tantaa'an-ifo Maníkón-aaimo taawiyafésamo méraamba óraa-tantaa'an-iyē. ²⁰Maníkómó wení waási-i'o uwátínkarainka'a méraanten-úmai miyáumai méraaro. ²¹Maníkómó wení waási-i'o uwátínkarainka'a kembiwí méyámbakaawiti wayó-kísáúmó maiyáawimo ombá ímba óraa'-imayaa ombánifo minkísáúmó túwén-ambo wéraina'o é'a tuwánááwe. ²²Fasi'aénkómó wení waási-i'o uwátínkarainka'a kembiwí méyámbakaawiti wayó-kísáúmó maiyáawimo é'a Fasi'aénkóe'a kááísamai mére'a tu'makákáámbá méraawe. Énifo Fasi'aénkómó wení waási-i'o uwátínkarainka'a úwoimo tu'maká'ó méraawimo é'a Ísu Kárásiti méyámbakaisa'a wení wayó'-wáásín-owe. ²³Ísu Kárásiti pukáimba kentáfēna mimbéyámbá uráisa'a wení waási-i'a uráimba pó'a kentí imáyáa ta'ótoranae síya'o é'a a'áo seró. ²⁴Maníkómó wení waási-i'o uwátínkarainka'o méraanten-úmai Maníkóe'a kááísamai méraaro.

Awá'-wáásí táái.

²⁵Awá'-wáásísáfēna Fasi'aénkó ímba fasi'aén-áái simásímakaisa'a kesí imáyáafinkemba sune. Fasi'aénkó arumbá uwásínkáíntafe'a sún-da-aaí pó'a kawē'-ááiyémó síyantafe'a simátimune. ²⁶Umbai-tántáál'ó wéraintafe'a imáyáa é'a sumpo méraantemba miyáumai méraaro. Miyámó íyamba kawē'an-iyē. ²⁷Aaré mó makáawi tí'mátuwanae ímba síyasa aaré mó ímbo makáawi aaré maénae ímba seró. ²⁸Énifo aaré mó maíyambo é'a ímba aoisaambá ónááwe. Inaamarúmó waaimó maíyambo é'a ímba aoisaambá ónááwe. Aaré maíyasa waái maíyambo íyamba marapá'ó méraan-umbai-tantaa'a wéraimba mindá imáyáa é'a miyán-oyo sé'a aaré ímba maíyasa waái ímba maíyambo íyamba kawē'an-iyē sune.

²⁹Kesi waásisono isáaro. Maníkómó siyáin-kanaa ampáánká'á tai'áínífo aaremó makáawi miwítí umbai-tántáátáfésa ímba óraa'-imayaa ésa aaremó ímbo makáawimo mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. ³⁰Tirunkómó umbaimó taiwái mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa tirunkómó ímbo umbaimó taiwái mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Tirunkómó aamoimó iwái mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa tirunkómó ímbo aamoimó iwái mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Óntamo méyánowi mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa óntamo ímbo méyánowi mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. ³¹Marapá-tántáá'ó méyánowi mindásafe aantemba ímba imáyáa ésa miyán-kísáúwó ímbo máéwi mésamo Maníkóní kísausafesamo imáyáa ésamo méraantemba miyán-oro. Marapá'ó méraan-kwaasimo máén-kisau tai'áínda pó'a súnda-aai marapá'ó wérain-tantaatafena ímba aifaráán-tántáá'án-ye seró.

³²Marapá-tántáátáfé'o ímbo óraa'-imayaamo ombá siráái wétaiye. Awá'-wáásí Fasi'aénkóní kísausafesa imáyáa ésa Fasi'aénkómó aamoimó intembá wéfo ³³aarewáráwí marapá-tántáátáfésa imáyáa ésa tuwaainíntómbó aamoimó íyan-kisau máéwana ³⁴kae'-ímáyáágó wétafisiye. Ímbo waaimó maiyéwiye awá'-ínáámárúwé Fasi'aénkóní kísausafesa imáyáa ésa sésa súwawaa'e imáyáawe Fasi'aénkómbá aménae sefó waaiwárá'-ínímbá marapá-tántáátáfésa imáyáa ésa tuwai'waimbá aamoí íwae sésa miyán-kísáú wémaewe.

³⁵Aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba oró-áái ímba sumpo túwa'nai onda-áái simátíme'a kawé'-úmai méraiyantafe'a mináái simátíme'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a wení kísau aantembo maíyantafe'a mináái wésimatimune.

³⁶Moóráwigomo aaré maénae sénamo aaimó tarímakenamo éna ánaaemba wentáfénamo maénae-imayaa óraa' énamo séna ímba kawé'-úmai méraumpo maénaemo síndamo seyaafá-tántáá'ó kanaamó ínanamo éna úwoi máíniye. Maíndamo éna kanaán-ye. ³⁷Moóráwigomo aaremó maénae sénamo aaimó tarímakenamo éna wení imáyáamo fasi'ámaimo énamo wenáúra'o káráwiyenamo séna ímba maénaumpo úwoi méíniye sínanamo seyaafá-tántáá'ó kanaamó ínanamo éna miyámó énamo ímbo maínda kawé'án-ye. ³⁸Miyáumai moóráwigo aaremó aai tarímakaindawimo maínda kawé'án-ifo moóráwigomo aaremó aai tarímakenamo ímbo maínda áfááraumai kawé'án-ye.

³⁹Ámáánko séna keákwákómó ésarai awaaikómó méraindara'a kááísamai mérai yana awaaikó puwínana waisáfénamo ankáínana

Fasi'aénkóní waásiya'-aantemba wíno. ⁴⁰Énifo imáyáa é'a ímbo waaimó maénamo úwoimo mérainda arunkó kawe'á ínana mérainiye. Maníkóní ámúntanko minááísáféna mimbórá-áái wésiye-imayaa úne.

Póí tufú'mai karo-fási'aénkómbó ámén-aaí.

8 ¹Agaimái sísai e'a sé'a póimo wétufu'nesamo tuwímbai-ama'o kárámaimo waántá-taarera'o marésamo tuwímbaimo maaketimó maráámba minámá'á méyámba'maimo naandasá kanaawá'íyó-aaimo sísai e'o sen-áái simátíménda ísáaro.

Miyám-baarankoni áwáuma awánasaraundasa póta miyásá ónae-aaí ááema ímba seró. Miyámó ombó é'a kentúma maimaé íyófo waásimo tirumbó tímémbo wétuwa'nai-omba mindá kawe'án-iyé. ²Tuwímbaimo moórá-tantaatafesa imáyáamo ésamo sésamo é'a awánasaraumnemo síyawí ímba kanaa'á awánasaraafo ³Maníkómbó tirumbó áméwanamo ímbá Maníkó miwí tuwánasariye.

⁴Mináái imáyáa é'a aneka'-áái póimo tufú'nesamo tuwímbai-ama'o kárámaimo waántá-taarera'o marésamo tuwímbaimo maaketimó wémaraamba minámá'á méyámba'maimo náíyan-aaimo sendá ísáaro. Waántá-waasi ímba fasi'aénkwárá'-wáásín-oyo mimbóráwígó fasi'aénkwáráwí Maníkó iyé-ááísá ísaraumne. ⁵Wíyómpa'e marap'á'é sáwífa-tantaa'a wéraisasa tuwímbai sésa kentáásí fasi'aénkwáráwí ména kenká'á káráwiyaiye sewaná miyámó sen-tántáá'á sáwífa'a wéraiyo ⁶kesáá mimbóráwígóntáféta séta kentáásí Maníkó éna kentáásífowa iyésá sune. Seyaafá-tántáá'á úmakaimba póta wenáwí'a mósá maréta wení waási-i'ó úndasafeta méraumne. Mimbórá-Fási'aénkó méraimba Ísu Káráísiti póna Maníkómó siyáintemba seyaafá-tántáá'ó uráimba wení fasi'aénkátá méraumne. Miyáumai waántá-waasi ímba fasi'aénkwárá'-wáási owé-áái ísaraumne.

⁷Minááísá ísaraumpo seyaafá'nánká ímba ísaraawe. Tuwímbai póí tufú'mai wénesa waántá-waasi-imayaa ésa timé'ómbanifo Maníkómpá'ó tiyáanka'a ááeraan-imayaa paai ésa waántá-waasi tímém-poiman-iyé sésa mimpóimó wénaamba tirumpin-ímáyáágómó sáwí'a owémó sintembá ésa sésa mimpóimá ímbo naaráámbá náúmne wésewe. ⁸Mintómbó ímbo néta nétaamo úndasa Maníkó ímba imáyáa éna náúndasafenasa aamoí uwásinkenasa ímbo náúndasafenasa aamoí uwásinkenasa ímba miyá wéiye. ⁹Waántá-waasi tímém-poimo né'o ímbo né'o ombá mindá kanaán-ifo Maníkóntáfésa ímbo fasi'ámaimo méraawi tuwánésa kembiwímó ontembá miyá ésa miwí tirumpin-ímáyáágómó sáwí'a owémó sintembá miyá ofó sé'a káráwiyoro. ¹⁰Kembiwí sé'a waántá-waasi ímba fasi'aénkwáráwí ombá pó'a tímém-poimo úwoimo wénaunda

kanaán-iyemo sen-kwáási waántá-waasiti áamáan-daumpa'o tómbó naambó ésa Maníkóntáfésamo ímbo fasi'aawí tuwánésa sésa keséta mintómbá nánaumnemo sésamo wénaamba tirumpinkén-ímáyáágómó sáwí'a owémó sintembá wéowe. ¹¹Miyáumai mintómbó náúnda kanaán-iyé wésemba mindá Maníkóntáfésamo ímbo fasi'ámaimo méraawi sáwí'a wéuwatinkaawe. Ísu Káráísiti miwísáfénawe séna pukáiwai kentífá'awaawi sáwí'a uwátínkááwasa sáwí-amba wéaraaiwaewe. ¹²Kentífá'awaawi sáwí'a uwátinke'a miwímó ímbo fasi'ámaimo méraanimayaa sáwí'o uwátínkáámba Káráísitimba sáwí'a wéuwankaawe. ¹³Kemá Póro súne. Waántá-waasi tímém-poimo naanasá kesífá'awaisai suwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'o ama'ó ímbo naanasá suwánésa misáwí-ámbá ímba arááíwaenaawe.

Póro aantá-kisau wémaena méyámbá ímbo maiyáin-aii.

9 ¹Waási kembá ímba wéta'otoraafó Maníkó kesáái simátiminkwae séna aantá-waasi-í'a uwásínkaraiwai é'a súrantamba kentáási Fasi'aénkó Ísumba awáné'a wení kísau kempímbá komaéwánda suwáné'a Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba uráamba mindá kesí kisaugoni áwáuma paápe uráiyé. ²Tuwímbai kentáfésa sésa ímba Fasi'aénkóní aantá-waasin-ífo úwoi-waasin-iyé sewa'á kembiwí ímba kanaa'á miyán-áái wésewe. Fasi'aénkó si'marówa'a kembiwí wenáái kosimátimewana'a timankúnkúmba uráafo mindásafe'a imáyáa é'a kentáfé'a sé'a érai'a Fasi'aénkóní aantá-waasin-iyé seró.

³Tuwímbai kempínkémbá kentáfé'a sé'a Fasi'aénkón-aii simátiminkwae séna ímba ai'mákaiwain-iyé sembá maarán-áái anondáá simátimune. ⁴Ásé-aii kosimátimewandara'a tómbó ímbo méyámbare'o úwoimo naráundarakaa kanaán-uráísino. ⁵Fasi'aénkóní aantá-waasiye Fasi'aénkón-áfá'awaawiye Pítaawe tuwaainíntómbó tí'maesamo ásé-aaimo kosimátíma'mae nóntemba kemó kesuwaainímbó ái'mae'o ásé-aaimo kosimátíme'o kentí tómbó úwoimo naráundarakaa kanaán-uráísino. ⁶Tuwímbai ásé-aii kosimátímakaamba tómbó méyámba'mai náiyantafesa ímba kísau wémauwa'a tómbá úwoi tímúwasa naráafo Páánápásiye kenkáísafé aantemba imáyáa é'a sé'a tómbó náiyantafesarai kísau wémaesarai óntamba maiyésarai tómbá wémandaaye-imayaamo ombá mindá sáwí-imayaa wéowe.

⁷Maarán-áái imáyáan-oro. I-wáási miwímó kisaumo máénkakemba ímba tómbá méyámba'mai wénaafo miwítí óraakomo tímín-tomba wénaawe. Kisaumo owí minkísáfákén-tómbá wénaawe. Póimo awíyówi mimpóímá tufú'mai úwoi wénaawe. Miyáumai kisaumo wémaewi méyámbá wémaewe. ⁸Mináái waásiti imáyáafinken-aii simátimumpo

Maníkón-aai aúfái-wandaaifimba miyán-ááímó wéraitimba simátíménda ísáaro. ⁹Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba agaimaréna séna waásiti tómbá wíti-aramba áxima piyíndasafena purumakagón-áísamai támai mapándáampa úmai áxima fitúwáinka'a purumakagón-óika'a ímba kárá'umakewana úwoi ména tuwímbai náíníye

siyáimba minkísáúgóní méyámbá póna mintómbá tuwímbai úwoi náíníye. Maníkó ímba purumakasáfénawe séna mináái agauwó siyáifo ¹⁰kentáásáfénawara'a mináái siyáíye. Kísaumo owí mifákén-tómbá nánaumne-imayaa ésa wémaewe. Námáimo owí minkísáúfákén-tómbá nánaumne-imayaa ésa wéowe. ¹¹Miyáumai kempímbá Maníkón-aai kosimátímakaundasa pó'a tóné tuwímbai-tantaa'emo úwoimo simíyanta kawé'an-íye. ¹²Kentáásínaaemba tuwímbai kempímbá Maníkóní kísau kowémaesa sésa tómbá síméro suwa'á úwoi tímúwasa naráawe. Miwímó tóné tuwímbai-tantaa'e úwoimo maiyáantemba kesááwará'ó úwoimo méraandasa kanaán-íye. Kentópakemba tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wéraitifo kemó simíyan-tomba siyáán-umai máénata Ísu Káráísitin-aai ímba ísáafo séta kemó kísaumo maúndarakemba óntamba maimái tómbá méyámba'mai néta óraa-kísau wémaeta ímba ifátuweta óraa-kísau maiyáumne.

¹³Maarán-ááísáfé'a imáyáan-oro. Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a kísaumo máéwi mindáúmpákén-tómbá úwoi wénaawasa óntan-taarera'o Maníkóntáfésa póí tufú'mai wéagaewi mimpínkén-tómbá úwoi wénaan-aai ísaraawe. ¹⁴Miyáumai Fasi'aénkó Ísu óraaka séna ásé-aai kosimátimiyawifakemba tómbá úwoi timíyasa nánááwe siyáíye.

¹⁵Kempímbá komé'a Ísu Káráísitini ásé-aai kosimátimewandara'a kentópakemba tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wérombanifo tómbá síméro ímba siyé'a maéta káfé'wara'a simíwae sé'a ímba maanáúfái agáúmne. Áfááraumaimo sááimo táína'o puwónae'o é'a tómbá síméro ímba sénaumne. Miyáumai kesí kísauraken-tombo wénaandasafe'o é'a ímba aambá fáisinkaaro. ¹⁶Maníkó óraaka simásímakaisa'a ásé-aai simátimé'a minásé-ááímó ímbo wésimatimekaa kesópa'a umbai-tántáál'a paápé isinó. Mindásafe'a minásé-áái wésimatimundasafe'a ímba kesúma maimaé wéiyune. ¹⁷Kesí imáyáafinkembo ásé-aaimo wésimatimekaa méyámbá maénae súsina. Ímba miyá é'a Maníkó simásímakaintafe'a wésimatimune. ¹⁸Mindá érai'-aai póna kesí méyámbá maarám-béyámbán-íye. Ásé-aai wésimatimunda tómbó úwoimo wémaundarakaa kanaán-isinó. Tómbá ímba úwoi maiyáunda pósa ímba maarán-áái sénááwe. Ásé-aaimo ísaraundarata tóntá ámakaumne ímba

seró. Ásé-aaimo úwoimo wésimatime'o aamoimó wéunda mindá kesí méyámbániye.

¹⁹Kembiwí kembá ímba ta'óto'makaawa'a kemó sentembá ímba únana tóné tuwímbai-tantaa'e máénda-amba wéraifo ímba maéta miyán-tántáá'ó maiyáundarakaa sesimái-waasi Maníkómpá'á tewaisinó. Ímba maiyáundasafe'a sáwífa'nanka túwa'nai únasa Maníkómpá'á wétewe. ²⁰Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbó íyantafe'a Yúndaawaasifimba mé'a miwímó onten-kísáú wémaunana Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko ímba kembá ta'ótokaifo minámáánkómó ta'ótokain-kwaasifimba mé'a miwímó ontembá miyáumai mé'a Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbó íyantafe'a miyá uráumne. ²¹Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbó íyantafe'a fí'onkaa-waasi Maníkóní áamáambo ímbo ísaraan-kwaasifimba mé'a miwímó onten-kísáú ma'é'a Maníkóní áamáamba Ísu Káráisiti siyáin-amaamba ímba taraisé'a úwoi wétaawiyafune. ²²Tuwímbai-tomba aawentamó on-kwáásí túwa'nai únasa Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbó íyantafe'a miyán-tómbá ímba né'a méraumne. Tuwímbai Ísu Káráisitín-aaisafesa timankúnkúmbó íyana sáwí'o úmaimo méraampinkemba Maníkó faútinkaindasafe'a miyám-baaran-kwaasifimba mé'a miwímó ontembá wéune. ²³Ásé-aai wété ínana Maníkó kawé'á uwátinkena kenkwárá'á miyámó uwásinkaindasafe'a miyá wéune.

²⁴Maarán-áái imáyáan-oro. Seyaafá'nánká tuwaantantésa kowaná moóráwigo kóyáákéna méyámbá kowémaena aamoí uráíye sen-áái wéisaawe. Miyáumai Maníkómó aamoimó uwátinkaindasafe'a imáyáa é'a Maníkóní aampa'á miyáumai koró. ²⁵Kesúma fasi'áínkwae sésa tuwaantantésamo nómba tiyáántán-kwimái wéwesa miwí túra'a wégarawiyesa tai'áínda-meyambo maiyantafesa miyá wéfo waé'wae'o índa-meyambo máéndasafeta Maníkóní aampatá wégune. ²⁶Miyáumai ímba úwoi wégumpo némpa'o wéraitim-beyantafe'a imáyáa é'a Maníkóní aampa'á wégune. ²⁷Ímba kesúra'o sirááímo taintembánifo Maníkómbó arááímo taintembá arááíwáéndasafe'a kesúra'a káráwiye'a ásé-aai simátimunana ánaaemba Maníkó ímba aamoí uwásínkáífo sé'a kesúma wégarawiyune.

Waántá-waasi-imayaa ímba mósá máráaromo siyáin-aai.

10 ¹Kesí waásisono. Maarán-áái imáyáan-oro. Naaófá'á Yúndaawaasi síwá'nása Ísípi-marafa'a ándáfakemba Maníkó faútinkowasa miwí túma ímba káráwiyesa sáwí'o uráamba imáyáan-oro. Maníkó faútinkowasa Ísípi-marafa'a tuwésa wéguwana aambá aráátimena ainámbá seyaafá'-wáási túrampa'a makówasa mináínánkó kún-aempa'a wéguwana Maníkó

óraa'-nomba tuwínkaa'a úmarowasa seyaafá'nánká mimpímbá kofatésa máásai-marafa'a wéwesa ²miwítí óraako Mósesee'a kááisamai mérowana Mósesé mináínámbá arááiwa'maena wéguwasa kentáá síwá'nána miyá uwaná Maníkó nombá tuwínkaa'a úmarowana mimpímbá Mósesé kofatowasá miwíwará'á mimpímbá kofatésa ³⁻⁴noné tóné ímbo wéropa'a wéguwana Maníkó tóné noné timúwasa seyaafá'nánká nowaná Maníkó óraa'-ontamba fairarówana minóntámpínkémbá nombá kumúwasa nésa wénuwana minóntámbá miwítí ewaa'á wérowasa naráawe. Minóntántáféta séta Ísu Káráisitiniye súné. ⁵Máásai-marafa'a wéme wémesa Maníkón-aaimo arááiwaéraamba sáwífa'nanka ímba arááiwaesa sáwí'a uwaná mindásafena Maníkó ímba aamoi uwátinkena máásai-marafa'a tínkámaena wénuwasa pukáawe.

⁶Sáwí-imayaa aantemba ésa sáwí'o untáfésa aamoi uráafo kesáá miyásá únafo séta miwímó urántafeta imáyáa éta kentáásúra'a káráwiyono. ⁷Miwífínkémbá tuwímbai karo'-máníkómbá úmakesa wen-ímáyáa mósá makáafo kesáá ímba miyá ónáisaiye. Minááisáféna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna waási mara'á mésa tóné noné násuwesa íyáfasinesa tiraimá makáawe.

Karo'-máníkóntáfésa imáyáa ésa miyá uráawe agaimaréna siyáiyé.

⁸Miwífínkémbá tuwímbai

aare-úméné waai-úméné uráafo kesáá ímba miyá ónáisaiye. Miyámó untáféna mimbórá-kánaáfímbá Maníkó sáwífa'-waasi 23,000 waasi tínkamuwasa pukáawe. ⁹Miwífínkémbá tuwímbai Fasi'aénkómbá ma'mái awánésa sésa Maníkó kentáará'á ímba kawé'-úmai káráwiyaiye karo'á sésa sáwí'a uráafo kesáá ínta miyá ónáisaiye. Miyá untáféna Maníkó iyaankafayaantómbá ti'marówasa fowasá pukáawe. ¹⁰Miwífínkémbá tuwímbai Maníkómbá í'ai ánkaraafo kesáá ímba miyá síyataao. Miyámó untáféna Maníkómó wíyómpakembo ai'marówai tínkamuwasa pukáawe.

¹¹Miwífímbá miyán-tántáá'á paapé úwana Maníkón-aai aúfáífimbo agaimakáimba kesáá tai'áinda-kanaafinta méraundawisa mináái iséta imáyáa éta ímba miyá éta káráwiyono.

¹²Miyáumai kesáfé'a sé'a fasi'ámai méraundawi únemo sewí moórá-tantaako tafisína'a sáwí'a únafo sé'a káráwiyoro. ¹³Sáwí'o íyan-umbai-tantaa'o kempá'ó tiyáimba mindá seyaafá'-wáásí'fá'á tiyáiyé. Maníkó áfombo faiyáíwai séna sáwí-fasi'aen-tantaako kempá'á téna tafisína'a sáwí'a ofó séna miyán-tántáá'ó tuwáíyan-amba áámáá-ontama aráátimina'a kanaa fasi'ámai mé'a ímba sáwí'a ónááwe.

¹⁴Kesí waásisono. Yúndaa-waasisa síwá'námo urántemba miyá únafo sé'a karo-fásí'áénkwáráwí-ímáyáámó mósá máráámba tínaaemba

uwáméro. ¹⁵Kawe'-ímáyáámó on-kwáásí owa'á óraaka simátimé sé'a simátimunda-aaí kawe'-úmai imáyáan-oro. ¹⁶Ísu Káráísitimo kentáásáfénawe sénamo wení naaemó kumúwanamo pukáintafeta imáyáa éta aráá-tombo náúndasa ándá-aran-domba Maníkómpá'á súwi séta mindómbó náúndasa maará séta Ísu Káráísitini naaemá isatá kááísamaisa méraumne. Minaráá-tómbá tafámbaisa náúndasa maará séta Ísu Káráísiti áuma isatá kááísamaisa méraundasa ¹⁷minaráá-tómbá mimbórá-tómbá wéraisata mimpínkéntáámó seyaafá'nánkátá náúndasafeta mimbórá-wáásí-í'a úmaisá méta sáwífa'nankata úndanifo mimbórá-wáásíyáántá úmaisá méraumne.

¹⁸Ísarerin-andafakewi Yúndaa-waasimo ombá imáyáan-oro. Maníkóntáfésa imáyáa ésa óntan-taarera'a póí tufú'mai agaimái amésamo ombá Maníkóe'a kááísamai méraawe. ¹⁹⁻²⁰Súnda-aaigoni áwáumo simátíménda ísáaro. Waántá-waasimo tómbó tímémba ímba túwa'nai índa-tantaa'an-iyé. Waántá-waasimo tímén-tomba ímba túwa'nai índa-tantaa'an-iyé. Súnda-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Póímo tufú'nésamo tuwímbai-ama'o waántá-waasimo tímésamo méraamba ímba Maníkómbá amésa méraawe. Waántá-waasi tímé'o miwísé'o kááísamaimo méraamba miyáumai méraantafena ímba siráái wétaiyé. ²¹Fasi'aénkóe'a kááísamai mésa waántá-waasise'a kááísamai mésamo ombá ímba kawe'á uwásuwesa méraawe. Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a ándá-aran-done tóné wénaafo waántá-waasisafesamo imáyáa ésamo mintómbó naapa'á ímba komé'a naaró. ²²Miyámó é'o sé'o Fasi'aénkó ímba aifarááwín-iyé síyanamo éna aaisambá tiyíníyé. Maníkóní fasi'aénkó kentáásí fasi'aémbá íyáákaraifo ímba miyán-oro.

²³Kempínkémbá tuwímbai sé'a seyaafá-tántáá'ó úndasa kanaán-iyé sefó kemá Póro sune. Tuwímbai-tantaa'o ombá ímba kawe'á uwátínkáísana tuwímbai-tantaa'o ombá ímba túwa'nai iyé sune. ²⁴Miyáumai kesafé'o túwa'nai íyan-kisau aantemba ímbo maíyamba fi'owiwara'o túwa'nai íyan-kisauwara'a máéro. ²⁵⁻²⁶Maarán-áái imáyáan-oro. Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

marawé minká'ó wérain-tantaa'e
seyaafá'á Fasi'aénkóndén-iyé

agaimaréna siyáimba Maníkó kentáásáféna imáyáa éna makáimba pó'a maaketiyákém-póí-ámá'á úwoi méyánure'a ímba óraa'-imayaa é'a sé'a sáwíra'u kawerá'únó ímba sé'a úwoi naaró. ²⁷Moóráwigomo Maníkón-aaísafenamo ímbo amankúnkúmbo índawi táántena séna kesí naaúmpa'a tómbá naarómó sína'o ewémó sé'o é'a komé'a ímba áísai e'a nááfakentona'iyó ímba síyamba úwoi né'a sáwíra'u kawerá'únó ímba síyamba úwoi naaró. ²⁸⁻²⁹Énifo moóráwigomo sénamo waántá-waasimo tímén-

tomba iyémó síndamo é'a kanaámpó úwoi nánaumne-imayaa ombánifo minááimó sin-kwáásigó imáyáa éna séna Ísu Káráisitini waási waántá-waasimo póimo tímémba kanaán-iyé sífó ímba naaró.

Kempínkémbá tuwímbai sé'a waántá-waasimo tímén-tombo náúndasa mindá kanaán-iyé. Énifo moóráwigomo wesáfénamo séna waántá-waasimo tímén-tomba náúnafo siwái wemá kentáásáféna naafó ímba sisinó. ³⁰Tóntáféta Maníkómpá'á súwi séta náúnanasa moóráwigo séna ímba naaró ímbo seráámbá wésiye kembiwí sentáfé'a ³¹kemá Póro sune. Maníkón-áwí'a mósá maráán-kisau aantemba maé'a tóné noné né'a kisaumo máémba Maníkóntáfé'a imáyáa é'a wenáwí'a mósá maráaro. ³²Yúndaa-waasisafe'e fí'onkaa-waasisafe'e Maníkóní waasisafe'e imáyáa é'a kawé'an-oro. Tuwánésa aoisaan-ámbá arááíwáéfo sé'a káráwiyoro sune. ³³Imáyáa é'a sé'a suwánésa aamoí uwásinkaiwae sé'a méraumne. Kesáfé aantemba kawé'ó í-kísáú ímba wémaumpo seyaafá'-wáásíwará'ó kawé'ó uwátínkáín-kisau wémaunda póna Maníkó sáwí'ó úmaimo méraampinkemba tiyáfnasa kawé'-úmaimo

11 méraiyan-kisau wémaumne.

¹Ísu Káráisitimo uráintemba miyá wéumpo kemó úndantemba kewará'á miyán-oro.

**Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá
aare ti'nónká'ó káátaraan-aai.**

²Kentáfé'a imáyáa úmae iyé'a simásímakain-aaimo simátímakaunda-aaimo taawiyáfóntafe'a aamoí uwátinkaumne. ³Simátíménda ísáaro. Káráisiti seyaafáká'á káráwisasa waaimó ombá tuwaainíntónká'á káráwiyowana Maníkó Káráisitinka'a káráwiyaiye. ⁴Miyáumai Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá waaimá inai wésesa Maníkón-aai simátímémba ti'nónká'ó káátaresamo ésa Káráisitín-awi'a sáwí'a ónááwe. ⁵Túwaandu ombá aaremá inai sésa Maníkón-aaimo simátímémba ti'nónká'ó ímbo káátaresamo ésa tuwaai'wai túwí'a sáwí'a ónááfo aare ti'nónká'ó káátaraamba tuwánésa tuwaai'waimbá káráwiyaawe sembá mindásafesa ti'nónká'ó ímbo káátaresamo ésa tuwaai'wai túwí'a sáwí'a ónááwe. Sáwí'o on-ínímbó tigaesáfésa íwae sésamo ti'nóntáumo kárásuwaantemba ti'nónká'á ímba káátaraan-inimba sáwí-ininkaamba ésa pósa tigaesáfésa wéowe. ⁶Aaremó ti'nónká'ó ímbo káátaresamo ésa ti'nóntáu kárásuwaaro sune. Énifo ti'nóntáumo kárásuwaamba tigaesáfésa ésa pósa ti'nónká'á káátaro. ⁷Maníkó fasi'aénkwáráwí seyaafá'-tántááká'ó káráwiyaiwaimo intembá waaí miyá ésa pósa túwaandu ombá ti'nónká'á ímba káátaraawe. Maníkó tuwaai'wainká'á káráwiyaisasa tuwaai'waimbó ontembá aaré ésa pósa túwaandu ombá ti'nónká'á káátaraawe. ⁸Maníkó

aifaráán-ínímbá awaaiikó arausantámbá úmakaifo waaí ímba aaregó arausantámbá úmakaiye. ⁹Waaigó aaregónká'ó méraindasafena ímba úmakaifo aaregómá waaigónká'ó méraindasafena Maníko úmakaiye. ¹⁰Mindásafesawe wíyómpaken-kisau-waasi túranka'a méraantafesawe aare ti'nónká'á káátaaro. Tuwánésa sésa tuwaai'waimbá káráwiyaawe sénááwe. ¹¹Énifo Fasi'aénkón-aúranka'o méraamba aaré waaí áfomba faiyááwasa pósa ímba keyáá méraawe. ¹²Maníko aifaráán-ínímbá waaigó arausantámbá úmakaisasa aaré mésa waaí matínkááwasa méraamba Maníko seyaafá-tántáákóni áwáugon-iyé.

¹³Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu ombá aare ti'nónká'ó ímbo káátaresa inaimó sembá kanaawá'i ína kanaán-iyó imáyáan-oro. ¹⁴Waásiti áwáuma imáyáa é'a sé'a waaí miwí ti'nóntáu ayáátáaka'o wéraintafesa tigeasáfésa owasá ¹⁵aaré kentí ayáátáa-ti'nontausafesa aamoimó ombá Maníko tímakaisana ti'nóntáugo ti'nónká'á káátariye wésewe. ¹⁶Kempínkémbó tuwímbai ti'nónká'ó káátamakaantafesamo narú'narú'-ááímó síya'o é'a sé'a kesáá Maníkóni waásisa túwaandu uráunasasa fí'o-fi'on-daopa'a Maníkóni waási túwaandu ombá miyá úndasaanifo fí'on-awauma ímba wéraiye sénaumne.

Fasi'aénkóntáfésa imáyáa ésa aráá-tombo naan-áái.

¹⁷Sáwí'o on-ááísáfé'a simátíménda ísáaro. Maníkóntáfé'a imáyáa é'a túwaandu ombá moórá-mora ímba kawé'a umátinke'a sáwí'a wéuwatinkaawe. ¹⁸Túwaandu ompínkémbó tuwínkaa'-úmaimo méraan-aaimo sewa'ó isáúnda érai'-aain-iyé. ¹⁹Tuwínkaa'-úmai mé'a tuwímbai fí'on-imayaa owasá tuwímbai fí'on-imayaa owa'a érai'-aaimo sen-kwáási wéisaawe. ²⁰Túwaandu ombá sé'a aráá-tomba nánaumne sembánifo Fasi'aénkóntáfé'a ímba imáyáa é'a

aráá-tomba né'a ²¹tuwímbai kentí naaúmpakembo maima'é'o tiyáan-tontafe'a imáyáa é'a naawasá tómbó ímbo makáawi táai taisasá tuwímbai uwó'lo on-dómbá nésa uwó'la owa'a miyámó ombá aráá-tomba sáwí'a úmai wénaawe. ²²Miyámó ombá tómbá ímba tuwínkaa'-é'a tómbó ímbo makáawi timé'a sáwí'a uwátínkááwasa tigeasáfésa ombá mindásafe'a ímba aamoí uwátinkaumpo sáwí'an-owe. Kentí naaúmpa'a tóné noné násuwe'a túwaandu é'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a aráá-tomba naaró.

²³Fasi'aénkó simásímakaimbo simátímakaunda maarán-ááin-iyé. Moóráwigo Yúndasi Fasi'aénkó Ísumba wení namuro-wáási ímbo aráátímakonka'a mindó'wáámbá Ísu Kárásiti péréti maisoréna ²⁴Maníkómpá'a súwi séna tafaména séna mindá kesúman-ifo kembiwísáfé'a ísámai kesúma tinkánaumne. Miyáumai kentáfé'a imáyáa é'a námae íyóro súwasa ²⁵tómbá násúwówana pérétimo maúntemba

ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna séna mindá kesí naaemán-iyé. Kesí naaemá kembiwísáféna kumínda póna Maníko kesé'a kááísamai méraawe séna mináú-áái símai kááísamakaiye. Maandómbó naambá kentáfé'a imáyáa é'a námae iyóro Ísu Káráisiti siyáiyé.

²⁶Mimpéretíyé mindónémó naambá kentáásáféna Fasi'aénko pukáiyé-ai wésimatimewe. Miyá úmae iyíyana Fasi'aénko marapá'a kumíníye.

²⁷Miyáumai Fasi'aénkóntáfésa imáyáa ésa aráá-tomba nánae sésamo ombá aifa'ó ímbo kawé'-ímáyáámó ésamo úwoimo aráá-tone ándá-aran-done nésamo imáyáa ésamo sáwísamba iyémó sésamo ésa Fasi'aénkón-áúwe naawé sáwí'a iyana sáwí-meyamba tinkáíníye.

²⁸Mindásafesa méraawini áwáuma kawé'-ímáyáa ésa tuwímbai ísásuwesa sáwí'o úmáimo méraamba kawé'-ímáyáa ésa aráá-tomba nánááwe. ²⁹Ísu Káráisiti kentáásáfénawe séna pukáin-aaigoni áwáumo ímbo imáyáa urésamo úwoimo mintóné mindóné naambó é'a kesáfésa aaiimbá wíyana Maníko sáwí-meyamba timíníye. ³⁰Kempínkémbá tuwímbai miyámó é'a Ísu Káráisiti kentáásáfénawe séna pukáimba ímbo imáyáa é'a aráá-tomba sáwísamba iyé-ímáyáa ombá pó'a tuwímbai aamoisaén-kwáásí méraawasa tuwímbai tí'o iwáí méraawasa tuwímbai pukáawe. ³¹Énifo méraundawini áwáumo imáyáa kawé'ó étaamo tuwinétaamo sáwí'o únda arupíse úndarakaanta Fasi'aénko sáwí-meyamba ínta símísino. ³²Énifo Fasi'aénko arupíse uwásinkaindasafenasa sáwí-meyamba símínta póna marapá'-wáásímó sáwí-meyambo waé'wae'o índa-meyambo timíndara'a miwísé'a sáwí-meyanta ínta simíníye.

³³Kesí waásisono. Minááísáfé'a imáyáa é'a tómbá né'a Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a aráá-tombo náiyantafe'a túwaandu uráamba timu'maré'a mé'a seyaafá té'a aráá-tomba naaró. ³⁴Tááímo táína'o

é'a kentí naaúmpa'a tómbá násuwe'a túwaandu uré'a tómbá nánááwe. Miyámó íyanamo éna Maníko sáwí-meyamba ímbo timíníye. Fí'on-aaisafe'wara'o agaimáimo síesai uráan-aii kempá'a wéme'a kosimátimenaumne.

Maníkóní ámútanko fasi'aémbó wétimin-aii.

12 ¹Kesí waásisono. Fí'o-fi'on-kisaumo maíyantafena Maníkóní ámútanko fasi'aémbó tímimba ímbo ísámai usúkáafo sé'a simátíménda ísáaro. ²Waántáwankoni aambó arááíwáúnka'a waántáwanko ta'ótorena tafisúwa'a sáwí-amba arááíwae'a waántá-waasi karo-fásí'áénkwáráwí ímbo aai sewí-ímáyáa mósá makáamba ísaraawe. ³Maníkóní ámútanko kesé'a ímbo mérowa'a sáwí-ambo arááíwakaantafe'a imáyáa é'a maarán-ááímó simátíménda ísáaro. Tuwímbai sésamo Ísu káráwiyaiwai iyémó sembá Ufaen-ámútánkó miwí tirumpimbó méraiwai wésefo tuwímbai sésamo Maníko Ísamba sáwí'a uwánkainiyemo sembá

Ufaen-ámútánkó miwí tirumpimbá ímba méraiye.

⁴ Maníkóní waási-i'o owí wení kisaumo máéntafena Maníkóní ámútankoma fí'o-fi'o-fasi'aembo tímimba mimbóráwígómá wétimiye. ⁵ Maníkóní kísau fí'o-fi'on-kisaumo máéntafesa Fasi'aénkó Ísuntafesa ísámai minkísáú wémaewe. ⁶ Maníkóní kisaumo máéntafena wemá fí'o-fi'o-fasi'aemba tímísasa minkísáú wémaewe. ⁷ Seyaafá'nánká kawe'á uwátinkaiyantafena Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi tirumpimbá ména Maníkóní fasi'aémbá wéaraatimiye. ⁸ Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi kawe'-ímáyáá tímísasa mináái wésimatimewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi ímbo ísaraan-aai simátímísasa wésimatimewe. ⁹ Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa Maníkóntáfésa timankúnkúmba ésa sésa érai'a Maníkó siyáintemba ínye wésewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi fasi'aémbá tímísasa tí'o ímbá wéasofatinkaawe. ¹⁰ Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi fasi'aémbá tímísasa

ímbo awánaraan-kisauwara'a kawe'-úmai wémaewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa Maníkó simátímakain-aai wésimatimewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa fasi'aénkómbá tuwinésa sésa moórá Maníkóní ámútankompinke-fasi'aemban-iyé sésa moórá waántá-waasiti fasi'aémbán-iyé wésewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa ímbo ísáán-aafinkemba wésewe. Maníkóní ámútanko moórá-mora-waasi imáyáa tímísasa miwímó siyáan-aai miwíwará'á ímbo ísáán-aafinkemba pósa waé'mai wésewe. ¹¹ Maníkóní ámútanko weyáá wení imáyáafinkemba miyá éna moórá-mora-waasi fí'o-fi'o-fasi'aemba wétimiye.

Fasi'aénkón-áúraantaamo uráunda-aai.

¹² Moórá-aai sénaumpo ísáaro. Waási túfimba sáwífa-tantaa'o wéraitimba mimbórá-áumán-iyé. Miyámó intembá kesáá Ísu Kárafitini waásisa sáwífa'-waasimo méraundasa weséta kááísamai mimbórá-wáásíyáántá uráumne. ¹³ Tuwímbaisa Yúndaa-waasisa únasasa tuwímbai fí'onkaa-waasi owasá tuwímbai wayó-kísáúmó máén-kwaasi owasá tuwímbai úwoimo tu'mak'á'ó méraan-kwaasi owaná Maníkó wení ámútamba ai'marówana kentáásirumpimba kumbéna kááísisinkenasa mimbórá-wáásíyáántá uwásínkaraiye.

¹⁴ Kesáá mimbórá-wáásíyáántá úndasa imáyáa éta maarán-ááímó simátíménda ísáaro. Mimbórá súwawaapimba sáwífa-tantaa'a wéraitimba ¹⁵ aísamaigomo séna kemá ímba ayáámba úmpo ímba mimbórá áurakemba úne sínífo mimbórá áúra'a wéraiye. ¹⁶ Áákomo séna kemá

ímba aúramba úmpo ímba mimbórá áúrakemba úne sínífo mimbórá áúra'a wéraiye. ¹⁷Seyaafá'-áúfá'ó aúran-aantembo wérainkakaá ímba áá'a ísáísino. Seyaafá'-áúfá'ó

áá'-aantembo wérainkakaá seyaafá'-wíyúmbá ímba ísáísino. ¹⁸Énifo Maníkó wení imáyáfinkemba seyaafá'-áúwawaa'a úmakena seyaafá'-tántáá'á wenamáá'-aantemba ma'maéna kuráiyé. ¹⁹Áúwawaapinkembo mimbórá-tántáá'ó wérainkakaá áúwawaa'a ímba wéraisino. ²⁰Seyaafá'-tántáá'á wérainbanifo mimbórá kúwawaa'a wéraiye.

²¹Miyáumai aúranko ayáánkontafena ímba kanaa séna emó ímbo méraandarakaá úwoi mérausino ímba sínana a'nónkó aísamaigontafena ímba kanaa séna emó ímbo méraandarakaá úwoi mérausino ímba síníye. ²²Miyáumai túwawaapinken-tantaatafeta séta aamoisaémbán-iyemo súndasa ímbo wérainkakaá áúwawaa'a ímba kawé'-úmai wéraisino. ²³Túwawaapinken-tantaatafetaamo séta sáwísamban-iyemo súndasa kawé'-úmaisa wégarawiyune. Afora'á ímbo aráátíménda-tantaa'a aúpá'á makéta wégarawiyune. ²⁴⁻²⁵Afora'ó wérain-tantaa'a ímba wégarawiyune. Áúwawaapinken-tantaako seyaafá'á kawé'-úmai kísau maéna moórá-mora-tantaako wenáúra'-wenaúra'a káráwiyaintafena Maníkó wenamáá'amaa'a maréna sáwísamban-iyé súnda-tantaa'a wégarawiyiye. ²⁶Áúwawaapinkembo moórá-tantaakomo áí'o ínana seyaafá'-áúfínkénkwárá'á áí'a uwásáíníye. Áúwawaapinkembo moórá-tantaako kawé'ó ínana seyaafá'-áúfínkénkwárá'á kawé'á uwásáíníye.

²⁷Túwawaatafe'o súnda-aagioni áwáuma maarán-iyé. Kembiwí Ísu Káráísiti áúwawaakaamba uré'a moórá-mora-waasigo wenaíyayaankaane wenaúrankaane miyaráámbá uráawe. ²⁸Maníkó wení waási moórá-mora-waasigomba kísau tiména miyán-kísáúmó maíyantafena fasi'aémbá wétiména wení aantá-waasi aifa'á íyáfasintinkena miwí tínaaemba simátímakain-aaimo simátimiyawi íyáfasintinkena miwí tínaaemba uwáítáí'-íyawi íyáfasintinkena miwí tínaaemba ímbo awánaraan-kisaumo maíyawi íyáfasintinkena tí'o índá-waasimo asófatinkaiyawí íyáfasintinkena miwí tínaaemba túwa'nai íyawi íyáfasintinkena miwí tínaaemba fí'o-fi'on-kisaura'o káráwiyiyawi íyáfasintinkena miwí tínaaemba fí'o-fi'on-aaimo ímbo ísáán-aafinkembo síyawí íyáfasintinkena miyámó íyawi íyáfasintinkafa'a kuráiyé.

²⁹Maníkó aantá-kisaumo tímakaimba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Maníkó simátímakain-aaimo simátímémba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Uwáítáí'ó ombá seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Ímbo awánaraan-kisaumo máémba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú

máéwasa tuwímbai wémaewe. ³⁰Maníkóní fasi'aéntámbá tí'o imbó asófatinkaamba seyaafá'nánká ímba miyán-kísáú máéwasa tuwímbai wémaewe. Fí'o-fi'on-aaí ímbo isáán-aaifinkembo sembá seyaafá'nánká ímba miyá sewasá tuwímbai wésewe. Minááígóní áwáumo waé'maimo sembá seyaafá'nánká ímba miyá owasá tuwímbai wéofó Maníkó wení imáyáafinkemba miyá-fásí'áémbá wétimiye. ³¹Maníkómó tímí-fasi'aemba maénaemo sembá imáyáa é'a sé'a Maníkóní kísau iyáákamai-kísau maénaemo sé'a tiyáántán-kwiyé'a kísau máéro.

Mináái kemá imáyáa é'a sé'a kawé'-ááín-ifo waásimo tirumbó tímémba minánkó seyaafá'-ánkómbá iyáákaraimba minánkóní áwáumo simátíménda ísáaro.

Waásimo tirumbó tíméwini áwáuman-iyemo siyáin-aaí.

13 ¹Maníkóní ámútankomo fasi'aémbá simínataamo fí'o-fi'on-aaímo ímbo isáúnda-aaifinkembo séta wíyómpaken-kísau-waasi-taaifinkenkwara'o sétaamo miyá aantembo éta ímbo waási-imayaamo ondasáámó éta mináái úwoi-aaí séta kámene però'emo úwoimo tufúwóntemba miyá ondasáánifo waási-imayaamo étaamo éta kawé'á uwátinkanaumne. ²Maníkó fasi'aémbó simínata simásímakain-aaímo simátimetaamo Maníkó aúp'á'ó makáin-aaí isétaamo ímbo ísaraunda-aaí Maníkó simásímakain-aaí isétaamo Maníkóntáféta fasi'ámaimo métaamo séta érai'a Maníkó siyáintemba íníye sétaamo Maníkómó siyáintemba umbai-kísáúúmó maétaamo miyá aantembo éta ímbo waási-imayaamo éta úwoi-waasisa úne. ³Makáunda-tantaa'o seyaafá'ó tuwín-timetaamo Maníkóní kísau wémaundasafesasa sáwí'o uwásínkenta aamoí éta kanaán-íye sétaamo miyámó éta ímbo waási-imayaamo ondasáámó éna siyáunda-aaigo ínta súwa'nai íníye.

⁴Waásimo tirumbó tíméwini áwáuma maarán-íye. Waásimo tirumbó tíméwi sáwí'o wéuwatinkaamba anondáá ímba miyámó ombá túwa'nai esa waásimo tirumbó tíméwi túwí'o wérain-kwaasisafesa tirumbá ímba sáwí'a uwátinkesa waásimo tirumbó tíméwi miwí túwí'a ímba maimaé iyésa ⁵waásimo tirumbó tíméwi kesáfésa seyaafá-tántáá'á kawé'á wéune ímba sésa sáwí-aaí ímba sésa waásimo tirumbó tíméwi kesáái iyáákainkwae ímba sésa waásimo tirumbó tíméwi ímba úwoiyaamba aaisambá sésa waásimo tirumbó tíméwi sáwí'o uwátínkáamba ímba imáyáa úmae iyésa ⁶waásimo tirumbó tíméwi sáwí'o ontáfésa ímba aamoí ésa kawé'ó ontáfésa aamoí ésa ⁷waásimo tirumbó tíméwi umbai-tántáá'ó ombá úwoi wémaesa waásimo tirumbó tíméwi seyaafá'-wáásísáfésa ímba inkaisíyan-imayaa ésa seyaafá'nánkátá kawé'ó íyantafesa timu'marésa mésa waásimo tirumbó tíméwi seyaafá'-úmbáí-tántáápímbá fasi'ámai mésa ímbo ifá'ó túwáamba miyáumai méraawe.

⁸ Waásimo tirumbó tímén-anko waé'wae'a éna ímba tai'áínana Maníko simátímakain-aaimo simátímén-kisau tai'áínana fí'on-fi'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo

sen-kísáú tai'áínana ímbo ísaraan-aaimo Maníko simátímakain-aai simátímén-kisau tai'áínaye. ⁹ Ímbo ísáúnda-aaimo Maníko simásímakain-aai ínta kanaatá ísásaraumne. Maníkomó simásímakain-aaimo simátímakaunda ínta kanaatá simátímataraumne. ¹⁰ Maníko kawe'-úramba ónaumnemo siyáimba ánaaemba paápé índa póta ímbo ísásaraunda-aaiwarata tai'áwinata seyaafá'á áwáusa awánánaumne.

¹¹ Iyámpóimo méraawandara'a iyámpóimo sentembá miyán-áái wése'a iyámpóimo ontembá miyá wé'e'a iyámpóimo ontembá miyán-ímáyáá uráumpo waási-úramba iyáé'a iyámpóiya'o uráunda-tantaa'a tukáumne.

¹² Iyámpóimo ímbo kawe'-úmaimo ísáántemba Maníkóni waásisa ímba kawe'-úmaisa Maníkóni áwáuma wéawanaumne. Nompímbó waási tói'o ímbo awánamaimo kawe'ó úndantenta káfé'a miyaráántá wéundasa Maníkóni áwáuma ímba kawe'-úmaisa wéawanaumpo waási tói'o aforatáámó awánáúndantemba ánaaemba miyásáámó ondasá Maníkóni áwáuma kawe'-úmaisa awánánaumne.

Káfé'a ímba awánasaraundasa Maníko kentáámó suwánasaraintemba ánaaemba Maníkóni áwáusa awánánaumne. ¹³ Miyá ínífo káfé'a Maníkompá'á simankúnkúnta únda-amba isaná érai'a Maníkoeta maé'mae'a ónaumnemo súnda-amba isaná Maníkomóbó tirumbó áméne waásimo tirumbó tímén-amba isaná úmai minkáúmbó-ámbá wéraifo iyáákarain-amba Maníkomóbó tirumbó áméne waásimo tirumbó tímén-amban-iyé.

Maníkomó simátímakain-aaimo wésimatimen-aai.

14 ¹ Waásimo tirumbó tímén-amba fasi'ámai arááiwae'a Maníkomó wétuwín-timi-fasi'aemba maénae sé'o Maníkomó simátímakain-aaimo simátímémba óraa-tantaa'an-ifo mifási'áémbá maénae seró. ² Maníkóni ámútanko fasi'aémbó tímísasamo fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sembá ímba waásisafesa wésefo Maníkontáfésa sésa waásimo minááígóni áwáumo ímbo ísáántafesa waásisafesa ímba wésewe. Maníkóni ámútanko fasi'aémbá tímísasa aúpá'-áái wésefo ³ tuwímbai Maníkomó simátímakain-aaimo simátímémba fasi'ámai arupíse úmai kawe'ó uwátínkáámba mindásafe'a sé'a Maníkomó simátímakain-aaimo simátímémba óraa-tantaa'an-ifo mifási'áémbá maénae seró wésune. ⁴ Fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sewí kesáfésa símai wéfasi'aafó Maníkomó simátímakain-aaimo simátíméwi Maníkóni waási seyaafá'á fasi'aémbá wétimewe.

⁵ Maníkóni ámútanko fasi'aémbó tímísa'o fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo síyamba siráái wétaifo Maníkomó simátímakain-aaimo

simátímé-fasi'aemba maé'a simátimiyamba áfááraumai siráái wétaiye. Túwaandu ombá fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sembá minááímó waé'mai síndawi ímbo ménamo simátiminasamo ésa minááígóní áwáuma ímba kawé'-úmai iséwana minááígo ímba túwa'nai íníye. Miwí tááigo ímba túwa'nai índasafesa Maníkómó simátímakain-aaimo simátíméwasa afora'á simátíméntafesa miwí fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sewí íyáákaraawe.

⁶Kesí waásisono. Kentópa komé'a fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo sendamó é'a ímba isáiyana kesááigo ímba túwa'nai ínífo Maníkómó paapé uráin-aaíya'i ímbo isáúnda-aaimo Maníkó simásímakain-aaíya'i Maníkómó simásímakain-aaíya'i Maníkóní aambó arááíwáén-aaíya'i miyán-áwáúmó afora'ó simátíméndamo é'a isáiyana kesááigo túwa'nai íníye. ⁷Fontóímó ímbo kawé'-úmaimo áái sínasamo ésa ímba isámai kawé'á ónááfo kawé'-úmaimo sínasamo ésa isámai kawé'á ónááwe. ⁸Moóráwigo ímbo kawé'-úmaimo aemáimo sínasamo ésa ímba isésa tatúwaandu ónááwe. ⁹Miyáumai túwaandu uráiyampimba fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo síya'o é'a minááígóní áwáuma ímba isáiyamba keáínkáábá sénááwe. ¹⁰Seyaafá'-máráfá'á sáwífa'-waasi mésa fí'o-fí'on-aaimo sembá minááígóní áwáuma wéraifo ¹¹moóráwigo wenááifinken-aaimo sína'a sé'a imáyáa é'a fí'on-daopaken-kwaasiye senaná kentáféna imáyáa éna fí'on-daopaken-kwaasiye síníye. Miyámó sen-ááígo ímba túwa'nai íníye. Miyáumai túwaandu uráamba fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sembá minááígo ímba túwa'nai íníye. ¹²Maníkóní ámútankomo tuwín-timi-fasi'aembo maíyamba aamoí é'a pó'a Maníkóní waási kawé'ó uwátínkái-fasi'aemba tiráái wétaina'a maiyé'a

Maníkóní waási kawé'á uwátínkáaro.

¹³Mindásafe'a fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo sewí Maníkómpá'á áisai íyana minááímó waé'maímo simátimiyantafena fasi'aémbá timíníye. ¹⁴Maníkóní ámútankomo fasi'aéntáámó símakaisataamo fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkembo Maníkóntáféta inaimó súndasa sóikakenta sumpo kentáási imáyáago sáwísankaamba uráíye. ¹⁵Mindásafeta maarásá ónaumne. Maníkóní ámútankomo fasi'aéntáámó símakaimba fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinkemba Maníkómpátá inai séta kentáa sááifinkenkwarata sénaumne. Fí'on-aaimo ímbo isáúnda-aaifinken-ima séta kentáa sááifinken-iwarata sénaumne. ¹⁶Fí'on-aaimo ímbo isáán-aaifinkembo Maníkómpá'á inai sé'a wenáwí'a mósá máráamba moóráwigomo úwoi-waasimo minááígóní áwáumo ímbo ísaraiwaimo kembiwímó túwaandu uráampimbo ménamo éna sen-ááígóní áwáuma ímba ísarena póna ímba kanaa'á érai'e síníye. ¹⁷Fí'on-aaimo ímbo

ísáán-aaifinkembo Maníkómpá'ó inaimó sembá kawé'an-ifo minááígóní áwáuma ímbo ísaraindawimba minááígó ímbo áwa'nai íniye.

¹⁸ Fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sembá tuwímbai-kanaa wésefo kemá fí'on-aaimo ímbo ísáúnda-aaifinkembo súnnda sáwífa-kanaa mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ¹⁹ Énifo Maníkóní waási túwaandu uráamba fí'on-aaimo ímbo ísáúnda-aaifinkembo ayáátáá'-aaimo súnnda kári-tantaa'an-ifo ísáán-aaifinkembo fasi'aémbá timínda-aaimo ampáán-ááímó súnnda mindá óraa-tantaa'an-iyé.

²⁰ Kesí waásisono. Iyámpóimo ímbo kawé'-ímáyáámó ontembá ímbo miyá é'a táákaefaen-kwaasimo onten-ímáyáán-oro. Umarambó ímbo sáwí-imayaamo ontembá miyán-oro. ²¹ Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna kesí waási kesáái ímbo

ísááfo simátimenaumne. Fí'on-aaimo sewí simátíménasa miwí
tááífinkemba simátimesa sáwí'a uwátinkaiyasa pósa kentáfésa
ímbo imáyáa ésa kesáái ímbo isánááwe

agaimaréna siyáiyé. ²² Naaófá'á Maníkó miyá éna

wení waási wenáái ímbo ísarowi wení fasi'aémbá aráátimumba awánaraantemba Maníkón-aaísafesa ímbo timankúnkúmba iyawi fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sen-áái isésa sésa Maníkóní fasi'aémpínkémhá wésewe sénááwe. Énifo Maníkó simátímakain-aaí simátímémhá Maníkón-aaísafesa timankúnkúmba iyawi isésa sésa Maníkóní fasi'aémpínkémhá miyá wésewe sénááwe. Énifo Maníkón-aaísafesa ímbo timankúnkúmba iyawi isésa ímbo miyán-áái wésewe.

²³ Maníkóní waási túwaandu urémpimba seyaafá'nánká'ó fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo síyasamo úwoi-waasimo Maníkón-aaísafesa ímbo timankúnkúmba íyan-kwaasimo íyáferesamo isésamo ésa maawí uwó-waasin-owe sénááwe. ²⁴ Énifo seyaafá'nánká'ó Maníkómó simátímakain-aaimo afora'ó síyasamo úwoi-waasimo Maníkón-aaísafesa ímbo timankúnkúmba íyan-kwaasimo íyáferesamo isáíyanamo éna minááígó tirumbá faiyaráínasa sáwí-waasi úne sésa ²⁵ miwítí aúpá-sáwí-ímáyáá afora'á mégufiyesa Maníkón-aúranka'a kífaesa wen-ímáyáá mósá marésa sésa érai'a kempímbá Maníkó méraiye sénááwe.

**Maníkóntáfésa imáyáa ésa túwaandu urénka'a
arupíse úmai méraaromo siyáin-aaí.**

²⁶ Kesí waásisono. Kemó súnnda-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Maníkóntáfé'a imáyáa é'a túwaandu urénka'a moóráwigo maarán-ímá sénaumne sínana moóráwigo Maníkón-aaifinken-aaí simátiminana

moóráwigo Maníkómó aráánaminda simátiminana moóráwigo fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkemba sínana moóráwigo mináái waé'mai sína'a miyáumai Maníkóní waási fasi'aémbó tíméntafe'a miyá úmae'a íyóro. ²⁷Fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo síyambo é'a kaumbo-kae'-wáási aantemba sé'a aifa'á moóráwigo sínda waé'mai simásuwainana wenánaaemba moóráwigo sínda waé'mai simásuwainana wenánaaemba moóráwigo sínda waé'mai simásuwaina'a miyá sénááfo ²⁸minááímó waé'mai síndawimo ímbo méraina'o é'o fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sewí seyaafá'-wáási túranka'a ímbo síyamba imáyáafinkemba Maníkontáfé'a seró. ²⁹Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba kaumbo-kae'-wáásímó íyáfasinkesamo simátímémba tuwímbai isé'a mináái tuwímbai ísáaro. ³⁰Minááímó ísáán-kwaasifinkembo Maníkó moóráwigombo simáminanamo éna simátiminda-waasigo wenáái tai'áínana moóráwigo íyáfasinena simátiminiye. ³¹Maníkómó aaimó simátímakaiwai seyaafá sé'a moórá-morawigo moórá-mora-kanaa símae iyé'a pó'a seyaafá'nánká isé'a fasi'aémbá maenááwe. ³²Maníkómó simátímakain-aaimo simátíméwi sembá kentí imáyáara'-aantemba káráwiyaafó miyán-oro. ³³Kawe'-ímáyáámó é'o faru úmaimo méraamba Maníkómbá aráái taifó simátímén-ai káráwiyoro.

Maníkóní waási seyaafá'-náópa'o túwaandu uráamba maarán-owe. ³⁴Túwaandu urémpinkemba aaré ímba aái seró. Maníkón-aii aúfáífinkembo siyáintemba aaré ímba káráwiyonaawe. ³⁵Mindásafe'a túwaandu urémpinkemba aaré aái sefó sésa moórá-aaigoni áwáumo tísaí ónae sésamo ésa miwítí naaúmpa'a tuwaai'waimbá tísaí ónááwe. ³⁶Kentí imáyáafinkembo miyámó ombá Maníkón-aii kempínkén-aantemba ímba paápé isa'á ímba kembiwí aantembanifo fí'o-fí'om-barafaken-kwaasiwara'a ísaraafo miwímó túwaandu urésamo ontembá miyán-oro.

³⁷Kempínkémbá tuwímbai kesáfésa sésa Maníkómó siyáin-aii ísaraundawi únemo síyawiye tuwímbai kesáfésa sésa Maníkó fasi'aémbá símakaiwai únemo síyawiye miyámó sewí maanáúfáímó agaimáimo tímúndafimba toráumai awáné'a sé'a mináái Fasi'aénkó áamáamba siyáin-aain-iyé sénááfo ³⁸maanáúfáímó agai-timúndamo ímbo íséwa'o é'a miwísáfé'a sé'a ímba Maníkóní áamáanko kentirumpimbá wéraiye seró.

³⁹Kesí waásisono. Maníkómó simátímakain-aaimo simátímémba fasi'aén-ímáyáá é'a simátíma'mae'a iyé'a fí'o-fí'on-aaimo ímbo ísáán-aaifinkembo sembá ímba aiyowái'a úmáráaro. ⁴⁰Énifo seyaafá'-ááímó sembá ímba sáwífa'-aaimo síyamba aáno úmai arupíse úmai méraaro.

Ísumba pukómpinkembo íyáfasinankarain-aii.

15 ¹Kesí waásisono. Ásé-aii kosimátímaunda-aii aneka'ó simátíménda ísáaro. Minásé-ááísáfé'a érai'e sé'a ta'ótoke'a

fasi'ámai méraawe. ²Fasi'ámaimo ta'óto'mae iyé'o é'a kawé'-ámbá arááiwa'mae iyónááfo tóikaken-aantemba érai'emo síyambo é'a kawé'-ámbá ímba arááiwa'mae iyónááwe.

³Aifa'á Maníkó mináái simásimuwa'a kembó simátímakaunda óraa'-aai póna Maníkón-aai aúfáífimba agaimarésa siyáantemba sáwí-imayaasa maisiyuwáindasafena Ísu Káráisiti puwúwasa ⁴utámárówana kaumbo-kánáá maisuwówana Maníkó pukómpinkemba íyáfasinankaraiye. Mináái Maníkón-aai aúfáífimba agaimarésa siyáawe. ⁵Ísu Káráisiti pukómpinkemba íyáfasinena Pítaan-aúranka'a paápé éna wení kísau-waasi túranka'a paápé éna ⁶moórá-kanaa sáwífa'-waasi wesé'o núwai 500 waasi túranka'a paápé uráiyiye. Minkwáásífínkémbá sáwífa'nanka úwoi túnaraawasa tuwímbai pukáamba minkwáásí túranka'a paápé éna ⁷Yémisin-aúranka'a paápé éna wení aantá-waasisonti túranka'a paápé éna ⁸ánaemba kemá Póro súrunka'a paápé éna Ísu Káráisiti wení waási-i'a uwásinkainkwae-imayaa ímba uráunda kembá wení waási-i'o uwásínkaraiwai súrunka'a paápé uráiyiye. ⁹Ááema Ísu Káráisitini waási sáwí'a uwátínkaraumpo Fasi'aénkóní aantá-waasifinkemba kemá kári'-waasi úne. Ímba kanaán-uráunda pósa kentáfé'a Fasi'aénkóní aantá-waasi ónemo sembá uwó-áái sewé-ímáyáá wéune. ¹⁰Énifo Maníkó úwoi súwa'nai uráimba pó'a Maníkómó kesáái simátiminkwae séna si'mákaiwai ówánana wemá úwoi súwa'nai úwa'a ímba úwoi mé'a fasi'aén-kísáú wémaewanana kesí kísaugo ff'owiti kísaugomba íyáákaraifo keyáá minkísáú ímba maéwánana Maníkó súwa'nai ena kesé'a mérowa'a minkísáú maiyáumne. ¹¹Kemó ásé-aaimo simátimewanda-aai isé'a miwímó simátímún-aai mimbórá-áái pó'a isé'a timankúnkúmba uráawe.

Púwón-kwaasimo íyáfasinaiyan-aai.

¹²Maníkó Ísu Káráisitimba pukómpinkemba íyáfasinankarain-aaisa simátimundasa kempínkémbá tuwímbai sé'a púwón-kwaasi ímba íyáfasinanaawe sembá nóra séra wéseo. ¹³Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa Maníkó Ísu Káráisitimba pukómpinkemba ímba íyáfasinankaraisino.

¹⁴Maníkó Káráisitimbo pukómpinkembo ímbo íyáfasinankarainkakaa simátimunda-aaisa sáwísankaamba uwáwisa'a misáwísánkáán-ááisáfé'a timankúnkúmba owisinó. ¹⁵Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa Maníkó Káráisitimba pukómpinkemba ímba íyáfasinankaraisino. Maníkó Káráisitimba pukómpinkemba íyáfasinankaraiyemo simátimundasa énifo minááímó karo'-ááímó inkakaa Maníkómó uráintafeta karo'-ááíyésá simátimusino. ¹⁶Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa Maníkó Káráisitimba pukómpinkemba ímba íyáfasinankaraisino. ¹⁷Maníkómó Káráisitimbo pukómpinkembo ímbo íyáfasinankarainkakaa úwoi-aaisafe'a timankúnkúmba owaná aaisaambá kempímbá úwoi wéraisino.

¹⁸ Moórá-aaiwara'a simátimenaumne.

Maníkómó Káráisitimba pukómpinkembo ímbo íyáfasinankarainkaka Káráisitinka'o timankúnkúmba ésamo pukáawi pukáampinkemba ímba íyáfasinesa Maníkóní ewaa'á ímba mésa sáwí-aempa'a méraawisino. ¹⁹ Marapá'ó méraundara'a séta púwóndafinkemba íyáfasineta wíyómpa'a Ísu Káráisitiye'a méraandasa amu'maréta méraumne-aaimo karo'-ááímó súndarakaata marapá'-wáási kentáá suwiyáái ésa tirumbá uwásínkááwisino.

²⁰ Érai'-aai maarán-ááín-iye. Maníkó Ísu

Káráisitimba pukómpinkemba íyáfasinankaraiye. Púwón-kwaasifinkemba aifa'á wemá íyáfasinkaimba pósa ánaaembo puwíyan-kwaasi íyáfasinanaawe. ²¹ Aifa'-wáásígón-áwí'a Ándámu sáwí'a uráimba pósa púwón-amba seyaafá'nánká wéaraaiwaefo moórá-waasigon-awí'a Káráisiti kawé'á uráimba póna seyaafá'nánká puwíyampinkemba íyáfasintinkainiye. ²² Seyaafá'nánká Ándámun-aísaafitantambo uráundawi póta púwóndasaanifo Ísu Káráisitini waásisa póta púwóndafinkenta íyáfasinanaumne. ²³ Maníkó siyáin-kanaa tínata púwóndafinkenta íyáfasinanaumne.

Aifa'á Maníkó Káráisitimba pukómpinkemba íyáfasinankaraimba póna Káráisiti marapá'ó kumíndara'a Maníkó Káráisitini waásisa púwóndafinkenta íyáfasinainanasa ²⁴⁻²⁶ mindá tai'áínda-kanaa Ísu Káráisiti káráwiyinana Maníkó sínana Káráisiti wení namuro-wáási íyáákana fi'owimo sáwí-kisaura'o káráwiyaan-kisauwe fi'o-fi'o-sawifasi'aene tai'ásuwena puwíyan-amba tai'ásuwena miyámó índa wení namuro-wáásítí fasi'aémbá tai'ásuwena Maníkóntáféna séna kesifóo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo síníye. ²⁷ Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó wembá seyaafá-tántáá'á

íyáákamai-i'a uwánkaraiye

agaimaréna siyáifo Káráisiti Maníkómbá ímba íyáákainiye. Maníkó sínana Káráisiti seyaafá-tántáá'á íyáákainiye. ²⁸ Maníkó Káráisitimba seyaafá-tántáá'á íyáákamai-i'o uwánkaraindara'a Káráisiti Maníkón-ááninko Maníkóntáféna séna emá seyaafá-tántáá'á íyáákamai-i'a uwásinkaandawi po kenká'á káráwiyinone sínana Maníkó seyaafá-tántáá'á káráwiyiye.

²⁹ Tuwímbai sésa puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe sembánifo pukáan-kwaasisafesa imáyáa ésa nombá maiyáawe. Puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe-aaimo érai'-aaimo inkakaa pukáan-kwaasisafesa ímba imáyáa ésa nombá máéwaisino. ³⁰ Púwóndafinkembo íntaamo íyáfasinanaetara moórá-mora-naopa'a sínkamonaé wéopa'a ásé-

aai ímba kosimátíma'mae'a núsino. ³¹Kesí waásisono. Kembiwíyé kewé kentáási Fasi'aénkó Ísu Kárásitiye'a kááisamai méta kentáfé'a aamoimó únda miyámó érai'o úndantemba aasiyaasi-kánáa imáyáa é'a sé'a káfékaamba sínkamiya'a púwóno-imayaa únda mindáwara'a érai'-aain-iyé. ³²Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa kemá úwoi-waasi é'a kesí imáyáafinkemba súné. Afáá-póigómó waási fándaiфо sésamo arááiwaéntemba kembá miyaráámbó uwásínkáamba maanká'á Éfésási-naopa'o méraunda óraa'-umbai-tantaa'a kempá'á tisa'á óraa-kisaumo maúnda úwoisafe'a wéune súsino. Púwómpinkembo ímbo íyáfasinanaankakaa waásiti imáyáafinkembo sentembá miyá séta aafáyáasa puwónaumpo káfé'a kawé-tómbá néta sirááimo taintentá ónaumnesa súsino.

³³Puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawemo sembá minkáró'-ááisáfé'a érai'e sefó sé'a simátíménda-aai isé'a káráwiyoro. Tuwímbai érai'a sésa sáwí'o on-kwáásísé'o méraambo é'a kawé'-ámbá ifátuwe'a sáwí-amba arááiwaenaawe sefó ³⁴puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe minkáró'-ááisáfé'a sáwí-imayaawe

sáwí-awauwe ifátuwe'a kawé'-ímáyáán-oro. Miyámó íyantafe'a sé'a kempínkémbá tuwímbai Maníkémpá'á ímba tiyáawe súné.

Puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba wíyómpa'o méraiyan-tuman-iyé-aai.

³⁵Puwíyampinkemba ímba íyáfasinanaawe-imayaa é'a sísai e'a sé'a púwón-kwaasi nóra úmaiya íyáfasinesawa nóran-tuwa ma'máíya íyáfasinanaao-aaimo ³⁶sísai omba sáwí-imayaafinken-aain-iyé. Puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba maararáámbá uráífo isé'a kísau-anauntunka'a imáyáan-oro. Ánáuntumba u'marááwana minánáúntúnkó ímba úwoi áruma wéwiyaiфо u'marááwana ánaaemba mapánkena áruma wéwiyaiye. ³⁷Tómbá fákákesamo nempínkémbá ímba aneka'á wéu'maraafo ánáuntumba maiyésa kísau fúmaráawana aneka'á áruma wíkéna wéanon-iyé. ³⁸Maníko sisaná moóra-mora-anauntumpinkemba áruma wíkéna óraa'o imbá Maníko wení imáyáafinkemba seyaafá-tómbá fí'o-fí'on-auwara-tomba makáífo ³⁹seyaafá'ó méraamba mimbórá túwawaa'a ímba maréna waási fí'on-tuwawaa'wara'a tinkéna wai-waamba fí'on-tuwawaa'wara'a maréna numamá fí'on-tuwawaa'wara'a maréna mófáá'a fí'on-tuwawaa'wara'a makáíye. ⁴⁰Wíyómpa'a fí'on-tantaa'a wéraisana marapá'á fí'on-tantaa'a wéraiye. Wíyómpa'o wéraimpimba fí'on-to'waaí wéraisana marapá'ó wérainka'a fí'on-to'waaí wéraiye. ⁴¹Aafáúfímbá fí'o-sama wéraisana wíyómpimba fí'o-sama wéraisana okómpímbá fí'o-fí'o-sama wéraisana miyá uwásaraiye.

⁴²Miyámó intembá puwíyampinkembo íyáfasinaiyamba maará ónááwe. Púwómbo utámaráán-tuwawaa'a tai'áínífo mimpínkémbó

íyáfasinaiyan-tuwawaa'a waé'wae'a íníye. ⁴³Utámáráán-tuwawaa'a aamoisaén-túwawaa'a sáwí-tuwawaa'an-ifo puwíyampinkemba íyáfasinaiyan-tuwawaa'a fasi'aén-túwawaa'a kawé-túwawaa'an-ifo ⁴⁴utámáráán-tuwawaa'a marapá'ó méraan-tuwawaa'an-ifo púwómpinkembo íyáfasinaiyamba wíyómpa'o méraiyan-tuwawaa'an-iyé. Marapá'ó méraan-tuwawaa'o intembá wíyómpa'o méraiyan-tuwawaa'a wéraiye. ⁴⁵Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó aifaráán-kwáásígón-áwí'a Ándámumbo úmakaimba úwaaúwa éna waásin-iyé
agaimaréna siyáiyé. Ánaaen-kwaasigon-awí'a Ísu Kárásiti waásimo aúí'o úmáimo maé'mae'o íyan-amba wikáiwai paápé uráiyé. ⁴⁶Wíyómpa'o méraiyan-tuwawaa'a ímba aifa'á paápé uráifo marapá'ó méraan-tuwawaa'a aifa'á paápé uráiyé. ⁴⁷Maníkó aifa'-wáásígómbá marasámbá úmakaiфо ánaaen-kwaasigo Ísu Kárásiti wíyómpakemba kunkáiyé. ⁴⁸Ándámumbo marasámbó úmakain-auwawaa'o wéraintemba seyaafá'-wáási miyán-túwawaa'a wéraifo Kárásiti wíyómpaken-auwawaa'o wéraintemba wení waási miyán-túwawaa'a wéíniye. ⁴⁹Maníkómó marasámbó úmakain-kwaasiyaambo úndantenta Kárásiti wíyómpakewimo intentá ónaumne.

⁵⁰Kesí waásisono. Simátíme'a súné. Maníkómó wíyómpa'o káráwiyaiपा'a marapákén-túwawaawara'a ímba méraiyaná waé'wae'o índa-tantaa'o wéraindafa'a tai'áínda-tantaako ímba mimpímbá wéíniye súné.

⁵¹Maníkómó aúpá'-makéname aráátímakain-aaimo simátíménda ísáaro. Seyaafá ímba puwéta úwoi méta súwawaata fí'o-suwawaata faufínata ⁵²mimbórá-kánáá wíyómpakemba uwíyemba sínana minúwóiyáámbó aafáyáumo tawáíntemba minúwóiyáámbá pukén-kwaasi íyáfasintinkainasa maé'mae'a íyata súwawaata fí'o-suwawaata faufíníye. ⁵³Marapá'ó méraunda-suwawaata púwónda-suwawaatan-ifo wíyómpa'o méraanda-suwawaata ímba púwónda-suwawaata faufíníye. ⁵⁴Marapá'ó méraan-tuwawaa'a púwón-tuwawaa'an-ifo wíyómpa'o méraiyan-tuwawaa'a ímba puwí-túwawaa'o faufíndara'a Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna siyáin-aai paápé íníye. Maará siyáiyé.

Púwón-amba tai'áínana maé'mae'o íyan-anko
púwón-ankomba íyáákainiye
agaimaréna súwana ⁵⁵moóráwigo séna
púwón-anko ímba íyáákaraimba póna púwón-ambo sáwí'o
uwátinkainda-fasi'aenke tai'áíníye
agaimaréna siyáiyé. ⁵⁶Maníkóní áamáambo ísámaimo túwáán-imayaago ta'ótokaiye. Miyámó ontáféna púwón-ambo sáwí'o uwátinkainda-

fasi'aenko ta'ótokaifo ⁵⁷Maníkó púwón-amba kentáá íyáákamai-ita wéuwasinkaiye. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti púwón-ankoni fasi'aémbá tai'éna íyáákaraimba póna Maníkó miyá wéuwasinkaisata súwisa síne.

⁵⁸Mindásafe'a kesí waási fasi'ámai mé'a ímba tuwesarái ína'a Fasi'aénkóní kísau maimaé wéiye'a ímba ifátúwáaro. Fasi'aénkóní kísau wémaemba ímba úwoi-kisaun-ifo áúwara-kísau wémaefo maimaé iyóro.

Fasi'aénkóní waási túwa'nai on-óntánkón-aii.

16 ¹Maníkóní waási Yérúsaremu-naopa'a méraawi tómbá ímbo makáawi túwa'nai íyamba óntamba torupé'a maarán-oro. Kárésíyaa-marafa'a Maníkóní waásimo méraawi simátímakaundantemba miyán-áái simátimumpo miyán-oro. ²Moórá-mora-sondaara'a moórá-kisau-fin-ontamba tuwímbai Maníkóní waási túwa'nai íyapa'a maré'a kentí naaúmpimpa'o maráiyamba óraa'a ína'a ánaaemba kempá'á komáéna'a Maníkóní waási Yérúsaremu-naopa'o méraawi timíyan-ontamba ímbo saafá íyamba úwoi maitiménááwe. ³Kempínkémbá tuwímbai íyáfasintewa'a kempá'á komé'a aúfái agaimái timé'a ti'máráanasa Maníkóní waási Yérúsaremu-naopa'o méraawi mináúfáiyé torupámaraiyan-ontane maimaésa mátimenaawe. ⁴Minkánáá kemó komáénda-kisaumo wéraina'o é'a konasá miwí kesé'a kónááwe.

Kórinti-naopa'a kónae siyáin-aii.

⁵Máséndóniyaa-marafa'a Maníkóní áse-aai simátíma'mae'a nónae únda pó'a miyá kósimatime'a kempá'ó kondá ⁶ampáánkárá koménaum ayáátáákara koménaumno. Ímbo aampa'ó wénon-kanaa uwí-nómpáké-fiyúndámó mafaiyáíndarara fí'on-daopa'a kónaumno. Fí'on-daopa'o kónae ona'ó é'a súwa'nai íya'a kónaumne. ⁷Kempá'ó ayáátááká'o koménae'o súnnda Maníkómó ewé sína'o é'a ayáátááká'a koménaumne.

⁸⁻⁹Maanká'á Éfésási-naopa'a áse-aaimo simátíménda-waasi sáwífa'a méraamba pósa isésa érai'e sésa fasi'ámai ménaawi máéwasa kesí kísausafesa aambó faiyíyan-kwaasi sáwífa'a méraawe. Minkísáúmó maúnda tómbá fáká'mai Maníkóntáfésa ísámai kaundánae sésa túwaandu ombá minkánáá ímba tiyáisa'a mé'a minkísáú maúnda póna mintánón-kánáá tai'áina'a kónaumne.

¹⁰Moóráwigo Tímótimo kentópa'o komérainda aamoí é'a áwa'nai oro. Kemó úndantemba Fasi'aénkóní kísau wémaifo ¹¹wentáfé'a úwoi-waasin-íye ímba sé'a tínaaemba uwáméro. Kembiwí tiyuwénamo kempá'ó tínda

áwa'nai íyana kempá'á kawé'-úmai tíno. Wesé'o Maníkóni waási kentáási waási kempá'ó tiyantafe'a timu'maré'a méraumne.

¹²Kentáási waásigon-awi'a Ápórosimba óraaka simáme'a sé'a Kórinti-naopa'a kentáási waásimo wíyan-kanaa esé'a waaó súnda póna káfé'a ímba kanaa'á wínífo aambó wérainanamo éna wíníye.

¹³Kentúra'a káráwiye'a Maníkómpá'á timankúnkúmba úmae iyé'a ímba táá'a ína'a fasi'ámai méraaro. ¹⁴Kísaumo máémba waási-imayaa úmai kísau máéro.

¹⁵Kesí waási ísáaro. Ákáyaa-marafaken-kwaasi Sétefanasini akúmba aifa'á Maníkómpá'ó tiyáawi Maníkóni waási fasi'ámaimo túwa'nai on-áái ísaraawe. Óraaka simátíme'a sé'a ¹⁶miyán-kwáásímó sen-áái taawiyafé'a miwísé'a Maníkóni kísau fasi'aén-kísáúmó wémaewi-taai ísáaro.

¹⁷Kempínkémbá kaumboráú-tuwi'a Sétefanasiye Fótíyúnetasiye Ákáíkasiye mindárau kempá'á tewa'á aamoí úmpo kembiwí ímba seyaafá'nánká kanaa'á kempá'á tewasá mindárau kempá'ó tembá aamoí úne. ¹⁸Mindárau kesí imáyáa aúí'a uwásinkesa kentí imáyáawara'a miyá uráawe. Miyán-kwáási túwí'a mósá máraaro.

¹⁹Ésiyaa-marafa'a naaó'-naokemba Maníkóni waási kentáfésa kawé'-úmai méraaro wésewe. Moóráwígon-awi'a Ákwíra awaainínkó Párisiraawe mindáraití naaúmpa'a túwaandu owí Fasi'aénkóe'o kááisamai méraawi aamoí ésa kentáfésa kawé'-úmai méraaro wésewe. ²⁰Maanká'ó méraawi Maníkóni waási seyaafá'nánká kentáfésa kawé'-úmai méraaro wésewe. Moórá-mora tiyáamba tíméro.

²¹Ayáiyá'á kemá Póro agaimaráúmpo awáné'a wenayáanaufi'a isaná wenáain-íye sé'a ísáaro.

Kemá Póro súne. Kawé'-úmai méraaro súne. ²²Fasi'aénkómpá'ó ímbo tirumbó áméwi Maníkó sáwí'a uwátinkainíye. Kentáási Fasi'aénkó kumíníye súne. ²³Fasi'aénkó Ísu úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai súne. ²⁴Ísu Káráísitiye'a kááisamai méraawa'a kembá sirumbá tímúne.

Kemá Póro súnda-ai tai'áíye.

2 Kórinti

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Kórinti-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáási tímakaiye. Póro Máséndóniyaa-marafa'a mérowana Táítási Kórinti-nao'a tuwéna Pórompa'a wémena Kórinti-waasi-taai kosimámuwana Póro iséna séna aífáima agaimái tímakaunda isasá isésa tuwímbai sáwí'ó ombá tínaemba uwásukaawasa tuwímbai ímba miyá ésa kentáfésa sésa ímba érai'a Ísuni aantá-waasin-iyé wéséwe séna érai'a Ísuni aantá-waasin-iyé síwae séna maanáífái agaimarówasa máttímaawe.

1 ¹ Kemá Póro maanáái agai-timúmpo ísáaro. Moóráwígon-awí'a Tímóti kentáási waásigo kesé'a méraisa'a agaimaráúmpo ísáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi éma Ísu Káráísitin-aaí kosimátíma'mae núwo séna sí'mákaifo ísáaro. Kórinti-naopakewi Maníkón-aaisafe'a érai'emo sewí ísáaro. Ákáyaa-marafa'a Kórinti-naopakewiye fí'ó-fi'on-daopakewiye méraawi Fasi'aénkóní waási ísáaro.

² Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye úwoi túwa'nai esarai aáno'ó uwátinkaayantafe'a inafí sune.

³ Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísitin-afowa Maníkón-áwí'a mósá maráúmne. Wemá kentáásifowama arumbó uwásínkáíwai siráfaenasa súwa'nai iwáín-áwíta mósá maráúmne. ⁴ Fí'ó-fi'on-umbai-tantaa'a seyaafá'á kentááfá'ó timbá Maníkó siráfaiyaimba póna fí'ó-fi'on-umbai-tantaa'ó tuwímbaifa'ó tinda Maníkómó siráfaiyaintenta úmai kesáá miwí kanaa'á arásáfaitinkanaumne. ⁵ Káráísitimba áí'ó úni'a uwáncówasa Káráísitini waási-i'ó úndarakemba sí'a índa-i'ó uwásínkáámba miyáumai Maníkómó Káráísitimbo aráfaiyaintemba miyáumaisa óraata siráfaiyaiye. ⁶ Kemiwísé'a méta túwa'nai ówánanasa sáwí'ó urómpinkemba Maníkó tí'maena kawepá'á métínkaraiye. Miyá ówánderakemba sí'ó únita uwásínkónta Maníkó siráfaiyaiye. Keséta méraawanasasa sí'ó únita uwásínkónta ímba ifátuwaundasa fasi'ámaisá méraumne. Miyáumai tí'a índa-i'ó uwátinkaiyamba kesáámó uráundantembo miyá é'ó ímbo ifátuwe'ó fasi'ámaimo méraiyanbo éna Maníkó

kenkwará'á tiráfaitinkainiye. ⁷Sí'o úni'o uwásínkaraantenta tí'a índá-i'o uwátínkáamba miyáumai Maníkómó siráfaiyaintemba tiráfaitinkaiyamba séta mindásafe'a fasi'ámai

ménaawe óraaka séta timu'maréta méraumne.

⁸Kesí waásisono. Ésiyaa-marafataamo maéwánda fí'o-fi'on-umbaitantaa'a kentááfá'ó túmba mináái isáíwae séta simátimumpo isáaro. Minúbái-tántáá'ó fí'oran-oraa'-umbaitantaa'a úwata kentááfá'ó túmba póta puwónaumne séta súnareta ⁹sínkamiyata púwónda-kanaan-iye séta súnareta ímba kentáásí fasi'aéntámbán-ifo Maníkóní fasi'aéntámbá kísausa wémaeta méraumne. Maníko pukáampinkembo iyáfasintinkaiwaini fasi'aéntámbá kísausa wémaeta méraumne súndasafenasa minóráá'-úmbái-tántáá'á kentááfá'á tiyáiyé. ¹⁰Umbaitántáápímbá puwónae ówándafinkemba Maníko síyótáisa uwásinkowata súnaraundasa póna miyámó uráintemba íniye. Sáwísampinkemba síyótáisa úmaena iyíniye séta méraumne. ¹¹Kewará'á kentáásáfé'a Maníkémpá'á súwa'nai e'a inaí seró. Sáwífa'nanka inaí síyana Maníko súwa'nai índá mindásafesa Maníkémpá'á súwi sénááwe.

Póro karo'-áái ímbo simátímakain-aii.

¹²Waási túranka'o méraundasafeta imáyáa úndasa sirumpinkén-ímáyáágó séna kawe'-úmaisa méraumne sisatá aamoisá wéune. Marapá'-ááígóní áwáuma ímba imáyáa éta Maníko úwoisaamo súwa'nai intáféta imáyáa éta Maníkóní kísau aantemba maéta ímba kae'-ááiwará'-wáásiyáán-úmaisa méraundantemba kentúranka'a érai'a miyá úmaisa méraumne. ¹³⁻¹⁴Agaimái timúnda-aufaiimba ímba kaumbo-kae'-áái simátimumpo toráumaimo awáné'o ísaraan-aii aantemba tafisímai sune. Kentáásí áwáuma kárika'a suwánaafo suwánamai kawe'á íwae sé'a únda miyámó é'o é'a Fasi'aénko Ísu kumíndara'a kentáfétaamo aamoimó ondantembá kentáásáfé'a aamoí ónááwe.

¹⁵⁻¹⁶Kembiwí kentáásáfé'a aamoí uwásínkááwe-aii imáyáa uráundasafe'a sé'a kae-kánáá kentópa'a kómé'a Máséndóniyaa-marafa'a kónae únda kentópa'a kuré'a tiyuwé'a wéme'a Máséndóniyaa-marafa'a kuré'a kouweré'a aneká'á kentópa'a tiyé'a tiyuwé'a Yúndiyaa-marafa'a ténaumne siyáumne. Kae-kánáámó kawe'ó uwátínkáana'a súwa'nai íya'a Yúndiyaa-marafa'a ténaumne-imayaamo uráundasafe'a mináái siyáumne. ¹⁷Miyámó ónae uráunda ímba miyá uráundasafesa kempínkémbá tuwímbai kentáfésa sésa kae'-ááiwará'-wáásín-iye siyáafo kentópa'a kónaumne siyáunda marapá'-wáásímó ontembá ímba miyámó únda mimbórá-ímáyáá úmai mimbórá-áái afora'á simátímaumne. ¹⁸Maníko érai'-aii aantembo siyáintemba simátímaumne-aii ímba

kae'-ímáyááfinkémbán-ifo mimbórá-ímáyáá úmai mimbórá-áái afora'á simátímakaumne. ¹⁹Sáírasiye Tímótiye kewé kentópa'o maéwánda Maníkón-ááninko Ísu Kárásitin-aaisa simátímakaunda wemá moórá-aai afora'á séna moórá-aai aúpá'á tuwéna miyá ímbo iwái póna seyaafá'-áái afora'-aantemba siwáín-aai simátímakaumne. ²⁰Maníko seyaafá'-áái símai fasi'ámakaimba Ísu Kárásitintafena siyáimba póna paapé uráiyé. Ísu Kárásiti miyá-séyááfá-kísáúmó maiyáintafeta Maníko siyáín-aaisafeta érai'-aaiye súnanasa Maníkón-áwi'a óraa'a wéraiye. ²¹Maníko Ísu Kárásitimba kentááwé kembiwíyé kááísasinkaraisata fasi'ámaisa méraumne. Kentáá wemparí'a úmarena ²²kesi waásin-owe séna érai'a wení waásisa úne sendasáfénasa wení ámútankomba ai'marówana kentáásirumpimba kumbérimba mindásafeta séta to'mayaa uwásinkarainta miyá íniyesa súne. Miyámó uráintafe'a ímba kae'-ááíwárá'-wáásiyáámbá úne.

²³Maníko kesi kísaugomba awánaraiwain-aúranka'o simátimunda-aai érai'-aain-iyé. Kórinti-naopa'a kentópa'a kónae séwánda óraaka simátíménana tirunkó umbaí taifó sé'a ifátuwe'a ímba kuráumne. ²⁴Maníkón-aaisafe'a érai'e fasi'ámai sé'a wempá'á timankúnkúmbo uráamba póta kentópa'o kondasá Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmbo oró-ááísá ímba aneká'á sénaumpo tirunkó aamoí índasafeta kempímbá taankarotámai méta kísausa komaénaumne.

2 ¹Ímáyaá é'a sé'a aneká kentópa'a wé'a sáwí'o ontáfé'a óraaka simátíménana tirunkó umbaí taifó sé'a káfé'a ímba kónaumne siyáumne. ²Kentirumbó umbaí tátínkáanasamo ésa kesirumbó kawé'ó uwásinkaiyawí ímba ménaawe. ³Kentópa'a ímbo kuráundara'a sé'a aúfáífimba toráumai awáné'a sáwí'o ombá kawé'á uwátinkaiwae sé'a kentópa'o kondá ímba sirunkó umbaí táíníye sé'a mináúfái agai-timé'a kawé'-úmaimo méraantafena kesirunkó kawé'ó índawi mináúfái agai-tímakaumne. Kesirunkómó kawé'ó ínanamo éna kentirunkówárá'á kawé'ó índa mindá érai'-aain-iyé. ⁴Mináúfái agai-timéwánda sirunkó umbaí tówa'a kentáfé'a óraa'-imayaa é'a áfááraumai ifilá tátinke'a tirunkó umbaí táíndasafe'a ímba mináúfái agai-tímakaumpo Póro wenaruntá áfááraumai símakaiye síyantafe'a mináúfái agai-tímakaumne.

Sáwí'o uráin-kwaasisafe'a enáái taí'áiye serómó siyáín-aai.

⁵Kempínkémbá moórá-waasigo sáwí'o uráintafena ímba kempín-aantembanifo kembiwífinkémbá tuwímbaifimba umbai-tántáál'á wéraiye. Seyaafápímbá umbai-tántáál'á wéraiye-aai miyán-óráál'-áái ímba sénae sé'a tuwímbaifimba umbai-tántáál'á wéraiye-aai súne. ⁶Tímakaunda-aufai toráumai awáné'a símai moórá-aaiya'-maré'a fasi'aén-áái minkwáásigómbá simánke'a wení ewaa'á ímba mé'a sáwí'o uráintafe'a mimbéyámbá amé'a

ímba fí'om-beyamba áméro. ⁷Káfé'a wentáfé sé'a enáái tai'áiye sé'a ímba aneka'á imáyáa úmae iyé'a aráfáero. Kemó ámé-sawi-meyamba waé'wae'a ínana séna ímba kanaa kawé'-ámpá'a kónaumne séna ifátúwáfainifo ⁸wentáfé sé'a embá siruntá amúmpo kawé'-úmai méraao seró-áái óraaka súne. ⁹Ááema kentáfé sé'a simátimunda-aaí isánaa Ína isánááo sé'a kentópa'a ímba wé'a mináfáfáímbá agai-tímake'a timu'makáumne. ¹⁰Sáwí'o uráin-kwaasigontafe sé'a wenáái tai'áiye sé'a ímbo aneka'ó imáyáamo ontembá kewará'á miyá úne. Sáwí'o uráintafe sé'a wenáái tai'áiye sé'a ímba aneka'á imáyáa é'a Ísu Káráisitín-aúranka'a kentáfé'a imáyáa é'a miyá úne. ¹¹Waántáwankoni sáwí-kisauconi áwáuma awánéta kentáá íyáákaiфо séta sáwí'o uráintafeta aneka'á ímba imáyáa úmae iyéta séta wenááima tai'áiye súne.

Tóroasifa'a ména Póro óraa'-imayaamo uráin-aaí.

¹²Ísu Káráisitín-aaí ásé-aaí kosimátimenae sé'a Tóroasi-naopa'a komaéwánda minááímó isáfyantafena Fasi'aénkómó to'mayaa úmba awáné'a ásé-aaí simátimenae sé'o ówánda ¹³kesí waásigon-awi'a Táítási kentí naaópakemba Tóroasi-naopa'a ímba téna kentáái tasimásímíntafe'a ayaafái uwááe'a ímba awáné'a óraa'-imayaa é'a sé'a tiyuwé'a kónaumne sé'a Máséndóniyaa-marafa'a tiyáumne.

Ísuni fasi'aéntámbá siyáántán-kwimái áfontaamo fáúnda-aaí.

¹⁴Maarán-ááísáféta Maníkómpá'á súwisa súne.

Ísu Káráísiti íyáákaraintafena Maníkó wentéta kááísasinkenasa óraaka sisatá siyáántán-kwimái áfonta fáúne. Maníkó si'marówata Káráisitín-aaí seyaafá'-márafá'á kosimátimunasasa ísááwana wenááigo asaa-wiyúnkáámbá úmaena seyaafá'-márafá'á wété wéiye. ¹⁵Maníkó séna Ísu Káráísiti kentáféna imáyáa éna kesí kisaumo máimba asaa-wiyún-kánámó agáéntemba wéiye simbá miyámó intembá Ísu Káráisitín-aaí simátimunanasa Maníkó kentáásáféna séna Ísu Káráísitimo intembá asaa-wiyún-kánámó agáéntemba owé wésiye. Maníkón-arááímó wáéwi minkwíyúmbá ísááwasa waántáwankon-arááímó wáéwi minkwíyúmbá ísáámba wéowe. ¹⁶Waántáwankon-arááímó wáéwi puwésa Maníkóni némpa'a maé'mae'o íyawí Ísu Káráisitín-aaí simátimunda-aaisafesa ánkúkaamban-iyé sewasá Maníkón-arááímó wáéwi minááísáfésa sésa asaa-wiyúnkáámbá wéiye sésa maé'mae'a ónááwe. Maníkón-aaí simátímén-aaí óraa-kisaun-ifo waási aantemba ímba kanaa'á wémaewe. ¹⁷Maníkó si'marówata Káráisitíni kísau-waasi méta wenaúranka'a Maníkón-aaí érai'-aaí simátiméta ímba kae'-ááíwára'-wáásiyáántá únasasa méyámbaréwa'a óraa'-ontamba maénae sésamo ontembá tuwímbai Maníkón-aaí simátíménasasa méyámbá simífwae sésamo ontembá kesáá ímba miyásá éta Káráisitíni kísau-waasi méta Maníkón-aaí érai'-aaisa simátimune.

Aú-aai símaimo kááísamakain-aai.

3 ¹Minááímó simátimundasafeta ímba kentáá súwí'a maéta wéiyune. Tuwímbai aúfái agai-tímúwasa maimaésa mátímúwa'a toráumai awáné'a kawé'án-owe siyááfo kesáá ímba miyá éta kentáási kísaura'-aufai agai-tíménata toráumai awáné'a aamoí uwásinkaiwae-ita ímba éta ímba kentáási kísaura'-aufai agáéro súmpo Maníkó si'maráísata wení kísausa wémaumne. ²⁻³Tuwímbaimo fí'owiti kísaugoni aúfái awánésamo aamoimó uwátínkáántemba tuwímbai-waasi kembiwí tuwánésa sésa érai'a Ísu Káráísiti Póroe'a kísau máén-kwaasiye wenté'a ti'marówasa wenáái tasimátímúwasa isésa érai'e suwaná Káráísiti wení waási-i'a uwátinkowana Maníkó fasi'aénkwáráwíní ámútanko miwítirumpimba méraisasa méraawe wésewe. Mindásafe'a kembiwí Káráísiti agaiyáin-aufaiyaamba owe. Ísu Káráísitini kísaugoni aúfái ímba óntanka'o agaiyáin-aufaiyaan-ifo kempá'á wérain-kísau tuwánaantafeta aamoisá uwátinkaumne.

⁴Ísu Káráísiti kentáá fasi'aémbá símísata Maníkón-aúranka'a fasi'ámai méta minááísá sune. ⁵Kentááímbá fasi'aémbá ímba wéraisata minkísáúsá wémaumpo Maníkóní fasi'aéntántá minkísáúsá wémaumne. ⁶Maníkó aú-aai símaimo kááísamakain-aai kosimátimewananasá wenaúranka'a arupíse uwátinkainasa méraiyantafena fasi'aéntá símakaiye. Mináú-áái símaimo kááísamakain-aai maarán-iyé.

Ímba Maníkó Mósesembo simámakain-amaamban-ifo Maníkóní ámútanko kentáásirumpimba méraisata wemó siyáintenta únda-aain-iyé. Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba ímba kanaa'á arááiwaéntafesa Maníkón-aúranka'a ímba arupíse úmai mésa puwí-ámpá'á wégofo Maníkóní ámútanko imáyáasa símísata Káráísitin-aaisafeta érai'e séta aúí'a úmaisa maé'maeta wéune.

⁷Naaófá'á Maníkó Mósesemba óntan-kwandaaiya'a siyáánkai-amaamba agai-ámakaimba minámáámbá arááiwaenae sésa umbá ímba kanaa'á arááiwaesa taráímae iyésa mindásafesa puwí-ámpá'á wégofo. Maníkó Mósesembo amáámbo simámakonka'a Maníkómpákémbá sáma paápé éna Mósesen-óika'a sáma paápé úwana óntan-kwandaaiya'o siyáánkai-amaambo agaimarómba maimaéna Ísareri-waasifa'a kumúwasa Mósesen-óika'a sáma wéna póna tógáyáagaya úwasa ímba kanaa'á awánowana ánaemba uwákuraiye. ⁸Naaófá'á Maníkó Mósesemba siyáánkai-amaambo simámakonka'a Maníkóní sáma paápé uráifo káfé'a Maníkó wení ámútankomba ai'maráísana wení waási tirumpimbá méraiye-aai paápé ímbá póna Maníkóní sáma óraa'an-iyé. ⁹Maníkó Mósesemba siyáánkai-amaamba simámakaimba pósa ímba kanaa'ó

arááíwáéntafesa puwí-ámpá'á wégowe. Maníko minámáán-ááímó paapé únka'a wení sama wérowana káfé'a Maníko wení ámútanko wenaúranka'o arupíse uwátinkáin-aaí paapé isaná póna wení ságoni fasi'aémbá óraa'a wéraiye. ¹⁰Káfé'a aú-aaí símaimo kááísamakain-aaí wéraisana íyáákarai-sagoni fasi'aémbá wéraimba póta séta Maníko Mósesembo siyáánkai-amaambo simámakain-sagoni fasi'aémbá sáwísamba iyésá súne. ¹¹Maníko Mósesembo simámakain-aaí wááu-aaín-ifo aú-aaí símaimo kááísamakain-aaí waé'wae'o índa óraa'-aaín-íye. Wááu-aaí simámakonka'a ságoni fasi'aémbá wérombanifo káfé'a waé'wae'a índa-aaí paapé isaná póna óraa-sama fasi'aémbá wéraiye.

¹²Minááí fasi'aén-ááí waé'wae'o índa-aaí ísaraunda póta ímba sáá'a isatá óraaka'a minááísá wésimatimune. ¹³Mósesemo uráintemba ímba miyásá wéune. Mósesé Ísareri-waasisafena séna kesóipa'o wérai-sama uwá'wimba awánaafo séna ampantasámbá óika'a káátaraiye. ¹⁴Ísareri-waasi táá'-aantemba ísésa tirunté'a marésa maé'ómba pósa káfé'o méraan-kwaasi Maníko símaimo kááísamakain-aaí aúfáífkemba toráumai ísésa minááígoní áwáuma ímba kawé'-úmai wéisaawe. Mósesemo óipa'o ampantasámbá káátamakowasa sámó ímbo awánaraantemba káfé'a Maníkón-aaí aúfáífimbo toráúsómba miwítí imáyáago fáikuraisana kumeu'á isasá pósa minááígoní áwáuma ímba awánamai kawé'á wéowe. Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawi Maníkón-aaí-aufai torausésa minááígoní áwáuma kawé'-úmai wéisaawe. ¹⁵Káfé'o méraan-Ísareri-waasiwara'a Maníkón-aaí Mósesemo agaimakáin-aaí toráúsómba miwítí imáyáago fáikuraisana kumeu'á isasá pósa minááígoní áwáuma ímba ísáafo ¹⁶Fasi'aénkó Ísu Káráísitimp'a'o tembá minkúméú'á tai'áínkakemba minááígoní áwáuma kawé'-úmai wéisaawe. ¹⁷Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'o súnda wení ámútankontafe'a súne. Fasi'aénkóní ámútanko tirumpimbó méraiwai sáwí-imayaagomo ta'ótokaímpinkemba faútinkáísasa kawé'-úmai méraawe. ¹⁸Ísareri-waasiti imáyáago ímbo kawé'-úmaimo ísaraantemba kentáásí imáyáago ímba miyá isanasá Fasi'aénkóní ságo kentáá sása wégasinkaiye. Fasi'aénkó Ísu Káráísitini ámútanko kentáásirumpimba ména wenkáání'a uwásinkenasa wení sama siménasa miyá úmae wéiyiye.

**Sawefímbó wímakaawanamo ááémo kará'wintemba
miyaráántáámó únda-aaí.**

4 ¹Maníko aruntá uwásinkenasa mindásafena kesí kísau máéro séna símakaisata wenááí simátimundasa ímba suwesaraín-íye séta wétuwaumpo ²wenááí simátíméndasafeta aúpá'ó tigeasáfésamo ombá sínaaemba uwáméta ímba karo'á simátiyuweta Maníkón-aaigomba waé'mai-aaí ímba simátiméta Maníkón-aúranka afora'á

érai'-aai simátimunasasa suwánésasa érai'-aai aantemba wésewe tirumpinkémbó síyantafeta Maníkón-aúranka'a miyásá súne. ³Ásé-aai afora'ó simátimundasa minááígóni áwáu ímbo isésamo ésa miwi Maníkóni némpa'a mésa puwí-ámpá'ó wégowin-owe. ⁴Waántáwanko marapá'ó káráwiyaiwai miwítí imáyáa kumeu'á uwátínkáísasa Ísu Káráísitin-aaisafesa ímba timankúnkúmba wéowe. Waántáwanko séna Káráísitin-aaigo sama kátínkáífo séna miwítí imáyáa kumeu'á uwátínkáísasa Káráísitini sama ímba wéawanaawe. Maníkómó méraintemba Káráísiti miyá isaná waántáwanko séna Káráísiti sama kátínkáífo séna miwítí imáyáa kumeu'á wéuwatinkaiye. ⁵Kesáá ímba óraa'-waasi úmpo Ísu Káráísitintafe'a kentáási óraakon-iyé síyantafeta wenáái kosimátimeta wení kísau-waasisa méraunda póta wétuwa'nai-une. ⁶Áwáura'a kumeu'á úwana Maníkó sama kaaó súwana sámó karáimba wemá sámó kásínkáíwaisaan-iyé. Ísu Káráísiti ói'-imayaa úndasa Maníkóni fí'oran-awaumo awánaandasafena sása wégasinkaiye.

⁷Kesáá ímba fasi'aréta ásé-aaisa ta'ótokaumpo sawefímbó wímakaawanamo ááemo kará'wintemba miyá éta ásé-aaisa ta'ótokaumne. Suwánésa minááígómó iyáákarai-fasi'aenkomba awánésa sésa ímba miwífínkémbán-ifo Maníkómpáké-fásí'áémbán-iyé síyantafeta ímba fasi'éta mifásí'áéntá ta'ótokaumne. ⁸Namuro-wáásímó tínkamiyantafesamo úkóntemba fí'o-fi'on-umbai-tantaako kentáá úkúraa isatá tu'ma'ó wéraimpinkenta mótuweta wégune. Tuwímbai-kanaa séta nóra sétaawa Maníkóni kísau wémaumno séta ímba ifátá tukáumne. ⁹Sáwíta uwásínkáámbanifo Maníkó ímba siyúwáísata méraumne. Sínkamomba ímba tai'ásuwaawata úwoisa súnaraumne. ¹⁰Ísumbo sáwí'o uwánkesamo tufúwanamo pukáin-ampata kúndasa pósa Ísu maé'mae'a isaná wení fasi'aémbá kentááffímbó wérain-aai wéisaawe. ¹¹Méraundasa aasiyaasi-kánáá séta Ísuni waási-i'a úndarakemba káféra sínkamiyata puwónaumno súndasa pósa kesáá méraundawini áwáuma Ísu póna kentáá súma tai'áínda-sufimba méraiye-aai wéisaawe. ¹²Ásé-aai simátimundasa sáwíta uwásínkesa sínkamiyata púwónnda-ampata kúndasa mindásafe'a ásé-aai isé'a aú'ia úmai méraan-ampa'a wégowe.

¹³Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
Maníkón-aaisafe'a simankúnkúmba
é'a pó'a wenáái wésimatimune

siyáintemba Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba éta wésimatimune.

¹⁴Fasi'aénkó Ísumba pukómpinkemba iyáfasinankaraiwai Ísunte'a kááísasinkenasa púwóndafinkenta iyáfasisinkenasa kentááwé kembiwíyé sí'maisa wenaúrankata sinkáíníye. ¹⁵Kísausa wémaundasa sáwíta uwásínkáámbanifo túwa'nai eta ímba ifátuwaunasasa fí'o-fi'on-kwaasi

Maníko úwoimo túwa'nai in-áái isésa sáwífa'nanka Maníkompá'a súwi símae iyésa wenáwí'a óraa'a úmae wéiyowe.

Maníkóni fasi'aénkátáámó méraunda-aai.

¹⁶Mináái imáyáa úndasa ímba suwesaraín-iyé séta ífátukaumne. Kentáá súma sáwí'a úmae íyísana Maníko kentáásí imáyáa aúta wéuwasinkaiye. ¹⁷Kentááfá'ó wérain-umbai-tantaatafeta séta kári'-umbai-tantaa'a wááu wéraiye súnanasa ánaaemba minúmbáífínkémhá fí'oran-kawe-tantaa'a íyáákaimba waé'wae'o índa-kawe-tantaa'a paápé íniye. ¹⁸Mindásafeta marapá'ó awánáúnda-tantaa'a ímba óraa'-imayaasa éta wíyómpa'o ímbo awánáúnda-tantaatafeta imáyáa úmae wéiyune. Awánáúnda-tantaa'a wááu-tantaa'an-ifo wíyómpa'a ímbo awánáúnda-tantaa'a waé'wae'a íniye. Mindásafeta umbai-tántáátáféta séta sáwísamban-iyé sune.

5 ¹Kentáásúma wááu-nankaanta isatá misúwawaa'warata marapátá méta maarán-áái sune. Maankwááú-námbá tawisínata Maníkomó wíyómpa'o úmakain-daumpata ménaumne. Mindámbá waási ímbo úmakaan-damban-ifo Maníko wení imáyáafinkemba úmakaimba waé'wae'o índa-namba mindá wíyómpa'o méraunda-suwawaa'an-iyé. ²Marapá'ó méraundasa óraa'-imayaa éta wíyómpa'o méraunda-suwawaata simínkwaesa séta ³maarán-áái ínta séta puwéta súwawaa'-iyainkaanta úmaisa méraumne ímba súmpo maarán-áái séta wíyómpa'o méraunda-suwawaata naankáántá ónaesa sune. ⁴Kentáá súma wááu-nankaamba isatá méraundasa umbai-tántáá'ó wéraintafeta óraa'-imayaa éta marapáké-súwawaataamo túwáanda-aai ímba séta wíyómpa'o méraunda-suwawaata máénda-aaisa sune. Miyásáámó ondá marapáké-súwawaakaanta faú'wínata maé'maeta ónaumne. ⁵Miyásáámó ondasáfénasa Maníko kentáá to'mayaa éna wení Ufaen-ámútámbá ai'marówana kentáásirumpimba kumbéraisata mindásafeta to'mayaa uwásínkarainta miyá íniyesa sune.

⁶Maníko wení ámútamba ai'marówana kentáásirumpinta kumbérintafeta kentáásí imáyáa fasi'ámaisa méraumne. Marapá'ó méraundasa Fasi'aénko Ísu Kárásitiyeta ímba wíyómpakaani'a úmaisa méraumne. ⁷Káféta marapá'ó méraundasa wenane'á ímba awánéta wenáásifeta simankúnkúmba éta ⁸kentáásí imáyáasa fasi'éta puwétaamo wíyómpa'o Fasi'aénko Ísu Kárásitiye'o métaara aamoí úsino. ⁹Maanká'ó méraundasaawe wíyómpa'o iméraandasaawe Maníkomó arááimo tainí'a ónae súndasa póna aamoisá uwásinkainiye. ¹⁰Seyaafá'nánkátá Ísu Kárásitin-aúranka'a méraananasa kesáámó méraundawini áwáusafena sísaí ena marapá'ó méraamba kawé'ó owí kawé'-méyámbá tiména sáwí'o owí sáwí-meyambo timínda póta wembó arááimo wétaini'a ónaesa sune.

Ísuwe kááísamaimo méraundasa aúí'a úmaisamo méraunda-aii.

¹¹Fasi'aénkó méraundawini áwáuma síesai índasafeta wentáféna sáá'a wéisata wempá'á tíwae séta waásisa wétafisune. Maníkó méraundawini áwáusa suwánaisa'a kembiwísé'o méraundawini áwáusa suwánaamba kawé'á wéiye sune. ¹²Kentáá súwí'a ímba maimaé wéiyumpo méraundawini áwáusafe'a aamoí íyantafeta méraundawini áwáusa wésimatimune. Aamoí é'a kentáásáfésamo sáwí-aaimo sen-kwáásí táái kanaa'á anondáá simátimiyantafeta méraundawini áwáusa wésimatimune. Minkwáásí paáká-túwawaa'-aantemba tuwánésa kawé'-wáásín-owe sésa tirumpin-ímáyáá ímba awáresa kawé'-wáásín-owe wésewe. ¹³Tuwímbai kentáásáfésa uwóí'a wéowe sewatá kanaán-iyé séta Maníkóntáféta imáyáa éta miyásá únasasa tuwímbai kentáásáfésa kawé'-ímáyááwárá'-wáásín-owe sewatá kanaán-iyé séta kembiwísáféta imáyáa éta miyásá wéune. ¹⁴Seyaafá'nánká sáwí'o ombá mimbéyámbá maésa púwófo séna Ísu Káráísiti mimbóráwígó kentáásáfénawe séna pukáimba póta Káráísiti arumbó símíwaini kísau aantenta wémaumne. ¹⁵Seyaafá'nánkátá sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafena Ísu Káráísiti pukáimba póta

kentáá sirááímo táínda-i'a ímba éta wembó arááímo táínda-i'a éta méraano. Miyámó ondasáfénasa kentáásáfénawe séna puwúwana Maníkó íyáfasinankaraiye.

¹⁶Ááema marapá'ó méraan-kwaasiti áwáuma arááíwaeta tuwímbaisafeta kawé'-wáásín-owe séta tuwímbaisafeta sáwí-waasin-owe siyáumpo káfé'a ímba miyásá séta ááema marapá'ó méraan-kwaasiti áwáuma arááíwakaunda Káráísitintafeta úwoi-waasin-iyé siyáundasa káfé'a ímba miyásá sune.

¹⁷Mindásafeta Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraundasa aúí'a úmaisá méta ááemo uráundanten-imayaa ímba éta káfé'a aú-imayaa úmaisá méraano.

¹⁸Maníkó miyá wéifo ááema Maníkóní namuro-wáásíyáámbá úmaisá méraawanansa Maníkó kesí waási-i'a íwae séna Ísu Káráísitimba ai'marówana kentáásáfénawe séna kumpuwúwana wení waási-i'a uwásinkenasa séna kesí waási-i'a íwae-aai kosimátíméro séna si'mákaisata minkísáúsá wémaumne.

¹⁹Minááígóní áwáuma maarán-iyé. Ísu Káráísiti seyaafá'-wáásísáfénasa imáyáa éna pukáimba mindásafena Maníkó imáyáa éna waásimo sáwí'o ombá ímba aafimbá wémaitinkaifo wení waási-i'a uwátinkena kentáásáfénawe séna kesí waási-i'a íwae-aai kosimátíméro séna si'mákaisata wésimatimune.

²⁰Kesáá Ísu Káráísitini aantá-waasisa únanasa simásímísata kembiwísá wésimatimune. Maníkó kembiwísáféna óraaka siyáísata siyáin-aaisa wésimatimune. Káráísiti pukáintafena Maníkóní namuro-wáásíyáámbá uráampinkemba wení waási-i'a wéuwatinkaifo wenáásisafe'a ewé seró.

²¹Ísu Káráísitimpimba sáwí'o í-áái ímba wérowana

Maníkó kesáámó sáwí'ó únda-aaí wembá ámakaiye. Káráísitiye'a kááísamai méta Maníkón-aúranka'a arupíse ondasáfénasa Maníkó miyá úwana Káráísiti kesáámó sáwí'ó únda-aaí maimaéna mindánankwara'a pukáimba póna Maníkó wení namuro-wáásíyááni'a uráundawi wení waási-l'a wéuwasinkaiye.

6 ¹Maníkóe'a taankarótamai méta kísau wémaeta óraaka simátíme séta Maníkó úwoi wétuwa'nai-ifo ímba úwoi mé'a wembó arááímo tainí'a oro súne. ²Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba Maníkómó siyáin-aaí agaimaréna séna

úwoi túwa'nai uráunda-kanaa kentáái
is'éa sáwí'ó urómpinkembo
tíkaunda-kanaa túwa'nai uráumne

Maníkó siyáíye agaimaréna siyáimba mindásafe'a isáaro. Káfé'a Maníkó úwoi túwa'nai in-kanaa éna sáwí'ó uráampinkemba tíyáín-kanaa ímbá pó'a ímba úwoi mé'a wembó arááímo tainí'a oro.

³Kentáásí kisaugomba awánésa sáwí-amba arááiwaéfo séta kawekísáú aantembo maúndasa pósa ímba érai'a sésa sáwí-kísau máewe wésewe. ⁴Seyaafá-kísáúmó maúndasafeta séta suwánésasa érai'a Maníkóní kísau-waasin-owe síwae séta minkísáú wémaeta méraumne. Umbai-tántáá'ó kentááfá'ó tisasamó sí'ó índa-i'ó uwásinkesasa sáwí'ó uwásínkáanta ímba ifátuweta fasi'ámaisa méraumne. ⁵Maníkóní kísausa maúndarakemba sínkambai ándáfa'ó mósinkesasaamo úkúresamo sáwí-aaí simásinkesa miyámó ontá óraa-kísau maéta nó'waamba ímba súsá waúnda úwoi kísau maéta sááímo taintá ímba ifátuwaunda fasi'ámaisa méraumne. ⁶Kentáásáfésa Maníkóní kísau-waasin-owe síyantafeta kawekísáú aantemba maéta kawel-ímáyáá éta faru úmaisá méta kawel'á uwátinkaunanasa Maníkóní Ufaen-ámútánkó keséta méraisata érai'a miwí-ímáyáá éta ⁷érai'-aaí simátimunanasá Maníkó fasi'aémbá símísata miyán-kísáú maéta Maníkón-aúranka'a arupíse úndasa mindá wenónkáámbá fafériyaunanasa sáwí-aaigo kentááfímbá ímba tísatá Maníkón-aúranka'a arupíse úndasa mindá paroiyáámbá uwásoketa umbai-tántáá'ó kempátáámó tintá wéiyakaumne. ⁸Tuwímbai kentáá súwí'a mósá marááwasa tuwímbai kentáá súwí'a símai sáwí'a owasá tuwímbai kawel-ááísá simásíméwasa tuwímbai sáwí-aaisa simásíméwasa érai'-aaimo simátimundasafesasa tuwímbai kentáásáfésa karo'á sewé sewasá ⁹tuwímbai kawel-úmai suwánésasa karo'á sésa úwoi-waasin-owe sewasá tuwímbai kentáásáfésamo puwónaesá owémó sembá ímba puwúndasa úwoisa súnaraumpo suwánaaro. Maníkó arupísesa uwásínkáimba ímba sínkamisata wépuwune. ¹⁰Sáwífa-tantaako kentáásirumba umbái wétasinkainta kentáásirunko kawel'á wéíye. Kesáá óntama ímbo makáundawisa éta Maníkón-aaí sáwífa'-waasisa

simátimunasasa kawel'-úmai méraawe. Óntaiyaiwai éta Maníkón-aa ta'ótokaundasafeta kawel'-úmaisa méraumne.

¹¹Kórinti-naopaken-kwaasi ísáaro. Ken-ímáyáá éta kentáásirumpinken-aa afora'á simátímakaundasa ¹²kembiwísáféta ímba kaoráúna'a kentáásáfé'a kaókaawe. ¹³Kesí iyámpóimo simátimundantenkaamba simátimumpo ken-ímáyáámó úndantemba kentáá-ímáyáá é'a kentirumpinkén-áái simásíméro.

Maníkóní naankaantáán-únemo siyáin-aaí.

¹⁴Ísáaro. Ó'ó tombá moórá óraa-purumakawara moórá káripurumakawara'a ímba fátoto úmai wégara'ofa awaiya-púrúmakarái tinuwarampimbá kará'umakaawasaraí ó'á wétoye. Miyámó ontembá kembiwí Maníkón-aaísafé'a timankúnkúmbo owiyé ímbo timankúnkúmbo owiyé ímba taankarotaré'a kísau máéro. Arupíse owisé Maníkón-aaí taráíyaawise ímba kanaa'á taankarotámai mésa kísau wémaewe. Sáwara kumeu'wará'á ímba mimbóráfímbá wéraiye. ¹⁵Ísu Karáísitiye waántáwankoe ímba mimbórá-ímáyáá óyasa Maníkón-aaísafesa timankúnkúmbo owiyé ímbo timankúnkúmbo owiyé ímba mimbórá-ímáyáá wéowe. ¹⁶Maníkóní naaúmpa'a waántá-waasi mimbóráfímbá ímba méranaawe. Maníkó fasi'aénkwáráwí kentáásirumpimba méraisata wení naankaantáán-úne. Mináásáféna naaófá'á Maníkón-aaí aúfáfímba agaimaréna séna Maníkó séna kesí waásise mé'a miwífímbá wéne'a miwítí Maníkó onasá kesí waási-i'a ónááwe Maníkó siyáíye. ¹⁷Mindásafena Fasi'aénkó séna úwoi-waasifinkemba tiyuwé'a moórá-aempa'a mé'a sáwí-awaugomba tínaaemba uwátimiya'a tíke'a ¹⁸kentifo-í'a ona'á kesáánintone kesiyáámúntoni'a ónááwe.

Fasi'aénkó seyaafá-fásí'áémbó tokáiwai siyáíye agaimaréna siyáíye.

7 ¹Kesí waási ísáaro. Maníkó kentáásáféna ímáya éna mináái símai kááísamakaintafeta kesúrake-sawi-tantaale kentáási ímáyaafinke-sawi-tantaale sínaaemba uwámeta kawel'-úmaisa méta Maníkón-aúranka'la sáa'la isatá Maníkóndé-í'a éta kawel'-aantenta éta miyásá onó.

Póron-arunko aamoimó uráin-aaí.

²Kentáásáfé'a ímba kaórémba kentáá-ímáyáá úwoin-oro. Ímba sáwí'a uwátinkaawanasasa sáwí-amba arááiwakaawe. Ímba karo'á simátinketa miwítí óntasa mémaiyaumne. ³Minááímó simátimunda ímba aafímbá maitinké'a sune. Ken-ímáyáámó úndasa simátimeta aneka'á miyásá úne séta úwoimo méraundasa ken-ímáyáá éta púwóna-kanaa tínda úwoi ken-ímáyáásá ónaumne. ⁴Érai'a kawel'-úmai méraawe óraaka sé'a kentúwí'a

mósá wémaraumne. Óraa'-umbai-tantaa'a kentááfá'ó timbá mindásafe'a ímba imáyáa é'a ken-ímáyáá únana kentááigo fasi'ásínkáísana sirunkó áfááraumai aamoí wéiye.

⁵Tóroasi-naopa'a tuwéta Máséndóniyaa-marafa'o tamaéwánda ímba kawé-kánáá úwata méraawanasasa seyaafá'-náópimpa'a kaentónáántón-ésa aaisambá suwaná kentáási kisausafena kentáásirunko umbaí tówana ⁶Maníkó tirunkó umbaimó tain-kwáási tiráfayaiwai wesá siráfaindasafena Táításimba ai'marówana kembiwí tiyuwéna kentááfá'á téna ⁷mafafá'ó túntafeta aamoí éta kembiwísé'ó maún-kawé'-aai simásimuntafetaawara'a aamoí ówánanasa kembiwí kentáa suwánánaemo siyáamba tasimásimenasa sáwí'ó uráantafenamo kentirunkó umbaimó taráimba tasimásimenasa kentáfésamo karo'-ááímó sen-kwáási táai anondáá simátímakaamba tasimásimenasa miyán-ááísómbó tasimásimuwata isááwánanasa kentáásirunko aamoí uráiyé.

⁸Aúfái agai-timé'a óraaka sé'a aneka'á ímba miyán-oro siyáunda mináúfái toráúsúwana kárika'a kentirunkó umbaí tówa'a mináái isé'a mináúfái agaiyáundasafena sirumbá uwátinke'a káfé'a sirunkó ímba umbaí téna ⁹kawé'á wéiye. Kentirunkó umbaí tóntafe'a ímba aamoí é'a kentirunkó umbaí tówa'a sáwí'ó ombó tínaaembo uwámakaantafe'a aamoí úne. Sáwí'ó ontáféna tirunkó umbaí táino Maníkó wésiye. Mindásafe'a mináúfái agai-tímakaunda ímba sáwí'a uwátínkaraumne. ¹⁰Maníkó tirumbá umbaí tátínkáíwai sáwí'ó ombá tínaaemba uwáméwana sáwí'ó úmaimo méraampinkemba Maníkó tiyéna kawepá'á mówétinkaisana mindásafena tirunkó ímba sáwí'a wéifo marapá'-wáási Maníkóntáfésa ímba imáyáamo owí tirunkó umbaí tainká'á sáwí'ó ombá ímba tínaaemba uwámesa úwoi sáwí'a ésa Maníkóní némpa'a maé'mae'a ónááwe. ¹¹Sáwí'ó uráantafena Maníkó kentirumbá umbaí tátínkaraimba pó'a kawé'ó uráamba imáyáan-oro. Kembiwífínkémbá moóráwigo sáwí'ó uráimba ímba óraaka simánke'a tímakaunda-aufai isé'a sé'a arupise uwátinketa kawé'-ámbá arááiwáéno sé'a sáwí'ó uráantafe'a tigeasáfé é'a sáwí-meyambo kentópa'ó tündasafe'a táátafe é'a sé'a arupise uwátínkáanana Póromo ménamo éna súwa'nai íniye sé'a sáwí'ó uráiwaimba ááéma sáwí-meyamba amé'a kembiwífínké-sáwí-ímáyáá arupise uwátinke'a miyámó uráamba tai'áraiye-aai ísaraumne.

¹²Mináúfái agai-tímakaunda sáwí'ó uráin-kwaasigontafe'a ímba aifa'á imáyáa é'a sáwí'ó uwánkarain-ininkontafe'a ímba aifa'á imáyáa é'a miyá uráumpo Maníkón-aúranka'a kentáásáfé'á óraa'-imayaa é'a kentáásáfé'a sé'a miwísáféta óraa'-imayaasa úne sénááwe sé'a mináúfái agai-tímakaumne. ¹³Mináúfáímó tímakaundantembo uráamba kentáási imáyáa kawé'á uwásínkaraawe.

Táitásimba ai'marááwánanasa kempá'á koména wenarunkó umbai tówana túwa'nai úwa'a kawé'á uwaná aamoí éna wenarunkó kawé'á úwana kentááfá'á téna tasimásimuwata iséta mindásafetaawara'a aamoisá úne. ¹⁴Ááéma Táitásin-aúranka'a kentúma maimaé iyáunana simátímakaunda-ai érai'-aaimo siyáundantemba Táitásimbo kentááimo simámakaunda-ai érai'-an-iyé. Táitási kembiwísé'a koména kemó kentááimo simámakaunda-aaisafena érai'-aai siyáiyé siyáimba mindásafe'a ímba sigaesáfé'a úne. ¹⁵Táitási kembiwísé'a komérowa'a wentáfé'a aamoí é'a táátafe'a é'a tinekembá tata'á é'a wenáái isé'a miyá uwaná mindásafena Táitási imáyáa éna arumbá wétimiye. ¹⁶Kembiwísáfé sé'a seyaafá-kísáúmó ésa kawé'á ónááwe súnana sirunkó kawé'á wéiye.

Fasi'aénkóni waásimo túwa'nai uráan-ai.

8 ¹Kesí waásisono. Máséndóniyaa-marafa'o naaó'-nao'o méraawi Maníkóni waási wemó túwa'nai in-ai simátimenaumpo ísáaro. ²Óraa'-umbai-tantaa'a miwífá'á téna tafisisasá ímba ifátuwesa Maníkóntáféna tirunkó kawé'á úmae íyísasa miwí kesáfésa óntaiyain-kwaasi méraantafesa ímba imáyáamo ombá Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóni waási méraawisafesa imáyáa ésa kári'-ontamo makáampinkemba sáwífa-tantaa'a túwaandu úmai túwa'nai uráawe. ³Érai'-aai simátimune. Miwí sésa maarán-tántáá'á kanaa'á timénaumpo fí'omba túwaandu úmai timénae sésa miwítí imáyáafinkemba miyá ésa sáwífa'a tímakaawe. ⁴Kentáásáfésa óraaka símae iyésa sésa Yúndiyaa-marafa'o Fasi'aénkóni waási méraawi timénae sétaamo únda aamoí úne siyáawe. ⁵Imáyáa aantembo únda-tantaa'-aantemba ímba tímakaafo fí'o-fi'on-tantaakwara'a tímésa aifa'á Fasi'aénkóntáfésa sésa ení waási-i'a éta ení kísausa wémaumne siyésa Maníkón-imáyááfínkémbá kentáásáfésa sésa Maníkóni kísau simásimiyata kembiwísé'a méraano sésa ⁶maanká'á Máséndóniyaa-marafa'o méraawi miyán-áái siyáamba póta Táitásimba simáméta séta Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóni waási túwa'nai íyan-kisau Kórinti-naopa'a ko-ómbare tauweré kuré túwa'nai inasá túwaandu íyana tai'áino Táitásimba simámakaumne. ⁷Fí'o-fi'on-kisau kawé'-úmai maé'a Maníkón-aaisafe'a fasi'ámai timankúnkúmba é'a wenáái kawé'-úmai simátimé'a wenááigoni áwáuma kawé'-úmai isé'a aaweyáá é'a túwa'nai e'a kentirumbá simé'a miyámó on-kwáásí ontáféta simátimé séta Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóni waásimo méraawi túwa'nai iyamba kawé'-úmai timénááwe sune.

⁸Maanká'á Máséndóniyaa-marafakewi Yúndiyaa-marafa'a Fasi'aénkóni waásimo méraawisafesa imáyáa ésa kawé'-úmai tímakaan-ai tíménda miyán-oro ímba sumpo timénáá ina timénááo sé'a kentirunkómbá tísai

úmai isáúmne. ⁹Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisiti úwoi túwa'nai imbá ísaraawe. Wíyómpa'a fí'oran-kawe'a úmai ména kembiwísáféna imáyáa éna wíyómpa'a tuwéna kawe'-úmaimo méraiyantafena úwoi-waasiyaan-úmai marapá'á kumbaé'éimbaniye.

¹⁰Kesi imáyáafinkemba sumpo ísáaro. Ááema Maníkóni waásifinkemba kembiwí aifa sé'a túwaandu úmai timénae sé'a ómbare'a moórá-aatai maisukáafo káfé'a minkísáú tai'ásuwaaro. ¹¹Ááema aamoí é'a to'mayaa é'a káfé'a miyá é'a sáwífa-tantaa'o makéwi sáwífa'a maráiyasa kári'o makéwi miyáumai maráiyasa miyá íyana tai'áino. ¹²Sáwífa-tantaa'o máréne kári'o máréne Maníkó tuwánáinifo timénaemo síyan-tantaa'a sáwífa-tantaapinkemba sáwífa'a maré'a káripinkemba kári'a maré'o timíyamba Maníkó awánéna kanaán-íye síníye.

¹³Túwa'nai iyamba ímba seyaafá'ó túwémba kesáfé'a wémare'a oro. ¹⁴Énifo káfé'a makáan-tantaa'o wéraintafe'a mimpínkémbá timé'a ánaaembo ímbo makémba miwí kembá túwa'nai íya'a awaiyarí'a ónááwe. ¹⁵Miyáumai naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna moórá-tonkon-awi'a máana mintóntáféna séna
tóntáféna séna sáwífa'a tú'maimo nowí tímú'a fówasa ímba ará'a
márówasa kári'a tú'maimo nowí tímú'a fówana ímba táai taráíye
agaimaréna siyáíye. Miyáumai káfé'o makén-tantaatafe'a
mimpínkémbá timé'a ánaaembo ímbo maráiyamba miwí kembá túwa'nai
ónááwe.

Táitási Kórinti-naopa'o kuráin-aai.

¹⁶Maníkó Táitásimba imáyáa ámísana kemó túwa'nai úndantemba wewará'á túwa'nai ónae sisatá mindásafe'a Maníkömpá'á súwi sune. ¹⁷Táitásimba simámeta séta kotúwa'nai inasá Yúndiyaa-marafaken-kwaasimo túwa'nai íyantafesa tuwímbai-tantaa'a túwaandu úmai maránááwe súndasafenasa aamoí éna wení imáyáafinkenkwara'a séna aneka'á miwísé'a koménaumne Táitási siyáíye. ¹⁸Táitásimbo ai'maráandara'a moórá-waasiwara'a ai'maráanana wesé'a wíníye. Wemá ásé-aai simátíma'mae nísasa naaó'-naokemba Fasi'aénkóni waási wenáwí'o mósá márááwi wemá Táitásiye'a wíníye. ¹⁹Fasi'aénkóni waási naaó'-naokemba wembá íyáfasinankesa sésa esé'a minkísáú mauwó sewaná keséta wénena túwa'nai únda-kisausa máisasa kentáásí kisaugomba awánésa sésa tómbá ímbo makáan-kwaasi túwa'nai owe sésa Fasi'aénkón-áwí'a mósá wémaraawe.

²⁰Minkísáúmó maúndasa sáwí'an-owe sefó séta ²¹Fasi'aénkón-áuranka'e waási túranka'e minkísáú kawe'á ónae séta naaó'-nao'a wéneta

túwaandu úmáráán-ontantomba maimaéta ímbo makáan-kwaasimo túwa'nai ondasáféta úne.

²²Minkáé'nárimo ti'maráandarata moóráwígonkwara'a ai'maráanana wéna kaumbosé kóinda wembá sáwífa-kanaa áisai úmai awánánae súndasa túwa'nai in-kwáásígó isatá awánaraumne. Kembiwí kawé'ó on-áái iséna póna kotúwa'nai ónae siyáíye. ²³Táitásin-aai súnda kesé'a taankarotámai ména túwa'nai índasafena kesé'a kísau wémaíye. Wesé'ó wíyan-kwaasi-taaimo súnda minkísáú maíyantafesa naaó'-naokemba Fasi'aénkóní waási kerái iyáfasintinkaraayasaraí Ísu Káráisitín-awí'a mósá wémaraaye. ²⁴Mindárau kempá'á koméraiya'a tirumbá tíméro. Kentúmo maimaé iyúndasafesamo sésa érai'a kawé'-úmai méraawe sésa ánaaemba naaó'-nao'a Fasi'aénkóní waási kosimátíma'mae níyasa kentáái isánááwe.

Fasi'aénkóní waási túwa'nai ónaemo siyáan-aai.

9 ¹Tuwímbai-tantaa'ó túwaandu úmáimo Yúndiyaa-marafa'ó Fasi'aénkóní waásimo timíyan-aai é'ó ísaraantafe'a maanáúfáíffímbá ímba ayáátááka'a simátimenaumne. ²Túwa'nai ónaemo siyáan-aai ísaraumne. Máséndóniyaa-marafaken-kwaasi kentááimo simátimewanda kentúma maimaé iyé'a kembiwísé sé'a Ákáyaa-marafaken-kwaasi minkísáú wéto'mayaan-esa moórá-aatai maisukáawe séwánasa isésa sésa kesááwárá'á túwa'nai ónae sésa tuwímbai-tantaa'a túwaandu uráawe. ³Kentúma maimaé iyéta séta minkísáú to'mayaa úmakaawesa súnda-aai úwoi-aain-íye sefó séta kaumboráú ti'maráanasas kempá'á kónááwe. Kemó siyáundantemba to'mayaa úmaraiyantafeta minkáúmbóráú ti'maráanasasa kotúwa'nai ónááwe. ⁴Ánaaemba kempá'á konasá Máséndóniyaa-marafakembo tuwímbai kesé'ó wésamo ésa ímbo to'mayaa úmakembo kotuwánaiyamba tigaesáfé'a íya'a to'mayaa úmakaawemo siyáunda-aaisafe'a sigaesáfé'a ónaumne. ⁵Mindásafe'a imáyáa é'a mindárausafe'a óraaka simátíme sé'a kemó ímbo kuráandara'a miwífá'á koméwasa símáimo fasi'ámakaantemba tuwímbai-tantaa'a túwaandu úmáráaro simátímakaumne. Ánaaemba kempá'á kona'á kentí imáyáafinkembo túwaandu úmárémba úwoi maisiménááfo ímba tísai ónaumne.

⁶Maarán-áái imáyáan-oro. Kísau mo mbá moórá kári-kisau úmakesa kári-tomba fáká'-naawasá moórá óraa-kisau úmakesa óraa-tomba wéfaka'-naawe. Miyáumaimo tímémba ánaaemba miyáráán-úmai maenááwe. ⁷Miyáumai moórá-mora-waasimo timíyan-tantaatafe'a imáyáa uré'a miyáumai tíméro. Ímba tíménae-imayaa é'a tíméfainifo. Óraa'-aaimo simásímakaine sé'a tíméfainifo. Imáyáa úmai kawé'-

uré'a tíméro. Timíyantafesamo aamoimó íyawi miwí Maníkó aamoí uwátínkáifo timíyantafe'a aamoín-oro. ⁸Maníkó kanaa'á áfááraumai kawé'ó uwátínkáimba seyaafá-tántáátáfé'a kawé'-úmai mé'a fí'o-fi'on-kawe-kisau maíyantafena Maníkó áfááraumai kawé'á uwátínkáifo miyán-káwé-kísáú kanaa'á maenááwe. ⁹Mindásafena naaófá'á Maníkón-ai aúfáifimba agaimaréna séna
 ímbo makáawi túwa'nai esamo tímatuwaawi
 miwítí kawé-kísáú waé'wae'a íníye
 agaimaréna siyáíye.

¹⁰Maníkó seyaafá'-ánáúntúmbá tímísasa maiyésa wégisau-fuwandaawe. Maníkó minánáúntúnkómbá óraa'a úmáráisasa wéfaka'-naawe. Miyáumai Maníkó kawé'á uwátinkaina'a túwa'nai íyana mimpínkémbá kawé-kísáú óraa'a paápé íníye. ¹¹Maníkó kawé'á uwátinkaina'a aasiyaasí kanaa'á túwa'nai íyasa simíyataamo tíménda-tantaatafesa Maníkémpá'á súwi sénááwe. ¹²Miyáumaimo túwa'nai íyamba Fasi'aénkóní waási ímbo makáawi túwa'nai íyana sáwífa'-waasi tirunkó kawé'á ínasa Maníkémpá'á súwi símae iyónááwe. ¹³Kembiwísáfésa sésa Ísu Káráisitín-aaisafesa érai'e sésa fasi'ámai imáyáa ésa pósa súwa'nai uráawe sésa Maníkón-áwí'a mósá marésa miwíyé seyaafá'-wáásíyé úwoi timíyantafesa Maníkón-áwí'a mósá marésa ¹⁴Maníkémpá'á kembiwí óraa'o túwa'nai intáfésa kembiwísáfésa imáyáa ésa túwa'nai esa Maníkémpá'á inai sénááwe. ¹⁵Maníkó seyaafá'-wáásísá fí'oran-kawé'a uwásínkáísata póta wenáwíta mósá wémaraumne.

Póro wení kúsasafenamo simátímakain-ai.

10 ¹Kempínkémbá tuwímbai kentáfésa sésa Póro keséta taména faru úmai aai siyáifo némpa'o méraínka'a fasi'aén-áái simásímíye wésewe. Ísu Káráisiti marapá'ó méronka'a faru úmai ména ímbo aaisambó siyáintafo'á imáyáa é'a óraaka simátimune. ²Kempá'ó kondá ímbo óraaka sénae sumpo imáyáa é'a kempínkémbá tuwímbai kentáásáfésa karo'á sésa marará'-wáásítí áwáuma wéaraaiwaewemo sentáfé'a óraaka simátimenaumpo káráwiyoro. ³Marapá'ó méraundasa namuro-wáásí iyáákanae sésamo tíyáántemba ímbo miyá éta marapá-sáwí-tántáál'á iyáákanae séta Maníkóní kúsasa wémaumne. ⁴Taané paroiyé úmakesamo tiyé'a iyáákanae sésamo ontémbá ímbo miyá éta Maníkó fasi'aémbá símakaisata fí'o-fi'o-sawi-fasi'aenta wéiyaakaumne. ⁵Kentáá sááisafesa karo'-ááiyémó sewí tááigomba kesááigosa wéiyaakaiye. Tuwímbai miwí túwí'a mósá marésa Maníkón-ai isáafo sésa símai aambá fáí'maraawata aambó fáí'maraan-ai iyááketa kentáási imáyáago Ísu Káráisitín-ai isáínkwae símaeta wéiyune. ⁶Kentáá sáái isáíwae séta timu'maréta mérauna'a miyá íyata tuwánéta kentáá sáái ímbo isááwi sáwí-meyamba tíménaumne.

⁷Kembiwímó méraawini áwáuma imáyáan-oro. Kempínkémbá tuwímbai sésa érai'a Ísu Káráisitini waásisa úne sentembá kesááwará'á Ísu Káráisitini waásisa úmpo mindásafe'a imáyáan-oro. ⁸Maníkó fasi'aémbá siménasa kembiwí ímba sáwíta uwátinkanaumpo kentí imáyáa fasi'átínkáandasafenasa mifási'áéntá símakaiye. Mifási'áémbó símakaimbo simátíma'mae iyúnda-aai mindá érai'-aai isatá póta mifási'áémbó símakaimbo simátíma'mae iyúndasa mindásafeta ímba sigasáféta úne. ⁹Aúfáímo agai-timúnda ímba maarán-ímáyáá é'a inkáísóro sénasa maanúfái agaimái símiye sefó-ímáyáá é'a agáúmne. ¹⁰Tuwímbai kentáfésa sésa aúfáífimba fasi'aén-áái simásimenasa ááéma keséta taména aamoisaén-kwáásí ména úwoi-aaisa simásímakaiye sewí ¹¹miwí maarán-áái imáyáan-oro. Némpe'a méraunda póta aúfáífimbo simátimunda-aai kempá'ó wéta mimbórá-áái póta kosimátimenaumne.

¹²Kentáfésa miyán-ááímó sewí miwí túwí'a mósá marésa óraa'-waasisa úne sewatá ímba mimbórá-wáásiyáántá éta miwímó méraawini áwáuma awánéta kesáá méraundawini áwáusa ímba tuwinéta séta kawe'-úmais méraumne. Sáwí'a úmais méraumne séta ínta tuwinánaumne. Miwí moórá-mora-waasimo méraawini áwáu tuwánésa miwítí imáyáafinkemba sésa méraundawini áwáusa kawe'an-ye wésewe. Miyámó ombá sáwí-imayaafinkemba wéowe. ¹³Kembiwífímbá Maníkómó símakainda-kisau-aai sénaumpo ímbo símakainda-aai ínta sénaumne. ¹⁴Kembiwímó méraapa'a Maníkó ímba aambá faiyéna úwoi kesáái kosimátíméro simásímakaisata úwoisa Ísu Káráisitini áse'-aai kosimátímakaumne. Miyámó uráunda Maníkó ímba aambá fáíkaisata úwoisa kosimátímakaumne. ¹⁵Maníkómó aambó fáísinkarain-kisausafeta fí'on-kwaasimo maiyáan-kisausafeta kesáá maiyáumne ímba séta kentáá sús maimaé iyúne. Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmba é'o fasi'ámai imáyáamo úmae iyíyamba timu'maréta méraumpo miyámó íyata áfááraumaisa túwa'nai ónaumne. ¹⁶Miyámó íyata kanaám-póta tiyuwéta fí'o-fi'om-barafa'a Ísu Káráisitín-aai simátíma'maeta nónaumne. Fí'owimo Ísu Káráisitín-aaimo simátímaken-aempa'a ímba kométa karo séta kesáá simátímakaumne séta kentáá sús maimaé iyónaumne.

¹⁷Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
miwítí kísausafesa ímba túwí'o mósá maráiyamba Fasi'aénkóní
kísausafesa
wenáwí'a mósá máráaro

agaimaréna siyáiyé. ¹⁸Waási kesáfésa kawe'-wáásí únemo sembá Maníkón-aúranka'a ímba kawe'-wáásín-oyo Fasi'aénkó kawe'-wáásín-owemo siwái mindá Maníkón-aúranka'a kawe'-wáásín-owe.

Karo'-áántá-wáási táái.

11 ¹Kesúma maimaé iyé'a kári'-aaimo sendá ímba aambá fáísinkaiya'a úwoi senó. ²Kembiwí

sáwí-amba arááíwáéfo sénamo Maníkó káráwiyaintemba miyáumai kenká'á káráwiyaumne. Kawe'-ináá'árúmó moórá-waasionka'o símaráantemba miyáumai kembá tí'mae'a Ísu Káráisitimpa'a mátínkáana'a wesé'a ménaawe súne. ³Naaófá'á iyaankafayaankó moórá-ininkon-awi'a Ífimba karo'á simánkowana mináásáféna érai'e siyáiyé. Miyáumai tuwímbai kentí imáyáa sáwí'a uwátinkaiya'a Ísu Káráisitintafe'a fasi'ámai imáyáamo ombá ifátúwááfaiye sé'a mindásafe'a óraa'-imayaa úne. ⁴Ááéma afora'á Ísu Káráisitin-ai kosimátimewana'a ísówana Maníkóni ámútanko kesé'a mérowasa tuwímbai kempá'á wésa Ísu Káráisitin-aaignomba kaentaén-áái simátimesa Maníkóni ámútankontafesa karo'-áái simátímúwa'a aamoí é'a minámbá arááíwaenae siyáawe.

⁵Minkwáásísáfé'a karo sé'a Maníkóni aantá-waasi pósa óraa'-waasin-owe sembánifo minkwáási kembá ímba íyáákaraawe. ⁶Aaimó wésimatimunanamó sóiko umbaimó wétaimba mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo Maníkón-aaigoni áwáuma kawe'-úmai ísaraunda mindá óraa-tantaa'an-iyé. Sáwífa-kanaa érai'-aai seyaafá simátimewana'a ísaraawe.

⁷Maníkón-aaimo simátimewanda méyámbá ímba maiyé'a simátímakaumne. Miyámó ówánda kentúwí'a maimaé iyé'a kesúwí'a sáwísankaamba uráumne. Miyámó uráundasafe'a kentáfé sáwí'a uráiyé sumbánifo ímba sáwí'a uráumne. ⁸Kempímbá Maníkóni kísau maéwánda Maníkóni waási fí'o-fl'on-daopakewi súwa'nai esa tuwímbai-tantaa'a símúwa'a kempímbá kísau maiyáumne. Miwí sésa ánaemba kentáa simíníye ímba sunkákémbá úwoi miwí tuwímbai-tantaa'a símúwa'a kembiwífímbá kísau maiyáumne. ⁹Kesé'o komaéwánda kesí óntamba tai'ówa'a súwa'nai oró ímba séwánda méraawanasa Máséndóniyaa-marafakemba tuwímbai Maníkóni waási tésa ímbo makáawanda-tantaa'a másúwa'nai uráawe. Minká'ó uráudantemba ánaemba miyámó ondá umbai-tántáá'á timúnafo sé'a súwa'nai oró ímba sénaumne. ¹⁰Ísu Káráisitini érai'-aaimo simátimundawi úndantemba Maníkón-ai simátímakaundarakemba kembiwí Ákáyaa-marafaken-kwaasifinkemba óntamba ímba maiyáumne-ai símae íyónasa mináásáfésa karo'-ááín-iyé ímba sénááwe. ¹¹Miyámó únda sirumbá timú ína wétimuno. Sirumbá é'o timúnda Maníkó wésuwanaíye.

¹²Maníkóni aantá-waasi owémó kemó sen-kwáási miwí túma maimaé iyésa sésa Póromo Maníkóni kísau maénamo kempákémbó óntambo máintemba miyásá úne sefó sé'a kempákémbá óntamba ímba maé'a miyá ónaumne. ¹³Miwí mérowana Maníkó kesí aantá-waasin-owe ímba séna ti'mákaiye. Ísu Káráisitini kísau-waasisa úne karo'á sésa wení kísau máúmne wésewe. ¹⁴Miyán-kísáúmó máemba ímba sáá'a wéíye.

Waántáwanko wíyómpakemba Maníkóní kísau-waasigoni sáraamba wéiye. ¹⁵Wení kísau-waasi wemó intembá ésa arupíse-waasiyaamba ésa waé'mai karo'á wésewe. Mindásafena ímba sáá'a wéifo kembiwí ímba táá'a íno. Miwítí sáwí-kisaurakemba sáwí-meyamba maénááwe.

Ísuni kisaumo maúndarakemba umbai-tántáá'á kempímbó tiyáin-aii.

¹⁶Maarán-áái aneka'ó súnda kentáfé'a sáwí-imayaawara'-waasi iyé-áái ímba seró. Énifo miyámó sé'ó é'a ímba a'áo sé'a siyuwáiya'a kárika'a kesúma maimaé iyóno. ¹⁷Kesúmo maimaé iyúnda Fasi'aénkó siyáintemba ímba é'a sáwí-imayaafinkeni'a úne. ¹⁸Sáwífa'-waasi marapákén-tántáátáfésa imáyáa ésa miwí túma maimaé wéiyofó kewará'á kesú maimaé iyónaumne. ¹⁹Kembiwí kesáfé'a karo sé'a kawe'-ímáyááwára'-wáásísá únemo sembá sáwí-imayaawara'-waasisafe'a kanaán-íye sé'a aamoí wéowe. ²⁰Tuwímbai kesé'a komésa kentí imáyáa tafisewa'á sentembá owasá kentí óntamba karo'á simátinkesa wénesa kentúwí'a símai sáwí'a ésa sáwí-aii simátinkesa miyámó ombá ímba a'áo sembá kanaán-íye wésewe. ²¹Sáwí'o uwátínkáántemba kesé'a kométa kesáá ímba kanaa'á miyásá uwátínkaraumpo sirunkó sáwí'a isa'á mináái sune.

Tuwímbai miwí túmo maimaé iyóntemba ímba sáá'a ína'a miyáumai kesú maimaé iyónaumne. Miyámó ondá sáwí-imayaawara'-waasiyaamba ónaumne. ²²Miwí túmo maimaé iyówi sésa Ípúru-aafinkemba sune sewa'á kewará'á minááíffnkémbó súndawi úne. Miwí sésa Ísarerin-andafaken-kwaasi úne sewa'á kewará'á minándáfákén-kwáásí úne. Miwí sésa Émbaramun-aísaafitantambo uráundawi úne sewa'á kewará'á miyáumai wenaísaafitantambo uráundawi úne. ²³Miwí sésa Ísu Káráísitini kísau-waasi úne sewa'á kewará'á miyáumai Ísu Káráísitini kísau-waasi é'a miwí wéiyaakaumne. Miyán-ááímó súnda sáwí-imayaawarawiyaamba sune-imayaa é'a Ísu Káráísitini kísau wémaunda óraa-kísau wémae'a miwítí kísau wéiyaakaumne. Maníkón-aaímo simátimundarakemba ándáfa'o sínkáamba sáwífa'-i'an-ífo miwímó ándáfa'o tínkáamba ímba sáwífa'-an-íye. Sáwífa'-i'a sínkááwa'a púwóraantambo úndanífo úwoi súnaraumne. Miyán-tántáá'á kempá'á sáwífa'-i'a tiyáífo miwífá'á ímba sáwífa'-i'a tiyáíye. ²⁴Ísu Káráísitini kisaumo maúndarakemba Yúndaa-waasi séfataase-ika'a áwíyandasambo súwiyonku'-nomba sáwífa'-i'a 39-i'a súwiyonku'-naraawe. ²⁵Ísu Káráísitini kisaumo maúndarakemba Rómu-kamani-waasi kaumbo-íká'á kunánaantamba sínkankaawe. Moórá-kanaa kentáfésa puwínkwae sésa óntantamba sínkamuwa'a marapá'á tanaa-farúumne. Kaumbo-íká'á nompín-táómpimba nówánana mindómpín-táómba kúwáferombanífo kemá úwoi súnaraumne. Moórá-ika'a miyáumai nompín-táómba kúwáferowa'a mindómpímbá ayáátááka'a moórá-

no'waane moórá-waawaiye mé'a ímbo puwówánda úwoi méraumne. ²⁶Ísu Káráisitini kisaumo maúnda fí'o-fi'om-barafa'o núnda piri'-nónkó maé'máeraantamba isa'á aampa'á umén-kwáásí sínkamoraantamba owa'á kesí waási Yúnda-waasi sínkamoraantamba owa'á fí'onkaa-waasiwara'a miyá owa'á fí'o-fi'on-oraa'-naopimpa'a núnasa sínkamoraantamba owa'á aampa'á fí'on-daopare'o kúnda sínkamoraantamba owa'á óraa'-nomp'a'ó táómpimbo núnda sínkamoraantamba owa'á tuwímbai kentáfésa karo'á sésa ení waási úne sésa sínkamoraantamba owa'á miyámó ombá úwoi súnaraumne. ²⁷Ísu Káráisitini kisaumo maúnda óraa-kisaumo maúnda suwesaraí isa'á minkísáú wémae'a sáwífa'-no'waamba ímba sún-kwaé'a Ísu Káráisitini kísau wémae'a sáwífa'-i'a sááimo taimbá noné tón-íyaine mé'a sáwífa'-i'a táwi'a síyáísa'a sáwí-unankwatoi uré'a méraunana ²⁸ímba miyán-úmbái-tántáák'-aantembanifo fí'o-fi'on-daopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaunda-umbai-tantaako kemp'á aasiyaasí wétiye. ²⁹Fasi'aénkóní waásifinkembo tuwímbai ímbo fasi'ámaimo arááíwáémba sirumbá uwátinkaunana minúmbái-tántáákó kemp'á wétiye. Kawe'-ámbó arááíwáéwanamo moóráwigo tafisisasamó sáwí'o ombá sirumbá uwátinkaunana minúmbái-tántáákó kemp'á wétiye.

³⁰Ímba moórá-amba wéraiifo kesúmo maimaé iyúnda tuwímbai-tantaa'a kemp'á tisasá suwánésa sésa aamoisaén-kwáásín-iyé sen-ááímó simátíménda ísáaro. ³¹Maníkó kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-afowan-awi'a mósá ma'maé iyónaumne. Simátimunda-aai ímba karo'-ááín-ifo Maníkó ísaraiye. Tuwímbai-tantaa'a kemp'á tisasá suwánésa sésa aamoisaén-kwáásín-iyé sen-ááímó simátíménda ísáaro. ³²Moórá-oraa'-nao'-awi'a Támásikasifa'a méraawanana káráwiyowin-awi'a Árétsí wení kísau-waasi óraa'-waasigo kentáféna simátiména séna áí'mae'a ándáfa'a móauwaaro súwasa mindáókoni sí'-óntará'á káráwiyowasa ³³tuwímbai súwa'nai esa kunánáan-unampimba fáítumai sí'-afaapimba máápa'a túsúsinkesa ándára'a ta'ótokowa kuméme'a marará'á kumówánasa siyúwówa'a kóuraumne.

Fasi'aénkó kaainkáán-úmaimo aráásímakain-aai.

12 ¹Kesúmo maimaé iyúnda miyán-ááígó ímba kentáá súwa'nai ínifo kentáfé'a Maníkóní aantá-waasin-iyé síyantafe'a kemp'á ó tiyáin-tantaakon-aaimo simátíménda ísáaro. Fasi'aénkó kaainkáán-úmaimo aráásímakaimba simátíménda ísáaro. ²Ísu Káráisitini waási méraawanana Maníkó kusí'maena wíyómpa'a sanaan-úrambo iyúmba kesimankóná kunáikái mütú'-waasiya kusíkaiyo ímba isáúmpo Maníkó aantemba ísaraiye. Miyámó uráunda 14 aatai maisukáumne. ³Maníkó kusí'maena wení kawe'-mápá'ó iyúmba kesimankóná kunáikái mütú'-waasiya kusíkaiyo ímba isáúmpo Maníkó aantemba ísaraiye.

⁴Kusí'maena wení kawe'-mápá'á mósinkowa'a mifá'-mé'a tuwímbai-tantaakon-ai ísaraumpo simátíméndamo é'a sáwí'a ónaumpo ímba kanaa'á simátimenaumne. ⁵Miyámó uráintafe'a kesú maimaé iyé'a kesí kísausafe'a ímba kesú maimaé iyé'a tuwímbai-tantaa'o kempá'ó tisasamó suwánésamo sésa aamoisaén-kwáásín-iyemo sen-ááísáfé'a kesú maimaé wéiyune. ⁶Kesúmo maimaé iyónae sékaa érai'-aaisafe'a kesú maimaé iyúna'a kentáfé'a sáwí-imayaawara'-waasin-iyé ímba kanaa sewisinó. Énifo kesú ímba maimaé wéiyune. Aaimó súndarakembo kesúmo maimaé iyúndaraka mináái isésa tuwímbai kentáfésa sésa óraa'-waasin-iyé sewisinó. Mindá ímba siráái wétaiye. Kesí kísau awáné'a simátimunda-ai isé pó'a méraundawini áwáuma suwánaawana siráái wétaimba mindásafe'a kesú ímba maimaé iyúne.

⁷Maníkó siyówa'a fí'oran-kawe-tantaa'a sáwífa'a awánááwánana Maníkó kentáféna séna wenáú maimaé iyífo séna moórá-tantaa'a sí'o í-tántáá'á súfimba fairarówana mindásafena waántáwanko sáwí'a uwásínkáísana kesú ímbo maimaé iyóndasafena Maníkó miyá uwásínkaraiye. ⁸Kaumbo-íká'á Fasi'aénkó Ísu Káráísitimp'a inaí sé'a maantántáá'á maisiyúwéna'a kawe'-úmai méraano séwánana ⁹minkáúmbó-íká'á séna ímbanifo miyá uréna'a úwoi áwa'nai ondá embá kanaán-iyé. Ímbo fasi'ámaimo méraanda kesí fasi'aémbá áménana mifási'áénkó embá iyáákaina méfnone símaena iyáiyé. Ísu Káráísitini fasi'aénkó kenká'á káráwiyaimba pó'a

ímbo fasi'ámaimo méraundasafe'a aamoí úne. ¹⁰Ísu Káráísitintafe'a imáyáamo únda ímbo fasi'ámaimo méraundawe símaimo sáwí'o uwásínkááne sáwí-aaimo simásínkááne umbai-tántáá'ó wéraine sáwí'o uwásínkááne miyán-tántáátáfé'a ímbo imáyáa únda aamoí é'a sé'a ímbo fasi'ámaimo méraunda Ísu Káráísiti fasi'aémbá símísa'a fasi'ámai méraumne súne.

Kórinti-naoraa-waasi imáyáa arupísemo uwátínkarain-ai.

¹¹Miyán-ááímó simátimunda kesúraamba maimaé iyé'a sáwí-imayaawara'-waasiyaamba úne. Kembiwí karo'á sé'a Maníkóní aantá-waasin-owe sen-kwáásí miwí kembá ímba iyáákaraawe. Kemá úwoi-waasi úndanifo miwí kembá ímba iyáákaraawe. Póro Maníkóní aantá-waasi iyé-áái kembiwí karo'-ááímó sen-kwáásísáfé'a simátíméraamba ímba simátímakaafo kemá Maníkóní aantá-waasi úne-ai imáyáa iyantafe'a kempá'ó tiyáin-tantaakon-ai maanáúfáíímbá simátimune.

¹²Maníkóní aantá-waasiti kísau maarán-iyé.

Fí'oran-kawe-kísau ímbo awánaraan-kísau Maníkóní fasi'aéntámbá wémaewe. Kempímbá komé'a miyán-kísáú wémae'a ímba ifá tuwááwána'a suwánaraawe. ¹³Nóra séra kentáfé sé'a Maníkóní waási fí'o-fi'on-

daopaken-kwaasiya'a kawe'-úmai káráwiyenawa kentáará'á ímba miyáumai wégarawiyo sembá fí'on-daopakewiya'o káráwiyaundanten-úmai kembiwiyá'á káráwiyaumne. Fí'o-fi'on-daopa'o Maníkóní waásifimbo komaéwánda miwí súwa'nai uráafo kempímbó komaéwánda súwa'nai oró-áái ímba séwándarakemba miyán-úmbái-áái ímba simátínkaraumne. Miyán-úmbái-ááímó simátínkaraundarakaa kawe'á ówána pó'a aamoí uwásínkaraawisino. Miyán-ímáyáámó ombá ífátúwáaro.

¹⁴Kae'-í'a kentópa'a kuré'a káfé'a wéto'mayaan-e'a aneká kónae sé'a úmpo kondá umbai-tántáá'á ímba timé'a kentí óntambo simíyantafena ímba wésinkaifo kentirumbó simíyantafena wésinkaifo kónaumne. Iyámpói ímba tinófoiya'a káráwiyesa wétuwa'nai-oyo tinófoi iyámpóiya'o káráwiyesa túwa'nai ontembá kemá miyá wéumpo ¹⁵túwa'nai ondasáfé'a makáunda-tantaa'o túwa'nai úmimo tai'ásuwe'o óraa-kisau maé'o miyámó ondafímbó púwóndasafe'a aamoí úne. Kesirumbá óraa'a wétimumpo kentirumbá kári'o wésimemba mindáwara'a tai'áfainifo ímáyaá úmai kawe'án-oro.

¹⁶Súwa'nai oro ímba séwándarakemba umbai-tántáá'á ímba tímakaunda-aaisafe'a érai'-aain-ye seró. Kempínkémbá tuwímbai kentáfesa karo'á sésa kentáásí óntamba maénae séna karo'á simásínkaraiye wésewe. ¹⁷Nóra séra miyá uráumno. Ti'mákaundawiya kentí óntamba maimaésawa kembá másímakaa. ¹⁸Táításimba fasi'aén-áái simáme'a ai'mákaunda moóráwigo Ísu Káráísitini waásiwara'a ti'mákaundarai mindáraiya karo'á símai óntamba maimaé másímakaa. Táítási ímba miyá-sáwí'á uráiyee-aai ísaraawe. Wesékai mimbórá-ímáyááfínkémbá kísau wémauye.

¹⁹Kesí waásisono. Maanáúfáímó torausiyamba maarán-káro'-ímáyáá é'a kentáá súranka'a Póro wenáái arupíse ónae séna maanáúfái agaiyáye sénááwe-imayaa úne. Ímba miyán-ááísáfé'a agaé'a Ísu Káráísitiye'a kááísamai mé'a Maníkón-aúranka'a kentí ímáyaá túwa'nai ónae'a miyán-áái wésimatimune. ²⁰Kentópa'o kondamó ímbo kawe'-úmimo méwa'o kotuwáné'o ímbo aamoimó ondasáfé'a óraa'-imayaa úne. Kentópa'o kondamó óraa'-aaimo simátíméndamo isé'a ímba aamoí íyantafe'a óraa'-imayaa úne. Kentópa'o kondá aaisambá sé'a kaoré'a aaisambá sé'a tuwínkaa'-é'a símai sáwí'a uwátinke'a tíyo-aai sé'a kentúma maimaé iyé'a fí'o-fi'on-aai sé'a miyá-sáwí'á íya'a kotuwánáúnafo sé'a mináái simátimune. ²¹Kentópa'o kondá aare-úméné waai-úménémó on-ímáyáá ímba tínaaemba uwámake'a sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'o owímbá ímba tínaaemba uwámakenka'a kotuwánáúnafo sé'a mináái simátimune. Kentópa'o kondá miyá-sáwí'ó íya'o é'a Maníkón-aúranka'a kembiwísáfé'a sigasáfé'a onaná sirunkó umbai táíniye.

Ísun-aaisafe'a timankúnkúmbo ombá káráwiyon-aaí.

13 ¹Kae'-í'a kentópa'a kuráundanifo aneka'á kónaumne. Kaumbo-kae'-wáásímó mimbórá-ánká'ó síyan-aaímo éta minááígómbá arupísesa ónaumne. ²Ímba aifa-kánáán-ifo ánaaenka'a kentópa'o komaéwánda sáwí'o uráawiye seyaafá'é fasi'aén-áái simátímakaumne. Káfé'a némpa'o méraunda mináái simátíme'a súne. Kentópa'o kondá sáwí'o uráantafe'a kowésimatíme'a ímbo étínkáanda sáwí-meyamba tíménaumne súne. ³Kentáfé sé'a Ísu Káráísiti simámísanawa wési wení imáyáafinkena wésiyo wésewe. Kentópa'o kondá sáwí-meyambo tíméndara'a suwáné sé'a Ísu Káráísitimo simámíntemba simásímíye sénááwe. Wemá Káráísiti kentirumpimbá kísau wémaena ímba aamoisaéwí éna wení fasi'aéntámbá kísau wémaíye. ⁴Ááéma wemá fasi'aémbá tuwéna aamoisaén-kwáásíyáámbá úwasa aaraa-táfyá'á tufúwana Maníkó íyáfasinankowana Maníkóní fasi'aénká'á méraiye. Miyáumai kesááwárá'á aamoisaén-kwáásí úndanifo Ísu Káráísitiyeta kááíseta Maníkóní fasi'aénká'á méta kembiwí wétuwa'nai-une.

⁵Kembiwí Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkúna wéeo ína wéeo imáyáan-oro. Ísu Káráísiti kentirumpimbá mérai ína méraiyo imáyáan-oro. Méraína'o é'a Ísu Káráísitini waásisa úne sé'a ⁶kentáásáfé'a Maníkón-aaí simásíméwin-owe sénááwe-imayaa wéune. ⁷Kentáásáfé sé'a Maníkón-aaí simásíméwin-owe síyantafeta ímba inaisá sumpo kembiwí kawé'ó íyantafeta Maníkómpá'á inaimó súndasa Maníkóo túwa'nai inasá kawé'an-oro súne. Ímba sáwí'a íyamba póta ímba sáwí-meyamba mátímenasasa tuwímbai kentáásáfésa sésa ímba Maníkón-aaí simásíméwin-owe síyamba mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo kembiwí kawé'-úmaímo méraiýamba mindá óraa-tantaa'an-íye. ⁸Érai'-aaigo íyáákaino séta kísausa maéta wétuwa'nai-une. ⁹Kentópa'o kondasá Maníkóntáfé'o fasi'ámáimo méraiýambo éta aamoisá ónaumne. Miyámó íyambo éta ímba sáwí-meyamba tíméta aamoisaén-kwáásíyáámbá éta mindásafetaawara'a aamoí ónaumne. Sáwí'o ompínkémbá kawé'ó íyantafeta Maníkómpá'á inaisá súne. ¹⁰Kentópa'o kondá sáwí'o ontáfé'a fasi'aén-áái kosimátimunafo sé'a némpa'a mé'a maanáúfái agai-timúne. Ímba sáwí'a uwátinke'a kentí imáyáa fasi'átínkáandasafena Fasi'aénkó íyáfasisinkowa'a kenká'á káráwiye'a némpa'a mé'a maanáúfái agai-timúmpo torausé'a súndantemba oro.

¹¹Kesí waásisono. Kawé'-úmai mé'a kawé'-ámbá arááíwae'a súndantemba é'a mimbórá-ímáyáá úmai mé'a faru úmai méraaro. Miyámó íyanamo éna Maníkó arumbá tíména farumó uwátínkáíwai kembiwísé'a méíniye.

¹²Maníkóní akúní'o ontáfé'a moóra-mora tiyáamba tíméro. ¹³Maníkóní waási maanká'ó méraawi kembiwísáfésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

¹⁴Fasi'aénkó Ísu Káráisiti úwoi túwa'nai isaná Maníkó arumbá tímísana wení Ufaen-ámútánkó kembiwísé'a méraisa'a mimbóráí'a úmai méraantafe'a inái sune.

Kemá Póro sún-da-ai tai'áiyé.

Kárésíya

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai afa'móráe-aataiya'i afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Kárésíyaa-marafa'-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásí agaimái máttmakaiye. Ímba Yúndaa-waasin-oyo fí'onkaa-waasifa'a Ísun-aaí simátímapa'a kuwasá timankúnkúmba ésa Ísuni aampa'á kuráawe. Ánaaemba Póron-aaí símai sáwí'a uwánkaron-kwaasi Kárésíyaa-marafa'a tésa sésa arupíse úmai méraawin-owe Maníkó sinkwae sésa Móseseni áamámba arááíwáéro karo'á wésewe. Tuwímbai minkáró'-áásíáfésa érai'e sésa pósa Ísuni aampa'á ímba kawé'-úmai arááíwakaawe. Póro iséna maarán-ááímá agaimaréna séna Ísun-aaisafesa érai'e sésa wenká'á timankúnkúmba owí aantentafena Maníkó séna arupíse úmai méraawin-owe síníye. Mináásíáfésa érai'e sésa Ísuni aampa'á kawé'-úmai arááíwáéro séna maanáái agaimái Kárésíyaa-marafa'a méraan-kwaasi máttmakaiye.

1 1-2 Kemá Póro maanááfái agai-timúmpo Fasi'aénkóní waási Kárésíyaa-marafa'a méraawi ísáaro. Kesétaamo Fasi'aénkóní waásimo kesé'o méraawiye kembiwísáféta séta kawé'-úmai méraaro wésune. Ísu Káráísitiye Maníkó kentáásifowama Ísumbo pukáimpinkembo íyáfasinankaraiwaiye kentáfésarai sésarai aantá-waasi-í'a éma kesáái kosimátíma'mae núwo sésarai si'mákaayamba ímba waási miwítí imáyáafinkemba si'mákaafo Maníkó wení imáyáafinkemba si'mákaifo ísáaro.

³Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatinkaayantafe'a inaimá wésune. ⁴Sáwí'o úmaimo méraampinke-fasi'aenko ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasaawe sáwítaamo wéundafinkemba maisiyuwáíndasafenasaawe Fasi'aénkó Ísu Káráísiti pukáíye. Maníkó kentáásifowan-imayaafinkemba miyá uráíye. ⁵Maníkón-áwí'o aasiyaasimó óraa'o úmaimo waé'wae'o úmaenamó iyínda érai'-aain-íye.

Ásé-aaí mimbórá-ááímó wérain-aaí.

⁶Ísu Káráísiti úwoi túwa'nai úwana Maníkó wení waási-í'a uwátinkaindasafena táántowa'a isé'a ááéma Maníkómbá wéauwe'a fí'on-aaíma wéisaantafena mindásafena sáá'a wéíye. ⁷Minááímá ímba

kawe'-ásé-ááín-íye. Tuwímbai Ísu Káráísitini ásé-aai waé'mai karo'á wésesa kentí imáyáa wétafisewe. ⁸Kesááwá'i wíyómpaken-kisau-waasiya'i ímbo simátímakaunda-aaisaamo fí'on-aaimo simátíménanasaamo éna Maníkó aaisambá séna sáwí-meyamba simíníye. ⁹Siyáunda-aaima aneka'á sénaumpo ísáaro. Moóráwigomo ímbo simátímakaunda-aaimo fí'on-aaimo simátiminanamo éna Maníkó aaisambá séna sáwí-meyamba amíníye.

¹⁰Waási aamoí uwásinkaiwae sé'a minááímá ímba wésumpo Maníkó kembá aamoí uwásinkainkwae sé'a minááímá wésune. Ááémo waásimo aamoí uwásinkaiwae sé'o uráundantemba káfé'a ímba miyá wéune. Káfé'o waásimo aamoí uwásinkaiwae sé'o miyán-kísáúmó wémaekaa Ísu Káráísitini kisauma ímba máúsino.

Póromba aantá-waasi-i'a úmaimo íyáfasinankarain-aai.

¹¹Kesí waási ísáaro. Ásé-aaimo simátímakaunda ímba waásiti imáyáafinkemban-íye. ¹²Ísu Káráísiti paápé éna simásímakaifo ímba waási suwa'á ísaraumne.

¹³Ááéma Yúndaa-waasiti áwáuma arááíwaewandara'a Ísuni aampa'ó wéaraaiwaewi tai'ánáawe sé'a áfááraumai sáwí'a uwátínkáfa'a kuráunda-aaima ísaraawe. ¹⁴Kentáá síwá'námo uráantemba fasi'ámai arááíwae'a Yúndaa-waasiti áwáuma arááíwaewanda aaweyáá wée'a kesimantóísái íyáákaraumne.

¹⁵Miyá uráumpo ímbo kesinómo masínkaronka'a Maníkó wemparí'a uwásinkena kendéwé siyáimba póna arumbá uwásinkena wení kisauma máéndasafena kembá wemparí'a uwámakaimbaniye. ¹⁶Maníkómó siyáínkanaamo tiyáimba wenááninko aráásimena séna fí'onkaa-waasi kesáái kosimátíma'mae núwo súwa'a isé'a minkánáá ímba waási kotísai e'a sé'a nóran-aaiya simátíma'maera nónaumno ímba sé'a ¹⁷Yérúsaremu-naopa'a ímba wé'a Maníkóní aantá-waasi ímba kotísai e'a aantá-waasiti kísaura'o kesí aifarí'o uráan-kwaasiya'a

ímba kotísai uráumpo Árépiyaa-marafa'a waásimo ímbo méraapa'a komé'a ánaemba aneka'á Támásikasi-naopa'a kuráumne.

¹⁸Komé'a kaumbo-áátái maisuwé'a Yérúsaremu-naopa'a wé'a Pítaampa'a komé'a sísamaifakemba séfataase-no'waamba waé'a ¹⁹minkánáá Fasi'aénkón-áfákon-awi'a Yémísimba awáné'a ímba fí'on-aanta-waasi tuwánaraumne. ²⁰Maníkón-aúranka'a wéagaunda-aaima ímba karo'-ááín-ifo érai'-aain-íye. ²¹Minkánáá ímba fí'on-aanta-waasi tuwáné'a Yérúsaremu-naopa'a tuwé'a Síriyaa-marafa'e Sírisiyaa-marafa'e koméraawanasa ²²Ísu Káráísitini waási Yúndiyaa-marafa'o

mérowi ímba kembá suwánésa ²³kesáái aantemba isówasa tuwímbai sésa Ísuni aampa'ó wéaraaiwaiyawimo ésa tai'ánááwe séna áfááraumai tínkambaena kuráiwai káfé'a Ísun-ai simátíma'maena wéniye suwasá isésa ²⁴kentáfésa aamoí ésa Maníkón-áwí'a mósá makáawe.

Pórowe fí'on-aanta-waasiye mimbórá-ímáyáámó uráan-ai.

2 ¹Maníkón-áwí'a mósá márówa'a sísamaifakemba éiyain-atai maisuwé'a moóráwigo Páánápásiye kesé'a Yérúsaremu-naopa'a wékai moóráwigomba Táításinkwara'a áí'maekai wékai ²Maníkó kentáféna siyáintafe'a Yérúsaremu-naopa'a komé'a Ísuni waásiti óraa'-waasi aantemba túwaandu é'a fí'onkaa-waasimo ásé-aaimo wésimatimundantemba simátímakaumne. Ááemo simátímakaundawe káfé'o simátimundawe ásé-ai simátimunda-kisauugo áú-iyain-kisaun-ifo sé'a simátimewanda ísaraawe. ³Táítási kesé'a ména ímba Yúndaa-waasin-ifo Kíríki-waasigo kesé'a mérowasa áúma kárámai araenáemba uwó-ááímá Ísuni óraa'-waasi ímba siyáawe. ⁴Tuwímbai karo'á sésa Káráísitini waási úne sésa miwísé'a túwaandu uráawanasa mindásafesa Ísuni óraa'-waasi minááímá siyáawe. Yúndaa-waasiti ámáánko ta'ótokaimpinkemba Ísu Káráísitin-aigo faútínkáín-ai kotúfífaimai isánae

sésa keséta kotúwaandu ésa sésa Yúndaa-waasiti ámáamba arááíwaesa túma kárámai araenáemba oro sésa minááígó ta'ótorainkwae sésa Ísu Káráísitin-aigo ímba faútinkainiye sumbánifo Ísuni óraa'-waasi miwí táái ímba isésa Táítási áúma kárámai araenáemba uwó-ááímá ímba siyáawe. ⁵Miwítí karo'-ááímá ímba arááíwaundasa póna ásé-ai érai'-aaima kempímbá fasi'ámai waé'wae'a íníye. ⁶Minóráá'-wáásísómbá kentáfésa sésa ásé-aaimo simátímakaanda-ai aantemba simátimiyo siyáawe. Minóráá'-wáásísáfésa tuwímbai sésa túwí'wara'-waasin-owe sewaná Maníkó túwítafena ímba imáyáa wéintafena kewará'á ímba imáyáa é'a sé'a túwí'wara'-waasiya'o ína túwí'a wérain-kwaasiya'o wésune. Minóráá'-wáásísómbá kentáfésa moórá-aaiwara'a simátimiyo ímba sembá ⁷maarán-ááímá sésa Maníkó Pítaantafena súwanamo Yúndaa-waasimo ásé-ai wésimatimintemba Maníkó entáféna siyáisa fí'onkaa-waasi ásé-ai wésimatimene kentáfésa siyáawe. ⁸Maníkó Pítaamba fasi'aembá amúwana Yúndaa-waasi ásé-ai wésimatimintemba kewará'á fasi'aembá símakaisa'a fí'onkaa-waasi wésimatimune. ⁹Yémísiye Pítaawe Yóniye Fasi'aénkó Ísuni waásiya'o káráwiyaawi kentáfésa sésa Maníkómó ámakaini'a uwo sésa Páánápásinte kenté'a miwí tiyáamba símakaawe. Maarán-ááísáféta mimbórá-ímáyáá éta kerái fí'onkaa-waasi ásé-ai kosimátimeyauye. Miwí Yúndaa-waasi wésimatimewe. ¹⁰Ísuni óraa'-waasisomba mimbórá-ááímá simásimesa sésa óntaiyain-kwaasi túwa'nai oró-ááímá kosimátimiyo suwa'á mindásafe'a kewará'á é'a imáyáa wée'a aaweyáá uráumne.

Póro Pítaantafena séna sáwí'a ónemo siyáin-aaí.

¹¹Aaweyáá wée'a Ántioku-naopa'a koméraawanana ánaaemba Pítaa túwa'a seyaafá'-wáásítí túranka'a Pítaantafe'a sé'a sáwí'a uráne siyáumne. ¹²Ááema Pítaa fí'onkaa-waasi Ísun-aaisafesa érai'emo sun-kwáásisé'a tómbá wénowasa tuwímbai-Yúndaa-waasi Yémísimpakemba tésa sésa fí'onkaa-waasi túma kárámai araenáemba oro. Yúndaa-waasi fí'onkaa-waasise'a tómbá ímba naaró suntáféna Pítaa áá'a úwana ifátuwena fí'onkaa-waasise'a ímba tómbá néna ¹³póna kae'-ááíwárá'-wáásiyáání'a úwasa fí'on-Yúndaa-waasi Ísun-aaisafesa érai'emo sun-kwáási Pítaamo úmba awánésa miwíwárá'á miyá-sáwí'á uwaná miyá-sáwí-áwáúgó Páánápáasini imáyáa tafisúmba wewárá'á miyá uráíye. ¹⁴Miyámó ombá érai'-ase-aaigoni aampa'á ímba arupíse úmai kombá kemá Póro tuwáné'a seyaafá'-wáási túranka'a Pítaantafe'a sé'a emá Yúndaa-waasigo éma fí'onkaa-waasimo ontembá éma mindásafe fí'onkaa-waasisafe Yúndaa-waasimo ontembá oro miyán-áái sénafo ímba siyó Pítaantafe'a siyáumne.

Ísumpa'a timankúnkúmbo owí Maníkó séna arupíse úmai méraawin-owemo sin-áái.

¹⁵Simásuwe'a Pítaantafe'a maarán-áái siyáumne. Kentáásinofoisá Yúndaa-waasi pósa kentáa masínkaraawata Yúndaa-waasisa éta ímba fí'onkaa-waasi éta miwímó sáwí'o ontentá ínta wéumpo ¹⁶Yúndaa-waasiti ámáántaamo wéaraaiwaundawisafenasa Maníkó ímba arupíse úmai méraawin-owe sínífo Ísu Kárásítin-aaisafeta érai'emo séta simankúnkúmbo úndawisafenasa séna arupíse úmai méraawin-owe sisatá isáúumne. Maníkó kentáásáféna séna arupíse úmai méraawin-owe síndasafeta Ísu Kárásítin-aaisafeta simankúnkúnta wéune. Kentáási ámáámbo arááíwáénanasaamo éna Maníkó suwánénasa arupíse úmai méraawin-owe ímba sínífo Ísu Kárásítin-aaisafeta érai'esaamo wésendawisafenasa Maníkó arupíse úmai méraawin-owe síníye. ¹⁷Kárásítiyetaamo kááísamaisaamo méraundasa Maníkó kentáásáféna séna arupíse úmai méraawin-owe sisatá méraunda fí'onkaa-waasimo sáwí'o ontentá sáwí'a wéundasa Kárásítin misáwí-ímáyáá símakaisata sáwí'a wéune ínta sénaumne. ¹⁸Yúndaa-waasiti ámáámbo tukáunda pó'a moórá-imayaamo é'o é'a sé'a Yúndaa-waasiti ámáámbo arááíwaena. Minámáánkó arupíse uwásinkainkwaemo sékaa sáwí'a úsino. ¹⁹Púwón-kwaasimo Yúndaa-waasiti ámáámbo arááíwáénanamo éna minámáánkó arupíse uwásinkainkwaemo imayaamo ímbo ontembá miyáumai mé'a Maníkóntáfé'a imáyáa wée'a wení kísau wémae'a méraumne. ²⁰Ísu Kárásítimba aaraa-táíyá'á tufúwana puwún-kanaara'a sáwí'o uráundawini áwáuma tai'áraimba póna káfé'a Kárásítin kesé'a

méraisa'a káfé'lo méraunda ááéraani'a ímba úmai méraumne. Marapá'á méraunda ímba úwoi mé'a Maníkón-ááninko kentáféna imáyáa éna pukáiwain-aaisafe'a érai'emo sé'a simankúnkúmba úndasafe'a aú'ia úmai méraumne. ²¹Maníkómó símakain-amaambo arááíwáéwisafena Maníkó séna arupíse úmai méraawin-owemo sinkakaa Ísu Káráisiti pukáimba úwoisafena pukáisino. Mindásafe'a sé'a Maníkómó úwoi wétuwa'nai-ímba ímba úwoisamban-íye wésune.

Ámáán-aaí arááíwaesa timankúnkúmbó owasamó on-áái.

3 ¹Kárésíyaa-marafaken-kwaasi sáwí-imayaamo owí ísáaro. Ísu Káráisitimba tufúwana pukáin-aaima afora'á simátimewana'a ísómba kentúrantankaan-úmai awáné'a kawé'-úmai ísaraambanifo tuwímbai tésa kentí imáyáa tafisewa'á uwó-ímáyáá wéowe. ²Maníkó wení ámútankomba ai'marówana kentirumpimbá kumbéraiye. Moórá-aaima tísai ónaumne. Ámáámbo arááíwakaantafenawa'i ásé-aaí isé'a érai'emo sentáfénawa'iyo mindásafena Maníkó wení ámútamba tímakaiye súndanifo ³ímba kawé'-ímáyáá wéowe. Maníkóní ámútanko kentirumpimbá méraisa'a pó'a aú'io íyawini áwáuma ómbare'a káfé'a imáyáa ombá Yúndaa-waasiti ámáánko arupíse uwásinkainiye-imayaa wé'e'a ímba kawé'-ímáyáá wéowe. ⁴Kawé'-ámbó arááíwakaamba kentópa'a tiyáin-tantaa'a ímba sáwísamban-íye. ⁵Maníkó wení ámútamba ai'marówana kentirumpimbá kumbéraisana Maníkó kempímbá fí'o-fi'on-kisaumo ímbo awánaraan-kisau maiyáíye. Ámáámbo arááíwakaantafena ímba miyá éna ásé-aaí isé'a érai'emo sé'o timankúnkúmbó uráantafena miyá uráíye.

⁶Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Émbaramu Maníkón-aaisafena érai'emo sénamo amankúnkúmbó uráintafena Maníkó séna arupíse úmai méraane siyáimba ⁷miyáumai Émbaramu uráintemba Maníkón-aaisafesa érai'emo sewí Émbaramun-araa'marimban-owe. ⁸Naaófá'á Maníkó imáyáa éna séna ánaeemba fí'onkaa-waasi kesááisafesa érai'emo sésamo timankúnkúmbó íyawisafe'a sé'a arupíse úmai méraawin-owe sénaumne. Maníkómó ímbo miyámó uráinkala moóráwigo aúfáífimba ásé-aaí agaimaréna séna Maníkó Émbaramuntafena séna en-ímáyáá é'a seyaafá'-máráfákén-kwáásí kawé'á uwátinkanaumne Maníkó siyáíye agaimaréna siyáíye. ⁹Mindásafena naaófá'á Maníkó Émbaramumba kawé'á uwánkaraintemba wenááisafesamo érai'emo sésamo timankúnkúmbó owí kawé'á wéuwatinkaiye.

¹⁰Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna agaimakáin-amaampinkemba seyaafá'-ámáámbá ímbo arááíwa'mae iyíyawi Maníkómpákémbá miwítí sáwí-meyamba maénááwe

agaimaréna siyáíye. Mindásafena áamámba kawe'-úmai arááíwáénana Maníkó aamoí íníye sewí miwítí sáwí-meyamba wéraiye. ¹¹Naaófá'á aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkón-aaisafesa érai'emo sésamo timankúnkúmbo owísáféna

Maníkó séna

arupíse úmai méraawe simbá pósa

aúí'a úmai méranaawe

agaimaréna siyáíye. Mindásafena áamámba arááíwaenaemo sewísáféna Maníkó ímba arupíse úmai méraawin-owe séna wenááisafesa érai'emo sewísáféna arupíse úmai méraawin-owe wésiye. ¹²Moóráfa'a agaimaréna séna

ámámba seyaafá'-ámámbó

arááíwaiyawí miwí méranaawe

agaimaréna siyáíye. Mindásafesa áamámba arááíwaesamo Maníkón-aaisafesa érai'e sésamo timankúnkúmbo ombá ímba mimbórá-tántáá'án-ifo kae-tántáá'án-íye.

¹³Moóráfa'a agaimaréna séna

aaraa-táiyá'ó tínkamowasamo púwón-kwaasi

sáwí-meyamba maésa puwónááwe

agaimaréna siyáíye. Minááísáféna seyaafá'-ámámbó ímba kanaa'á arááíwakaundasafenasa Maníkómpákémbá kentááfá'á sáwí-meyamba tifó séna Ísu Káráísiti faúsinkenasa misáwí-méyámbá we maéna pukáíye. ¹⁴Maníkó Émbaramun tafena séna seyaafá'-márafákén-kwáásí kawe'á uwátinkanaumnemo siyáintemba fí'onkaa-waasi kawe'á uwátinkaindasafena Ísu Káráísiti kentáásí sáwí-meyamba maéna pukáíye. Wenááisafeta simankúnkúmbo úndawisa Maníkómó siyáintemba wení ámútanko kentáásirumpimba méraindasafena Ísu Káráísiti faúsinkowana Maníkó kentáásí sáwí-meyamba ímba siménasa Ísumba amúwana pukáíye.

Maníkó símai kááísamakain-aaiye Mósesembo simámakain-amaane minkáé'-áái.

¹⁵Kesí waásisono. Waásimo wéomba imáyáan-oro. Kae'nárai mimbórá-ááímá símai tarímaresarai agaimakááyamba moóráwigo minááímá ímba taraiséna fí'on-aaima áúwimai síníye. ¹⁶Miyáumai naaófá'á Maníkó Émbaramun tafena símai fasi'ámakain-aaima siyáinka'a Émbaramun tafenawe aísaaftafenawe éna ánaaembo paapé índawintafenawe siyáíye. Aúfáífimba agaimaréna séna aísaaftantambo íyawisafena ímba siyáifo aísaaftantambo índawintafena siyáíye. Aísaaftantambo ínáyemo siyáíwai Ísu Káráísitin-íye. ¹⁷Agaimaráúnda-aigoni áwáuma maarán-íye. Aifa'á Maníkó Émbaramun tafena símai kááísamarena séna fasi'ámakaunda-aaima miyá

ónaumne séna sáwífa'-aatai 430 aatai maisuwéna Mósesemba áamáamba ámakaiye. Énifo miyámó uráinka'a Maníkó Émbaramun tafenamo símaimo kááísamakain-aai go ímba tai'éna waé'wae'a wéiye. ¹⁸Maníkómó Mósesembo simámakain-amaambo arááíwaundasafenasa ímbanifo Maníkó kawé'á uwátinkanaumnemo ááémo óraaka'o siyáintafena kawetá wéuwasinkaiye. Maníkó Émbaramun tafena kawé'á uwánkanaumne óraaka'a siyáintafena kawé'á uwánkarena póna kentáá kawé'á wéuwasinkaiye.

¹⁹Maarán-ááísáféna Maníkó Mósesemba áamáamba ámakaiye. Sáwí'owí Maníkóní áamáamba isésa sésa sáwí'owéunda káfé'a isáúmne siyantafena Maníkó Mósesemba áamáamba ámakaiye. Minámáámbá wérainana Émbaramun-aísaafiko paápé índawintafenamo Maníkómó símaimo fasi'ámakaiwai paápé éna minámáámbá tai'ásuwainiye. Wíyómpaken-kisau-waasi Maníkóní áamáamba afufumpin-kwáásígón-áwí'a Mósesemba simámúwana simátímakaiye. ²⁰Énifo Maníkó Émbaramun tafenamo siyáimba wesáféna siyáiyé. Kae'nárimo siyáamba afufumpin-kwáásígó ména wésimatimibanifo Maníkó Émbaramun tafenamo siyáimba wesáféna siyáiyé.

²¹Ááémo Maníkómó símaimo tarímakain-aaima Maníkóní áamáánko ímba tararáíníye. Maníkó Mósesemba simámakain-amaankomo fasi'ámaimo wénamo waásimo aúí'owátínkáínkaka minámáámbá wéaraaiwaewisafena Maníkó arupíse úmai méraawin-owe sisinó. ²²Énifo Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna sáwí-imayaago seyaafá'-wáásí ta'ótokaiye siyáiyé. Maníkó séna Ísu Káráísitin-aaisafesamo timankúnkúmba íyawima kawé'á uwátinkanaumne símaimo fasi'ámakain-aaima siyáintemba Ísu Káráísitin-aaisafeta simankúnkúmba éta kentáásí sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faúsínkáiyé súndawisa kawé'á wéuwasinkaiye.

²³Ísu Káráísiti ímbo kunkónka'a ímba simankúnkúmba uráawandarata Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá ta'ótokowana Káráísiti kumúnka'a simankúnkúmba onda-ámbá Maníkó wéwisinkena áamáánko kentáá ta'ótokain-amba tai'ásinkariye. ²⁴Ísu Káráísiti ímbo kunkónka'a Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá ta'ótokaiye. Maníkó séna miyámó ina'o é'a ánaaemba Ísu Káráísitin-aaisafesamo timankúnkúmba íyawisafe'a arupíse úmai méraawin-owe sénaumne Maníkó siyáiyé. ²⁵Káfé'a Ísu Káráísiti é'a kunkáinka'a wenááisafeta simankúnkúmba únanasa póna Maníkó Mósesembo simámakain-amaanko kentáá ímba aneka'á wéta'otoraiye.

²⁶Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkúmba é'a wesé'a kááísamai méraawisafe'a Maníkóní iyámpóin-owe. ²⁷Kembiwí nombó máémba Ísu

Karáisitiye'a kááísamai méraawi wenkááni'a wéowe. ²⁸Ísu Káráisitiye'a kááísamai méraawisafe'a mimbórái'a úmai méraamba póna maarán-ááimá ímba óraa'-aain-ye. Tuwímbai Yúndaa-waasi owa'á tuwímbai fí'onkaa-waasi owa'á tuwímbai wayó-kísáúmó wémaewi owa'á tuwímbai úwoimo méraawi owa'á waaimá owa'á aaremá owa'á wéofó seyaafá'nánká mimbórái'a úmai méraawe. ²⁹Ísu Káráisitini waásimo é'ó é'a Émbaramumo uráintemba Maníkón-aaisafe'a érai'e wésemba pó'a Émbaramu aísaaafi'a ombá póna Maníkó Émbaramuwe wení aísaaafi'e kawe'á uwátinkainda-aaima símáimo tarímakaintemba

kawe'á uwátinkainye.

4 ¹Simátíménda-aaima ísáaro. Moóráwigo puwéna kesááninko kesí moparáwímbá máíníye sínana wemá aanáfó póna iyámpói méraindasafena úwoi-waasiyaamba úmai mérainana ²afowámó simámakainda-waasigo wení moparáwínká'é miníyámpóiyá'é káráwiyainana afowámó siyáintemba óraa'a éna mimbópáráwímbá máíníye. ³Ááema kesáá miyáumai iyámpóiyaaamba úmai méta waántá-waasiti aambá wéaraaiwaewananasa minkwáántá-wáásí tááigo kentáá ta'ótokowana ⁴Maníkómó siyáin-kanaa túwana ááninkomba ai'marówana marapá'á kumúwana moórá-ininko ma'ánkarowana Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba wéaraaiwaena ména ⁵minámáánkó kentáá ta'ótokaimpinkemba faúsinkaindasafenasa Maníkóní iyámpói-ita uwásinkaindasafenasa marapá'á kunkáiyé.

⁶Maníkó kembiwí wení iyámpói-i'a ontáféna ááninkon-amutankomba ai'marówana kentirumpimbá kumbérimba pó'a Maníkóntáfé'a kesifowé wésemba ⁷mindásafe'a waántá-waasi-taaigo ímba ta'ótokaiwai é'a Maníkón-áánini'a ombá póna áánintontafenamo to'mayaa úmakain-tantaa'a timíníye.

Póro Kárésíyaa-waasisafena óraa'-imayaamo uráin-aai.

⁸Ááema ímba Maníkónópa'a té'a ísaraamba karo-tántáá'é waántá-waasi-imayaawe mósá makáawana minímáyáágó kembiwí ta'ótokaimbanifo ⁹káfé'a Maníkómpá'á tiyáawana kembiwí wemá wétuwanaisa'a nóra séra sáwísan-tantaale aamoimó tain-tántáá'é mifá'á tirumbá waeré'a minkwáántá-wáásí-ímáyáá mósá maré'a miwítí kisaumo wémaentafe'a ewé wéseo. ¹⁰Énifo tuwímbai-kanaawe tuwímbai-wiyone tuwímbai-kanaamo tómbó wénaane tuwímbai-aataiye mintántáákóntáfé'a karo'á sé'a óraa-kanaawe wése'a óraa'-imayaa wéomba ¹¹kempímbá nófi'naafi'a wéowana'a káfé'a Maníkón-aaiwara sáwí-aaiwara'a wéta'otoraawana póna kempímbá kesí kisaugo miwání anómbe ímba paápé iyé-ímáyáá wéunana sirunkó umbái wétaiye.

¹²Kesí waásisono. Óraaka'a simátíménda ísáaro. Kembó ta'ótokain-amba tuwé'a kenkáámbá úmai méraumpo kembiwí kembó

ta'ótokain-amba tuwé'a kenkáání'a oro. Kempímbó komaéwánda ímba sáwí'a uwásínkaraawe. ¹³Sí'a úmbanifo ímba tiyuwé'a kówanda mé'a ásé-ai simátimewana'a ísaraawe. ¹⁴Sáwí-si'o úmba kesúma sáwí'a úwa'a miyá-sí'ó úwain-aaroi ímba inkaisé'a siyúmómba kawé'-úmai káráwiyaawe. Wíyómpaken-kisau-waasiya'i Ísu Káráísitiya'iyó komérowa'o káráwiyaantemba kenká'á miyáumai káráwiye'a ¹⁵áwa'nai ónae sé'a kentí túrambo fi'máímo símakaankakaa kentí túramba fi'mái símakaawisino. Kawé'-úmai káráwiye'a aamoí uwásínkaraambanifo káfé'a miyán-áámóí-tántáá'á ímba wéramba nóintafenawa'iyó. ¹⁶Érai'-aaimo simátímakaundasafe'a kentáfé'a kesí namuro-wáási iyé-ímáyáá wéowe.

¹⁷Ísu Káráisitini ásé-aagombo karo'ó waé'wáé'ó owí miwí sáwí-imayaafinkemba kentirumbá wéfaiyaresa sésa wenáái ísáafonifo kesááisa ísáíwae sésa kentirumbá wéfaiyaraawe. ¹⁸Kawé'-ámpá'á métinkanee sésamó kentirumbó faiyaráiyambo éna mindá kawé'án-iyé. Kemó kempímbó maéwándawe moórá-naopa'o tamáúndawemo kawé'-ámpá'á métinkanaemo síyanamo éna kawé'án-ifo miwí ásé-aagomba karo'á waé'wáé'á ésa kentirumbá wéfaiyaraawe. ¹⁹Kesí iyámpóisono. Aaremó iyámpóimo matinkánaesamo umbaimó máéntemba kembiwísáfé'o imáyáamo únda sirunkó umbaí wétaifo Káráisitinkaani'o iyamba minúbái-tántáá'á tai'áíníye. ²⁰Óraa'-imayaa é'a kempímbó komé'o aaimó simátíménda kawé'-úmai ísáíyan-imayaa wéunana sirunkó aamoí wéiyé.

Ékaante Séraantetafena waé'mai-aaimo siyáin-ai.

²¹Kempínkémbá tuwímbai sé'a Mósesé siyáin-amaamba arááíwaundasa Maníkó aamoí uwásínkainiyemo wésewi minámáánkóní áwáuma ímba kawé'-úmai wéisaafó simátíménda ísáaro. ²²Naaófá'á Maníkón-ai aúfáífmaba agaimaréna séna Émbaramu kae'-iyámpóí matinkómaba moórá-iyampoi kísau-ininko ma'ánkarowana moórá-iyampoi aifa'-ínínkó ma'ankówana ²³kísau-ininkoni iyámpóí miwítí imáyáafinkemba ma'ánkaraifo aifa'-ínínkóntáféna Maníkó séna iyámpóí ma'ánkáínone símai fasi'ámakonka'a ma'ánkaraiye. ²⁴⁻²⁵Minááígómbó waé'maimo sendá ísáaro. Mindá kae'-áái símai tarímakaiye. Moórá-aaima Árépiyaa-marafa'a Sáínai-omapa'a Maníkó Mósesembo simámakain-amaamba póna moórá-ininkon-awi'a Éka kísau-inimba póna wenáráátomba kísau-waasi pósa ámáánko ta'ótokaipa'a méraawe. Minááígóní áwáuma maarán-iyé. Yérúsaremu-naopa'a marapá'á wérain-daopa'a isasá mindáópaken-kwaasi ámáánko ta'ótokaipa'a méraawe. ²⁶Énifo moórá-aaima símai tarímakain-aaima maarán-iyé. Aú-nao'a Yérúsaremu-fakaan-dao'a wíyómpa'a wéraipa'a ámáánko

waási ímba ta'ótokain-daopa'an-iyē. Énifo minááígóní áwáuma maarán-iyē Maníkón-aaisafeta érai'e súndawisa kentáá sinówaraamba uráiyē.

²⁷Minááísáféna Áísáya

Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

age-ínínkó iyámpóimo ímbo matínkáín-ininkon-arunkó kawé'a íno.

Waaigómó aúkain-ininkon-araatomba sáwífa'a méraafo waaiwárá'-

ínínkón-áráá'a sesimái méraamba póna ímbo áí'o wéisanamo

iyámpóimo ma'ánkáín-ininkon-arunkó kawé'a isaná aamoí wéiyē

agaimaréna siyáiyē.

²⁸Kesí waásisono. Maníkó Áísákimba ma'ankáínone símai fasi'ámakonka'a ma'ánkaraintemba kembiwísáféna Maníkó símai fasi'ámakainka'a pó'a wení iyámpóín-owe. ²⁹Naaófá'a anófoiti imáyáafinkemba ma'ánkaron-iyampoigo éna Maníkóní ámútankoni imáyáafinkemba ma'ánkaron-iyampoigomba sáwí'a uwánkaraimba pósa miyán-kwáásí mésa miyá-sáwí'á wéowe. ³⁰Naaófá'a aúfáífimba agaimaréna séna

kísau-ininkonte ááninkonte'a ti'maraaó. Tifowámá puwínda

aifa'-ínínkón-ááninko

wení moparáwímbá maíndanifo kísau-ininkon-ááninko ímba

máíníyē

agaimaréna siyáiyē. ³¹Kesí waásisono. Kesáámá ímba kísau-ininkon-araa'marinta úmpo aifa'-ínínkón-áráá'marinta úne.

Ísu sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútínkaraindafa'a mé'a miyáumai méraaromo siyáin-aai.

5 ¹Ísu Kárásíti séna sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkanaumne séna faúsínkaraimba pó'a kembiwí faútínkaraindafa'a mé'a aneka'á ta'ótorainda-ampa'a ímba arááíwáéro.

²Kemá Póro simátimumpo kawé'-úmai ísáaro. Arupíse úmai méraawin-owe Maníkó síndasafe'a túma kárámai araénáémbo oro wéseмба minááísáfé'lo ewémó síyanamo éna Ísu Kárásíti kembiwísáfénawe sénamo pukáin-anko ímba túwa'nai íníyē. ³Túma kárámai araénáémbo orómó wésewisafe'a aforá'á sumpo ísáaro. Yúndaa-waasiti amáámbo arááíwae'lo túmo kárámaimo araénáémbo é'lo é'a Yúndaa-waasiti amáámbo seyaafá'á arááíwamae'la koró. ⁴Kempínkémhá tuwímbai sé'a amáámbo arááíwaunda Maníkó suwánéna arupíse úmai méraawin-owe síníyē-imayaa wéowi Ísu Kárásítiyē'lo kááísamaimo méraamba ifátuwe'a Maníkómó úwoimo wétuwa'nai-imba tínaeni'a uwámakaawe.

⁵Kembiwí miyá wéofo kesáá maará éta Ísu Kárásítiyē'a kááísamai méraunanasa Maníkóní ámútanko súwa'nai ímbá pónsa kentáásáféna séna arupíse úmai méraawin-owe sínda amu'maréta méta séta érai'a miyá síníyēsa

wésune. ⁶Ísu Káráisiyi'e'a kááísamaisa méraundasasa moóráwigomo áumo kárámaimo araenáembo ínana ímbo áumo kárámaimo araenáembo ínanamo índa mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo Ísu Káráisiyi'e'o kááísamaimo méraundasasa túwa'nai úmai méraundasasa mindá óraa-tantaa'an-iyeye.

⁷Ísu Káráisitini aampa'á aamoí ésa wéaraaiwaemba moóráwigo minámbá fásituwaisa'a káfé'a Ísu Káráisitini érai'-aaima ímba wéaraaiwaewe. ⁸Maníkó wemparí'o índasafena táántaraiwai minámbá ímba fáitukaifo waási fáitukaawa'a ímba wéaraaiwaewe. ⁹Waási maarán-ááímá wésewe. Kisaamó moórámó kawáá'ísana seyaafá'á wégawaa'iyeye wésefo kentúra'a káráwiyo. ¹⁰Kembiwíyé kesááwé Fasi'aénkóe'a kááísamaisa méraundasafeta óraaka'a simátimé'a sune. Kemó imáyáamo úndantemba miyán-ímáyáá íyata mimbórá-ímáyáásá ónaumnesa wésunda póna karo'-ááímá séna kentirumbá wéfaiyaraiwai kemá ímba awánáúnda-waasi wemá sáwí-meyamba máíníye-aaima wéisaumne.

¹¹Kesí waásisono. Tuwímbai kentáfésamo karo'á sésa arupíse úmai méraawin-owe Maníkó síndasafe'a túma kárámái araenáemba oró-ááímá wésiyemo karo'o wésemba minááímó paaímó wésundarakaa ímba sáwí'a uwásínkááwisino. Kemá simátimé'a sune. Ísu Káráisitimba aaraa-táiyá'á tufúwana kentáásáfénawe séna pukáiyeye-aaima wésimatimunda-aaisafesa aaisambá wésefo túma kárámái araenáemba oró-ááímó wésundarakaa ímba aaisambá síyówaisino. ¹²Karo'-ááímó simátimesamo kentirumbó wéfaiyaraawi miwí túma kárámái sáwí'a uwásuwaaro-imayaa wéune.

¹³Kesí waásisono. Sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkembo faútinkaindasafena Maníkó táántamai miyá uráimba pó'a é'a faútinkaisa'a méraantafe'a sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o wéomba ímba arááíwae'a wempá'-wempa'a tirumbá timé'a túwa'nai úmai méraaro.

¹⁴Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesafé-ímáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro

agaimaréna siyáiyeye. Maníkómó siyáin-amaankoni áwáuma miyán-áwáún-iyeye. ¹⁵Énifo kembiwí keíyái aaisan-aaisambó sé'a íyambo é'a sáwí'a úmai tai'ánááfo káráwiyo.

**Maníkómbó arááímó tainí'a ésa sáwí-
imayaagomba tirááísafesa ésamo on-áái.**

¹⁶Simátiménda ísáaro. Maníkóní ámútanko sintembá miyáumai maé'mae'a é'a Maníkómbó arááímó tainí'o é'o é'a sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o on-ámbó ímba arááíwaiyamba mindá kanaán-ifo miyán-oro.

¹⁷Sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o ombá isaná Maníkóní ámútankombo

arááímo taini'o ombá isaná minkáé'-ímáyáágórái wétiyaifo Maníkóni ámútankomo kentúra'o káráwiyaimbo é'a sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o on-ámbá ímba arááíwaenaawe. ¹⁸Maníkóni ámútankomo sintembó miyámó é'o é'a sé'a Maníkóni ámútankomba arááímo taini'a wéunana póna Yúndaawaasiti ámáánko kembá ímba ta'ótokaiye wésewe.

¹⁹Waási miwítí imáyáafinkemba afora'á maará wéowe. Maa'u-tántáá'-í'a ésa óraa-sawí'a ésa sáwí'o wéon-tantaatafesa ímba tigeasáfésa ésa ²⁰kísau mo uwándaan-tantaakon-awí'a mósá marésa waántá-waasion-imayaa mósá marésa úwaa'a wéfesa fintón-kwénesa tíyámba wéuwatinkesa aaisambá wésesa tirumbá sáwí'a wéuwatinkesa aaisambá wétiyesa miwí tááigo íyáákainkwae sésa ímba taankarótamai kawé'-úmai mésa tuwínkaa'-úmai mésa ²¹túranda-urande wéesa uwóí'o on-dómbá wénesa uwóí'a wéesa uwóí'o on-dómbó náiyantafesa túwaandu urésa miyán-tántáá'á waásiti imáyáafinkemba wéowa'a símai wákátimé'a aneka'á símai wákátimé'a sé'a miyámó wéowi Maníkóni nombara ímba maenááfo káráwiyoro wésune.

²²Énifo Maníkóni ámútanko tirumpimbá méraiwai maará uwátínkáísasa méraawe. Tirumbá wétimesa tirunkó kawé'á ésa faru úmai mésa fasi'ámai mésa ímba tuwesarái ínasa mésa túwa'nai úmai kawé'á uwátinkesa miwítí kísau kawé'-úmai wémaesa ²³miwí túma ímba maimaé iyésa miwí túra'a káráwimai kawé'á ésa miyámó owíní áwáuma ímba aambá fáikaiye. ²⁴Ísu Káráísitini waási sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo wéon-imayaago kentáa ta'óto'mai tafisifó sésa sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo on-ámbá tínaeni'a uwámesa tukáawe.

²⁵Maníkóni ámútanko aúí'a uwásínkaraisata aúí'a úmai méraundasa póta wení ámútankomo sintentá úmáis arááíwáéno. ²⁶Kentúma ímba maimaé'a iyé'a kesááigo íyáákainkwae ímba sé'a kawé-tántáá'ó índasafe'a ímba símai sáwí'an-oro.

Umbai-tántáá'ó wéraindawi túwa'nai orómó siyáin-aii.

6 ¹Kesí waásisono. Kempínkémbó tuwímbaimo sáwí'o wéombo ésa wétuwanaamba pósa kempínkémbó Maníkóni ámútankomo sintembó miyámó wéowi wempa'á arupise uwátinkanaawe. Kembiwíwárá'á miyá-sáwí'á ónááfo káráwiyoro. ²Umbai-tántáá'ó wéraindawi túwa'nai oro. Miyámó é'o é'a Ísu Káráísiti siyáintemba miyá ónááwe. ³Úwoi-waasimo óraa'-waasi únemo síyamba minímáyáágó karo'á simátinkainiye. ⁴Kentí kísauwe fí'owiti kísauwe tuwínááfo kentí kísau tuwínke'a kawerá'i sáwíra'iyompo awánaaro. Kentí kísau kawé'ó ína'o é'a aamoí ónááwe. ⁵Seyaafá'-

waásífá'á umbai-tántáá'á t́ndanifo ímba ifátuwe'a fasi'ámai mé'a moórá-mora-waasi túwa'nai oro.

⁶Maníkóní ásé-aai ísámae wéiyowi miwítí kawe-tántáá'á seyaafá'á tuwínkaa'-úmai tuwímbai-tantaa'a Maníkón-aai wésimatimewifa'a tíma'mae'a íyóro.

⁷Ímba kanaa'á Maníkómbá karo'á simánkanaafo érai'-aain-ifo ímba moórá-imayaan-oro. Kawe'-ánáúntúmbó úmáráawimo ombá kawe-tómbá wéfakaraafo sáwí-anauntumbo úmáráawimo ombá sáwí-tomba wéfakaraawe. ⁸Miyámó ombá sáwí-tantaatafesa tirááísafesa úmaesa wéiyowi miyámó wéowini anondááma puwésa Maníkóní ewaa'á ímba méranaafo némpa'a méranaawe. Énifo Maníkóní ámútankombo arááímo tainí'o úmaesamo wéiyowi miyámó wéowini anondááma aú'á úmai maé'mae'a ónááwe. ⁹Mindásafeta kesáá kawe'á úmaeta wéiyundasa ímba suwesaraí ínata ifátúwáano. Kawe'ó úmaetaamo wéiyundasaamo ímbo suwesaraí ínataamo tuwétaamo éta ánaaen-kanaamo t́nda kawe'-mýántá maéta ménaumne. ¹⁰Mindásafeta túwa'nai onda-ámbó wéraitmbo éta seyaafá'nánká kawe'-úmaisa túwa'nai onó. Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmbo wéowiseta mimbórá-ákúní'a úmai méta túwa'naisaamo ondasá mindá óraa-tantaa'an-íye.

¹¹Ayáiyá'á kemá Póro óraa'-aufaifimba agaimaráúmpo toráumai awáné'a wenayáánaufil'an-íye seró. ¹²Tuwímbai sésa suwánésa óraa'-waasin-owe síwae sewí kembiwísáfésa sésa túma kárámai araenáémbo oro wésewana miwí tááigo kembiwí wétafisiye. Ísu Káráísiti kembiwísáfénawe séna aaraa-táiyá'á pukáíye-aai aantembo senkaka tuwímbai ísámai sáwí'a uwátínkááwisino. Ímbo sáwí'o uwátinkaiyantafesa sésa túma kárámai araenáémbo oró-ááíwárá'á wésewe. ¹³Túma kárámai araenáémbo orómó wésewi Mósesemo siyáin-amaamba ímba seyaafá'á wéaraaiwaewe. Kentúmo araenáémbo mósá úmaraiyantafesa túma kárámai araenáémbo íwae wésewe. ¹⁴Miwí miyá wésefo kemá Póro mimbórá-ááímá mósá maré'a Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna aaraa-táiyá'á pukáíye-aaima mósá wémaraumne. Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáintafe'a púwón-kwaasimo marapá-tántáátáfésamo ímbo imáyáamo ontembá marapá-tántáátáfé'a ímba imáyáa é'a sáwísamban-íye wésunda póna mintántáákó kembá ímba wétafisiye. ¹⁵Moóráwigomo áúmo kárámaimo araenáémbo ínanamo moóráwigomo ímbo kárámaimo araenáémbo índa mindá ímba óraa-tantaa'an-ifo Maníkó aú-waasiyaani'o uwásínkaraimba mindá óraa-tantaa'an-íye. ¹⁶Simátimunda-aaimo arááíwa'mae iyíyanamo éna Maníkó faru úmai arumbá uwátinkena wení waasi seyaafá'á miyá uwátinkainiye.

¹⁷Ísun-aaí simátimewandarakemba sínkamuwana afimá sine'á wéraintafe'a Ísu Káráisitini kísau-waasi óne wésefo moóra-umbai-tantaa'a ímba síméro.

¹⁸Kesí waásisono. Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kembiwisé'a ména úwoi wétuwa'nai-isa'a

érai'-aain-iyé sé'a inái sune.

Kemá Póro sún-da-aaí tai'áiyé.

Éfésási

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-áátátyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Éfésási-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwásísí'fá'á agaimái amúwana Títkaasi maimaéna máttmakaiye. Maanáái iséa fí'o-fí'on-daoraa tíméro séna agaiyáíye. Ísun-aaimo simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkawana ména maanáái agaimarówana máttmakaiye.

1 ¹ Kemá Póro maanáúfái agai-timúmpo ísáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráisitini aai kosimátíma'mae núwo séna si'mákai'fo ísáaro. Éfésási-naopakewi Fasi'aénkóní waási Ísu Káráisitíye'o kááísamai méraawi ímba ifátuwe'a fasi'ámaimo méraawi ísáaro. ² Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitíye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatinkaayantafe'a inái sune.

Káráisitinte'a kááísasinkenasa wemparí'o úmakain-aai.

³ Maníkó Ísu Káráisitini-afowámá éna Ísu Káráisitinteta kááísasinkenasa wíyómpa'a wenópakemba fasi'aémbá siménasa kawé'á uwásínkáísata póta wentáféta súwiyo sune. ⁴ Naaófá'á Maníkó maramá ímbo úmakonka'a Ísu Káráisitinteta kááísamaisa méraandasafenasa wenaúranka'a wendé-i'a onanasá kentááfímbá ímba sáwí-aaimo wéraindasafena wemparí'a úmakaiye. ⁵ Maníkó kentáásáféna imáyáa éna naaófá'á séna Ísu Káráisitini kisausafe'o é'a kesáánintone kesiyáámúntoni'a ónááwe séna wení imáyáafinkemba aamoí éna miyán-ááímá siyáimba póna miyá uráíye. ⁶ Ááninkomba arumbó ámakaiwainte'a kááísasinkenasa óraa-kawé'a uwásinkenasa úwoi súwa'nai uwásínkaraimba póta wení áwáuma fí'oran-awauma mósá wémaraumne.

⁷⁻⁸ Pukáintafena sáwí-imayaasa maisiyuwénasa misáwí-imáyáágó ta'ótokainta faúsinkenasa kentáásáféna fí'oran-imayaa wéimba úwoi áfááraumai súwa'nai enasa póna kentáási sáwí-imayaa maisiyukaiye. ⁹ Naaófá'á wení kawé'-ímáyááfínkémbá aúpá'á to'mayaa úmakaimba káfé'a wépaape-isata wéawanaumne. Káráisiti ken-ímáyáá ínye siyáintemba póna ¹⁰ Maníkómó siyáin-kanaamo tinda seyaafá-tántá'á'ó úmakaimba wíyómpakene marapákéné komáétamae úmarainana Káráisiti óraako mindára'a káráwiyiniye.

¹¹ Maníkó wení imáyáafinkembo to'mayaa úmakaimpinkemba miyá wéiye. Imáyáa éna to'mayaa úmakaimba póna Yúndaa-waasi wení waási-i'ò úndasafenasa Káráisitinte'a kááísasinkenasa wemparíta uwásínkaraiye. ¹² Aifa'á Káráisitimba amu'maréta méraundawisa wení áwáuma fí'oran-awauma isatá mósá wémaraumne.

¹³ Miyáumai fí'onkaa-waasi érai'-aaima kawe'-ámp'áá métinkainiye minásé-ááimá isé'a Ísu Káráisitin-aaisafe'o timankúnkúmba ombá Maníkó kesí ámútankomba timénaumne símai fasi'ámakaintemba miyá uráimba pó'a wení waási-i'a úmai mé'a ísaraawe. ¹⁴ Maníkóní Ufaen-ámútánkó keséta méraintafeta séta érai'a Maníkó wení waásisafena símai fasi'ámakainta kesópata tíníye. Érai'a Maníkó wení waásisa ta'ótokaampinkemba faúsinkainiyesa wéseta mindásafeta wení áwáuma fí'oran-awauma mósá wémaraumne.

¹⁵ Agaúnda érai'-aaima pó'a kembiwí Fasi'aénkó Ísumpa'a timankúnkúmba é'a Maníkóní waási-imayaa é'a méraawe-aaima isé'a ¹⁶ Maníkémp'áá súwi símae iyé'a kembiwí túwa'nai úmai inai súnda ¹⁷ Maníkémp'áá maarán-ááísáfé'a áísai une. Fasi'aénkó Ísu Káráisitin-afowámá kentáásifowama fí'oran-awauma wéraiwai wemá wení ámútamba timínana kentí imáyáa kawé'a uwátinkena Maníkóní áwáuma aráátimína'a pó'a kawé'-úmai awánánááwe. ¹⁸ Kentí imáyáa saagátinkena táántaraintafe'a wesé'o méraiyaambo amu'maré'o méraantafe'a mindásafe'a inai súne. Wemá wení waási kawé'ó úmaimo méraiyaambo to'mayaa úmarena símai fasi'ámakaimbo awánáiyantafe'a inai súne. ¹⁹⁻²⁰ Wenáásisafeta simankúnkúmba wéundawifinta wení fasi'aénkó kásauma wémaimba mifási'áémbá íyáákarai-fasi'aenko isa'á awánáiyantafe'a inai súne. Maníkó mifási'áéntámbá Káráisitimba pukómpinkemba íyáfasinankena wenayáánúrapa'a fasi'aén-áémp'áá wíyómpa'a móankaraiye. Mifási'áémbá wenáásisafeta simankúnkúmba wéundawisa símakai-fasi'aenta mimbórá-fási'áémbán-iyé. ²¹ Káráisiti seyaafá'-wáásíyá'á káráwiyena wíyómpa'o káráwíyaawiyae fasi'aénkwáráwíyá'é aifarááwíyá'é káfé'o túwí'o wéraiwaiyae ánaaembo túwí'o wéraindawiya'e káráwiyaiye. ²² Maníkó seyaafáká'ó káráwiyindasafena wembá íyáfasinankena wení waásisafena imáyáa éna simámena séna íyáákae-Fasi'aenko-i'a uréma seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo siyáiyé. ²³ A'nómpínkén-ímáyáágómó seyaafá-túrá'ó káráwiyaintemba Maníkóní waásisa Káráisitin-áúraamba únana wemá si'nónkáántá éna káráwiyaiye. A'nónkó weyáára'a ímba méraisana áuwawaako ímba miyá uráifo mimbórá-túwawaa'o wéraintemba Káráisiti seyaafá-túwawaa'a aaómíyamai-i'a uwásinkenasa wewará'á aaómíyamai-i'a úmai méraiye.

**Maníkóní némpa'o méraundafakenta aúí'o
úmaimo méraunda-ita uwásínkáín-aai.**

2 ¹Ááéma sáwí-imayaa wée'a sáwí'o urón-kanaafimba méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a mé'a pó'a ²marapákén-kwáásítí sáwí-amba arááíwae'a waántáwanko waántá-waasiti óraakomba arááíwae'a wemá Maníkón-aai ímba ísámai kawé'ó wéowiya'a káráwiyaiwaimba arááíwakaawe. ³Miyámó ontembá ááéma miyásá uráunda sáwí-tantaatafeta sirááísafeta éta sáwí-imayaa arááíwaewananasa Maníkó sáwí-meyamba seyaafá'nánká'ó tímínten-úmai kanaa'á simíndasafenasa ifátuwenasa ⁴arumbá áfááraumai uwásinkenasa kentáásáféna óraa'-imayaa éna póna ⁵úwoi súwa'nai enasa kawé'-ámpátá mészínkaraiye. Sáwítaamo étaamo méraawandarata Ísu Káráísitimbo pukáimpinkembo íyáfasinankaraintemba aúí'o úmaimo méraanda-ita uwásinkenasa ⁶Káráísitimba pukáimpinkemba íyáfasinankena wíyómpa'a móankarena Ísu Káráísitinte'a kááísasinkenasa aúí'a uwásínkaraisata Káráísitimo wíyómpa'o ménamo káráwiyaintemba wíyómpata imáyáa éta méraumne. ⁷Maníkó Ísu Káráísitimba ai'marówana kumbéna kentáásáfénawe séna puwéna kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwéna miyáumai óraa-kawé'a uwásinkenasa úwoi óraa'a súwa'nai uráísata póta wení kawé-kísáú awánamae íyóndasafenasa miyá uráíye. ⁸Maníkó úwoi túwa'nai úwa'a wenááísafe'a timankúnkúmba uwaná sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawé'-ámpá'á métínkaraiye. Ímba kentí imáyáafinkemba wenááísafe'a timankúnkúmba uráafo Maníkó imáyáa tímúwa'a timankúnkúmba uráawe. ⁹Túma maimaé iyésa sésa kawé'á wéunda póta kawé'-ámpátá wégune sefó séna ímba kawé-kísáúgóní méyámbánifo Maníkó úwoi túwa'nai énasafena sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawé'-ámpá'á métínkaraiye. ¹⁰Maníkó kentáámó uráíwai séna kawé-kísáú maimaé wéiyesa méranaawe siyáimba póna kawé-kísáú máéndasafenasa úmakena Ísu Káráísitinteta kááísasinkaraiye.

Mimbórá-wáásí-ítaamo uwásínkarain-aai.

¹¹Mindásafe'a imáyáan-oro. Kentinófoi ímba Yúndaa-waasi ofo kembiwíwárá'á ímba Yúndaa-waasi owatá Yúndaa-waasisa Maníkóní waásisa úndasafeta súma kárámai araenáenta wéeta kembiwísáféta úwoi-waasi owé-ímáyáa éta séta ímba túma kárámai araenáemba owí owésá wésumpo mindásafe'a imáyáan-oro. ¹²Minkánááfímbá kembiwí Káráísitini némpa'a mé'a fí'owima é'a ímba Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi é'a Maníkó símai fasi'amarena kááísamakain-kwaasi ímba é'a marapá'á mérowana Maníkó kesé'a ímba mérowa'a wesé'o méraiyantafe'a ímba amu'maré'a mérowana ¹³ááéma Maníkóní némpa'o

mérowi Ísu Káráisiti kembiwísáfénawe séna puwéna póna tí'maena wení ewaa'á tínkaraisa'a pó'a wesé'a kááísamai méraawe.

¹⁴Ísu Káráisiti puwúntafena Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye kentáási afufumpimbó wénamo tuwínkaa'-úmaimo namuro-wáási-í'o uwásinkemonta maisiyuwéna mimbórá-wáási-í'a uwásinkenasa ¹⁵Yúndaa-waasisa kentáási ámáamba tuwéna Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye aúí'a úmai mimbórá-wáási-í'a uwásinkenasa wempá'á kááísininkenasa póna faru uwásinkaindasafena miyá uráiyé. ¹⁶Ísu Káráisiti aaraa-táiyá'ó pukáintafena síyámbo wéunda-tantaa'a taí'ásinkenasa Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye mimbórá-wáási-í'a uwásinkenasa sí'maenasa Maníkómpá'á mósinkenasa ¹⁷miyá éna téna ásé-ai faru wéuwasinkain-aaisa simátimena kembiwí fí'onkaa-waasi Maníkóní némpa'o méraawi tasimátimena kesáá Yúndaa-waasi Maníkóní ewaa'ó méraundawisa tasimásimenasa ¹⁸Ísu Káráisiti miyá uráintafena Maníkóní ámútanko súwa'nai isanasá Káráisiti kentáá Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye sí'maenasa kentáásifowampa'a wéwisata wení ewaatá méraumne.

¹⁹Mindásafe'a ááema wááu-waasiyaamba uré'a káfé'a ímba miyá ombá Maníkóní waásiye kembiwíwára'á Maníkóní waási-í'a úmai méraamba kesááwé kembiwíyé Maníkóní akún-kwáási-íta úmaisa méraumne. ²⁰Maníkómó naankáámbó wéumaraimba Ísu Káráisiti áfonkaamba isasá Maníkóní aantá-waasiye Maníkón-ai simátíméwiye naamayáánkaamba owa'á kembiwí naankáámbá wéowe. ²¹Áfonkomo seyaafá'-náánámímó kárá'uraintemba kesáá Ísu Káráisitiye'a kááísamaisa méraunda Maníkó wení ufaen-dámbá waási súsanta naankáámbá wéumaraiye. ²²Kembiwíyé kesááwé weséta kááísamaimo méraundasa Maníkóní ámútanko waási súsanta naankáámbá wéumarena mimpimbá méraiye.

Póro fí'onkaa-waasifimba kisaumo maiyáin-ai.

3 ¹Mindásafe'a kemá Póro fí'onkaa-waasi Ísu Káráisitini-ai simátimewandarakemba aaisambá sésa ándáfa'a mósínkarowa'a Ísu Káráisitini kísau-waasi é'a kembiwísáfé'a inai sune. ²Maníkómó úwoi túwa'nai índasafena minkísáú simakowana minkísáúgó kawé'ó uwátínkáimba é'a ísaraawe. ³Maníkómó to'mayaa úmaimo aúpá'ó makáimba aráásimuwa'a ááema minááífínkémbá ampáán-áái aúfáífimba agaimakáumne. ⁴Ááema Ísu Káráisitini-ai aúpá'ó makáimba simásimuwa'a ísaraumne. Maanáúfáímó agaúnda ísámai kawé'án-oro. ⁵Maníkó naaófá'ó mérowi minááímá ímba simátimena káfé'a Maníkóní ámútanko wení aantá-waasisaawe wenáái simátíméwiye simásímakaiye. ⁶Minásé-áái maarán-ááin-íye. Yúndaa-waasisaamo ásé-aaimo ísaraundanten-úmai fí'onkaa-waasi ísaraantafena Maníkó kawé'a

uwátínkáisasa fí'onkaa-waasiye Yúndaa-waasiye mimbórái'a úmáisa méraumne. Maníkó séna Ísu Káráisitini kísausafe'a miyá ónaumne símai fasi'ámakaimba póna ímba Yúndaa-waasi aantembanifo fí'onkaa-waasisafenawara'a símai fasi'ámakaiye.

⁷Ásé-aaimo simátíméndasafena Maníkó úwoi súwa'nai ena wení fasi'aémbá siména wení kísau-waasi-i'a uwásínkaraiye. ⁸Maníkóní waási kembá íyáákaraawa'a kári-waasi pó'a fí'onkaa-waasi ásé-aaí Ísu Káráisitini kísau fí'on-kísau íyáákarain-kísau-aaimo simátíméndasafena íyáfasisinkaraiye. ⁹Maníkó simásimena séna to'mayaa úmare'o aúpá'ó tuwé'ó miyá ónaumne siyáunda-aaima símai paápé uwátimiyo Maníkó simásímakaiye. Maníkó seyaafá-tántáá'ó úmakaiwai aifa'á minááímá aúpá'ó tukáimba waé'wae'ó émáyáimba ¹⁰káfé'a káráwiyaawiye fasi'aénkwáráwiyé wíyómpa'ó méraawi Maníkóní waási tuwánésa sésa Maníkó fí'oran-kawe'-imayaawarawin-íye wésewe. ¹¹Áwáura'a Maníkó imáyáa éna to'mayaa éna séna miyá ónaumne séna Ísu Káráisiti kentáásí Fasi'aénkómbá imáyáa amúwana miyá uráíye. ¹²Ísu Káráisitiye'a kááísamáisa méraundasafetaawe wenááisafeta simankúnkúmbo wéundasafenawe ímba sá'a'á isatá Maníkónópata úwoisa wégune. ¹³Mindásafe'a simátíme'a sune. Kemiwí ásé-aaimo simátímewandarakemba aaisambá sésa sí'a úni'a uwásínkaraafo fasi'ámai mé'a ímba ifátúwáaro.

Umbai-tántáá'ó kesópa'ó wéraitimba kanaán-ifo úwoi aamoín-oro.

Káráisiti aruntáámó símín-aaí.

¹⁴Minááísáfé'a imáyáa wée'a Maníkó kentáásifowan-aúranka'a kífae'a inái sune. ¹⁵Seyaafá'-ákúmbá marapá'ó méraawiye wíyómpa'ó méraawiye miwítí áwáuma Maníkó isa'á wenaúranka'a kífae'a mé'a maarán-inái sune. ¹⁶Maníkóní ámútanko kentirumpimbá ména fí'oran-oraako póna fasi'aémbá timína'a fasi'ámai mé'a ¹⁷Ísu Káráisitini-aaisafe'a timankúnkúmbo ontáféna kentirumpimbá ména wemá tirumbó wétimewini áwáuma isa'á wentáfé'a fasi'ámai tirumbá wéame'a méraiyantafe'a inái sune. ¹⁸Káráisiti seyaafápimbá arumbá wétimimba óraa'a wétimiye. Káráisiti fasi'aémbá timína'a kemiwíyé Maníkóní waásiye seyaafá'á sé'a Káráisiti kentááfimba arumbá wésimimba óraa'a wésimimba póna ímba tai'áíníye síyantafe'a inái sune. ¹⁹Ísu Káráisiti seyaafápimbá arumbá wétimimba óraa'a wétimimba ínta kanaa'á úmáisa awánasaraundasaanifo káfé'a kárika'a awáné'a ánaaemba awánamai kawé'ó íyantafe'a inái sune. Fasi'aémbá Maníkómpimbá óraa'a wéena kemiwífimbá óraa'a wéintafe'a inái sune.

²⁰Imáyáamo wéetaamo Maníkómbó wéaisai-undasa kári-tantaa'an-ifo wení fasi'aéntámbó wésuwa'nai-ensaaamo wéimba mindá íyáákarain-

tantaa'an-iyē. ²¹Maníkóní waásisa Ísu Káráísitiyeta kááísamaisa méta káfétaamo méraunda-waasiye ánaaembo paápé íyan-kwaasiye séta wenáwí'a óraa'a úmae wéiyimba érai'-aaima iyésá símaeta iyónaumne.

Káráísiti áuwawaata únemo siyáin-aai.

4 ¹Fasi'aénkóní kísau wémaundarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a maanááimá wa'wisé'a simátimune. Maníkó táántena séna maarán-úmai méraaro siyáifo miyán-oro. ²Kentúma ímba maimaé iyé'a aáno úmai mé'a imáyáa wée'a túwa'nai e'a sáwí'o uwátínkáambo é'a ímba imáyáamo íyamba úwoi túwa'nai oro. ³Maníkóní ámútanko imáyáa tímisa'a mimbórá-imáyáará'á mé'a miyá é'a aáno úmae'o iyíyantafe'a ímba ifátúwáaro. ⁴Maníkóní ámútamba mimbórá méraisata kesáá mimbórá-súráámbá úmaisa méraunanasa sáántaraimba póta wesétaamo méraandasafeta amu'maréta méta mimbórá-tántáátáféta amu'maréta méraaumne. ⁵Fasi'aénkó mimbóráwígó méraisana Maníkón-aaisafeta simankúnkúmbó wéunda-anta mimbórá-ámbá isaná nombó maúndasa mimbórá-ámbá isaná ⁶Maníkó mimbóráwígó ména seyaafá'-wáásísá kentáásifowama ména seyaafá'-wáásiyá'á káráwiyena seyaafá'-wáásísá kawé'á uwásinkenasa wení waásifimba méraiye.

⁷Maníkó méraisana Ísu Káráísiti wení imáyáafinkemba wení kísausaamo máéndasafenasa wení fasi'aémpínkémbá moórá-mora-waasisa fasi'aéntá símakaiye. ⁸Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

sanaambó iyúnka'a ta'ótokowi tí'maena

iyéna waási aamoi-tántáá'á tímakaiye

agaimaréna siyáiyē. ⁹Iyúnka'o siyáin-aagioni áwáuma maarán-iyē. Aifa'á marapá'á kunkéna mara-aifa'-úramba kunkéna ¹⁰wíyómpa'o iyáimba mimbóráwígómá póna seyaafápímpá'á wení fasi'aémbá wéraiye. ¹¹Aamoi-tántáá'á tímakaiye

siyáin-aagioni áwáuma maarán-iyē. Wení kisauma maíyantafena fasi'aémbá waási tímúwasa tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba aantá-waasiti kísau máúwasa tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba Maníkó simátímakain-aaima simátímúwasa tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba Maníkón-aai ímbo ísaron-kwaasi simátíma'maesa kuwasá tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba Maníkóní waásiya'a káráwiyuwasa tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba Maníkón-aai uwáitái'-uwasá miyáumai Ísu Káráísitini kisauma maíyáawe. ¹²Maníkóní waásisa wení kisauma wémaeta moórá-mora-waasisa túwa'nai úmai mimbórá'í'a úmaisa méta fasi'átinkaundasafenasa fasi'aéntámbá miyá uráiyē. ¹³Mindásafeta méta Maníkón-ááninkon-

aaisafeta simankúnkúmbo wéundasafetaawe wembá awánamai kawe'á wéundasafetaawe mimbórá-ímáyáá éta kááísamai méta sáá'a kaefaréta Káráísitinkaani'a úmaisa méranaumne. ¹⁴Miyásáámó onasasáámó ésa iyámpóímo karo'ó simátiyuwaantemba kentáá ímba miyán-kárótá simásiyuwanaawe. Miyám-baaran-aai ínta arááíwaeta waási sáwí-ampa'a métinkanae sésa sáwí-imayaafinkembo wésiyan-aaima ímba iséta miyán-áái ínta arááíwaenaumpo ¹⁵érai'-aai aantemba wéseta waási-imayaa wéeta seyaafá-tántáá'á sáakaefamai-waasi-'i'a úmai méta Káráísitinkaani'a úmaisa méranaumne. Wemá kentáará'á káráwiyaisata ¹⁶kesáá Káráísiti áuwawaata únana kentáási'nonkaamba Káráísiti éna seyaafá-súwawaakata káráwiyaiye. Tiyáámba tísamaima tínúnkoma ta'ótokaisana ti'nónkómó ímbá seyaafá-túwawaapa'a ímááa tímísana tiyáánko wení kísau máisana tísamaigo wení kísau máisana miyámó wéenamó óraa'o wéimba miyáumai Káráísiti wení waási ímááa tímísasa moórá-mora-waasi wétuwa'nai-esa wéfasi'atinkesa méraawe.

Káráísitinte'a kááísatinkena aúí'o uwátínkarain-aai.

¹⁷Fasi'aénkón-aúranka'a fasi'ámai simátimumpo ísáaro. Maníkóni aambó ímbo arááíwáéwimo méraantemba ímba miyán-oro. Miwí sáwí-imayaafimba mésa ¹⁸ímba ísámai kawe'á ésa Maníkón-aaisafesa tirumbá marááwana ti'nómbá umbaí taisasá méraantafesa miwítí ímááago kumeu'á isasá Maníkómó aúí'o wéuwatinkain-aempa'a ímba mésa ¹⁹sáwí'o on-ímáyáá aantemba ésa fí'o-fi'on-tantaa'o sáwí'o ombá aamóí ésa miyámó ontáfésa ímba tigaesáfésa wéowe.

²⁰Miwí miyá wéofó kembiwí Ísu Káráísitimpa'a té'a wení aampa'á wéwe'a ²¹wenáái isé'a érai'e sumbá Ísumpakemba érai'-aaima simátíma'maesa íyúwa'a ísaraawe. ²²Ááéraan-imayaagomo sáwí-tantaatafe'o tirááísafe'o uwanamó karo'ó simátíyukaimba ifátuwe'a ²³miyámó íyanamo éna Maníkó kentí ímááa aúí'a uwátinkena ²⁴wembó arááímo táínda-'i'o íyantafena aúí'a Maníkónkáání'a uwátinkaina'a érai'a Maníkóntáfé'a ímááa é'a arupíse úmai méranaawe.

²⁵Mindásafe'a karo'-ááímá tínaaemba uwáme'a kentí waásifimba érai'-aai aantemba seró. Ísu Káráísitini akún-ándá póta mimbórá'í'a úmai méta póta miyásá onó. ²⁶Aaisambó síyamba ímba sáwí'a é'a ááéma aáno úmai mé'a aaisambá waé'wae'a ifó sé'a ifá'á túwáaro. ²⁷Waántáwanko tafisína'a sáwí'a únafo sé'a aaisambó síyamba ifá'á túwáaro. ²⁸Umémbó íyawí maarán-oro. Ímba umémbá é'a tuwímbai-tantaa'o maíyantafe'a kísau wémae'a minkákémbá maiyé'a ímbo makén-kwaasi túwa'nai e'a tíméro. ²⁹Sáwí-aaima ímba sé'a kawé'ó uwátinkainda-aai aantemba seró. Miyámó é'o é'a minááímó isáíyan-kwaasi kawé'á uwátinkaiyasa fasi'ámai

méranaawe. ³⁰Maníkóní Ufaen-ámútánkó arumbá umbaí taifáinifo ímba sáwí'an-oro. Maníkó seyaafá-tántáápínkémbó faúsinkainda-kanaamo tinda Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentirumpimbá méraintafe'a sé'a Maníkóní waási úne síyantafena Maníkóní Ufaen-ámútánkó arumbá umbaí taifáinifo ímba sáwí'an-oro. ³¹Kempímp'á maarán-tántáá'ó é'a tínaeemba uwáméro. Kaorái-tántáá'é tirumbó sáwí'o iyé aaisambó síyé símáimo sáwí'o uwátínkáíye seyaafá-tántáá'ó sáwí'o iyé ³²ímba miyámó íyamba tirumbá uwátinke'a túwa'nai e'a Ísu Káráísitimo kentí sáwí-imayaamo maitiyúwáisanamo Maníkómó ímbo anondáámo sáwí-meyambo tímíntemba fí'owimo sáwí'o uwátínkémba ímba ímá'yáa é'a anondáá sáwí-imayaa uwátínkáaro.

Sámo kain-áémp'á méraaromo siyáin-aaí.

5 ¹Maníkó arumbá wétimisa'a wení iyámpói ontáfé'a pó'a wemó íntembá miyáumai wée'a ²moórá-mora-waasi kentirumbá wétime'a méraaro. Ísu Káráísitimo kentááfímbó arumbó wésimenasaamo kentáási sáwí-imayaamo maisiyuwáíndasafenasaamo puwúwanamo Maníkómó aamoimó uráíntemba moórá-mora-waasi kentirumbá tíméro.

³Maníkóní waási ontáfé'a maa'u-tántáá'é sáwí'o iyé túraniyamba únafo sé'a miyán-tántáákón-áái ímba seró. ⁴Sáwí-aaíye uwónao-aaíye karaánáá'-aaíye súnafo sé'o Maníkómp'á'ó súwimo síyamba mindá kawé'an-íye. ⁵Érai'a maa'u-tántáá'ó owíyé sáwí'o owíyé túraniyambo owíyé miyámó onkwáási Ísu Káráísitiye Maníkóe'o káráwiyayapa'a ímba mésa túraniyambo owí marapá-tántáátáfésa aamoí ésa ímba Maníkóntáfésa aamoí owí Káráísitiye Maníkóe'a káráwiyayapa'a ímba méranaawe.

⁶Miyá-sáwí'ó on-tántáátáfésamo síyamba karo'á simátíyúwáafainifo káráwiyoro. Maníkón-aaí ísámai sáwí'o owí miyá-sáwí-ááímó sembá póna Maníkó aaisambá tiyínifo káráwiyoro. ⁷Miyámó síyawise'a ímba mé'a miwí ímba tirááiwaéro. ⁸Ááema kumeu'-áémp'á'ó ma'é'ómbanifo káfé'a Fasi'aénkóní waási ontáfé'a sámo kain-áémp'á'ó méraamba pó'a sáraan-kwaasiyaamba úmai méraaro. ⁹Sámo kain-áémp'á'ó mé'o é'a arupise úmai kawé-úmai mé'a érai'-aaí wése'a mé'a ¹⁰ímá'yáa é'a sé'a Fasi'aénkó aamoí ínkwaé-i'a úne sé'a miyán-oro. ¹¹⁻¹²Kumeup'á'ó méraawi ímba áúwara-kisau wémaefo ímba miwísé'a miyámó íyamba afora'á simátítime'a sune. Sáwí'a owé sé'a aúp'á'ó ombó sé'o é'a tigesáfé'a ónááfo afora'á simátítime'a sune. Sáwí'a owé sé'a ¹³afora'á aráátimiyasa mintántáákóní áwáuma awánasuwesa kouwerésa ¹⁴sámo kain-áémp'á'ó taméranaawe. Mindásafesa sésa tímó waésamo pukésara úmáimo mémpinkemba íyáfasinewana Káráísiti sán-kátinkainiye wésewe.

¹⁵Mindásafe'a káráwiye'a sáwí-imayaamo arááíwáéwimo ontembá ímba íyamba kawe'-ímáyáá wée'a méraaro. ¹⁶Káfé'a kentááfá'á umbai-tántáá'ó wéraintafe'a Maníkómpá'á tíyantafe'a úwoi máúnafo sé'a Maníkóni kísau máéro. ¹⁷Mindásafe'a ímba sáwí-imayaa é'a Fasi'aénkómbó arááímo táinda-i'a úmai méraaro.

¹⁸Mindásafe'a sáwí'a ónááfo uwóí'o on-dómbá né'a uwóí'a únafo sé'a Maníkóni ámútanko kentááfímbá óraa'a uwásinkainkwaé sé'a méraaro. ¹⁹Kempímbá Maníkón-ai aúfáífimba agaimakáan-aaima sé'a imá wése'a Fasi'aénkóntáfé'a tirumpimbá aamoí wée'a imá seró. ²⁰Fasi'aénkó Ísu Káráisitini fasi'aéntáfé'a imáyáá wée'a seyaafá-tántáátáfé'a Maníkó kentáásifowampa'a súwima símae'a íyóro.

Aarakwá-táái.

²¹Kembiwí Ísu Káráisitini-awi'a mósá wémare'a Ísun-akúní'a úmai mé'a minákúmpákén-kwáásí táái ísáaro. ²²Aaresómbá ísáaro. Fasi'aénkón-aaimo wéisaanten-úmai kentuwaai-táái ísáaro. ²³Ísu Káráisitimo wení waásiya'o káráwiyaanten-úmai waaimá kentuwaainíntónká'á káráwiyo. Káráisiti wení waási kawe'-ámpá'á métínkaraiye. ²⁴Ísu Káráisitini waásimo wenááimo ísáanten-úmai aaremá seyaafá-tántáátáfé'a kentuwaai-táái ísáaro.

²⁵Ísu Káráisitimo wení waásimo arumbó timénamo miwísáfénawe sénamo pukáinten-úmai miyáumai waaimá kentuwaainíntómbá tirumbá tíméro. ²⁶Ísu Káráisiti wení waási nontámbá kawe'á uwátinkena wenááisamba Maníkóndé-i'a uwátinkaindasafena ²⁷wení waási kawe'á ésa miwífímbá sáwí-aaima ímba wérainana fí'onka'ma'mai-sasa'o uwátinkaindasafena pukáiyé. ²⁸Miyáumai Ísu Káráisitimo wení waásimo arumbó tímíntemba waaimá kentuwaainíntómbá tirumbá tíméro. Waási kentúsafesamo imáyáamo onten-úmai kentuwaainíntón-ímáyáá oro. Tuwaainíntón-ímáyáámó onten-úmai kesáfé-ímáyááwárá'á wéowe. ²⁹⁻³⁰Waási kentúwawaatafesa ímba tíyántafesamo ombá kawe'-úmai káráwiyesa tómbá námaesa wéiyowe. Kesáá Káráisitini waási-i'a éta wenáúwawaakaamba únanasa póna wemá miyáumai kentáárá'á kawe'-úmai káráwiyaiye. ³¹Naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna mindásafena waaigómó ímbá anófowi tiyuwéna awaainínkóe'a taankarotámai mimbórá-túwawaa'a ma'maésarai méraaye siyáiyé. ³²Minááífímbá moórá óraa'-aaimo wérainba minááígóni áwáuma maarán-iyé. Ísu Káráisitiye wení waásiye moórá'i'a úmai méraawe siyáiyé-imayaa wéune. ³³Ímba mindásafena aantemba siyáifo kembiwímó kesáfé-ímáyáámó ontembá kentuwaainíntón-ímáyáá oro. Aaresómbá kentuwaai-táái ísáaro.

Tinófoiye tíráá'marin-taai.

6 ¹Iyámpóisomba ísáaro. Fasi'aénkóní iyámpói-i'ò ontáfé'a kentinófoi-taai ísáaro. Miyámó íyamba mindá kawé'an-íye. ²⁻³Naaófá'á Maníkó áamámba séna

kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro
aifa'á símai fasi'ámakaintafena séna
miyámó é'ò é'a kawé'-úmai
ayáatáaka'a marará'á méranaawe
siyáíye.

⁴Iyámpói tifoísái ísáaro. Kentí iyámpóíya'a kawé'-úmai káráwiyewana miniyámpói tirunkó ímba sáwí'a ína'a Fasi'aénkó Ísun-aaí simátíma'mae'a wéíye'a arupíse uwátinkaiyasa óraa'a ónááwe.

Kísau-waasiye miwítí kawáá-wáásíté-taai.

⁵Wayó-kísáúmó máén-kwaasi ísáaro. Ísu Káráísitin-aaimo ísáánten-úmai kentí óraa'-waasi-taai ísé'a táátafe'a é'a tiyákáímó wétaamba kentí óraa'-waasiti kúsausefa'e ímba kae'-ímáyáámó íyamba miwí táái ísáaro. ⁶Miwí túranka'a aamoí uwásinkaiwae aantentafe'a ímba miyán-káwé'ó íyamba úwoi-kanaawara'a miyán-káwé'á wé'e'a Ísu Káráísitini kúsau-waasi ontáfé'a Maníkómbó arááímó táínda-i'a úmai kawé'an-oro. ⁷Kesí óraa'-waasiti kúsau aantemba ímbanifo Fasi'aénkóní kúsau-waasisa úne sé'a tirunkó kawé'a wéina'a kúsau máéro. ⁸Maanááímá imáyáan-oro. Wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miwítí óraa'-waasiye kawé-kísáúmó wémaentafena Fasi'aénkó kawé'-méyámbá timíníye.

⁹Wayó-kísáúmó máén-kwaasiti óraa'-waasi ísáaro. Kentí wayó'ó wéon-kwaasiya'a kawé'-úmai káráwiye'a ímba inkaisíyan-aaima wésimatime'a maarán-ímáyáán-oro. Miwítí óraakowe kentí óraakowe mimbóráwígó éna wíyómpa'a ména ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba timínífo arupíse úmai-meyamba timíníye.

Fasi'aénkóní fasi'aénká'á méraaromo siyáin-aaí.

¹⁰Maanááímó simátíménda ísáaro. Fasi'aénkóe'ò kaáísamaimo méraamba wení fasi'aémbá wétimisa'a fasi'ámai méraawe. ¹¹Waántáwanko tafisímai karo'á simátíyuwaiainifo fasi'ámai méraiyantafe'a tiyái-tántáá'ó Maníkómó tímímba máéro. ¹²Ímba marapákén-dámúró-wáásísé'-aantemba tíyewata kumeu'-áémpá'ó káráwiyaawiye waántá-waasiye sáwí-fasi'aenkwarawiye miyá-sáwí'ó owíséta tíyáano. ¹³Mindásafe'a tiyái-tántáá'ó Maníkómó tímímba káfé'a maiyé'a sáwí-kanaamo tinda fasi'ámai mé'a ímba waántáwankon-aaisafe'a ewé sé'a ímba inkaisé'ò kóiyamba fasi'ámai méraaro.

¹⁴Miyáumai to'mayaa uré'a méraaro. Tú'wáánkaumo uráantemba érai'-aaima tirumpimbá ta'ótóráaro. Wenómbó fafériye'o méraantemba arupise úmai fasi'ásuwe méraaro. ¹⁵Tísamaimo ánaan-kwiye'o nóntemba ásé-aii tasí wéuwatinkain-aaima kosimátíméro. ¹⁶Wenómbó fafériyaawanamo paroigómó túfimbo ímbo táferáintemba Maníkón-aii ta'ótokewana waántáwankon-aaiigo ímba túfimba táferainiye. ¹⁷Ti'nónká'ó kámo'o wimáímo káráwiyaanten-úmai kawé'-ámpá'á métinkena wégarawiyiye. Paepáétambo túfimbo waantáfáénten-úmai Maníkóní ámútanko wenááimo siyáimba kosimátimiyasa minááígo tirumbá faiyaráíniye. Miyáumai Maníkómó tímímba maiyé'a to'mayaa úmai méraaro. ¹⁸Maníkóní ámútankoni fasi'aéntámbá inaifínkémbá Maníkó wétuwa'nai-intafe'a áisai úmae'a iyóro. Miyámó iyantafe'a ímba fí'o-fi'on-imayaa é'a Maníkóní waásisafe'a seyaafá'á inai símae iyé'a ímba ifátuwe'a ¹⁹kentáfé'wara'a súwa'nai e'a inai seró. Ásé-aaimo simátíménda Maníkó aai simínana ímba sáá'a ína'a afora'á simátime'a Maníkómó aúpá'ó makáin-aaima afora'á simátimenaumpo mindásafe'a súwa'nai e'a inai seró. ²⁰Minááímó simátíméndasafena Maníkó iyáfasisinkowa'a simátimewandarakemba aaisambá sésa ándáfa'a másínkaraawe. Ásé-aaimo simátimunda mindá kesí kisauman-ifo mindásafe'a súwa'nai e'a inai síyana ímba sáá'a ína'a simátíméno.

²¹Kemó mé'o wéunda-aaima isáfyantafe'a moóráwígon-awi'a Tíkíkaasi kosimátiminiye. Wemá kentáásí waási Fasi'aénkóní kísau-waasi póna ímba tuwéna kawé'-úmai méraiye. ²²Tíkíkaasimba ai'maráúnana kentópa'a wéména kentáásáái kosimátiména kentí imáyáa kofasi'átinkaina'a

fasi'ámai méranaawe.

²³Kesí waásisono. Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraawi tirumbá wétimesarai faruaru wéuwatinkaayantafe'a inai sune.

²⁴Fasi'aénkó Ísu Káráisitimbo tirumbó wéamesamo ímbo aúwáán-kwaasi Maníkó úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.

Kemá Póro sún-da-aii tai'áiyé.

Fírípái

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-áátátýá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Fírípái-naoraa-waasifa'a agaimái tuwówana moóráwigo maéna mátímakaiye. Póro ásé-aai kosimátimuwasa isésa érai'e sésa Ísumpa'a timankúnkúmba uráawe. Mináái Aantá-waasi-taai-aufaifimba 16:11-40-fimba wéraiye. Póro fí'o-fí'on-daopa'a Ísun-aai simátíma'maena iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkarowana mérowasa Fírípái-naopaken-kwaasi Póromba áwa'nai esa tuwímbai-tantaa'a ámúwana súwiyo séna maanáái agaimarówana mátímakaiye.

1 ¹ Kemá Póro maanáái maanáúfáífimbá agai-timúmpo ísáaro. Tímóti kesé'a méraisakai Ísu Káráisitini kísau-waasiyai úye. Fírípái-naopakewi Fasi'aénkóní waási Ísu Káráisitiye'a kááísamai méraawiye kembiwíyá'ó káráwiyaawiye wétuwa'nai-owiye maanááímá ísáaro. ² Maníkó kentáásifowae Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye'a úwoi túwa'nai esarai faru uwátinkaayantafe'a inái súné.

³ Kembiwísáfé'a imáyáa únda-kanaa Maníkómpá'á súwi súné. ⁴ Kembiwísáfé'a Maníkómpá'á inaimó súnnda-kanaa aasiyaasí sirunkó kawé'á wéiye. ⁵ Aifa'á Maníkóní ásé-aai simátimuna'a isé'a súwa'nai úmai wésimatima'mae wéiye'a káfé'wara'a wésimatimentafe'a mindásafe'a Maníkómpá'á súwi súné. ⁶ Maníkó kentirumpimbá kawé-kísáúgóní áwáuma ómbarena maimaé iyéna káfé'wara'a wéiyimba póna Ísu Káráisitimo kumínda-kanaara'a minkáwé-kísáú tai'áíníye. Minááímá isáúmne. ⁷ Ísu Káráisitini-aaimo simátímakaundarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a méraundafakenkwar'a ásé-aai simátime'a miwí táái anondáá simátimunana Maníkó úwoi wésuwa'nai-ena kembiwíwárá'á úwoi wétuwa'nai-isa'a pó'a Maníkó kentirumpimbá kawé-kísáú maimaé wéiyiye-imayaamo únda mindá kawé'án-íye. Ken-ímáyáámó wéundasafe'a miyán-áái súné. ⁸ Imáyáamo tímakaunda ímba kesí imáyáafinken-aantembanifo Ísu Káráisitini imáyáafinken-aaima tímakaunda érai'-aai isaná Maníkó wésuwanaiye.

⁹ Maanááisáfé'a Maníkómpá'á inái sénaumne. Imáyáa tíma'mae wéne'a kawé-tántáá'á awáné'a kawé'-í'a é'a ¹⁰ seyaafá-tántáá'á tuwínkaa'-é'a

kawe-tántáá'ó awáné'a kawe'-ámbá arááíwae'a Ísu Káráísiti kumínda-kanaa kawe'-úmai méwana kentí sáwí-meyamba ímba wérainana ¹¹Ísu Káráísiti imáyáa timína'a kawe'-úramba úmai méwasa tuwánésa miyámó iyamba Maníkón-áwí'a mósá marésa súwimo síyantafe'a mindásafe'a inai sune.

¹²Kesí waásisono ísáaro. Umbai-tántáá'á kesópa'o tiyáimba mindásafesa sáwífa'-waasi ásé-ai ísaraawe. ¹³Ísu Káráísitin-aaimo simátímakaundarakemba ándáfa'a sínkaraawasa kenká'ó káráwiyaawiye tuwímbaiye Ísu Káráísitin-ai ísaraawe. ¹⁴Ándáfa'o méraunda mindásafena Fasi'aénkó kentáási waási sáwífa'a fasi'aémbá tímísana ímba táá'a isasá Maníkón-ai fasi'ámai simátíma'maesa wégowe.

¹⁵Súwí'o wéraintafesa tuwímbai tirumbá sáwí'a ésa kentáfésa wenáwí'a kumíníye sésa Ísu Káráísitin-ai wésimatimembanifo tuwímbai kawe'-ímáyááfínkémhá Káráísitin-ai wésimatimewe. ¹⁶Ásé-ai simátíme'a

miwí táái anondáá sendasáféna Maníkó ewé sisasá ándáfa'a sínkaraawe. Ándáfa'o méraunda-aaima tuwímbai isésa imáyáa uwásinkesa Ísu Káráísitin-ai wésimatimewe. ¹⁷Tuwímbai ímba kawe'-ímáyááfínkémhá-ifo sáwí-imayaa tokésa sésa Ísu Káráísitin-aaimo simátíméndamo ésa kesúsa maimaé iyónááwe sésa Ísu Káráísitin-ai wésimatimewe. Kentáfésa sésa ándáfa'a ména isáínana arunkó umbái táíníye sésa Káráísitin-ai wésimatimewe. ¹⁸Mindásafe'a ímba óraa'-imayaa wéune. Kawe'-ímáyááfínkémhá Káráísitin-ai wésimatimewana sirunkó kawe'á wéifo sáwí-imayaa tokáawiwara'a Káráísitin-ai wésimatimewana úwoi sirunkó kawe'á wéiye.

¹⁹Maníkómpá'á inai wésewana póna Ísu Káráísitini ámútanko wésuwa'nai-isasa faúsinkaiyambo isáúnda sirunkó kawe'á wéiye. ²⁰Sínkamiyara puwónaum úwoiya méranauumno. Mindásafe'a timu'maké'a inai wése'a Ísu Káráísitintafe'a ímba sigasáfé'a é'a ímba sáá'a ína'a fasi'ámai Ísu Káráísitin-awi'a mósá maránaumne. Miyá úmae'o iyúndantemba Káráísitin-awi'a mósá maránaumne sune. ²¹Marapá'ó méraundamo é'a Ísu Káráísitin-awi'a mósá maránae sé'o méraundanifo puwé'o wíyómpa'o íyónnda mindá marapá'ó mére'o úndawimba íyáákanaumne. ²²Marapá'ó úwoimo mé'o é'a áúwara-kisau maénaumne. Úwoimo méraandasafena siráái táínana púwóndasafena siráái táínana miyá ína'a miyámó ondawímbá ímba isáúmne. ²³Minkáé'-ímáyáágó kembá wétafisiye. Puwé'a wíyómpa'a Káráísitiye'o méraandasafena íyáákarain-tantaa'a póna siráái wétaifo ²⁴marapá'ó méraundamo é'a kawe'-úmai kembá túwa'nai únda póna kawe'á íníye. ²⁵Minááíma érai'-aaima isa'ó isáúnda pó'a marapá'á mé'a kembiwisé'o komáénda túwa'nai

ona'á Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba úmae iyíyana tirunkó kawé'ó índa minááímá isáúmne. ²⁶Kembiwísé'a aneka'á koméraandasafe'a kentáfé'a imáyáa é'a

Ísu Káráisitín-awi'a mósá maránááwe.

²⁷Moórá-aaimo óraaka'o simátíménda isáaro. Kawe'-úmai mé'a Ísu Káráisitini ásé-aaima mósá maráiyasa tuwánánaáwe. Miyámó wéiyá'o é'a kentópa'o komé'o é'a tuwánánaumne. Énifo maanká'ó mé'o é'a kentáái aantemba isánaumne. Maarán-ááímó isáándasafe'a sune. Mimbórá-ímáyáa wée'a fasi'ámai mé'a tiyáántán-kwiyé'a fasi'ámai mé'a ásé-aai simátíma'mae'a wiyasa minááísáfésa tuwímbai timankúnkúmba ónááwe.

²⁸Kentí namuro-wáásí túranka'a ímba moórá-tantaatafena táá'a índa pósa kembiwísáfésa sésa Maníkó wení aampa'á mótínkaraisasa méraawe-imayaa ésa kesáfésa Maníkóní némpata maé'maeta wéune-imayaa ónááwe. ²⁹Maníkó imáyáa tímísa'a Ísu Káráisitín-aaisafe'a timankúnkúmba wéowe. Maníkó ímba týótaima isa'á kembiwí Ísu Káráisitini waási-i'a onkákémbá tí'o

iní'a wéuwatinkaawe. ³⁰Ááéma Ísu Káráisitini kísau siyáántán-kwimáímo maewánda é'o suwánaraamba káfé'wara'a miyámó únda wéise'a tiyáántán-kwimái méraawe.

Káráisiti Maníkón-aísamaifimba mérowana áwí'a óraa'o uwánkarain-aai.

2 ¹Ísu Káráisitiye'o kááísamaimo méraamba wemá áfomba wéfaíye. Maníkómó wenarumbó tímímba fasi'aémbá wétimiye. Maníkóní ámútankomo arumbó wétimimba mimbóráfímbá méraawe. Tirumbá uwátínkáfa'a wéne'a túwa'nai úmai méraawe. Miyámó íya'o é'a ²mimbórá-ímáyáa úmai mé'a moórá-tirumba ma'mái mé'a kentirumbó tíma'mae'o níyamba mindá sirunkó óraa-kawe'a íníye. ³Kísau mo wémaemba ímba kentúma maimaé iyé'a kesúwí'a maimaé iyíwae ímba sé'a Maníkón-aísamaifimba mé'a fí'owisafe'a sé'a kentáa íyáákaraawe seró. ⁴Ímba kesáfé aantembo túwa'nai íyamba seyaafá'nánká túwa'nai oro. ⁵Ísu Káráisitimo imáyáamo intembá maarán-ímáyáan-oro.

⁶Ísu Káráisiti Maníkóráámbá uréna wení fasi'aénkómó intembá uréna mifásí'áémbá ifátuwena ⁷umarankááni'a múra úwana moórá-ininko ma'ankówana óraa'a éna wayó'-wáásíyáámbá éna ⁸waásiyaamba úmai mérowasa awánowana Maníkón-aísamaifimba kifaena puwínda-aaisafena ewé séna kátúfena ímba úwoi pukáífo sáwí'a ésa aaraa-táiyá'á tufúwana pukáíye. ⁹Miyámó uráintafena Maníkó pukáímpinkemba íyáfasinankena sanaan-úrumba móankena seyaafá'-wáásí túwíka'a wenáwí'a óraa'a uwánkowasa ¹⁰pósa Ísun-awi'o síyambo ésa óraa'an-

iye sésa seyaafá'-wáási kífaesa wíyómpakewiye marapákéwíyé waántáfakewiye kífaesa ¹¹ afora'á Ísu Káráisitintafesa sésa Fasi'aénkón-iye sésa Maníkómbá kentáásifowan-awi'a mósá maránááwe.

Waásifimba sáma kátinke'a méraaromo siyáin-aii.

¹² Mindásafe'a kesí waási isáaro. Kembiwísé'o méraawandara'a kesáái isámae'o iyáantemba káfé'a ímba kembiwísé'a méraundara'a kesáái isé'a Maníkómó sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawé'-ámpá'ó métínkarain-aii imáyáa é'a wentáfé'a wée'a wenáái tuwáúnafo sé'a táátafe'a wée'a fasi'ámai wení kísau máero. ¹³ Maníkó aamoimó wéin-kísau maénae sé'o wéontafena kentirumpimbá kísau maimaé wéiyisa'a pó'a táátafe'a wée'a

kawé'-ámpá'á arááiwa'mae wégowe.

¹⁴ Ímba í'ai tinké'a ímba aaisambá tiyé'a miyáumai méraaro. ¹⁵ Miyámó é'a kawé'-úramba úmai méraiñana póna kentí sáwí-meyamba ímba wéiniye. Marapá'ó sáwí-ambo arááiwaesamo kaetónáántó úmae nón-kwaasifimba kembiwí Maníkóní waási mé'a sáwí-imayaa kempimbá ímba wéraina'a pó'a sáma kátinke'a ¹⁶ maé'mae'o íyan-aaima kentirumpimbá fasi'ámai ta'ótokewa'a pó'a Ísu Káráisiti kumíndara'a aamoí é'a sé'a koméraawanda pó'a maé'mae'o íyan-aaima tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráamba pó'a sé'a ímba áu-iyain-kísau wémae'a kesí fasi'aémbá ímba úwoi tukáumne sénaumne.

¹⁷ Maníkóní aamoi-tántáá'ó áménteni'a úmai wenká'á kááísamai méraawe. Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo ándá-aran-dombo fatímaraanteni'o úmai kembó sínkamiyanamo kesí naaemó kumína'o púwónanamo éna ándá-aran-donkaamba kumíniye. Miyámó ondamó éna kesirunkó kawé'á ínana póna kentirunkówárá'á kawé'á íniye. ¹⁸ Miyáumai kesirunkómó kawé'ó índantemba kentirunkówárá'á miyáumai kawé'á íniye.

Tímótiye Épafarotaitasinte-taai.

¹⁹ Ampáánká'á Tímótimba ai'maráanana kentópa'a wíndasafe'a Ísu Káráisitimpa'a inaifínkémbá wéaisai-unda póna kentópa'a kuréna kouweréna kesópa'o téna kentáái másimasimina'a isé'a aamoí ónaumne. ²⁰ Wesé kerái aantemba kembiwísáfékai óraa'-imayaa ékai sékai kawerá úmaiya méraa sáwíra úmaiya méraao wésufo ²¹ tuwímbai kesáfé-ímáyáa aantemba ésa Ísu Káráisitin-imayaa ímba wéowe. ²² Énifo ááninkomo afowání kísau mo áwa'nai intembá ásé-aaisafena Tímóti kembá wésuwa'nai in-áái ísaraawe. ²³ Kesópa'o tinda-tantaa'a amu'ma'mái

awáné'a Tímótimba ai'máráanana kentópa'a wína'a ²⁴kemá ampáánká'á kentópa'o kondasáfé'a Fasi'aénkómpá'á wéaisai-e'a wéamu'maraumne.

²⁵Imáyáa é'a kesí waásigon-awi'a Épafarotaitasi ai'máráanana kentópa'a wíníye. Miyá ónaumne súne. Ai'márówana kesópa'a téna kentáái másimasimena kesí umbai-kísáú tasúwa'nai ena kesé'a fasi'aén-kísáú wémaisana ²⁶ái'a isa'á wenáái isááwana wemá iséna óraa'-imayaa éna sí'o ímbá asófasinkain-aaima kosimátimenae simbá pó'a ai'máráanana wíníye. ²⁷Érai'a áí'a isaná puwíndasafena wéisana Maníko arumbá uwánkena asófankaraiye. Umbai-tántáá'á kempimbó wérainka'a póna puwínana fí'on-umbai-tantaa'a tifó séna Maníko arumbá uwásinkena asófankaraiye. ²⁸Mindásafe'o ai'maráanda aamoí únana kentópa'a wína'o awáné'a aamoí íya'a ímba óraa'-imayaa ónaumne. ²⁹Kentópa'a wína'a awáné'a aamoí uwánke'a Fasi'aénkómpá'á súwiyo síyana tirunkó óraa-kawe'a íníye. Miyán-kwáási táái mósá máráaro. ³⁰Ímba kanaa'á tasúwa'nai ontáféna kentí anondáá wemá téna kopuwúnafo ímba simbá úwoi tasúwa'nai ena Ísu Káráisitini kísau wémaimba puwíndasafena uráifo wembá awáné'a wenáái mósá máráaro.

Káráisitin-aaisafesa tímankúnkúmbo owí arupíse-waasin-owemo siyáin-aii.

3 ¹Kesí waási senda-ááímá isáaro. Fasi'aénkóntáféna tirunkó kawé'á íno. Siyáunda-aaimo aneka'ó sendá ímba suwesaraí ínana minááígo kembíwí túwa'nai íníye.

²Tuwímbai sésa túmo káráimaimo araénáembo é'o é'a Maníkóni waási-i'a ónááwe wésefo minááímá ímba isáaro. Miwí iyánkáán-kwáási sáwí-kisau wémaen-kwaasi-taain-ifo ímba isáaro. Miwí túma káráimai araénáemba ésa Maníkóni waásisa úne sembánifo ³kesáá ombá érai'a Maníkóni waási-úranta úne. Maníkóni ámútanko kentáá imáyáa símakaintafeta Maníkón-imáyáa éta wenáwíta mósá maréta Ísu Káráisitimba aamoí uwánketa kentáási kísausafeta ínta aamoí wéeta séta kentáási kísau go kentáási sáwí-imayaa ímba kanaa'á tai'ásuwainifo Ísu Káráisiti kentáási sáwí-imayaa tai'ásuwainiye súne. ⁴tuwímbai sésa kentáási kísau go kentáási sáwí-imayaa kanaa'á tai'ásuwainiye wésewe. minááímó érai'-aaimo inkakaa kemá kawé'á úsina. kesí imáyáafinken-kisau óraa-kisauman-íye siyáunda ⁵kesinó masinkówa'a afakaumboé-no'waamba maisuwááwánasa súma káráimai araénáemba uráawe. Kemá Ísarerin-aísaafitantambo uráundawi é'a Pénisaminin-andafakemba ówánasarai kesinófoi Ípuru-waasi-taifinkemba wésuya'a minááíffinkémbá siyáumne. Yúnda-waasiti amáámá amáán-kawaa-waasi fasi'amai wéaraaiwaemba kemá amáán-kawaa-waasiti aambá arááiwakaumne.

⁶Maníkó aamoí uwásinkainkwae karo'á sé'a Ísuni aampa'ó kun-kwáásí sáwí'u uwátinkaraumne. Seyaafá'-ámáámbó arááíwaewanda suwánésa sésa kawe'á wéiye siyáawe. ⁷Minkísúsásáfé'a kesí imáyáafinken-kisau óraa-kisaun-iyé siyáundanifo minímáyáá ifátuwe'a sé'a Ísu Káráísitin-aaisafe'a érai'e súndasafe'a ááémo maiyáunda-kisausafe'a sáwísamban-iyé súné. ⁸Ísu Káráísiti kesí Fasi'aénkóe'a kááísamai méraunda pó'a sé'a mindá aifaráán-tántáá'á éna seyaafá'-tántáákómbá iyáákaraiye. Fí'on-tantaatafe'a sáwísamban-iyé súné. Ísu Káráísitintafe'a imáyáa é'a sé'a Káráísiti aifarááwí isa'á wesé'a kááísamai méraunda pó'a ááémo óraa-kisaumo maiyáundasafe'a mindá sáwísamban-iyé sé'a ifátukaumne. ⁹Maníkómó Mósesembo simámakain-amaamba arááíwakaundasafe'a sé'a minááígó kawe'á uwásinkainana Maníkó kentáféna arupíse-waasin-iyé síniye miyá siyáundanifo káfé'a minímáyáá ifátuwe'a sé'a Ísu Káráísitin-aaisafe'a simankúnkúmbo úndasafena Maníkó kentáféna arupíse-waasin-iyé wésiye súné. Miyán-ááígó sirááíma taisa'á méraumne. ¹⁰Ísu Káráísitintafe'a imáyáa únana miyán-ímáyááígó óraa'a isaná sirááíma taisa'á méraumne. Ísu Káráísiti pukáimpinkemba iyáfasinena fasi'ámai méraimba pó'a kemá miyá ónaumne-imayaamo únda sirááíma wétaiye. Ísu Káráísitimba áí'o úni'a uwánkaraamba pósa kembó sí'o índá-i'o uwásinkaiya'o é'a wenááigoni áwáuma isánae sé'a wéunana sirááíma wétaiye. Káráísitimo pukáimba kawe'-ímáyáá wéena pukówa'a miyán-ímáyáá ónae sé'a wéunana sirááíma taiyé. ¹¹Púwóndafinkemba Maníkó iyáfasisinkainiye-imayaa únana sirááíma taisa'á amu'maré'a méraumne.

Póro ayáántán-kwiyéna kisaumo maiyáin-aii.

¹²Sirááímo taiyémo súnda-aaima Ísu Káráísitini áwáuma é'a isáúmne-imayaa ímba wéune. Ísu Káráísiti wení waási-í'a uwásinkowa'a kanaa'á uráumne ímba súnda miyán-kwáásímó uráandasafe'a fasi'ámai siyáántán-kwiyé'a kísau wémaumne. ¹³Sirááímo taiyémo súnda-aaima é'a isáúmne-imayaa ímba wée'a maará úne. Seyaafá'-wáásímó tuwaantantámae wéwesamo mimbórá-ímáyáámó arááíwáéntemba kemá miyá wéune. Kesínaaempa'o wérain-tantaa'a ímba imáyáa é'a ánaaembo paápé índá-tantaa'-aantemba wéaraaiwae'a ¹⁴ayáiyá'ó

wéram-beyamba maénae sé'a suwaantan-kwétaumne. Maníkó Ísu Káráísitini kisausafena imáyáa éna

séna wiyómpa'o maé'mae'o iyamba mindá kentí méyámbániye siyáintafe'a mindásafe'a siyáántán-kwiyé'a kísau wémaumne.

¹⁵Miyán-ímáyáámó úndantemba sáákaefaen-kwaasisa mimbórá-ímáyáá iyataao. Tuwímbai fí'on-imayaa owaná Maníkó afora'á miyámó owíní áwáuma aráátiminiye. ¹⁶Maníkón-aii wéisaamba póna minááígó kentúra'a káráwiyina'a méraaro.

¹⁷Kesí waásisono. Úndantemba miyán-oro. Kesáámó úndantembo on-kwáásí tuwáné'a miyán-oro. ¹⁸Ááémo símae'o iyáunda-aaimo é'a sirunkó umbaí taimbá pó'a aneká'á simátimé'a sune. Ísu Káráísiti aaraa-táíyá'ó pukáin-aaima tuwímbai isésa ímba aamoí ésa namuroráání'a wéowe. ¹⁹Tómbó naí-tántáákó áuma mósá marésa tigaemó í-tántáá'á miwí ímba wéisasa aamoí wéesa marapá-tántáátáfésa aantemba imáyáa wéiyana Maníkó miwí tai'ásuwainifo ²⁰kesáá wíyómpataamo iméraanda-waasi únanasa Fasi'aénkó Ísu Káráísiti wíyómpakemba kuména kusiyáindasafeta mindásafeta amu'makáananasa ²¹kuména mararákémbá a'nú-súwawaakomba fí'ora-suwawaata faúsinkainiye. Fasi'aémbá tokéna seyaafá-tántáá'á kanaa'ó káráwiyai-fasi'aentamba wení fí'oran-auwawaakaanta kentáásúwawaa'a faúsinkainiye.

Kawe'-ímáyáa aantemba úmae íyóro-aai.

4 ¹Kesí waásisono. Ken-ímáyáa wéunda-waasisomban-owe. Maníkón-aaimo kosimátímakaundarakemba Maníkónópa'a tiyáantafena sirunkó kawe'á wéisa'a kotuwánánae sé'a wéune. Fasi'aénkóe'o kááísamaimo méraamba fasi'ámai méraaro.

²Kemá Póro kae'-ínínkáí túwí'a Yúótiyaae Síntikite óraaka'a simátimé'a sune. Fasi'aénkóntáfékai imáyáa ékai aaisambá ifátuwekai mimbórá-ímáyáa okaiyó sune. ³Kesé'o mimbórá-kísáúmó wémaindawi simáménda isaaó. Minkáé'-ínínkórái ásé-aaisafesarai súwa'nai urááyamba po minínínkáí túwa'nai inasarái aaisambá ifátuwesarai mimbórá-ímáyáa okaiyó sune. Minínínkáíyé moóráwígon-awi'a Kérémentiyé tuwímbaiyé ásé-aaisafesa kesé'a fasi'aén-kísáú wémaesa aú'á úmai maé'mae'o iyawi-tuwi'a Maníkó wení aúfái-wandaaifimba agaimakáiyé.

⁴Fasi'aénkóe'o kááísamaimo méraamba aasiyaasí tirunkó aamoí íno. Aneka'á minááímá sé'a tirunkó aamoí íno sune. ⁵Aáno úmai mé'o túwa'nai iyamba seyaafá'nánká tuwánánááwe. Fasi'aénkó ampáánká'á kumíníyē. ⁶Seyaafá-tántáátáfé'a ímba óraa'-imayaa é'a Maníkómpá'á áisai e'a inaí sé'a súwi seró. ⁷Miyámó íyanamo éna Maníkó faru uwátinkainiye. Maníkóní farugómá seyaafá-fárúgómbá iyáákaraiye. Ísu Káráísitiyē'o kááísamaimo méraamba mifárúgó tirumpiné imáyáafine káráwiyiniye.

⁸Kesí waásisono. Senda-ááímá ísáaro. Érai'-aaiye aifa-tántáá'é arupíse-tantaa'e kawe'-aantembo

í-tántáá'é aamoimó wéon-tantaa'e sásá-tántáá'é kawe'-ááímó wésen-tantaa'e áwí'o mósá wémaraan-tantaa'e miyáumai-tantaatafe'a imáyáa úmae'a íyóro. ⁹Simátímakaunda-aaima wéise'a ta'óto'mai kawe'á úmae'a íyóro. Kísau mo maiyáunda suwánaraafo miyá úmae'a íyóro. Miyámó íyanamo éna Maníkó faru uwátinkena kembiwísé'a mérainiye.

Súwa'nai owe séna Póro súwiyomo siyáin-aaí.

¹⁰Ááema kentáfé'a imáyáa uráamba súwa'nai íyan-amba ímba waé'émбанifo káfé'o wésuwa'nai-on-amba wérais'a wésuwa'nai-owana sirunkó aamoí wéisa'a Fasi'aénkómpá'á súwiyo sune. ¹¹Ímbo makáunda-tantaatafena ímba sirunkó sáwí'a wéiye. Sáwífa-tantaa'o makáunda-kanaa kanaa'án-iye sé'a sáwífa-tantaa'o ímbo makáunda-kanaa úwoima kanaa'án-iye sune. ¹²Ímbo makáunda-tantaakoni aambá é'a awiyé'a makáunda-tantaakoni aambá é'a awiyé'a wéunana Maníkó imáyáa símísana sirunkó kawé'á isa'á méraumne. Seyaafá-tántáá'ó kesópa'o tiyáimba tuwímbai-kanaa tómbá wéne'a tuwímbai-kanaa saái taisa'á tuwímbai-kanaa sáwífa-tantaa'a maré'a tuwímbai-kanaa ímba sáwífa-tantaa'a maré'a miyáumai mé'a kanaa'án-iye sé'a méraumne. ¹³Ísu Kárásiti fasi'aémbá símakaisa'a seyaafá-tántáá'ó kempá'ó tiyáimba fasi'aénkwárá'á toké'a méraumne. ¹⁴Énifo umbai-tántáá'ó kempá'ó tiyáimba kembiwí súwa'naimo uráamba kawé'á uráawe.

¹⁵Aifa'á ásé-aaí kosimátíma'mae'a wéiye'a kentí maramá Máséndóniyaa-marama tuwé'a fí'o-fi'om-barafa'a kosimátíma'mae'a wénowanda-kanaafimba kembiwí Fírípái-naopaken-kwaasi aantemba wésuwa'nai-e'a tuwímbai-tantaa'a násímakaawe. Maníkóní waási fí'on-daopimpakewi ímba násímún-aaíma ísaraawe. ¹⁶Tésáróníkaa-naopa'o komaéwándara'a tuwímbai-ika'a kembiwíffnkémbá tuwímbai timé'a ti'márówasa mánásímakaawe. ¹⁷Nááwiya mánásiménaa-imayaa ímba wéunda pó'a násimiyawi Maníkó kawé'-meyámbó timínda-meyanko iyíníye-imayaa wéune. ¹⁸Épafarotaitasimba amé'a ai'márówana másímakain-tantaa'a aráá'a makáumne. Másímakain-tantaa'a Maníkómbá ámakaamba asaa-wiyúmbá iséna aamoí wéin-tantaakaamba makáumne. ¹⁹Ísu Kárásitiye'o kááísamaimo méraantafena kesí Maníkó seyaafá-tántáákóní áwáuma póna kembiwísáféna wembó arááímo tain-tántáá'á timíníye. ²⁰Maníkó kentáásifowa wení fí'oran-awaumo waé'wae'a índa érai'-aain-iye.

²¹Maníkóní waási Ísu Kárásitiye'o kááísamaimo méraan-kwaasisafe'a sé'a kawé'-úmai méraaro sune. Maníkóní waási kesé'o méraan-kwaasi kembiwísáfésa sésa kawé'-úmai méraaro wésewe. ²²Maníkóní waási Rómu-naopa'o méraawiye Rómu-kamani óraakoni waásiti kísau wémaewi kembiwísáfésa sésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

²³Fasi'aénkó Ísu Kárásiti kembiwísé'a ména úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.

Kemá Póro súnda-aaí tai'áíye.

Kórósi

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-áátáyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimakáíye. Póro Ísun-ai simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkawana méropa'a moóráwígon-awi'a Épáfarasi téna séna Kórósi-naopa'a Ísuni aampa'ó kun-kwáásíímbá karo'-áái wésimatimewe siyáíye. Maarán-káró'-áái sésa Maníkó isasá waási owasá afufumpimbá fasi'aéntómbá méraawi-tuwi'a mósá máráaro sésa Ísuntafesa ímba Fasi'aéńkómá póna wíyómpaken-kisau-waasiyaamban-íye sésa tuwímbai-tontafesa ímba naaró sésa kentú-aoisaamba wíyóro símai miyán-áái wésewe kosúwana Póro iséna miyán-áái tuwáíwae séna maanáúfái agaimái tuwówasarai Tíkíkaasiye Ónísímásiye mátímakaaye.

1 ¹ Kemá Póro maanáái maanáúfáiímbá agai-timúmpo ísáaro. Moóráwígon-awi'a Tímóti kentáási waásigo kesé'a méraisa'a agai-timúmpo ísáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi-í'a éma Ísu Káráísitin-ai kosimátíma'mae núwo séna si'mákaifo ísáaro. ² Kórósi-naopakewi Maníkóni waási Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraawi wembá ímba aúwáamba fasi'ámaimo méraawi ísáaro. Maníkó kentáásifowa úwoi túwa'nai ena faru wéuwatinkaintafe'a inái sune.

³ Kembiwísáfé'o imáyáamo é'o inaimó súnnda Maníkó Ísu Káráísitin-afowámpá'á súwi sune. ⁴ Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkúmbo é'o Maníkóni waási seyaafá'-wáásíímbó kentirumbó wétimen-aaima isé'a mindásafe'a Maníkómpá'á súwi sune. ⁵ Aifa'á moóráwígon-awi'a Épáfarasi érai'-aai ásé-ai simátimuwa'a ísaraanka'a wíyómpa'o Maníkómó to'mayaa úmakaimba imáyáa é'a amu'maré'o méraamba pó'a Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkúmbo é'a Maníkóni waásifimba kentirumbá wétimewe. ⁶ Aifa'á Maníkó úwoi túwa'nai in-ááímá simátimuwa'a isé'a sé'a érai'-aain-íye suwaná minááígó kawé'o uwátínkaraintemba minásé-ááígó seyaafá'-márafá'á wété éna kawé'a wéuwatinkaiye. ⁷ Épáfarasi minásé-ááímó simátíma'mae iyáiwai wembá sirumbó ámakaundawi keséta kawé-kísáú wémaiwai súwa'nai ena kembiwíímbá Ísu Káráísitini kísau kowémaena ímba ifátuwena ⁸ tasimásimena séna Maníkóni ámútanko Kórósi-waasi imáyáa tímísasa waási tirumbá timésa wétuwa'nai-owe siyáíye.

⁹Súwa'a isé'a inai símae wéiye'a inai fínkémbá maarán-áái sune. Maníkó wembó arááimo wétaisama sama kátinkaina'a awánewana Maníkóni ámútanko kawé'-ímáyáá timína'a ¹⁰Fasi'aénkómbó arááimo wétaintemba íyana tuwánéna aamoí ina'a miyáumai mémpinkemba fí'o-fi'on-kawé-kisau wémae'a Maníkómbá kawé'-úmaimo wéawanaantafe'a inai sune. ¹¹Maníkó wení fasi'aémbá fí'onka'ma'mai-fasi'aentamba fasi'átinkainana umbai-tántáá'ó kempá'ó tinda ímba mindásafe'a imáyáa é'a fasi'ámai mérai yantafena wení fasi'aémbá timínana ¹²Maníkó wení waásisafena to'mayaa úmai sámó kain-áémpá'ó káráwiyain-aempa'a makáimba kawé'á uwátinkena to'mayaa úmakaimba timíniye. Mindásafena kentirunkó kawé'á ina'a Maníkó kentáásifowampa'a súwi síyantafe'a inai sune.

Káráisitini áwáuwe wení kisaugon-aii.

¹³Waántáwanko kumeu'ó in-áémpákéwíni fasi'aénkó ta'ótokaimpinkemba Maníkó siyéna ááninko wen-ímáyáámó iwái káráwiyaipa'a mósinkowanasa ¹⁴ááninko sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkenta faúsinkenasa kentáási sáwí-imayaa maisíyukaiye. ¹⁵Maníkón-ane'ó súrantantaamo ímbo awánáúndasa Maníkómó méraintemba Ísu Káráisiti mérai waintaamo awánáúndasa mindá Maníkóntá wéawanaumne. Maníkó wíyóne marawémó ímbo úmakonka'a Ísu Káráisiti ména úmakon-tantaakomba seyaafá'á íyáákaraiye. ¹⁶Maníkó súwana Ísu Káráisiti seyaafá-tántáá'á úmarena wíyómpa'o wérain-tantaa'e marapá'ó wérain-tantaa'e étaamo awánáúnda-tantaa'e íntaamo awánáúnda-tantaa'e wíyómpa'o káráwiyaawiye fasi'aénkwáráwíyé óraa'o méraawiye miyán-tántáá'á seyaafá'á úmakaiye. Ááninkon-awi'o mósá maráiyantafena Maníkó súwana ááninko miyán-tántáá'á seyaafá'á úmakaiye. ¹⁷Seyaafá-tántáá'ó ímbo wéronka'a ááninko maé'émba isaná seyaafá-tántáá'ó úmakaimba wení fasi'aéntámbá ta'ótokaisana wenamááramaa'a wéraiye. ¹⁸A'nómpínkén-ímáyáágó seyaafá'-áurá'ó káráwiyaintemba Maníkóni waási Káráisitini-áúraamba owaná wemá ti'nónkáámbá éna káráwiyaiye. Wemá aifarí'a éna seyaafá'nánká íyáákaindasafena wení waásiya'o káráwiyaiwai póna wení waási aúí'a úmai méraawini áwáuma póna Maníkó pukáimpinkemba íyáfasinankaraiye. Mindásafena wemá úmakain-tantaakomba seyaafá'á íyáákaraiye. ¹⁹Maníkóni imáyáfinkemba wení fasi'aémbá seyaafá'á Ísu Káráisitimpimba wéraisana ²⁰Maníkó imáyáa éna séna kesááninko aaraa-táiyá'á puwínana wení naaemó kumínda seyaafá'nánká faru uwátínkáanasa wíyómpaken-tantaa'e marapákéntántáá'é símai kááísatinkaanasa kesópa'a faru úmai ménaawe séna sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkenta faúsínkaraiye.

²¹Maníkó minááímá kembiwísáfénawara'a siyáiyé. Ááéma sáwí'a é'a sáwí-imayaa wée'a pó'a Maníkóni némpa'a mé'a wení namuro-

wáásíyáámbá úmai maé'ómbanifo ²² ááninko marapá'á kumbéna pukáimba póna mindásafena símai kááísatinkena Maníkóndé-i'a uwátínkarainana sáwí-aaima kempímbá ímba wérainana aafimbó maitinkáinda-aai ímba wérainana Maníkómpá'ó mótinkaindasafena pukáiyé. ²³ Ááninko miyá uráifo aifa'á Ísu Káráísitin-aai ásé-aai ísaraanka'a timankúnkúmbó é'a Maníkómó to'mayaa úmakaimba imáyáa é'a amu'maré'a méraamba póna minááímó fasi'ámaimo imáyáamo úmae iyé'o ímbo kae'-ímáyáámó é'o wenká'ó timankúnkúmbó íyanamo éna Maníkón-ááninko kembiwí Maníkómpá'á mótinkainana kempímbá sáwí-aaima ímba wérainana aafimbó maitinkáinda-aaima ímba wéniye.

Fasi'aénkóní waásimo túwa'nai uráin-aai.

Kemá Póro minásé-ááígóní kísau-waasi únasa seyaafá'-máráfá'á simátíma'maesa wété wéowe. ²⁴ Wétuwa'nai-unda sí'o iní'a uwásínkáámbanifo sirunkó kawé'á wéiye. Ísu Káráísiti kentáféna séna kesí waási kesúwawaakaamba úmai méraan-kwaasi wétuwa'nai-indara'a áí'o índa-i'a uwánkanaawe siyáinka'a minúbái-tántáá'á kempá'á tiyáisa'a minkísáú maúndanifo wétuwa'nai-unda sí'o iní'a uwásínkáámba sirunkó kawé'á wéiye. ²⁵ Maníkóní waásiya'a kísau maé'a wenáái seyaafá'á simátíma'mae iyé'a kawé'á uwátinke'a túwa'nai ondasáféna Maníkó íyáfasisinkaraiye. ²⁶ Ááéma Maníkó minááímá aúpá'ó makáimba ááémo paápé urón-kwaasiye minká'ó paápé uráan-kwaasiye ímba ísaraawana káfé'a Maníkó wení waási wéaraatimiye. ²⁷ Maníkó to'mayaa úmai aúpá'á makáimba imáyáa éna séna seyaafá'-wáásísáfé'a fí'oran-kawe-tantaa'o to'mayaa úmakaunda aráátimenaumne siyáiyé. To'mayaa úmai aúpá'ó makáimba maarán-iyé. Káráísiti kempímbá méraimba pó'a wesé'a fí'ora-samo kaipa'á méranaawe. Maníkó miyán-ááímá isáíwae séna káfé'a wení waásisa wésimasimiye. ²⁸ Mindásafeta seyaafátá Ísu Káráísitin-aaisa wésimatimune. Seyaafátá Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo mésa táákaefaen-kwaasiyaamba úmai mésa Maníkón-aaisafesa fasi'ámai imáyáa wéesa méraiyantafeta Maníkómó símakain-kawe'-imayaasanta simátíma'maeta wéiyeta séta káráwiyoro súne. ²⁹ Minkísáú áúwara-kísau intáfé'a siyáántán-kwiyé'a wémaumne. Ísu Káráísiti fí'ora-fasi'aemba wésimisana mifásí'áénkó kawé'á uwásínkáisa'a siyáántán-kwiyé'a minkísáú wémaumne.

2 ¹ Maanááímó simátíménda ísáaro. Kembiwísé Réóndísiyaa-naopakewiye kembó ímbo suwánaraawiye óraa'-imayaa é'a inái sé'a kawerá úmaiya méraao-imayaa wé'e'a óraa-kisauraamba úmai wémae'a ² kesé miwísé'a fasi'ámai méraiyantafena sirááíma wétaiye. Moórá-mora-waasi kentirumbá timé'a mimbórá-ímáyáa é'a Maníkón-aai ísámai kawé'á é'a ímba kae'-ímáyáa é'a fasi'ámáimo méraiyantafena sirááíma wétaiye. Maníkómó aúpá'ó makéname aráátímakaimba minááígóní áwáuma

Ísu Káráísiti isaná minááígómbó kawé'-úmaimo isáiyantafena sirááíma wétaiye. ³Maníkóní kawé'-ímáyááwé kawé'-ááiyé Káráísitimpimba wéráimba Káráísiti weyáá imáyáasa símísata wéisaumne. Minááímó isáiyantafe'a wésimatimune.

Fasi'aénkóe'o takááísamaimo mé'a maé'mae'a úmae íyóro-aaí.

⁴Tuwímbai karo'-ááímá kentirumbá faiyaráíya'a kawé'-ááín-íye sé'a arááíwáéfo sé'a minááímá wésimatimune. ⁵Kembiwísé'a ímba méraumpo ándáfa'a némpa'a méraundanifo kembiwísáfé'a imáyáa wéune. Ísu Káráísitin-aaisafe'o fasi'ámai timankúnkúmbó é'o mimbórá-ímáyáámó é'o méraantafe'a kembiwísáfé'a imáyáa únana sirunkó kawé'á wéiye.

⁶Minááímá isáiyantafe'a óraa-kisau maiyáunda pó'a Ísu Káráísitiye'a tamé'a sé'a kentáásí Fasi'aénkón-íye sembá pó'a wesé'o takááísamaimo mé'a maé'mae'a úmae íyóro. ⁷Taaigó ánú'o marafímbó kuménamo taaimó ta'ótóráísanamo fasi'ámaimo wéraintemba Ísu Káráísiti kembiwísé'a méraina'a fasi'ámai mé'a wenááísafe'a timankúnkúmba úmae iyíyana kentirumpimbá óraa'a íníye. Moóráwigon-awi'a Épáfarasi Ísu Káráísitin-aaí simátimuwa'a isé'a fasi'aén-ímáyáá wée'a aamoí úmae íyóro.

⁸Tuwímbai karo'-ááímá simátimesa ááéraan-kwaasiti aambá arááíwaesa waántá-waasiti aambá arááíwaesa mindá ímba Ísu Káráísitin-aafinkemban-ifo waásiti

máyáafinkemba úwoi-aaima pósa karo'á simátinkesa ta'ótóráafo káráwiyo. ⁹Maníkóní fasi'aémbá seyaafá'á Káráísitimpimba wéraisana waási kunúkáisa'a ¹⁰wesé'a kááísamai méraawana fasi'aémbá tímísa'a mifásí'áénkwárá'á sásá'-í'a úmai méraawe. Wemá káráwiyaawiyale fasi'aénkwáráwiyá'é seyaafáká'é káráwiyena fasi'aémbá tímísa'a sásá'-í'a úmai méraafo tuwímbai karo'á simátinkesa ta'ótóráafo sé'a káráwiyo.

¹¹Yúndaa-waasisa Maníkóní waásisa úne séta súsa kárámaisa araenáenta wéumpo kembiwí ímba miyá wéfo kembiwísáféna Ísu Káráísiti maará uráíye.

Kentí sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena wenane'á mékááísatinkaimba pó'a Maníkóní waásin-owe. ¹²Ísu Káráísiti pukáísasa utámakaafo kembiwí nombó máemba púwówasamo utámaráánteni'a wéowe. Maníkó Káráísitimba pukáimpinkemba iyáfasinankowa'a mindásafe'a sé'a érai'a fasi'aémbá tokéna miyá uráíye sé'a Káráísitiye'a kááísamaimo méraantafe'a iyáfasintinkaanteni'a wéiye. ¹³⁻¹⁴Kembiwí fí'onkaa-waasi ombá sáwí'a wée'a sáwí-imayaasafe'o tirááísafe'o wéon-ambo arááíwakaantafe'a Maníkóní némpa'o máúmbanifo Maníkó Káráísitinte'a kááísatinkena aúí'a uwátínkaraiye. Kesáá Maníkóní

ámáámba ímba ísámai kawetá wéowananasa kesáámó sáwí'o ówándasa aúfáímba agaimarówana kentáási sáwí-meyamba kentááfá'á ímbo tíndasafena Ísu Káráísiti aaraa-táiyá'á pukáimba póna kesáámó sáwí'o ówándasaawe sáwí-imayaawe Maníkó maisiyuwénasa Ísu Káráísitimbo pukáimpinkembo íyáfasinankaraintemba íyáfasisinkenasa aúí'a uwásinkenasa kentáási sáwí-imayaasafena ímba imáyáa úmae wéiyiye. ¹⁵Ísu Káráísiti aaraa-táiyá'ó pukáinka'a waántáwankoni fasi'aéné wení kísau-waasiti fasi'aéné maisuwéna íyáákaraimba tiyésamo waásimo tínkankesamo tiyáántámbo taantembá Ísu Káráísiti miyáumai seyaafá'-wáási túranka'a íyáákaraiye.

¹⁶Ísu Káráísitimo kembiwísáfénawe sénamo uráintafe'a karo'-ááímá simátínkáafo sé'a káráwiyoro. Tuwímbai-waasi tuwímbai-tomba aambá faiyésa óraa-kanaa aambá faiyésa wíyómbo taeyain-kánáa aambá faiyésa sambaatiyá'á aambá faiyésa miyán-tántáá'á aambá fáíkaafo kembiwímó miyán-tántáákómbó ímbo arááíwaiyasamo aafimbó maitinkáiyamba ímba ísáaro. ¹⁷Mintántáá'á ánaembo paapé índa-tantaakoni waamé'a úmai aráátímakaimba mintántáákóní áwáuma Ísu Káráísiti éna é'a paapé uráiyé.

¹⁸Tuwímbai karo'á sésa waási sáwísamban-iyé sésa wíyómpaken-kisau-waasi-imayaa mósá maré'a aamoín-oro karo'ó sembá miwí táái ímba ísáaro. Miwí kaainkáámbó awánaan-aaima wésimatimesa sésa mindásafeta seyaafá'á íyáákaraumne sésa miwítí

sáwí-imayaafinkemba karo'-ímáyáa wéesa miwí túma maimaé iyésa ¹⁹Ísu Káráísiti kentáárá'ó káráwiyaiwaimba ímbo ta'ótóráámba áúkaawe. A'nónkó seyaafá'-áúwáwááká'ó káráwiyaisanamo ánúnkomo seyaafá'-áúfá'ó ta'ótokaisanamo óraa'o intembá Káráísiti wení waásiya'a káráwimai ta'ótokaisasa Maníkóní imáyáafinkemba óraa'a wéofó minkáró'-wáási Káráísiti kentáárá'ó káráwiyaiwaimba ímbo ta'ótóráámba áúkaawe. Mindásafe'a miwí táái ímba ísáaro.

Káráísitinte'a kááísatinkena aúí'o uwátínkarain-aai.

²⁰⁻²¹Ísu Káráísitimo pukáintemba kembiwí wemó uráintembo uráamba waántá-waasiti aambá arááíwauwana minánkó ta'ótokompinkemba Káráísiti faútínkaraiye. Marapákén-kwáási aambó fáí'makaan-tontafesa sésa ímba né'a ímba uwá'namai awáné'a ímba ta'óto'mai awánaaro sen-ááímá nóra séra wéaraaiwaeo. ²²Minááímá waásiti imáyáafinken-aaima marapákén-tántáá'á póna náiyamba úwoi násuwanaawe. ²³Miyán-áái sésa wíyómpaken-kisau-waasi-imayaa mósá marésa karo'á sésa waási sáwísamban-iyé sésa kentú-aoisamba wíyóro sewasá tuwímbai tuwánésa karo'á sésa kawé'-ímáyááwáráwín-owe sembánifo miyán-ámbó

arááíwáemba sáwí-imayaasafesamo tirááisafesamo ombá ímba kanaa'á maisuwáinana tai'áínifo úwoi waé'wae'a íniye. Mindásafe'a ímba kawel'-ímáyááwárá'-wáásín-owe seró.

3 ¹Maníkó kembiwí íyáfasitinkena Ísu Káráisitinka'a kááísatinkena aúí'a uwátinkaraimba pó'a wíyómpaken-tantaatafe'a imáyáa é'a aamoí é'a Káráísiti Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémp'á mérain-aempaken-tantaatafe'a imáyáa é'a aamoín-oro. ²⁻³Púwón-kwaasimo imáyáamo ímbo ontembá kembiwí miyáumai marapákén-tántáá'á ímba imáyáan-oro.

Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraamba Maníkó miyáumai wentáféna fasi'ámai méraiwe séna wégarawiyiye. Mindásafe'a marapákén-tántáátáfé'a ímba imáyáa é'a wíyómpaken-tantaatafe'a imáyáa úmae íyóro. ⁴Ísu Káráísiti aúí'a úmai méraawini áwáugoma pó'a kumíndara'a wesé'a mé'a fí'ora-sagaen-aempa'a méraaawe.

Aúí'a uwátinkáfa'a wéiyiyemo siyáin-aai.

⁵Mindásafe'a tai'áíndasafe'a sáwí-tantaatafe'o tirááisafe'o wéowanamo wétafisin-tantaa'a túwáaro. Mindá maarán-tántáá'án-iyé. Maa'u-tántáá'ó owíyé tigaesáfé'o owíyé sáwí-tantaatafe'o tirááisafe'o

owíyé túrande-urandemo owíyé miyámó ombá túwáaro. Túrande-urandemo owí marapá-tántáátáfésa aamoí ésa Maníkóntáfésa ímba aamoimó wéomba túwáaro. ⁶Maníkón-aai ímba ísámai kawé'ó ombá miyá-sáwí'á wéomba póna Maníkó aaisambá séna sáwí-meyamba timíniye. ⁷Ááema kewárá'á miyá-sáwí-ámbá arááíwae'a miyá uráawe.

⁸Miyá umbánifo káfé'a tínaemba uwáméro. Mindá maarán-iyé. Aaisambó sewíyé tíyántafesamo owíyé sáwí-tirumbo márááwiye símaimo sáwí'o uwátinkááwiye sáwí-aaimo sewíyé miyán-tántáá'á tínaemba uwáméro. ⁹⁻¹⁰Sáwí-waasi mére'a miyá-sáwí'á uráambanifo é'a ifátuwe'a aúí'a úmai mé'a Maníkóní áwáumo kawel'-úmaimo awánáyantafena wenkáání'a úmai aúí'a uwátinkena miyáumai aúí'a uwátinkáfa'a wéiyifo kempínkémbá karo'-ááímá ímba seró. ¹¹Maníkó miyá uráintafena maarán-ááímá ímba aifaráán-ááín-iyé. Tuwímbai Yúndaa-waasi owasá tuwímbai fí'onkaa-waasi owasá túmo kárámaimo araénáémbo owí owasá tuwímbai ímbo túmo kárámaimo araénáémbo owí owasá óraa'-amo'nafaken-kwaasi owasá wayó-kísáúmó máén-kwaasi owasá úwoimo méraan-kwaasi owasá miyá wéfo minááímá ímba aifaráán-ááín-ifo Ísu Káráísiti aifarí'a éna wení waási seyaafáímp'á méraiye-aai aifaráán-ááín-iyé.

¹²Maníkóní waási-i'a owaná arumbá tiména simámarena séna kemparí'a uráamba pó'a maará íyasa tuwánánáawe. Tiruntafé'a é'a kawel'á uwátinke'a kentúma ímba maimaé iyé'a faru uwátinke'a

umbai-tántáá'ó wérainpimba fasi'ámaimo méraamba ímba ifátuwe'a ¹³ ímba nóraraamba aaisambá sé'a tuwímbaimo sáwí'o uwátínkémba ímba imáyáa é'a anondáa miyán-oro. Fasi'aénkó kentí sáwí-imayaamo maitiyuwéna ímbo anondáamo sáwí-meyambo tímíntemba kembiwíwárá'á miyán-oro. ¹⁴ Miyámó ombá kembiwífímbá seyaafámpá'á tirumbá wétime'a miyámó é'ó é'a mimbórá-ímáyáa wée'a miséyáafá'-ááisáfé'a kawé'-úmai méranaawe. ¹⁵ Mimbórá-ákúni'a úmai mé'a aáno úmai méraiyanafena Maníkó simámakaimba pó'a Ísu Káráisitimo farumó uwátínkáimba kentáásirumpimba waé'wae'a ínkwaé-imayaa é'a súwiyo seró. ¹⁶ Ísu Káráisitini fí'oka'ma'mai-aigo kentirumpimbá óraa'a íno. Kembiwífímbá kawé'-ímáyááfínkémbá wenáái mósímam-besímamba úmae wéiye'a arupise uwátinke'a Maníkémpá'á súwiyo wése'a Maníkón-aai aúfáífimbo agaimakáan-aaima sé'a imá sé'a Maníkóni ámútanko simátímakain-ima sé'a Maníkontáfé'a tirumpin-ámói wée'a imá seró. ¹⁷ Kísau mo wémae'o aaimó sembá Fasi'aénkó Ísuni fasi'aéntámbá miyá wée'a wemá kembiwísé'a méraintafe'a Maníkó kentáásifompa'a súwiyo seró.

Aarakwá'é tíráá'marine miwí táái.

¹⁸ Aaresómbá ísáaro. Fasi'aénkóndén-oyo kentuwaai-táái ísáaro. ¹⁹ Waaimá ísáaro. Kentuwaainíntómbá tirumbá timé'a ímba sáwí'a uwátinke'a kawé'á uwátínkáaro. ²⁰ Iyámpói-inaamaru ísáaro. Seyaafá-tántáátáfé'a kentinófoi-taai ísáaro. Miyámó íyanamo éna Fasi'aénkó aamoí íniye. ²¹ Iyámpói tifoísái ísáaro. Kentí iyámpóimo arupise uwátinkanaemo sembá kentí iyámpói sáwí'a úmaesa íyófo-imayaamo é'a ímba sáwí-aaifinkemba síyasa miwí tíyámba oro.

²² Wayó-kísáúmó máén-kwaasi ísáaro. Seyaafá-tántáátáfé'a kentí óraa'-waasi-taai ísáaro. Miwí túranka'a aamoí uwásinkaiwae aantemba ímba miyán-káwé'á wée'a úwoi-kanaawara'a miyán-káwé'á é'a Fasi'aénkóntáfé'a táátafe-imayaa wée'a kentí óraa'-waasiti kísausafe'a ímba kae'-ímáyáa é'a kawé'-úmai máéro. ²³ Kísau mo wémae'a sé'a ímba kesí óraa'-waasiti kísau aantembanifo Fasi'aénkóni kísau wémaumne sé'a kawé-kísáú wémae'a kawé'an-oro. ²⁴ Miyámó wéomba maarán-áái imáyáan-oro. Fasi'aénkó wení waásisafena to'mayaambó úmakaimba mimbéyámbá tímíniye. Fasi'aénkó Káráisiti kentí óraako-úrumba ména kentí méyámbá tíména ²⁵ sáwí'o uráawi sáwí-meyamba tímíniye. Ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba tímínifo arupise úmai-meyamba tímíniye.

4 ¹ Wayó'-wáásítí óraa'-waasi ísáaro. Kentí wayó-kísáú-wáásiyá'á arupise úmai kawé'-úmai káráwiye'a maarán-áái imáyáan-oro. Miwítí óraakoe kentí óraakoe mimbóráwígómá éna wíyómpa'a méraifo arupise úmai káráwiyoro.

Inai sésa arupise ésamo on-áái.

²Seyaafá'-wáási ísáaro. Inai símae wéiye'a miyámó wéomba ímba fi'o-fi'on-imayaamo íyamba inaimó sen-ímáyáá é'a Maníkómpá'á súwiyo seró. ³Inaimó wésemba kentáásáfé'wara'a súwa'nai e'a seró. Maníkómbá áisai íyana aambá wiyínata ásé-aaisa simátimenaumne. Minááímá aúpá'á makéna aráátímakaimba minááígóní áwáuma Ísu Káráisitiniye. Aúpá'á makéna aráátímakain-aaimo simátimewandarakemba aaisambá siyésa ándáfa'a mósínkaraawe. ⁴Maníkó minkísáú símakowa'a maiyáundanifo wenáái afora'ó simátíméndasafe'a súwa'nai e'a inai seró.

⁵Maníkómpá'á ímbo taméeraan-kwaasífimba kawe'-ímáyááfínkémbá kawe'-úmai mé'a kanaamó wéraindara'a miwífímbá Maníkóní kísau maimaé íyóro. ⁶Aaimó wésemba sásá-ááiye ásé-aai aantemba wésemba pósa tísai íyamba anondáámo simátimiyanaaima ímba saafá é'a ásé-aai aantemba simátíméro.

⁷Kentáásí waásigon-awi'a Tíkíkaasi wen-ímáyáá wéundawi kentópa'a wéména kesáái seyaafá'á kosimátiminiye. Kesáámó úndantemba Fasi'aénkóní kísau-waasi ména minkísáú ímba ifátuwena kawe'-úmai wémaena ⁸kentáásáái kosimátiména fasi'átinkaindasafe'a ai'maráúnana kentópa'a wéména wíniye. ⁹Moóráwigo kentí naaópakewin-awi'a Ónísímasi wemá kentáásí waásigo éna wen-ímáyáá wéundawi kawe-kísáú wémaiwai wesé'a wémesarai kentááfímbó paápé uráin-tantaakon-ai kosimátimeyaaye.

¹⁰⁻¹¹Moóráwigon-awi'a Árísítakasi kesé'o ándáfa'o méraiwai kembiwísáféna séna kawe'-úmai méraaro sisaná Páánápáasi anááfáigon-awi'a Mááka kembiwísáféna séna kawe'-úmai méraaro sisaná moóráwigon-awi'a Yósúwa moórá-awi'a Yásítasi kembiwísáféna séna kawe'-úmai méraaro wésiye. Aneka'á maanááímá simátiména súné. Máákaamo kentópa'o wéména wíndamo é'a kawe'á uwánkáaro súné. Yúndaa-waasi Ísu Káráisitiniye'o kááísamaimo méraampinkemba minkáúmbó-wáási aantemba kesé'a kísau wémaesa Maníkómó káráwiyaipa'o waásimo méraiyantafesa kesé'a kísau wémaesa wéfasi'asinkaawe.

¹²Moóráwigo kentí naaópakewi-awi'a Épáfarasi kembiwísáféna séna kawe'-úmai méraaro séna wemá Ísu Káráisitini kísau-waasi éna kembiwí túwa'nai ena fasi'ámai inai símae wéiyena Maníkómpá'á maarán-ááímá wésiye. Maníkón-aai fasi'ámai ta'óto'mai kawe'á é'a Maníkómbó arááímó táínda-i'a seyaafá'á wé'e'a táákaefaen-kwaasiyaamba úmai fasi'ámai

méraiyantafena mindásafena inái wésiye. ¹³Kembiwí Kórósi-naopaken-kwaasiye Réóndísiyaa-naopaken-kwaasiye Írápórisi-naopaken-kwaasiye túwa'nai índasafena óraa-kisaumo wémaimba awané'a simátimune.

¹⁴Moóráwigoon-awi'a Rúku wen-ímáyáá wéundawisa kentáási tíyofain-kwaasi éna kembiwísáféna séna kawe'-úmai méraaro sisaná moóráwigoon-awi'a Tímasi kembiwísáféna séna kawe'-úmai méraaro wésiye.

¹⁵Maníkóní waási Réóndísiyaa-naopakewisafeta séta kawe'-úmai méraaro séta Maníkóní waási Nímpaani naaúmpa'o túwaandu owísáféta séta kawe'-úmai méraaro súnda kosimátíméro. ¹⁶Maanáúfáífínkén-ááímá toráumai síya'a seyaafá'á ísásuwe'a ti'maráiyasa maimaésa Maníkóní waási Réóndísiyaa-naopa'o méraawi mátimiyasa toráumai ísáaro. Miwísáfé'o tímakaunda-aufai timíya'a mimpínkén-ááímá ísáaro. ¹⁷Moóráwigo Ákípaasimba simáme'a sune. Fasi'aénkó ámakain-kisau fasi'ámai wémae tai'aaó siyé simáméro.

¹⁸Ayáiyá'á kemá Póro agaimaráúmpo toráumai awíyé'a wenayáanaufi'an-ifo wenááin-iye sé'a ísáaro. Kemá Póro sune. Kawe'-úmai méraaro sune. Kemó ándáfa'o méraunda-imayaa wée'a Maníkómpá'á inái símae íyóro.

Maníkó úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inái sune.
Kemá Póro súnda-aaí tai'áiyé.

1 Tésáróníka

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanááimá agaimái Tésáróníkaa-naoraa-waasifa'a agaimái mátímakaiye. Póro ásé-aaí kosimátimuwasa isésa érai'e sésa Ísumpa'a timankúnkúmba uráawe. Mináái Aantá-waasi-taai-aufaiifimba 17:1-9-fimba wéraiye.

Ísun-aaí Póro fl'o-fi'on-daopa'a kosimátiména Kórinti-naopa'a koméronka'a Tímóti Tésáróníkaa-naopakén-kwaasi-taai kosimátiména wéaisai-un-aaima kosimámuwana anondáá-aaí agaimái tímúwasa mátímakaawe.

1 ¹ Kemá Póro maanáái maanáúfáifimbá agai-timúmpo ísáaro. Moóráwígon-awí'a Sáírásíye moóráwígon-awí'a Tímótiye kesé'ó méraayanka'a moórá-aaí sénaumpo ísáaro. Tésáróníkaa-naopakewi Maníkóní waási ísáaro. Maníkó kentáásifowae'ó káásamaimo mé'ó Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'ó káásamaimo méraawi ísáaro. Maníkó úwoi wétuwa'nai-ena faru wéuwatinkaintafe'a inái súné.

Tésáróníkaafaken-kwaasi Maníkómpá'á timankúnkúmba uráan-aaí.

² Inaimó súndarataamo únda kembiwísáféta imáyáama éta Maníkómpá'á aasiyaasí súwiyosa wésune. ³ Ísun-aaisafe'a timankúnkúmba é'a pó'a wení kísaua kawe'-úmai wémaewe. Maníkómbá tirumbó wéametafe'a pó'a kawe-kísáúmá fasi'ámai wémaewe. Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti érai'a kumíníye sentáfé'a pó'a fasi'ámai mé'a wéamu'maraawe. Miyaráán-úmai méraantafeta imáyáama éta Maníkó kentáásifowampa'a súwiyosa súné. ⁴ Maníkó arumbá tíména wení waási-i'ó uwátínkaraimba éta tuwánaraumne. ⁵ Ímba kentáásí imáyáafinkemba úwoi-aaisa kosimátimewandanifo Maníkóní Ufaen-ámútánkó keséta mérowata Maníkóní fasi'aénkwará'á ásé-aaí kosimátiméta ásé-aaisafeta simankúnkúmba fasi'ámai uráundasa minásé-áái kosimátimewanata ísaraawe. Ísowata séta Maníkóní waásin-owesa siyáumne. Kesétaamo maéwándarata wétuwa'nai-éta méraawana'a suwánaraawe. ⁶ Fasi'aénkómó úntenkwara kesámó ówándantenkwara'a miyá uráawe. Miyámó umbá umbái tiyómbanifo ímba ifátuwanae sumbá simátimakon-aaima méta'otokaawe. Maníkóní Ufaen-ámútánkó imáyáama tímúwa'a tirumbá kawe'-úmai mé'a ásé-aaí méta'otokaawe.

7Miyáumai mérowasa pósa Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmbo on-kwáásimá Máséndóniyaafakene Ákáyaafakene miyáumai-naoken-kwaasi kembá tuwánésa kemó untembá miwí uráawe. 8Fasi'aénkón-aaí kentópakemba simátíma'maesa kuráawe. Ímba Máséndóniyaa-waasiwara Ákáyaa-waasiwara aantembanifo seyaafá'-áémpákén-kwáásíwará'á ísaraawe. Maníkón-aaisafe'o timankúnkúmbo on-áái seyaafá'-áémpákén-kwáásí ísaraawe. Maníkámpá'ó kááísamai méraan-aaí é'a ísáamba póta ímba anekató simátimenaumne. 9Kempátáámó komaéwándara'a kawetáámó uwásinkarontafesawe sésa kawé'-áái wésewe. Waántá-waasiti aambá tuwésa Maníkámpá'á tiyóntafesawe sésa kawé'-áái wésewe. Maníko fasi'aénkwáráwí érai-Fasi'aenko wení kísau wémaentafesawe sésa kawé'-áái wésewe. 10Aneka'á wiyómpakemba Maníkón-ááninko Ísu kumíniye sé'a wéamu'maraantafesawe sésa kawé'-áái wésewe. Maníko Ísumba pukómpinkemba íyáfasinankowana sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faúsinkenasa kawepátá mósinkena séna Maníko aaiimbó maitinkáíndara'a faútinkaundawi ímba maitinkáíníyemo siyáiwaimba amu'maráantafesawe sésa kawé'-áái wésewe.

Tésárónikaafa'a Póro kisaumo maiyáin-aaí.

2 1Kentáásí waásisono. Kesé'o komaéwándarata áúwara-kisaumo maéwándasa éta suwánaraawe. 2Ímbo kentópa'o kówánda-kanaafinta Fírípái-naopa'a komaéwánasasa suwánésa sínkamesasa sáwítaamo uwásínkón-aaí é'a ísaraawe. Maníko wení fasi'aémbá símakowanasa póna ímba sáá'a úwata ímba tiyawembá ówándasa Tésárónikaafata kentáá Maníkóní ásé-aaisa kosimátímakaumne. Sáwí'o uwásínkówisa umbaisá siyómbanifo ímba tuwááwándasa 3ímba karo'-ímáyááfínkémbá simátimeta ímba aare-úmén-ímáyááfínkémbá simátimeta ímba waé'wáé-ááífínkémbá simátimewandasaanifo 4Maníko kentáásáféna séna kesí waási ontáfé'a ásé-aaí kosimátíma'mae'a koró súwata simásímakain-aaí kosimátíma'maeta kuráumne. Maníko wen-ísarena kesiruntá tuwináinda póta kísau wémaeta séta waásimo suwánésasaamo ésa tuwímbai aamoí íyasa tuwímbai ímba aamoí íyamba póna Maníko suwánénasa aamoí íníye-imayaa éta kísau wémaeta 5kentópa'a ásé-aaí kosimátimeta ímba tirunkáámbá kofaiyá'mai-aai finkemba kosimátimewandasa ísaraawe. Ímba símai fí'lowani moparáwíntáféta súraniyamba wéeta kosimátimewandasa Maníko suwánaraiye. 6Ímba símaimo kembiwíwará fí'on-kwaasiwara'a kesúwíta óraa'a ónae-imayaan-oyo séta kosimátímakaumne. Kesé'o maéwándarata Ísu Kárásiti si'marón-kwaasisa ówándanifo ímba óraa'-waasi-ita úmai méta 7wempatá úmai méta aaregómó wení iyámpóimo káráwiyintenta uráumne. 8Kembiwí kesiruntá tímaketa Maníkóní ásé-aaí kosimátimeta sínkamiyata puwúnafo-imayaa ínta ówándasa Maníkóní ásé-aaisa kosimátímakaumne.

⁹Kentáásí waásisono. Kesé'o maéwáandarataamo fasi'aén-kísáúmó maéwánda táaka'a makáawe. Maníkóní ásé-aaimo simátimewandasa aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane kísausa maiyáumne. Tómbá ímba úwoi simíwae séwánda tómbá méyánúmai wéneta maiyáumne. ¹⁰Kembiwí Maníkómpá'á timankúnkúmba uráawise'a maéwáandarata kawé'-úmai arupíse úmai méta ímba sáwí'a ówánda maéwána'a suwánontemba Maníkówárátá suwánaraiye. ¹¹⁻¹²Tifoísáimo kentí iyámpóimo káráwiyonten-úmai moórá-mora kesáámá káráwiyeta méta faru uwátinketa Maníkón-aai kawé'-ááímá wésimatimeta séta miyaráámá íyantafe'a Maníkómbá aráái wáiyana Maníkó aamoí íníyesa siyáumne. Maníkó wésimba pó'a wemó kawáánipa'o wení sámó kaipa'á táméranaawe. Miyámó íyantafe'a Maníkómbá aráái wáiyana wemá aamoí íníye.

¹³Maarán-ááíwárátá Maníkómpá'á aasiyaasí súwisa sune. Maníkón-aai simátimewandarata kembiwí sé'a waási-taain-íye ímba sumbá Maníkón-aain-íye sé'a tirumpimbá fasi'ámai méta'otokaawe. Simátímakaunda-aai érai'a Maníkón-aain-íye. Simátímakaunda-aaisafeta timankúnkúmba ombá póna minááígó wétuwa'nai-íye. Mindásafeta iséta Maníkómpá'á aasiyaasí súwiyosa sune.

¹⁴Kentáásí waásisono. Yúndaa-aempaken-kwaasi Fasi'aénkóní waási Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraan-kwaasifa'o paápé uráintemba kembiwíwárálá miyá uráíye. Yúndaa-aempaken-kwaasimo miwífínkémbá Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmba wéompinkemba sáwí'o uwátinkaraantemba kentí waási kembá sáwí'a uwátinkaraawe. ¹⁵MinYúndáá-wáásí tíwá'náma naaófá'á Maníkón-aai simátímakowí tínkanto'naamai úmae wéiyuwasa putásowasa maimaé wéiyesa matínkámae iyówasa miwí tísaafitantamba ésa káfé'o méraawi Fasi'aénkómbá Ísumba tufúwana puwúwasa kentáámá sáwí'a uwásinkesa arááiwakaawe. Miyámó untáféna Maníkó ímba aamoí uwátinkaraiye. Miwí seyaafá'-wáásítí namuro-wáásíyáámbán-owe. ¹⁶Maníkó sáwí-ampakemba kawé'-ámpá'ó métinkaindasafeta fí'onkaa-waasisafeta Maníkón-aai simátíma'maeta wégundasa Yúndaa-waasi aambá fáisinkesasa seyaafá'-wáásítí namuro-wáásíyáámbá wéowe. Tíwá'náti sáwí-kisauwara'a káfé'o méraan-kwaasi maimaé wéiyowana káfé'a Maníkó aaisambá wétiyiye.

Póro aneka'á kotuwánánaemo siyáin-aai.

¹⁷Kentáásí waásisono. Kembá tiyuwéta maankálá ampáánká'á taméta kembiwísáféta imáyáa áfááraumai wéeta kembó kotuwánaanda-antafeta wésaafa-eta ¹⁸aneka'á kotuwánánae séta kemá Póro sé'a aneka'á kotuwánánae símasima'a wéunana waántáwanko aambá fáisinkaraiye.

19 Ánaaemba Fasi'aénkó Ísumo kumínda aúranka'a kométa nóintafetaawa amu'maránaum nóintafetaawa aamoisá ónaumno. Kembiwísáféta imáyáa éta aamoisá ona'á 20 kentáá súwí'a mósá maráiyana sirunkósá aamoí íniye.

3 1 Kentáfékai óraa'-imayaa wéekainifo maankákái maékai kembiwí fí'opa'o méraantafekai Áténisi-naopa'a kerái maékai 2 Tímótimba ai'marááwáyana kentópa'a kuráiyé. Tímóti kentáási kawé'-wáási póna wesé keséta Maníkóni kisausa wémaunanasa póna Ísu Káráisitini áse-ai simátíma'maena wéwiye. Koáfomba faiyáina'a Maníkémpá'á timankúkúmba fasi'ámai íwae sé'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiyé. 3 Maníkón-ai ímbo isááwi sáwí'a uwátinkaiya'a Maníkémbá aúwáafo sé'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiyé. Maníkó séna kesááimo ímbo isááwi sáwí'a uwátinkanaawe siyáimba pósa kentáá sáwí'o wéuwasinkaamba é'a ísaraawe. 4 Kesé'o maéwándarata séta sáwí'a uwásinkanaawemo siyáundasa káfé'a mápaape-isa'a wéawanaawe. 5 Kemá imáyáa é'a waántáwanko séna Maníkémbá auwésa kesáái isáíwae sintáfé'a miyá uráawe. Maníkémpá'á timankúkúmba wéoo sé'a kentáái isánae sé'a Tímótimba ai'marááwánana kentópa'a kuráiyé. Kentópa'a kisaumo komaéwánda áúwara-kisauma maiyáunda káfé'a minkísáúgón-áuma áwiyo'wifo sé'a Tímótimba ai'marááwánana kuráiyé.

6 Tímóti kentópa'a koména kouweréna kesópata téna kembiwísáféna séna Maníkémpá'á tirumbá timésa wenká'á timankúkúmba fasi'ámai owé séna áse-aaisa tasimásímakaiye. Kembiwí kentáfé'o sé'o kawé'-áái siyémo senkwárá'á tasimásímakaiye. Kesáámó sétaamo kembiwí kotuwánaemo súna'o kentáásáfé'o tatuwánanaemo senkwárátá tasimásímakaiye. 7 Maníkón-ai simátimundarakemba tuwímbai sáwíta uwásínkáánka'a Maníkón-aaisafesa timankúkúmba fasi'ámai on-áái tasimásímakaimba póna áfombo faiyáin-ai tasimásímakaiye. 8 Fasi'aénkémpá'ó kááísamaimo fasi'ámaimo méraan-ai iséta póta kawetá úmai méraumne. 9 Maníkémpá'á fasi'ámai méraawata póta Maníkónópata kentáásirunko kawé'a wéisata Maníkémpátá súwi sune. 10 Kentópataamo konda-ámbá Maníkó wí'maráíndasafeta fénáímpinka'e aafáyáara'e Maníkémpátá fasi'ámai áisai úmae wéiyune. Maníkón-aaisafe'a timankúkúmba ombánifo moóráfa'a wétuwaantafeta kotúwa'nai ónae séta Maníkémpá'á fasi'ámaisa sune.

11 Inai súndasa pósarai Maníkó kentáásifowae Ísu kentáási Fasi'aénkóe úmai kentópataamo konda-ámbá wisinkáyáaye. 12 Inai súndasa póna kesiruntá áfááraumai tímakaundanten-úmai Fasi'aénkómá imáyáa timína'a moórá-mora kentirumbá timé'a seyaafá'-wáási kentirumbá timé'a ménaawe. 13 Miyá iyana Maníkó kentirunkómbá fasi'átinkaina'a

Ísu kentáásí Fasi'aénkómó wení waásise'o kumíndara'a Maníkó kentáásifowan-aúranka'a kawé'-úmai méraiñana sáwí-aaí kempímbá ímba wéraindasafeta inaí súne.

Miyásáámó wéunanasaamo Maníkómó aamoisáámó wéuwasinkain-aaí.

4 ¹Kentáásí waásisono. Moórá-aaíwara'a ísáaro. Fasi'aénkó Ísuwe'o kááísamaimo méraundasafeta wa'wiséta óraaka'a simátimeta séta Maníkómbó arááímo taiwáíní áwáumo aráátimundasa arááíwa'mae'a wéwiyana Maníkó tuwánéna aamoí uwátinkainiye. Minááígóní áwáuma é'a wéaraaiwaefo miyáumai arááíwa'mae'a koró. ²Fasi'aénkó Ísu simásímakain-amaanta simátimewanda é'a isé'a wéaraaiwaewe. ³Maníkó maarámó íyantafena aráái wétaiye. Kembiwí Maníkómpá'á té'a wendé-í'a taúráaro. Aare-úméné inaamaru-úméné aséráaro. ⁴Waaimó é'a aaremó maíyamba arupíse úmai máéro. Miyámó íyamba Maníkó miyámó íyantafena aráái wétaiye. ⁵Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasimo ontembá ímba miyán-oro. Póí-iyankomo waafán-ínímbó máéntemba ímba miyán-oro. ⁶Maníkóní ámáámba miyáumai wéraintafe'a aaremó maíyamba kentí waási ímba sáwí'a uwátínkáaro. Ááema óraaka'a simátimeta séta miyá-sáwí-ámpá'ó wíyanamo éna Maníkó umbai-méyámbá timíníye. ⁷Maníkómó wení waási-i'ó uwásínkáinta kawé'ó úmaimo méraandasafenasa wéuwasinkaiye. Ímbo sáwí'ó úmaimo méraan-ita wéuwasinkaiye. ⁸Mindásafesa súnda-aaí isésa tínaeni'ó uwátimiyawima ímba waási aantemba tínaeni'a uwátimenaafó Maníkó wení Ufaen-ámútámbó tímiwainkwara'a tínaeni'a uwámenaawe.

⁹Kembiwí kentí waási Maníkón-aaísafé'a timankúnkúmbó on-kwáásí moórá-mora kentirumbó tímén-aaí Maníkó aráátímakaimba pó'a é'a miyá wéofó moórá-mora kentirumbó tímén-aaí maankwándááífímbá ímba agaénaumne. ¹⁰Kembiwí Máséndóniyaa-aempaken-kwaasi Maníkóní waási é'a kentirumbá tímakaawe. Óraaka'a séta moórá-mora kentirumbá tíma'mae'a íyóro súpó ¹¹fasi'ámai imáyáa wé'e'a faru úmai mé'a kentúra'a káráwiye'a tómbó maíyantafe'a kísau máéro. Minááímá éta simátímakaunda ¹²miyá é'a kísau maíya'a Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasi tuwánéna kembiwísáfésa kawé'-wáásí owémá sénááwe.

Miyá é'a kísau maíyana ímba táái táíníye.

Fasi'aénkómó kumínda-aaí.

¹³Kentáásí waásisono. Maníkón-aaísafesamo timankúnkúmbó un-kwáásímó púwówasamo utámakaan-kwaasisafé'a tirunkó sáwí'an-ifo séta érai'-aaimo simátíménda ísáaro. Maníkómpá'ó ímbo kááísamaimo mésamo Ísu kumíndara'o pukáampinkembo íyáfasinaiyantafesamo ímbo amu'maráan-kwaasi tirunkó sáwí'a wéifo kembiwí miyán-ófo séta senda-

ááísá ísáaro. ¹⁴Ísu pukáimpinkemba íyáfasinkaintafeta érai'esa súmpo Ísun-aaisafesamo timankúnkúmbo ésamo pukáan-kwaasi Maníkó miwíwára Ísunkwara'o tiyáinda-aaisafeta érai'esa súne. ¹⁵Simátíménda-aima Fasi'aénkómá siyáin-aain-iye. Fasi'aénkómó kumíndara'a úwoimo tímó aráan-kwaasi pukéwi aifa'á ímba íyáákanaawe. ¹⁶Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi aái sínana Maníkóní uwíyenko óraaka'a aái sínana Fasi'aénkó óraaka'a wésindafinkemba wíyómpakembo kumínda Ísu Káráísitin-aaisafesamo timankúnkúmbo ésamo pukáan-kwaasi aifa'á íyáfasinaiyata ¹⁷Ísu Káráísitin-aaisafeta simankúnkúmbo étaamo úwoimo súmó aráandawisa kufarámbainata ainámpímbá aifa'ó iyáawise'a itúwaandu éta Fasi'aénkómbá iawánéta miyáumai aasiyaasí Fasi'aénkóe'a maé'mae'a ónaumne. ¹⁸Míndásafe'a simáti-simati wée'a fasi'átinke'a méraaro.

Fasi'aénkó kumíndasafetaamo to'mayaa onda-áái.

5 ¹Kentáásí waásisono. Fasi'aénkó Ísumo kumínda-kanaa ímba ísare'a maankwándááífímbá ímba agaiyáumne. ²Kemá ísaraawe. Nó'waamba umén-kwáásímó kafífímbó tentenkáán-úmai Fasi'aénkó Ísumo éna miyáumai kumíníye. ³Waásimo maarámó sentembá káfé'a kawé-kánááífímbá aáno úmai méraumne síyambanifo minúwóiyáámbó éna sáwí-kanaago téna tasáwí'a uwátinkainiye. Aagóní kanaamó tisanamó ímbá iyámpói wéma'ankaiye. Miyámó ontembá misáwí-kánáágómó éna ímbo asétinkainda seyaafá'nánká ta'ótorainiye. ⁴Kentáásí waásisono. Umén-kwáásígómó kentí moparáwímbó tamaimaiyáina'o awáné'o é'a táátafe'a iyambanifo ímba kumeup'á méraamba póna Fasi'aénkó Ísumo kumínda ímba táátafe'a ónááwe. ⁵Kembiwí sámó kaiwáín-aráátomba owatá kesááwár'á ímba kumeukóndésá úmpo sámó kaiwáíndésá úne. Ímba sáátafeta ónaumne. ⁶Tuwímbaimo ombá Ísumo kumínda-imayaa ímbo ombá káátumo wáéntenkaamba wéofó kesáá ínta miyásá éta káráwimaisa kawé'-ímáyáásá úmaisá ménaumne. ⁷Waási nó'waamba tún-kwáéwasa uwóí'o on-dómbó naan-kwáásí nó'waamba nésa uwóí'a ónááfo ⁸kesáá sámó kaiwáín-aráátomba póta ímba miyaráántá ondasá kawé'-ímáyáá úmaisá ménaumne. Miyáumai méta wenókáámbó faférimaisaamo méraundantemba Maníkómp'á simankúnkúmbo éta waásisomba siruntá wétimeta méraumne. Wenótámbó súsaamo fáituwaundantemba Ísu Káráísiti kusiyáíndasafeta amu'maréta méranaumne. ⁹Maníkó wení waási-ita uwásínkaraimba kentáásí sáwí-kisaurakemba Maníkó ímba áyánta uwásínkainifo Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kentáásí

sáwí-kisaugomo ta'ótokaimpinkemba faúsinkenasa kawep'á mósinkaindasafena Maníkó wení waási-ita uwásínkaraiye. ¹⁰Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kentáásáfénawe séna pukáimba póta kumínataamo éta úwoisaamo méraunda-waasiwara pukáan-kwaasiwara'o éta weséta

ménaumne. ¹¹ Mindásafe'a moórá-mora túwa'nai e'a kawé'-áái símasima'o íyamba pó'a fasi'ámai ménaawe. É'a wéomba pó'a miyá úmae iyónááwe.

¹² Kentáási waásisono. Moórá-aaimo óraaka'o simátíménda ísáaro. Kempímbá kísau maésa kawé'-áái simátimesa fasi'ámai arupíse uwátinkaiyantafena Fasi'aénkó miwí íyáfasintinkarain-kwaasi-taai taawiyáfóro. ¹³ Kembiwífímbá miwí kísau wémaentafe'a pó'a miwí táái mósá maré'a kentirumbá wétime'a méraaro. Kembiwisé'a faru úmai méraaro.

¹⁴ Kentáási waásisono. Óraaka'o súndasa kafóná-waasisafe'a óraaka sé'a arupíse uwátínkáaro. Táátafesamo íyan-kwaasi tirumbá fasi'átínkáaro. Aamoisaén-kwáásíwará'á túwa'nai oro. Seyaafá'-wáási wempa'á aáno úmai méraaro. ¹⁵ Kembó sáwí'o uwátínkéwa'a anondáá miwí sáwí'a uwátínkáafo sé'a aambá fáitínkaaro. Aasiyaasí miyáumai kembiwisé úmai fí'on-kwaasiwara'a kawé'á uwátínkáaro.

¹⁶ Aasiyaasí tirunkó aamoí ína'a mé'a ¹⁷ Maníkómpá'á inái símae wéiye'a ímba saagaaró. ¹⁸ Kentópa'a fí'o-fí'on-tantaa'a kawé-tántáá'é umbai-tántáá'wará'ó tinda Maníkómpá'á súwi seró. Miyámó íyamba Maníkó miyámó íyantafena wéankaiye. Ísu Káráisitiye'a kááísamai mé'a Maníkómpá'á seyaafá-tántáátáfé'a súwimo wéseмба Maníkó miyámó íyantafena wéankaiye.

¹⁹ Maníkóní ámútankomba ímba aambá fáí'anke'a ²⁰ Maníkóní ámútankomo simátímakain-aai wésimatimiya'a mináái ímba tínaeмба uwáméro. ²¹ Seyaafá-tántáá'á tuwíntuwe'a kawé-tántááká'á fasi'ámai méta'otoraaro. ²² Seyaafá'á fí'o-fí'o-sawi-tantaatafe'a aséráaro.

²³ Maníkó faru wéuwatinkaiwaini áwáun-iyé. Wemá kembiwí wefári'o índasafeta inái sune. Maníkó kentí imáyáara'e túwawaaka'e timanka'é káráwiyina'a kawé'-úmai méraiýamba Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kumíndara'a ímba sáwí-aai kempímbá wéraindasafeta inaisá sune. ²⁴ Maníkó éraikoni áwáuma póna wení waási-i'a uwátinkaindasafena táántaraiwai wemó siyáintemba miyá uwátinkainiye.

²⁵ Kentáási waásisono. Maníkómpá'á kentáásáfé'a súwa'nai e'a inái seró. ²⁶ Maníkóní akúmbá tiyáámba tíméro sune. ²⁷ Fasi'aénkó simásímakaintafe'a óraaka'a simátime'a sune. Maankwándááífínkén-áái toráumai Maníkóní akúmbá seyaafá'nánká simátíméro.

²⁸ Fasi'aénkó Ísu Káráisiti aasiyaasí úwoi wétuwa'nai-intafe'a inái sune. *Kemá Póro súnda-ai tai'áiyé.*

2 Tésáróníka

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanááíma agaimái Tésáróníkaa-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásí'fá'á agaimái tuwówana moóráwigo mátímakaiye.

1 ¹Kemá Póro maanáái maanáúfáímbá agai-timúmpo ísáaro. Moóráwígon-awi'a Sáírasiye moóráwígon-awi'a Tímótiye kesé'a méraayanka'a moórá-ai sénaumpo ísáaro. Tésáróníkaa-naopakewi Fasi'aénkóní waási ísáaro. Maníkó kentáásifowae'a káásamái Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'o káásamaimo méraawi ísáaro. ²Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye'a úwoi wétuwa'nai-esarai faru uwátinkaayantafe'a inái sune.

³Kentáási waásisono. Ááema Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba é'a káfé'a fasi'ámai Maníkóe'a káásamái méraawe. Ááema moórá-mora kentirumbá tímakaamba isa'á káfé'a kentirumbá tíma'mae'a wégowe. Miyámó wéomba mindásafeta Maníkómpá'á súwisa símae wéiyeta inaisá súndasa kawetá úne. ⁴Ísu Káráísitini waási ontáfésa sáwí'a uwátinkesa tí'a iní'o uwátínkáamba Maníkómpá'á timankúnkúmba é'a ímbo aúwémba wentáfé'a ísámai fasi'ámai méraamba póta Maníkóní waási moórá-mora-naopimpa'o méraanta simátimeta kentúwíta mósá makáumne.

⁵Miyáumai fasi'ámai méraamba pósa tí'a iní'o uwátínkáamba iséta séta Maníkó arupíse-meyamba timínda póna kawetóní'a uwátinkena wégarawiyiye sune. ⁶Maníkó arupíse úmai méraiwei sáwí'o wéuwatinkaawi sáwí-meyamba tiména ⁷kentí umbai-tántáá'é kentáási umbai-tántáá'ésá tai'ásiyuwainiye. Fasi'aénkó Ísu wíyómpakembo kumíndara'a wení fasi'aén-kísáú-wáásíwárá'á iyaráámbó kúra'mae kumíndara'a kentí umbai-tántáá'é kentáási umbai-tántáá'é Maníkó tai'ásiyuwenasa ⁸Maníkómpá'ó ímbo tésamo nénka'o méraawi sáwí-meyamba tiména Fasi'aénkó Ísuni áse-ai ímbo taawiyafíyawí sáwí-meyamba timíníye. ⁹Miwítí sáwí-meyamba maarán-íye. Sáwí-meyambo waé'wae'o índa-aempa'a aasiyaasi maé'mae'a íyana Fasi'aénkó aambá fáitinkainasa wenópa'a ímbo iyíyamba wení fí'ora-fasi'aemba

ímba awánánááwe. ¹⁰Minkánáá kumíndara'a wení waási wenáaisafesa timankúnkúmba owí wenáwí'a óraa'a uwánkesa áwí'a mósá marésa aamoí ónááwe. Ísun-aai simátimewanata kembiwíwárá'á érai'e sé'a wempá'á timankúnkúmba uráamba pó'a miyá ónááwe.

¹¹Mindásafeta kembiwí túwa'nai eta maarán-áái inaisá símae wéiyune. Maníko wení waási-i'a uwátinkaindasafena táántena kawetóní'o uwátinkaindasafeta inaisá súne. Maníko fasi'aémbá timína'a kentí imáyáafinkemba kawe-kísáú maimaé iyíyantafeta inaisá súne. Maníko fasi'aémbá timína'a wempá'á timankúnkúmba fasi'ámai íyamba pó'a kawe-kísáú maíyantafeta inaisá súndasa pó'a ¹²kembiwí'fimbá Fasi'aénko Ísun-awi'a óraa'a íyana Ísu wení waási-i'a ontáféna kentúwí'a maimaéna iyíníye. Kentáási Maníkóe Fasi'aénko Ísuwe'a úwoi túwa'nai íyamba pó'a Fasi'aénko Ísun-awi'o mósá maráiyantafeta inaisá súne.

Sáwí-kisauogomba afowái'o owín-áái.

2 ¹Kentáási waásisono. Kentáási Fasi'aénko Ísu Káráísiti kuména kuntúwaandu uwásinkainata weséta méraanda-aaisa aforatá simátimenaumne. ²Tuwímbai sésa Fasi'aénko Ísuni kanaamá é'a paápé uráiyemo siyáan-aai ímba óraa'-imayaa íyana tirunkó sáwí'a íno. Minááímó simátímakaawi kentí imáyáafinkena siyáa miyámó sembá Maníko simásímakaiyewa siyáa kentáfésa aúfáifinkemba simásímakaiyewa siyáa nááfaken-aaiyewa siyáao. ³Minkáró'-áái simátíméwa'a érai'a siyé sefáímpó'a maanááímá afora'á simátimenaumpo ísáaro. Fasi'aénko Ísu kumínda-kanaa ímba úwoi kumínífo aifa'á sáwífa'nanka Maníkómbá tínaaemba uwámiyana sáwí-kisauogomba afowái'o uráiwai sáwí-marupa'o iyamó kámakama'o wéipa'o kumbéndawinonkaamba paápé íníye. ⁴Tuwímbai-tantaatafesamo waásimo sésa kesí maníkón-iye sésa mintántáákón-ímáyáá mósá wémaraambo éna aambá faiyéna séna sáwísamban-ifo keyáá óraa'a úne séna Maníkóní ámáán-daumpa'a iména karo'á séna kemá Maníko úne síníye.

⁵Kesé'o maéwándara'a mináái simátímakaunda ímbo tuwinkaráámbá isa'á tuwinkaráawe. ⁶Káfé'a sáwí-kisauogomba afowái'o uráiwaimba aambá fáí'ankaraimba wéisaawe. Maníko séna sáwí-kisauogomba afowái'o uráiwaini kanaamá wétiye sínda-kanaa miwá paápé íníye. ⁷Káfé'a sáwísáwí-kisau aúpá'á wémaewana sáwí-kisauogomba afowái'o uráiwaimba aambá tawísíyankainana paápé índara'a sáwísáwí-kisau afora'á paápé ínana ⁸sáwí-kisauogomba afowái'o uráiwaiwara'a paápé ínana Fasi'aénko Ísu sámó kainkwárá'á kuména ááma áútinkena tufuwéna wení fasi'aémbá maisuwáíníye. ⁹Sáwí-kisauogomba afowái'o uráiwai paápé

índara'a waántáwankoni fasi'aénkwará'á paápé éna fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaraan-kisau karo-kísáú wémaena ¹⁰ fí'o-fi'on-tantaatafena karo'-áái simátiminasa sáwí-meyambo waé'wae'o índa-aempa'o koméraiyan-kwaasi mináásáfésa érai'e sénááwe. Érai'-aaisafesa

ímba aamoí íyamba Maníkó sáwí-ímayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútínkáíwain-aaisafesa ímba aamoí íyamba póna Maníkó ímba kawe'-ámpá'á métinkainiye. ¹¹ Miyá-sáwí-wáási pósa minkaró'-áásáfésa érai'e sénááwe. Miyá-sáwí-wáási póna Maníkó étinkainana karo'-ááígó miwí fasi'ámai ta'ótorainasa karo'-áásáfésa érai'-aain-iye sénááwe. ¹² Miyáumai érai'-aaisafesa karo'-ááíyé sésa sáwí'o wéontafesa aamoimó íyawí sáwí-meyamba timíníye. Kemá Póro sune. Aifa'á sáwí-kisau gomba afowái'o uráiwai paápé ínana Fasi'aénkó Ísu kuména tufuwéna wení fasi'aémbá maisuwáíníye.

Fasi'ámaimo méraan-aai.

¹³ Kentáásí waásisono. Fasi'aénkó arumbá wétimiye. Aifa'á Maníkó kembiwísáféna séna sáwí-ímayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútínke'a kawe'-ámpá'á métinkanaumne séna wení Ufaen-ámútámbá ai'marówana Maníkóní waási-i'a kunuwátinkowa'a érai'-aaisafe'a timankúnkúmba uráantafeta

aasiyaasí Maníkómpá'á súwisa sune. ¹⁴ Ásé-aai kosimátimewananasa wení waási-i'a uwátinkaina'a Fasi'aénkó Ísu Káráísiti sámó kainkwará'ó méraipa'a iméraiyantafena Maníkó táántaraiye. ¹⁵ Mindásafe'a fasi'ámai mé'a kosimátímakaunda-aaiye aúfáífimbo agaiyáunda-aaiye tirumpimbá ta'ótóráaro.

¹⁶ Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye Maníkó kentáásifowawe kentáá-ímáyáá ésarai úwoi súwa'nai esarai aasiyaasí kentáá-ímáyáá kawe'á wéuwasinkaayata Ísu Káráísitiye'o méraandasafeta wéamu'maraumne. ¹⁷ Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye Maníkó kentáásifowawe kentí imáyáá kawe'á uwátinkesarai fasi'átinkaiyamba póna kentí kísauwe kentááíye kawe'ó índasafeta inái sune.

Súwa'nai e'a inái serómó siyáin-aai.

3 ¹ Kentáásí waásisono. Moórá-aai simátimenaumpo ísáaro. Kentáá súwa'nai e'a Maníkómpá'á inái seró. Fasi'aénkón-aai simátíménana seyaafá'-áémpá'á minúwóiyáámbá wété ínasa minááímó ta'ótoraiyantafeta Maníkómpá'á inái seró. Kembiwífimbá Fasi'aénkón-aaigo é'a miyán-úmai ta'ótokaiye. ² Moórá-tantaatafe'a Maníkómpá'á inái seró. Tuwímbai Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba owasá tuwímbai karo'é wésesa miwífínkémbá sáwí-waasi sáwí-kisaumo wémaewi sínkamofainifo kentáá súwa'nai e'a Maníkómpá'á inái seró.

³ Waántáwanko ta'ótorai fo séna Fasi'aénkó

wemó sintembó miyámó iwái póna káráwimai fasi'átinkainiye.

⁴ Kembiwísáféta óraaka séta Fasi'aénkóe'a kááísamai méraamba pó'a simátimunda-aaisa taawiyafé'a miyá úmae'a iyónááwe sune.

⁵ Fasi'aénkó imáyáa timína'a sé'a Maníkó arumbá wésimiye sé'a méraiyanafeta inaisá sune. Ísu Káráísiti imáyáa timína'a wemó fasi'ámaimo méraisanamo ímbo awesaraimó intembá kemá miyámó íyantafeta inaisá sune.

Kísau máeromo siyáin-aai.

⁶ Kentáásí waásisono. Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísausa wémaundasafeta óraaka'a simátimeta séta kembiwífínkémbá tuwímbai Ísu Káráísitini waási simátímakaunda-aaisa ímba arááíwaesa kafóná-waasiyaamba úmai méraawata séta tiyuwé'a miwísé'a ímba méraaro sune. ⁷ Kesé'o maéwándarata kafóná-waasiyaamba ímba úmai maéwánata suwánaraamba kesáámó uráundantemba miyán-oro. ⁸ Kentí tómbá ímba úwoi nááwándasa méyánuwasuweta wéneta aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane siyáántán-kwiyéta kísausa wémaeta minkísáúfínkén-tóntá maiyáumne. Kembiwí nóff'a uwátinkaunafo séta tómbá síméro ímba séwándasa kísaufinken-ontantanta maiyáumne. ⁹ Maníkóni áse-aai kosimátímakaunda-anonndaa tísai úmaimo tómbó maiyékaa kawé'á éta úsina ímba tísai ówándasa maiyáumne. Kísau mo fasi'ámaimo maéwándasa suwáné'a kembiwíwárá'á miyá íyantafeta kosimátímakaunda-anonndaa ínta úwoi maiyáumpo méyámbakaumne. ¹⁰ Kesé'o maéwándarata maarán-áái simátimeta séta kafóná-waasi kísau mo ímbo wémaen-kwaasi tómbá ímba tímérosa simátímakaumne.

¹¹ Kembiwífínkémbá tuwímbai kafóná-waasi kísau ímbo máémba tíyo-aai símae wénowata ísaraumpo ¹² miwísáféta óraaka simátimeta séta Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kísau wémaundasafeta séta ífátuwe'a kawé'-úmai mé'a kísau wémae'a kentí kísaufinkemba tómbá naarósá sune.

¹³ Kentáásí waásisono. Kawe-kísáú wémaemba

ímba tuwesarái ína'a miyán-kawé-kísáú máero. ¹⁴ Maanáúfáífímbó agaimarúnda-aaisa tuwímbai ísámai tínaaembo uwásúwéwi tuwáné'a miwítí nénka'a méwasa imáyáa ésa tigaesáfésa ésa kouwerésa teró.

¹⁵ Namuro-wáásímó ontembá miyá ímbo íyamba kentí waásimo ontembá mináái símai sáma katíméro.

¹⁶ Fasi'aénkó faru wéuwatinkaiwaini áwáun-iye. Wemá kawé-kánááwé sáwí-kanaawe faru uwátínkámaena iyíndasafe'a inái sune. Kembiwísé'a Fasi'aénkó méraíndasafe'a inái sune. ¹⁷ Ayáyáyá'á

kemá Póro agaimaráúmpo toráumai awáné'a wenayáánaufi'an-ifo
wenááin-iyé sé'a ísáaro.

Seyaafá'-áúfáífimbá miyáumai wéagaumne.

¹⁸Fasi'aénkó Ísu Káráisiti úwoi

wétuwa'nai-intafe'a inái súné.

Kemá Póro sún-da-ai tai'áiyé.

1 Tímóti

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba afa'móráe-aataiya'iyo miyáumai-aatai maisuwéna Tímótin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ísun-aai simátíma'maena iyúnkakemba ándáfa'a ánkárowana ména Tímóti Éfésási-naopa'o Fasi'aénkóni waásiya'o káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimarówana wenópa'a kuráiyé.

1 ¹Tímótiyo kemá Póro maanáái maanáúfáímbá agaimarúmpo isaaó. Maníkó kentáásí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkembo faúsínkáfwaiye Ísu Kárásiti kumíníye sé'a amu'maráúndawiye kentáfésarai sésarai aantá-waasi-i'a éma Ísu Kárásitin-aaí kosimátíma'mae núwo sésarai si'mákaaifo ²Tímótiyo Ísu Kárásitimpa'a amankúnkúmbo óndawi érai'a kesááninkaamba ómpo isaaó. Maníkó kentáásifowawe Ísu Kárásiti kentáásí Fasi'aénkóe úwoi áwa'nai esarai tirumbá uwánkesarai faru uwánkaayantafe'a inái sune.

³Ááema Máséndóniyaa-marafa'o kónae séwánda-kanaa entáfé'a óraaka sé'a Éfésási-naopa'a úwoi méraao. Maníkón-aaigomba waé'wáé'-ááímó wésewisafe ímba miyán-áái seró simátimiyo. ⁴Aasiyaasi ímba imáyáa úmai maní'-ááíyé tíwá'náwe tinááfúísáíye túwí'wara'a ímba seró simátimiyo simámakaumne. Miyán-ááímó sembá waásiti imáyáa tafiséna ímba túwa'nai ínasa pósa Maníkómpá'á ímba timankúnkúmbo úmaesa iyónááwe. ⁵Énifo simámunda-aaimo seyaafá'-wáásímó arááíwaiyanamo éna miwítí tirunkó kawé'á ínasa aáno úmai mésa Ísumpa'a timankúnkúmbo fasi'ámai ésa miyámó íyawí tirumbá timénááwe. ⁶Tuwímbai mináái ifátuwesa úwoi-aaí símae wénesa ⁷Maníkóni ámáámba simátimenae sésa ombánifo minámáámbá ímba kawé'-úmai isésa óraaka'o sen-ááígóni áwáuma ímba isááwe.

⁸Ámáámba kawé-tántáá'á póna mindámo wéaraaiwaen-kwaasi ámáánko wétuwa'nai-imba isáúmne. ⁹Kesí ámáámba arááíwáéro séna ámáámba tiména sáwí'o uráan-kwaasi kawé'-ámpá'ó wíyantafena ámáámba tímakaiye. Ámáámbo taráísón-kwaasiye aaimó ímbo isáán-kwaasiye Maníkóntáfésamo ímbo imáyáamo on-kwáásíyé sáwí'o

on-kwáásiyé Maníkón-aaisafesa kosaambaimó on-kwáásiyé tinófoi tínkamowasamo púwón-kwaasiye tuwímbai tínkamowasamo púwón-kwaasiye ¹⁰ aare-úmémbo on-kwáásiyé waai-úmémbo on-íniné umén-ánká'ó nón-kwaasiye iyámpói-umembo on-kwáásiyé karo'-ááímó sen-kwáásiyé karo'-ááímó simátínkáán-kwaasiye Maníkóní érai'-aaimo taráísón-kwaasiye miyámó

on-kwáásímó kawé'-ámpá'ó wíyantafena áamámba tímakaisata isáúmne. ¹¹ Minááímá ásé-aaifimba wéna Maníkó kawé'-aantembo iwái wení áwáuma fí'oran-awauwarawini érai'-aain-iyé. Kembá Póromba simásimena séna mináái simátíma'mae núwo siyáiyé.

Maníkó arumbá uwásínkaraiyemo siyáin-aai.

¹² Ísu Káráísiti kentáásí Fasi'aénkó simásimena séna kesí kísau kawé'-úmai maimaé núwo séna minkísáúmó máéndasafena fasi'aémbá símísa'a súwi simánkaumne. ¹³ Énifo minkísáú ímbo maiyáawandara'a wenáwí'a símai sáwí'a uwánke'a wení kísau-waasi sáwí'a uwátinke'a wembá símai sáwí'a uwánkarauumne. Minkánáará'á Ísuma Fasi'aénkómá iyé-ááísáfé'a ímba érai'e sé'a ímba ísámai kawé'á é'a pó'a sáwí'o uráunda mindásafena arumbá uwásinkena ¹⁴ Fasi'aénkó úwoi súwa'nai úmaena íyísa'a Ísu Káráísitiye'a kááísamai mé'a wenááisafe'a simankúkúmba é'a wen-ímáyáá wéune. ¹⁵ Sáwí'o on-kwáásí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba Ísu Káráísiti faútinkaindasafena marapá'á kunkáiyé siyáifo mináái érai'-aain-ifo isé'a tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráaro. Kemó Póromo sáwí'o uráundawi seyaafá'nánká'ó sáwí'o uráamba íyáákaraumne. ¹⁶ Miyámó uráundasafena arumbá uwásinkena ayáátááka'a simu'marómbe waási mindá awánésa wenááisafesa timankúkúmba ésa aúí'a úmai maé'mae'o íyantafena ímba sínkamimba simu'maréna ména arumbá uwásínkaraiye. ¹⁷ Maníkó káráwiyaiwai maé'mae'a éna ímbo puwíndawi éna wembá ane'á súrantamba ímbo awánáúndawi weyáá Fasi'aénkómá éna wení áwáuma fí'oran-awauma waé'wae'a isaná wenáwí'a óraa'a waé'wae'a wéiyé.

¹⁸⁻¹⁹ Tímótiyo kesááninko maanáái óraaka simámenaumpo isaaó. Ááéma Fasi'aénkóní kísau máínda-aai entá simámakaundasaama isa'á imáyáa é'a pó'a óraaka simáme'a sune. Minááísáfé imáyáa úmai arááíwaema Fasi'aénkómpá'á amankúkúmba éma arumpinkémbá érai'-aai isé méma i-wáásímó tiyáántán-kwimáímó fasi'aén-kísáúmó maésamo máéntemba Maníkón-aaisafe ayáántán-kwimái fasi'aén-kísáú wémae méraao sune. Tuwímbai tirumpinkémbá érai'-aai tínaaemba uwámesa pósa Fasi'aénkón-aai tínaaemba uwámesa méraawe. ²⁰ Miwífínkémbá kae'nárai-tuwi'a moóráwígon-awi'a Áíméniyasi isaná moóráwígon-awi'a

Árékísanda isa'á ti'maráúnana waántáwanko ta'ótokaiye. Maníkámpá'á sáwí-aai símai tuwáyááye sé'a ti'maráúnana waántáwanko ta'ótokaiye.

Maníkámpá'á inaimó sen-áái.

2 ¹Maarán-áái simátimiyo sé'a simámune. Maníkámpá'ó inaimó sembá óraa-tantaa'an-iyé. Mindásafesa inaimó sembá Maníko seyaafá'-wáásí túwa'nai ínkwae sésa áísai esa súwi wésewe. ²Maníko óraa'-waasiye kenká'ó káráwiyaan-kwaasiye túwa'nai ínasa inai síyamba faru úmaisa mooráfinta méta Maníkontáféta imáyáa éta arupise úmaisa méranaumne. ³Miyán-ínáímó sembá Maníkon-aúranka'a kawé'-úmai sewaná póna aamoí éna wemá sáwí-imayaafinkembo faúsínkáiwaisa póna aamoí wéiye. ⁴Maníko seyaafá'nánká sáwí-imayaafinkemba faútinkainasa wení érai'-aaimo isáiyantafena aráái wétaiye. Miyásáfésamo seyaafá'-wáásísáfésamo imáyáa ésamo Maníkámpá'ó inaimó sembá kawé'an-iyé. ⁵Maníko mimbóráwígó méraisana Maníkwé wení waásiseti afufumpimbó méraimba mimbóráwígó ména minkwáásígón-áwí'a Ísu Káráísiti ména waási Maníkonté'a kááísatinkena ⁶seyaafá'-wáásí sáwí-imayaafinkemba faútinkanaumne séna aaraa-táiyá'á pukáiyé. Maníko seyaafá'-wáásí kentí sáwí-imayaafinkemba faútinkanaumne séna miyán-kánáa tníye siyáimba póna Ísu Káráísitimba ai'marówana kumpukáiyé. ⁷Miyáumai Maníko simásimena séna aantá-waasi-i'a éma fí'onkaa-waasi simátíma'mae núwo séna si'marówa'a wení érai'-aaisafesa timankúnkúmba iyantafe'a simátíma'mae'a iyúne. Minááímó súnnda ímba karo'-áái sumpo érai'a sune.

⁸Naaó'-naoken-kwaasi túwaandu ésa Maníkontáfésa imáyáa ésa ímba aaisambá sésa ímba mósimesi-aai síyamba inaimó síyantafe'a miyán-oro sune. ⁹Túwaandu ésamo Maníkon-ímáyáámó mósá maráiyamba aaremá maarámó iyantafena sirááíma wétaiye. Ímba túma maimaé iyésa kawé'-úmai unáánkwátói ésa waási súfífáefo sésa ímba to'waaí ésa ¹⁰ímba miyá-sáwí'ó iyamba kawé-kísáú aantemba maíyasa tuwánánáawe. Aaremó kesáfésamo sésa Maníkontáfé'a imáyáa úne sen-ínimbó kawé-kísáúmó máéntemba miyán-oro. ¹¹Aaré ímba túma maimaé iyésa aáno úmai mésa Maníkon-aaimo sen-kwáásí táái isánáawe. ¹²Aaremá ímba waaiyá'á káráwiyaawi mésa waai túranka'a ímba komésa aaimó simátimiyamba aáno úmai méranaawe sune. ¹³Naaófá'á Maníko Ándámumba aifa'á úmarena ánaaemba awaainínkómbá Ífimbo úmakaintafe'a mináái sune. ¹⁴Waántáwanko ímba Ándámuntafena siyáifo Ífintafena karo'-áái simámuwana érai'e séna aifa'á Maníkon-aai taráiyaiye. ¹⁵Énifo aaremá iyámpóimo matinkáiyambo éna sáwí'a úmai méraampinkemba Maníko tiyáíníye. Aaremó Maníkámpá'ó timankúnkúmba ésamo wen-ímáyáámó ésamo arupise úmimo aáno

úmaimo maé'mae'o úmae iyésamo miyámó íyanamo éna Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba tiyáíníye.

Fasi'aénkóni waásiya'o káráwiyaawi-taai.

3 ¹Tuwimbaimo Maníkóni waásiya'o káráwiyyan-kisau maénae síyawimo ésa tirááimo táinda-kisau kawé-kísáún-íye siyáamba mináái érai'-aainíye. ²Maníkóni waásiya'o káráwiyyowiti kisaumo máéwi maarán-kwáásín-owe. Miwífimbá ímba sáwí-aaimo wérarwai ésa kimbora-inimba mapá kuráawi ésa arupíse úmai kawé'-ímáyáá aantembo owí ésa miwí túwí'o mósá maréwi ésa namu'-waasí naambá tímésa tómbá tímésa owí ésa Maníkón-aai kawé'-úmai simátíma'maesa wéiyowi ésa ³ímba uwóí'o on-dómbá námae nésa uwóí'a owí ésa ímba aaisambá sésa aáno úmaimo méraawi ésa ímba óntantafesa túrande-urande owí ésa ⁴miwítí naaúmpa'o méraan-kwaasiya'a kawé'-úmai káráwiyyowí ésa miwítí iyámpói tifoísáísafesa ésa miwí táái wéisiyawi ésa miyán-kwáásímó ésa Maníkóni waásiya'o káráwiyyowiti kisaumo maénááwe. ⁵Aare-iyámpóíya'o ímbo kawé'-úmaimo káráwiyyowimo ésa Maníkóni waásiya'a ímba kanaa'á káráwiyyonaawe. ⁶Káfé'o Maníkóntáfésamo ísámaimo tiyawimo ésa Maníkóni waásiya'a káráwiyyowiti kisaumo ímba maénááwe. Miyán-kwáásímó minkísáúmó maésamo ésa túma maimaésa iyíyana waántáwankomo sáwí-meyambo maiyáintemba miyá ónááwe. ⁷Símai sáwí'a uwátínkááfo waántáwanko tamaimái wemparí'a ifáínifo Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasiwara'o sésamo kawé'-aantemba úmai méraawin-owe síyan-kwaasimo ésa miyán-kwáásí aantemba Maníkóni waásiya'o káráwiyyowiti kisaumo maénááwe.

⁸Maníkóni waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-owi maarán-kwáásín-owe. Arupíse úmaimo mérewi ésa ímbo kaumbo-kae'-ímáyáámó tokéwi ésa ímbo uwóí'o on-dómbó námae níyawí ésa ímbo óntantafesa túrande-urande wéiyawi ésa ⁹tirumpinkémbó érai'-aaimo isésamo ombá Maníkóni érai'-aagioni áwáuma ta'ótóráawi ésa ¹⁰miyán-kwáásí ésa Maníkóni waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-owiti kisaumo maénááfo aifa'á miwítí kisaumo tuwánewasamo kawé'ó íya'o é'a minkísáú tíméro. ¹¹Miyá íyasamo ésa miwí tuwaainíntómbá maarán-ínímbán-owe. Kawé'-úmaimo méraiyyawi ésa ímba tíyo-aai sen-ínímbá pósa arupíse úmai mésa seyaafá-kísáú kawé'-úmai wémaewe. ¹²Maníkóni waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-on-kisau wémaewi maarán-kwáásín-owe. Kímbora-inimbo ma'maé kuráawi ésa miwítí iyámpóíya'e miwítí naaúmpa'o méraan-kwaasiya'e kawé'-úmaimo káráwiyaawi ésa miyán-kwáásímó Maníkóni waásiya'o káráwiyaawi wétuwa'nai-on-kisau maénááwe. ¹³Minkísáúmó kawé'ó úmaimo maíyawí ésa Ísu Káráísitiye'o kááísamaimo méraan-aai fasi'ámai simátimiyasa isésa miwí túwí'a mósá maránááwe.

Maníkóni áwáu-aagioni áwáu-aai.

¹⁴Tímótiyo kemá Póro ampáánká'á embá koawánanae sé'a wée'a maanáúfái agaimái tuwáúmpo toráumai isaaó. ¹⁵Empá'á kónae sé'o onda-

ámbó faiyínamo e maanáúfái toráumai isé sé kesáá Maníkóni akúntá únanasa agaimái símakaimba póta miyásá ónaumne sínone. Áfonkomo taaímó farámíntemba kesáá Maníkó méraiwaini waásisa

éta wení érai'-aaisa taawiyafónaumne.

¹⁶Érai'a Maníkóni áwáu-aaigni áwáuma paápé úwana óraa'-waasigo éna maarán-iyé.

Ísu Káráisiti marapá'a waási-i'a úmai paápé úwana Maníkóni ámútanko wentáféna séna arupise úmai méraiwain-iyé súwasa Maníkóni kísau-waasi wíyómpakewi awánowasa waási fí'o-fi'om-barafakewi wenáái simátíma'mae kuwasá wenááisafesa timankúnkúmba uwaná Maníkó kunái'maena wíyómpa'a móankaraiye.

Mináái Maníkóni áwáu-aaigni áwáun-iyé.

Karo'-ááímó simátimiyán-kwaasimo paápé íyan-aai.

4 ¹Maníkóni ámútanko afora'a séna ánaaen-kanaa tínasa tuwímbai Ísu Káráisitimba tínaaemba uwámesa waántáwankowe wení kísau-waasiyemo síyan-aai isésa karo'-ááímó síyamba arááiwaenaawe siyáiyé. ²minkáró'-wáási miwítí sáwí-tirumpinken-karo'-aai simátinkesa érai'e síwae sésa miwítí sáwí-awau ímba awánésa karo'á sésa ³aarewé waaiyé mó maíyamba aaraa matinkésa tuwímbai-tomba aaraa matinkésa miyán-káró'-áái síyasa ánaaen-kanaa tínasa tuwímbai miyán-ámbá arááiwaenaawe. Mintóntáféna Maníkó wení érai'-aaisafesa timankúnkúmba íyawisafena séna miyán-tómbá uwátinkaunda wéne'a súwi síwae sé'a uwátinkaraumne Maníkó siyáiyé. ⁴Seyaafá-tántáá'ó Maníkómó úmakaimba kawé-tántáá'án-ifo aaraa matínkááfonifo úwoi wéne'a Maníkóntáfé'a súwi seró. ⁵Inaisá súndanifo Maníkó kawé'an-iyé siyáimba pósa mintómbá aaraa matínkááfonifo.

Ísuni kawé-kísáú-wáási ónemo siyáin-aai.

⁶Tímótiyo simáménda-aaimo Maníkóni waásimo simátímínda Ísu Káráisitini kísau-waasi-i'a éma po kawé'-wáási uráínone. Tómbó nésamo fasi'ámaimo méraantemba Ísu Káráisitini érai'-aai arááiwaé kawé'-úmai simátíma'mae íyínana mináái'gó fasi'ánkainiye. ⁷Úwoimo maní'ó sen-áái ímba Maníkón-aain-ifo úwoi-aain-ifo ánaaeni'a uwámuwo. Emá ayáántán-kwiye Maníkóni áwáuma arááiwaé enáúma káráwiyuwo. ⁸Súgomo kawé'ó ínkwaé-imayaamo ésamo ésa tiyáántán-kwiyé samo kísau mo maíyamba mindá kawé'an-ifo Maníkóni áwáuma arááiwaenaé sésamo imáyáamo ésa tiyáántán-kwiyé sa Maníkóni kísau mo maíyamba mindá óraa-kawé'an-iyé. Miyámó ésamo ésa káfé'wara ánaaenkwar'a méraiyán-aempa'a minkísáúgó túwa'nai iye. ⁹Mináái érai'an-ifo ísámai tirumpimbá ta'ótóráaro. ¹⁰Maníkó fasi'aénkwáráwí póna seyaafá'-

wáásiyá'ó káráwiyaiwai éna wenááisafeta simankúnkúmbo úndawisa sáwí-imayaafinkembo faúsínkáiwaimba amu'maréta póta siyáántán-kwiyéta kísausa maénaumne.

¹¹Tímótiyo mináái simátime sé miyán-oro siyó. ¹²Ifó'-wáásí óndasafesa úwoi-waasi óne sésa sáwí'a uwánkáafonifo kawe'-úmai mé kawe'-áái sé imáyáa timé arupíse úmai mé kawe'-aantemba wéinasa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owí awánésa indantembá miyán-oro. ¹³Empá'ó ímbo kondará'ó éma waási túranka'a Maníkóní aúfáífinken-aii toráumai simátíma'mae wéiye aráátimiyo. ¹⁴Ááéma entáféna Maníkómó siyáin-aii simátímúwasa Maníkóní waásiti óraa'-waasi tiyáámba enane'á ta'ótoresasa sésa Maníkóní kísau mauwó suwamá minkísáú maéndasafe ónana Maníkó fasi'aémbá ámakaifo ímbo túwénda fasi'ámai maimaé iyuwó. ¹⁵Simámunda-aii aantemba imáyáa é miyá úmae íyínasa seyaafá'á awánésa sésa Maníkóntáféna fasi'ámai méraimba póna mifásí'áénkó iyíníye sénááwe. ¹⁶Enáúma káráwiye méma simátímínda-aii imáyáa úmai kawe'-úmai simátimiyo. Miyámó ónda kawe'-ámpá'á kónasa enááimo

ísáán-kwaasi kawe'-ámpá'á wégowe.

Fasi'aénkóní waásiti imáyáa arupíse uwátinkaaomo siyáin-aii.

5 ¹Tímótiyo waurántómbá iyafákémbá ímbo sindá enafontáfémo aáno úmaimo séndantemba miyáumai simátimiyo. Enáfámarimbo óndantemba

ifó'-wáásí miyá uwátinkaa. ²Enanóisaimo óndantemba áráankantomba miyá uwátinkaa. Enáúambarimbo óndantemba aú-intomba miyá kawe'-aantemba uwátinkaa.

³Keto'-íníntí tíráá'maarina'i tinááwaina'i mésamo ésa miwí túwa'nai oro. Énifo keto'-ínímbó timááraamo ímbo méren-inimba túwa'nai uwo. ⁴Énifo keto'-íníntí tíráá'maarina'i tinááwaina'i mésamo ésa miwí túwa'nai oro. Miwítí aifaráán-kísáú miwí tinófoi túwa'nai oro. Miyámó íyambo ésa káráwimaesamo iyáam-beyambo timíyamba Maníkó aamoí íníye. ⁵Keto'-ínímbá timááraa ímba méraan-inimbo ésa sésa Maníkó kenká'á káráwiyiniye sésa Maníkómpá'á inai símae wéiyesa súwa'nai ínkwaé sésa inai wésewe. ⁶Énifo keto'-ínímbó marapá-tántáátáfésamo tirááisafesamo ésamo ombá Maníkóní némpa'a méraawe. ⁷Keto'-íníntáfésa sésa sáwí'a úmai méraawe sefáínifo simámunda-aii simátimiyo. ⁸Maníkón-aaisafesamo karo'émó sembá mindá sáwí'a ombánifo tuwímbaimo ésamo miwítí akúnká'é miwí timááraara'emo ímbo kawe'-úmaimo káráwiyombo ésa Maníkón-aii tínaaemba uwámakaamba mindá óraa-sawí'a wéowe.

⁹Keto'-ínímbó Maníkóní kisaumo máén-inimba saafá úmai túwí'a agauwó. Mindá maarán-ínímbán-owe. Áránkamba késa 60 aatai maisukáan-inimba ésa kímbora-wambo maimaé kuráan-inintomba ésa ¹⁰miníníntóntáfésa kawé-kísáú wémaewe sen-ínímbá ésa miwí tíráá'marinka'a kawé'-úmaimo káráwiyaan-inimba ésa namu'-waasi tómbó tímén-inimba ésa Maníkóní waási kawé'ó uwátínkáán-inimba ésa umbai-tántáá'ó makáan-kwaasi túwa'nai on-ínímbá ésa miyán-káwé-kísáúmó wémaen-keto'-inin-tuwi'a agauwó. ¹¹Aú-keto'-inin-tuwi'a ímba agauwó. Miwí Maníkóní kísau wémaesa ánaaemba waaí maénae-imayaamo ésa Ísu Káráísitinka'o fasi'aén-ááímó símaresa ímba imáyáa ésa waaí maíyasa ¹²tuwímbai tuwánésa sésa Ísu Káráísitinka'o fasi'aén-ááímó símakaan-aaima taraisésa sáwí'a uráawe sénááwe. ¹³Miyáumai maaráwará'á ésa ímba kísau maésa nambá'-aantemba nésa ímba kísau wémaesa tíyo-aai símae wénesa moparáwíntáfésa wendé wenden-iyé-áái simátíma'mae nésa aanáfómó ímbo siyéinka'a ke simásuwesa sénááwe. ¹⁴Mindásafe'a simáme'a sune. Aú-keto'-inimba waaí maésa iyámpói matinkésa kawé'-úmai káráwiyesa miyámó íyamba kesáámá ímba sáwí'a úmaisa méraunda pósa Maníkóntáfésamo ímbo aamoimó íyawi kentáási áwáumo saafá ésamo ésa ímba símai sáwíta uwásinkanaawe. ¹⁵Tuwímbai-keto'-inimba kawé'-ámbá é'a ifátuwesa waántáwankoni sáwí-ampa'o wéaraaiwaentafe'a sún-da-aai simámune. ¹⁶Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmbo on-ínímbá miwí timááraafinkembo keto'-ínímbó méraamba túwa'nai oro. Maníkóní waási keto'-ínímbá timááraamo méraan-inimba Maníkóní kísaura'o tukáan-ontantamba túwa'nai ofáínifo keto'-ínímbá timááraamo ímbo méren-inimba minóntántámbá túwa'nai oro.

¹⁷Maníkóní waási miwítí óraa'-waasi kawé'-úmai káráwiyaawisafesa imáyáa ésa miwítí méyámbá mósá ma'mái tíméro. Minóráá'-wáásíínkémbá tuwímbai Maníkón-aai fasi'ámai simátimesa óraa-kísau wémaewisafesa imáyáa ésa miwítí méyámbá mósá ma'mái óraa'a tíméro. ¹⁸Minááísáféna naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna purumakagóní kísaura'-meyantafena séna

waásiti tómbá wíti-aramba ásima piyíndasafena purumakagón-áísamai támai tafandaafá úmai ásima ufítúwáínka'a purumakagón-óika'a ímba kará'esa ifátúwéwana úwoi ména tuwímbai náíníye

agaimaréna siyáíye. Moóráfa'a agaimaréna séna

kisaumo máéwi méyámbá máéro

agaimaréna siyáíye. Maníkóní waási minááímá imáyáa ésa miwítí óraa'-waasiti méyámbá tíméro. ¹⁹Maníkóní waásiti óraa'-waasi tíyo'o fáíyan-aai ímba isaaó.

Énifo kaumbo-kae'-wáásímó tésamo síyan-aaí miwí táái isaaó. ²⁰Sáwí'ó úmae íyówisafe seyaafá'-wáási túranka'a fasi'aén-áái simátimiyo. Miyámó inasamó ésa seyaafá'-wáási táátafesa ésa miwí túma káráwiyonaawe.

²¹Maníkón-aúranka'e Ísu Káráísitin-aúranka'e Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi túranka'e óraaka'a simáme'a sune. Simámundantemba uwo sune. Aaigóní áwáumo ímbo ísarendarakembo e ímba aaí simátiminone. Aaigóní áwáumo ísarendarakembo e kawe'-úmai simátiminone. Ímba waási tuwínkaa'-uré sindá seyaafá'-ááímá afora'-aantemba simátimiyo. ²²Moóráwigomo Maníkóní kísau maínkwae sémo e ímba ááema íyáfasinankenda awánasuwe ánaemba íyáfasinankaaó. Sáwí'ó wéiya ímba ewará'á tiráái wáínda kawe'-úmai káráwimai kawe'-án-uwo.

²³Tímótiyo enarumpinkémbó áí'ó énamo tuwímbai-kanaamo áúfa'ó wínamo e non-úran-aantemba ímba nendá taaérapinken-domba naaó sune.

²⁴Tuwímbaimo sáwí'ó ombá tuwánaawasa sáwí-meyamba wémaefo tuwímbaimo sáwí'ó ombá miwítí áwáuma ánaemba paápé íniye.

²⁵Miyáumai tuwímbaimo kawe-kísáúmó máémba tuwánaawasa tuwímbaimo kawe-kísáúmó máémba ímba tuwánaamba miyámó owítí áwáuma ánaemba paápé íniye.

6 ¹Wayó-kísáúmó máén-kwaasi Maníkóní waásisafe maanáái simátimiyo. Káráwiyaan-kwaasi-tuwi'a óraa'a uwátinke'a miwítí kísau kawe'-úmai máéro simátimiyo. Miyámó íyasamo ésa Maníkón-áwí'e Maníkón-aaíye ímba símai sáwí'a ónááwe. ²Káráwiyaan-kwaasi Maníkón-aaísafesa timankúnkúmbo owísáfésa miwítí wayó-kísáú-wáási sésa Ísu Káráísitini waásimo úndantemba miwíwará'á Ísu Káráísitini waási póta miwí túwí'a ímba óraa'a uwátinkanaumne sefáínifo maarán-áái seró. Maníkón-aaísafese'ó simankúnkúmbo úndantemba miwíwará'á Maníkón-aaísafesa timankúnkúmbo wéowa'a sirumbá timé'a pó'a miwítí kísau kawe'-úmaimo máénda minkísáúfínkémbá kawe-tántáá'á maenááwe sé wayó-kísáú-wáásísafé mináái simátimiyo.

Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo méraamba óraa-tantaari'ó on-áái.

Tímótiyo simámunda-aaí óraaka simátimiyo. ³Tuwímbaimo fí'on-aaimo simátimesamo kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísitin-aaimo kawe'-ááímó ímbo arááiwaesamo Maníkóní áwáu-aaimo ímbo wéaraaiwaewi ⁴miwí túma maimaé wéiyesa seyaafá-tántáákóní áwáuma ímba ísaraawe. Miwífímbá sáwí-imayaa wéraisasa aaigóní áwáusafesa sáwífa'-aaí sésa kesááigo íyáákainkwae-aaí sewasá miyá-sáwí-ááífínkémbá tirumbá sáwí'a uwátinkesa aaisambá sésa túwí'a símai sáwí'a uwátinkesa sáwí-imayaa uwátinkesa ⁵aaisambá símae wénowe. Miyámó on-kwáásí miwítí imáyáa

símai sáwí'a ésa érai'-aai ifátuwesa karo'-ímáyáá ésa sésa sáwífa'-ontama maénae sésa Maníkóní aambá wéaraaiwaewe-karo'-imayaa wéowe.

⁶Miyán-káror'-ímáyáámó ombánifo Maníkóní aambó érai'o arááiwaéwi imáyáa ésa sésa Maníkóntáfé'o imáyáamo é'o méraunda óraa-tantaa'an-ifo makáunda-ontama mindá kanaán-iyé wésewe. ⁷Kesinóisaisa óntaiyainta masínkaraawe. Púwóndasa ínta óntawarata maimaéta kónaumne. ⁸Unáánkwátóiyé tóné makétaamo éta mindá kanaán-iyesa sénaumne. ⁹Óntasafe-imayaamo owí misáwí-ímáyáágó tafisínana sáwí-tantaatafesamo tirááisafesamo íyan-tantaako miwí ta'ótorainasa sáwí'a úmai tai'ánááwe. ¹⁰Fí'o-fi'o-sawi-imayaagoni áwáuma óntamba maénae-imayaasafesa aamoí wéowe. Tuwímbai óntamba maénae-imayaa aantemba wéesa Maníkón-aai ifátuwesa umbai-tántáá'á maésa tirunkó umbaí taisasá méraawe.

Maníkón-aúranka'a arupíse úmai méraaomo siyáin-aai.

¹¹Tímótiyo emá Maníkóní waási éma miyán-tántáákómbá ánaemba uwáme Maníkón-aúranka'a arupíse úmai mére wentáfé-ímáyáá wéema seyaafá-kísáú kawé'-úmai wémae imáyáa wétime Maníkóntáfé fasi'ámai aáno úmai mére miyán-tántáátáfé ayáántán-kwiye méraao. ¹²Waásimo méyámbó maénaesamo tuwaantantésamo kontembá emá Maníkón-aaisafe amankúnkúmba e ayáántán-kwiye minámbá arááiwa'mae aúí'a úmai maé'mae'o inda-ámbá arááiwa'mae iyuwó. Ááéma sáwífa'-waasi túranka'a paápéema séma Maníkón-aai érai'-aai pó'a wenká'á kááísamai méraumne sundará'á Maníkó entáféna aúí'a úmai maé'mae'a wéone siyáiyé. ¹³Maníkó seyaafá'ó méraawiti áwáugon-iyé. Ísu Káráísiti aaimó sí-náúmpá'á óraa'-waasigon-awi'a Póntiyasi-Páíratimba kawé'-ááímó simámakaiwain-iyé. Minkáé'nárai túranka'a embá óraaka simáme'a sune. ¹⁴Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti marapá'ó ímbo kunkáindara'a wemó siyáin-aai arááiwa'mae wéiyé kawé'-aantemba wéinasa awánésa sésa mináái érai'-aain-iyé sénááwe sune. ¹⁵Maníkó Ísu Káráísitintafena séna kumuwómó sínda-kanaa kumíníye. Maníkó kawé'-aantembo iwái éna weyáá seyaafá'nánká káráwiyaiwai éna seyaafá-fási'áénkwárá'-wáásí wení fasi'aénkó iyáákaraiwai éna seyaafá-káwáá-wáásíyá'á kawáán-uráiwai éna ¹⁶weyáá ímba puwíndawi éna fi'ora-sara'o méraiwai isasá miyá-sará'á ímba waási kanaa'á koméranaawe. Maníkómbá seyaafá'-wáásí ímba túrantamba wéawanesa ímba kanaa'á túrantamba awánánááwe. Wenáwí'a óraa'a waé'wae'a isaná wení fasi'aémbá waé'wae'o ímbá mindá érai'-aain-iyé.

¹⁷Tímótiyo moparáwínkwará'-wáásísáfé óraaka simátime sé ímba túma maimaé iyé'a ímba moparáwíntáfé'a aamoín-oro. Mindá tai'áínda-

tantaa'an-ifo ímba amu'marémba Maníkó seyaafá-tántáátáámó wésimiwaintafe'a amu'maré'a mé'a aamoín-oro simátimiyo. ¹⁸Moóra-aai moparáwíkwárá'-wáási simátime sé kawé-kísáú wémae'a túwa'nai úmae wéiye'a moparáwímbá tuwínkaa'-úmai tíma'mae íyóro. ¹⁹Miyámó é'o é'a miyámó íyan-tantaatafe'a ánaaemba kembiwímó túwa'nai índa-tantaa'a wéraina'a miyámó é'a kawé'-úmai méranaawe simátimiyo.

²⁰Tímótiyo Maníkó simámakain-aaiye aráánamakain-aaiye káráwimai kawé'an-uwo. Maníkómbó ímbo arááíwáén-kwaasi úwoi-aai wésefo mináái ánaaemba uwátimiyo. Karo'á sésa seyaafá-tántáá'á ísaraumnemo mósimesi-aaimo síyamba ánaaemba uwátimiyo. ²¹Tuwímbai sésa seyaafá-tántáá'á ísaraumne sésa pósa Maníkómpá'ó timankúnkúmbo on-ámbá ifátukaawe.

Maníkó seyaafá'-wáási úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inái sune.
Kemá Póro súnda-aai tai'áíye.

2 Tímóti

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Tímótin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ísun-aaí simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkarowana ména Tímóti Fasi'aénkóni waásiya'o káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimarówana wenópa'a kuráiyé.

1 ¹Tímótiyo kemá Póro maanáái maanáúfáífimbá agaimarúmpo isaaó. Maníkó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráísitin-aaí kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. Maníkó óraaka'a séna Ísu Káráísitiye'a kááísamai méraamba pó'a aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáin-aaí kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiye. ²Tímótiyo kesáánimba óna'a sirumbó wéamundawí ómpo maanáái maanáúfáífimbá agaimarúmpo isaaó. Maníkó kentáásifowawe Ísu Káráísiti kentáási Fasi'aénkóe úwoi áwa'nai esarai tirumbá uwánkesarai faru uwánkaayantafe'a inái súné.

³Kesíwá'námo Maníkómbó arááíwakaantemba kemá miyá únana mindásafena kesirumpimbá ímba aaí wéraiye. Maníkómpá'ó inaimó súnnda entáfé'a imáyáa é'a aasiyaasí áisai e'a súwi simánkaumne. ⁴Ifi'ó tasínkaraanda imáyáa é'a aneka'á awánánae-imayaa úmae wéiye'a embó awánaanda sirunkó óraa-kawe'a íniiye. ⁵Ísu Káráísitin-aaisafemo amankúnkúmbo ónda ímbo óikakembo óndamo arumpinkémbó óndasafe'a imáyáa úne. Aifa'á enaráárán-áwí'a Róisi Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úwana minkákémbá enanón-áwí'a Yúnisi Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo uráimba ewará'á miyá wée Maníkómpá'ó amankúnkúmbo ónda érai'a mindá ísaraumne. ⁶Mindásafe'a simáme'a súné. Maníkómó fasi'aémbó ámakaimba ta'ótoke wení kísau mauwó. Maníkóni kísau mo máíndasafe'a siyáámba ane'á ta'ótoraawanana Maníkó fasi'aémbá ámakaiye. ⁷Maníkó imáyáasa símakowata fasi'ámaisa méta ínta saátafeta éta imáyáasa wétimeta kesúrata káráwimai kawe'á uréta úndasa po Maníkómó fasi'aémbó ámakaimba ta'ótoke wení kísau mauwó.

⁸Mindásafe kentáási Fasi'aénkó siyáin-aaimo simátimendasafena ímba áá'a íno. Fasi'aénkóni

waási-i'o úndarakemba ándáfa'a sínkaraawa'o méraundasafena ímba áá'a íno. Maníkó fasi'aémbá ámímba po ásé-ai simátímínasamo áí'o índa-i'o uwánkaiyamba sí'o úni'o uwásínkaraantembo uwánkaiyamba ímba imáyáamo indá fasi'ámai méraao. ⁹Maníkó séna sáwí-imayaafinkemba faútínkáana'a kawe'-aantemba úmai méraaro siyáiyi. Kesáá

kawe-kísáúmó maúndasafenasa ímbanifo wení imáyáafinkemba séna úwoi túwa'nai ónaumne siyáimba póna kentáásí sáwí-imayaafinkemba faúsinkenasa séna kawe'-aantemba úmai méraaro siyáiyi. Áwáura'a Maníkó maramá ímbo úmakonka'a Ísu Káráisitini kísausafena imáyáa éna séna úwoi túwa'nai ónae'a to'mayaa úne siyáiyi. ¹⁰Maníkó kentáásáfénawe séna to'mayaa úmakaimba paapé úwana Ísu Káráisiti marap'á kuména kentáásí sáwí-imayaafinkemba wéfausinkaiye. Waási púwówini áwáuma wemá iyáákéna tai'ásuwowasa wíyómpa'a aúí'a úmai maé'mae'a ésa ímba puwónááwe.

Minásé-áái paapé úwata ísaraumne.

¹¹Minásé-ááímó simátíméndasafena Maníkó simásimena séna aantá-waasi-i'a éma ai'maráana maanáse-áái simátíma'mae núwo súwa'a ¹²miyámó ówándarakemba sí'o úni'a úmai ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a ímba sigaesáfé'a úne. Moóráwígon-aaisafe'o érai'emo sé'a wenká'ó simankúnkúmbo úndawimba awáné'a símakain-kisau káráwisa'a mináái érai'-aain-iyé súnda pó'a ímba sigaesáfé'a úne. Maníkó waásimo méraawini áwáuma tísai índa-kanaa ímbo tiyáíndara'a símakain-kisau wégarawiye. ¹³Tímótiyo érai'-aaimo simámakaunda arumpimbá ta'ótore arááíwae Ísu Káráisitiye'a kááísamai mé wenááisafe amankúnkúmbe wée wembá arumbá amé miyá úmae iyuwó. ¹⁴Maníkó érai'-aaimo simámakaimba Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentáásirumpimba méraimba po wení fasi'aéntámbá minéráí'-áái káráwiyuwo.

¹⁵Ésiyaa-marafaken-kwaasi seyaafá'á tínaaeni'o uwásiyukaampinkemba kae'-wáásí moóráwígon-awí'a Físérasí isaná moóráwígon-awí'a Émósénisi isamá mináái ísaraane. ¹⁶Moóráwígon-awí'a Ónésíforasi kesópa'a tóso éna kawe'-áái simásimena kesí imáyáa aúí'a uwásínkena ándáfa'o méraunda ímba aigaesáféna isa'á mindásafe'a Fasi'aénkómpá'á inái súnda Ónésíforasi wení naaúmpa'o méraan-kwaasiye kawé'á uwátinkainkwae sé'a inái sune. ¹⁷Wemá Rómu-naopa'a taména siyaafái émena ándáfa'o méraunda tasuwánéna kesí imáyáa aúí'a uwásínkaraiye. ¹⁸Ááéma Éfésási-naopa'a koméraawanana sáwífa-kanaa wemá súwa'nai úwa'é'a awánaraane. Miyámó uráintafe'a sune. Fasi'aénkó waásimo méraawini áwáumo tísai índa-kanaa títana Fasi'aénkó wentáféna arumbá uwánkainiye sune.

**I-wáásímó fasi'ámaimo méraantemba miyáumai
fasi'ámai méraaomo siyáin-ai.**

2 ¹Kesááninkoo Ísu Káráísiti úwoi wéawa'nai-ifo fasi'ámái méraao. ²Sáwífa'-waasi túranka'lo simátimewanda-ai isé kawel-ímáyááwará'-wáási fasi'ámaimo méraawi kawel-úwaimo simátimiyawi simátímínasa miwíwará'á ta'ótokesa simátíméro.

³I-wáásímó umbai-tántáá'ó tímembo fasi'ámaimo máéntemba Ísu Káráísitini waási-i'a óndarakemba embá umbai-tántáá'á ámémbanifo fasi'ámái méraao. ⁴I-wáási miwítí óraako aamoí ínkwaé sésa wenáái wéaraaiwaesa ímba fi'o-fi'on-tantaatafesa imáyáamo iyamba óraakoni kisausafesa imáyáa wéowe. ⁵Moóra'-ai isaaó. Tuwaantantésamo kontembá moóráwigomo wení óraakon-aaimo isénamo awaantanténamo iyénamo éna méyámbá máíníye. ⁶Moóra'-ai isaaó. Kísaumo fasi'ámaimo owímó ombá tómbó fakaráán-kanaamo tisasá aifa'á fáká'mai wénaawe. Mináái imáyáa é Ísu Káráísitiye'a fasi'ámái méraao. ⁷Simámunda-ai imáyáa inaná Fasi'aénkó imáyáa amína minááígóní áwáuma isáínone.

⁸Ísu Káráísiti Téftin-aísaafitantambo uráiwai puwénamo iyáfasinkaiwaintafe imáyáan-uwo. Mináái ásé-ai simátímakaunda-aain-íye. ⁹Minásé-ááímó simátimewandarakemba ándáfa'a másínkesa sáwí'lo owímó tíyayaanka'lo kárá'umaesamo mátinkaantemba kembá síyayaanka'a kárá'umaesa sí'lo iní'a úmai ándáfa'a másínkaraafo kemá úwoi ménaumpo Maníkón-aaigo wété ínasa isáaro. ¹⁰Mindásafe'a Maníkómó wemparí'lo úmáráín-kwaasisafe'a imáyáa é'a pó'a umbai-tántáátáfé'a ímba imáyáa é'a méraumne. Ísu Káráísiti miwítí sáwí-imayaafinkemba tí'maena kawepá'á métinkainasa sámó kain-áémpá'á maé'mae'lo íyantafe'a umbai-tántáátáfé'a ímba imáyáamo únda fasi'ámái méraumne.

¹¹Maanáái érai'-aain-íye.

Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraundasa póta puwétaamo éta weséta méranaumne. ¹²Umbai-tántáá'ó ímbo imáyáamo éta fasi'ámaimo métaamo éta waásiya'lo káráwiyintemba kesááwará'á miyásá ónaumne. Sínaaembo uwámenanasaamo éna kentááwará'á miyá íníye.

¹³Wenáásafetaamo simankúnkúmbo urétaamo ifátúwáananasaamo éna wemó sintembó miyámó éna ímba kanaa'á tuwéna fi'on-ai síníye.

Mináái érai'-aain-íye.

Maníkóní kísau arupise úmai maínana aamoí uwánkainomo siyáin-ai.

¹⁴Tímótiyo Maníkón-aúranka'a maanáái símai táaka-tinke óraaka simátíma'mae iyé sé maanáái imáyáan-oro. Úwoi-aaisafe'a sáwífa'-ai sé'a

aaisambá wésefo mináái ifátúwáaro. Minááímó isáíyanamo éna minááígo ímba kawe'á uwátinkaina'a sáwí'a ónááfo súnda-aaí simátíma'mae iyuwó. ¹⁵Maarán-kwáásí-'í'o ónae sé maarán-uwo. Érai'-aaimo arupíse úmai simátímíndawima éma Maníkóní kísau-waasi éma ení kísausafe ímba aigaesáfé indawí éma miyámó émo e Maníkón-aúranka'o ménda simáména séna kawe'-úmai méraane síníye. ¹⁶Úwoi-aaí Maníkómbó ímba arááfwáén-kwaasimo sen-áái ánaaemba uwámuwo. Miyán-ááímó sen-kwáásí ímba Maníkóntáfésa imáyáa ésa sáwísáwí'a úmae wéiyowe. ¹⁷Sowáéfítambo énamo seyaafá-túf'á'ó intembá miwí'í tááigo wété ímbá pósa sáwí'a ónááwe. Miwífínkémbá kae'-wáásí túwí'a moóráwígon-awí'a Áíméniyasi isaná moóráwígon-awí'a Fáírítasi ¹⁸minkáé'nárai érai'-aaí ifátuwesarai sésarai pukáundafínkenta'é'a iyáfasínkaunda póta ánaaemba aneká'á ínta iyáfasinanaumne séyasa isésa tuwímbai Ísu Káráísitin-aaisafesa kae'-ímáyáá wéowe. ¹⁹Áfombo fasi'ámáimo faimaráántemba Maníkó áfonkaan-tantaa'a fasi'ámai faimaréna minká'á aúfái agaimaréna séna Fasi'aénkó wení waási'é'a tuwánaraiye séna moórá-aaí agaimaréna séna Fasi'aénkóní waási únemo sewí sáwí'o ombá tínaaemba uwáméro agaimaréna siyáíye.

²⁰Moórá-aaimo simáménda isaaó. Óraa'-naumpa'a tuwímbai-taufá'a marésa tuwímbai korí-óntántámbó úmakaan-taufá'a marésa tuwímbai taaisambó úmakaan-taufá'a marésa tuwímbai agari'-márásámbó úmakaan-taufá'a marésa óraa-kanaa aantemba korí-táúfápínkémbá nésa úwoi-kanaa taai-taufápínkémbá wénaawe. ²¹Simátímakaunda-sawí-kisauombo tínaaembo uwámesamo kawe'-úmaimo méraawi kawe-táúfákáámbá úmai mésa Maníkóntáfésa imáyáa wéesa Maníkómó kawe-kísáú tímíndasafesa to'mayaa úmai méraawe. ²²Ifó'-wáásímó sáwí-tantaatafesamo tirááísafesamo ombá ánaaeni'a uwátíme arupíse úmai mérenda-imayaa é Maníkón-aaisafe amankúnkúmba úmae iyí-ímáyáá wétime faru úmai mé tirumpímbó kawe'-aantembo imáyáamo ésamo Fasi'aénkómp'á'ó áisai esamo súwa'nai ínkwaé sésamo ontembá miyán-uwo. ²³Úwoi-aaisafesamo sáwífa'-aaimo sembá minááíyákémbá aaisambó sembá ísaraampo ánaaeni'a uwátímiyo. ²⁴Fasi'aénkóní kísau-waasi ímba aaisambá sésa faru uwátinkesa kanaa'á aráátimesa aaisambó sembá tasí uwátinkesa ²⁵wempa'á mésa miwímó kentááimo taráíson-kwaasiti imáyáa kawe'á uwátinkesa miyámó íyanamo éna Maníkó imáyáa tímínasawa Maníkómp'á'á tésawa érai'-aaisafesa érai'e sénáá ína sénááo. Míndásafesa Fasi'aénkóní kísau-waasi amu'marésa méranaawe. ²⁶Waántáwanko ken-ímáyáá íwae séna miwí ta'ótokaiye. Érai'-aaisafesamo érai'emo sésamo ésa kawe'-ímáyáá ésa waántáwankomo ta'ótotuwenamo méraimpínkemba tufíntuwesa Maníkómp'á'á ténááwe.

Ánaaen-kanaagon-aaí.

3 ¹Tímótiyo ánaaen-kanaamo tíndamo umbai-tántá'á'ó paápé índasafe imáyáan-uwo. ²Minkánáará'á waási maará íyamba kesáfésa

aantemba aamoí ésa óntantafesa aamoí ésa kesáfésa kawe'-wáásí úne sésa kentúma maimaé wéiyesa tuwímbai símai sáwí'a uwátinkesa tinófoi-taai taraisésa túwa'nai owísáfésa ímba súwi sésa Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa ³ miwítí waási ímba imáyáa timésa ti'ó kaótuwe méraamba ímba aaweyáa ésa karo'-áái simátinkesa miwí túra'a ímba káráwiyesa tiyésa kawe-tántáátáfésa tífántafesa uwátinkesa ⁴ namuro-wáásísáfésa miwítí waási pintaru'á ésa sáwí'a uwátínkáaro sésa sáwí-amba ááema arááiwaesa miwí túma mósá marésa sáwí-tantaatafesa tirááisafesa ésa aamoí ésa Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa ⁵ waási túranka'a Maníkóní waási úne karo'á sésa Maníkóní fasi'aémbá tínaaeni'a wéuwamefo miyámó on-kwáásí ánaemba uwátimiyo. ⁶ Miwífínkémbá tuwímbai fi'o-fi'on-daumpa'a iyésa ímbo kawe'-ímáyáámó on-ínintáfésa karo'-áái sewasá isésa miwí tááisafesa érai'e wésewe. Minínímbá aoisaambá owaná óraa'-i'a isasá miyá-sáwí-tántáá'á tirááisafesa owaná misáwí-tántáákó miníníntómbá ta'ótokaiye. ⁷ Miníníntómbá seyaafá'-wáásí táái isésa ímba kanaa'á tuwímbai isésa érai'-aai ta'ótokaawe. Mindásafesa miyán-káró'-wáásí tááisafesa érai'e wésewe. ⁸ Naaófá'á Mósesemo méronka'a kae'nárai-tuwi'a moóráwígon-awi'a Yánísi úwana moóráwígon-awi'a Yámbírísiye'o Mósesen-aaimo taráíyaayantemba minkáró'-wáásí miyáumai érai'-aai taraisésa imáyáa sáwí'a ésa tóikakemba Maníkón-aaisafesa érai'e wésefo ⁹ ímba óraaka'a miyá ónááwe. Miwí karo'-áái sésa méraamba tuwánésa sésa karo'-wáásín-owe sésa miwí táái ímba arááiwaenaawe. Naaófá'ó Yánísiye Yámbírísiye'o sirááyan-karo'-aaisafesa miyá siyáawe.

Érai'-aai ta'ótore méraaomo siyáin-aai.

¹⁰ Miwí miyá wéfo emá ímba miyá uráampo naaó'-naoken-kwaasi simátimunda-aai isé kemó méraundawini áwáuma suwáné kemó wénundawini áwáuma suwáné uréma po mináái wéaraaiwaene. Maníkómpá'á simankúnkúmba é'a faru úmai mé'a imáyáa timé'a umbai-tántáápímbó fasi'ámaimo méraunda-aai ísaraane. ¹¹ Ántíoku-naopa'e Áíkóníyamu-naopa'e Rísítara-naopa'emo maéwándara'a umbai-tántáá'á simésa sí'o úni'a uwásínkówa'a ímba imáyáa é'o fasi'ámaimo maéwánda suwánaraane. Kempímbá óraa'-umbai-tantaa'a úmbanifo Fasi'aénkó mimpínkémbá síkaiye. ¹² Ímba ken-aantemba sáwí'a uwásínkaraafo maarán-kwáásíwárá'á sáwí'a uwátinkanaawe. Ísu Kárásitiye'o kááisamai mé'a wentáfé'o imáyáa é'o mé'a miyá ónaemo sewí umbai timenááwe. ¹³ Sáwí-waasi karo'-áái sésa fi'owiti imáyáa kotafisewí sáwí'a úmae iyésa tuwímbai karo'á simátinkesa miwí karo'á simátiyuwanaawe. ¹⁴ Emá ímba miyá indá simátímakaunda-aaisafe érai'e fasi'ámai sé mináái fasi'ámai ta'ótoraa. Minéráí'-ááímó simátímakaundawisa kawé'-úmai suwánaraanda po mináái fasi'ámai ta'ótoraa. ¹⁵ Emá

iyámpói mérondera'a Maníkón-aaí aúfáifinken-aaí simátíma'mae íyúmba ísaraanda káfé'wara'a wéisaane. Maníkón-aaí aúfáifinken-aaí toráumaimo awánaawi kawé'-ímáyáá ésa Ísu Káráisitín-aaísaafesa timankúnkúmba owaná Maníkó sáwí-imayaafinkemba wéfautinkaiye.

¹⁶Maníkó imáyáa timúwasa Maníkón-aaí aúfáifimba seyaafá'-áái agaimakáamba pósa mináúfáifínkén-ááísámbá Maníkóní aamba aráátíméwasa aoisaambó uráantafesa óraaka sésa sáwí-imayaa arupíse uwátinkesa kawé'-aantemba úmai méraiyan-amba wéaraatimewe.

¹⁷Maníkóní kísau-waasimo Maníkón-aaí aúfáifinken-aaímo ísámaimo kawé'ó íyanamo éna minááígó kawé-kísáú-wáási-í'a uwátinkainasa Maníkómó kawé-kísáúmó timínda-kísau fasi'ámai kawé'-úmai maenááwe.

4 ¹Tímótiyo Maníkón-aúranka'e Ísu Káráisiti pukáan-kwaasiye túnaraan-kwaasiye miwítí áwáumo tísai índawín-aúranka'e óraaka simáme'a súné. Ísu Káráisiti marapá'ó kumínda-imayaa é'a wení waásiya'o kawáánínda-imayaa é'a óraaka simáme'a súné. ²Seyaafá-kánáá Maníkón-aaí óraaka simátíme kawé-kánáámó índa simátíme sáwí-kanaamo índa úwoi mindáwara'a simátíme wempakémbá simátímínana minááígó tirumbá waeráínasa isáiyamba miwítí imáyáa arupíse úmai fasi'átinke simátíma'mae wéiye ímba ifátuwaaó. ³Ánaaemba moórá-kanaa tínasa érai'-aaí ímba ísámae iyónááfo káfé'a érai'-aaí simátíma'mae iyuwó. Ánaaemba moórá-kanaa tínasa sáwí-tantaatafesa tirááísafesa ésa aamoí íyan-aaí simátimiyán-kwaasisafesa tiyaafái ésa miwí táái aantemba isésa ⁴érai'-aaí tínaaemba uwámesa maní'-áái isáiyambanifo ⁵emá fasi'ámai ménana umbai-tántáá'ó empá'ó tínda fasi'ámai méma Maníkón-aaí simátíma'mae wéiye wení kísau maimái tai'aaó.

⁶Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo nombó fatíyóntemba kárika'a kembá Póromba sínkamiyana kesí naaegó miyáumai kumína'a puwónaumne. ⁷Tuwaantantésamo kontembá kawé'-úmai wé'a ayáiyá'á komé'a Maníkóní érai'-aaí ta'ótoke'a simátímakaunda ⁸Fasi'aénkó kesí méyámbá tokáimba póna arupíse úmaimo méraunda-anonnda simíníye. Ánaaemba Fasi'aénkó arupíse úmai-meyambo timíndawi siména ímba ken-aantemba simínífo kumíndasafesamo aamoimó ésamo amu'makáawiwara'a wétimena simíníye.

⁹Tímótiyo úwoiyaambo kesópa'o tinda-ímáyáá

wéé méraao. ¹⁰Moóráwígon-awi'a Tímasi marapá-tántáátáféna aamoí éna póna siyuwéna Tésaróníkaa-naopa'a kóísana moóráwígon-awi'a Kérésénisi Kérésíyaa-marafa'a kóísana moóráwigo Táítási Tárímésiyaa-marafa'a kóísana ¹¹Rúku weyáá kesé'a méraifo Máákaamba koái'mae tekaiyó. Mááka tasúwa'nai éna Maníkóní kísau tamáíno. ¹²Moóráma Tíkíkaasimba ai'maráúnana Éfésási-naopa'a kóuraiye. ¹³Ááéma Tóróasi-

naopa'a kesí wáá'a tuwááwánana Kápási káráwiyaifo maimaé téma aúfái-wandaaiwara'a aifaráán-tántáá'á kári'-aufaiwara'a maimaé tiyó.

¹⁴Moóráwígon-awi'a Árékísanda wení kísau kópaa-ontantambo tuwímbai-tantaa'o iwái óraa-sawi'a uwásínkáimba póna Fasi'aénkó anondáá sáwí-meyamba amíniye. ¹⁵Maníkón-aaimo simátimewanda wemá símai taráísukaifo wembá káráwiyuwo.

¹⁶Aifarí'e'o aaimó simásínkáambo minááímó sénae'o únda seyaafá'-wáási ímba sáéfo tésa súwa'nai uwa'á Maníkóntáfé'a ímba anondáá sáwí'a uwátinkao sune. ¹⁷Miwí ímba súwa'nai uwaná Fasi'aénkó súwa'nai ena fasi'aémbá símísa'a Maníkón-ai seyaafá'-ááímó simátímakaunda ímba Yúndaa-waasin-ifo fí'onkaa-waasi siyáunda ísaraawe. Áwáfíyaamo in-íyánkón-óipinkembo maiyauwénamo kawepá'ó móánkáintemba Fasi'aénkó aafimbó maisínkáámpinkemba síkena ¹⁸sáwí'o uwásínkémpinkembo éna sí'mai wíyómpa'o wemó kawáánipa'a kawé'-úmai mósinkainiye. Wení sámó kaimbó waé'wae'o índa érai'-aain-iyé.

¹⁹Pírísikaante Ákwíraante simátime sé kawé'-úmai méraakaiyo siyó. Ónésíforasinte wení naaúmpa'o méraan-kwaasiye simátime sé kawé'-úmai méraaro siyó. ²⁰Érásítasi Kórinti-naopa'a méraisana Tóroffimasi áí'a úwa'a Máírítasi-naopa'a auwé'a tiyáumne. ²¹Áú'o sin-kánáámó ímbo tiyáindara'a imáyáa é úwoiyaamba tiyó. Yúpíyúraseye Píyúténisiye Ráínásiye Kíróndiyawe seyaafá'á Maníkóní waásiye entáfésa sésa kawé'-úmai méraao sewé.

²²Fasi'aénkó kembiwísé'a ména úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inái sune. *Kemá Póromo súnda-ai taí'áiye.*

Táitási

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba afa'móráe-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Táitásin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé. Ísun-aaí simátíma'mae iyúnkakemba ándáfa'a ánkárowana ména Táitási Kírítí-marafa'o Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyontafena imáyáa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráiyé.

1 ¹Táitásiyo kemá Póro moórá-aaí sénaumpo isaaó. Kemá Maníkóní kísau-waasi é'a Ísu Káráísitini aantá-waasi-i'a uwásinkena si'mákaiwai úne. Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi timankúnkúmba úmae wéiyesa érai'-aaí ísámae wéiyesa Maníkóní aampa'ó wéiyontafena Ísu Káráísiti mináái simátimiyo séna si'mákaiye. ²Naaófá'á Maníkó ímbo karo'ó siwái érai'-aaí aantembo siwái óraaka séna kemparí'o úmaraunda-waasi aú'áa úmai maé'mae'a ónááwe súwata érai'-aaín-iyé séta méraumne. ³Maníkómó imáyáamo urón-kanaa tínena úwana Ísu Káráísiti wenáái simátimuwana Maníkó simásimena séna kesáái simátíma'mae iyuwó séna kentáásí sáwí-imayaafinkentaamo faúsínkáíwaisa mináái siyáiyé.

⁴Táitásiyo maanááímá maanáúfáíffímbá agaimaráúmpo isaaó. Ísu Káráísitinka'o simankúnkúntaamo úndantemba emá miyá éma érai'a kesááninkaamba ómpo isaaó. Maníkó kentáásifowawe Ísu Káráísiti kentáásí sáwí-imayaafinkentaamo faúsínkáíwaiye úwoi áwa'nai esarai faru uwánkaayantafe'a inái súné.

Táitási Kírítí-marafa'a koména kisaumo maiyáin-aaí.

⁵Esékaima Kírítí-marafa'a komékai embá auwé'a kenkáísí kísau ímba taí'áronka'a embá auwé'a tiyáumne. Minkísáú kawé'ó indasáfé'a embá auwé'a simáme sé'a seyaafá'-náópa'a Maníkóní waásiti óraa'-waasi íyáfasintinkafa'a wínone sé'a auwé'a tiyáumne. ⁶Íyáfasintinkaan-kwaasi maarán-kwáásín-owe. Miwífímbá ímba sáwí-aaimo wéraiwai ésa kímbora-inimba mapá kuráawi owasá miwítí iyámpói maarán-íyámpóín-owe. Maníkón-aaísafesa timankúnkúmba íyasa kawé'-íyámpóín-owe sen-íyámpói ésa tinófoi-taai ísááwin-owe. ⁷Maníkóní waásiya'o

káráwiyowi Maníkóní kísaura'a káráwiyomba pása maarán-kwáásín-owe. Miwífimbá ímba sáwí-aaí wéraiwei ésa kesáái íyáákainkwaé ímba sewí ésa ímba ááéma aaisambó sewí ésa ímba uwóí'o on-dómbá námae nésa uwóí'a owí ésa ímba aaisambó sewí ésa óntantafesa ímba túrande-urande owí ésa ⁸namu'-waasi naané tóné timésa owí ésa seyaafá-káwé-tántáátáfésa aamoí owí ésa kawé'-ímáyáá owí ésa arupíse úmai méraawi ésa Maníkón-arááímo wéwaewi ésa miwí túma kawé'-úmai káráwiyowi ésa Maníkóní waásiya'o káráwiyowi miyán-kwáásín-owe. ⁹Maníkóní érai'-aaimo simámakaunda-aaí fasi'ámai ta'óto'maesa íyóro. Miyámó ésamo ésa érai'-aaí kanaa'á simátimesa fasi'átinkanaafo miwí tááisafesa karo'-ááín-íye sewí-tááigomba íyáákanaawe.

¹⁰Sáwífa'-waasi kawé'-áái ímba wéraaiwaesa úwoi sáwífa'-aaí símae wénesa miwífinkémbá Yúndaa-waasi sáwífa'-waasi miyá ésa karo'á simátinkesa ¹¹óntamba maénae sésa karo'-áái simátimesa tuwímbai-akumba sáwí'a uwátinkesa sáwí'a wéfo mináái aambá fáitinkaa. ¹²Kírítí-waasifinkemba moóráwigo kawé'-ááímó siwái séna Kírítí-waasi aasiyaasi karo'-áái sésa afáá'-wái-wáámbó ontembá sáwí'a úmai kafóná'-í'a úmai mésa sáwífa-tomba náma'nama'a wéowe siyáíye. ¹³Siyáin-aaí érai'-aain-íye. Mindásafe miwí-ímáyáá fasi'ámai arupíse uwátinkénasa Maníkón-aaí kawé'-úmai arááíwaesa ¹⁴Yúndaa-waasiti maní'-áái ímba isésa érai'-aaimo taráíyaawi-taai ímbo isáfyamba ifátúwáaro. Miyá íyantafe miwítí ímáyaá arupíse uwátinkaa. ¹⁵Ímáyaá kawé'-aantembo owí seyaafá-tántáátáfésa ímáyaá ombá kawé'-ímáyáá aantemba wéfo ímáyaámo sáwí'o owí Maníkón-aaimo taráísón-kwaasi miwítí ímáyaágo sáwí'a isaná tirumpimbá karo'-áái wéraisasa pása seyaafá-tántáátáfésamo ímáyaámo ombá ímba moórá kawé'-ímáyáá wéowe. ¹⁶Miwí tóikakemba karo'á sésa Maníkón-aaí arááíwaumne wésefo sáwí'-aantemba ésa kawé'-áái taraisésa ímba kanaa'á kawé'ó ombá miyáumai méraawini áwáuma Maníkómbá tínaaeni'a wéowe.

Ásé-aaí arupíse úmai simátíma'mae iyuwómó siyáin-aaí.

2 ¹Táitásiyo ásé-aaigoni áwáuma érai'-aaimo simámakaunda simátíma'mae iyuwó. ²Waurántómbá simátíme sé ímba uwóí'o on-dómbá námae wéne'a uwóí'a wéle'a arupíse úmai mé'a kentúra'a káráwimai kawé'á é'a Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba é'a fasi'ámai mé'a ímáyaá timé'a fasi'ámai méraiyana ímba tuwesaraí íno simátimiyo. ³Áráankantomba simátíme sé Maníkóntáfé'a ímáyaá é'a ímba tíyo-aaí wése'a ímba uwóí'o on-dómbá námae wéne'a uwóí'a é'a aú-inimba kawé'-ámbá aráátíméro simátimiyo. ⁴Miyámó íyasamo ésa aú-inimba minkáwé'-ámpá'á wésa tuwaai'wainé tíráá'marine tirumbá timésa ⁵túra'a káráwimai kawé'á ésa kawé'-aantemba ésa tuwaai'wainká'é tíráá'marinka'e naanka'é kawé'-úmai káráwiyesa tuwaai'wain-táái isanááwe. Miyámó íyasamo ésa tuwánésa sésa Maníkón-aaí kawé'-ááín-íye sénááwe.

⁶Ifó'-wáásísómbá óraaka simátíme sé kentúra'a káráwimai kawe'án-oro siyó. ⁷Seyaafá-tántáá'á kawe'á inasá awánésa emó indantembá miwí miyá íya simátíma'maemo íyínda ímba óikaken-aantembo simátímínda arumpinkénkwárá'á simátimiyo. ⁸Kawe'-áái aantemba simátímínasa karo'-ááín-íye sésamo karo'-ááímó saafá íyanamo éna ímba wérainasa tigasáséfesa ésa ímba símai sáwíta uwásinkanaawe.

⁹Wayó-kísáúmó máén-kwaasisafe maanáái simátimiyo. Káráwiyaan-kwaasi-taai isé'a aamoí uwásinkaiwae sé'a kawe-kísáú wémae'a miwísáfé'a ímba anondáá seró. ¹⁰Miwítí moparáwímbá ímba umémbá é'a kawe'-aantembo íyamba tuwánánáawe sé miyán-áái simátimiyo. Miyámó íyanamo éna Maníkón-aaí kentáásí sáwí-imayaafinkembo faúsínkáín-aai go óraa'a íníye.

¹¹Maníkó úwoi súwa'nai enasa Ísu Káráísitimba ai'marówana fí'o-fi'on-kwaasi miwítí sáwí-imayaafinkemba faútinkaindasafena marapá'á kunkáimba póna ¹²Maníkó úwoi súwa'nai enasa kawe'-ámpá'ó konda-ántá aráásímakaiye. Minánkó maarán-íye. Maníkóntáfésa ímba imáyáa owí sáwí'o ombá sínaaeni'a uwátimeta marapá-tántáátáféta sirááísafeta úndasa sínaaeni'a uwámeta marapátáámó méraundara'a kesúrata káráwiyeta arupíse úmai méta Maníkóntáféta imáyáa éta méta ¹³amu'maréta Maníkó fasi'aénkwáráwíyé Ísu Káráísiti kentáásí sáwí-imayaafinkembo faúsínkáíwaiye sáwara'o paápé íyantafeta timu'maréta méta paápé íyan-kanaa sirunkósá kawe'á íníye. ¹⁴Ísu kentáásí sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faúsinkenasa kawe'-wáásí-í'a uwásinkenasa wení waási-i'a uwásínkáíwaisa méta kawe-kísáú maénae séta méraundasafenasa mindásafenawe séna Ísu Káráísiti pukáíye.

¹⁵Táitásiyo mináái simátíme Maníkóní fasi'aéntámbá miwítí imáyáa kawe'á uwátínkénana aaí ímbo isáiyawi mináái go tirumbá waeráínasa aaí isáaro. Sinda-áái ímba isáafainifo óraaka simátimiyo.

**Maníkóntáfé'a imáyáa é'a arupíse úmai
méraaro simátimiyomo siyáin-aaí.**

3 ¹Táitásiyo Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaandawi ómpo maarán-áái simátimiyo. Marapá-kísáúrá'ó káráwiyaan-oraa'-waasi tísamaifimba mé'a miwí táái isé'a kawe-kísáúsáfé'a to'mayaa úmai amu'maré'a mé'a ²ímba karo'á símai sáwí'a uwátinke'a ímba aaisambá sé'a faru úmai mé'a seyaafá'-wáásí kawe'-áái aantemba sé'a méraaro. ³Ááema sáwí-imayaawara'-waasisa méta aaí ímba iséta sáwí-ampa'a wéweta sáwí-tantaatafeta sirááísafeta éta méraawananasa misáwí-tántáákó ta'ótorowata sáwí-imayaasafeta sirááísafeta éta sáwí'a úmai méta

ff'owiti moparáwintáféta súraniyamba éta síyánta uwátinkaawanasa kentáá títámba uwásinkaraawe. ⁴Énifo Maníkó kentáásí sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaisa séna sirumbá uwátinkaunda pó'a túwa'nai ondá aráátimenaumne siyónka'a Ísu Káráisitimba ai'marówana marapá'á kumúwana ⁵Maníkó kawe'-ámpátá mésínkaraiye. Kesáámó kawe'ó úndasafenasa ímba kawe'-ámpátá mésínkaraifo arumbá uwásinkenasa kawe'-ámpátá mésínkaraiye. Nombá maisínkénasa aú'a úmai méraawanansa Maníkóní Ufaen-ámútánkó aúita uwásinkontafena kawe'-ámpátá mésínkaraiye. ⁶Ísu Káráisiti sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíntafena Maníkó imáyáa éna wení Ufaen-ámútánkó kentááfímbá úwoi óraa'a uwásínkáínta ⁷póna úwoi súwa'nai uwásinkenasa séna arupíse-waasin-owe. Érai'a aú'a úmai ma'émae'o íyani'a uwátinkanaumne sisatá amu'maréta méraumne. ⁸Mináái érai'-aain-iye. Miyáumai káráwiyaaan-kwaasi-taai isésa kawe-kísáú wémaesa méraaro.

Táitásiyo minááímó óraaka'o simátímínda siráái wétaiye. Miyámó inasamó ésa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo owí fasi'aén-ímáyáa ésa kawe-kísáú maénááwe. Mináái kawe'-ááígó póna waási túwa'nai íníye. ⁹Énifo úwoi-aaisafesa sáwífa'-aai sésa tíwá'náwe tinááfúísái túwí'wara'a sésa aaisambá sésa Mósesemo siyón-amaantafesa aaisambó sembá miyán-áái úwoi-aagoma póna ímba túwa'nai ínifo ánaaemba uwátimiyo. ¹⁰Tuwímbaimo sáwí-aaimo símaimo tuwínkaa'-uwátínkááwimba kaumbo-kae-kánáá óraaka simátímínasamo ímbo isáiyamo e ánaaemba uwátimiyo. ¹¹Miyán-kwáásí kaéntámaimo méraawi ésa sáwí'o ombá kewará'á tuwánaawata kesááwará'á wétuwanaumne.

¹²Moóráwígon-awi'a Átémásina'i moóráwigo Tíkíkaasina'iyó. Moóráwígomba ai'maráanana empá'ó wíndara'a imáyáa é Níkópórisi-naopa'a kempá'á tiyó. Áú'o sínda-kanaa Níkópórisi-naopa'a méraana tiyó. ¹³Moóráwígon-awi'a Sínási aaimó isái-wáásígóe moóráwigo Ápórosiye emá túwa'nai inasarái Maníkóní kísau maimaésarai nóyááye. ¹⁴Maníkóní waási súnnda-aai simátímínasa kawe'-ímáyáa ésa kísau wémaesa umbaitántá'ó wérainda-waasi túwa'nai esa pósa ímba úwoi-kísau maésa méranaawe.

¹⁵Seyaafá'ó kesé'o méraawi entáfésa sésa kawe'-úmai méraao wésewe. Kentáásí waási Maníkómpá'ó timankúnkúmbo owí esé'a méraawi kawe'-úmai méraaro simátimiyo.

Maníkó seyaafá'-wáásí úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.
Kemá Póro súnnda-aai tai'áiyé.

Fírímóni

Ísu wíyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-áátátyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna Fírímónin-imayaa éna maanáái agaimái tuwówana wenópa'a kuráíye. Ááema Fírímóni kesí kísau maínkwae séna Ónísímasimba méyámba'mai máánkarowana ména minkísáúgón-áároi inkaiséna f'l'on-daopa'a koména Ísun-aai ísópa'a téna Póro ándáfa'o méropa'a wéawa'nai-uwana Póro séna Ónísímasi tauweráíana Fírímóni aiyáínkwae sé'a maanáúfái agaimái amúne séna agaimái tuwówana Fírímónimpa'a kuráíye.

1-2 Fírímóniyo kemá Póro maanáúfái agáúmne. Kesí waási po kesé'a ankarotaré kísau wémaendawi isaaó. Fasi'aénkóni waási ení naaúmpa'o túwaandu owí ísáaro. Ápíyaa kentáá símanaakowara'a isaaó. Ákípaasiyo keséta taankarotaré fasi'ámai kísau wémaendawi ewará'á isaaó. Ísu Káráísitin-aai simátimewandarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a maanáúfái agai-amúne. Kenkáí sífáko Tímóti kesé'a méraiye. ³Kentáásifowa Maníkóe kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráísitiye úwoi túwa'nai esarai faru uwátínkaayantafe'a inái sune.

4-5 Fírímóniyo kentáási Fasi'aénkó Ísumpa'a amankúnkúmba e Maníkóni waási arumbá timé méraanda-aai isé'a pó'a Maníkómpá'ó inaimó súnda entáfé'a imáyáa é'a súwi sune. ⁶Kenkáísi kísaugo moórá-i'a isatá méta Káráísitiye'a kááísamaisa méraundasafenasa wemá kawetá uwásínkáisa awánendasafe'a inaiífínkémbá Maníkómbá áisai une. ⁷Fírímóniyo kesífáko po Fasi'aénkóni waási arumbá timé túwa'nai ónasa aúí'o úmaimo méraan-aai isé'a aamoí uwánkaunana sirunkó kawé'á isa'á áwa'nai e'a inái sune.

⁸Ísu Káráísiti fasi'aémbá símakaimba pó'a ímba inkaisé'a sune. Emá moórá-i'a uwo sé'a súndanifo miyán-áái ímba sénaumpo ⁹aáno úmai wempakémbá áisai e'a sune. Sendantembá miyá ínone sénaumne. Emá arumbá siména'a kemá sirumbá wéamunda pó'a aáno úmai wempakémbó simáméndantemba miyá ínone sune. Kemá Póro Ísu Káráísiti wení kísauo símakaimba wémae'a waurámbá káúnasa ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a ¹⁰moóráwígon-awi'a Ónísímasintafe'a sune. Ándáfa'a mé'a

Fasi'aénkón-ai simámunana iséna Fasi'aénkómpá'á tisa'á sé'a kesí iyámpóíyaamba óne sé'a wentáfé'a sune. ¹¹Ááéma ení kísau ímba kawel-úmai maúmba kísaugon-áároi inkaiséna kóuraimbanifo káfé'a kesí kísau kawel-úmai maéna ení kísau kawel-úmai máiniye. ¹²Káfé'a ai'maráanana empá'á wínama kesááninkaan-úmai aiyáínone. ¹³Ónísímasimba ta'ótokaanana súwa'nai ínkwaé sé'a únda isa'á úwoi miyán-ímáyáá úne. Ísu Káráísitin-ai simátimewandarakemba ándáfa'a mósínkááwa'a méraunda enanondáá Ónísímasi súwa'nai íniye óndanifo ¹⁴némpa'a mémpo ímba ewé sindasáfé'a pó'a ímba úwoi ta'ótóráanda póna kesé'a ména súwa'nai íniye. Ímba súwa'nai ónae sindá súwa'nai ónafainifo ení imáyáafinkemba súwa'nai ínone.

¹⁵Ónísímasi kísaugon-áároi inkaiséna embá auwéna kárika'a fí'on-daopa'a taméraifo empá'á wéna aasiyaasí komérainiye-imayaa úne. ¹⁶Fasi'aénkóní waásigomo óndantemba wemá miyá éna enáfákaamba póna ímba ení kísau wémaiwai aantembanifo enáfákoraamba éna empá'á wíniye. Kemá wembá sirumbó amúndantemba ewará'á arumbá wembá améma kesífá'an-iye sínone.

¹⁷Fasi'aénkóní kísaugo kenkáísí kísaugo mimbórá-í'a wéimba po kentáfé kesí naaúmpa'a iyuwómó séndantemba Ónísímasintafe miyá siyó. ¹⁸Embó

sáwí'o uwánkenamo moórá-tantaa'o maiyénamo ímbo amínamo e ímba wenópa'a té kesópa'a tina'á kemá méyánónaumne. ¹⁹Kemá Póro kesiyáántamba aga'é'a mimbéyámbá aménaumne sune. Ísu Káráísitin-ai simámewana érai'e siyáanda maé'mae'o inda-méyámbá kempá'á wérimba po ímba kanaa'á méyáninda-aain-iye. ²⁰Kesífákoo Fasi'aénkóní waási ómpo áísai úndantemba miyá ina'á Fasi'aénkón-aúranka'a aúí'a úmai méraano.

²¹Maanáúfáímó agaúnda imáyáa é'a sé'a kesáái isé áísai úndantemba miyá ínone. Emó indawí kemó áísai úndawimba íyáákainone. ²²Empá'á ke kondasáfé kesí mááru'u'a to'mayaa uwásinkaa. Ándáfakemba faúsinkaiya'a ení naaúmpa'a kondasáfé Maníkómpá'á inai simásinke moórá-maararu'u'a to'mayaa uwásinkaa.

²³Moóráwígon-awi'a Épáfarasi Ísu Káráísitin-aaimo simátimunkakemba ándáfa'a ánkaraawana kesé'a ména kembiwísáféna séna kawel-úmai méraaro wésiye. ²⁴Kesé'a kísau mo'éwi-tuwi'a moóráwigo Máákaani moóráwigo Árisítakasini moóráwigo Tímasini moóráwigo Rúku miwí sésa kawel-úmai méraaro wésewe.

²⁵Fasi'aénkó Ísu Káráísiti kesé'a ména úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.

Kemá Póro mináái símai tai'áúmne.

Ípúru

Ísu wíyómpa'a iyówana moóráwígon-awi'a ímbo agaimakáiwai moórá-waai úmai sísamaífakemba afakaeté-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Yúndaa-waasi moórá-awi'a Ípúru-waasi Ísun-aaí isésa wení aampa'ó kuntáfésa tuwíyáái ésa sáwí'a uwátínkówasa minámbá ifátuwesa ááéraan-amaan-amba aneka'á aráátwáéfo séna maarán-áái agaimái mátmakaiye.

Ísu Maníkón-ááninkoma Mósesemba íyáákaraiye. Ísu aifa'-ámáán-káwáágómá ámáán-kisau-waasi íyáákaraiye. Póí tufú'mai Maníkómbá ámakaamba aifa'-ámáán-ámbá isaná Ísu marapá'á kumbéna kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwáíndasafena puwéna wenáúma Maníkómbá ámakaimba póna kentáásí ámáán-amba wikáimba pó'a Ísumba ímbo aúwémba fasi'ámai méraaro séna agaimái mátmakaiye.

Maníkón-ááninkon-awikoma wíyómpaken- kisau-waasi-tuwi'o íyáákarain-aaí.

1 ¹Naaófá'á moórá-mora-kanaa Maníkó wenáái simátímakowisafena súwasa miwí Maníkó siyáin-aaí miyám-biyan-aaí kentáá síwá'násomba simátíma'maena tiyáimba isaná ²káfé'a ánaaen-kanaafimba Maníkón-ááninko Maníkón-aaisa simásímakaiye. Naaófá'á wíyóne marawé ímbo wéronka'a Maníkó súwana ááninko wíyóne marawé úmakena ánaaemba seyaafá-tántááká'á káráwiyiniye. ³Maníkóní sámó kainkó ááninkompinkemba sáma kaisaná Maníkómó méraintemba miyáumai ména miyáumaimo méraiwai kentáá aráásímísana wení fasi'aén-ááígómó intáféna wíyóne marawé waé'wae'a wéiye. Wemó pukáintafena kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwéna pukáimpinkemba íyáfasinena wíyómpa'a iyéna Maníkó fasi'aémbó íyáákaraiwain-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á ména ⁴wenáwí'a Maníkón-ááninkon-awiko Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi-tuwikomba íyáákaraiye.

⁵Maníkó wení wíyómpaken-kisau-waasisafena ímba siyáífo ááninkontafena séna emá kesáánimba óna'a

kesí kísaura'a ankáúmne
 Maníkó séna moórá-aaiwara'a séna
 kemá afowámá onaná wemá
 kesáánimba ínīye
 séna wíyómpaken-kisau-waasisafena ímba
 siyáifo ááninkontafena séna ⁶Maníkó wenááninko íyáákaraiwaimba
 ai'marówana kunkáinka'a
 séna
 Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi
 wen-ímáyáá mósá maránááwe
 wenááninkontafena siyáímbanifo ⁷wení wíyómpaken-kisau-waasisafena
 súwana Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
 kemá súnasa kesí wíyómpaken-kisau-waasi fiyúndáraamba to'maésa
 wénowe. Kemá súnasa
 kesí kísau-waasi iyagómó intenkáán-kísáú wémaewe
 siyáifo ⁸Maníkó wenááninkontafena séna
 Maníkóo waásiya'o káráwimaemo íyínda ímba tai'áínīye.
 Káráwiyonda arupíse úmai wégarawiyone. ⁹Kawe-tántáátáfé
 aamói é sáwí-tantaatafe áyámba wéone. Mindásafena Maníkó ení
 Fasi'aénkó embá íyáfasinankaraisa
 seyaafá'-wáásí íyáákaraanana enarumbá
 kawe'á uwánkaraiye
 séna ¹⁰ááninkontafena moórá-aai séna
 Fasi'aénkóo áwáura'a maramá úmare enayáántamba wíyómba
 úmakaanda ¹¹mintántáá'á tai'áína emá maé'mae'a ínone.
 Unáánkwátóimo aúsú kénamo tai'áíntemba wíyóne marawé
 miyáumai tai'áínīye. ¹²Wátóimo usisi fámáráántemba wíyóne
 marawé miyá ínone. Unáánkwátóimo aúmo ontembá wíyóne
 marawé miyá éma káfé'o méraanten-úmai maé'mae'a éma ímba
 puwínone
 siyáīye. ¹³Maníkó maanáí ímba wíyómpaken-kisau-waasisafena
 siyáifo ááninkontafena séna
 kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-iména'a ení namuro-wáásí
 tínkamona emá íyáákainone
 siyáīye.

¹⁴Mináái siyáifo Maníkóní wíyómpaken-kisau-waasi nórawa'iyó.
 Miwí ímba túma wérarawai timan-aantembo wérarawai ésa Maníkómó
 sintembá miyá owaná Maníkó simátimena séna kawe'-ámpá'ó
 métinkaunda-waasi kuntúwa'nai oro séna wéti'maraiye. Mindásafena
 Maníkón-ááninkon-awiko wíyómpaken-kisau-waasi-tuwikomba
 íyáákaraiye.

Sáwí'o úmaimo méraundafinkenta Ísuma kawel'-
ámpátáámó mésínkáíwain-aii.

2 ¹Maníkón-ááninko wíyómpaken-kisau-waasi íyáákaraintafeta érai'-aaisaamo ísaraunda-aii fasi'ámai ta'ótoreta mináái ífátuwaunafosaanifo imáyáasa úmaeta iyónaumne. ²Maníkóní ámáámba wíyómpaken-kisau-waasi siyáan-amaamba érai'-aai póna taráíyaawiye ímbo arááiwakaawiye sáwí-meyamba arupise úmai tímakaiye. ³Énifo Maníkó séna sáwí-imayaafinkemba kawel'-ámpá'á métinkanae séna minóráá-kísáúsáféna ááninko kentáásí Fasi'aénkómbá ai'marówana marapá'á kunkáiyé. Minóráá'-ááímó ísáimaimo ífátuwetaamo éta érai'a sáwí-meyamba kentááfá'ó tinda ínta aseránaumne. Aifa'á Fasi'aénkó minóráá'-áái simátimuwasa ísaraan-kwaasi simásímúwata ⁴mináái érai'-aain-iye sendasáfénasa póna Maníkó fasi'aémbá timúwasa fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaraunda-kisau sáá'o ún-kisau máúwana Maníkó wení imáyáafinkemba wení Ufaen-ámútánkó túwa'nai úwasa miyán-kísáú maiyáawe.

⁵Méraiyan-kwaasisafe'a súne. Ímba wíyómpaken-kisau-waasin-ifo wenááninkomba íyáfasinankaraimba póna wemá waásiya'a káráwiyaiye.

⁶Minááísáféná moóráwigo Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó waási sáwísamba owá nóra séwa miwísáfé imáyáa éwa waási sáwísamban-oyo nóra séwa miwíyá'á wégarawiyono.

⁷Wíyómpaken-kisau-waasi tínaaempa'a

waási mótinkaanasa kárika'a mifá'á
méraafo káfé'a óraa'a uwátinkaanana

túwíko óraa'a isá ⁸Íyáfasintinkaraanasa

seyaafá-tántááká'á wégarawiyowe

agaimaréna séna Maníkó íyáfasintinkaraanasa seyaafá-tántááká'á wégarawiyowe siyáimba ímba moórá-tantaa'a ífátuwesa seyaafá-tántááká'á kanaa'ó wégarawiyonta káféta ínta wétuwanaumne. ⁹Énifo Ísuni áwáusa awánaraumne. Maníkó kárika'a wíyómpaken-kisau-waasi tínaaempa'a Ísumba móankarena ai'marówana marapá'á kumbéna seyaafá'-wáásísáféna imáyáa úwasa áí'o úni'a uwánkówana puwúwana mindásaféna Maníkó óraa'-awi'a simánkena áwí'a óraa'a uwánkaraiye. Maníkó úwoi túwa'nai ónae séna Ísumba ai'marówana marapá'á kumbéna seyaafá'-wáásísáféna imáyáa éna pukáiyé.

¹⁰Ísumba áí'o úni'a uwánkóntafe'a imáyáa é'a sé'a Maníkó seyaafá-tántáákóní áwáugoma póna seyaafá-tántáá'á úmarena séna sámó kain-áémpá'á sáwífa'-waasi méraiwaé séna sáwí-imayaafinkemba faútinkena sámó kain-áémpá'á métinkaindawisaféna Maníkó kanaán-

iyé súwasa Ísumba áí'a úni'o uwánkóm̄ba mindásafena sásá'-í'a uráiyē. Maníkó miyámó uráimba kawē'a uráiyē súnē.

¹¹Ísu waásisa Maníkóndé-i'o uwásínkáíwaisaawe Maníkóndé-i'a uwásínkáíwaiyē Maníkó mimbórá tifowámá intáfēna Ísu séna kesúnafaraawimban-owe siyáin-aaí ímba sáwí-imayaa éna kawē'-ímáyáá wéiyē. ¹²Mindásafena moóráwigo Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkóo enáái kesúnafaraawimba simátimē'a túwaandu íyanka'a imó sendará'á
enáwí'a mósá maránaumne
séna ¹³moóráfa'a agaimaréna séna
kewará'á Maníkómpá'á
simankúnkúmba ónaumne
séna moóráfa'a agaimaréna séna
Maníkómó símakain-iyampoi kesé'a méraawe
agaimaréna siyáiyē.

¹⁴Maníkómó ámakain-iyampoisaafenamo siyáimba mararákén-kwáásímó onten-áúwawaawara'a Ísu ména séna waántáwanko waásimo puwíya-fasi'aembo tokáimba taí'ásuwanaumne. ¹⁵Aasiyaasí puwónaumne-imayaamo ésamo táátafesamo owanamó ta'ótokain-imayaa faútinkanaumne séna puwéna íyáfasinena waántáwankóm̄ba íyáákaraiyē. ¹⁶Érai'a ímba wíyómpaken-kisau-waasisafenanifo Émbaramumo Maníkón-aaisafenamo amankúnkúmbu uráintemba kesáámó miyámó úndawisafena súwa'nai índasafenasa miyáumai pukáiyē. ¹⁷Kentáásí aifa'-ámáán-káwáágó éna kentáásáfēna imáyáa éna Maníkómpá'á aaí símai kawē'á éna aruntá uwásinkenasa kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwénasa miyámó índasafena marapá'á kuména waási áúwawaawara'a ména wenáúnafaraawinte kesáámó úndantenta miyáumai ména súwa'nai índamba mimbórá-ámbó wéraintafena miyá uráiyē. ¹⁸Ááémo marapá'ó méronka'a sáwí-aaimo sínda ísare'a áí'o índá-i'a uwánkanae sésa áísai úmaesa wéiyesa áí'o úni'a uwánkaraamba ímba sáwí-ampa'a kuráimba pósa kentáásáfésa sáwí-aaimo síyamba isánae sésamo ombá kanaa'á wésuwa'nai-iyē.

Ísun-awikoma Mósesen-awí'o íyáákarain-aaí.

3 ¹Kesí waásisono. Súnda-aaisafe'a Ísumpa'a imáyáa úmae íyóro. Maníkó kembiwí wendé-í'o uwátínkarain-kwaasisafena séna wíyómpa'a kesé'a ménaawe súmba ísaraafo Ísuntafe'a imáyáa úmae íyóro. Maníkó wembá ai'marówana marapá'á kumbéna érai'-aaisafetaamo simankúnkúntaamo únda-aaiyata káráwiyaiwai éna aifa'-ámáán-

káwáágó isa'á wentáfé'a imáyáa úmae'a iyóro. Aifa'-ámáán-kísáúmó² maíndasafena Maníkó Ísumba íyáfasinankowana ímba ifátuwena minkísáú kawe'-úmai wémaiye. Naaófá'ó Mósesemo Maníkóní waásifimbo kisaumo ímbo tuwénamo kawe'-úmaimo maiyáintemba Ísu miyá uráiyē. ³Naambá kawe'-námbán-iyē siyáafo mindámbó uráin-kwaasigon-awi'o mósá wémaraantemba Mósesē kawē-kísáú-wáásín-ifo Ísun-awi'o mósá maráúndasa wéiyaa kaiye. ⁴Seyaafá'-námbó waásimo ombá mindáwara waásiwara seyaafá-tántáá'wará'á Maníkó úmakaiye. ⁵Mósesē Maníkóní kísau-waasigo éna Maníkóní waásifimba minkísáú ímba tuwéna kawe'-úmai wémaena Maníkómó sínda-tantaa'o paápé índa simátímakaiye. ⁶Mósesē miyámó uráimbanifo Ísu Káráísiti ímba kísau-waasigon-ifo Maníkón-ááninko-úramba póna Maníkóní waásiya'a káráwiyimba ímba ifá'ó túwáimba kawé'á wéiyē. Maníkón-aaisafetaamo simankúnkúmbo étaamo aamoimó étaamo fasi'ámaimo amu'marétaamo métaamo éta Maníkóní waási-ita ónaumne.

Maníkóní waási wenópa'o kosaagáíyan-aii.

⁷Mindásafena naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútáńkó kentáá síwá'násontafena siyáin-aii imáyáan-oro.

Maará siyáiyē.

Káfé'o Maníkómó simátímín-aii ísáaro. ⁸Naaófá'ó Maníkón-aiimo taráísúmbo tirunté'o makáantemba kemá miyá ofáínifo wenáái ísáaro. Máásai-marafa'a mésa kentíwá'náma

miyá wéesa Maníkómbá totuwiyésa sáwí-kisau maésa wenáái taráíyaawe. ⁹Ayáátáaka'a 40 aatai kentíwá'náma túwa'nai uráunda-kisau awánaraambanifo kesáái taraisésa totuwiyésa sáwí'o uwásínkáántafe'a ¹⁰aaisambá tiyé'a sé'a miwítí imáyáa sáwí'a úmae iyésa aráátimunda-amba ímba arááiwaéwe sé'a ¹¹aaisambó tiyúnda óraaka súnē. Kesópa'a ímba tésa kesé'a tasaagánáawe siyáumne Maníkóní

Ufaen-ámútáńkó siyáiyē.

¹²Kesí waásisono. Maníkóní Ufaen-ámútáńkó minááímó siyáintafe'a káráwimai kawé'án-oro. Kempínkémbá tuwímbai sáwí-imayaa ésa Maníkón-aaisafesa ímba timankúnkúmbo ésa Maníkó fasi'aénkwáráwímbá tínaaemba uwáméfainifo káráwimai kawé'án-oro. ¹³Kempínkémbá tuwímbai sáwí-imayaa íyana minímayáágó karo'á simátiyuwainasa Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa tirunté'a máraafainifo moóra-mora-waasi kentí imáyáa fasi'átínkáaro. Kentí kanaamó wérainka'a miyán-oro. ¹⁴Aifa'á Maníkómpátá simankúnkúntaamo ówándara'a kentáásí imáyáa fasi'ámai miyáumaimo simankúnkúntaamo étaamo éta Ísu Káráísitiyē'a kááísamai méta marapá'ó méraunda-kanaasaamo tai'áíndara'a fasi'ámaisa méranaumne.

¹⁵Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna
káfé'o Maníkómó simátímín-aai ísáaro.

Naaófá'ó Maníkón-aaimo taráísúmbo tirunté'o makáantemba kemá
miyá ofáínifo wenáái ísáaro

agaimaréna siyáiyé. ¹⁶Súnda-waasi nááwiya Maníkón-aai wéisesawa
taráiyaana'iyó. Kentáá síwá'náma Ísípi-marafakemba Mósese faútiyuwena
tí'maenamo tiyáiwai miwí Maníkón-aai wéisesa taráiyaawe. ¹⁷Nááwiya
ayáátááka'a 40 aataiya'a Maníkó aaisambá tíkaiyo. Máásai-marafa'o
mésamo sáwí'o ésamo pukáawi miwísáféna aaisambá tíkaiye.

¹⁸Nááwisafenawa óraaka séna kesópa'a ímba tésa kesé'a tasaagánááwe
siyáiyó. Wenááimo ímbo ísámaimo kawé'ó uráawisafena siyáiyé.

¹⁹Wenááisafesa ímba timankúnkúmbo uráamba pósa ímba kanaa'á
wenópa'a wésa wesé'a kosaagaráan-aaisa ísaraumne.

4 ¹Kentáásáféna Maníkó séna kempá'á tasaagánááwe símai
kááísamakain-aai wéraitimba pó'a kempínkémbá tuwímbai sé'a
wempá'á wé'a wesé'a kosaagánaumne-kanaa tuké'a paráfasuwaafainifo
káráwimai kawé'án-oro. ²Maníkóní kawé'-ááímó ísaraundantemba
ááéma kentáá síwá'náma ísaraambanifo úwoi táá'-aantemba isésa ímba
timankúnkúmbo ésa tirumpimbá ta'ótórówana póna minááígó ímba
túwa'nai uráiyé. Mindásafe'a kempínkémbá tuwímbai sé'a Maníkómpá'á
wé'a wesé'a kosaagánaumne-kanaa tuké'a paráfasuwaafainifo káráwimai
kawé'án-oro. ³Naaófá'á Maníkó wíyóne marawé úmai tai'éna saagaráin-
kanaa wéraitifo wenááisafesa ímba timankúnkúmbo uráawisafena séna
aaisambó tiyúnda óraaka sune. Kempá'á
ímba tésa kesé'a tasaagánááwe

siyáimbanifo wenááisafeta simankúnkúmbo úndawisa wempá'á
wéta weséta kosaagánaumne. ⁴Maníkón-aai aúfáifimba wesé'o
kosaagaandasáfénasa agaimaréna séna

Maníkó afa'móráe-kanaa kísau maimái
taí'ásuwena afakaeté-kanaa saagaráiyé

agaimaréna siyáimba póna saagaan-kánáá wéraitifo ⁵Maníkón-aai
aúfáifimba agaimaréna séna

kempá'á ímba tésa kesé'a tasaagánááwe

siyáimba póna ⁶saagaan-kánáá to'mayaa úmakaimba pósa tuwímbai-
waasi wempá'á wésa wesé'a kosaagánááwe. Aifa'á Maníkón-aaimo
ísaraawi ímba timankúnkúmbo uráamba pósa wempá'á ímba wésa wesé'a
saagaráawe. ⁷Sáwífa'-aatai maisuwéna Maníkó moórá-kanaa maréna séna
minkánáá tíníye séna Téfitimba simámuwana Maníkón-aai aúfáifimba
agaimaréna séna

káfé'o Maníkómó simátímín-aai ísáaro.

Tirumbó makáanteni'a ímba é'a wenáái ísáaro
agaimaréna siyáin-aai kae'-í'a mináái agaimái simátimumpo ísáaro.

⁸Naaófá'á moóráwígon-awi'a Yósúwa tí'maena kawé'-áémpá'ó mátkomba mináémpá'ó Maníkómpá'ó saagáíyan-aempa'o wéronkakaa ánaemba Maníko ímba moórá-kanaa maréna séna saagáíyan-kanaa tınıye ímba siyáisino. ⁹Maníko wení kísau tai'ásuwena saagaan-kánáá makáimba wení waásimo saagaan-kánáá wéráíye. ¹⁰Maníkómó wení kísau tai'ásuwenamo saagaráintemba Maníkómpá'á wésa wesé'a saagaawí miwíwará'á kísau tai'ásuwesa saagánááwe. ¹¹Mindásafeta Maníkómpá'á wéta wesé'o saagaandasáféta siyáántán-kwímáísa kísau maúndasa miyásá onó. Kentáá síwá'námo urántemba miyá-sáwí'á únafosaanifo wenáái ísámai kawé'á éta káráwimai kawé'-íyataao.

¹²Maníko méraisana wenááigo kísau wémaíye. Séfasefa'-aempa'a áwááimo wétaim-paepaetambo póimo tusákaa ontembá Maníkón-aigo kentáásirumpinken-imayaa sáwí-imayaawe kawé'-ímáyááwé tuwínkaa'-ísatá wéawanaumne. Sirááimo tain-tántáá'é súnanasa Maníkón-aigo tuwínkaa'-úmáráísata sáwí-tantaa'e kawé-tántáá'ésá wéawanaumne. ¹³Wíyómpa'e marapá'é seyaafá-tántáá'á Maníkón-aúranka'a ímba áwiyoraifo wíyómpa'e marapá'é seyaafá-tántáá'á afora'á wéraisana wéawanaiye. Wemá miyámó iwáí póna kesáámó méraundawini áwáusa sísaí ínata simámenaumne. Maníkón-aai aúfáímba sún-da-aai miyán-áái wéraintafeta kentáá síwá'námo urántemba miyá-sáwí'á únafaisaanifo wenáái ísámai kawé'á éta káráwimai kawé'-íyataao.

Ísu aifa'-ámáán-káwáágón-aai.

¹⁴Ísu Maníkón-ááninko kentáási óraako éna aifa'-ámáán-káwáágó póna wíyómpa'a Maníkóe'a iména kentáá súwa'nai enasa áisai ímbá póta wenáásifeta simankúnkúmbo uráundasafeta káféta minááísá fasi'ámáisa ta'ótóráano. ¹⁵Kentáási aifa'-ámáán-káwáágó marapá'ó méronka'a seyaafá-tántáátáfésa sáwí-aaimo sínda isánae sésa áisai úmaesa íyúmbanifo ímba sáwí'a uráimba póna kentáásáfésamo sáwí-aaimo síyambo isánae sésamo ombá kentááfímbá ímba fasi'aémbá wéraisana wemá suwánénasa aruntá wéuwasinkaiye. ¹⁶Mindásafena kentááfímbá umbai-tántáá'á wéraindara'a ímba sáátafeta onanasá Maníko úwoisa súwa'nai iwáímpá'á konanasá aruntá uwásinkenasa úwoisa súwa'nai ínıye.

5 ¹Aifa'-ámáán-káwáá-kísáúmó maíyantafesa Yúndaa-waasifinkemba moórá-morawigo íyáfasintinkaawasa wépukowasa fí'omba íyáfasintinkaawasa waásisafesa ísámai Maníkómpá'á áisai esa waásimo sáwí'o ontáfésa póí tufú'mai Maníkómbá amésa tuwímbai-tantaa'wara'a wéamewe. ²Miwí waási pósa ímba fasi'aénkwáráwí ésa mindásafesa ímbo kawé'-úmaimo isésamo sáwí'o on-kwáásísáfésa kanaa'á kawé'-úmai tirumbá uwátinkesa ³ímba kawé'-úmai fasi'ámai mésa sáwí'o ontáfésa póí tufú'mai Maníkómbá wéamewe. Seyaafá'-wáásítı sáwí-awausafesa

sésa pói tufú'mai Maníkómbá amésa miwítí sáwí-awausafesawara'a wéamewe. ⁴Tuwímbai ímba imáyáa ésa sésa óraako pó'a aifa'-ámáán-káwáá-kísáú maénae-imayaa ésa miyán-kísáú wémaefo naafó'ó Maníkómó moóráwígon-awi'o Éronimba íyáfasinankowana miyán-kísáú mó maiyáintemba Maníkó íyáfasintinkarawai aantemba minkísáú wémaewe.

⁵Miyáumai Ísu Káráisiti ímba imáyáa éna séna óraako pó'a aifa'-ámáán-káwáánónae ímba siyáifo Maníkó íyáfasinankena aifa'-ámáán-káwáá-kísáú aména séna emá kesáánimba óna'a kesí kísaura'a ánkaraumne séna ⁶moórá-aiwara'a súwana agaimaréna séna moóráwígon-awi'o MériKíséteki óraa'-amaan-kawaago uráintemba emá miyán-kísáú maimaé iyínone Ísu Káráisitintafena siyáíye.

⁷Ísu Káráisiti marapá'ó méronka'a sésé'á éna ifi'á téna inai séna puwíndasafena Maníkómpá'á áisai ena puwíndamo kanaa'ó áwa'nai índawintafena súwa'nai uwo séna Maníkón-ímáyáá arááíwakaimba póna áwa'nai uráíye. ⁸Ísu érai'a Maníkón-ááninko úwana umbai-tántáá'ó wempá'ó túmba ímba mindásafena imáyáa éna Maníkón-ímáyáá éna ⁹sásá'-í'a éna wenááisa taawiyafúndawisa sáwí-imayaafinkemba faúsínkáísata aú'í'a úmaisa maé'maeta wéune. Ísu mintántáákóní áwáugoma póna ¹⁰MériKísétekimo ámáán-kawaamo uráintemba aifa'-ámáán-káwáámó índasafena Maníkó Ísumba íyáfasinankaraiye.

Ísuni aampa'á arááíwae'mai ifá'á túwáafomo siyáin-aii.

¹¹Simátimunda-aaifimba sáwífa'-aai wérainbanifo ímba ísámai kawé'á ontáféna aráátimunda-kisauugo umbai wétaiye. ¹²Ááéma Ísu Káráisitin-aii isé'a ayáátáá-kanaa maisukáafo nóra séra ímba simátíma'mae wéíyo. Maníkón-aaíma afora'-áái ímba ísámai kawé'á é'a moóráwigo aneká'á simásiminkwae sefó umarambó náámbo nésamo fasi'aén-tómbó ímbo naantenkáámbá é'a pó'a Maníkón-aii ímba kanaa'á simátímakaawe. ¹³Umarambó náámbo nésamo ímbo kawé'-úmaimo aaimó isáántemba miyaráán-úmai kawé'-úmaimo méraiye sáwí'o úmaimo méraiye miwání áwáuma ímba ísámai kawé'á wéowe. ¹⁴Tinón-ésamo fasi'aén-tómbó naantembá kawé'-ímáyáámó owí seyaafá'-ímáyáá tuwímbai wéisaawe.

6 ¹Mindásafeta Ísu Káráisitin-aii paákákén-áái aantemba ímba iséta fasi'aén-ááímó arumpimbó wérain-aiiwarata iséta sáákæfaen-kwaasiyaanta íyataao. Ísu Káráisitin-aii paákákén-áái

é'a simátímakaunda pó'a ímba aneka'á simátíma'mae iyónaumne. Simátímakaunda-aaí maarán-ááín-íye. Úwoi-kisausefa'a tínaaemba uwáme'a Maníkón-aaísafe'a timankúnkúmba wéowe. ²Nombó maitínkáán-aaí simátíme'a Maníkóní kísau maíwae sésa íyáfasintinkesa tine'á tiyáámba ta'ótóráán-aaí simátíme'a waásimo pukémpinkembo íyáfasinaiyan-aaí simátíme'a Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai ena timínana mimbéyámbá waé'wae'a índá-aaí simátímakaunda minááímó é'o simátímakaunda-aaí ísaraafo fasi'aén-ááí arumpimbó wérain-aaí ísáaro. ³Maníkómó súwa'nai ínataamo éta iséta sáákaefaen-kwaasiyaanta ónaumne.

⁴Maníkóní aambá arááíwae'mai ifátukaawi kotafisíyasa aneka'á kouwerésa kawé'-ámpá'á tiyambanifo ímba ténááwe. Miwí Maníkó sámó kátínkarain-aempa'a mérowana túwa'nai ena wení Ufaen-ámútánkó miwísé'a mérowasa ⁵miyáumai mésa sésa Maníkón-aaí kawé'-ááín-íye sésa Maníkóní fasi'aémbá tuwímbai awánaraawe. Ánaaemba Maníkóní fasi'aémbá seyafá'á paápé ínasa mifásí'aémbá tuwímbai awánamai ⁶ifátuwesa ímba aneka'á kouwerésa Maníkómpá'á ténááwe. Miyámó on-kwáásí maará wéowe. Maníkón-ááninkombo aaraa-táíyá'ó tufúwanamo pukáintemba miwí miyá owasá tuwánésa Ísumba símai sáwí'a uwánkááwasa miyámó ontáfésa ímba kanaa'á kouwerésa Maníkómpá'á ténááwe.

⁷Miyámó on-kwáásí maarán-kwáásín-owe. Moórá-mora-kanaa aa'á tisaná maramá kawé'á isaná kísau óraa'a isasá waási naawaná Maníkó miyám-bárámá kawé'á wéuwatinkaiye. ⁸Énifo moórá-aempa'-marama karaan-tantáá'é námáíye wérain-barama úwoi-marama isaná ampáánk'á Maníkó iyafímbá agaisuwáíniye. Miyáumai Maníkóní aampa'á arááíwae'mai ifátukaawi ímba kanaa'á kouwerésa Maníkómpá'á ténááwe. Mindásafe'a Ísu Kárásitin-aaí paákákén-ááí ímba aneka'á simátimenaumne.

⁹Kesí waásisono. Miyán-ááímó súndanifo kembiwí ímba sáwí-mararaan-kwaasin-ófo kawé'-máraráán-kwáásí owaná Maníkó kawé'-ámpá'á méwátinkaiye sune. ¹⁰Maníkóntáfé'a imáyáa ontáfé'a wení waási túwa'nai e'a káfé'wara'a miyá owaná Maníkó arupíse úmaimo méraiwai minkísáúsáféna ímba wéawinkaiye. ¹¹Maarásáféna sirááisa wétaiye. Moórá-morawigo Maníkóntáfé'a imáyáa é'a aaweyáá é'a ímba ifátuwe'a ánaaembo méraiyaambo paápé índasafe'a amu'maré'a mé'a ¹²ímba tuwesarái ína'a ímba ifátuwe'a Maníkómpá'ó timankúnkúmbó ésamo Maníkómó timénaumne siyáintafesamo amu'marésamo méraan-kwaasiyaani'a oro. Miyán-kwáásíyááni'o ombá sirááisa wétaiye.

Maníkó símáimo kááísamakain-aii.

¹³Naaófá'á Maníkó Émbaramuntafena siyáimba símai kááísamakonka'a póna wembó íyáákaraawai ímba méraantafena Maníkó séna seyaafá'nánká íyáákaraundawi mé'a kesúranka'a sé'a kemó súnda-ai érai'a ónaumne séna símai kááísamarena ¹⁴Émbaramuntafena séna érai'a kawé'á uwánkaumpo enaísaafitantambo íyamba sáwífa'paapé ónááwe súwana ¹⁵Émbaramu érai'e séna fasi'ámai ména ímba ifátuwomba amu'maréna ména Maníkómó símáimo kááísamakaintemba uráiyé. ¹⁶Yúndaa-waasi tik'ó máraámba maará wéowe. Tuwímbai miyá ónaumnemo sembó ombá íyáákaraiwain-aúranka'a sésa miyá ónaumpo ímbo miyámó onanamó éna sáwí-meyamba simíníye wésewe. Miyámó sésamo ombá fí'owi fí'on-aii ímba mimpímbá sembá maará sésa kemó sentení'a owé sénááwe. ¹⁷⁻¹⁸Miyáumai Maníkó kawé'ó uwátinkaindawisafena imáyáa éna séna miyá ónaumne símai kááísamakaimba póna Maníkó séna waási kentáfésa sésa siyáintemba ímba éna fí'oni'a íníye sefáímpó'a seyaafá'ó íyáákaraundawi é'a kesúranka'a sé'a miyá ónaumpo ímbo miyámó onanamó éna sáwí-tantaa'a paapé íníye Maníkó símai kááísamakaimba miyáumai aanáfó wenaúranka'a símai kááísamakaimba póna ímba taraisíníye. Miyámó siyáintafeta kesáá wempátáámó méraundasa wenónkáámbá faisínkaraisata minándámpá'á méta óraaka séta siyáinteni'a íníye séta fasi'ámai méta wéamu'maraumne. ¹⁹⁻²⁰Naambó ésamo áfombo faimakáawanamo fasi'ámáimo intembá Maníkómó siyáintemba kawé'á uwátinkanaumnemo siyáin-aaigo kentáá fasi'ásínkáísata Maníkómó wíyómpa'o méraiwaintafeta imáyáa éta amu'maréna méraumne. Ísu kentáási aifa'á wíyómpa'a iyéna ámáán-dankomba Maníkóní ufaendáúmpá'á ontamó uwásukaan-ampantama tarurúwa'marena iyéna kentáásáféna imáyáa éna miyá uráimba póta fasi'ámáisa méraumne. Mériksísetekimo uráintemba wíyómpa'a Ísu kentáási aifa'-ámáán-káwáágó éna miyán-kísáú maimaéna wéiyisata fasi'ámáisa méraundasa póta Maníkóntáfé'a imáyáa é'a aaweyáá é'a ímba ifátuwe'a ánaaembo méraiyambo paapé índasafe'a amu'maré'a méraaro.

Ámáán-kawaago Mériksísetekin-aii.

7 ¹Minkwáásígó Mériksíseteki wemá Sérémi-naopaken-kwaasiti kawáágó éna Maníkó íyáákaraiwaini ámáán-kawaago úwana naaófá'á Émbaramu namuro-wáásítí óraa'-waasise tiyéna íyáákaronaempakemba túwana Mériksíseteki Émbaramumba aampa'á awánéna kawé'á uwánkowana ²Émbaramu namuro-wáásítí moparáwímbó maiyómba siyáánkaiya'a tuwínkena Mériksísetekimba moórá-unkwima ámakaiye. Mériksísetekintafesa mináwíwíkóní áwáuma

kawe-káwáágón-iyé sésa waé'mai wésewe. Wemá Sérémi-naopaken-kwaasiti kawáágón-áwíkoni áwáuma faru-káwáágón-iyé sésa waé'mai wésewe. ³Méríkísétekin-aíwá'ná túwí'wara anófoi túwí'wara'a ímba agaimakáamba wéraisana wembó ma'ánkarain-kanaawe pukáin-kanaawe ímba agaimakáamba wéraiye. Wenáái miyán-áái ímbo wéraintafena Maníkón-ááninkoraamba uréna áamáán-kawaa-i'a úmai maé'mae'a íniye.

⁴Maanáái imáyáan-oro. Kentáá síwá'náma Émbaramu óraa'-waasi úmbanifo wemá Méríkísétekimba namuro-wáásítí moparáwímpínkémbá moórá-unkwima ámakaimba póta mindásafeta séta Méríkísétekima Émbaramumba íyáákaraiye súne. ⁵Moóráwigo Émbaramun-aísaafitantambo uráiwain-awi'a Rífái wenándáfaken-kwaasifinkemba tuwímbai áamáán-kisaura'a íyáfasintinkaraiye. Maníkóní áamáámpinkemba moórá-amaanko séna Ísareri-waasisono. Kentí moparáwímbó wémaempinkemba aasiyaasí siyáánkaiya'a tuwímbarempinkemba moórá-unkwima kentí waási Rífáin-andafaken-kwaasi tíméro siyáiyé. ⁶Méríkísétekimo Rífáin-andafaken-kwaasigomo uráinkakaa séta Émbaramu wembá moórá-unkwima ámakaimba áamáánkomo siyáintemba uráiyé súsono. Énifo Méríkíséteki ímba Rífáin-andafaken-kwaasigon-ifo Émbaramumo siyáánkai-unkwimo makáimpinkemba moórá-unkwima úwoi maimaéna kawe'á uwánkena Maníkómó Émbaramuntafena kawe'á uwánkanaumnemo símaimo kááísamakaiwaimba kawe'á uwánkaraiye. ⁷Óraa'-waasigo kári'-waasigomba kawe'ó uwánkáimba mináái íséta póta Méríkíséteki Émbaramumba íyáákaraiye súne. ⁸Rífáin-andafaken-kwaasi siyáánkai-unkwifinkemba moórá-unkwimo wémaewai wépuwon-kwaasin-ifo Méríkíséteki siyáánkai-unkwifinkemba moórá-unkwima maiyáiwaintafena Maníkón-aii aúfáifimba agaimaréna séna wemá aúnaarena úwoi méraiye sisaná póna wemá Rífáin-andafaken-kwaasi íyáákaraiye. ⁹Imáyáa é'a sé'a Émbaramu Méríkísétekimba moórá-unkwí ámakonka'a Rífáiwara'o ámakaintemba éna wemá moórá-unkwima wémaiwai ámakaintenkaamba uráiyé. ¹⁰Émbaramu Méríkísétekimba awánéna moórá-unkwimo ámakonka'a Rífái ímba paápé uréna aíwá'nágo arumpimbó méronka'a uráintafe'a mindásafe'a súne. Rífáiwara'a Méríkísétekimba ámakaintemba uráiyé súne.

¹¹Naaófá'á Maníkó áamáámbo simátímakonka'a Rífáin-andafaken-kwaasi áamáán-kisau maésa pói tufú'mai Maníkómbá amíyantafena Maníkó íyáfasintinkena Éronimba aifa'-ámáán-káwáá íyáfasinankaraiye. Rífáin-andafaken-kwaasiti kisaumo arupíse uwátínkáínkakaa Maníkó ímba aneka'á aifa'-ámáán-káwáá íyáfasinankaisino. Ímba Éroninkaan-kwaasin-ifo Méríkísétekinkaan-kwaasi íyáfasinankaraiye. ¹²Maníkó séna

aú-aifa'-amaan-kawaama íyáfasinankanae súmba póna ááéraan-amaamba ámáán-kisau-waasi Maníkóntáfésa ísámai pói tufú'mai ámén-amaamba ifátuwena aú-amaamba simásimuwata ísaraumne. ¹³⁻¹⁴Mináái Fasi'aénkó Ísu Kárásitintafena séna ímba Rífáin-andafakemban-ifo moórá-anda Yúndaan-andafakemba paapé uráiyé. Naaófá'á Mósesé ámáán-kisau-waasisafena siyónka'a ímba Yúndaan-andafaken-kwaasisafena siyáiyé. Ímba Yúndaan-andafaken-kwaasin-oyo Rífáin-andafaken-kwaasi Maníkóntáfésa imáyáa ésa pói tufú'mai óntan-taarera'o agaiyáamba ísaraumne.

Ísu MériKísétekiyaam-amaan-kawaagon-aaí.

¹⁵Minááígóní áwáuma maarán-iyé. Maníkó aú-amba aráátimena aú-aifa'-amaan-kawaago MériKísétekinkaan-kwaasi íyáfasinankaraiyé. ¹⁶Ímba Rífáin-andafakemban-ifo fasi'aémpínkémbá maé'mae'a éna ímba tai'áíndawi aifa'-ámáán-káwáá-í'a úmai íyáfasinankaraiyé. ¹⁷Mindásafena Maníkón-aaí aúfái-wandaafimba agaimaréna séna
moóráwigon-awi'a MériKíséteki
óraa'-amaan-kawaago uráintemba
emá miyán-kísáú maimaé iyínone
Ísu Kárásitintafena siyáiyé. ¹⁸⁻¹⁹Ááéraan-amba
Rífáin-andafaken-kwaasiti ámáán-kisau ímba fasi'ámai wérontafena
ímba túwa'nai úmai arupise uwátinkowana Maníkó ááéraan-amba
ifátuwena moórá-amba kawé'-ámábá aráásimuwata érai'e séta fasi'ámai
méta Maníkómpátá wégune.

²⁰⁻²¹Rífáin-andafakemba ámáán-kisau-waasi íyáfasintinkonka'a úwoi íyáfasintinkesa ímba aaí símai kááísamakaambanifo Maníkó Ísu Kárásitimba aifa'-ámáán-káwáágómbó íyáfasinankonka'a aaí símai kááísamakaiyé. Mindásafena agaimaréna séna
Fasi'aénkó séna emá ámáán-kawaago éma
maé'mae'a ínone séna mináái ímba taraisíníye
Maníkó wenááninkontafena símai kááísamakaiyé. ²²Minááígó ááéraan-aaí iyáákowana Maníkó símai kááísamakontafena Ísu Kárásiti séna mináái érai'-aaí waé'wae'a íníye siyáiyé.

²³Moórá-aaí ísáaro. Ááéma ámáán-kisau-waasi sáwífa'a mésa pósa púwúntemba anondáára'a fí'owima minkísáú maimaésa iyáambanifo ²⁴Ísu Kárásiti maé'mae'a éna ímbo puwíndawi aifa'-ámáán-káwáá-kísáú maimaéna iyéna ²⁵maé'mae'a éna kentáásáféna imáyáa éna Maníkómpátá áísai úmae iyéna póna kanaa'á sáwí-imayaafinkenta wéfausinkaiyé. Ísu Kárásitinka'a kááísamaisa méta Maníkómpátáámó kúnda-waasisa sáwí-imayaafinkenta wéfausinkaiyé.

²⁶ Ísu Káráisiti aifa'-ámáán-káwáágó éna Maníkóntáféna imáyáa éna sáwí-aaí wempímbá ímba wéraisana kawé'-aantemba úmai ména marapá'á sáwí-waasifimbo maúnka'a ímba sáwí'a uréna wíyómpa'a fasi'aén-áémpá'á iména miyán-áifá'-ámáán-káwáágó ména kanaatá seyaafá-tántáá'á wésuwa'nai-iyé. ²⁷ Waásimo sáwí'o untáfésawe miwímó sáwí'o untáfésawe Rífáin-andafaken-kwaasi aifa'-ámáán-kwáási póí tufú'mai Maníkómbá áma'mae iyáambanifo Ísu Káráisiti sáwí'o í-áái wempímbá ímba wérowana póna miwímó uráantemba ímba póí tufú'mai Maníkómbá áma'mae iyéna waásimo sáwí'o ontáfénawe séna mimbórá-kanaa puwéna minkísáú tai'ásukaiye. ²⁸ Ámáán-aaifinkemba aifa'-ámáán-kwáási iyáfasintinkowasa mararákén-kwáási pósa sáwí'a uráambanifo minámáánkó ánaemba Maníkó símai kááisamarena séna miyá ónaumne séna wenáánimba sásákómbá iyáfasinankowana aifa'-ámáán-káwáá-í'a úmai maé'mae'a wéiye.

Ísuma kentáási aifa'-ámáán-káwáágón-aaí.

8 ¹ Súnda-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Miyán-áifá'-ámáán-káwáágó kentáási ámáán-kawaago wíyómpa'a ména iyáákamaimo kawáán-uráiwai ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á méraiye. ² Waásimo naambó ésamo Maníkóntáfésa mindáúmpá'á imáyáa ombánifo wíyómpa'a Fasi'aénkó naan-úramba úmakowana Ísu Káráisiti mimpímbá Maníkóní ufaen-dáúmpá'á iména aifa'-ámáán-káwáá-kísáú wémaiye.

³ Marapá'-áifá'-ámáán-káwáá póí tufuwésa tómbá maésa úmai Maníkómbó amíyantafesa iyáfasintinkaraafo Ísu Káráisiti kentáási aifa'-ámáán-káwáágó moórá-tantaa'o Maníkómbó ámakaimba mindá puwéna wenáúma ámakaiye. ⁴ Waásimo sáwí'o untáfésa ámáánkomo siyáintemba póimo tufú'maimo Maníkómbó ámén-kisau wémaen-kwaasi méraafo Ísu Káráisiti marapá'ó ménaraa ímba póí tufú'mai Maníkómbá amísino. ⁵ Wíyómpa'o naan-úrambo úmakaiwaini waé'maiyaan-damba marapá'á wéraisasa mindáúmpá'á ámáán-kisau wémaewe. Miyáumai naaófá'á Mósesé aifa'-ámáán-dámbó índasafena úwana Maníkó simámena séna Sáínai-omapa'a aráánamunda-namba miyán-dámbá uwó súwana Mósesé wíyómpa'o wérain-dankoni waé'maiyaan-damba úmakaiye. ⁶ Wíyómpa'a Ísu ámáán-kisaumo wémain-kisaugo marapá'ó ámáán-kisaumo wémaen-kisau iyáákaraiye. Maníkó séna kawé'á uwátinkanaumne símai kááisamakain-aaí Ísu Káráisitimo aráásímimba minááígó ááémo símimo kááisamakain-aaigomba iyáákaraiye. ⁷ Ááémo símimo kááisamakain-aaigomo waásimo arupísemo uwátinkarainkaka Maníkó ímba aú-aaí símai kááisamakaisino.

⁸ Maníkó wení waási tuwánómba sáwí'a uwaná mindásafena aaisambá séna maarán-áái súwana Maníkón-aaí aúfái-wandaafimba agaimaréna séna

Fasi'aénkó séna ánaaemba moórá-kanaa tína'a aú-aii símai kááísamare'a Ísareri-waasiye Yúndaa-waasiye aú-aii símai kááísatinkanaumne. ⁹Ísípi-marafakemba miwí tíwá'náma faútinke'a tí'mae'o téwándara'a aai símai kááísamakaundanifo mináái tarásúwa'a sínaaemba uwátímakaumne. Aú-aii símai kááísamare'a ímba ááeraan-aaiyaamban-ifo aú-aain-iyé Fasi'aénkó séna ¹⁰moórá-aaiwara'a séna moórá-kanaa tína'a Ísareri-waasisafe'a aú-aii símimo kááísatinkaandara'a kesí áamámba tirumpiné imáyáafine timé'a miwítí Maníkó méraanasa kesí waási-i'a úmai ménaawe. ¹¹Minkánáá tinasá miwítí waásiye fí'on-kwaasiye ímba táántesa sésa Maníkómpá'á teró sénéáawe. Óraa'-waasiye úwoi-waasiye seyaafá'á é'a tiyáamba pósa ímba aneka'á táántanaawe. ¹²Sirumbá uwátinke'a sáwí-imayaa maitiyuwé'a misáwí-ímáyáásáfé'a ímba imáyáa úmae iyónaumne Fasi'aénkó siyáiyé

agaimaréna siyáiyé. ¹³Maníkó aú-aii símai kááísamaranaumne siyáimba póna aifa'ó símimo kááísamakain-aii ááeraan-aii isaná ááeraan-tantaa'a kárika'a wéna tai'áínífo ááeraan-aaimo éna kárika'a tai'áíníyé.

**Naaófá'á aifa'-ámáán-káwáágó purumakagóní naaemá
Maníkómbá áma'mae iyúwana Ísu wení naaemá ámakain-aii.**

9 ¹Naaófá'á Maníkó aifa'á símai kááísamakain-aaimo wérompinkemba Maníkón-ímáyáá mósá wémaron-aii wérowasa Maníkón-ímáyáámó mósá maráíyan-damba úmakaawe. ²Ampanta-námbá úmakesa moórá-ampanta afufumpimbá imakésa mósá fáitukopatafesa Maníkóní ufaen-úran-amaapa'e sésa múra fáitukopatafesa ufaen-dáúmpá'é sésa mimpímbá ómbá kúra'mai marésa taaré úmakesa mintáárérá'á Maníkóní péréti-tomba marésa ³mósá fáitukon-daumpatafesa Maníkóní ufaen-úran-amaapa'e sésa ⁴mimpímbá korí-óntántámbá úmakaan-taare marésa mintáárérá'á asaa-wiyúmbó ún-kana wéagaesa kawé-táwáámá úmaresa korí-óntán-kwándááísámbá mintáwáámá ánáan-kwimaresa mimpímbá korí-óntántámbá úmakaan-tawaafimba naaófá'á wiyómpakembo marapá'ó kunkáin-tonkon-awi'a máána-tomba mintáwááfímbá ma'mái minkáwé-táwááfímbá marésa naaófá'á Maníkó wení kísaura'a Éronimba íyáfasinankowana wení táúnkakemba árumo wíkáin-taumba mintáwááfímbá marésa naaófá'á Maníkómó Mósesembo simámakain-amaambo siyáánkai-amaambo óntan-kwandaaiya'o agaimakón-kwandaai kae'-wándáái mintáwááfímbá marésa ⁵kae-tántáál'á ayóiwará-tántáákái óraa-kawe'a úmaresa sésa Maníkóní áwáuma fí'oran-awaugo póna sáma kaiyé suwaná mintántáákáígó ayóígóráámbá mintáwáámá káátana Maníkómó miwítí sáwí-imayaamo maitiyúwón-tawaama káataraiye. Mindásafe'a káfé'a ímba ayáátáá'-aai agáúmne.

⁶Miyá úmakesa aasiyaasi-kánáá áamáán-kisau-waasi minámáán-dánkómbá múra fáitukon-aempa'a iyésa kísau máúmbanifo ⁷moórá-mora-aataiya'a moórá-kanaa Maníkóní ufaen-úran-amaapa'a aifa'-ámáán-káwáágó iyéna póígoni naaemá maimaéna iyéna wemó sáwí'ó úntafenawe waásimo ímbo táá'ó isésamo sáwí'ó untáfénawe miyá-sáwí'ó ombá maitiyuwáíndasafena mindááémá Maníkómbá ámakaiye. ⁸Miyá éna Maníkóní Ufaen-ámútánkó maarán-úmaisa wéaraasimiye. Áamáán-dankombo múra fáitukaapa'o wéromba Maníkóní ufaen-dáúmpá'á wempá'á iyíyan-amba ímba afora'á wéraiye. ⁹Mintántáá'á aiyowáí'a úmai káfétaamo méraunda-waasisa wéaraasiminta maarán-iyé. Maníkón-ímáyáámó mósá makón-kwaasi póí tufuwésa tómbá fakarésa úmai Maníkómbá ámakaambanifo miwí tirumpinkén-ímáyáá ímba sásá'-í'a uwátínkaraiye. ¹⁰Miyáúmai minámpá'á tóné noné nésa nombó perésamo ombá túsafesawe sésa miyá úwana Maníkó aú-amba aráátimuwana ááéraan-amba taí'áraiye.

¹¹Miyámó uráambanifo Ísu Káráísiti aifa'-ámáán-káwáágó káfé'ó wérain-amba kawé'-ámbá aráásimena áamáán-kisau wémain-daumpa'a mindámbá ímba marapá'ó waásimo úmakaan-damban-ifo iyáákarain-damba sásá'-námbán-iyé. ¹²Mimbórá-kánáá Ísu Káráísiti Maníkóní ufaen-dáúmpá'á wíyómpa'a Maníkó méropa'a iyúmba áamáán-kisau-waasigomo mémegoni naaewé purumaka-áráákoni naaewé maimaénamo iyáintemba ímba miyá uráifo wení naaemá maimaéna iyéna sáwí'ó úmaisaamo méraundafinkenta siyáínata aúí'a úmaisa maé'mae'ó ondasáfénasa miyá éna pukáíye. ¹³Mémegoni naaewé purumakagóní naaewé anááé-áráá'a purumaka-áráá'ó agaisukáampinken-kanawe Maníkón-aúranka'ó sáwí'ó uráan-kwaasi tinepaká'á tufimpín-kwéesa miwí túma kawé'á uwátínkówana Maníkó tuwánéna séna kawé'an-iyé siyáíye. ¹⁴Mémegoni naaesáné purumakagóní naaesáné miyá uráambanifo Ísu Káráísitini naeógomá iyáákaraiye. Wempímbá ímba sáwí'-aai wérawai Maníkóní ámútanko maé'mae'ó iwáí wesé'a méraintafena wení naaemá kumúwana wenáuma Maníkómbá ámakaiye. Sáwí'ó wéowini áwáugo ta'ótokaimpinkemba faúsinkainanasa kentáásirumpimba ímba aai wérainata Maníkóní kísau máéndasafenasa wení naaemá kumúwana wenáuma Maníkómbá ámakaiye.

¹⁵Mindásafena ááéraan-aai símai kááísamakonka'a sáwí'ó uráampinkembo faútinkaindasafena Ísu Káráísiti pukáíye. Mindásafena Ísu Káráísiti aú-aai símai kááísamakaimba póna Maníkómó óraaka'ó séna kawé'ó uwátínkáanda waé'wae'a ínáyemo siyáimba Maníkómó wétaantain-kwaasi maénááwe.

¹⁶⁻¹⁷Wépuwesamo ombá miwítí moparáwímbá tuwíntinkesa símai kááísamaresa wépuwowe. Moóráwigo puwíndasafena éna wení

moparáwimbó maíyan-aai wésifo úwoimo méraindara'a ímba maenááfo puwínasa érai'a púwiye sésa maenááwe. ¹⁸Miyáumai naaófá'á Maníkó aifa'-áái símai kááísamakonka'a Mósesé pói tufúwana mimpóígóni naaemó kunkáintafena Maníkó símai kááísamakonka'a ¹⁹aifa'á Mósesé seyaafá'-wáásífimbá Maníkóni áamámba seyaafá'á simátimena purumaka-áráákoni naaefímbá non-úramba fatímakena méme-ayauma taemóka'a úsúmarena mindááéfímbá tántámai Maníkón-aai agaimái makáan-aufai-wandaaiya'a tufimpín-úmarena waási tinepa'á miyá uwásuwena ²⁰séna maandááémá aiyowái'a úmai aráátimumpo Maníkómó símimo kááísamakain-aai fasi'aén-áái wéraifo ísámai kawé'án-oro séna ²¹miyáumai mindááémá Maníkón-ímáyáámó mósá wémaron-danka'a tufimpín-úmarena mindáúmpá'ó wéron-tantaaka'a miyá úmakaiye. ²²Érai'a Maníkóni áamáánkoni áwáufa'a naaegó seyaafá'-tántáá'á kawé'á uwátínkáísana moóráwigowa'i póiya'i ímbo púwísanamo wení naaemó ímbo kúmínkakaa Maníkó sáwí-imayaa ínta maisiyúwáísino. Naaemá kunkáimba póna Maníkó kentáásí sáwí-imayaasa wémaisiyuwaiye.

Ísu sáwí-imayaasa maisiyuwáíndasafenamo pukáin-aai.

²³Maníkón-ímáyáá mósá makáan-dane mindáúmpá'ó wéron-tantaa'e maarán-iyé. Wíyómpa'o wérain-dane mindáúmpá'ó wérain-tantaa'e miwání waé'maiyaan-damban-iyé. Mintántáá'ó marapá'ó wéron-tantaaka'a póigoni naaesámbá kawé'á uwátínkówana mindá kawé'á uráambanifo wíyómpaken-tantaaka'a ímba póigoni naaesámbán-ifo íyáákaraiwaini naaesámbá kawé'á wéuwatinkaiye. ²⁴Miyáumai Ísu Káráísiti wíyómpa'a iyéna Maníkón-aúranka'a iména kentáásáfénasa imáyáa éna Maníkómbá wéaisai-iyé. Úmakaan-damba naan-úrankoni waé'maiyaan-damba ímba iméraifo wíyómpa'a iména kentáásáfénasa imáyáa éna Maníkómbá wéaisai-iyé. ²⁵Moórá-mora-aataiya'a moórá-kanaa Maníkóni ufaen-dáúmpá'á

aifa'-ámáán-káwáágó póigoni naaemá maimaéna íyóiyó uráintemba Ísu Káráísiti ímba miyá uráifo mimbórá-kánáá wení naaemá maimaéna móamakaiye. ²⁶Ísu Káráísitimo miyáumaimo maimaé íyóiyó urénaraa wíyóne marawé úmaronkakemba moórá-mora-aataiya'a moórá-mora-kanaa pu'mapu'ma'á úmaena íyísino. Ímba miyá éna ááeraan-kanaa kárika'a tai'ónka'a marapá'á kuména sáwí-imayaasaamo maisiyuwáíndasafenasa mimbórá-kánáá pukáiyé. ²⁷Kentáásí kanaamó tínataamo púwóndasa kesáámó méraundawini áwáusafenasa sísai íníye. ²⁸Miyáumai sáwífa'-waasiti sáwí-imayaa maitiyuwáíndasafena mimbórá-kánáá Ísu Káráísiti puwéna Maníkómbá wenáúma aména aneka'á kuména ímba sáwí-imayaamo maitiyuwáíndasafena kumínífo wéamu'maraan-kwaasimo kuntiyáíndasafena kumíníye.

10 ¹Mósesemo siyáin-amaankoni aambá ímba aan-úrambilan-ifo Ísu Káráisiti kawe'ó uwátínkáiwaini aankóni wa'e'maiyaan-amban-iyē. Miyáumai moórá-mora-aataiya'a áamáan-kisau-waasi pói tufú'mai Maníkómbó ámakaamba miyán-kísáúgó Maníkómpá'ó tiyáan-kwaasi ímba arupise uwátínkaraiye. ²Póimo tufú'maimo Maníkómbó ámakaan-anko kawe'ó uwátínkarainakaaa Maníkón-ímáyáámó mósá makáawi miwífímbá aoisaambá ímba wérowasa sáwí-tantaatafesa ímba umbai tésa ímba pói tufú'mai Maníkómbá áma'maesa íyówisino. ³⁻⁴Énifo maará wéowe. Purumakagóni naaegówé mémegoni naaegówé ímba kanaa'á sáwí-imayaa maitiyukaimba pósa moórá-mora-aataiya'a pói tufú'mai Maníkómbó ámakonka'a miwítí aoisaantáfésa ímáyaá uráawe.

⁵Miyáumai Ísu Káráisiti marapá'ó kumíndasafena éna Maníkóntáféna séna

póimo tufú'maimo embó ámakaane tómbó ámakaane ímba embá arááíma wétaifo kemá embá arááíma táinda-i'o ondasáfé súma to'mayaa uwásínkaraane. ⁶Póimo agaisukáantafe ímba aamoí wéone. Sáwí'o uráantafesamo póimo tufú'maimo ámakaamba mindásafe ímba aamoí wéone ⁷súnda maará súne. Enáái aúfáí-wandaai fimba kentáféna símai agaimaréna séna Maníkóo kemá mé'a embá arááímo táinda-i'a úmai ménaumne símai agaimakáintemba wéune súne

Maníkóntáféna Ísu siyáiyē.

⁸Aifa'á Ísu Káráisiti séna áamáambo siyáinten-úmai pói tufú'mai ámakaane tómbá maimái ámakaane pói agaisukáane sáwí'o uráantafesa pói tufú'mai ámakaambanifo minánkó ímba arááíma wétaisa aamoí ímba wéone ⁹simásuwena séna Maníkóo kemá mé'a embá arááímo táinda-i'a úmai ménaumne siyáiyē. Mindásafena Ísu Káráisiti póimo tufú'maimo Maníkómbó ámakaunda-anta ifátuwena aú-amba Maníkómbó arááímo táinda-imayaamo arááíwaunda-anta aráásímakaiye. ¹⁰Ísu Káráisiti Maníkón-ímáyáá arááíwaena Maníkómbá wenáúma aména mimbórá-kánáá pukáimba póna sáwí-imayaasa maisiyuwénasa Maníkóndé-ita uwásínkaraiye.

¹¹Aasiyaasi-kánáá áamáan-kisau-waasi íyáfasinesa mimbórá-kísáú maésa pói tufú'mai Maníkómbó ámakaamba minkísáúgó ímba kanaa'á sáwí-imayaa maitiyukaimbanifo ¹²Ísu Káráisiti mimbórá-kánáá Maníkómbá wenáúma aména pukáiyē. Sáwí'o uráantafenawe sáwí'o ondasáfénasaawe puwéna minkísáú tai'ásuwena Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á iména ¹³Maníkómó wení namuro-wáásímó tínkaminanamo wemó íyáákaindasafena amu'maréna iméraiye. ¹⁴Miyáumai Maníkómbá wenáúma ámakaimba pósa Maníkóndé-i'o uwátínkáin-kwaasi sásá'-í'a úmae iyónááwe.

¹⁵Minááísáféna Maníkóní Ufaen-ámútánkó aforatá simásimuwana Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

¹⁶Fasi'aénkó séna moórá-kanaa tína'a aú-aaí
símái kááísatinkaandara'a kesí áamáamba tirumpiné imáyáafine
timénaumne siyáíye.

¹⁷Moórá-aaiwara'a séna
miwítí aoisaané áamáánemo taráíyaamba ímba mindásafe'a imáyáa
úmae iyónaumne siyáíye

agaimaréna siyáíye. ¹⁸Maníkó miwítí aoisaambá maitiyuwéna ímba
imáyáa úmae íyísana póna sáwí'o uráantafesamo póimo tufú'maimo
Maníkómbó ámakaan-amba tai'áíye.

Maníkónópata iyónomo siyáin-aai.

¹⁹Miyá isaná kesí waásisono. Ísu Káráísiti puwúwana wení naaemá
kumúwana kentáásí aambá wikáimba póta ímba sáátafeta éta Maníkóní
ufaen-dáúmpátá wéiyune. ²⁰Puwéna Maníkómbá wenáúmo ámakaintafena
aú-amba waé'wae'o índa-amba aráásimena Maníkóní ufaen-dáúmpátá mósá
fáitukon-ampanta fawásámai aambá wi'mái Maníkómpátá iyónnda-amba
aráásímakaimba mindásafetaawe ²¹wemá óraa'-amaan-kisau-waasigo
Maníkóní waásiya'a káráwiyaimba mindásafeta ²²Maníkómpátá iyóno.
Kentáásí sáwí-imayaasa maisiyúwáisanasa kentáásirumpinta ímba aai
wéraisata kawé'-nóntá pésínkáísata wenááigonta sirumpintá ta'ótoreta
Maníkómpátá simankúnkúmba éta Maníkómpátá iyóno. ²³Maníkón-aai
érai'-aain-íye séta póta fasi'ámaisa ta'ótoreta ínta ifátuweta Maníkómó
kawé'á uwátinkanaumne siyáintemba miyá índa póta wenáái fasi'ámaisa
ta'ótoreta amu'maréta méta miyásá onó. ²⁴Kesáá imáyáasa éta moórá-mora-
waasi túwa'nai úmai fasi'aéné imáyáawe timéta kawé-kísáúsá wémaeta
miyásá onó. ²⁵Maníkóntáféta imáyáa éta túwaandu úmae iyéta tuwímbaimo
túwaandu úmimo tukáantemba kesáá ímba miyá éta túwaandu úmae iyéta
moórá-mora-waasisa fasi'átinkanaumne. Ísu Káráísitimo kumínda kári-
kanaa wérintafeta moórá-mora-waasisa fasi'átinketa miyásá onó.

²⁶Ísáaro. Maníkóní érai'-aai iséta ta'ótoketa kentáásí imáyáafinkembo
wembó sínaaembo uwámetaamo sáwí'o úmaetaamo iyónanasaamo éna
Maníkó sáwí-imayaasaamo maisiyuwáíndasa fí'on-amba ímba wéraiifo
²⁷sáátafeta onanamó Maníkómbó tínaaembo uwámiyantafenamo sáwí-
meyambo tímínasa óraa'-iyafimbo káwíyantafeta amu'maréta ménaumne.
²⁸Mósese tímún-amaambo taráíyaawi aaiimbá iyáfasintinkaresa
kaumbo-kae'-wáásímó tuwánésamo sésa érai'a miyá wéowe sésamo ésa
ímba tirumbá uwátinkaiyamba tínkamiyasamo puwíyamba ²⁹mindá
umbai-tántáál'án-ifo Maníkón-ááninkomba tínaaembo uwámémba
mindá óraa'-umbai-tantaa'an-ifo Maníkó símai kááísamakonka'a Ísu

Karáisitini naaemá kumúwasa sáwí'o umbá maitíyukaimba mindásafesa sésa sáwísamban-iyé síyawi óraa'a sáwí-meyamba maenááwe. Maníkóni ámutanko úwoimo súwa'nai iwáintáfésa símai sáwí'a uwánkaraawi óraa'a sáwí-meyamba maenááwe. ³⁰Maarán-ááímó siyáimba mindá Maníkó póna maará siyáiyé.

Sáwí'o iyawini anondáá-meyambo tíménda mindá kendén-iyé.

Sáwí-kisausafe'a

méyámbá tíménaumne

séna moórá-aaiwara'a séna

Fasi'aénkó wení waási tíesai úmai iséna

tuwínkaa'a úmai-meyamba tímíníye

siyáiyé. ³¹Maníkó fasi'aénkwáráwí póna tíkena sáwí-meyambo tímínda mindá óraa'a táatafesa ónááfo Maníkóntáfé'a imáyáa é'a túwaandu úmae iyé'a moórá-mora-waasi fasi'átinkanaawe.

³²Ááéma Maníkó kembiwísáféna sámó kátinkonka'a umbai-tántáá'á tímúwa'a ímba ifá'á túwómbo fasi'ámai méraafo mindásafe'a imáyáan-oro. ³³Moórá-mora-kanaa seyaafá'-wáásí túranka'a sáwí'a uwátinkesa símai sáwí'a uwátínkómbanifo fasi'ámai mé'a moórá-mora-kanaa kentí waásimo sáwí'o uwátínkómbo túwa'nai úmae iyúwasa kembiwíwará'á sáwí'o uwátínkómbo fasi'aráawe. ³⁴Maníkóni waási-i'o unkákémbá kempínkémbá tuwímбай ándáfa'o mótínkómbo tirun tafé'a uwátínkówasa kentí moparáwímbó taffyúmba ímba imáyáa é'a sé'a iyáákarain-tantaa'a wíyómpa'a wéraitimba póna waé'wae'a íníye suwaná tirunkó kawé'á uráiyé.

³⁵Miyá uráafo Maníkóntáfé'a fasi'ámai mé'a kawé'-méyámbá wémaewe. ³⁶Maníkóni imáyáafinkeni'a é'a wemó miyá uwátinkanaumnemo siyáin-tantaa'o maíyantafe'a fasi'ámae iyíyana ímba tuwesará' íno. ³⁷Miyáumai naaófá'á Áísáya Ísu Karáisitimo kumínda amu'maréna ména Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

ampáán-kánáá wéraitimba póna

tíndawi ímbo amu'maráínda é'a tíníye

agaimaréna siyáiyé. Moóráfa'a agaimaréna séna

³⁸kesí waásigo arupíse úmai méraiwai kesááisafenamo érai'emo

sénamo amankúnkúmbo ímba póna aúí'a úmai méraitimba póna

inkaisénamo siyuwé kóina'o

é'a ímba aamoí uwánkanaumne siyáiyé

agaimaréna siyáiyé.

³⁹Minááímó siyáimbanifo kesáámá ímba miyán-kwáásísá úne. Inkaisésamo auwé kówésamo sáwí-aempa'o méraan-kwaasiyaanta kesáá

ímba úndasa Maníkón-aaisafeta simankúnkúmba éta kawe'á úmáis maé'maeta ónaumne.

Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba on-áái.

11 ¹Maníkón-aaisafesa érai'e sésa wenká'á timankúnkúmba on-ámbá maarán-ámbán-iyé. Maníkómó to'mayaa uráin-tantaatafeta séta éraika-tantaa'an-iyé séta amu'maréta méta súrantantaamo ímbo awánáúnda-tantaatafeta séta érai'a wéraiye sune. ²Kentáá síwá'náma Maníkón-aaisafesa érai'e sésa wenká'á timankúnkúmba untáféna Maníkó séna kawe'án-owe siyáiyé.

³Naaófá'á Maníkó séna wíyóne marawé paápé uwó súwana paápé uráisata minááísáféta érai'e séta wéisaumne. Ímbo awánáúnda-tantaapinken-tantaatamba awánáúnda-tantaa'a Maníkó úmakaiye.

⁴Naaófá'á moóráwígon-awi'a Éperi Maníkón-aaisafena érai'e séna pói tufú'mai agaimái Maníkómbá ámakowana awaaón-áwí'a Kéni wemá tómbá fáká'mai Maníkómbá amúwana Éperi Maníkómó siyóntembo úntafena Kénimo ámakowaimba íyáákaraiye. Éperi Maníkón-aaisafena érai'e séna wenká'á amankúnkúmba úntafena Maníkó ámakon-tantaa'a awánéna kawé'án-iyé séna wembá awánéna arupíse úmai méraandawí óne siyáiyé. Naaófá'á Éperi pukówasa wentáfésa sésa Maníkón-aaisafena érai'e séna wenká'á amankúnkúmba ún-kwaasin-iyé sewatá wéisaumne.

⁵Naaófá'á moóráwígon-awi'a Ínóki Maníkón-aaisafena amankúnkúmba úntafena Maníkó púwífo séna kunáí'maena wíyómpa'a móankarowasa ayaafái uwááesa túwómbanifo Maníkómó áíkomba ímba awánaraawe. Ínókimba Maníkómó ímbo kunáíkonka'a moóráwígo Ínókin-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó aamoí ínkwae-i'a úmae iyáiyé agaimaréna siyáin-aaisafeta séta Ínóki Maníkón-aaisafena amankúnkúmba uráiyé sune. ⁶Maníkómpá'ó tewí Maníkó ména wembó saafá íyan-kwaasi kawé'ó uwátínkáín-aaisafesa aifa'á sésa érai'-aain-iyé sésa wempá'á wétewe. Ímbo érai'-aain-iyemo sésamo ésa ímba wempá'á ténááwe. Miyáumai Maníkón-aaisafesamo ímbo érai'e sésamo wenká'ó ímbo timankúnkúmba íyawí Maníkó ímba aamoí uwátinkainiye.

⁷Naaófá'á Maníkó Nówaamba simámena séna ánaaemba nonkó fiyéna waási tínkaminiye simámuwana iséna séna érai'e séna non-afófora'ó nínnda-taomba úmarena wení aare-iyámpóiyé wenanááfú'e imérowana nonkó miwí ímba nawíkaraiye. Nówaa Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena Maníkó Nówaantafena séna arupíse úmai méraane súwana Maníkómó marapá'-wáásímó sáwí-meyambo timínda-aai iséna simátímakaiye.

⁸Naaófá'á Maníkó Émbaramun tafena séna ení maramá tuwé ámenda-marafa'a waaó súwana érai'e séna wení maramá tuwéna ímbo awánóm-barafa'a Maníkómó amúpa'a kuréna ⁹Maníkómó aménaumne siyóm-barafa'a koména minááísáféna érai'e séna fí'om-barafaken-kwaasigoraamba wááu-namba úmarena maé'éímbaniye. Mimbárá Émbaramun tafenamo siyóntemba ááninko Áísáakinte anáwainko Yékopuntetafenawara'a timénaumne siyóm-barafa'a Émbaramu-iyaise mésa wááu-namba úmaresa méraawe. ¹⁰Émbaramu miyáumai ména moórá-naopatafena imáyáa éna Maníkómó wíyómpa'o to'mayaa úmakain-daopa'a fasi'aén-áfómbá waé'wae'o índa-naopatafena imáyáa éna amu'maréna maé'éímbaniye.

¹¹Émbaramu awaainínkón-áwí'a Séraa Maníkón-aaisafena érai'e siyáiyé. Maníkó simámena séna iyámpói ma'ankáínone súwana érai'a wemó sintembó owín-iye séna iyámpóimo ma'ánkáánda-kanaa taí'áraiye séna ímba imáyáa úwana fasi'aémbá amúwana ámú'a kauréna iyámpói ma'ánkaraiye. ¹²Miyáumai Émbaramu iyámpói ma'ankómbo waurámbó kómpinkemba sáwífa'-waasi aísaafitantambo iyawisafena wíyómpa'o o'ó sáwífa'o wéraisanamo nompá'ó nonáámááimo sáwífa'o wéraitemba miyán-kwáásí uwasá ímba kanaa'á toráúraawe.

¹³Maanáúfáíffimbó túwí'o agaimaráúnda-waasi Maníkón-aaisafesa érai'e símae iyésa wenká'á timankúnkúmba úmae iyésa pukáawe. Maníkó óraaka séna miyá uwátinkanaumnemo siyáin-tantaa'a ímbo máúmba némpa'a wérowasa úwoi aái isésa aamoí ésa sésa marapátáámó méraundasa fí'om-barafaken-kwaasiyaamba úmaisa ampáánká'á méranaumne símae iyésa pukáawe. ¹⁴Miyán-ááímó sen-kwáásí miwítí mara-úrapa'a imáyáa uwatá ísaraumne. ¹⁵Miwímó tukóm-barasafesamo imáyáamo urésaraa kouweráíyan-amba wérowasa pósa awánaawisino. ¹⁶Ímba miyá ésa wíyómpa'o íyáákarain-aempa'a imáyáa uráawe. Mindásafena Maníkó aamoí éna séna kesí waásin-owe séna póna miwítí maru'á to'mayaa uráiyé.

¹⁷⁻¹⁸Maníkó Émbaramun tafena óraaka séna enááninko Áísáakimpinkemba enaísaafitantambo iyawi paápé ónááwe siyéna ánaaemba moórá-aai áísai úmai isánae séna enáánimba Áísáakimba tufú-simiyo súwana Émbaramu séna Maníkó simásimena séna enááninko Áísáakimpinkemba enaísaafitantamba ónááwe siyáimba érai'a miyáumai paápé uwásinkainiye séna Áísáaki mimbórá-iyámpói úwana ímbo ta'ótoromba áí'maena tufuwíndasafena éna ¹⁹imáyáa éna séna Maníkó kanaa'á puwíndafinkemba íyáfasinankainiye séna tufuwíndasafena úwana Maníkó séna étuwaaó súwana ifátuwena ááninkomba tufúwana púwóraampinkemba áíkaiye.

²⁰ Áísáaki Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena Maníkómó ánaaembo paápé índa-tantaatafenamo siyón-aaisafena ááninkai Yékopunte Ísonte aasumí'a tímakaiye. ²¹ Ánaaemba Yékopu waurámbá kéna puwíndasafena éna táúmba faiyéna kífaena Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena Maníkón-ímáyáá mósá maréna ánaaembo paápé índa-tantaatafenamo siyón-aaisafena Yósepin-ááninkai aasumí'a tímakaiye. ²² Ánaaemba Yósepi waurámbá kéna puwíndasafena éna Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena simátimena séna Maníkó kentáásí waási Ísareri-waasi Ísípi-marafakemba faú'mai tí'maena kentáásí marafá'ó mótinkaindara'a kesiyáántamba maimaésa máútaaro Yósepi siyáiyé.

²³ Ánaaemba Mósesen-anófoi wembá ma'ánkaresarai awánésarai kawé'-íyámpóin-iyé sésarai Maníkón-aaisafesarai timankúnkúmbo uyantáfesarai Ísípi-marafaken-oraa'-waasigo iyámpóisomba tínkantuwaaromo siyón-aaisafesarai ímba táátafesaraimo uyambá mináái taraisésarai Mósesemba aúpá'á ánkarojana kaumbo-wíyómbá maisuwówana minóráá'-wáásígón-ayáámúnko áí'maena wení naaúmpa'a móankarowana ²⁴ ánaaemba Mósesé óraa'a úwasa awánésa sésa Ísípifaken-oraa'-waasigon-ayáámúnkon-ááninkon-iyé suwaná Mósesé Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena miyámó sun-áái ánaaemba uwátimena séna kemá ímba wenáánimba úne siyáiyé. ²⁵ Ísípifaken-kwaasi sáwífa'-moparawimba marésa sáwí'o untáfésa aamoí umbá Mósesé mindá ááémo tai'áínda-tantaatafena ímba arááíma tówana séna umbai-tántáá'ó simíyambo éna kanaán-iyé séna Maníkóní waási wení waási póna méron-aempa'a koména ²⁶ imáyáa éna séna Maníkó kentáásáféna tiyáíndawiye séna iyáfasinankaraiwaini kísau máénda póna umbai-tántáá'ó kempá'ó tinda minánkó Ísípi-waasiti sáwífa'-moparawimbo máénda-ankomba iyáákaraiye séna Maníkó kawé'-mévámbá simíníye-imayaa éna miyá uráiyé.

²⁷ Ánaaemba Mósesé Ísípi-marafa'a tuwé'a kónaumne siyónka'a óraa'-waasi aaisambá áúwana Maníkón-aaisafena amankúnkúmbo úntafena wenáároi ímba inkaiséna úwoi kówéna Maníkómbá ímba túrantamba awánaawimba imáyáafinkemba awánaantafena úwoi kóuraiye. ²⁸ Ánaaemba Ísípifa'a Maníkóní kísau-waasigo wíyómpakewi moórá-mora-naumpimpakemba aifaráán-íyámpóí tínkamindasafena úwana Mósesé Maníkón-aaisafena érai'e siyóntafena Ísareri-waasiti aifaráán-íyámpóí ímba tínkaminkwae séna Ísareri-waasisafena póí tufúké'a onta-táiyá'á naaemá a'maré'a mimpóí kemá naaró súwasa miyá uráawe. Mindásafesa áwí'a sésa paasofa-tánóné siyáamba mindá tíyótaimo í-tánóné siyáawe.

²⁹ Ánaaemba Ísípi-marafa'a Ísareri-waasi tuwésa tésa óraa'-nonkon-awi'a naae-nóné supa'á tésa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo untáféna

mindónkó tuwínkaa'-úwasa nonáamááiyafamba kofatowasá Ísipifaken-kwaasi wa'maésa tésa mindómpímbá tuwaná mindónkó kúwátawisena minkwáási tínkantasaraiye.

³⁰Ánaaemba Ísareri-waasi sésa Yéríko-naopaken-kwaasi kotínkantuweta mimbárafá'á koménae sésa kumbá Maníkó miyán-oro siyómba érai'e siyóntafesa mindáo'a óntantambo sí'ó úmakopa'a kóukutauku uwááesa tóso émesa afa'móráera'a miyá ésa afakaetégomba komiyá uwaná weyáárika'a misí'á tawísímaena marapá'á kumúwasa Yéríko-waasi tínkantuwesa komaé'ómbaniye. ³¹Ísareri-waasi Yéríko-naopa'a ímbo kurónka'a kae'nárai ti'márówasarai mindáo'pa' koawánamaranae sésarai kuyambá moóra-ininkon-awi'a Ré'ápi sáwí-anka'o nún-ininkoni naaúmpa'a kuyaná Maníkón-aaisafena érai'e séna minkáé'nárai aúpá'á tiyuwówasarai tiyááye. Ísareri-waasi Yéríko-naopaken-kwaasi kotínkantuwe'a koménae sésa kurónka'a Yéríko-waasi Maníkón-aaisafesa ímba timankúnkúmbó urówi tínkamesa Ré'ápi Maníkón-aaisafena amankúnkúmbó ún-inimba ímba tufúkáawe.

³²Seyaafá'-wáási tááimo agaénda ayáátáá'-aai ímbá pó'a seyaafá'-wáási táái ímba agaénaumne. Miwí túwí'a Kíndíyoni úwana Péréki úwana Sámúsoni úwana Yépéta úwana Téfiti úwana Sámúwéri úwasa Maníkón-aai simátímakowiye miyáumai-waasi ésa ³³Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbó untáfésa pósa miwífínkémhá tuwímbai namuro-wáási íyáákesa arupíse úmai miwítí waásiya'a káráwiyesa Maníkómó óraaka'o séna miyámó ónaumnemo siyóntemba úmai mérowana Maníkó afáál-íyán-tóika'a awáá urówana ímba unkutúwasa mésa ³⁴miwífínkémhá tuwímbai óraa'-iya pisíntukowasa miwítí namuro-wáási tínkamonaie uwaná Maníkó tíyótai úwasa kawé'-úmai mésa ímba fasi'ámai mérowana Maníkó fasi'átinkowasa mésa miwítí namuro-wáási tínkantuwesa maé'ómbaniye. ³⁵Tuwímbai-inimba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbó untáféna miwí timááraamo pukómpinkemba Maníkó íyáfasintinkaraiye.

Namuro-wáási tuwímbai ta'ótoresa sésa Maníkómbó tínaaembo uwámíyataamo éta ínta tínkameta étinkanaumpo Maníkómbó tínaaembo ímbo uwámíyataamo éta tínkamonaumne suwasá Maníkómbá ímba sínaaemba uwámenaumne sésa imáyáa ésa púwónana Maníkó súwa'nai ínata wíyómpata maé'maeta ónaumne suwasá tí'o úni'a uwátínkówasa pukáawe. ³⁶Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbó untáfésa miwítí namuro-wáási tuwímbaisafesa tuwíyáái ésa tínkambae iyésa tuwímbai tíyayaanka'a kárá'umai tí'maesa ándáfa'a máwétiyuwesa ³⁷tuwímbai óntantamba tínkamuwasa púwúwasa tuwímbai paepáétamba karánaara uwásuwesa tuwímbai paepáétamba túfimba faiya'naiya uwasá púwúwasa tuwímbai ímba kawé'-únánkwátói urésa sipisípi-ayau-unankwatoí uwasá

tuwímbai méme-ayau-unankwatoi urésa ímba kawe'-náúmpímpá'á waésa úwoifaka'a kowáísáwai ésa ímba tómbá makówasa sáwí'a uwátinkesa umbai-tántáá'-í'a uwátinkesa ³⁸kawe'-wáásí-í'a úmai mérontafesa ti'mátuwowasa waásimo ímbo méropa'a nésa omápa'a mésa maipíné óntan-aifine waésa miyáumai mésa kawe'-wáásí pósa sáwí'o uwátínkówifimba ímbo máúmba keyáara'a maé'ómbaniye.

³⁹Miyán-kwáásí Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo untáféna Maníkó séna kawe'án-owe siyáifo marapá'ó méronka'a Maníkómó miyá uwátinkanaumnemo siyáin-tantaa'a ímba awánowana ⁴⁰Maníkó miwísáféna amu'máráaro séna ánaaembo kesétaamo méraiyan-kwaasisafena imáyáa éna kawe'-ámbá kentááwé miwíyé sásá'-í'o uwásinkainda-anta wisínkaraiye. Mindásafesa marapá'ó méronka'a ímba awánaraawe.

Maníkó kentáásifowai-i'o wéin-aai.

12 ¹Miwí miyáumai maé'ómbanifo kesáa maarásá ónaumne. Miwí Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo uráawi túwaandu ompímbá kesáa afufumpinkáántá méraunasaraanta Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo on-ámbá aráásíméwata mindásafeta umbai-tántáá'á ifátuweta kentáámó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimba ifátuweta waásimo tuwaantantésamo mimbórá-ímáyáámó arááíwáéntemba Maníkómó aráásímakain-ampata ímba suwesarái ínata fasi'ámaisa kónaumne. ²Waásimo tuwaantantésamo ayáíyá'ó wéráim-beyantafesamo imáyáamo ontembá Ísuntafeta aantemba imáyáasa onó. Ísu imáyáasa símakaisata Maníkón-aaisafeta simankúnkúnta únanasa imáyáasa símímba póta Maníkómpátá kááísamai maé'maeta úmaeta iyónaumne. Ísu ánaaemba arunkó aamoí índa-imayaa éna póna aaraa-táiyá'ó puwíndasafena ímba a'áo séna aaraa-táiyá'ó púwón-antafesamo tigeasáfésamo ombá ímba imáyáa éna póna Maníkó kawáán-uráiwain-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'á méraiye.

³Ísuntafe'a imáyáan-oro. Marapá'ó méronka'o sáwí-waasi sáwí'o uwánkáfa'o íyúwanamo fasi'ámaimo maé'éintemba imáyáa é'a ímba tuwesarái ína'a ímba ifátuwemba fasi'ámai méraaro. ⁴Aoisaambá ayaawaiyé'a fasi'ámai méraampinkemba ímba tínkamowa'a pukáawe. ⁵⁻⁶Maníkó fasi'átinkaindasafena séna kesiyáámúntone kesáánintone ísáaro súwana agaimaréna siyáin-aai imáyáan-oro. Maarán-áái siyáiyé.

Fasi'aénkó arumbó tímakaiwai arupise uwátinkena kesáánimba owémó siwáísáféna kesáái isáíwae séna wétinkamiye. Mindásafena kesááninkoo Fasi'aénkó arupise uwánkáimba

ímba sáwísamban-iyey-imayaa éma sáwí'o uráanda óraaka'o
simámakaimba enarunkó

ímba sáwí'a íno

agaimaréna siyáiyey. ⁷Umbai-tántáá'ó kempá'ó timbá Maníkó kawé'á uwátinkena wení iyámpói owaná póna miyá wéuwatinkaiye. Seyaafá'-iyámpói kawé'ó iyantafesa miwí tinófoi arupíse wéuwatinkaawe. ⁸Maníkó seyaafá'á wení iyámpói umbai-tántáápínkémbá arupíse uwátínkáimba umbai-tántáá'ó wérarwai Maníkóní iyámpóín-oyo umbai-tántáá'ó ímbo wérarwai megusáí-iyámpóín-owe. ⁹Moórá-aaiwara'o súnnda ísáaro. Marapákén-késífóisaisa arupíse uwásínkaraawata miwí táái íséta miyáumai wíyómpaken-kentaasifowan-aaí íséta kawé'-úmai méta minóráá'-áásísá miyásá onó. ¹⁰Kári-kanaa marapákén-késífóisaisa miwítí imáyáafínkempa arupísesa uwásínkanaafo Maníkó kawé'á uwátinkanae séna kawé'-aantemba úmaisá méraandasafenasa wemó kawé'ó úmaimo méraintemba miyásá ondasáfénasa arupísesa wéuwasinkaiye. ¹¹Arupíse uwásínkaindarata sirunkó umbaí táínata ínta aamoí éta ánaemba minúbáí-tántáákó kawé'ó uwásínkaindarata minúbáí-tántáákóní anondáá kentáásirunko aáno úmaisá wérainata kawé'-úmaisá méranaumne.

Miyám-baaran-oromo siyáín-aaí.

¹²Miyáumai káráwiye'a tiyáántán-kwiyé'a ¹³arupíse-amba imáyáa úmai arááíwáéro. Kempínkémbá tuwímbai tuwánésa sáwí-amba arááíwáéfo sé'a

kawé'-úmai mé'a arupíse-amba arááíwáéro.

¹⁴Tiyáántán-kwiyé'a seyaafá'-wáásísé'a faru úmai méraaro. Ímbo kawé'-aantembo úmaimo méraawi Fasi'aénkómbá ímbo awánanááfo kawé'-aantemba úmai méraaro. ¹⁵Kempínkémbá tuwímbai Maníkó úwoi túwa'nai iwáímbá auwáúnafo sé'a káráwiyo. Kempínkémbá tuwímbai tirunkó sáwí'o índarakemba misáwí-ímáyáágo seyaafá'-wáásífímbá wété ífáínifo káráwiyo. ¹⁶Sáwí-tantaatafe'a tiráásife'a ofáínifo káráwiyo. Naaófá'á moóráwígon-awí'a Íso Maníkóntáféna ímbo imáyáa éna sáwí'o uráintemba kempínkémbá tuwímbai miyá ofáínifo káráwiyo. Wemá Maníkóntáféna ímbo imáyáa úwaimba moórá-kanaa áái tówana áfákontafena séna ení tómbá nasímínana mintónkón-ánóndáá emá aifaráán-iyámpói úrénana kenkáísifowa kawé'-áásúmí'á amíníye séna ¹⁷ména ánaemba moórá-imayaa éna kesifo kawé'-áásúmí'á simínkwae séna óraa'-ifi'a tówana afowámá áfákomba kawé'-áásúmí'á aména póna wembá ímbo amúwana ááémo sáwí'o uráin-tantaako afowámá kawé'-áásúmí'ó amínda-amba fáíkaiye. Kempínkémbá tuwímbai miyá-sáwí'á ofáínifo káráwiyo.

¹⁸Naaófá'á Ísareri-waasi Sáínai-oma'-aefempa'a komérowana óraa'-iyama kéna tinepái kówasa uwaná óraa'a kumeu'á úwana óraa'-fiyunda torówana ¹⁹⁻²⁰uwíyemba óraaka'a tufúwana aaigó aantemba séna waásiye póiyé maanómáká'ó tíya'o é'a óntantamba tínkamiyasa puwónááwe súwasa minááimó ísón-kwaasi táátafesa ésa sésa aneka'á moórá-aai ímba sínata ísáano sésa táátafesa ésa ²¹awánon-tantaa'a óraa'-taatafesa uwaná Mósesé séna sááte'a isa'á tata'á úne siyáiyé. Naaófá'á Ísareri-waasi miyán-tántáá'á koawánaraafo kembiwí miyán-tántáá'á ímba kowéawanaawe.

²²Ímba miyá é'a Maníkómpá'ó tiyáamba maararáámbá wéowe. Moórá-omakon-awi'a Sáiyóni-omapa'a té'a Maníkó fasi'aénkwáráwíní naaópa'a té'a wiyómpa'a aú-nao'a Yérúsaremuafakaan-daopa'a té'a wiyómpaken-kisau-waasimo sáwífa'o túwaandu úmaresamo Maníkón-áwí'o mósá marésamo aamoimó opa'á té'a ²³aifa'ó Maníkómpá'ó tésamo wení waási-i'a úmai méraapa'a tiyáawe. Wiyómpa'a aúfáifimba miwí túwí'a agaimakáiyé. Maníkó seyaafá'nánká miwímó méraawini áwáusafena tísai índawimpa'a té'a marapá'ó arupíse úmáimo méraawanamo Maníkómó sásá'-í'o uwátínkaraiwai wiyómpa'o miwí timantómbó méraapa'a té'a ²⁴Ísumpa'a Maníkó aú-aai símáimo

kááísamakaimba aráásímíwaimpa'a tiyáawe. Naaófá'á Kéni áfákomba Éperimba tufúwana puwúwana wení naemá kumúwana mindásafena anondáá sáwí-meyamba amínkwae siyáimbanifo Ísuni naemó kunkáimba waási kawe'á uwátínkáimba wempá'á tiyáawe.

²⁵Maníkó kembiwísáfénamo aaimó sínda-aai ímba taraisé'a káráwiyoro. Naaófá'á Mósesé marapá'á ména Maníkón-aai simátimuwasa taráiyawí sáwí-meyamba maiyáawe. Miyáumáimo wiyómpakewimo simátiminda-aaimo taraisíyawí érai'a sáwí-meyamba maenááfo káráwiyoro. ²⁶Naaófá'á Maníkó Sáínai-omapakemba aái súwana óraa'-marima taráimbanifo káfé'a óraaka séna moórá-kanaamo tinda aneka'á óraa'-marima taaó senaná wiyónkowe maragówé óraa'-marima táíníye siyáiyé. ²⁷Aneka'ó óraa'-marima taaó sénaumnemo siyáin-aaigoni áwáuma maarán-iyé. Marímo táinda-tantaa'a naaófá'ó úmakain-tantaa'a póna tai'áínifo maríma ímbo kanaa'ó táinda-tantaa'a waé'wae'a íníye.

²⁸Miyáumai marímo táinda Maníkó kentáárá'á káráwiyaimba póna ínta siyuwáinda póta sirunkó kawe'á ínata aamoí éta wentáféta éta wenáwí'a mósá maréta wen-ímáyáá mósá máráandasafenasa aamoí íníye. ²⁹Kankambó tiyú'máimo iyafímbó agaisúwáantemba Maníkó miyá ínata póta wen-ímáyáá mósá maréta ménaumné.

Maníkó aamoi ínkwa-e-i'a orómó siyáin-aai.

13 ¹Ísu Kárásitiye'a kááísamaimo méraawi Maníkóni akúni'a uráamba pó'a moorá-mora-waasi kentirumbá timé'a ímba ifátúwáaro. ²Namu'-waasímó tíya'o é'a tóné naané timé'a ímba ifá'á tiyúwáaro. Tuwímbaimo miyámó uráamba ímba marapá'-wáásí kawé'a uwátínkaraafo wíyómpaken-kisau-waasi miyá uwátínkaraafo ímba wíyómpakewi owé-ímáyáá uráafo marapákén-kwáásí owé-ímáyáá uráawe. Mindásafe'a namu'-waasí túwa'nai oro. ³Maníkóni waásifinkemba wení waási onkákémbá tuwímbai tí'maesa ándáfa'o mótínkáamba miwísé'a ándáfakaan-úmai méraafo mindásafe'a imáyáa é'a túwa'nai oro. Umbai-tántáá'á miwífimbó wérain-kwaasi kembiwífínkwará'á miyáumai umbai-tántáákáámbá wérainwain-oyo imáyáa é'a túwa'nai oro.

⁴Aaremó waaimó máéwasa waaimó aaremó máéwasamo on-ámbá kawé'-ámbán-ifo aaré ímba sáwí-anka'a níyasa waaí ímba sáwí-anka'a níyasa miyáumai méraafo aare-úméné waai-úméné ímba oro. Miyá íyanamo éna Maníkó sáwí-meyamba timíníye.

5-6 Maníkó séna

ímba tiyuwé'a túwa'nai ónaumne
 minááímó siyáintafeta fasi'ámai méta séta
 Fasi'aénkó súwa'nai ímbá pó'a waásimo
 sáwí'o uwásinkaiyamba ímba sáa'a íníye
 séna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna siyáimba pó'a óntantafe'a
 ímba óraa'-imayaa é'a miyán-tántáákó kembá ta'ótoraina'a sáwí'a ofáínifo
 makáan-tantaatafe'a sé'a mindá kanaán-íye seró.

⁷Ááemo kentí óraa'-waasi Maníkón-aaimo simátímakaawisafe'a imáyáan-oro. Miwímó ma'éón-awauwe pukáan-awauwe imáyáa é'a Maníkóe'o kááísamaimo maé'mae'o é'óntemba miyán-oro. ⁸Ísu Kárásiti naaófá'ó uráintene káfé'wara'o miyámó wéintene ánaenkwará'o miyámó índawe. Mindásafe'a ⁹tómbá aambó fáí'makaan-amba arááíwaiyamba ímba túwa'nai ínífo Maníkó úwoi súwa'nai úmaisa wéfasi'asinkaiifo fí'o-fi'on-aai karo'-áái isé'a arááíwáéfainifo káráwiyoro.

¹⁰Ísu Kárásitimo puwénamo wenáú Maníkómbó ámakaintafenasa súwa'nai ímbánifo áamáán-daumpa'o áamáán-kisau-waasimo póí tufú'maimo Maníkómbó ámén-kwaasi ímba kanaa'á wétuwa'nai-íye. ¹¹Aifa'-ámáán-káwáágó waásiti aoisaantáféna póí tufúkéna naaemá umaéna Maníkóni ufaen-dáúmpá'á iyéna mindááémá tufimpín-úmáráísasa mimpóí mindáókoni aumépa'a ímbo nombá agaisukáawe.

¹²Miyáumai Ísu Káráisiti kentáásáféna imáyáa éna sáwí-imayaa maitiyuwánae séna ímba a'áo súwasa áí'maesa mindáókoni aumépa'a móankesa tufúwana puwúwana wení naemá kunkáiyee. Miyámó uráimba póimo tufú'maimo Maníkómbó ámén-kwaasi ímba kanaa'á wétuwa'nai-ifo kentáá wésuwa'nai-iyee. ¹³Ísumba áí'maesa mindáókoni aumépa'a móankaresa tufúwana pukáimba miyáumai ámáán-daumpa'o pói tufú'maimo Maníkómbó ámén-amba tuwáúnasasa wembó símai sáwí'o uwánkaraantemba kentááwárá'á símai sáwí'a uwásínkáámba póta ínta wentá auwánaumne. ¹⁴Marapá'ó waé'wae'o índa-nao'a ímba wérantafeta wíyómpa'o maé'maetaamo onda-náópata imáyáasa éta póta ínta wentá auwánaumne.

¹⁵Maníkómbó póimo ámentemba Ísu Káráisiti kentáásáfénawe séna pukáintafeta Maníkóní waási úne súndawisa aamoí uwánkámae iyéta wenáwí'a mósá maréta ínta túwáano. ¹⁶Kawe'á uwátinketa túwa'nai eta íntaamo túwáandasafena Maníkó aamoí íníye.

¹⁷Kentí óraa'-waasi-taai isé'a síyantemba miyán-oro. Kembiwíyá'á kawé'-úmai káráwimae iyésa ánaemba Maníkómbá minkísáúsáfé'a simáménaawe. Miwí tááimo ísámai kawé'ó íyasamo ésa aamoí íya'a mindásafe'a kawé'-úmai ménaawe. Miwí tááimo ímbo ísámai kawé'ó íyasamo ésa miwítí kísau umbái táína'a mindásafe'a ímba kawé'-úmai ménaawe.

¹⁸Imáyáa éta kentáásirumpinta ímba aái wéraisata seyaafá-tántáátáféta arupísesa ónaesa sumpo kentáásáfé'a Maníkómpá'á inái símae iyóro. ¹⁹Óraaka simátimé'a súne. Aneka'á kentópa'a káríka'o konda-ámbá Maníkó paápé índasafe'a inái seró súne.

Inaimó siyáin-aai.

²⁰Maníkó faru wéuwatinkaiwaini áwáugo éna Fasi'aénkó Ísu pukáimpinkemba íyáfasinankarowana puwúwanamo wení naemó kunkáintafena póna símai kááísamakain-aai waé'wae'a ínana sipisípiya'o káráwiyaiwaimo intembá Fasi'aénkó Ísu kentáará'á wégarawiyiye. ²¹Maníkóní imáyáafinkembo íyantafena Maníkó fasi'aémbó timíndasafe'a inái súne. Maníkó kentáásirumpinta kísau wémaimba Ísu Káráisitini fasi'aéntámbá wembó arááimo tain-kísáú Maníkó maíndasafe'a inái súne. Ísu Káráisitini-awi'a aasiyaasí óraa'a waé'wae'o ímbá érai'-aai intáfé'a inái súne.

²²Kesí waásisono. Óraaka simátimé'a súne. Fasi'átínkáándasafe'a maanáúfái agaimái timúnda ímba ayáátáá'-aain-ifo aáno mé'a ísáaro. ²³Moórá'-aai ísáaro. Moóráwígon-awi'a Tímóti ándáfakemba faú'ánkáámba póna ááemo tína'o é'a kentópa'o kondará'á áí'mae'a kónaumne.

²⁴Kentí óraa'-waasisafetaawe Maníkóní waási seyaafá'-wáásísáfétaawe simátíme'a sé'a kawé'-úmai méraaro sune. Maníkóní waási Ítáári-marafakewi simátimesa sésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

²⁵Maníkó úwoimo wétuwa'nai-intafe'a inai sune.

Kesáái taí'áiyé.

Yémísi

Ísu wíyómpa'a iyówana Yémísi Ísun-áfáko éna Yérúsaremufa'a ména Fasi'aénkóní waásiya'a káráwiyaiwai moórá-waai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Yúndaa-waasi Ísuni aampa'ó kuwái agaimái máttmakaiye.

1 ¹Kemá Yémísi maanáúfái agaimái timúne. Maníkóní kísauwe Ísu Káráísitini kísauwe maúndawi maanáúfái agai-timúmpo Ísarerin-áánintomba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tísaafitantambo uráawi fí'o-fi'om-barafa'a wété úmaimo méraawi ísáaro.

Fasi'átínkáín-aai.

²Kesí waásisono. Umbai-tántáá'á fí'o-fi'on-tantaa'a kempá'á wétifo tirumbá fetóí úmai méraaro. ³Umbai-tántáá'á kempá'ó timbá Fasi'aénkó Ísuwe kááísamaimo mé'o ímbo auwé'o é'a fasi'ámai ménaawe. Mindásafe'a ísaraamba póna umbai-tántáá'á kempá'á wétifo tirumbá fetóí úmai méraaro. ⁴Fasi'ámai maé'mae'a úmae'a iyíyana ímba tuwesaraí ina'a miyán-káwé'-ímáyáá úmae iyíyana Maníkóní kawe-tántáátáféna ímba táái táíníye. ⁵Kawe'-ímáyáá maénae síyawí Maníkómpá'ó áísai íyanamo éna timíníye. Maníkó nóntafera sísai-oo ímbo sínda ímba ta'ótorainifo úwoi timíníye. ⁶Maníkómpá'ó áísai íyamba ímba kae'-ímáyáá é'a úwoi kesáái isáíníye seró. Kaumbo-kae'-ímáyáámó tokáiyawimo ésa kafóná-waasi pósa afufumpin-kwáásí mésa kowaétuwe tawaétuwe-waasiyaamban-owe. ⁷⁻⁸Miyámó owí kaumbo-kae'-ímáyáá ésa ímba mimbórá-ímáyáá úmai arááiwaesa kawe-kísáú wémaefo sáwí-imayaa arááiwaesa miyámó owí Maníkómpá'ó áísai íyan-tantaa'a simíníye-imayaan-oyo.

Óntaiyain-kwaasiye óntawara'-waasi-taai.

⁹Óntaiyain-kwaasi Ísu Káráísitin-aaisafesa érai'emo sewanamó ímbá Maníkó séna kesí waásin-owe simbánifo tirunkó kawe'á wéifo ¹⁰óntawara'-waasi Ísu Káráísitin-aaisafesa érai'emo sewanamó ímbá Maníkó séna kentí óntama ímba aifaráán-tántáá'án-íye simbánifo miwíwará'á tirunkó kawe'á wéíye. Kawe-tántáá'ó mowáán-arambo wénamo aáembo kaintembá óntama aifaráán-tántáá'á

iyé-ímáyáámó on-kwáásí miyaráán-úmai tai'ánááwe. ¹¹ Aafáúma íyáúsena aa'á kaisaná mowáán-arambo aáénkénamo minkáwé-tántáá'ó aáénkaambo kaintembá óntama aifaráán-tántáá'á iyé-ímáyáámó on-kwáásí kísaumo máémba miyaráán-úmai tai'ánááwe.

Sáwí-imayaamo kempá'ó tína'a a'áo seró-áái.

¹² Ísu Káráisitín-aaisafesamo érai'emo sewanamó imbá miwífá sáwí-tantaa'o tíndamo ésa a'áomo síyanamo éna tirunkó kawé'á íniye. Miyáumai fasi'ámaimo maé'mae'o íyanamo éna Maníkó timénaumne siyáin-tantaa'a timíniye. Ááéma Maníkó séna tirumbó símén-kwaasi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe siyáintemba miyá uwátinkainiye. ¹³ Sáwí'o í-tántáá'ó kentópa'o tína'a sáwí'a ónaumne-imayaamo é'o é'a Maníkóntáfé'a sáwí-imayaa símakaiye sefó. Maníkó ímba sáwí'a í-ímáyáá tiména ímba wení ímáýáafinkemba sáwí-imayaa tafisímai mémarainiye. ¹⁴ Kentáá sáwí-imayaasafena sinkáínda misáwí-ímáyáágó kentáá tafisínata arááiwaénanasa ¹⁵ misáwí-ímáyáágó ta'ótorainata sáwíta ónaumne. Sáwítaamo úmae íyónanasaamo éna misáwí-ímáyáágó anondáá méraundawini áwáuma Maníkóní némpata méranaumne. Mindásafe'a Maníkóntáfé'a sáwí-imayaa símiye sénááfo ímáýáa úmai kawé'án-oro.

¹⁶ Kesí waásisono. Mindásafe'a karo'-ááisáfé'a érai'e sefónifo kawé'-úmai ísáaro. ¹⁷ Seyaafá'á érai-tantaa kawé-tántáá'á kentááfátá kentáásifowama Maníkónópakemba wégumiye. Aafáúwé wíyóne o'é úmakowana aafáúmá kúwáfekena siyaréna wéifo Maníkó ímba miyá wéifo aasiyaasí sáma kásinkena ímba fí'o-fi'on-imayaa wéiye. ¹⁸ Maníkó wení ímáýáa arááiwaena érai'-aai simásimenasa minéráí'-ááisáféna aú-waasiyaanta uwásínkáísata aifa'á wení waási-ita uráanasasa ánaaemba fí'o-fi'on-kwaasi miyá ónááwe.

Maníkón-aai isésa miyámó on-áái.

¹⁹ Kesí waási ken-ímáyáámó únda-waasi ísáaro. Maníkón-aai ísámai kawé'á é'a ímáýáa uré'a aai sé'a ímba ááéma aaisambá seró. ²⁰ Aaisambó sen-ámbá Maníkóní kawé'-ámpá'á ímba aaisambá sen-ámbán-iye. ²¹ Mindásafe'a sáwí-imayaawe sáwí'o on-tántáá'é watuwé'a kumé'a Maníkón-aai tirumpimbó makáan-aai ísámai kawé'-íyana minááígó kawé'-ámpá'á métinkainiye.

²² Maníkón-aai táá'-aantembo isé'o Maníkón-aai isáúnda é'a isáúmne sé'o é'a kesáfé'a karo'á sefó Maníkón-aai ímba táá'-aantemba isé'a wemó siyáintemba oro. ²³ Maníkón-aai isésa wemó siyáintemba ímbo íyawí ²⁴ nonkwaáúmpímbá tóí'a awáanasuwesa kówasa miyámó ombá ááéma

wétuwinkawimba miyámó owí Maníkón-aai isésa wemó siyáintemba miyá ímba wéowe. ²⁵Maníkón-aai sásá'-ááígó póna minááígó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkainiye. Maníkón-aai isésa wemó siyáintembo íyawi isésa ímba tuwinkáinda miyá úmaesa iyíyana minááígó tirumpimbá kawe'á uwátinkainiye.

²⁶Nom-bái-wáási úne sembánifo sen-ááiyá'ó ímbo káráwiyombo ésa kentí imáyáagomba karo'á simásuwesa tóikaken-aantemba sésa nom-bái-wáási úne wésewe. ²⁷Keto'-ínínká'é áwíyaraa'-iyampoiya'e umbai-tántáá'ó wérawaiya'e káráwiyesa marapá'-wáásítí sáwí-ampa'a tínaemba uwásúwááwi Maníkón-aai ísámai kawe'á ésa Maníkó kentáásifowan-aúranka'a érai'-nom-bai-waasi mésa Maníkón-aráái aantemba wéwaewe.

Mimbórá-ímáyáán-oro-aai.

2 ¹Kesí waásisono. Fasi'aénkó Ísu Káráísiti fí'oran-aai wéraiwaini aaisáfé'a érai'e sé'a wenká'á timankúnkúmba ofo túwí'o wérainda-waasi kawe'á uwátinke'a túwí'o ímbo wérainda-waasi tínaemba uwátímémba mindá sáwí'a ofo ²⁻³káráwiyoro. Túwaandu ompímbó moóráwigomo óntawara'-waasigo éna kawe'-únánkwátói úmaena tisanamó óntaiyain-kwaasigo éna sáwí-unankwatoí úmaena tisa'ó kawe'-únánkwátóiwawintafe'a simándára'a tamauwó sé'o sáwí-unankwatoiwawintafe'o nénka'a tamauwómó sembá mindá sáwí'a wéowe. ⁴Miyámó sembá kempínkémbá tuwímbai túma maimaé'a iyé'a tuwímbai símai sáwí'a é'a sáwí-imayaasamba tuwínkaa'a wéowe.

⁵Kesí waási ken-ímáyáámó únda-waasi ísáaro. Marapá'á méraan-kwaasi óntaiyain-kwaasi tuwánésa sésa úwoi-waasin-owe sefó Maníkó óntaiyain-kwaasi wesé'a kááísamai fasi'ámai méraan-kwaasi tuwánéna séna kesí waásin-owe wésiye. Ááéma Maníkó séna tirumbó símén-kwaasi kawáánúndafa'a ménaawe siyáimba ⁶óntaiyain-kwaasisafena miyá siyáimba pó'a múra tiyúwáafo. Óntawara'-waasi túma ímba maimaé'a íyóro. Óntawara'-waasi kembiwí sáwí'a uwátinkesa aaimá simátinkesa ⁷Ísu Káráísitin-awi'a íyáákarain-awi'a kentí óraakon-awi'a símai sáwí'a uwánkáamba pó'a miwí túma maimaé'a íyófo.

⁸Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna
esáfé-ímáyáámó óndantemba
fí'owi-imayaawara'a oro

siyáimba pó'a minkáwé'-ámáámbó fasi'aén-ámáámbó arááíwae'o é'a kawe'á íyambanifo ⁹óntawara'-waasi túmo maimaé iyé'o óntaiyain-kwaasi tiyuwé'o é'a sáwí'a ónááwe. Miyámó é'o é'a kawe'-ámáámbá taraisíyana Maníkó aaimá simátinkainiye. ¹⁰Seyaafá'-ámáámbó

arááíwaesamo moórá-amaambo taraisíyambo éna aaimá simátinkena séna seyaafá'-ámáánkómbá taráisówin-owe síníye. ¹¹ Maníkó séna ímba aare-úméné waai-úméné oro séna moórá-aaiwara'a séna ímba waási tínkamiyasa púwóro siyáíye. Ímbo aare-úméné waai-úménémó ombánifo waási tínkamiyasamo puwíyamba ámáámba wétaraisowe.

¹² Maníkón-aai sásá'-ááígó póna minááígó sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkemba faútinkainiye. Maníkó wenáái arááíwáéwiye taráisówiye tuwánéna tísai índa pó'a imáyáa é'a kentóika'e kentúra'e káráwiyo. ¹³ Maníkó aafimbá maitinkáíndara'a tirumbó ímbo uwátínkaraawi Maníkó wenarumbá ímba uwátinkainiye. Maníkó aafimbá maitinkáíndara'a tirumbó uwátínkaraawi ímba táá'a ínana Maníkó aruntaféna uwátinkainiye.

Timankúnkúne kawe-kísáúwémó máén-aai.

¹⁴ Kesí waásisono. Ísu Káráísitin-aaisafesa timankúnkúmba ésamo ímbo kawe-kísáúmó maésamo ésa miwí táái úwoi tóikaken-aai wésewe. Mináái tóikaken-aantemba sembá póna Maníkó ímba kawe'-ámpá'á métinkainiye. ¹⁵ Maníkóní waásifinkembo moóráwigomo ménamo unáánkwátóiyé tóné ímbo makáíndawintafe'o ¹⁶ kembiwímó sé'o tómbá nenaná ámú'a fáínama unáánkwátóí ane'á márénana koko'á ínama waaó sé'o tóné unáánkwátóiyemo ímbo amé'o é'a kentáái úwoi tóikaken-aai wésewe. ¹⁷ Mindásafe'a Ísu Káráísitin-aaisafe'a timankúnkúmba ombánifo ímbo kawe-kísáúmó máémbo é'a timankúnkúmba on-áái tóikaken-aantemba sefó tirumpinkémbá ímba wésewe.

¹⁸ Tuwímbaimo sésa Maníkón-aaisafe'a simankúnkúmba únda pó'a Maníkóní waási únemo sewasamó tuwímbaimo sésa kawe-kísáúmó maúnda pó'a Maníkóní waási únemo sembá kemá Yémisi sune. Maníkón-aaisafe'a timankúnkúmba ombánifo kawe-kísáú ímba máémbo pó'a Maníkóní waásiya'o ímba tuwánáúmne. Kemá kawe-kísáúmó maúnda suwáné sé'a Maníkón-aaisafe'a amankúnkúmba óne sénááwe kemá Yémisi sune. ¹⁹ Maníkó kímborawigo méraiye sé'o érai'emo sembá kawe'-áái sembánifo miyá aantemba sembánifo Maníkó kawe'-ámpá'á ímba métinkainiye. Waántáwankoni kísau-waasiwara'o miyámó sembá kantúmba matuwésa sembá póna Maníkó ímba kawe'-ámpá'á métinkainiye.

²⁰ Ímba kawe'-ímáyááwárá'-wáásín-owe. Ísun-aaisafe'a timankúnkúmba ombá ímba kawe-kísáúmó máémbo úwoi-aaiyaamba sembá pó'a miwání áwáumo simátíménda ísáaro. ²¹ Naaófá'á kentáá síwá'náma Émbaramu Maníkó simámakaintembo índasafena ááninkon-awi'a Áísáakimba óntan-taarera'a mósá ánkarena tufínena úwana Maníkó séna a'áo

siyáiyē. Ēmbaramu miyá uráintafena Maníkó séna arupise úmai méraane siyáiyē. ²²Ēmbaramu Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba éna ímba miyá aantemba uráifo simámakaintemba uráimba Maníkón-aaisafena fasi'ámai érai'e siyáimba é'a ísaraawe. ²³Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Ēmbaramu Maníkón-aaisafena érai'e séna amankúnkúmba úntafena Maníkó séna arupise úmai méraanemo siyáimba minááígóní áwáuma Ēmbaramu Áísáakimba tufuwíndasafena uráinka'a afora'á paapé uráiyē. Ánaemba Ēmbaramuntafesa sésa Maníkóní waásin-iye siyáawe. ²⁴Maníkón-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmba ésa kawē-kísáú wémaewisafena Maníkó séna arupise úmai méraawe sífó Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa ímba kawē-kísáú wémaewisafena arupise úmai méraawe Maníkó ímba síníyē. Mináái káfé'a wéisaawe.

²⁵Maníkón-aai aúfáifimba naaófá'á agaimaréna moórá-ininko aankaró'-ánká'ó nún-ininkon-awi'a Ré'api fí'onkaa-ininkon-aai siyáiyē. Yósúwa

maramá aúpá'á koawánaakaiyo séna ti'marówasarai minínínkóní naaúmpa'a tuyaná mindárai-taai iséna érai'e séna wenamááraa tínkamofó séna moórá-aamba aráátimúwasarai kuráaye. Minínínkó miyá úntafena Maníkó séna arupise úmai mérain-inimban-iye siyáiyē. ²⁶Timambó kóísasamo waásimo púwóntemba Maníkón-aaisafesa timankúnkúmba ésa ímba kawē-kísáú wémaewi miyaráán-úmai ímba tirunkakémbá timankúnkúmba ofo tóikakemba wésewe.

Tói-kawaan-oro-aai.

3 ¹Kesí waásisono. Maníkóní kísau uwáítái'-íyan-kisau ímba sáwífa'nanka maenááfo moórá-morawigo maenááwe. Uwáítái'-íyan-kisau maúndawisa Maníkó fasi'ámaisa sísai índarakemba éfo úwoi-waasi miwítí kísausafena aáno úmai tísai íníyē. Mindásafe'a ímba sáwífa'nanka sé'a uwáítái'-íyan-kisau maénae sénááwe. ²Seyaafá'nánkátá tuwímbai-tantaa'a sáwítaamo úndasaawe. Tói-kawaanesa kawē'-áái-aantembo sewí érai'a kawē'-wáási mésa túra'a seyaafá-tántááká'á kanaa'á wégarawiyowe.

³Moórá-aai imáyáan-oro. Óraa-poigon-awi'a ósi waási kentí imáyáagomo win-ámpá'ó kónaesamo ombá óipimba ampáá-fási'áén-taemo'a fáal'ankesa séfasefa'-ayaiya'a ándáma fári'wimai tiyáámpimba tokésa kentí imáyáagomo win-ámpá'á moórá-aempa'-anda tafisewaná minóráá-póigó wéwiye. ⁴Nompín-táónkwara'a imáyáan-oro. Mindá óraa-tantaa'a isaná fiyúndágoma famé'mai fí'opa'a tuwánae isanánifo fafúsúmaenamo nín-tamba ímba óraa-tamban-ifo kári-tamba wemó kónae sipa'á mintámbá waeráísana minóráá'-nómpín-táónko wéwiye.

⁵Maaráwará'á imáyáan-oro. Waásisa óraa-tantaa'a únanasa sóikoma kári-tantaako sáwífa'-aai séna súsaama maimaéna wéiyimba imáyáan-oro.

Aifa'á kári'-iyama karéna kámaena óraa'-amo'na wégauwiye. ⁶Iyamó kénamo óraa'-amo'namo sáwí'o intembá sáwí-aaigo miyá éna seyaafá súwawaata sáwí'a úmaena wéwiye. Sáwí-aaigoni kisaugo seyaafá'-áémpá'á seyaafá-sáwí-kísáúgómbá wéiyaakaiye. Misáwí-tántáákóní áwáuma waántáwankoma éna kentáási kísau tasáwí'a éna seyaafá'-áémpá'á wété wéiye.

⁷Afáá'-wái-wáané numawé iyaankafayaané mófáá'e amí'mí'-úmai káráwiyombanifo ⁸sáwí-aaigo íyáákarain-tantaa'a pósa waási ímba kanaa'á wégarawiyowe. Waaifainkómó waásimo unkútisanamo sáwí'o intembá sáwí-aaigo miyá wéiye.

⁹Kentáá sááisamba kentáásifowama Fasi'aénkón-áwí'a mósá maréta Maníkó weráání'a úmakain-kwaasi símai sáwíta úne. ¹⁰Mimbórá-sóipínkéntá kawé'-áái séta sáwí-aaí séta wéune. Kesí waásisono. Miyán-ááígó sáwí'a wéiye. ¹¹Nonaumpinkémbá ímba kawé'-nóné sáwí-none wégumiye. ¹²Inagómá ímba fe'arambá íyáísana kúsigoma kondóí-aramba ímba wéiyaiye.

Uwí-nónkó ímba kawé'-nómbá uráínasa waási nánááwe. Mindásafena mimbórá-wáásígómpinkémbá kawé'-ááiyé sáwí-aaíye sisaná miyán-ááígó sáwí'a wéiye.

Kawé'-ímáyáá Maníkómpákémbó kúmín-aaí.

¹³Kempínkémbá tuwímbai kawé'-ímáyáá torésa ísáán-kwaasi mésa kawé'-ímáyááwárá'-wáási pósa ímba túma maimaé iyésa kawé-kísáú maésa kawé'-úmai méwa'a tuwáné'a sé'a kawé'-ímáyááwárá'-wáásín-owe sefó ¹⁴kempínkémbó tuwímbaimo miwítí waási tirumbá sáwí'a uwátinkesa sésa óraa'-waasi-i'a ofó sésa keyáá óraa'-waasi-i'a úmai méranaumnemo síyambo ésa miwí túma maimaé iyésa kesáfé'a karó'a sésa kawé'-ímáyááwárá'-wáási úne sefónifo. ¹⁵Miyán-ímáyáá ímba Maníkómpákémbán-ifo marapákémbá waásiti imáyáa waántáwankoni imáyáafinkemba wésewe. ¹⁶Tuwímbaimo miwítí waásimo tirumbó sáwí'o uwátinkesamo sésa óraa'-waasi-i'a ofó sésa keyáá óraa'-waasi-i'a úmai méranaumne síyambo ésa ímba moóráfa'a taankarotámai mésa fí'o-fi'on-tantaa'a sáwí'a úmae iyíyamba mindá marapákémbá waásiti imáyáa waántáwankoni imáyáafinkemba ofo ¹⁷Maníkómpákémbá kawé'-ímáyáámó tokáawi kawé'-aantemba ésa ímba sáwí'wara'a ombá aaweyáá ésa ímba aaisampínkémbá sésa fí'on-kwaasi-taai kawé'-úmai isésa tirumbá uwátinkesa umbaimó máén-kwaasi túwa'nai esa ímba kaumbo-

kae'-áái sésa ímba tuwínkaa'-úmai kawe'á uwátinkesa sáwí'a uwátinkesa ofo seyaafá'á kawe'-aantemba wéuwatinkaawe. ¹⁸Aáno úmai méranae síyawí aaweyáá uwátinkaiyasa tuwánésa miyáumai aaweyáá úmai méranaawe.

Marapá-tántáátáfésa imáyáamo on-áái.

4 ¹Kempínkémbó aaisambó sé'o áwáá'o sé'o miyámó ombá miwání áwáuma maarán-iyé. Sáwí-tantaakomo tirááímo taintáfé'a imáyáa owaná minímáyáágó ta'ótóráisana aaisambó síyan-aii wépaaiye. ²Tirááímo tain-tántáá'ó makáawa'o ombá tufúwónana puwína'a kemá maénae-imayaa wéowe. Fí'owiti moparawímbá túraniyamba é'a ímba kanaa'á maíyantafe'a aaisambá tiyé'a áwáá'a wésewe. Tirááímo tain-tántáátáfé'a Maníkómpá'á ímba áisai owaná póna ímba wétimiye. ³Maníkómpá'ó áisai ombá áisai on-tántáá'á ímba wétimiye. Sirááímo tain-tántáá'á kesáfé'a maénae sé'a Maníkómpá'á áisai ombá misáwí-ímáyáá tokáantafena ímba wétimiye. ⁴Aaremó waaiyakémbó tiyuwésamo fí'on-kwambo máentemba Maníkómbó aúwáán-kwaasi ísáaro. Marapá-tántáá'ó imáyáamo éme'o é'a Maníkóní namuro-wáásíyáámbá ofo mináái imáyáan-oro. Marapá-tántáá'á maénae símae'o iyíyawí Maníkóní namuro-wáásíyáámbán-owe. ⁵Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna kesí ámútamba kempímbá maráúnda sáwí'a ofó sé'a fasi'ámai wégarawiyune siyáíye

agaimaréna siyáimba mináái ímba úwoi-aain-ifo

érai'-aain-ifo imáyáan-oro. ⁶Énifo Maníkón-ímáyáá úndasafenasa

súwa'nai úmaisa wéfasi'asinkaiye. Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna

Maníkó kentúmo maimaé íyówi wéfametiyyuwaifo wenaísamaifimbo máéwi wétuwa'nai-iyé

agaimaréna siyáimba póna Maníkó súwa'nai úmaisa wéfasi'asinkaiye.

⁷Mindásafe'a Maníkón-aii isé'a wenaísamaifimbo méraambanifo waántáwankon-aaisafe'a a'áo síyanamo éna ááéma tiyuwéna kóina'a

⁸Maníkóní ewaa'ó méwanamo éna Maníkó kesé'a mérainiye. Sáwí'ó owí kawe'ó úmaimo méraiyantafe'a imáyáa é'a misáwí-tántáá'á túwáaro.

Maníkón-ímáyááwé mararákén-ímáyááwémó tokáawi sáwí-imayaa tuwé'a kawe'-ímáyáán-oro. ⁹Sáwí'ó ontáfé'a ímba aamoí é'a ti'á kaótuwe'a méraaro. Sáwí'ó wéontafe'a ímba wíyááima iyamba ti'á kaótuwe'a méraaro. Sáwí'ó wéontafe'a tirunkó ímba kawe'á éna sáwí'a ina'a méraaro.

¹⁰Fasi'aénkón-aii isé'a wenaísamaifimbo méwana wemá mósá tinkáíníye.

¹¹Kesí waásisono. Kentí waásisafe'a ímba sáwí-aii simátínkáaro.

Maníkó ámáán-aafimba séna ímba miyán-oro siyáimba pó'a miyámó

ombá Maníkóní áamáamba símai sáwí'a uwánke'a sé'a sáwí-amaamban-
iye sembá mindá karo'á wésewe. Maníkóní áamáambo tuwínkaa'-uré'o
sé'o kári'-amaane óraa'-amaane sé'a minámáámbá ímba kawé'-úmai
arááíwae'a wétaraisuwaawe. ¹²Maníkó weyáá áamáamba siménasa waási
tuwínkaa'-éna kanaa weyáá kawé'-ámpá'á métinkena weyáá waási
taí'ásuwainiye. Mindásafe'a waási keyááríka'a ímba tuwínkaa'-ónááfo
Maníkóní kísau-nye.

Ímbo túmo maimaé iyíyan-aaí.

¹³Kembiwí imáyáa é'a sé'a káféra'li aafáyáawa'li óraa'-naopa'a komé'a
kísau wémae'a moórá-aatai maisuwé'a sáwífa'-ontamba maénaumne.
Miyán-ááímó sewí ísáaro. ¹⁴Aafáyáara'o ainámbó káríka'o wénamo
ááémo turá'wintemba kembiwímó méraamba miyáráán-úmai
ááéma tai'ánáawe. Aafáyáa kentópa'o tinda-tantaa'a ímba ísaraawe.
¹⁵Mindásafe'a sen-áái ímba aneka'ó síyamba maará seró. Fasi'aénkómó
ewémó sína'o é'a miyá ónaumpo ímbo ewémó sína'o é'a ímba miyá
ónaumne seró. ¹⁶Miyán-áái sé'a kentí imáyáafinkemba kentúma maimaé
iyé'a óraa'-i'a úmai méranaemo sembá miyán-ímáyáá sáwí-imayaan-nye.
¹⁷Miyáumai ísáaro. Kawé'ó iyawini áwáuma ísámai ifátuwesa miyámó
íyamba sáwí'a ónááwe.

Óntawara'-waasi-taai.

5 ¹Óntawara'-waasiono. Senda-áái ísáaro. Kentópa'o umbai-tántáá'ó
tinda óraa'-imayaa é'a tí'á kaoré'a méranaawe. ²Sáwífa'-ontama
makáamba taúkaa'a isaná sáwífa'-unankwatoi waígo ánáamba
kárásuwaisana ³óntamba makáamba taúkaa'a isasá waási awánésa
sésa ímba túwa'nai ombá makáawana taúkawiye síyamba iyamó
ane'ó kainten-úmai sáwí-meyamba kentópa'a tíníye. Sáwífa'-ontama
makáambanifo Maníkó waásimo méraawini áwáuma tísai índa-kanaa
tíníye. ⁴Kentí kísau mo máén-kwaasiti méyámbá ímba kawé'-úmai tímé'a
sáwí'o ombá Maníkó awánaraiye. Minkwáásí óraaka'-oraaka'a sewaná
Maníkó fasi'aénkwáráwí wéisaiye. ⁵⁻⁶Marapá'ó méraanka'a sáwífa'-
ontama maré'a kentí imáyáafinkemba kembó tínkáín-kísau wémaewe.
Ímbo sáwí'o uráan-kwaasi aafimbá maitínkówa'a ímba anondáa aái
suwalá tínkamuwasa pukáawe. Póímo tómbó tíméwanamo óraa'a isasamó
tufú'naantemba kembó tínkáisa'o miyámó ombá Maníkó sáwí-meyamba
timíníye.

Fasi'ámai mésa inai seró-áái.

⁷Mindásafe'a fasi'ámai maimaé iyé'a Fasi'aénkó aneka'ó kumínda
amu'máráaro. Kísaugoni afowámá kísau úmakena amu'maréna séna kae'-í'a

aa'á téna kísau óraa'a ína'a nánae séna amu'marántemba ⁸miyaráán-úmai Fasi'aénkómbá amu'makéwana kumíníye. Fasi'aénkó kárika'a kumínda pó'a fasi'ámai aáno úmai méraaro. ⁹Maníkó aaifimbá maitinkáínífo kentí waási ímba í'ai tínkáaro. Maníkó aaifimbá maitinkáínda-kanaa kárika'a tíníye.

¹⁰Kesí waásisono. Naaófá'á Maníkón-aai simátímakowimo uráamba imáyáan-oro. Fasi'aénkó simátímakon-aai simátíma'mae iyúwasa ímba ísówana umbai-tántáá'á sáwífa'a miwífá'á túwasa Maníkón-aai ímba ifátuwesa fasi'ámáimo mésamo uráantemba miyáumai méraaro.

¹¹Naaófá'á Maníkón-imáyáá ésa fasi'ámai méron-kwaasisafeta séta Maníkó kawé'á uwátinkarain-kwaasin-owe wésune. Naaófá'á moórá-waasigon-awi'a Yópuma uráin-aai imáyáan-oro. Umbai-tántáá'á sáwífa'a wempá'á túwana Fasi'aénkóntáféna fasi'ámai maé'mae'a úmaena iyúwana ánaaemba Fasi'aénkó kawé-tántáá'á ámakaiye. Miyáumai Fasi'aénkó óraa'-arumba uwásinkenasa wésuwa'nai-íye.

¹²Kesí waásisono. Óraa'-aai ísáaro. Wíyómpa'o méraiwain-aúranka'a érai'a súné ímba sé'a marapá'-wáásí túranka'a érai'a súné ímba seró. Énifo ewémó sé'o é'a úwoi ewé sé'a ímba tiká'á maré'a seró. A'áomo sé'o é'a úwoi a'áo sé'a ímba tiká'á maré'a seró. Miyámó síyanamo éna Maníkó minááísáféna ímba sáwí-meyamba timíníye.

¹³Kempínkémbó umbai-tántáá'ó maíyawí Maníkónká'á inái seró. Kempínkémbó tirunkó aamoimó índawi imá sésa Maníkón-áwí'a mósá máráaro. ¹⁴Kempínkémbó tí'o índawi Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi táántaiyasa tésa Fasi'aénkóní fasi'aémbá imáyáa ésa masawémba túra'a atinkésa inái simátínkáaro. ¹⁵Maníkómó siyáintemba íníye

sésa inái sembá póna Maníkó minkwáásí kawé'á uwátinkena íyáfasintinkena minkwáásímó sáwí'o uráíyanamo éna miwífínkémbá maitiyuwáíníye. ¹⁶Mindásafe'a kentí waási sáwí'o ombá afora'á símai kufímare'a inái símai túwa'nai oro. Miyámó íyanamo éna tí'o índamo éna Maníkó asófátinkainíye. Arupíse úmai méraawimo inái sembá Maníkó iséna fasi'ámai wétuwa'nai-íye.

¹⁷Naaófá'á Maníkón-aai simátímakowin-awi'a

Íráiyaa ména wemá kesáámó úndanten-kwaasigo éna Maníkómpá'á fasi'ámai inaiínkémbá séna aa'á ímba tíno súwana ímba aa'á téna kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba maisuwówana ímba aa'á túwana ¹⁸minkákémbá ánaaemba inaiínkémbá aa'á tíno súwana aa'á túwana kísau'fa'a seyaafá-tómbá kawé'á uráíye. Miyáumai arupíse úmai méraawimo inaimó sembá Maníkó iséna fasi'ámai wétuwa'nai-íye.

¹⁹Kesi waáisono. Kempínkémbó tuwímbaimo kawé'-ámpá'ó tuwáya'o é'a métafisiyasamo tésamo kawé'-ámpá'ó tíya'o é'a kawé'á uwátinkanaawe. ²⁰Sáwí'o uráiyawimo métafisiyasamo sáwí-ampa'o tuwésamo Maníkómpá'ó tíyanamo éna Maníkó misáwí-tántáá'á sáwífa'a maitiyuwáinasa Maníkóni némpa'o iyamó káindafa'a ímba kónááwe. Mináái imáyáan-oro.

Kemá Yémísimo súnda-aai taí'áiyé.

1 Pítáa

Ísu wíyómpa'a iyówana Pítáa Ísuni kísau-waasi moórá-waai úmai sísamaifakemba éyain-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái máttmakaiye. Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáfésa karaánáa'a símai sáwí'a wéuwatinkomba miwítí imáyáa fasi'átinkanae séna Ísuntafesa ísámai fasi'ámai méraaro séna Pítáa maanáái agaimái máttmakaiye.

1 ¹Kemá Pítáa maanáái maanáúfáímbá agai-timúmpo ísáaro. Kemá Ísu Káráísitini aantá-waasi úndanifo Maníkómó séna kesí waási owémó siyáin-kwaasi ísáaro. Watúwówa'o kentí maramá tuwé'o wété é'a Póntási-marafa'e Kárésiyaa-marafa'e Kápátósiyaa-marafa'e Ésiyaa-marafa'e Pítíniyaa-marafa'e miyáumai-marafa'o wété uráawi ísáaro. ²Naaófá'á Maníkó kentáásifowa kembiwísáféna séna kemparí'a uwámáráanasa kesí waási-i'a ónááwe súwana Ísu Káráísiti puwúwana wení naaemá kumúwana kembiwí kawe'á uwátinkaina'a wenáái taawiyaffyantafena Maníkóní ámútanko Maníkóndé-i'a uwátínkaraiye. Maníkó úwoi túwa'nai úmae iyéna aáno uwátínkáfa'a iyína'a méranaawe.

Maníkómó to'mayaa uwásínkarain-aii.

³Fasi'aénkó Ísu Káráísitin-afowama Maníkó wenáwíta mósá maráúmne. Kentáásáféna óraa'a arumbá uwásinkenasa Ísu Káráísitimba pukáimpinkemba íyáfasinankaraintafena aúí'o úmaisamo méraunda-i'a uwásínkaraimba póta ánaaentaamo méraandasafeta amu'maréta méraumne. ⁴Wíyómpa'o imérandasa Maníkó to'mayaa uwásínkarainta ímba sáwí'a éna tai'áínda waé'wae'a íníye. ⁵Maníkón-aaisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba íyantafena wení fasi'aéntámbá wenónkáámbá úmai tíyotai uwátinkena Ísu Káráísitimo kumíndara'a sáwí'o úmaimo méraampinkemba kuntí'mai to'mayaa uwátínkaraimba aráátiminiye.

⁶Mindásafena kentirunkó kawe'á íno. Káfé'a fí'o-fi'on-umbai-tantaa'a kentópa'a wénamo umbaimó taimbá kárika'a wéna ánaaemba tai'áínana kentirunkó kawe'á íníye. ⁷Umbai-tántáa'á kentópa'o wérainka'a Maníkóe'o fasi'ámaimo méraiyamba tuwánésa sésa érai'a

Maníkóe'a kááisamai méraawe sénááwe. Moórá-ontankon-awi'a korí-óntámbá aamoí on-tántáá'á ombánifo kári-tantaa'an-ifo Maníkóe'o kááisamaimo méraamba mindá óraa-tantaa'an-iyé. Minóntámbá iyafímbá káwisana sáwí-tantaa'a tai'áísana korí-óntán-úrumba tú'mai wéwaiye. Miyáumai umbai-tántáá'á kentópa'a tisa'á Maníkóe'a fasi'ámai mé'a wesé'a kááisamai méwana Ísu Káráísiti kumíndara'a kentúwí'a óraa'a uwátinkena aamoí uwátinkainiye. ⁸⁻⁹Ísu Káráísitimba ímba túrantamba awánaraafo úwoi kentirumbá wéamewe. Ímba túrantamba wéawanaafo wenááisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba uráawe. Wenááisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmba ontáféna sáwí'o úmaimo méraampinkemba wéfautinkaiye. Mindásafe'a óraa'-aamoí é'a mindásafe'a aai símae iyíyana miyán-áái ímba tai'áína'a óraa'-aamoí ónááwe.

¹⁰Naaófá'á Maníkón-aai simátímakowi Maníkó kembiwí úwoi túwa'nai in-áái siyáawe. Maníkó sáwí'o úmaimo méraampinkemba faútinkainda-aaisafesa sésa minááígóni áwáuma nóran-aaiya'iyó sésa Maníkón-aai aúfái-wandaafimba toráumai awánamaesa iyáawe. ¹¹Káráísitini ámútanko miwífímbá ména Káráísitimbo áí'o índa-i'o uwánkaiyanamo ánaembo sámo kaimbó paapé índa-aai simátímakowasa miwí keáímbá sésa mináái nááwantafenawa simbá póna nóin-kanaawa paapé íniyo sésa Maníkón-aai aúfái-wandaafimba toráumai awánamaesa iyáawe. ¹²Miwítí kisaugowe simátímakon-aaigowe ímba miwí túwa'nai ena kembiwí ánaembo paapé íyan-kwaasi túwa'nai índa mindá Maníkó aráátímakaiye. Maníkóní Ufaen-ámútánkómbá ai'marówana wíyómpakemba kuména naaófá'ó aráátímakon-aai simátímakowasa minásé-áái simátíma'maesa kuwa'á ísaraawe. Wíyómpaken-kisau-waasi mintántáá'á awánánae sésa ombá miwífímbá ímba sáwí-tantaa'a wéraisana Maníkó faútínkáísasa pósa ímba kanaa'á wéawanaawe.

Arupíse úmai méraaro-aai.

¹³Mindásafe'a arupíse-imayaa é'a káráwiyoro. Ísu Káráísiti kumíndara'a kawé'á uwátinkaindasafe'a amu'maré'a fasi'ámai méraaro. ¹⁴Maníkón-aai ísámai kawé'án-oro. Maníkón-aaimo ímbo ísaronka'o sáwí-imayaasafe'o tirááisafe'o uráantemba ímba miyá é'a Maníkón-aai ísámai kawé'án-oro. ¹⁵Maníkómó táántaraiwaimo kawé'-aantembo intembá seyaafá-tántáá'á kawé'-aantemba oro. ¹⁶Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

kemó kawé'-aantembo úmaimo
méraudantemba miyán-oro

Maníkómó siyáimbanifo kawé'-aantemba oro.

¹⁷Maníkó arupíse úmai sáwí'o uréwi sáwí-meyamba tíména kawé'ó uréwi kawé'-meyámbá tímíndasafe'a inaiífínkémbá sé'a kesifomán-iyé sé'a pó'a marapá'ó wááumo méraanka'a óraakon-iyé sé'a wen-ímáyáá

úmae íyóro. ¹⁸Kentíwá'náma úwoi-kisau-amba arááíwáúwana Maníkó kembangísáféna miyán-ámbá arááíwáéfo séna méyámba'mai faútínkaraiye.

Kentí méyámbá ímba korí-óntámbó tai'áínda-tantaakaambanifo ¹⁹Ísu Káráísitini naaegómá íyáákarain-daaegon-iye. Sáwí'o uráampinkemba ímba sáwí-meyamba maíyantafesa sipisípi-araa'a tufú'mai Maníkómbá ámakaantemba sáwí'o uráundafinkemba faúsinkaindasafena Ísu Káráísiti ímbo sáwí'o urówi puwúwana wení naaemá kunkáiyé. ²⁰Maníkó wíyóne marawémó ímbo úmakonka'a minkísáú maíndasafena Ísu Káráísitimba wemparí'a úmakaimba póna ánaaen-kanaa kembangí túwa'nai íniye séna marapá'á kumbéna ²¹pukáimba pó'a Maníkómpá'á timankúnkúmba wéowe. Maníkóe'a kááísamai mé'a sé'a érai'a wesé'a iménaumne síyantafena Ísu Káráísitimba pukáimpinkemba íyáfasinankena áí'maena sámo kain-áémpá'á móankaraiye.

²²Érai'-aaimo taawiyáfontafena minááígó kentirumbá kawé'a uwátínkaraisa'a mé'a Maníkóni waási kentí waási owa'á moórámora-waasi kentirumbá timé'a fasi'ámai miyá úmae íyóro.

²³Maníkón-aai waé'wae'a índa-aai ísaraamba minááígó aúí'a úmai méraani'a uwátínkaraiye. Marapá-kéntínófóí matínkaraawa'a méraambanifo Maníkó maé'mae'a iwái aúí'a uwátínkaraisa'a aúí'a úmai méraawe.

²⁴Miyán-áái Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna karaan-tantáá'é kanaagunéwe aáénkamaenamo marapá'ó kúmíntemba waásiye miwítí kawé-kísáúwé miyáumai tai'áínifo ²⁵Fasi'aénkón-aai waé'wae'a wéiye agaimaréna siyáiyé. Mináái ásé-aai simátímakaan-aai ísaraamba minááígó aúí'a úmai méraani'a uwátínkaraiye.

Ísu áfon-ontankaambo uráiwain-aai.

2 ¹Aúí'a úmai méraamba pó'a sáwí-tantaakomba tínaaemba uwásuwe'a ímba karo'á sé'a ímba kaumbo-kae'-ímáyáá é'a kawé-kísáúmó máéntafena kentirunkó ímba símai sáwí'a uwátínkaina'a túwí'wara'a ímba símai sáwí'a uwátínke'a méraaro. ²Umarambó náántafenamo tínkáintemba Maníkóni kawé'-ááísáfésa miyán-úmai tiráái táino. Maníkón-aai tónkáámbá né'a táákaefaen-kwaasiyaamba úmai mé'a Maníkóni aambá arááíwa'mae'a íyóro. ³Fasi'aénkó kawé'á uwátínkaraina'a miyáumai mé'a Maníkóni aambá arááíwa'mae'a íyóro.

⁴Naaófá'á óraa'-amaan-damba óntantamba urónka'a áfonkaan-ontamba awánésa úwoi-ontamban-iye sésa tukáawe. Miyáumai Maníkó Ísumba kawekón-iye séna íyáákaraimba awánésa áúkaawe. Wemá áfon-ontankaamban-ifo wempá'á teró. ⁵Óntantambo naambó ontembá Maníkó

kembiwí wemparí'a uwátinkena wení naankáámbá úmarena kembiwísé'a méraiyiye. Wení kísau-waasi é'a wení kísau aantemba maíyana Ísu Káráísiti túwa'nai índa póna Maníkó kentí kísausafena aamoí íniye.

⁶Mindásafena naaófá'á Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó séna kawé'-óntámbá íyáákare'a naambó fasi'ámaimo waé'wae'o índasafe'a Sáiyóni-naopa'a áfonkaan-ontamba makáumne. Óntantafenamo siyáintembo índawimpa'o kááísamaimo méraiyawi ímba tigaesáfésa ónááwe siyáiyé mináái Ísu Káráísitintafena símai agaimakáiyé. ⁷Maníkón-aaisafe'a érai'e sé'a timankúnkúmbo owí minóntánkó óraa'an-iyé wésefo Maníkón-aaisafesa ímba érai'e sésa timankúnkúmbo owí minóntánkóntáfésa ímba miyán-áái wésewe. Mindásafena Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

óntan-damba on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'a wéiyé sésa maisukáawe. Ánaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé agaimaréna siyáiyé. ⁸Moóráfa'a agaimaréna séna minóntánká'á tísamaima turarésa tanaambá fánááwe agaimaréna siyáiyé. Tanaambó faantembá Maníkón-aai taraisésa miyáumai tanaambá wéfaawe. Ááéma ímba miyá urónka'a Maníkó séna miyá ónááwe siyónka'a pósa miyáumai tanaambá wéfaawe.

⁹Miwí Maníkón-aai taráiyaafo ímba miyá é'a mimbórá-ándá-wáásíyáámbá é'a Maníkó wemparí'a úmakain-kwaasi é'a óraakoni áamáán-kisau-waasi é'a Maníkóndé-i'a uwátínkarain-kwaasi owaná Maníkó kumeupákémbá wení sámó kain-áémpá'á métínkáísa'a fí'oran-kawe-kisau maíyan-aai kosimátíma'mae'o níyantafena wemparí'a úmakaiye. ¹⁰Ááéma ímba Maníkóní waási-i'a uráafo káfé'a wení waási-i'a owaná ááéma ímba arumbá uwátínkaraifo káfé'a arumbá wéuwatinkaiye.

Maníkóní kísau-waasi-taai.

¹¹Kesí waásisono. Fí'om-barafaken-kwaasi pó'a marapá'á wááu mé'a mindásafe'a marapá-tántáátáfésa tiráásafesamo ombá tínaaemba uwátimé'a ímbo tínaaembo uwátimiyanamó éna mintántáákó tafisímai kentí imáyáa sáwí'a uwátinkainiye. ¹²Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasifimba mé'a kawé'-aantemba úmae iyíyasa sáwí'a wéowe sefó kentí kawé-kísáú tuwánésa pósa Maníkómó marapá'-wáásísáfénamo imáyáamo índa-kanaara'a kowaerésa wenáwí'a mósá maránááwe.

¹³Fasi'aénkóntáfé'a imáyáa é'a marapá'ó káráwiyaan-oraal-waasiti áamáamba isé'a aifa'ó káráwiyaiwaini áamáamba isé'a ¹⁴wemó íyáfasintinkaraiwaiti áamáankwara'a ísáaro. Sáwí'o

owí sáwí-meyamba timésa kawé'ó owí kawé'-áái simátimiyantafena íyáfasintinkarawai mindásafe'a miwítí ámáánkwara'a ísáaro. ¹⁵Maníko maarámó íyantafena arááíma wétaiye. Tuwímbai sáwí-imayaafinkemba úwoi-aaí sewa'á pó'a kembiwí kawé'ó íyanamo éna kentááigo miwí táái íyáákainiye.

¹⁶Kentí sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba Maníko faútínkaraisana póna ímba ta'ótokaisa'a mé'a miyáumaimo méraamba ímba aúpá'á sáwí'a é'a Maníkóní kísau-waasi pó'a wemó sintembá é'a ¹⁷seyaaafátáfé'a imáyáa é'a Maníkóní waási kentí waásifimba kentirumbá timé'a Maníkón-áairo inkaisé'a mé'a marapá'ó káráwiyaiwain-aaí mósá maráaro.

Ísumo uráintemba miyán-oro-aaí.

¹⁸Kísau-waasiono. Kentí óraa'-waasi-taai isé'a síyantemba miyán-oro. Ímba kawé'-óráá'-wáásí táái aantemba isé'a iyaagagaisé'ó íyan-ora'-waasi-taaiwara'a ísáaro. ¹⁹Kembiwímó ímbo sáwí'ó íyasamo umbai-tántáá'ó úwoimo timíya'o Maníkontáfé'a imáyáa é'a fasi'ámaimo méwanamo éna Maníko kawé'á uwátinkainiye. ²⁰Énifo sáwí'ó íyasamo tínkamiyambo aáno úmaimo méwanamo éna Maníko kentúwí'a ímba mósá maráíníye. Énifo kawé'ó íyasamo tínkamiya'o fasi'ámaimo méwanamo éna Maníko kawé'á uwátinkainiye. ²¹Ísu Káráísitimba áí'ó úni'ó uwánkaraamba kembiwísáféna imáyáa éna fasi'ámai ména miyán-ámbá aráátímakaimba pó'a miyán-oro. Miyámó íyantafena Maníko táántaraiye. ²²Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna

ímba karo'-áái séna ímba
sáwí-aaí simbá ísaraawe

Ísuntafena mináái agaimaréna siyáíye. ²³Símai sáwí'a uwánkówana anondáá ímba sáwí'a uwátinkowasa áí'ó úni'a uwánkówana anondáá sáwí-meyamba maénááwe ímba simátimena arupise úmai-meyambo timíndawin-imayaa fasi'ámai uráíye. ²⁴Ísu Káráísiti sáwítaamo uráunda-meyamba maimaéna aaraa-táíyá'á pukáíye. Sáwí'ó úndasa sínaaemba uwáméta arupise úmaisa méraadasafenasa pukáíye. Wenáúmo sáwí'ó uwánkaraantafena póna kentáá kawé'á uwásinkaraiye. ²⁵Kembiwí uwófáguraawana tí'maena tisa'á kembiwíyá'á káráwiyaiwaini aampa'á wéaraaiwaewe.

Aarakwá-táái.

3 ¹⁻²Aaresónó maarán-oro. Kentuwaai-táái ísáaro. Kentuwaaipínkémbá tuwímbai Maníkón-aaisafesa ímba timankúnkúmbo owí kembá tuwánésa Maníkompá'á tíyantafe'a kawé'-úmai méwasa tuwánésa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo ónááwe. Ímba ayáátáa'-aaí sé'a Maníkontáfé'a imáyáa é'a kawé'-úmai méwasa tuwánésa Maníkón-aaisafesa timankúnkúmbo ónááwe. ³Waási

káá'a súffáefo sé'a ímba to'waaí é'a kawe'-únánkwátói to'waaísáfé'a ímba óraa'-imayaa é'a ⁴aáno úmai kentirunkó kawe'ó índa ímba ááema tai'áinana mindá Maníkón-aúranka'a kawe'án-iyé. ⁵Naaófá'á aaré Maníkóntáfésa imáyáa ésa wemó to'mayaambó uwátinkontantaa'a amu'marésa méron-inimba miwí tuwai-táái isésa kawe'-úmai maé'ómbaniye. ⁶Minínimpínkémbá moórá-ininkon-awi'a Séraa awaaikó Émbaramun-ai iséna kesí óraakoma óne siyáiyé. Kawe'ó é'o ímbo seyaafá-tántáátáfé'o táatafe'o é'o é'a wenayáámúni'a ónááwe.

⁷Miyáumai waaimó é'a maarán-oro. Kentuwaainintómbá kawe'á uwátinke'a miwí túma ímba fasi'arántafe'a imáyáa é'a túwa'nai oro. Kembangiyé kentuwaainintóné aúí'a úmai méraiyanafena Maníkó kawe'á uwátínkáífo mindásafe'a kawe'á uwátínkáaro. Miyámó íyanamo éna moórá-umbai-tantaako kentí inai-ámpímbá ímba faiyíniye.

Mimbórá-ímáyáará'á méraaromo siyáin-ai.

⁸Moórá-ai isáaro. Kentúma ímba maimaé iyé'a mimbórá-ímáyáa é'a keáfáráwáfnónndaamo imáyáamo ontembá moórá-mora-waasi miyán-imayaa é'a túwa'nai oro. ⁹Sáwí'o uwátinkaiya'o é'a anondáá ímba sáwí'a uwátínkáaro. Sáwí-aaimo simátinkaiya'o é'a anondáá ímba sáwí-ai simátínkáaro. Sáwí'o íyawí anondáá kawe'á uwátínkáaro. Maníkó táántonka'a kawe'á uwátinkaumne siyáimba pó'a kawe'á uwátínkáaro. ¹⁰Mindásafena Maníkón-ai aúfáífimba

agaimaréna séna

tuwímbai ayáátáaka'a sirunkó kawe'á ína'a ménae sésamo ésa karo'-ááiyé sáwí-aaiye ¹¹sáwí'o on-tántáálé tínaaemba uwámesa kawe'á ésa aáno úmai méraiyanafesa minámbá arááíwáéro. ¹²Fasi'aénkó arupise úmimo méraawiya'a káráwiyena miwítí inai iséna túwa'nai ena sáwí'o owí ánaaeni'a wéuwatimiye

agaimaréna siyáiyé.

¹³Kemá fasi'é'a kawe'á ombá pósa ímba sáwí'a uwátinkanaafo ¹⁴arupise úmai méraambo umbai-tántááló timíyanamo éna Maníkó kawe'á uwátinkainifo minúmbái-tántáátáfé'a ímba óraa'-imayaa é'a minúmbái-tántááló timínda-waasisafe'a ímba táátafe'a é'a ¹⁵Ísu Káráisitintafe'a kawe'-ímáyáa é'a wentáfé'a sé'a weyáá Fasi'aénkón-iyé síyasa tísai esamo sésa Maníkóntáfé'o imáyáamo ombá nóra símaiya wéoo síya'o é'a kawe'-áái simátimiyantafe'a to'mayaa uré'a ¹⁶kawe'-úmai wempakémbá simátíméro. Kentirunkó ímba wa'éwáé'á índa arupíya wéraina'a Ísu Káráisitimpa'a kááísamai arupise úmai méraiyanas tuwímbaimo símimo sáwí'o uwátinkaiyambo ésa miwí tááigo tosé'mai tigaemá íniye. Miyá íyantafe'a káráwiyoro. ¹⁷Kawe'ó ombó Maníkómó

ímbo aambó fái'makainasamo ésa umbai-tántáá'ó timíyamba mindá Maníkóndén-iyé. Énifo sáwí'ó ombó umbai-tántáá'ó timíyamba mindá kentí áwáugon-iyé. ¹⁸Miyáumai ímbo arupíse úmáimo méraawi Maníkómpá'á wíyantafena Ísu Káráísiti arupíse úmai méraiwai mimbórá-kánáá puwéna minkísáú taí'áraiye. Wenáúgo pukówana amankó úwoi méraiye. ¹⁹Wenamankó tuwímbai timankó ándáraambo kárá'umakomba wenáái kosimátímakaiye. ²⁰Naaófá'á moóráwígon-awi'a Nówaa ména non-afófora'ó wínda-taomba úmakonka'a Maníkó kesáái ísáaro séna timu'marówasa wenáái taráísúntafesa pukáafo afakaumboé-waasi non-afófora'ó wínda-taompa'a imérowana miwí nonkó ímba nawíkowasa ímbo púwúmba kawé-úmai maé'ómbaniye. ²¹Mindónkómó uráinteni'a nombá maitínkááwana Maníkó tí'mai kawepá'á méwétinkaiye. Nombó maitínkáámba paáká-túrákémhá ímba wéwiyófo Maníkómbá áisai owaná tirumpimbá ímba aái wéraindasafena sáwí-imayaa maitiyuwáíníye.

Ísu Káráísiti pukáimpinkemba iyáfasinkaintafena sáwí'ó úmáimo méraampinkemba tí'mai kawepá'á méwétinkaiye. ²²Ísu Káráísiti pukáimpinkemba iyáfasinena Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á iména wíyómpaken-kisau-waasiye óraa'-waasiye fasi'aéntóné miséyááfá-tántááká'á káráwiyaiye.

Maníkóní imáyáafinkeni'a oró-áái.

4 ¹Ísu Káráísiti áí'ó úní'a uwánkówana fasi'ámaimo imáyáamo uráintemba kembiwíwárá'á fasi'ámai imáyáan-oro. Túra'ó tí'ó úní'ó uwátínkówi miwímó sáwí'ó íyan-imayaago ímba ta'ótokaiye. ²Marapá'ó méraamba sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a ímba é'a Maníkóní imáyáafinkeni'a oro. ³Maníkómpá'ó ímbo tiyáan-kwaasimo ontembá kembiwíwárá'á miyá uráafo káfé'a ímba miyá wéowe. Ááéma maará uráawe. Maa'u-tántáá'á wé'e'a sáwí-imayaasafe'a tirááísafe'a wé'e'a uwó'í'ó on-dómbá né'a uwó'í'a wé'e'a tómbá námae iyé'a uwó'í'ó on-dómbó wéne'ó uwó'í'ó íyantafe'a túwaandu uré'a kísau ámi-aimba mósá maré'a waántá-waasi-imayaa mósá maré'a miyá uráambanifo ⁴káfé'a ímba miwísé'a túwaandu uré'a miyá-sáwí-tántáá'á ímba owasá tuwánésa sésa káfé'a nóra séra ímba miyá wéoo símai sáwí'a wéuwatinkaawe. ⁵Maníkó to'mayaa úmai ména pukén-kwaasiwara túmó arén-kwaasiwara'a miwímó méraawini áwáuma tísai ínasa simámiyana miwítí méyámbá timíníye. ⁶Marapá'ó méronka'ó uráam-beyamba maiyésamo pukáawi Maníkómó méraintemba miwí timankómó miyámó íyantafena ásé-aai simátímakaiye.

Maníkó kisaugoni fasi'aémbó tímakain-aai.

⁷Seyaafá-tántáá'ó tai'áinda-kanaa kárika'a tında pó'a inái símae'a iyón-aaiimba kawé-ímáyáá úmai káráwiyoro. ⁸Moórá-mora kentirumbá timé'a

miyámó é'ó é'a sáwí'ó uwátinkaiyamba miyá-sáwí-tántáátáfé'a ímba anondáá ónae-imayaa é'a ⁹namu'-waasímó tiyamba naané tóné timé'a ímba í'ai simátínkáaro. ¹⁰Kawe'á uwátinkaiyantafena Maníkó moórá-mora-waasi fí'ofí'on-kisaugoni fasi'aémbá tímakaimba pó'a ímba úwoi maé'a mifásí'áéntámbá moórá-mora-waasi túwa'nai oro. ¹¹Maníkón-aaimo simátíméwi mináái-úrumba arupíse úmai simátíméro. Wétuwa'nai-owi Maníkómó tímí-fasi'aentamba túwa'nai oro. Ísu Káráísiti túwa'nai isa'á miyá é'a mindásafe'a seyaafá-tántáátáfé'a Maníkón-áwí'a mósá wémaraawe. Maníkón-áwí'a óraa'a waé'wae'a isaná wení fasi'aénkó miyámó wéimba mindá érai'-aain-iyé.

Ísumbo uwánkaraantemba kembá tí'a índa-i'ó íyan-aai.

¹²Kesí waási ken-ímáyáá únda-waasi owaná kentópa'a óraa'-umbai-tantaa'a timbá minúbái- tántáápímbá mé'a mindásafe'a ímba táatafe'a é'a sé'a fí'orantantaa'a kesópa'a tiyáiyé ímba seró. Maníkóe'a fasi'ámaiya méraantafenawa'í ína fasi'ámaiya méraantafenawa'íyo. Minúbái-tántáá'á kentópa'a wétiye. ¹³Ísu Káráísitimbo áí'ó úní'ó uwánkóntemba kembiwíwárá'á tí'a úní'a uwátinkaraamba póna kentirunkó kawe'á ínana Ísu Káráísiti sámó kainkwárá'ó kumíndara'a kentirunkó óraa-kawe'a íniye. ¹⁴Ísu Káráísitini waási ontáfésamo símaimo sáwí'ó uwátinkaiyambo é'a ímba imáyáa íyana kentirunkó kawe'á éna Maníkóní ámútanko fí'onka'ma'mai-amutanko kembiwísé'a méraintafena kentirunkó kawe'á íniye. ¹⁵Kembiwí ímba waási tínkamowasa púwówasamo ombá ímba umémbá ésa ímba fí'ofí'on-tantaa'a sáwí'a ésa ímba aoisaambá wiyésa miyámó íyawimo ésa sáwí-meyamba maénááfo ¹⁶Ísu Káráísitini waási-i'ó onkákémbó umbai-tántáá'ó timíya'ó é'a ímba táatafe'a oro. Miwí tirunkómó sáwí'ó ínasamo Káráísitini waási owémó síyamba Maníkómpá'á súwiyo seró.

¹⁷Maníkó seyaafá'-waásímó méraawini áwáumo tísai índa-kanaamo tinda aifa'á wení waásisa síesai ena kentáámó umbai-tántáá'ó siménamo éna wení ásé-aaimo taráíyaan-kwaasi óraa'-umbai-tantaa'a timíniye.

¹⁸Mindásafena Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

Maníkó arupíse úmai méraawi sáwí-imayaafinkemba tí'mai kawepá'á métínkáimba mindá umbai-kísáún-ifo Maníkóntáfésamo ímbo aamoimó ésamo sáwí'ó owí miwí sáwí'ó úmaimo méraampimba miyáumai sáwí'a úmai méranaawe agaimaréna siyáiyé. ¹⁹Miyáumai Maníkó wení imáyáafinkemba séna umbai-tántáá'á kentópa'a tíníye siyáin-kwaasi kawe'á úmae wéiyé'a Maníkómpá'á kááísamai méraaro. Maníkómó kentáá úmakaiwai éna sintembó iwáí wégarawiyifo wempá'á kááísamai méraaro.

Maníkóní waásiya'a káráwiyoromo siyáin-aai.

5 ¹Kemá Fasi'aénkóní waásiya'a káráwiyaundawi úna'a kembiwísé'a Fasi'aénkóní waásiti óraa'-waasi simátíménda ísáaro. Ísu Káráísitimbo áí'ó

úni'o uwánkaraamba kesúrantamba awáné'a wemó sámó kainkwará'ó kumíndara'a misámó kaimpímbá méranaumpo ²simátíménda ísáaro. Sipisípiya'o káráwiyaawimo kawé'ó ontembá miyaráán-úmai Maníkómó wení waásimo tímakaiwiya'a káráwiyoro. Ímba káráwiyonae síyampinkembo káráwiye'a Maníkómbá arááíma táinda-i'a úmai káráwiyoro. Óntamba maénae-imayaa ímba é'a túwa'nai ónae-imayaa é'a minkísáúrá'á káráwiyoro. ³Maníkómó tímakain-kwaasiya'a káráwiyomba ímba múra tiyuwé'a kawé'ó úmaimo méraiymba tuwánésa kembiwímó ontembá miyá ónááwe. ⁴Aifa'ó káráwiyaiwaimo wiyómpakembo kumíndara'a kembiwí íyáákaraawiti fí'oran-kawé'-meyamba timínana ímba tai'áinda waé'wae'a íníye.

⁵Ifó'-wáásí kentí óraa'-waasi-taai ísáaro. Kentúma ímba maimaé iyé'a moórá-mora túwa'nai e'a méraaro. Mindásafena Maníkón-aai aúfáifimba agaimaréna séna

Maníkó kentúmo maimaé iyówi wéfametuwaifo wenaísamaifimbo méraawi wétuwa'nai-íye agaimaréna siyáíye. ⁶Mindásafe'a Maníkó fasi'aéwín-aúranka'a kentúma ímba maimaé iyíyana wemó imáyáamo índa-kanaa kentúwí'a mósá maráíníye. ⁷Maníkó kembiwí túwa'nai ena káráwiyaifo umbai-tántáákóní imáyáa wempá'á tuwé'a méraaro.

⁸Áwáífiyaamo in-íyánkómó póíye waásiyemo faintembá waántáwanko waásimo wefári'o índasafenanifo táátafe'a é'a káráwiyoro. ⁹Maníkón-aaisafe'a fasi'ámai imáyáa é'a waántáwankon-aai a'áo seró. Seyaafá'-máráfákéwímó Maníkón-aaisafesamo timankúnkúmbo owífá'á miyán-úmbái-tántáá'á wétifo imáyáa é'a waántáwankon-aai a'áo seró. ¹⁰Umbai-tántáá'á kentópa'a kárika'o wéraimba Maníkó sásá'-í'a uwátinkena áfomba faitinkáína'a fasi'ámai méranaawe. Maníkó úwoi túwa'nai úmae iyéna Káráísitiye'a kááísatinkena séna kesí sámó kain-áémpá'á sámó kaimbó ímbo tai'áinda-aempa'a métinkanaumne siyáíwai miyá íníye. ¹¹Wení fasi'aénkó waé'wae'a éna ímba tai'áinda mindá érai'-aain-íye.

¹²Moóráwígon-awi'a Sírifénesi súwa'nai isa'á kínampaan-aai agáúmne. Wemá Maníkóní waási éna kesí kísau kawé'-úmai wémaíye. Fasi'átínkáándasafe'a maanáúfái agáúmbo érai'a Maníkó úwoi súwa'nai in-áái simátimunda tirumpimbá fasi'ámai ta'ótore'a méraaro.

¹³Maníkóní waási Pépíróni-naopa'a méraawi Maníkómó kembiwímó wemparí'o úmakaintemba miwí wemparí'a úmakaiwai kembiwísáfésa sésa kawé'-úmai méraaro sewaná kesááninkon-awi'a Máákaawara'a

séna kawé'-úmai méraaro wésiye. ¹⁴Ísu Káráísitini waásin-oho moóra-mora kentirumbá timé'a tiyáamba tíméro. Káráísiti wení waási aáno'o uwátínkáíntafe'a inái sune.

Kemá Pítaamo súnda-aaí taí'áwiye.

2 Pítáa

karo'-wáásí Ísun-aaigomba waé'wáé'-úmai simátímún-aaí Pítáa iséna Ísuni érai'-aaí ta'ótoraiwae séna maanáái agaimái mátímakaiye. Ísumba awánéta wemó siyón-aaí isááwándawi é'a simátíma'mae iyówánda-aaí ta'ótoraiwae séna maanáái agaimái mátímakaiye.

1 ¹Kemá Sáimoni Pítáa maanáái maanáúfáímbá agai-timúmpo ísáaro. Kemá Ísu Káráísitini aantá-waasi úndanifo kesáámó úndantembo Maníkón-aaísafe'o timankúnkúmba owí ísáaro. Kentáásí Maníkóe Ísu Káráísiti sáwí-imayaafinkembo faúsínkáíwaiye arupíse úmai mésarai kawé'-ímáyáá símakaayata mindáraise'a kááísamaisa kawé'-úmaisa méraumne. ²Maníkóe kentáásí Fasi'aénkó Ísuntepa'a té'a kawé'-ímáyáá tamaé'a miyámó úmae iyómba úwoi túwa'nai úmae iyésarai aáno uwátínkáfa'a iyíya'a méranaawe.

Maníkó kentáámá wemparí'o uwásínkarain-aaí.

³⁻⁴Ísu Káráísiti saántowana wení sámó kainkó wení fí'oran-kawe-kisaugo tafisúwata wempátá téta kawé'-ímáyáá taísaraumne. Ísu Káráísiti miyán-kwáásígó póna wemó kawé'á uwátinkanaumnemo siyáin-aaimo éna miyá índa póna wení fasi'aémbá símísata Maníkóntáféta aamoí éta arupíse úmai méta wenáái simátímakaundasa póna marapáké-sáwí-fásí'aénkómó waásimo sáwí'o iwái kembiwí tine'á ímba ta'ótoraina'a tuffintuwe'a Maníkóe'a kááísamai méranaawe.

⁵Mindásafe'a imáyáa é'a maarámó íyantafe'a fasi'ámai kísau máéro. Maníkón-aaísafe'a érai'e

sé'a timankúnkúmba ombá kawé'-áwáúmá maré'a minkákémbá kawé'-ímáyáá é'a minkákémbá ⁶kentúra'a káráwiye'a minkákémbá fasi'ámai mé'a ímba tuwesarai ína'a Maníkóntáfé'a aamoí é'a ⁷Maníkóní akúmbó méraantafe'a túwa'nai úmae iyé'a kentirumbá timé'a ⁸miyán-oro. Miyámó úmae iyé'o é'a Fasi'aénkó Ísu Káráísitini kawé'-ímáyáá isé'a óraa'-í'a úmai mé'a kentí kísau áúwara-kísau maenááwe. ⁹Miyán-káwé-kísáúmó ímbo máéwi Maníkómó sáwí-imayaamo maitíyukaimba tuwinkásuwesa táá'o káúnkaiwaiyaamba wéowe.

¹⁰ Kesí waásisono. Maníkó kembiwí táantamai wemparí'a úmakai fo imáyáa é'a wesé'a fasi'ámai méraaro. Miyámó é'o é'a sáwí-amba ímba arááiwaenaawe. ¹¹ Miyáumaimo méwanamo éna kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti sáwí-imayaafinkenta faúsínkáíwai kembiwísáfénawe séna tíya'a káráwiyaana'a kempá'á maé'mae'a úmae iyónááwe síníye.

¹² Minéráí'-áái é'a ísare'a fasi'ámai arááiwaémba pó'a simátíma'mae iyóna'a imáyáa úmae iyónááwe. ¹³ Marapá'ó méraundara'a simátíma'mae iyóna'a imáyáa úmae iyónááwe. Miyámó ondá kawé'-í'a ónaumne. ¹⁴ Ááéma kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti simásimena séna puwínone siyáimba pó'a ampáánk'á puwé'a ímba marapá'á méranaumpo ¹⁵ mináái agaimaré'ó púwóna awáné'a minááisáfé'a imáyáa úmae iyónááwe.

Ísuni sámó kaimbá awánáumnemo siyáin-aai.

¹⁶ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráísiti fasi'aénkwará'á kumíníye-aai ímba úwoi-aaisa simátímakaundanifo súrantanta wení iyáákai-sagaenta awánaraundasafeta érai'-aai simátímakaumne. ¹⁷⁻¹⁸ Maníkómó imáyáamo makáin-omaka'a Ísuwe'a méraawanana Maníkó kentáásifowa Ísun-awí'a óraa'a éna iyáákai-sagaempinkemba séna kesááninko ónana áfááraumai entáféna sínkáisa'a áfááraumai aamoí uwánkaumne wíyómpakemba súwata ísaraumne.

¹⁹ Ísaraundasafeta óraaka séta naaófá'á Maníkón-aai simátímakon-aai érai'-aain-íye. Súdasa mináái imáyáan-oro. Kumeu'ó in-áémpá'á sámó kain-ááin-ifo mináái aúfáífimba awánáíyana aafáúmó iyáúsenamo sámó kaintembá kentí imáyáafinkemba miyáumai sáma kánnana Ísu Káráísiti aa'ó siyaráísanamo wérain-okoraamba úmai sáma kátinkainíye. ²⁰ Simátíménda-aai ísámai kawé'an-oro. Naaófá'á Maníkón-aai simátímakowi aúfái-wandaafimba agaimakón-aagioni áwáuma kemá waási kentáásí imáyáafinkemba ímba kanaasá isánaumne. ²¹ Ímba miwítí imáyáafinkemba símai agaimakáafo Maníkóní Ufaen-ámútánkó wenáái simátímuwasa agaimakómbo Maníkóní ámútanko minááiígóní áwáuma wésuwa'nai-isata wésaumne.

Maníkón-aai waé'náé'á úmaimo síyan-aai.

2 ¹ Naaófá'á Maníkóní waásifimba Maníkón-aai karo'á waé'wáé'á úmai simátímakowi paápé urántemba kempímbá miyán-kwáásí paápé ésa karo'-áái simátimesa Maníkóní waásimo sáwí'o íyan-aai simátimesa óraako sáwí-imayaafinkemba faútínkaraiwaimba tínaaemba uwámiyana ánaaemba Maníkó minúwóiyáámbá tínkaminiye. ² Sáwífa'nanka miwítí aambá waásimo sáwí'o on-ámbá arááiwaesa miyá íyasa tuwánésa sésa Maníkóní waási sáwí'an-owe mináái símai érai'-amba sáwí'a ónááwe.

³Óntamba maénae sésa aamoí ésa kentí imáyáa tafisénae sésa karo'-áái simátimenaawe. Sáwí-meyamba timíndawi naaófá'á to'mayaa úmai ména tínkamindasafena timu'maréna méraiye.

⁴Wíyómpaken-kisau-waasi sáwí'o untáféna Maníkó ímba étinkomba sáwí-aempa'a mótiinkowasa kumeu'-áémpá'á ándáfa'a mésa sáwí-meyambo maíyantafesa amu'maréna méraawe. ⁵Naaófá'á Nówaa maúnka'a Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí'a untáféna Maníkó ímba étinkomba nonkóntáféna seyaafá'-márámá nawíkao súwana nawíkwasa putásowana mimpínkémbá Maníkó Nówaa wení akúmbá afakaeté-waasiye tíyótai uwátinkowasa túnaresa ma'éómbaniye. Nówaa Maníkón-aai arupíse úmimo méraiyan-aai simátimuwasa ímba ísonkakemba putásaraawe. ⁶Naaófá'á Sónómu-naopaken-kwaasiye Kómóraa-naopaken-kwaasiye sáwí'o untáféna Maníkó ímba étinkomba iyá agaisukáifo Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí'a owí mináái isésa sésa sáwítaamo úndamo ímbo ifátúwáananasaamo éna kentááwará'á miyáumai sínkamindasa póta ifátáámó túwáananamo éna ímba sínkaminiye sénááwe. ⁷Moóráwígon-awi'a Róti Maníkó wentáféna púwifo séna ímba auwómbe áíkaiye. Wemá arupíse-waasi éna sáwí-waasimo maa'u-tántáá'ó untáféna arunkó umbái taráíye. ⁸Miwífímbá ména aasiyaasi-kánáá miwítí sáwí-aai iséna miwítí sáwí-awau awánówana arunkó áfááraumai umbái tómbanifo wemá arupíse úmai mérontafena Maníkó ímba auwómbe áíkaiye. ⁹Miyáumai Maníkóntáfésa aamoí owí umbai-tántáápinkémbá Fasi'aénkó kawé'-úmai tíyótai éna sáwí'o owítí sáwí-meyamba toréna waásimo méraawini áwáumo tísai índa-kanaamo tíndara'a sáwí-meyamba timíníye. ¹⁰Maa'u-tántáá'í'o owí Maníkómó kawáánimba tínaaeni'a uwánkááwi óraa-sawi-meyamba timíníye.

Minkáró'-wáásí miwí túma mósá marésa kesááigo iyáákainkwae sésa kawé'-násomba wíyómpakewisafesa sáwí-aai simátínkáántafena ímba táá'a isasá úwoi sáwí-aai simátínkááwe. ¹¹Wíyómpaken-kisau-waasi miwítí fasi'aénkó minkáró'-wáásítí fasi'aénkómbá iyáákaraimbanifo minkwíyómpákéwí Fasi'aénkón-aúranka'a ímba aai simátinkesa ímba sáwí-aai wésewe. ¹²Wái-waambo tufú'naan-tantaakomo seyaafá'-áwáúmó ímbo awánaantemba minkáró'-wáásí miyá ésa tuwímbai-tantaakoni áwáuma ímba awánaraantafesa sáwí-aai simátínkáámbe pósa wái-waambo tai'áíntemba miwí miyáumai tai'ánááwe. ¹³Miwí umbai-tántáá'í'a uwátínkáámbe pósa anondáá umbai-tántáá'á maénááwe. Miwí sáwí-imayaasafesa tirááísafesa afora'á ésa aamoí ésa kembiwísé'o tómbó náiyantafesa túwaandu ésa sáwí'a uwátinkesa kentí imáyáa tafiséna sáwí-ampa'o mówétinkaantafesa aamoí ésa ¹⁴aesáfésa túraniyamba tuwésa aamoisaén-kwáásí tafisímai sáwí-ampa'a mótiinkesa túraniyambo

owí tíráá'a póna Maníkó sáwí-meyamba timíniye. ¹⁵ Arupíse-amba tuwésa sáwí-amba arááíwáéwe. Naaófá'á Péon-áaninkon-awi'a Péramu wemá Maníkón-ai simátímakowi éna sáwí'o uráimpinkemba óntamba máinenamo aamoí uráintemba miwí miyán-ámbá arááíwáéwe. ¹⁶ Énifo Péramu sáwí'a uráintafena Maníkó aaisambá séna wení póigon-awi'a tónkigomba waási amóísáúnkaamba uwánkowana aai súwana Péramu iséna wení sáwí-amba tukáiyé.

¹⁷ Minkáró'-wáásí ímba túwa'nai on-kwáásí méraawe. Nonaumpinkémbó nombó ímbo íyáúsenamo kúmíntenkaan-kwaasima owaná póna Maníkó miwísáféna kumeu'ó in-áémpá'ó to'mayaa uwátínkaraimba pósa mifá'á komaé'mae'a ónááwe. ¹⁸ Miwí sáwí'o úmaimo méraapinkembo kawepá'ó tewí kefári'a méónae sésa maa'u-tántáákón-áúma mósá marésa karo'-áái simátimesa ¹⁹ kentí imáyáafinkeni'o íyanamo éna misáwí-tántáákó ímba ta'ótorainiye sembánifo miwí sáwí'o on-tántáákó ta'ótokaimba pósa misáwí-tántáápímbá mésa taf'ágonawe. Moórá-tantaako waásimo íyáákaimba minímáyáágó wefári'a úmai ta'ótokaisasa wenaráái wéwaewe. ²⁰ Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisiti sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaimpa'a tésa sáwí'o on-kísáú ifátuwesamo tínaaembo uwásukaawi miwí aneka'ó sáwí-ambo arááíwaiyanamo misáwí-kísáúgómó ta'ótorainasamo ésa ááemo sáwí'o uráamba mindá kárika'an-ifo ánaaembo sáwí'o íyamba mindá óraa-sawí'a úmai méranaawe. ²¹ Arupísemo on-ámbó ímbo arááíwakesaraa sáwí'a uráawaisino. Énifo arupísemo on-ámbá arááíwakesa ifátuwesa Maníkóní kawe'-ámáámbá tínaaemba uwáméntafesa pósa áfááraumai sáwí'a wéowe. ²² Maarámó sen-áái érai'-aain-iye. Íyánkómó mímó wi'makénamo ímbá aneka'á wénaiye sésa moórá-ai sésa póigomo nombó pékénamo ímbá toifímbá waé'wáé'á wéiye wésewe. Íyánkó póigomo intembá minkáró'-wáásí miyá-sáwí'á wéowe.

Ísu aneka'ó kumínda-aii.

3 ¹ Kesí waási arupíse-imayaa íwae sé'a moórá-aufai agaimái tímake'a maanáúfáíwárá'á agáúmne. ² Naaófá'á Maníkón-ai simátímakowi siyón-ai isé'a Fasi'aénkó sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaisa siyáin-ai wení aantá-waasisa simátímakaunda-ai imáyáan-oro. ³ Simátíménda imáyáan-oro. Ánaaen-kanaamo tínda sáwí-imayaasafesamo tírááísafesamo ésa aamoí íyan-kwaasi tésa kentuwíyáái ésa ⁴ Ísumo sénamo marapá'á kumónaumnemo siyáimba nááfara méraiyo. Naaófá'á wíyóne marawémó úmaronka'a wérain-tantaa'a ímba fí'on-tantaa'a paapé isatá awánáúmbo kesifoísáisa é'a pukuráawana ímba fí'on-tantaa'a paapé iye sénááwe. ⁵ Miwí maarán-ímáyáá ónae ímba wésewe. Naaófá'á Maníkó

súwana wíyóne marawé paápé úwana nompínkémbá maramá iyéna nonafufuntambá maramá wéraiye. ⁶Ánaaemba Maníkó nonkóntáféna súwana marapá'-wáásí tai'ásukaiye. ⁷Maníkó sisaná wíyóne marawémó wéraimba póna waásimo méraawini áwáuma tísai índa-kanaamo tíndara'a Maníkó wentáfésamo ímbo aamoimó ésamo sáwí'o owí sáwí-meyamba tiména wíyóne marawé iyafímbá agaisuwáíniye.

⁸Kesí waásisono. Maarán-ímáyáán-oro. Aatáisa toráumaisa wéawanaumpo Maníkó ímba miyá ímbá seyaafá-kánáá mimbórá-kánáaráámbá aamú-úmarena sáwífa'-aatai 1,000 aatai éna mimbórá-kánáaráámbán-íye siyáifo ⁹wemó marapá'ó kumónaumnemo siyáin-aii ímba tukáisisa tuwímbai mináái ífá'á tukáiyé-imayaa wéowe. Fasi'aénkó séna kesí némpa'a maé'mae'a ésa sáwí-aempa'a kofó séna sáwí-imayaa tuwésa kempá'ó tíyantafenawe séna timu'maréna mérena ímba ááema marapá'á kunkáiyé. ¹⁰Umén-kwáásígómó kafíímbó tintenkáán-úmai Fasi'aénkó miyáráán-úmai kumíniye. Minkánáá óraaka'a nonkáánkaamba síndafinkemba wíyómba áwiyo'winana wíyóne o'é aafáúwé iyá káwínana marapá'ó seyaafá-tántáá'ó wéraine marawé iyá káwíniye. ¹¹Miyáumai seyaafá-tántáá'á tai'áíndasafeta kesáámó méraundasafeta ímáýáa éta Maníkóntáféta aamoí éta arupíse úmai méreta ¹²Ísumo marapá'ó kumíndasafena siráái wétainata amu'maréta méreta ááemo kumíndawe séta fasi'ámai Maníkóní kísau maúndasa póna minkánáa paápé ínana wíyómba iyá káwínana o'é wíyóne aafáúwé óraa'-iya káwínana nonkáámbá uwáwíniye. ¹³Énifo Maníkó óraaka séna aú-wiyone aú-marawe úmáráanana arupísemo í-tántáá'-aantemba wéíniye siyáinta amu'maréta méraumne.

¹⁴Kesí waásisono. Miyán-kánáásáfé'a amu'maré'a méraamba Maníkón-aúranka'a kawé'-aantemba úmai mé'a kempímbá ímba sáwí-aii wéraina'a aáno úmai méraiyyantafe'a fasi'ámai kísau máéro. ¹⁵Kentáásí Fasi'aénkó séna sáwí'o úmimo méraampinkemba faútinkanaumne séna wempá'ó tíyantafena timu'maréna ména ímbo kunkáimba ímáýáan-oro. Kentáásí waásigon-awi'a Póro Maníkó kawé'-ímáyáa wembá ámakaimpinkemba kembiwísáféna ímáýáa éna mináái agaimakáiyé. ¹⁶Póro minááímó agaimakáimba seyaafá'-áfáíímbá miyán-ááímó símimo agaimakáin-aaisompimba tuwímbai-aii umbaí taisasá ímbo ísáimimo kawé'ó ésamo ímbo fasi'ámaimo méraawi minááígóní áwáuma waé'mai karo'-áái wésewe. Maníkón-aii aúfáíímbá seyaafá'-ááísáféna miyá ésa miyámó sentáféna áfááraumai sáwí'a úmai méranaawe.

¹⁷Miwí miyá wéfo ímbo kunkáinka'a simátimumpo káráwiyoro. Sáwí'o owí kembiwí Maníkóe'o fasi'ámaimo méraampinkembo

tafisíyanesa ofo káráwiyoro. ¹⁸Kentáásí Fasi'aénkó Ísu Káráisiti kentáásí sáwí-imayaafinkemba faúsínkáíwaisa úwoi túwa'nai úmae iyína'a wempá'á óraa'-imayaa é'a méraaro. Wenáwí'o aasiyaasimó óraa'o úmaimo waé'wae'o úmaenamo iyínda érai'-aain-iyé.

Kemá Pítaamo súnda-aai taí'áwiye.

1 Yóni

Ísu wíyómpa'a iyówana Yóni Ísuni kísau-waasi kaumbo-wáái-áátátyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái t́makaiye. Tuwímbai karo'-áái simátimesa sésa Ísu Maníkón-ááninko póna waási-úramba ímba ú'mai mérariye sésa f'lon-karo'-aaiwara'a simátíma'maesa núwana Yóni iséna miwítí imáyáa arupíse uwátinkanae séna maanáái agaimái mátmakaiye.

Maníkóní imáyáamo aráásímíwain-aii.

1 ¹Ísu Káráísiti Maníkóní imáyáa aráásímíwaisaama póna waási aúí'a úmai maé'mae'a íyawini áwáugon-iyé. Minááísáfé'a maanáúfái agaimái kentópa'a tuwáúnana wéwiye. Áwáura'a maramá ímba wéronka'a wemá maé'émbe ánaenka'a marapá'á kuména keséta mérowata súranta awánamai kawé'á éta wenáái iséta siyáántamba aneté ta'ótokaumne. ²Aúí'a úmai maé'mae'a íyawini áwáugo afowámpá'á maé'émbe marapá'á kuména keséta mérowata awánareta póta minááísá wésimatimune. ³Kesáá Maníkóe ááninko Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraumne. Awánaraundawe ísaraundawe kembiwíwárá'á simátimunda póta Maníkóe ááninkoe'a kááísamaisa méraundantemba kembiwí miyá ónááwe. ⁴Kentáásirumba kawé'-úmai óraa'a uwásinkaindasafe'a maanáúfái agai-timúne.

Maníkó sámó kaiwáíní áwáugon-aii.

⁵Maníkón-ááninko simásímakain-aaisa simátimeta séta Maníkó sámó kaiwáíní áwáuma póna kumeu'ó in-tántáá'á wempímbá ímba wéraiye. ⁶Miyáumai kumeu'ó in-áémpá'á méraamba Maníkóe'a kááísamaisa méraumnemo sewí karo'á sésa érai'-aaigoni áwáufimba ímba méraawe. ⁷Énifo Maníkó sámó kain-áémpá'ó méraintemba miyáumai sámó kain-áémpá'ó méraundasa wení waáíséta kááísamaisa méraumne. Miyáumai Maníkón-ááninko Ísuma kentáásáféna imáyáa éna kumpuwúwana wení naaegó kuména póna kentáásí sáwí-imayaa maisíyumu'naenasa wéiyiye. ⁸Kempíntá sáwí-imayaa ímba wéraiyesaamo súndasa kesirumpin-káro'-ááísá súnanasa Maníkóní érai'-aaigo kesirumpintá ímba wéraiye. ⁹Afora'ó Maníkómpátáámó sáwí-imayaasafetaamo simáménanasaamo

éna Maníkó kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwénasa seyaafá-sáwí-ímáyáá arupísesa uwásinkainiye. Maníkó wemó siyáintemba miyá éna miyáumai kawé'-aantemba éna póna sáwí-imayaa maisiyuwénasa arupísesa wéuwasinkaiye. ¹⁰Maníkó séna seyaafá'nánká sáwí'a uráawemo simbánifo kesáámá séta ímba sáwí'a úne séta Maníkó karo'-áái siyé súnana Maníkóní ásé-aaigo ímba sirumpintá wéwaiye.

Karáísiti seyaafá'nánká áfombo faisínkáin-aaí.

2 ¹Kesí iyámpóisono. Ímba sáwí'a íyantafe'a maanáái aúfáifimba agai-timúne. Énifo sáwí'o íyanamo éna áfombo faisínkáíwaisa ména kesifompátá áísai ínkiye. Wemá Ísu Karáísiti arupísemo iwáísá kesifompátá áísai ínkiye. ²Sáwítaamo uráunda-meyamba kentááfá'á ímba tíno séna maimaéna pukákiye. Ímba kentáásí sáwí-meyan-aantembanifo seyaafá'-wáásítí sáwí-meyankwara'a maitiyuwáíndasafena pukákiye.

³Maníkón-aaímo taawiyafétaamo únda érai'a weséta kááísamaisa méraumnese súné. ⁴Maníkón-aaímo ímbo taawiyáfónka'o ombá Maníkóe'a kááísamaisa méraumnemo sembá karo'á sewaná miwífímbá Maníkóní érai'-aaí ímba wéraiye. ⁵⁻⁶Énifo Maníkón-aaímo taawiyáfówi Maníkómpá'á tirumbá áma'mai kawé'á wéowe. Kesáámó Maníkóe'a kááísamaisa méraumneseamo súndawisa Ísu Karáísitimo méraintemba kesáá miyásá úmaisa ménaumne. Miyásáámó únda érai'a Maníkóe'a kááísamaisa méraumnese súné.

Ááéraan-amaankoma aúí'o uráin-aaí.

⁷Kesí waási ísáaro. Kemó agaúnda ímba aú-amaamban-ifo ááéraan-amaamba agai-timúne. Aifa'ó simátímakaamba é'a ísaraan-amaamba agai-timúne. ⁸Énifo kumeu'ó in-tántáá'á áwiyo'wisana érai'a sámo kain-tántáá'á wépaape-ímba póna ááéraan-amaamba aúí'a úmai wépaape-íye. Ísu Karáísitini kisaufinkemba minámáámbá paápé uréna kempínkwará'á minámáámbá wépaape-íye.

⁹Kentí waásimo tíyámbo uwátínkáámbanifo sámo kain-áémpá'á méraumnemo sembá sámo kain-áémpá'á ímba méraafo kumeu'ó in-áémpá'á paái méraawe. ¹⁰Énifo kentí waásimo tirumbó tíméwi sámo kain-áémpá'á méraamba pósa miwífímbá sáwí-tantaa'a ímba wéraimba pósa fí'owi tuwánésá sáwí-ampa'a ímba wégowé. ¹¹Énifo kentí waásisafesamo tíyámbo uwátínkááwi miwí kumeu'ó in-áémpá'á méraawana kumeu'ó in-tántáá'á túrampa'a kumeu'á uwáwisasa múgu'maagu'a úmaesa wégowé.

¹²Kesí iyámpóisono. Kembiwísáféna Ísu Karáísiti pukáimba póna Maníkó kentí sáwí-imayaa maitíyukaintafe'a kemá maanáúfái agai-

timúne. ¹³Óraa'-waasisono. Áwáura'a maramá ímba wérowana mooráwigo maé'éimba wemá káfé'wara'a méraisa'a wení áwáuma isáántafe'a maanáúfái agai-timúne. Ifótóno. Waántáwankomba iyáákaraantafe'a maanáúfái agai-timúne. ¹⁴Iyámpóisono. Maníkó kentifo isa'á wempá'á tiyáantafe'a maanáúfái agai-timúne. Óraa'-waasisono. Áwáura'a mooráwigo maé'éimba wemá káfé'wara'a méraisa'a wení áwáuma isáántafe'a maanáúfái agai-timúne. Ifótóno. Fasi'ámai mé'a Maníkón-ai tirumpimbá ta'ótore'a waántáwankomba iyáákaraantafe'a maanáúfái agai-timúne.

¹⁵Maníkómpá'ó ímbo tewímó ontembá mindásafe'a ímba aamoín-oro. Mararákén-tántáátáfé'a ímba aamoín-oro. Mararákén-tántáátáfésamo aamoimó owí Maníkóntáfésa ímba aamoín-owe. ¹⁶Mararákén-kwáásímó owíní áwáuma ímba Maníkómpákémbá owe. Waási kentí imáyáafinkemba ésa f'owiti moparáwímbá túraniyamba tuwésa túwí'a maimaé iyésamo ombá ímba Maníkómpákémbá ofo mararákén-ámbá wéaraaiwaewe. ¹⁷Mararákén-tántáá'ó tirááimo tain-tántáá'á maambárará'á tai'áwinasa Maníkómbó arááimo táinda-i'o on-kwáási aasiyaasí maé'mae'a ónááwe.

Karáísitini namuro-wáásí táái.

¹⁸Kesí iyámpóisono. Ánaaen-kanaa maramó tai'áinda-kanaa ampáánká'á tíníye. Ánaemba Ísu Karáísitini namuro-wáásígó tíníyema suwa'á ísaraawe. Karáísitini namuro-wáásí sáwífa'a é'a paápé uráamba póta mindásafeta ánaaen-kanaa ampáánká'á tíníyema súne. ¹⁹Kentááfinkémbá Karáísitini namuro-wáásí moorá-mora méresa pósa iyáfasinesa paápé ésa siyuwésasa kóuraawe. Érai'o kentáásí waásimo méronkakaa úwoi méraawaisino. Siyuwésasa kóuraantafeta ímba kentáásí waásin-owe súne.

²⁰Ísu Karáísiti Maníkóní ámútankomba ai'marówana kuména kentirumpimbá méraisa'a pó'a érai'-ai wéisaawe. ²¹Érai'-ai ímba isáántafe'a sé'a ímbanifo érai'-ai isáántafe'a maanáúfái agáúmne. Érai'-aifinkemba karo'-áái ímba paápé isa'á isáántafe'a maanáúfái agai-timúne.

²²Óraa-karo'o sen-kwáásí maarán-kwáásín-owe. Ísu Karáísitintafesa Maníkó ímba iyáfasinankaraiwain-iye sen-kwáásí ésa Ísu Karáísitini namuro-wáásí-í'a ésa Maníkónté ááninkonte'a tínaaeni'a wéuwatimewe. ²³Maníkón-ááninkomba tínaaeni'a uwámewi afowáankwáará'á miyá ombánifo Ísu Karáísitintafesa Maníkón-ááninkon-iye sewí ááninkonte afowántépa'a kááísamai méraawe.

²⁴Ísun-aaimo aifa'ó ísaraan-aai tirumpimbá fasi'ámai ta'ótóráamba ímba ifátuwe'a miyáumai Maníkónté ááninkontepa'a kááísamai maé'mae'a oro. ²⁵Maarán-áái Ísu Káráisiti óraaka simásimenasa séna aúí'a úmai maé'mae'a iyani'a uwátinkaumnesa simásimakaiye.

²⁶Karo'-áái simátinkáafo sé'a maanáúfái agaimái timúne. ²⁷Karo'-áái simátiyuwaawi ombánifo Ísu Káráisiti Maníkóni ámútamba tirumpimbá tínkaraimba póna maé'mae'a éna ímba karo'-áái simátimena érai'-aai wésimatimiye. Miyámó simátímisa'o ombá érai'-aaiye karo'-ááiye tuwínkaa'a owe. Simátímíntemba miyá é'a Ísu Káráisitiye'a kááísamai méraawe.

²⁸Kesí iyámpóisono. Wesé'a kááísamai méraamba pó'a Ísu Káráisiti kumíndara'a wenaúranka'a ímba tigaesáfé'a é'a úwoi fasi'ámai ménaawe. ²⁹Ísu Káráisiti arupíse úmai mérain-aai é'a ísaraawe. Moórá-aaiwara'a ísáaro. Miyáumai arupíse úmai méraawi érai'a Maníkóni iyámpóin-owe.

Maníkóni iyámpói-táái.

3 ¹Maníkó arumbá óraaka'á wésimiye. Mindásafe'a imáyáan-oro. Maníkó aruntá siménasaam-pona kentáásáféna kesí iyámpóin-owe wésiye. Kesáá érai'a wení iyámpóisa úne. Maníkómpá'á ímba tiyáawi Maníkóni áwáuma ímba awánésa kentáási áwáuwara'a ímba suwánaawe. ²Kesí waásisono. Káfé'a Maníkóni iyámpói-i'a úmaisa méraundasa ánaaemba nóra waásisaawa ménaumno. Mináái ímba ísaraundanifo moórá-aaimo ísaraunda simátimenaumne. Ísu Káráisiti kumíndara'a kawé'-úmai awánaandasa póta wenkááníta úmaisa ménaumne. Miyán-áái ísaraumne. ³Mináái isésamo amu'maráawi Káráisiti arupísemo úmaimo méraintemba arupíse úmai méraafo káráwiyo.

⁴Sáwí-imayaamo ombá isaná áamáambo taráísómbe isaná minkáé-tántáákó mimbórái'a iye. Miyáumai

sáwí-imayaamo owí Maníkóni áamáamba tínaaeni'a uwámesa taráísómbe póna miyámó on-ánóndáa miwífímbá wéiniye. ⁵Ísu Káráisiti waásiti sáwí-imayaa maitiyuwáindasafena marapá'á kunkáimba wempímbá sáwí-imayaa ímba wéraiye-aai é'a ísaraawe. ⁶Miyáumai Ísu Káráisitiye'o kááísamai méraawi miwífímbá ímba sáwí-imayaa waé'wae'a ifo sáwí-imayaa waé'wae'a iwái Káráisitimpa'a ímba tésa wenáái ímba ísááwe.

⁷Kesí iyámpóisono. Karo'-áái simátinkáafo sé'a káráwiyo. Káráisiti arupíse úmai méraiwei wemó intembó miyámó úmae'o íyówi arupísemo on-kwáásín-owe. ⁸Áwáura'a waántáwanko sáwí'a uréna miyá úmae iyéna káfé'wara'a miyá wéiye. Sáwí'o úmaesamo íyówi waántáwankoni waásín-owe. Waántáwankoni kísau taí'ásuwainkwae séna Maníkó ááninkomba ai'marówana marapá'á kunkáiye.

⁹Maníkóní iyámpói pósa Maníkóní fasi'aénkó miwífímbá wéraintafesa pósa ímba sáwí'a úmaesa wéiyowe. Maníkóní fasi'aén-iyámpóisómbá pósa ímba sáwí'a úmaesa wéiyowe. ¹⁰Ímbo arupísemo úmaimo méraawi ímba Maníkóní iyámpóin-owe. Kentí waásimo tirumbó ímbo tíméwi ímba Maníkóní iyámpóin-owe. Miyáumaisa Maníkóní waásiye waántáwankoni waásiye tuwímbaisa ísaraumne.

Moórá-mora tirumbó tímén-aii.

¹¹Moórá-mora tirumbá tíméro-aii ááéma ísaraawe. ¹²Ándámun-ááninkon-awí'a Kénimo uráintemba ímba miyán-oro. Kéni waántáwankon-áráá'a póna áfákomba tufúwana pukáimba maarásáféna tufúwana pukáiyé. Áfáko kawé'-ímáyáá mérowana Kéni sáwí-imayaa úmai ména póna áfákomba tufúwana pukáiyé.

¹³Miyaráán-úmai Maníkómpá'á ímbo tiyáawi kempímbá tirumbá sáwí'a uwátinkaiyantafena ímba táá'a íno. ¹⁴Maníkóní akúmbá sirumbá tímúndasafeta séta Maníkóní némpa'a méraandasaawini áwáuma tuwéta kawé'-úmaimo méraandasaawini áwáura'a taméraumnesa sune. Kentí waási tirumbá ímbo tíméwi Maníkóní némpa'a paaí méraawe. ¹⁵Kentí waásimo tíyámbo uwátínkáán-kwaasi tínkamiyasa puwíyan-kwaasin-owe. Miyámó owí aú'í'o úmaimo maé'mae'o owíní áwáura'a ímba méraawe. ¹⁶Ísu Káráísiti arumbá siménasa ímba úwoi méraimba súwa'nai índasafena kentáásáfénawe séna pukáiyé. Miyámó uráintafeta arumbá símakaiyesa sune. Maníkóní akúmbá túwa'nai eta puwúnafo ímba sendasá úwoi túwa'naisa ónaumne. ¹⁷Óntawara'-waasi kentí waási tómbó ímbo makáawi tuwánésa ímba túwa'nai ombá sésa Maníkómbá sirumbá amúne sembá karo'á sewé. ¹⁸Kesí iyámpóisono. Sirumbá tímúnemo sembá ímba tóikakemba sé'a érai'a tirumpinkémbá sé'a túwa'nai oro.

Maníkómpá'á fasi'ámaisamo méraunda-aii.

¹⁹Sirumbá tímétaamo túwa'nai úndasa miyámó únda-waasisa arupíse úmaisa méraumne. Miyámó únda Maníkón-aúrankata fasi'ámais méraumne. ²⁰Énifo kesáá sáwí'o úndasafenasa kentáásirunko umbái taifo Maníkó seyaafá-tántáá'á awánéna minúmbái-tántáákómbá iyáákaisata Maníkón-aúrankata fasi'ámais méraumne. ²¹Kesí waásisono. Mindásafeta imáyáa úndasa kentáásirunko ímba umbái taisatá Maníkón-aúrankata fasi'ámais méraumne.

²²Wenáái taawiyafétaawe wemó aamoimó índa-i'a úndasafetaawe áisai únda-tantaa'a úwoisa wésimiye. ²³Maníkó óraaka séna kesááninko Ísu Káráísitin-awika'a timankúnkúmba é'a seyaafá'-wáásífímbá tirumbá tímé'a méraaro siyáimba mináái Ísu Káráísiti óraaka simásímakaiye. ²⁴Maníkón-

aai taawiyáfówi Maníkóe'a kááísamai méraawana miwís'e'a kááísamai méraiye. Maníkó wení ámútamba ai'marówana sirumpintá kumbéna simásimenasa séna Maníkó kesé'a kááísamai méraiye sisatá wéisaumne.

Érai'-amutankonte karo'-ámútánkónté-taai.

4 ¹Kesí waásisono. Sáwífa'-waasi karo'-ámáámbá simátíma'maesa nésa Maníkóní ámútanko kesirumpimbá méraiye mo sembá ímba ááéma érai'e seró. Miyámó sentáfé'a miwí tirumpimbá mérain-amutamba Maníkóní ámútana'i fí'owani ámútana'iyo mindá awáné'a mináái ísáaro. ²Ísu Káráísiti Maníkóe ména marapá'á waási kunúkaiye sewí miwí tirumpimbá Maníkóní ámútanko méraiye. Minááímó sewa'ó ísáamba Maníkóní ámútankoma miwífímbá méraiye seró. ³Ísu Káráísitintafesa minááímó ímbo sewí miwí tirumpimbá mérain-amutanko ímba Maníkóní ámútankon-ifo mindá Káráísitini namuro-wáásígóní ámútankon-iyé. Káráísitini namuro-wáásígó tínda-aai ísaraamba isaná marapá'á méraiye.

⁴Kesí iyámpóisono. Maníkón-áráá'a é'a karo'-ámáámbó simátíméwi iyáákarawe. Maníkóní ámútanko kentirumpimbá méraifo Maníkómpá'ó ímbo tiyáawi miwí tirumpimbá fí'on-amutanko méraiye. Maníkóní ámútanko minámútánkómbá iyáákaraiye. ⁵Karo'-ámáámbó simátíméwi Maníkómpá'á ímbo tembá marapá'ó wérain-aai simátíméwasa marapá'-wáási miwí táái wéisaawe. ⁶Kesáá Maníkóní waásisa únasasa Maníkóní waási kesááisa ísááfo fí'on-kwaasi ímba Maníkóní waási pósa kesááisa ímba wéisaawe. Miyáumaisa érai'-aaimo sí-ámútánkó miwífímbá mérain-kwaasiye karo'-ááímó sí-ámútánkó mérain-kwaasiye tuwínkaa'-úmaeta wéiyune.

Maníkó arumbó tímín-aai.

⁷Kesí waásisono. Tirumbó tíméwini áwáuma wemá Maníkó póta Maníkóní akúmbá siruntá tíméno. Tirumbá tíméwi Maníkómpá'á tésa wení waási-i'a wéowe. ⁸Maníkó tirumbá tíméwini áwáuma pósa tirumbá ímba tímén-kwaasi Maníkómpá'á ímba wétewe. ⁹Maníkó mimbórá-áánínkómbá ai'marówana marapá'á kumbéna kentáásáfénawe séna puwéna aúí'a úmai maé'mae'o ondasáfénasa puwéna arumbá símakainta póna miyá uráiyé. ¹⁰Maníkómbá siruntáámó amúndasa ímba óraata ámakaumne. Maníkó arumbá siménasa wenááninkomba ai'marówana marapá'á kumbéna sáwí-awausaamo únda-meyamba maisiyuwáinana kentááfá'á ímba tínkwae séna pukáiyé. Miyámó uráimba Maníkó óraa'-arumba símakaiye. ¹¹Kesí waásisono. Maníkó miyáumai arumbá símínta póta kentáási waási miyáumai siruntá tíméno. ¹²Waási Maníkón-ane'á ímba awánaawe. Kentáási waási siruntá tímúndasa Maníkó keséta méraisata érai'a siruntá Maníkómbá amúne.

¹³Maníkóni ámútanko kentáásirumpimba méraintafeta séta kesáa Maníkóe'a kááisamai méraunanasa Maníko keséta kááisamai méraiyesa sune. ¹⁴Kentáásifowa ááninkomba ai'marówana sáwí'o úmáimo méraampinkemba faútinkaindasafena marapá'á kumúwata awánaraundasa simátimune. ¹⁵Ísuntafesamo Maníkón-ááninkon-iyemo sewí Maníkóe'a kááisamai méraawana Maníko miwísé'a kááisamai méraiye. ¹⁶Maníko arumbá símísata mindásafeta érai'esa sune.

Maníko tirumbó tíméwini áwáuma Maníko isasá pósa tirumbó tíméwi Maníkóe'a kááisamai méraawana Maníko miwísé'a méraiye. ¹⁷Maníko kentáá ímá'yáa símakaisata siruntá Maníkómbá améta póta méraundawini áwáumo síasai índa-kanaamo tíndara'a fasi'ámaisa ménaumne. Ísu Kárásiti wenarumbó símíntenta marapá'ó méraundarata siruntá tímúndasa póta síasai índa-kanaamo tíndara'a fasi'ámaisa ménaumne. ¹⁸Maníkómbó tirumbó áméwi ímba inkáísówe. Érai'a Maníkómbó tirumbó áméwi miwífínkémbá inkaisí-ímá'yáá ímba wéraiye. Sáwí'o uráam-beyantafesamo inkáísówi Maníkómbá ímba érai'a tirumbá áméwe.

¹⁹Aifa'á Maníko arumbó símakaintafeta póta siruntá amúne. ²⁰Miwítí waásisafesa tirumbó sáwí'o uwátínkáawa'o ombá Maníkómbá sirumbá amúnemo sembá karo'á sewé. Miwítí waási tine'á tuwánésa tirumbá ímba tímakaawi pósa Maníkón-ane'á ímba awánaawi ímba kanaa'á tirumbá áméwe. ²¹Ísu Kárásiti óraaka séna Maníkómbá tirumbó áméwi miwítí waásiwara'a tirumbá tíméro siyáiyeye.

Marapá-sáwí-kísáúgómbó íyáákaan-aii.

5 ¹Ísuntafesa sésa Maníko íyáfasinankarawai iyémó sen-ááisáfésa érai'emo sewí Maníkóni iyámpóin-owe. Afowámbá tirumbá améwi ésa wení iyámpóiwara'a tirumbá áméwe. ²Maníkómbá siruntá améta wenáái taawiyaféta póta miyá úndasafeta séta Maníkóni iyámpóiwara'a siruntá tímúne. ³Maníkón-aii taawiyafúndasa mindá Maníkómbá siruntá amúnanasa wenááigosa ínta umbaisá síyáísata póta taawiyafúne. ⁴Ísumpa'a fasi'ámai kááisamai méraundasa póta marapá-sáwí-ímá'yáágóntá íyáákaumne. Maníkóni iyámpói seyaafá'á kanaa'á marapá-sáwí-ímá'yáágómbá íyáákaamba póna Maníkón-aaigoma ímba umbái taiyé. ⁵Maarán-kwáási marapá-sáwí-ímá'yáágómbá íyáákaawe. Ísuntafesa Maníkón-ááninkon-iyeye sésa timankúnkúmba owí marapá-sáwí-ímá'yáágómbá íyáákaawe.

Maníko Ísu Kárásitimbo aráátímakain-aii.

⁶Ísu Kárásiti marapá'á kumbéna nombá maiyéna puwúwana wení naaemá kunkáiyeye. Nombó maíndasafena aantemba ímba kunkáiyeye.

Nombá maiyéna puwínana wení naaemá kumíndasafena kunkáiyé. Maníkóní ámútanko érai'-aaigoni áwáugo póna séna érai'e Ísu Maníkón-ááninkon-iyé wésiye. ⁷⁻⁸Maníkóní ámútanko siyáin-aaisafeta nombó maiyáintafeta puwúwana wení naaemá kunkáintafeta séta Ísu Maníkón-ááninkon-iyé súne. Minkáúmbó-tántáá'á paapé uráintafeta mimbórá-áái séta Ísu Maníkón-ááninkon-iyé súne. ⁹Waásimo simátímén-aaí sewatá iséta érai'e súndasaanifo Maníkón-aaigo waási-taai íyáákaraimba póta Maníkó ááninkontafena siyáin-aaisa ísáano. ¹⁰Maníkón-ááninkontafesa timankúnkúmbó owí sésa Maníkó siyáintemba érai'e Ísu Maníkón-ááninkon-iyesa súne. Maníkóntáfésa ímbo timankúnkúmbó owí sésa Maníkó karo'-áái siyáiyé wésewe. Wemá Maníkó ááninkontafena siyáin-aaisafesa ímba érai'e senkákémbá Maníkó karo'-áái siyáiyema wésewe. ¹¹Maníkón-ááninkoma aúí'a úmai maé'mae'a owíní áwáuman-iyé. Maníkó imáyáasa símísata aúí'a úmai maé'mae'a wéune. Minááísá Maníkó simásímakaiye. ¹²Maníkón-ááninkoe'a kááísamai méraawi aúí'a úmai maé'mae'a ofo Maníkón-ááninkoe'o ímbo kááísamai méraawi ímba aúí'a úmai maé'mae'a wéowe.

Aúí'a úmai maé'mae'o on-áái.

¹³Maníkón-ááninkon-awitafe'a timankúnkúmbó on-kwáásí kembiwí maanáúfái agai-timúne. Aúí'a úmai maé'mae'a on-ááísáfé'a érai'e síwae sé'a maanáúfái agai-timúne. ¹⁴Maníkómbó arááímo táinda-i'o étaamo inaiífinkémbó áísai úndasa kesááisa wéisiye. Mindásafeta wenaúranka'a fasi'ámaisá méraumne. ¹⁵Inaí súndasa ísáín-aaisafeta érai'-aain-iyemo súndasa maarán-ááísáfé'wara'a érai'-aai inaiífinkémbá súnda-tantaa'a úwoisa símíyesa súne.

¹⁶Kentí waásimo sáwí'o íya'o tuwáné'o é'a Maníkómpá'á áísai íyana túwa'nai ínasa Maníkóní némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'a íyampa'a ímba kónááwe. Tuwímbai-sawí'o owíní anondáá-meyamba Maníkóní némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'a íyampa'a wíyamba mindásafe'a Maníkómpá'á áísai oro ímba súne. Tuwímbai-sawí'o owíní anondáá-meyamba ímba Maníkóní némpa'a wíyamba mindásafe'a sé'a Maníkómpá'á áísai oro súne. ¹⁷Seyaafá-sáwí'ó owíní anondáá-meyamba wéraifo tuwímbai-sawí'o owíní anondáá-meyamba Maníkó maitiyuwáínasa wení némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'o íyampa'a ímba miyá-sáwí'ó íya'o tuwáné'o é'a Maníkómpá'á áísai íyana túwa'nai ínasa Maníkóní némpa'a sáwí-aempa'a maé'mae'o íyampa'a ímba kónááwe.

¹⁸Maníkóní iyámpói ésa ímba sáwí'a úmaesa íyówe. Maníkón-ááninko káráwiyaisana póna waántáwanko ímba ta'ótóráísasa pósa ímba sáwí'a úmae íyówata minááísá wéisaumne.

¹⁹Waántáwanko marapá'-wáásítí óraakon-ifo kesáá Maníkóní waási éta minááísá isáúmne.

²⁰Maníkón-ááninko kuména imáyáa símísata érai-Fasi'aenke-úramba isatá awánáúmne. Maníkón-ááninko Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraundasafeta érai-Fasi'aenkonka'a kááísamaisa méta isáúmne. Érai-Fasi'aenke-úranko éna waásisa aúí'a úmaisá maé'mae'a úndawin-ááninkon-iyé. ²¹Kesí iyámpóisono. Karo'-máníkómbá seyaafá'á tínaaemba uwátíméro.

Kemá Yóni kesáái taf'áiyé.

2 Yóni

Ísu wíyómpa'a iyówana Yóni Ísuni kísau-waasi kaumbo-wáái-áátátyá'tyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái t́makaiye. Tuwímbai sésa aaresáfé-úúfái agaimái ámakaiye sewasá tuwímbai sésa Fasi'aénkóni waási mimbóráfá'á túwaandu úmaimo máépa'a agaimái t́makaiye wésewe.

¹Kemá Fasi'aénkóni waásiya'a káráwiyaundawi é'a maanáúfái agai-timúne. Embá kendé-í'a úne séna Maníkómó áántarain-ininkoma ómpo ení iyámpóisonte'a awánaaro sé'a maanáúfái agai-timúne. Fasi'aénkóni érai'-aai ísaraundasafe'a sirumbá timúne. Ímba keyáánifo Fasi'aénkóni érai'-aai ísááwiwara'a tirumbá wétimewe. ²Kentááfímbá érai'-aai waé'wae'a éna ímba tai'áíndasafeta kentáásirumba timúne.

³Maníkó kentáásifowawe ááninko Ísu Káráísitiye'a úwoi súwa'nai esarai tirumbá uwásinkesarai aáno'a uwásinkaayata póta érai'-aaisa séta kentáásirumba timúndasafe'a Maníkómpá'á inái sune.

⁴Tuwímbai ení iyámpói kentáásifowa simásímakaintemba miyáumai érai'-ampa'o kon-áái isáúnana sirunkó kawé'a wéiye. ⁵Aaregóo embá simáme'a sune. Fasi'aénkóni waási moórá-mora kentirumbá timé'a méraaro. Mináái ímba aú-amaamba simátimumpo ááéwara káfé'wara'a ísaraan-aai simátimune. ⁶Maníkón-aaisaamo taawiyafúndasa mindá Maníkómbá sirumbá amúndasafeta wenáái wétaawiyafune. Maníkónkwára waásiwara'a tirumbá timé'a méraaro Maníkó siyáimba ááéwara káfé'wara'a wéisaawe.

⁷Sáwífa'-waasi karo'ó sen-kwáási marapá'á wénowe. Miwí Ísu Káráísitintafesa sésa ímba waásiyaani'a úmai kunkáiyé wésewe. Miwí Káráísitini namuro-wáási pósa sáwí-ampa'a wíwae sésa minkáro'-áái sefó káráwiyoro. ⁸Maníkóni kisaumo máém-beyamba ímba máéfonifo kawé'-úmai káráwiye'a seyaafá'-méyámbá kawé'-méyámbó maíyantafe'a káráwiyoro.

⁹Ísu Káráísitin-aai ímba ta'ótóráámba mináái tuwésa fí'on-ampa'o kowí ímba Maníkóe'a kááísamai méraawe. Ísu Káráísitin-aai ta'ótokaawi

kentáásifowawe wenááninkoe'a kááísamai méraawe. ¹⁰Miyáumai kentópa'o tésamo minááímó ímbo simátimesamo fí'on-aaimo simátimiya'o é'a ímba tiyáámbo timé'a ímba kentí naaúmpa'a mósá tínkáaro. ¹¹Miyán-kwáásí tiyáámbo timé'o é'a minkwáásítí sáwí-kisau túwa'nai ónááwe.

¹²Ayáátáá'-aai simátimena'e'a maanáúfáífímbá ímba agáúmpo kentópa'a wé'a kentúranka'a komé'a kosimátíménana kentáásirunkosa áfááraumai kawé'á íníye. ¹³Enanaanontáféna kendé-í'a úne séna Maníkó áántarain-ininkoe wení iyámpóisonte'a kembiwísáfésa sésa kawé'-úmai méraaro wésewe.

Kemá Yóni kesáái tai'áiyé.

3 Yóni

Ísu wýómpa'a iyówana Yóni Ísuni kísau-waasi kaumbo-wáái-áátáyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái moóráwígon-awi'a Káyásimba ámakaiye.

¹Kemá Fasi'aénkóni waásiya'a káráwiyaundawi é'a maanáúfái agai-amúne. Káyásiyo maanáúfái toráumai awánaao. Fasi'aénkóni érai'-aai ísaraundasafe'a sirumbá amúne. ²Kesí waási óna'a sirumbá amúne. Ísu Káráisitini aampa'á kawé'-úmaimo kónda-aai ísaraumne. Miyáumai kawé'-úmai ménana ímba áí'a índasafe'a Maníkómpá'á inaí sune. Ení kísau kawé'a óndasafe'a Maníkómpá'á inaí sune. ³Fasi'aénkóni waási tuwímbai empákémbá kempá'á tésa entáfésa tasésa enarumpimbá érai'-aai ta'ótore méraane sewa'á isáúnana kesirunkó kawé'an-íye. Miyáumai érai'a arupíse-ampa'a wéwe méraane. ⁴Kesí iyámpói érai'a arupíse-ampa'a kowé-áái isé'a aamoí únda póna mináámóígo tuwímbai-tantaatafe'o aamoimó únda-aamoigomba iyáákaraiye.

⁵Kesí waásigompo Fasi'aénkóni waási empá'ó kuráamba túwa'nai ema kawé-kísáú maiyáanasa minkwáásíffínkémbá fi'om-bapaken-kwaasi empá'ó kuráamba miwíwárá'á túwa'nai ema kawé-kísáú maiyáane. ⁶Miwí maanká'á Fasi'aénkóni waásisa tasímásimesa sésa emá arumbá tímakaandawi tasímásímakaawe. Fí'om-bapa'a Maníkóni kísau komaénae sewí emá aampa'ó wíyan-tantaa'o túwa'nai ónda mindá kawé'á óne. ⁷Miwí Ísu Káráisitini kísau maimaé nésa Ísu Káráisitimpa'o ímbo tiyáan-kwaasiyakemba méyámbá ímba wémaewe. ⁸Mindásafeta Ísu Káráisitimpa'o tiyáunda-waasisa miwísá túwa'naisa onó. Miyáumai taankarotámaisa méraundasa pósa érai'-aai isanááwe.

⁹Ampáán-áúfái agaimái tuwááwánana Fasi'aénkóni waásifa'a kúwana moóráwígon-awi'a Táyóterefisi kentáfésa óraakon-íye síwae séna mináúfáiíffínkén-áái iséna ímba ísámai kawé'a uráimba pó'a ¹⁰empá'á wé'a waási túranka'a Táyóterefisimo uráin-aai kosimátimenaumne. Táyóterefisi kentáá sáwí'a uwásinkenasa karo'-ááisá simásínkaraiye. Ímba mináái aantembanifo Fasi'aénkóni waási wempá'ó kuráamba

wení naaúmpa'a ímba mósá tínkaraiye. Tuwímbai kentí naaúmpa'a mósá tinkánae suwaná ímba miyán-oro séna Maníkóni waásifinkemba ti'mátukaiye.

¹¹ Kesí waásiyo. Sáwí'o ontembá ímba miyá indá kawé'ó ontembá miyán-uwo. Kawé'ó úmae íyówi Maníkómpá'á tésa wení waásin-oyo sáwí'o úmae íyówi Maníkómpá'á ímba wétewe.

¹² Seyaafá'nánká Témítiriyaasintafesa kawekón-iye wésewe. Wení kísau awánésa sésa érai'a kawé-kísáú wémaiye wésewe. Kesááwará'á miyásá sune. Súná-aaisa érai'-aai ísaraawe.

¹³ Ayáátáá'-aai simámenae'a maanáúfáífímbá ímba agáúmpo ¹⁴ ampááká'á empá'á wé'a enaúranka'a komé'a kosimáménaumne. ¹⁵ Aáno úmai méraantafe'a Maníkómpá'á inái sune. Ení waási kesé'o méraawi sésa kawé'-úmai ménaro sewé. Kentáásí waási esé'a méraantafeta séta kawé'-úmai méraarosa sumpo moórá-mora-waasi simátimiyo.
Kemá Yóni kesáái taí'áiye.

Yúti

Ísu wíyómpa'a iyówana Yúti Ísun-áfáko kae'-wáái-áátátyá't kae'-wáái úmai siyáánkai-aataiya'tyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái tímakaiye.

¹Kemá Yúti Ísu Káráisitini kísau-waasi Yémísin-áfáko é'a maanáái maanáúfáífimbá agai-timúmpo ísáaro. Maníkó kentáásifowa arumbá tiména táántarawai Ísu Káráisitimo kawáán-uráiwai ísáaro. ²Maníkó arumbá uwátinkena imáyáa tiména aáno úmai kawe'-aantemba uwátínkáintafe'a Maníkámpá'á inai sune.

³Kesí waásisono. Maníkó kembiwíyé kené sáwí'o úmaimo méraundafinkemba faúsínkáintafe'a maanáúfáífimbá agaénae únana Maníkó simásimena séna moórá óraa'-aai simáména agauwó simbá p'ó'a mináái agaénaumne. Ááéma Maníkó wení waási imáyáa timúwasa Ísu Káráisitini-aaisafesa érai'e sésa timankúnkúmba on-áái ísare'a mináái fasi'ámai tirumpimbá ta'ótore'o méraamba tuwáúnafo sé'a káráwiyoro. Ísu Káráisitini-aaisafesa sáwí-aaimo sewí tááigon-anondaa Ísu Káráisitini érai'-aai simátíméro. ⁴Tuwímbai karo'-ámáámbó sen-kwáási Maníkon'-aai ímbo arááiwáéwi kentí imáyáa tafisíyantafesa komésa tirumpin-ímáyáá ésa sésa Maníkó úwoi súwa'nai enasa ímba sínkamínifo kentáási imáyáafinkenita ónaumne sésa sáwísáwí esa Fasi'aénkó Ísu Káráisiti weyáá kentáási óraakomba tínaaeni'a uwámakaawe. Naaófá'á Maníkó miyá-sáwí-kísáúgóni sáwí-meyamba timénaumne siyáiyé. Miyán-károl'-wáási kembiwisé'o koméraantafe'a maanáái simátimune.

⁵Maanáái é'a simátímúmba ísaraambanifo aneka'á simátimenaumpo ísáaro. Naaófá'á Maníkoní waásisomba Ísipi-marafa'a ta'ótokowana Maníkó faútiyuwena tí'mae téna wenááisafesamo ímbo timankúnkúmba uwái Maníkó tínkamuwasa pukáawe. ⁶Moórá-aai imáyáan-oro. Naaófá'á Maníkoní kísau-waasi wíyómpakewi miwítí kawáá-kísáú tuwésa miwítí kawe'-náópa'a túwówi Maníkó títayaanka'a kárá'umarena kumeu'ó in-áémpá'á sáwí-mapá'a tiyuwówasa maé'mae'a ésa ánaaembo Maníkó sáwí-meyambo timínda-kanaa amu'marésa méraawe. ⁷Moórá-aai imáyáan-oro. Naaófá'á Sónómu-naopakewiye Kómóraa-naopakewiye

mindáó'-ewaa'-naopakewiye sáwí'a úmae iyésa aare-úméné waai-úméné miyá úmaesa íyúwana Maníkó tínkambai iyamó kaipa'á tínkamuwasa iyamó kámakama'o ipa'á maé'mae'a wéowe. Kentááwárá'á miyá ofó sé'a káráwiyoro.

⁸Naaófá'ó miyámó uráantemba káfé'a karo'-ámáámbó sen-kwáásí kentí imáyáa tafisénae sewí miyá ésa miwítí sáwí-imayaafinkemba maa'u-tántáá'á ésa Maníkómó kawáánimba tínaemba uwámesa sáwí'a ésa wíyómpaken-kawe'-waasisafesa sáwí-aaí simátínkaraawe. ⁹Énifo Mósesé pukówana wíyómpaken-kawaagon-awi'a Máíkéri séna Mósesen-uma maénae súwana waántáwanko séna kemá maénae súwasarai miyáumai fasi'ámai suyaná Máíkéri waántáwankontafena ímba sáwí-aaí súmba kemá ímba aaí simánkanaumpo Fasi'aénkó aaí simánkainiye siyáíye. ¹⁰Énifo karo'-ámáámbó sen-kwáásí kentí imáyáa tafisénae sewí tuwímbai-tantaakoni áwáuma ímba awánaraantafesa sáwí-aaí simátinkesa waí-waambo seyaafá-tántáákóní áwáumo ímbo awánésamo ontembá miwí miyá owaná miwítí sáwí-imayaago ta'ótorena miwí sáwí'a uwátínkáíye. ¹¹Naaófá'á moóráwígon-awi'a Kéni sáwí-amba arááíwakaintemba miwíwárá'á miyá wéowe. Naaófá'á moóráwígon-awi'a Péramu óntan-aamoimo uráintemba miwíwárá'á miyá wéowe. Naaófá'á moóráwígon-awi'a Kóra Maníkón-aaí taraiséna kawáá-wáásí táái taraisénamo pukáintemba minkáror'-ámáámbó sen-kwáásí miyá ombá pósa miwí sáwí-meyamba maénááwe. ¹²Kembiwí Maníkóní waási wen-ímáyáá é'a tómbá né'o túwaandu ontembá kesé'a miwí komésa sáwí'a uwátinkesa kesáfé-ímáyáá úmai náma'nama'a ésa ímba tigaén-íye. Miwí karo'-ámáámbó sen-kwáásí ésa ímba túwa'nai on-kwáásí méraawe. Miwí taaérambo íyáín-kanaamo arambó ímbo íyáín-taeraankaan-kwaasi méraawe. Fiyúndágomo taaimó taawítúwáísanamo aáénkaintenkaan-kwaasi méraawe. ¹³Piri'-nómbó kúmísanamo non-awiyááímo afora'ó intembá miwítí sáwí-kisau afora'á wéraiye. Miwí kentí imáyáa tafisímai sáwí-ampa'a métinkanæ sen-kwáásín-owe. Maníkó miwí kumeu'ó in-áémpá'ó to'mayaa uwátínkaraimba pósa mifá'á komaé'mae'a onááwe.

¹⁴Aifaráán-kwáásígón-áwí'a Ándámu ména Sétimba ma'ankówana Sétima Ínósimba ma'ankówana Ínósima Kénaanimba ma'ankówana Kénaanima Má'árareomba ma'ankówana Má'árareoma Yárétimba ma'ankówana Yárétima Ínókimba ma'ankówana Ínóki miyán-káror'-ámáámbó sen-kwáásísáféna imáyáa éna séna ísáaro. Fasi'aénkó wení kawe'-wáásí sáwífa'-waasise'a téna ¹⁵sáwí'o uráawimo seyaafá'ó sáwí-meyambo timíndasafena téna Maníkóntáfésamo aamoimó ímbo ésamo sáwí'o uráawisafena aaifimbá maitinkáíndasafena téna Maníkóntáfésamo aamoimó ímbo ésamo símaimo sáwí'o uwánkaraawisafena aaifimbá

maitinkáindasafena tiyé Ínóki siyáiyé. ¹⁶Kentí imáyáa tafisénae sewí í'ai simátínkáfa'a iyésa seyaafá-tántáá'ó miwífá'ó tiyáimba tirunkó sáwí'a isasá sáwí-imayaa aantemba arááiwaesa túma mósá marésa tirááimo tain-tántáá'á maénae sésa símai tirumbá wéfiyaraawe.

¹⁷Kesi waásisono. Miwí miyá-sáwí'á ombánifo kembiwí maarán-oro. Kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisitini aantá-waasi siyáan-aai imáyáan-oro. ¹⁸Miwí simátimesa sésa ánaaen-kanaamo tinda Maníkóntáfésa ímba aamoí ésa sáwí-imayaasafesamo tirááísafesamo ésa aamoí íyan-kwaasi kentuwíyáái ónááwe mináántá-wáási siyáawe. ¹⁹Miwí tirumpimbá Maníkóní ámútanko ímba méraisasa miwítí marapá'-ímáyáá arááiwaesa karo'-ámáámbá símai Maníkóní waási wétuwinaawe.

²⁰Miwí miyá ombánifo kembiwí Maníkóní kawé'-áái aasiyaasí sé'a wempá'á timankúnkúmba é'a moóra-mora fasi'átinke'a Maníkóní Ufaen-ámútánkóní fasi'aénkóntáfé'a inaí seró. ²¹Maníkó arumbá tímakaimba pó'a arupíse úmai mé'a Fasi'aénkó Ísu Káráisiti arumbá uwátinkaina'a wíyómpa'a aúí'a úmai maé'mae'a íyantafe'a amu'máráaro. ²²Maníkón-aaisafesa kae'-ímáyáá tokáawi tirumbá uwátinke'a fasi'átínkáaro. ²³Iyamó kaipa'á kofáínifo Maníkón-aai simátimiyana Maníkó tafisímai kawé'-ámpá'á métinkainiye. Tuwímbaisafe'a tirumbá uwátinkaiyasa minkwáási tafisíya'a sáwí'a únafo sé'a miwítí sáwí-awausafena táá'a ína'a kentúma káráwiyoro.

²⁴Maníkó kanaa'á túwa'nai ína'a ímba tínaaemba uwámiyantafe'a érai'-aai súné. Maníkó tí'maena wení sámó kain-áémpá'á métinkaina'a kentí sáwí-aai ímba wérainana tirunkó óraa-kawé'a índasafe'a érai'-aai súné. ²⁵Maníkó fasi'aénkwáráwí mimbóráwígó ména kentáási Fasi'aénkó Ísu Káráisitini kísausafena imáyáa éna sáwí'o úmaisaaemo méraundafinkemba faúsínkáíntafe'a érai'-aai súné. Wení fí'onka'ma'mai-awauma wéraisana wenáwí'a óraa'a isaná wení fasi'aénkó íyáákaisana seyaafá-tántááká'á káráwiyaiye. Naaófá'á wíyóne marawé ímbo úmakonka'a wemá ménama káfé'wara'a ména maé'mae'a intáféna

érai'-aain-íye súné.

Kemá Yúti sún-da-aai taí'áiyé.

Paápé uráin-aai

Ísu wíyómpa'a iyówana Yóni kaumbo-wáál-áátátyá'tyo miyáumai-aatai maisuwéna maarán-áái agaimakáiyé. Agaimarónka'a Ísuni aampa'ó kun-kwáásísáfésa karaánáá'a símai sáwí'a uwátínkaraawe. Ísuntafesa isésa fasi'ámai méraiwaé séna maanáái agaimakáiyé. Ísu Káráisitini kísausafena Maníkó wení namuro-wáásiyé waántáwankone íyáákéna wení waási wembó ímbo auwésamo wéaraaiwaen-kwaasi kawé'á uwátinkainiye. Yóni miyán-áái agaimakáiyé.

1 ¹ Maníkó Ísu Káráisitintafena séna kárika'o paápé índa-tantaa'a isáíwae sé'a kesí kísau-waasi simátimuwo súwana Ísu Káráisiti wíyómpaken-kisau-waasi ai'marówana kuména Ísu Káráisitini kísau-waasion-awi'a Yónimba kusimámakaiye. ² Yóni Maníkóni ásé-aaiwara Ísu Káráisiti minááísáféna siyáin-aaiwara seyaafá-tántáá'ó awánarainkwara'a simátiména maanáúfáífímbá agaimakáiyé. ³ Paápé índa-tantaa'a kárika'a paápé índa póna Maníkó maanáúfáífínkén-ááímó toráumai awánáíyan-kwaasiye maanááímó isésamo taawiyafíyan-kwaasiye kawé'á uwátinkainana tirunkó kawé'á íníye.

⁴ Kemá Yóni maanáúfáí agáúmpo Ésiyaa-marafa'a afakaeté-naopa'o Fasi'aénkóni waásimo méraawi ísáaro. Maníkó ááéma ména kífé'wara'a ména aasiyaasí maé'mae'o índawi úwoi túwa'nai ena faru uwátinkaina'a méraaro. Maníkóni ámútanko afakaeté-fasi'aembo tokáiwai Maníkómó kawáánin-aempa'a ména úwoi túwa'nai ena faru uwátinkaina'a méraaro. ⁵ Ísu Káráisiti Maníkón-aai arupíse úmai simátímíwai úwoi túwa'nai ena faru uwátinkaina'a méraaro. Wemá aifa'á pukáimpinkembo íyáfasinkaiwai marapá-káwáá-wáásiyá'á káráwiyaiye. Ísu Káráisiti kentáá-ímáyáá éna kentáásáféna puwéna kentáási sáwí-imayaa faúsínkaraiye. ⁶ Kawáán-uwásínkáísata Ísu afowámá Maníkóni kísausa wémaumne. Wení fí'oran-awauma waé'wae'a isaná kentáárá'á kawáánúmaena iyíníye. Érai'-aain-íye.

⁷ Ísáaro. Ísu ainánká'á kumínasa seyaafá'-wáásí tufúkáan-kwaasiwara'a awánáiyana aai'fimbó maitinkáíndasafena tirunkó sáwí'a ínana umbáí táíníye. Miyáumai paápé índa mindá érai'-aain-íye.

⁸Fasi'aénkó Maníkó séna seyaafá-tántáákóní áwáugo pó'a ánaaembo seyaafá-tántáá'ó tai'áindara'a kemá úwoi méranaumne. Ááema mé'a káfé'wara'a mé'a maé'mae'a ónaumne. Seyaafá-fásí'áénkwáráwí úne siyáiyé.

Yóni Káráisitimbo awánarain-ai.

⁹Kemá Yóni kentuwáámá úne. Kembiwíséta Ísumpa'a kááísamai mé'a kembiwísé'a Maníkó kawáánipa kesé'a mé'a kembiwíséta umbai-tántáápímbá fasi'ámai mé'a wéamu'maraumne. Maníkón-ai simátimé'a Ísu siyáin-aaiwara'o simátimundarakemba aaisambá siyésa ta'óto'mai sí'maesa nonafufumpa'-máráfá'-áwí'a Pátimosifa'a másínkówa'a méraawanana ¹⁰sondaará'á Maníkóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowa'a Maníkón-ímáyáá aantemba ówánana kesínaempakemba minúwóiyáámbá aagíó uwíyenkaamba óraaka ¹¹séna awánenda-tantaa'a aúfái-wandaaifimba agaimaré túwénasa Fasi'aénkóní waási afakaeté-naopa'o méraawi ísáaro. Mindáó'-awi'a Éfésási-naopa'e Séména-naopa'e Pégámamu-naopa'e Táyátáiraa-naopa'e Sáándisi-naopa'e Fírándéfíyaa-naopa'e Réóndísíyaa-naopa'e miyáumai-naoken-kwaasi ísáaro siyáiyé.

¹²Súwa'a náawa síyó sé'a waé'mai awánááwánda afakaeté-omba óntankon-awi'a korí-óntámbá úmakaampimba minómbá kúra'makowa'o ts wánááwánda ¹³minónkóní afufumpimbá moóráwigo waásiyaamba ména ayáátáá'-ampanta uréna áyaafaiya'a uriyon-á'wáánkáu uréna ¹⁴a'nónkóe ayáárankoe'a waení'a kówana ságáyáagaya úwana ména aúranko iyaráámbá kówana ¹⁵aísamaima óntambo agaimakáawanamo énembo intembá aísamaigo miyaráámbá úwana aagómá noniyasáúrankenkaamba óraaka séna ¹⁶ayáánúrapa'a afakaeté-o'a toréna óipinkemba paepáé'a séfasefa'-aempa'a áwááima wérowana óikakemba aafáúmó iyáúsenamo intembá uráiyé.

¹⁷Úwa'a awáné'a áfáára sáá'a úwa'a wenaísamaifimba kumbé'a púwóraantamba ówánana ayáánúrapaken-ayaantamba sine'á ta'ótorena séna ímba áá'a íno. Aifa'é ánaenkoni áwáuma kemá úne. ¹⁸Pukáundafinkemba íyáfasine'a aasiyaasí maé'mae'o úndawi súnare'a méraundawi úne. Púwón-aemapa'e waási timanka'é káráwiyaundawi úne. ¹⁹Miyáumai awánáánda-tantaa'a aúfáifimba agauwó. Káfé'o wérain-tantaa'e ánaaembo paapé índawe aúfáifimba agauwó. ²⁰Siyáánúrapa'a afakaeté-o'a toré'a afakaeté-ombo kúratoraunda awánáánda mintántáákóní áwáu ímbo paapé uráindara'a simáménda isaaó. Mináfákáété-omba Fasi'aénkóní waási mináfákáété-naopa'o méraawi owaná mináfákáété-o'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaawin-owe Ísu simásímakaiye.

Mináái Éfésási-naopa'o simátimakain-ai.

2 ¹Ísu simásiména séna Éfésási-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaundawimba maanáái agaimái túwénana awánáino.

Afakaeté-o'a siyáánúrapa'a toré'a afakaeté-onkoni afufumpimbó núndawi maanáái simámumpo Éfésási-naopa'a Fasi'aénkóni waásiya'o káráwiyaindawimba simámuwo. ²Miyá úndawi pó'a kemó ombá'é'a tuwánaraumne. Ímba ifátúwáamba tiyáántán-kwimáímo méraamba tuwánaraumne. Sáwí'o úmáimo méraan-kwaasiti kísausafenamo ímbo tirááímo taimbá tuwánaraumne. Tuwímbai karo'á sésa Maníkóni aantá-waasisa únemo sembá kembiwí miwí táái isé'a miwítí kísau awáné'a miwísáfé'a karo'á sewémó sembá tuwánaraumne. ³Kesi waási onkákémbá umbai-tántáá'ó tímémba kembá ímba siyuwé'a kentáfé'a ísámai fasi'ámai méraamba tuwánaraumne.

⁴Miyán-káwé'ó ombá tuwánaraumpo moórá-tantaa'ó ontáfé'a ímba aamoí uwátinkaumne. Aifa'á kentáfé'a áfááraumai imáyáa uráambanifo tuwé'a káfé'a ímba miyá wéfo ⁵aifa'ó kawé'ó'é'ówini áwáuma imáyáan-oro. Káfé'a ímba miyaráámbá'é'a tuwé'a aifa'ó kawé'ó urántemba miyán-oro. Ímbo miyámó'é'ó kempá'ó tíya'ó'é'a kentópa'a wé'a kentí ómbá maisúwáana'a úwoi-waasiyaamba ónááwe. ⁶Énifo Níkorási-waasiti kísausafe'a tíyámba uwátínkááwa'a kewará'á síyámba uwátinkauna'a mindásafe kawé'á wéowe.

⁷Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóni ámútanko Fasi'aénkóni waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawé'án-oro. Aaí senasá sáwí-tantaakombo íyáákaawi Maníkóni kawé'-áémpá'ó wérain-taeramba nésa maé'mae'a ónááwe. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Séménaa-naopa'o simátímakain-aaí.

⁸Ísu simásimena séna Séménaa-naopa'a Fasi'aénkóni waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáíno. Aifa'é ánaaene miwání áwáuma'é'a pukáundafinkemba íyáfasine'a súnaraundawi maanáái simámumpo simámuwo. ⁹Umbai-tántáá'á tíméwa'ó sáwísan-kwaasiyaambo ombá tuwánaraumne. Sáwísan-kwaasiyaambo ombánifo Maníkómpákémbá sáwífa-tantaa'a maiyáawe. Tuwímbai karo'á sésa Yúndaa-waasisa úne sembánifo waántáwankon-aráái waésa símai sáwí'ó uwátínkáámba tuwánaraumne. ¹⁰Tí'a índa-i'ó uwátinkaiyamba ímba táá'a íno. Maanáái ísáaro. Waántáwanko imáyáa tímínasa kembá tísaí úmai ísánae sésa tatí'maesa ándáfa'a mátinkesa siyáánkai-i'a sáwí'a uwátinkanaawe. Kentáfé'a fasi'ámai méwasa tuwímbai tínkamonasasa puwíwae síyambanifo kentáfé'a fasi'ámai méwa'a imáyáa tíména'a wíyómpa'a maé'mae'ó íyamba mindá kentí kawé'-mévámbániye.

¹¹Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóni ámútanko Fasi'aénkóni waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawé'án-oro. Sáwí-tantaakombo íyáákaawi sáwí-

marupa'o iyamó kámakama ipa'á ímba maé'mae'a ónááwe. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo
Ísu simásímakaiye.

Mináái Pégámamu-naopa'o simátímakain-ai.

¹²Ísu simásimena séna Pégámamu-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaíndawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Sóipimba paepáé'a séfasefa'-awaaimo wérarwai maanáái simámumpo simámuwo. ¹³Kemó méraapa'a é'a tuwánaraumne. Waántáwanko káráwiyaipa'a méraafo kentáfé'a imáyáa é'a arupise úmaimo méraamba tuwánaraumne. Ááema moóráwígon-awi'a Ántípási kentí naaópa'a waántáwanko méraipa'a ména kesáái arupise úmai simátíma'mae iyúwasa tufúwana puwún-kanaara'a ímba kembó siyúwáamba kesé'a kááisamai méraawe. ¹⁴Miyán-káwé'ó ombá wétuwanaumpo kaumbo-kae-tántáá'ó tokáantafe'a ímba aamoí uwátinkaumne. Naaófá'á moóráwígon-awi'a Péramu sáwí'ó uráintemba kempínkémbá tuwímbai miyá wéowe. Péramu moóráwígon-awi'a Pérékumba aráánamuwana wemá Ísareri-waasi sáwí-amba aráátimuwasa karo'-máníkámpá'á póí tufúkésa kúfu'uwandesá ff'owa ff'owa awaainínkóe awaai'kóe'a aoisaambá uráawe. Kempínkémbá tuwímbai miyá-sáwí-ámbá wéaraatimewe. ¹⁵Miyáumai kempínkémbá tuwímbai Níkorási-waasiti sáwí-amba wéaraatimewe. ¹⁶Mindásafe'a misáwí-ámpá tuwé'a kempá'á teró. Ímbo miyámó íya'o é'a kárika'a kempá'á kumé'a paepáétambo káráantemba sóipinkem-paepaetamba minkwáási karánaumne.

¹⁷Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-ai

ísamai kawé'án-oro. Sáwí-tantaakombo íyáákaawi wíyómpaken-tomba timé'a waén-óntámbá minóntánká'á aú-awi'o agaimakáin-ontemba timénaumne. Maíyawí aantemba mináwí'á awánánááwe. Minááímá aúfáífimba agaimái
simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Táyatáiraa-naopa'o simátímakain-ai.

¹⁸Ísu simásimena séna Táyatáiraa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaíndawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Maníkón-ááninko súranko iyaráámbá kaisaná sísamai óntambo agaimakáawanamo kaúffintemba sísamaigo miyaráámbá uráisa'a maanáái simámumpo simámuwo. ¹⁹Kemó ombá é'a tuwánaraumne. Kentáfé'a imáyáa é'ó kesé'a kááisamai mé'ó ff'owi túwa'nai e'a ímba kembá siyuwé'ó fasi'ámai méraamba tuwánaraumne. Káfé'ó máén-kisauago aifa'ó maíyáan-kisauombo íyáákaimba tuwánaraumne. ²⁰Énifo moórá-tantaa'ó ontáfé'a

ímba aamoí uwátinkaumne. Naaófá'á moórá-ininkon-awi'a Yéséperi sáwí'o uráintemba kempínkembá moórá-ininko karo'á séna Maníkón-aaímo simátimundawi únemo simbá ímba tínaaemba uwáméwana kesí kísau-waasi sáwí-amba aráátimena tí'maena wisasá karo'-máníkámpá'á póí tufúkésa kúfu'uwandesa fí'owa fí'owa awaainínkóe awaai'kóe'a aoisaambá owa'á ímba símai aambá fáíkaawe. ²¹Minínínkómbá simáme'a tuwáíniyai sé'a amu'makáunana ímba túwáimba úwoi tokáíye. ²²Mindásafe sé'a wenkwará wesé'a sáwí'o owíwará'á óraa-ti'o índa-i'a uwátinkanaumne sune. Sáwí'o ombó ímbo tuwésamo kempá'ó tíya'o é'a súndantemba uwátinkanaumne. ²³Wenaráá'marimbo tínkamonasamo puwíyasa Fasi'aénkóní waási seyaafá'-áémpá'ó méraawi mináái ísésa kentáfésa sésa waási sirumpiné imáyáafine suwánaraiwaisa póna kawé'ó ondawísá kawé'-méyámbá siménasa sáwí'o íyawi sáwí-meyamba timíniye sénááwe. ²⁴Kembiwí Táyátáiraa-naopaken-kwaasifinkemba Yéséperin-aaí ímba taawiyafé'a waántáwankoni aúpá'-áái ímbo taawiyafíyawi ímba moórá-umbai-tantaa'a timénaumne. ²⁵Maníkóní érai'-aaí tirumpimbá ta'ótoke'a kúmóna simu'maráaro.

²⁶Sáwí-tantaakomba íyáákese kúmóndara'o simátímakaundantembo íyawisafe sé'a marapá'-wáásiyá'á kawáánoro. ²⁷Kesifo kentáféna séna waásiya'a kawáánuwomo siyáintemba marapá'-wáásiyá'á kawáánoro sénaumne. Fasi'aén-tántáátámbó sawemó tufántuwaawanamo sáwífasemo intembá miyámó ésa fasi'ámai kawáán-urésa tínkamonaawe. ²⁸Minkwáásí sáwí-tantaakombo íyáákaawi moórá-o'a timénaumne. Aafáúmó íyáúsisanamo wérain-o'a timénaumne Ísumo siyáimba mináái wesáféna siyáíye. ²⁹Ísu simásimena séna ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawé'án-oro. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo Ísu simásímakaiye.

Mináái Sáándisi-naopa'o simátímakain-aaí.

3 ¹Ísu simásimena séna Sáándisi-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Maníkón-amamba afakaeté-fasi'aen-amamba toré'a afakaeté-o'o tokáundawi maanáái simámumpo simámuwo. Miyámó úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Kentáfésa sésa Maníkóní waásin-owe sembánifo méraawini áwáuma tuwánaraumne. Maníkón-aaí tóikaken-aantemba sé'a méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a méraafo ²kentúra'a káráwiyoro. Maníkón-aaí tuwáúnafo sé'a ta'óto'mai kawé'án-oro. Maníkón-aúranka'a kentí kísau ímba arupíse-kisaun-ifo kentúra'a káráwiyoro. ³Maníkón-aaí ísámai ta'ótokaan-aaí imáyáa é'a kempá'á té'a mináái taawiyafé'a méraaro. Ímbo miyámó íya'o é'a kumé'a sáwí-meyamba timénaumpo umén-kwáásímó káífímbó tentenkáán-úmai ímbo ísarenka'a kumé'a sáwí-meyamba timénaumne.

⁴Énifo kembiwí Sáándisi-naopaken-kwaasifinkemba tuwímbai ímba sáwí'a é'o kawé'-úmaimo méraan-kwaasi waén-únánkwátóiyaaamba ombá pó'a kesé'a ménaawe. ⁵Sáwí-tantaakombo íyáakaraiyawí miyáumai waén-únánkwátói urésa ménaawe. Maníkón-aúranka'e wíyómpaken-kisau-waasi túranka'e miwí túwí'a sé'a kesí waásiye sé'a miwí túwí'a ímba tuwígáúfaranaumne. Aúí'a úmai maé'mae'o íyan-kwaasi-tuwi'o agaimakáin-aufai-wandaaifinkemba

ímba tuwígáúfaranaumne.

⁶Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-ai ísámai kawé'án-oro. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo Ísu simásimakaiye.

Mináái Fírándéfiyaa-naopa'o simátimakain-ai.

⁷Ísu simásimena séna Fírándéfiyaa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Ufaen-kwáásí é'a érai'-aai aantembo súndawi úne. Téftimo káráwiyainten-úmai káráwiyé'a ontarákén-kíyá'á káráwiyauμπο íyáferaaromo senda-wáásimó ésa íyáferanaawe. Ímba íyáferaaromo sendawímó ésa ímba íyáferanaawa'a maanáái simámumpo simámuwo. ⁸Miyámó úndawi pó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Ísáaro. Aambá witinkáúmpo ímba aambá fáitinkanaawe. Kári-fasi'aemba maiyé'a méraambanifo kesáái ímbo túwáamba taawiyafé'a waási túranka'o Ísuni waási únemo sembá tuwánaraumne. ⁹Tuwímbai karo'á sésa Yúndaa-waasisa úne sembánifo waántáwankon-arááiimo wáéwi imáyáa tíménasa kempá'á tésa kífaesa kentáfésa sésa Ísu arumbó tímakaiwain-owe sénááwe. ¹⁰Kemá sé'a fasi'ámai mé'a simu'maráaro siyáumpo miyán-owe. Seyaafá'-márafá'ó méraan-kwaasifa'a umbai-tántáál'á téna sáwí'o uwátinkainda fasi'ámai mé'o simu'maráántafe'a kemá káráwiyonaumne. ¹¹Kárika'a kumónaumpo kesí imáyáa tafisímai sáwí'o uwásinkaiyata kawé'-mékámbá ímba máúnafo sé'a kesáái tirumpimbá ta'óto'mai kawé'án-oro.

¹²Naambó ésamo naamayáambo fáentemba sáwí-tantaakombo íyáákaawi kesifo Maníkóní amáán-daumpa'a naamayáánkaamba faitínkáánasa aasiyaasi maé'mae'a ónááwe. Sáwí-tantaakombo íyáákaawi tine'á Maníkón-áwí'a agaé'a kesí aú-suwí'a agaé'a Maníkóní naaó'-awí'a agaé'a ónaumne. Mindáó'a ímba Yérúsaremu fakaan-dao'an-ifo aú-nao'a wíyómpakemba Maníkómpákémbá kumínda-nao'-awí'a tine'á agaénaumne. ¹³Ísáán-kwaasi pó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-ai ísámai kawé'án-oro. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo Ísu simásimakaiye.

Mináái Réondísiyaa-naopa'o simátimakain-ai.

¹⁴Ísu simásimena séna Réondísiyaa-naopa'a Fasi'aénkóní waásiya'o káráwiyaindawimba maanáái agaimái túwénana awánáino. Érai'-

aaigoni áwáu kemá é'a Maníkón-aaí arupíse úmai simátíme'a Maníkómó úmakain-tantaakoní áwáugo maanáái simámune. ¹⁵Miyámó úndawí p'ó'a kemó ombá é'a tuwánaraumne. Kesáái ímba síyukaafó tirumpimbá ímba fasi'ámai ta'ótokaawe. Kesááiimo tínaaembo uwásiyuwaankakaa miyán-kwáásín-ófo kanaán-íye súsino. Kesááiimo tirumpimbó fasi'ámaimo ta'ótokaankakaa miyán-kwáásín-ófo kawé'án-íye súsino. ¹⁶Kesáái ímba siyuwé'a kárika'a ta'ótokaafó ímba óraaka'a ta'ótokaafó kempákémbá ti'maránaumne. ¹⁷Kembiwí karo'á sé'a kawé'-úmai mé'a ímba moórá-tantaa'a aáfáán-tukáumne sefó kesúranka'a sáwí'a é'a óntaiyain-kwaasiyaamba é'a unáánkwátói-iyain-kwaasiyaamba é'a túrankafitan-kwaasiyaamba é'a ímba awánamai kawé'á owaná sirumbá wéíye. ¹⁸Kawé'-ááímó simátíménda ísáaro. Kempá'á té'a kempákén-tántáá'ó maíyantafe'a moórá-ontankon-awí'a korí agaimáímo kawé'ó úmakaan-ontamba méyáambaranaawe. Unáánkwátói-iyain-kwaasi tigeeráámbá iyé sé'a kempákémbá waén-únánkwátói méyáambaranaawe. Túramba awánamai kawé'ó íyantafe'a kempákémbá túrankoni masawémba méyáambaranaawe. ¹⁹Kesirumbó timúnda-waasi kesáái kawé'-úmai ísáíwae sé'a aaisan-tímai arupíse uwátinkanaumne. Mindásafe'a sáwí-imayaa tuwé'a kempá'á teró. ²⁰Ísáaro. Kembiwísé'a ménae sé'a táante'a wétimu'maraumne. Kesimóísáúmba ísé'a ontá tisinké'a iyuwómó síyawí kemá kesé'a mé'a tómbá naana'á kesé'a mé'a tómbá nánááwe. ²¹Sáwí-tantaakombo íyáákaiyawisafe'a sé'a kesé'a waásiya'a kawáánónááwe sénaumne. Sáwí-tantaakomba íyáákare'a kesifoé'a waásiya'a kawáánúyantemba íyáákaiyawí kesé'a kawáánónááwe. ²²Ísáán-kwaasi p'ó'a Maníkóní ámútanko Fasi'aénkóní waási seyaafá'ó simátímín-aaí ísámai kawé'án-oro. Mináái aúfáífimba agaimái simátimiyo afakaeté-onkoni afufumpimbó mérowi mináái simásímakaiye.

Maníkón-áwí'o mósá makáan-aaí.

4 ¹Ísu simásimuwa'o awánááwánda wíyómpa'a ontá tigurówana aifa'ó uwíyenkaambo óraaka'o súwai simásimena séna kemó méraundafa'a íyína'a ánaaembo paapé índa-tantaa'a aráánamenaumne. ²Minúwóiyáámbá Maníkóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowala awánááwánda wíyómpa'o kawáániwaini ayái-afama wérowana minká'á moóráwigo mérowa'a awánááwánda ³anekembá sáma kówana taaéná-wisiyamba úwana naaeráámbá úwana mináfárá'á oisámbá taaéná-wisiyamba úkúraa'-úwana kawáániwaimo mérain-aempa'a afufumpimbá wérowasa ⁴moórá-waai úmai éiyain-kwaasi kawáánuwaiti tiyái-afama úkúrowasa minká'á moórá-waai úmai éiyain-oraal'-waasi mésa waén-únánkwátói urésa mara'-mésa óraa'-waasiti kámo'a óntankon-awí'a korísámbó úmakaan-kamo'a ti'nómpímbá wiyáawe. ⁵Afufumpimbá kawáániwaini ayái-afarakemba aafáyáuma torówana wíyónaai súwana

káúgau súwana mináyái-áfágón-aúrampa'a afakaeté-omba kéna minómbá Maníkóni ámútanko afakaeté-fasi'aen-amutankon-iyé. ⁶Kawáániwaini ayái-afagon-aúranka'a waaúmbá sámó kain-dómbá wérowasa éiyain-a'wampa'a éiyaimbo túnarowi mésa tínaaempa'e túrampa'e sáwífa-turambo wérowi mésa ⁷moóráwigo seyaafá-fásí'áémbó íyáákarowi óraa'-iyankaamba úwana moóráwigo purumakaráámbá úwana moóráwigo waási óikaamba úwana moóráwigo óraa'-embontaankaamba éna ayóisántámbá túwana ⁸minéiyáimbó túnarowi afa'mórée-ayoima wérowana seyaafá-túr'á'é ayói-ándámpá'é túramba wérowasa aasiyaasi aafáyáara'e fenómpinka'e nó'waane

maarán-ímá símae iyésa sésa

Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fásí'áénkwáráwi

fí'oran-kawe'an-iyé. Aifa'á ména

káfé'wara'a ména maé'mae'a íniye

sésa minímá símaesa iyáawe. ⁹Minéiyáimbó túnarowi kawáániwaini ayái-afara'a ména aasiyaasi maé'mae'o índawin-awi'a mósá marésa súwi sésa fí'oran-awaun-iyé sumbá miyá unká'á éni¹⁰ moórá-waai úmai éiyain-ora'a'-waasi kawáániwaini ayái-afara'a ména aasiyaasi maé'mae'o índawi aísamaifimba kífaesa áwí'a mósá marésa óraakon-iyé sésa tí'nónkákén-kámó'á faú'mai aísamaifimba marésa ¹¹maarán-ímá siyáawe.

Kentáásí Fasi'aénkó Maníkó kawekó-úrumba éma seyaafá-tántáá'á úmakaane. Imáyáa éma seyaafá-tántáá'ó úmakaandasafeta kesáá méraunanasa seyaafá-tántáá'wárá'á wéraiye.

Mindásafeta enáwí'a mósá maréta séta waási ení fí'oran-awau awánáiyama fasi'aénkwárá'á méinone sune

sésa minímá siyáawe.

Owepámakaan-kwandaaignon-aai.

5 ¹Miyá suwa'ó awánááwánda kawáániwaini ayái-afara'o mérowin-ayáánúrapa'a owepámakaan-kwandaaima séfasefa'-aempa'a aúfáimo wéron-kwandaai tokéna ímba awánáíwae séna afakaeté-senomba minkwándááíyá'á tásuwena tokówa'a ²wíyómpaken-kisau-waasi fasi'aéwímbá awánááwánana óraaka séna nááwa kawe'-wáásígówá misénómbá kanaa'á tátuwena fariyámai awánáíniyo súwana ³wíyómpakewiye marapakéwíyé waántá-marupakewiye seyaafá'nánká misénómbó tátuwesamo awánáiyamba uwófi'a ónááwe. ⁴Kawe'-úmai mésa misénómbá ímba tátuwaiyan-kwaasi mérontafe'a ifi'á wétasuwaawanana ⁵minóráál'-wáásífínkémbá moóráwigo simásimena séna ifi'á táánafo awánaao. Moóráwigo Yúndaan-andafakewi íyáákaraiwai Téftin-aísaafitantambo uráiwai sáwí-tantaakomba íyáákaraimba póna kanaa'á misénómbá tátuwena minkwándáái fariyáíniye siyáíye.

⁶Súwa'o awánááwánda minéiyáimbó túnarowiye minóráá'-wáásíyé kawáániwaini ayái-afara'a úkúrowana moóráwigo sipisípi-araakaawi kawáániwaini ayái-afara'a ména tufúwana puwéna íyáfasinkaiwaiyaamba ména a'nómpínkémbá afakaeté-taanaimba wérowana afakaeté-auramba wérowana mináúránkóni áwáuma Maníkóni ámutanko afakaeté-fasi'aenamutamba uráisana Maníkó wembá ai'maráisana seyaafá'-máráfá'á kunkwéniye. ⁷Misípísípí-áráákaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai téna kawáániwaini ayái-afara'o mérowin-ayáánúrapakemba tafú úmakaan-kwandaai maiyéna ⁸minéiyáimbó túnarowiye moórá-waai úmai éiyain-oraa'-waasiye sipisípi-araakaawi aísamaifimba kífaesa uwiyémba tokésa óntankon-awi'a korí-óntántámbó úmakaan-taufa'a ta'ótorowana mimpímbá asaa-wiyúmbó ún-kanama wérowana minkánágóni áwáu Maníkóni waási wempá'ó inaimó sembá minásáá-wíyúmbó isáintemba inaimó sembá wéisaiye. ⁹Aú-ima maarán-ímá siyáawe.

Embá tufúwa puwémo íyáfasinkaanda mindásafe sáwí'o ompínkémbá tí'mai Maníkóndé-i'a uwátínkaraane. Seyaafá'-ándáfákémbá tuwímbai wétiye fí'o-fí'on-aaimo sen-kwáásífínkémbá tuwímbai wétiye fí'o-fí'on-tuwara'-waasifinkemba tuwímbai wétiye seyaafá'-máráfákémbá tuwímbai wétiye miyámó óndasafe kawekó-úrampa po kanaa'á misénómbá tátuwe wandaaimá fariyáínone. ¹⁰Kawáá-í'a uwátínkaraanasa Maníkó kentáásí Fasi'aénkóni kísau maésa marapá'á mésa waásiya'a kawáánónááwe. Mindásafe misénómbá tátuwe wandaaimá fariyáínone sésa miníímá siyáawe.

¹¹Suwa'ó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasi áfááraumai sáwífa uwa'á ímba kanaa'ó toráúsóraan-kwaasi mésa kawáániwaini ayái-afara'a minéiyáimbó túnarowiye úkúresa ¹²maarán-ímá óraaka siyáawe.

Sipisípi-araakaawimba tufúwana puwéna íyáfasinkaiwai kawekó-úramban-iye. Mindásafena póna wení fasi'aénkó waé'wae'a isaná kawé-tántáá'á máráisana wení kawé'-ímáyáágó waé'wae'a isaná waásiya'a kawáánúmae íyísana wenáwíko óraa'a isaná wení fí'oran-awau waé'wae'a isatá wenáwíta mósá maráúmne sésa miyán-ímá suwa'á ísaraumne.

¹³Minkákémbá wíyómpakewiye marapákéwíyé waántá-marupakewiye uwí-nómpínkéwíyé maarán-ímá siyáawe.

Kawáániwaini ayái-afara'o méraiwaine sipisípi-araakaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaine túwí'a mósá maréta túwí'a óraa'an-iye súnanasa kentí fí'oran-awau waé'wae'a ínana kentí fasi'aémbá waé'wae'a íníye

sésa miyán-ímá suwa'á isááwánasa ¹⁴minéiyáimbó túnarowi sésa érai'-aain-iyé suwasá minóráá'-wáásísómbá aísamaifimba kífaesa wen-ímáyáá ésa áwí'a mósá makáawe.

Ísu misénómbó tátukain-ai.

6 ¹Wen-ímáyáá mósá márówa'o awánááwánda sipisípi-araakaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai aifa-sénómbá tátuwowana minéiyáimbó túnarowifinkemba moóráwigo óraaka'a wíyónaaiyaamba séna tiyó súwa'a isé'a ²awánááwánda moórá-poigon-awi'a ósi waén-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwana imá ayáámpimba tokówana moóráwigo íyáákaraiwaini kámo'a ámakowana íyáákaraiwai namuro-wáási íyáákanae séna kúwa'a awánaraumne.

³Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowana minéiyáimbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó súwa'a isááwánana ⁴moórá-poigon-awi'a ósi naae-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwana paepé'e aména fasi'aémbá amúwana taumó karáíyan-tantaa'a ifátuwowasa tiyésa tínkankaawe.

⁵Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowana minéiyáimbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó súwa'a isé'a awánááwánda moórá-poigon-awi'a ósi fafután-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwana tuwináíyan-tantaa'a tokówana ⁶minéiyáimbó túnarowifinkemba moóráwigo aawai táínana kári-tomba wéraintafena séna moórá-kanaa-kisaugoni méyán-tómbá kári-tomba maésa moórá-mora maenááwe. Masawémbó fatíyón-taeramba mintáímá ímba sáwí'a ínone. Ándágo arampinkémbá anombó naan-kísáú ímba sáwí'a ínone siyáíye.

⁷Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowana minéiyáimbó túnarowifinkemba moóráwigo séna tiyó súwa'a isé'a ⁸awánááwánda moórá-poigon-awi'a ósi uriyon-ósígó moóráwigomba ayáá'maena túwasa minkwáásígón-áwí'a puwíyé suwaná wenánaaembo túwain-awi'a puwí-áémpá'é siyáawe. Seyaafá'-máráamá éiyainka'a tuwínkaa'-éna fasi'aémbá timúwasarai moóráfa'a wéwesarai tínkambae kuyasá púwúwana aawai tówana tómbá ímba úwasa púwúwana tí'a úwasa púwúwana afáá-póísónkó waási fówasa púwúmba tuwánaraumne.

⁹Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowa'o awánááwánda Maníkóntáfésa ísámai pói tufú'maimo agáún-ontan-taaregoni améndaampa'a waási timankó méraawe. Minkwáásísómbá Maníkón-ai simátíma'maesa íyúwasa aaisambá tiyésa

tínkamuwasa pukésa ¹⁰ óraaka sésa Fasi'aénkóo fasi'aén-úramba mé fí'oran-kawe'a e érai'-aaigoni áwáugo po marapá'-wáásímó sínkankaawi nóran-kanaawa anondáá aaí simátinkewa sáwí-meyamba timínono suwaná ¹¹ moóráwigo waén-únákwátói moórá-mora tiména séna kárika'a timu'máréwasa kembiwímó Maníkóni kísau mo maiyáantemba Maníkóni waási miyámó ombá tínkamiyasa puwíyana tai'áína'a miwítí sáwí-meyamba timénaumne siyáiyé.

¹² Minkákémbá kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai minkáké-sénómbá tátuwowa'o awánááwánda óraa'-marima tówana aafáú fafuwéna fafután-ámpántaráámbá úwana wíyómba naerírí'a úwana ¹³ óraa-fiyunda torówana taaéramba ímbo áfumo karón-taeramba kunténa marapá'ó kúmíntenkaamba o'á káisuwena marapá'á kunkáiyé. ¹⁴ Wátóimo usisi fámaráántemba sokón-tawaai usisi fámarena áwiyokuwana seyaafá'-ómá'é nonafufumpa'-máráwé moóráfa'-morafata uráiyé. ¹⁵ Marapá'-wáásíyá'ó kawáán-uráawiyé óraa'-waasiye i-wáásítí óraa'-waasiye óntawara'-waasiye fasi'aénkwárá'-wáásíyé wayó-kísáúmó máéwiyé úwoimo nón-kwaasiye seyaafá'-wáásíyé omápine óntampine óntan-aifine aúpá'á

mésa ¹⁶ omákontafesawe óntankontafesawe sésa kawáániwaini ayáí-afara'o méraiwaiye sipisípi-araakaawiye suwánésarai tíyámbo uwásínkááfainifo faiwí'wé káátaaro. ¹⁷ Tíyámbo uwásinkaiyan-kanaa tísatá ínta aseránaumpo faiwí'wé káátaaro sumbá ísaraumne.

Ísareri-waasi 144,000 waasimo méraan-aaí.

7 ¹ Isé'a minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasi éiyaimba mésa seyaafá'-márágóni éiyain-aempa'a mésa marará'é taaiya'é uwí-nónká'é fiyúnda toráífo sésa ta'ótokowa'o ² awánááwánda wíyómpakemba moórá-kisau-waasigo aafáúmó íyáúsunkakemba téna agáén-tantaa'a Maníkó fasi'aénkwáráwíndé toréna minéiyáíndárau táántena Maníkómó marawé uwí-nóné sáwí'a íya-fasi'aembo tímakon-eiyaindarau táántena ³ óraaka séna marawé taaiyé uwí-nóné ímba sáwí'o íyamba amu'makéwata Maníkóni kísau-waasi túwayaanka'a aúfái agaimáráanata kembiwí ánaaemba marawé taaiyé uwí-nóné sáwí'an-oro súwa'a isááwánana ⁴ séna Ísarerin-ááninton-tísaifitantambo uráawi túwayaanka'a Maníkóni aúfái agaimakáawi torauséna séna 144,000 waasin-owe. ⁵ Minkwáásí Yúndaan-andafaken-kwaasi 12,000 uwasá Rúpenin-andafakemba 12,000 uwasá Kátin-andafakemba 12,000 uwasá ⁶ Ásan-andafakemba 12,000 uwasá Náfatarain-andafakemba 12,000 uwasá Mánásaan-andafakemba 12,000 uwasá ⁷ Símiyonin-andafakemba 12,000 uwasá Rífáin-andafakemba 12,000 uwasá Ísákaan-andafakemba 12,000 uwasá ⁸ Sépiyuraanin-andafakemba 12,000 uwasá Yósepin-andafakemba 12,000 uwasá

Pénisaminin-andafakemba 12,000 uwasá miyáumai-waasi Maníkóní aúfái túwayaanka'a agaimakáawe súwa'a ísaraumne.

Ísu Káraísitini waási-taai.

⁹Isé'a minkákémbó awánááwánda sáwífa'-waasi ímbo kanaa'ó toráúsóraan-kwaasi mésa seyaafá'-máráfákén-kwáásiyé seyaafá'-ándáfákén-kwáásiyé fí'o- fí'on-tuwara'-waasiye fí'o-fí'on-aaimo sun-kwáásiyé mésa kawáániwaini ayái-afagon-aúrampa'a mésa kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwain-aúranka'a mésa waén-únánkwátói urésa aamoí untáfésawe sésa písóí-anama tokésa ¹⁰óraaka sésa Maníkó kentáásí Fasi'aénkó kawáániwaini ayái-afara'o méraiwaiye kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaiye sáwí'o úndafinkemba kawe'-ámpátá méwésinkaaye suwasá ¹¹wíyómpaken-kisau-waasi seyaafá'á kawáániwaimo mérain-aempa'e óraa'-waasiye éfyaimbo túnarowiye úkúresa mésa kífaesa Maníkón-ímáyáá ésa áwí'a mósá marésa ¹²sésa érai'-aain-iyé séta Maníkón-áwí'a mósá maráúnanasa wení fí'oran-awauma waé'wae'a isaná wení kawe'-ímáyáágó waé'wae'a isatá wentáféta súwisa súnana wenáwí'a óraa'a isaná wení fasi'aénkó waé'wae'a isaná waásiya'a kawáánúmae íyísata érai'-aai iyésá súne siyáawe.

¹³Minkákémbá óraa'-waasifinkemba moóráwigo sísai ena séna waén-únánkwátóimo uráan-kwaasi nááfakena nááwiya'o súwa'a ¹⁴kemá sé'a óraakoo ken-ímba isáúmpo emá ísaraane séwánana wemá séna miwí óraa'-umbaima tíméwasa Maníkómbá ímba auwésa fasi'ámai méraawe. Unáánkwátóimo non-kwíyówanamo kawe'ó intembá miwí kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai puwúwana naaemó kunkáimba pósa waén-únánkwátóiyaamba úmaresa kawe'-úmai méraawe. ¹⁵Mindásafesa Maníkó kawáániwaini ayái-afagon-aúrampa'a mésa aafáyáara'e fénáímpinka'e nó'waane wempá'á wení kísau maima'maima'á wéowe. Kawáániwaini ayái-afara'o méraiwai miwí tapáínana ¹⁶ímba aneka'á tááin-téna nontáfénawara'a ímba tinkáínana miwí tine'á ímba aa'á kéné ímba koko'á ínasa kawe'-úmai méranaawe. ¹⁷Kentáásí

sáwí-meyambo maiyáiwai kawáániwaini ayái-afagoni afufumpimbá méraimba póna miwíyá'á káráwiyena tí'maena kawe'-nómpá'á mótkainasa minkáwé'-nómbá nésa maé'mae'a ónááwe. Maníkó miwí tí'nimá uwátíuwainasa ímba ifí'á táíyana moórá-tantaa'a ímbo aafáán-tuwáiyamba kawe'-úmai méranaawe óraa'-waasifinkemba moóráwigo simásimakaiye.

Ánaae-senombo tátukain-aaí.

8 ¹Simásimuwana sipisípi-araakaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai ánaae-senomba tátuwowana wíyómpa ampáánk'á

ímba aai sésa ímba káúgau suwa'á ²awánááwánda Maníkón-aúranka'a wíyómpaken-kisau-waasi afakaeté mérowana moóráwigo afakaeté-uwiyemba timúwasa maisokówana ³moóráwigo wíyómpaken-kisau-waasi kawáániwaini ayái-afagoni ewaa'á taména asaa-wiyúmbó ún-kanama agáúin-taarera'a taména óntankon-awi'a korí-óntántámbó úmakon-taufa'a torówana asaa-wiyúmbó ún-kanama agáínkwae séna sáwífa-kanama aména séna Maníkóni waási wempá'ó inaimó sen-ááiwará'á wéisaiye súwana ⁴ta'ótokon-taufapimba agaimarówana úmúmba iyúwana Maníkó iséna wení waási inaimó sun-ááiwará'á isówana ⁵minkákémbá mintáúfá'á maiyéna taarerákémbá iyáámba maimái mintáúfápímbá marówana iyamá kówana marapá'á tuwówana wíyónaai súwana káúgau súwana aafáyáuma torówana óraa'-marima taráiyé.

Afakaeté-uwiyenkon-aai.

⁶Maríma tówasa minkákémbá mináfákáété-kisau-waasi wíyómpakewi uwiyembo tufíyanesa to'mayaa uwaná ⁷aifarááwí uwiyemba tufúwana kaafíyarankwara iyawára naewará'á tuwówana marapá'á kuména moórá-aempa'a marawára taaiwará seyaafá'á owáíwará'á iyamá kagúwana kae'-áémpá'á

taaiwará marawára'á kawé'á uráiyé.

⁸Úwana miwá ánaemba moóráwigo uwiyemba tufúwana óraa-tantaa'a omákaan-tantaa'a iyamá

kámai kará'maena uwi-nómpímbá kumúwana kae'-áémpá'á kawé'á úwana moórá-aempa'-nomba naeraámbá úwana ⁹mináémpá'ó mérowi seyaafá'á púwúwana nompín-táómba seyaafá'á tawísímai tai'ásukaiye.

¹⁰⁻¹¹Taí'ásuwowana minkáé'nárai tínaemba moóráwigo uwiyemba tufúwana ómbó kúraráántemba óraa'-okon-awi'a ikamó fain-ó'án-iye suwaná wíyómpakemba káisúmaena nompá'wára nonaumpinkwára'á kumúwana mindómbá ikamá fówana kae'-áémpá'ó nombá kawé'á úwana moórá-aempa'o nombá ikamá fówasa sáwífa'-waasi nésa pukáawe.

¹²Púwúwana minkáúmbónárau tínaemba moóráwigo uwiyemba tufúwana aafáúwé wíyóne o'é kae'-áémpá'á kawé'á úwana moórá-aempa'a kumeu'á úwana aafáyáarakemba sán-karéna aafáúmó taenónka'a kumeu'á éna nó'waan-afufuntamba sán-karéna fénáímpinka'a kumeu'á éna miyá úwa'o ¹³awánááwánda óraa'-embontaanko sanaan-úramba farafámae wénena óraaka séna kaumbo-sáwí-méyámbá marapá'-wáásí'á kuména wíyómpakemba kaumbonárau úwoi méraemba pósa mindáraumo uwiyembo tufíyana marapá'-wáásí'á sáwí-meyamba kumíníye súwa'a ísaraumne.

9 ¹Isááwánana minéyáíndárau tínaemba moóráwigo uwiyemba tufúwa'o awánááwánda wíyómpakemba moórá-o'a káisúmaena

marapá'ó kunkón-okomba moóráwigo kíma aména maipímbá aféúmbá ímbo wérom-baipinken-kíma amúwana maimaéna ² mimbáikóní ontá tisuwówana kísau mo ésamo agáéwanamo óraa'-umumbo intembá mimbáípinkémbá iyéna aafáúwará wiyónkwara'a mófaituwowana ³ minúmúmpínkémbá fa'nórintónkó marapá'á kuména taaikáú'ó kafúwówanamo títe'o intembá mifá'nórintónkó miyá-fási'áémbá torówana ⁴ mifá'nórintóntáféna moóráwigo simátiména séna taaiwará owáíwará karaan-tantáá'wará'á ímbo nembá Maníkóní aúfái túwayaanka'a agaimakáan-kwaasi ímbo tíyémba Maníkóní aúfái túwayaanka'a ímbo agaimakáan-kwaasi tíyáaro. ⁵ Ímba puwíwáífo ímba óraaka'a tiyé'a séfataase-wiyonka'a tiyáiyana tí'a íno. Taaikáú'ó kafúwówanamo títe'o intembá miyán-tí'á íno. ⁶ Minkánááfímbá títe ínasa puwónaumne síyambanifo puwíyan-amba saafá uwááesa túnaresa ménaawe síyáíye.

⁷ Súwa'o awánááwánda mifá'nórintónkó moórá-poigon-awi'a ósiyaa-fa'norintomba ména tiyáiyanesa to'mayaa ésa waási-toikaan-urésa ti'nómpímpá'á óntankon-awi'a korísámbó úmakon-kamo'a wiyówana ⁸ miwí ti'nóntáu ayáátáá'a aare ti'nóntáuraamba úwana miwí túwááyaamba fasi'aémbá óraa'-iyanti túwááyaankaamba úwasa ⁹ tíyaafaiya'a fasi'aén-kwénómbá fafériyasa tiyánaesamo tiyáántámbo taantembá mifá'nórintónkó tiyóísántámbo tésa ¹⁰ miwí timéraampa'a waifain-áwááyaankaamba ésa waásimo faawanamó títe'o intembá séfataase-wiyonka'a miyá-fási'áémbá tokáawe. ¹¹ Miwítí óraako aféúnyaim-baika'o káráwiyowin-awi'a Yúndaa-waasi-taaifinkemba Ípúru-aampinkemba Ápátoni suwasá Kíríki-waasi-taaifinkemba Ápóriyoni suwaná mináwílkóní áwáuma sáwí'o uwásúwáíwain-íye síyáawe.

¹² Kemá Yóni awáné sé'a aifa-sáwí-méyámbá tai'áimba póna kae-sáwí-méyámbá wéraifo paápé
íníye kemá Yóni sune.

¹³ Wiyómpakewi séfataasenarau uwiyémba tufúkówana miwí tínaaemba moóráwigo uwiyémba tufúwana Maníkón-aúranka'a korí-óntántámbo úmakon-taarera'a séfasefa'-ayaiyakemba aagó aantemba súwa'a isááwánana ¹⁴ minkwiyómpákén-kísáú-wáási uwiyémba tokówintaféna séna óraa'-nonkon-awi'a Yúféréti-si-nompa'a wiyómpaken-kisau-waasi éiyaimba ándáfakemba faútinkaaó súwasa ¹⁵ amu'ma'maésa íyúwana minkánáá túwana faútinkowasa kae'-áémpá'ó méron-kwaasi tiyuwésa moórá-aempa'o méron-kwaasi tínkamonasasa puwíwae sésa kuwasá ¹⁶ tiyáíyan-kwaasi ósifimbo kun-kwáásímó toráúsúmbe sáwífa'a 200,000,000 waasin-owe isé'a ¹⁷ kaainkáámbó awánááwánda sáwífa'-osifimbo méron-kwaasi tíyaafaiya'-wenomba naawé sokóne uriyoné miyán-kwénótómbá fafériyowa'a awánááwánasa ósi-ti'nontomba óraa'-

iyán-a'nonkaamba fasi'aén-tí'nóntómbá wérowana tóipinkemba iyamá kéna úmúmba éna sáwí-wiyumba éna miyá úwasa ¹⁸kae'-áémpá'ó méron-kwaasi tiyuwésa moórá-aempa'o méron-kwaasi tóipinken-tantaatamba tínkamuwasa pukáawe. ¹⁹Minósísómbá ímba tóipin-aantemba fasi'aémbá tokáafo timéaraanka'wara'a iyaankafayaan-á'nónkáámbá fasi'aémbá tokésa waási fowasá pukáawe.

²⁰Fowasá púwúmbanifo túnaron-kwaasi miwítí

sáwí-awau ímbo túwómba waántá-waasi-imayaa mósá marésa fí'o-fi'on-ontantane taaisanémo úmakon-tantaatafesa kesí maníkówé sésa ímba aúrumba awánéna ímba aai iséna ímba wénin-tantaakontafesa kesí maníkówé sésa imáyáa mósá ma'maé iyésa ²¹miwítí sáwí-awau ímba tuwésa tínkamuwasa púwúwasa fintón-kwénesa úwaa'a wéfesa aare-úméné waai-úméné fí'o-fi'on-umene ésa miyá úmae iyáawe.

Kári'-wandaaignon-aai.

10 ¹Miyá úmae iyúwa'a minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo fasi'aéwí wíyómpakemba kuména ainánkó káátarowana a'nónká'á oisámbá tawentóí úwana aafáúmó kúwáferenamó awairááraa'o intembá óikakemba miyá úwana naamayáánkakembo iyamó kaintembá miyán-áísámái úwana ²kári'-aufai-wandaai faríyámai ayáámpimba tokéna ayáánúrapa'-aisamai uwí-nómpímbá taréna ayáánáépa'-aisamai marará taréna ³waásimo inkáísóraan-kwa'a túwana wíyónaai afakaeté-i'a súwa'a ⁴afakaeté-i'o wíyónaaimo

sún-aai aúfáífimba agaénae ówánana moóráwigo wíyómpakemba simásiména séna mináái aúpá'á wéraifo ímba aúfáífimba agauwó súwa'a ⁵minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo moórá-aisamai marará téna moórá-aisamai táá'mai

uwí-nómpímbá ténamo úwai ayáámba mósá tuwéna ⁶Maníkó aasiyaasi maé'mae'o índawin-aúranka'a wíyóne mifá'ó wérain-tantaa'e marawé mifá'ó wérain-tantaa'e uwí-nóné miwán-arumpimbo wérain-tantaa'e úmakowin-aúranka'a óraaka séna ímba anekató amu'maráananasa paápé índá-kanaa wétiye.

⁷Naaófá'á Maníkó wení kísau-waasi wenááimo simátímakowisaféna séna aúpá'ó tukáunda-aai paápé íníye siyáimba wíyómpakemba afa'móráenarau uwíyemba é'a tufúmba póna tínaaemba moóráwigo uwíyemba tufínana mináái paápé íníye siyáiyé.

⁸Minkákémbá wíyómpakewi simásímakowi simásiména séna moórá-aisamai marará téna

moórá-aisamai táá'mai uwí-nómpímbá ténamo iwáí ayáámpinkemba kári'-aufai-wandaai faríyásokaimba komauwó súwa'a ⁹wempá'á wé'a

sé'a kári'-aufai-wandaai simiyó séwánana séna maimái naaó. Enóipimba taakáambá ínana enarumpimbá ikamá fáíniye súwa'a ¹⁰minkwándáái maimái násuwaawanana sóipinkemba taakáambá úwana sirumpinkémbá ikamá fówana ¹¹minkákémbá simásimena séna aneka'á Maníkón-aaí simátiminone. Fí'o-fi'on-tuwara'-waasiye seyaafá'-márafákén-kwáásíyé fí'o-fi'on-aaímo sen-kwáásíyé kawáá-wáásíwárá'é Maníkómó índa-aaí simátiminone simásímakaiye.

Maníkón-aaímo simátímakaayan-aaí.

11 ¹Simásimuwana moóráwigo naambó awaiya'matuwésamo on-ándámá siména séna Maníkóní áamáan-damba koawaiya'maré póímo tufú'maimo agáén-ontan-taare koawaiya'maré Maníkón-ímáyáámó on-kwáásí torausé ²énifo naamaáífa'a ímbo awaiya'márénda ífátúwénasa úwoi-waasi ímba Maníkóní waási tésa minkáwé'-náópa'a sáwí'o úmae iyíyamba kaumbo-áátái úmai afa'móráe-wiyomba maisuwésamo tai'áiyamba mindásafe naamaáífa'a ímbo awaiya'maraaó. ³Kae'nárai fasi'aémbá tim'éa ti'maráanasarai wésarai tirumbó óyantafesarai fafután-únánkwátóí urésarai 1,260 kanaara'a kesáái érai'a simátíma'maesarai iyóyáaye simásímakaiye. ⁴Fasi'aénkó marará'ó káráwiyaiwain-aúranka'a kae-táíma mintáígo arampinkémbá masawémbo fatíyón-taima wéraisana mintáígoní áwáuma minkwáásíyái óye. Fasi'aénkón-aúranka'a kae'-ómbá kúra'maraisana wéraisana minónkóní áwáuma minkwáásíyái óye. ⁵Minkwáásíyáísáfésa sésamo sáwí'a uwátinkanae síyanamo éna mindárai tóipinkemba iyoronkó mindáraití namuro-wáásí káwíniye. Minkwáásíyái sáwí'a uwátinkanae síyawi miyámó iyamba kawíyasa puwónáawe. ⁶Maníkó mindárai fasi'aémbá timúwasarai ímba aa'á tíno síyanaraimo éna Maníkón-aaímo simátimiyán-kanaara'a ímba aa'á tíniye. Nonkóntáfésaraimo naae-nómbá uraaómó síyanaraimo éna miyá íniye. Tí'a ínomo sésarai seyaafá'-úmbái-tántáá'á waásífa'a tíno-aaímo síyanaraimo éna miyá íniye.

⁷Miyá ínasarai mindárai Maníkón-aaí simátímakaiyana aféúmbó ímbo wérim-baipinkewi téna tiyéna iyáákainasarai puwíyana ⁸óraa'-naopa'-marupa'a mindárai túma wéniye. Kentí Fasi'aénkó aaraa-táiyá'ó pukáipa'a mindáókon-awí'a waé'mai-awí'a Sónómu-naopa'e Ísípifa'e mifá'á mindárai túma wérainasa ⁹fí'o-fi'on-tuwara'-waasiye seyaafá'-ándáfákén-kwáásíyé fí'o-fi'on-aaímo sen-kwáásíyé seyaafá'-márafákén-kwáásíyé tóso esa mindárai túma taawánésa sésa ímba utaaró síyana kaumbo-kánáá úmai éiyainkomba wááwái íniye. ¹⁰Maníkón-aaímo simátímakaayandarai marapá'-wáásísfésarai sáwí'a owé séyááyan-aaigo tirunkó sáwí'a íniye. Mindásafena mindáraitímo puwíyantafena tirunkó kawé'á ínasa aamoí ésa seyaafá'-tántáá'á wenáma'-wenama'a ónáawe.

11 Minkáumbó-kánáá úmai éiyainkomba wááwái Maníkó mindárai tááma timínasaraí íyáfasinesaraí méyasa tuwánésa táátafesa íyana
 12 wíyómpakemba moóráwigo óraaka simátimena séna maafá'á íyókaiyo sínasaraí ainánká'á iyíyasa kentí namuro-wáási tuwánáiyana 13 miyá íyan-kanaa óraa'-marimo táinda óraa'-naopa'a afa'éiyain-aempa'a úwoi méraiyasa moórá-aempa'a naambá tawisínaawisi úmai sáwífa'-waasi 7,000 waasi puwíyasa úwoimo túnaraiyan-kwaasi tata'á ínasa táátafesa ésa Maníkóntáfésa wení áwáuma fi'oran-awaun-iyé sénááwe.

14 Kemá Yóni miyán-kááinkáámbá awáné sé'a miyá umbá póna kae-sáwí-méyámbá tai'ówana ánaae-sawi-meyamba kárika'a tíníye súné.

Ánaaen-uwiyembo tufúkáin-aaí.

15 Minkákémbá wíyómpakewi afa'móráenarau uwiyemba tufúkówana miwí tínaaemba moóráwigo uwiyemba tufúwa'a isááwánasa wíyómpa'a sáwífa'nanka sésa

marapá'-wáásíyá'ó kawáán-uráawi tai'ááwasaraí kentáási

Fasi'aénkóe íyáfasinankaiwaiye'a aasiyaasi kawáánúmae iyóyááye

16 suwasá moórá-waai úmai éiyain-óraa'-waasi Maníkóní ewaa'á kawáánuwai méron-aempa'a mésa aísamaifimba kífaesa wen-ímáyáá ésa áwí'a mósá marésa 17 sésa

Maníkó Fasi'aénkóo seyaafá-fási'áémbó tokáandawi aifa'á mé káfé'wara'o méraandawi e sáwífa-fasi'aemba toké waásiya'a ómbare kawáánónnda póta súwisa súné. 18 Seyaafá'-márafákén-kwáási embá aaisambá aeéwa káfé'a miwímó aaisambó tíyínda-kanaan-iyé. Pukáan-kwaasi miwí táái tísai úmai isé ení kísau-waasi enááimo simátímakaawiye óraa'-waasiye úwoi-waasiye miwí en-ímáyáá mósá marésa enáwí'o mósá márááwiye kawé'-méyámbá timé marapá'á sáwí-kisaumo maiyáawi sáwí-meyamba timínone

siyáawe.

19 Suwaná minkákémbá wíyómpa'a Maníkóní ámáán-dankoni ontá tigúwa'o awánááwánda minámáán-dáúmpá'á tawaá wérowana naaófá'ó Maníkó Mósesembo simámakon-amaambo siyáánkai-amaambo óntan-kwandaaiya'o agaimái mimpímbó makón-tawaama awánááwánana wíyónaai súwana aafáyáu torówana óraa-kaugau súwana óraa'-marima tówana óraa-kaiyaramba kumúwana miyá úwa'a awánaraumne.

Aaregónté arááinkónté-taai.

12 1 Awánááwánda wíyómpa'a aiyowái'a éna waásimo aráátímín-aiyowai'a maarán-áiyówái'a uráíye. Moórá-ininko mérowana aafáúgó wení unáánkwátóiyaamba éna áúgomba ánáan-kwiowana

mérowana wíyónko aísamai-andampa'a wérowana a'nómpímbá kámo'a wérowana minkámópímbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-o'a wérowana ²ámúkwa'a mérowana wení kanaamá túwana iyámpóimo ma'ankáíndasafena áí'a úwana wáá'a túwana ³minkákémbá wíyómpa'a moórá-aiyowai'wara'a éna waásimo aráátímín-aiyowai'a maará uráíye. Óraa'-araaimba ména naae-áúwárá'á éna afakaeté-a'nomba wérowana a'nómpínkémbá siyáánkai-taanaimba wérowana íyáákaraiwaini kámo'a afakaeté-kamo'a a'nómpímbá wérowana ⁴kae'-áémpákén-ó'á étuwena moórá-aempaken-o'a améraantamba wiyúsuwswana marapá'á kumúwana iyámpóimo ma'ankáínda-ininkoni ewaa'á ména ma'ankáína'a tufú'-nasuwánae séna mérowana ⁵waai-iyámpói ma'ankówana óraa'a éna seyaafá'-máráfákén-kwáásiyá'ó fasi'ámai kawáánínda-iyampoi ma'ankówana Maníkó káráwindasafena miníyámpói ááéma mósá tafímarena wemá kawáániwaini ayái-afara'a móankowana ⁶minínínkó inkaiséna máásai-marafa'a wéna Maníkó wentáfé'a to'mayaa uwánkanaumne siyópa'a koména ayáátááka'a 1,260 kanaa komérowana Maníkó
kawáán-uráíye.

⁷Kawáánúwasa wíyómpa'a tiyésa Maníkóní kísau-waasiya'o káráwiyowin-awi'a Máíkéri wení kísau-waasiye arááínkówé wení kísau-waasiye tíyówasa ⁸Máíkériye wení kísau-waasiye íyáákesa wíyómpakemba arááínkóné wení kísau-waasiye watuwésa ⁹óraa'-araainkomba famétukaawe. Naaófá'á marapá'á iyaankafayaambá úkéna wenáwí'a waántáwanko póna marapá'-wáási karo'-áái simátíma'maena íyísasa érai'a siyé sewaná waási símai sáwí'a wéuwatinkaiye. Wenté wení kísau-waasise'a famétuwowasa marapá'á kunkáawe.

¹⁰Kúmúwa'o isááwánda wíyómpa'a moóráwigo óraaka séna Maníkón-aúranka'a ména kentáási waásisafena sáwí-waasin-owe karo'ó símae iyáiwaimba famétúwáísana marapá'á kúmísana póna Maníkó waántáwankomo ta'ótokaimpinkemba kentáá méwésiyaiye. Kentáará'á kawáánéna fasi'aén-úranko póna méwésiyaísata awánaraumne. Maníkó ai'marówana marapá'ó kunkáiwaini fasi'aéntá awánaraumne. ¹¹Ísu sipisípi-araakaawi miwítí sáwí-meyambo maiyáiwai puwúwana wení naaemá kunkáimba pósa Maníkón-aai arupíse úmai simátíma'maesa iyésa sínkamiyata puwúnafo-imayaa ímba umbá fasi'arésa waántáwankomba íyáákaraawe. ¹²Kembiwí wíyómpa'o méraawi minááisáfé'a imáyáa é'a aamoín-oro. Énifo marapá'é uwí-nómpá'émó méraan-kwaasi óraa'-umbai-tantaa'a kempá'á tínífo káráwiyoro. Maníkó waántáwankomba tufuwínda-

kanaa ampáámbá isaná póna waántáwanko iséna áyánte'a wéifo káráwiyoro wíyómpakewi siyáiyé.

¹³Súwana minarááinkón-áwí'a waántáwanko imáyáa éna wíyómpakemba kembá famétúwáisa'a marapá'á kumbéraumne séna waai-iyámpóimo ma'ánkaron-ininkomba wa'maéna kúwana ¹⁴arááinkó minínínkómbá tufúwífo séna Maníkó óraa'-embontaanko ayóiyáámbá kae'lá amúwana farafámaena máásai-marafa'a wentáfénamo to'mayaa uwánkaropa'a kúwana Maníkó kaumbo-áátái úmai afa'mórée-wiyomba káráwiyaiyé. ¹⁵Arááinkó minínínkómbá wa'maéna ói'a káá'maena nombá umpíyankaanana mae'maéna kóinkwae séna wa'maéna kúwana ¹⁶maragó áwa'nai ena weyááríka'a maramá karaisúwana wenóipinkendonko mimpímbá kumúwana ¹⁷⁻¹⁸arááinkó minínínkómbá áyántafena uwánkena imáyáa éna séna wenaráá'marinte'o é'a tiyánaumne-imayaa uráiyé. Wenaráá'marimba miwí Maníkón-aaí ísamai kawe'lá ésa Ísu siyáin-aaimo simátíméwin-owe. Tiyánaumne séna uwi-nónáwáifa'a to'mayaa uréna méraiye.

Óraa'-afaa-poigon-aaí.

13 ¹Mérowana awánááwánda moóra óraa'-afaa-poigo uwi-nómpínkémbá iyéna afakaeté-a'nomba wérowana taánáimba a'nómpínkémbá siyáánkai iyówana iyáákaraiwaini kámo'a siyáánkai mintáánáimpímbá wérowana Maníkóntáfésa símai sáwí'o uwánkaron-aaí a'nómpínká'lá agaimái makówana ²⁻³wemá óraa'-afaa'-iyankaamba ména aísamaima óraa'-iyanko aísamaiyaamba úwana ói'a afáál'-íyán-óikaamba wérowa'a awánááwánana ááéma moóráwigo puwínkwae séna tufúkón-afima kawáúgun-afima wérowana tufúwana ímbo puwúmba úwoi mérowana arááinkó wení fasi'aémbá aména simáména séna marará'ó kawáánúndafa'a kawáánuwo súwasa seyaafá'-márafákén-kwáásí awánésa táátáfesa ésa kentáásí óraakon-iyé sésa wenarááíma waésa ⁴arááinkó óraa'-afaa-poigomba fasi'aémbó ámakontafesa arááinkón-ímáyááwará'lá mósá marésa óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá marésa sésa óraa'-afaa-poigo iyáákaraimba pósa ímba kanaa'lá tiyánkanaawe siyáawe.

⁵Suwaná Maníkó mináfáá-pói é'ankowana ména wenáúma maimaé iyéna Maníkómbá símai sáwí'a uwánkowana kaumbo-áátái úmai afa'mórée-wiyomba Maníkó é'ankowana ména ⁶Maníkómbá símai sáwí'a uwánkena wenáwí'a símai sáwí'a éna Maníkómó méraipa'a símai sáwí'a éna wíyómpa'o méraawi símai sáwí'o uwátinkomba isááwánana ⁷Maníkó é'ankowana ména Maníkóní waásise tiyéna miwí iyáákéna seyaafá'-ándáfákén-kwáásíyé fí'o-fi'on-tuwara'-waasiye fí'o-fi'on-aaimo sun-kwáásíyé

seyaafá'-márafákén-kwáásiyá'é kawáánúwasa ⁸seyaafá'-márafá'ó méron-kwaasi óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá makáawe. Maníkó maramá ímbo úmakonka'a sipisípi-araakaawi kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai pukáiwai wení aúfáífimba maé'mae'lo íyan-kwaasi-tuwi'a agaimakáifo mináúfáífimbá túwí'a ímbo agaiyáin-kwaasi óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá makáawe.

⁹Kemá Yóni súnnda ísáán-kwaasi pó'a mináái ísámai kawe'án-oro. ¹⁰Ándáfa'ó mótinkanae sésamo ésa miyá ónááwe. Tínkamonasa puwíwae sésamo ésa miyá ónááwe. Mindásafesa Maníkóní waási ímba Maníkómbá aúwémba wenká'á timankúnkúmba fasi'ámai oro kemá Yóni súne.

¹¹Minkákémbó awánááwánda moórá-afaa-poigo marafínkémbá iyéna sipisípi-araakaamba éna a'nómpínkémbá kae-táánáimbá wérowana amóísáúmba arááínkó amóísáúnkaamba éna ¹²aifa'ó iyún-afaa-poigon-aúranka'a ména fasi'aémbá wenkákémbá maéna kisauma wémaena seyaafá'-márafákén-kwáásísáféna séna óraa'-afaa-poigon-imayaa mósá máráaro séna ááémo moóráwigomo puwínkwae séna tufúwana úwoimo mérowintafena aifa'ó iyún-afaa-poigontafena mináái séna ¹³fi'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisau maéna séna wíyómpakemba iyamá kumuwo súwana waási túranka'a kumúwana ¹⁴Maníkó é'ankowana ména aifa'ó iyún-afaa-poigon-aúranka'a fi'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisau maéna marapá'-wáásí sáwí-ampa'a tafisímai méwétiyuwena simátimena séna óraa'-afaa-poigo áúraambo úmaraiyana wenáwí'a óraa'a íno séna ááémo moóráwigomo puwínkwae séna tufúwana úwoimo mérowintafena mináái súwasa isésa miyá uwaná ¹⁵Maníkó é'ankowana ména aifa'ó iyún-afaa-poigo áúraambo úmárowimba áama amúwana aái séna ken-ímáyáá ímbo mósá makáawi tínkamiyasa púwóro súwasa miyá uwaná ¹⁶marafínkémbó iyáiwai óraaka súwasa óraa'-waasiye úwoi-waasiye óntawara'-waasiye óntaiyain-kwaasiye úwoimo nún-kwaasiye wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miyáumai-waasi óraa'-afaa-poigoni aúfái agaésa tuwímbai túwayaanka'a agáúwasa tuwímbai tiyáánúrapa'a agáúwasa ¹⁷tuwímbai mináfáá-póigón-áwí'a agáúwasa tuwímbai nambá agaésa mindámbágóní áwáuma wenáwí'lo agaimáron-kwaasi tómbá méyánuwasa ímbo miyán-áúfáímó agaimáron-kwaasi ímba tómbá méyánuraawe.

¹⁸Kemá Yóni sumpo mináái kawe'-úmai imáyáan-oro. Kawe'-ímáyááwárá'-wáásí mindámbágóní áwáuma isánááwe. Wenáwíkaken-aufaigoni nambamó torausiyamba 666 ínye kemá Yóni súne.

Aú-imo siyáan-aaí.

14 ¹Minkákémbó awánááwánda kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai moórá-omapa'a minómákón-áwí'a Sáiyóni-omapa'a mérowasa

wesé'a sáwífa'-waasi mésa wenáwí'e afowán-áwí'e túwayaanka'o agaimakón-kwaasi 144,000 waasi mérowa'a ²isááwánda wíyómpakemba noniyasúurakembo sintenkáámbá súwana wíyónaai sintenkáámbá súwana sáwífa'-waasimo uwíyembo tufúwówanamo sintenkáámbá súwa'a isááwánasa ³kawáániwaini ayái-afagon-aúrampa'a mésa éiyaimbo túnarowi túranka'e óraa'-waasi túranka'e mésa aú-ima sésa marapá'-wáásífnkémbá Maníkó méyámbakain-kwaasi aantemba mi-144,000-wáásí mínímá kanaa'á sésa ⁴miwí ímba aare-úmémá ésa arupíse úmai mésa kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai aráái wáúwana wemá waásifinkemba méyámbarena Maníkóntáféna séna miwí kesí waási ésa ení waásiwara'a ombá pósa ánaemba fí'o-fi'on-kwaasi miyá ónááwe súwasa ⁵miwí ímba karo'-áái sésa miwífímbá ímba sáwí-aaí wérowi mináú-ímá suwa'á ísarumne.

Wíyómpaken-kisau-waasiyau-taai.

⁶Minkákémbó awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigo sanaan-úrumba farafámaena ásé-aaí waé'wae'o índá-aaí marapá'ó méron-kwaasisafena seyaafá'-máráfákén-kwáásíyé seyaafá'-ándáfákén-kwáásíyé fí'o-fi'on-aaímo sun-kwáásíyé fí'o-fi'on-tuwara'-waasiye miyáumai-waasisafena simátimindasafena farafámae wénena ⁷óraaka séna Maníkó aaifimbó maitinkáínda-kanaa tifo Maníkón-áároí inkaisé'a wentáfé'a wení áwáuma fí'oran-awaun-iyé seró. Wíyóne marawé uwí-nóné non-úrane úmakaiwain-imayaa é'a áwí'a mósá máráaro wíyómpaken-kisau-waasigo siyáiyé.

⁸Súwana wenánaembo wíyómpaken-kisau-waasigo túwai séna óraa'-naokon-awí'a Pépíróni-nao'a tawisínaawisi uwáguráiyé. Miyá úwasa mindáópaken-kwaasi seyaafá'-máráfákén-kwáásí sáwí-ampa'a tafisímai métínkówasa fí'o-fi'on-tantaa'a sáwísáwí'a uráawe minkwíyómpakén-kísáú-wáásígó siyáiyé.

⁹⁻¹⁰Súwana minkáé'nárai tínaaembo wíyómpaken-kisau-waasigo túwai óraaka séna waásimo óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe mósá máráán-kwaasi Maníkó aaisambá tiyíníyé. Mináfáá-póígóní aúfái túwayaanka'e tiyáánka'e agaimakáan-kwaasi Maníkó aaisambá tiyéna ímba kári'-aisamba tiyínífo óraa'-aisamba tiyínasa wíyómpakemba kawe-kísáú-wáásí túranka'e kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwain-aúranka'e iyamó wégaipa'a sáwí-wiyumbo ún-ontamba agaimakáipa'a mésa títe'a ínasa ménaawe. ¹¹Iyafínkémbó úmúmbo iyíntemba aasiyaasí títe'a úmae iyíníyé. Óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe mósá márááwi mináfáá-póígóní aúfái tine'ó agaimakáawi ímba saagésa aasiyaasí títe'a úmaena iyíníyé.

¹²Kemá Yóni sumpo Maníkóní waási isáaro. Maníkón-aii wétawiyafe'a Ísuwe'o káásamai méraawi fasi'ámai méraaro kemá Yóni sune.

¹³Minkákémbó isááwánda moóráwigo wiyómpakemba simásimena séna maanáái aúfái-wandaafimba agauwó. Káfé'wara ánaaenkwar'a Fasi'aénkóe'o káásamai méraawi puwíyanamo éna Maníkó kawe'á uwátinkainiye. Maníkóní ámútanko simásimena séna mináái érai'-aainiye. Káfé'a kísau maésa ánaaemba saagésa miwítí kisaufinkembo paapé índa-tantaa'a miwífá'á wérainiye simásimakaiye siyáiyé.

Waásisafena waé'mai-aaimo siyáin-aii.

¹⁴Súwa'o awánáawánda moóráwigo waási-úrankoraawi waén-áinánká'á ména a'nómpimbá íyáákaraiwaini kámo'a korí-óntántámbó úmakonkamo'a wérowana ayáámpimba áwááise'o tómba taéfaem-paepae'a tokówana ¹⁵minkákémbá wiyómpaken-kisau-waasigo wiyómpa'-amaandaumpakemba kúwákárúwena ainánká'ó mérowintafena óraaka séna marapá-tómbá fasi'aráifo tómbó fakárénda-kanaan-ifo taéfaem-paepae'a toké fakaraaó súwana ¹⁶ainánká'ó mérowi wení taéfaem-paepae'a tokéna mintómbá fákákaiye.

¹⁷Fakarówana minámáán-dáúmpákémbá ánaaembo kúwákárúwowi wewará'á áwááise'o tómpaepae'a taéfaem-paepae'a tokówana ¹⁸moóráwigo wenánaaemba wiyómapaken-kisau-waasigo iyará'ó káráwiyowi póimo tufú'maimo agáén-ontan-taarerakemba kúwákárúwena áwááise'o tómba taéfaem-paepae'a tokówintafena óraaka séna marapá'á ándá-aramba áfun-kaifo ení taéfaem-paepae'a toké minándá-árámbá fakaraaó súwana ¹⁹iséna minándá-árámbá fáká'makaiye. Tísamaifimbo makésamo mapamíyanamo anombó kumínasamo uwíyan-aempa'a makáiyé. Minándá-áránkóní áwáuma sáwí-waasimo

éna Maníkó óraa'-aisamba tiyéna ándá-arambo mapamíyantemba miyá éna ²⁰ándá-arambo mapamíyan-aempa'a óraa'-naokoni awáifá'á mináémpákáámbá waási tufúkaiye. Ándá-aran-anombo kúmíntemba miwítí naaemá kuména piri'-nónkáámbá kuméména waási maamíntena ayáátááka'a kunkaiye.

Afakaeté-sawi-meyankon-aii.

15 ¹Kumúwa'o awánáawánda wiyómpa'a aiyowái'a éna waásimo aráátimíyan-i'a úwana sáa'a úwana afakaeté-sawi-tantaa'a wérowasa wiyómpakemba afakaeté-kisau-waasi mésa misáwí-tántáá'ó timíyanesa ésa mináfákáéte-sawi-meyamba timíyanamo misáwí-méyámbó tai'áinanamo éna Maníkóní aaisambá tai'áinda awánaraumne.

²Awánááwánda waaúnkáámbá sámó kaimbá wérowana tuwímbai iyaráámbá kówasa mindón-áwáífa'a waási mésa ímba óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe ímbo mósá márááwi wení nambamá tine'á ímbo agaimakáawi óraa'-afaa-poigombo íyáákarowi mérowana Maníkó uwíyemba tímakowasa tokésa ³imá sésa Maníkóní kísau-waasion-awi'a Mósesente kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwainte'a imá simátinkesa maará siyáawe.

Emá Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fásí'áémbó tokáandawi ení kísau fí'oran-kisau mo máénda awánéta sáátafeta únasa emá seyaafá'-máráfákén-kwáásíyá'ó kawáán-uráandawi ení kísau arupíse úmai kawé'-úmai wémaene. ⁴Fasi'aénkó e aantemba fí'oran-kawé'a úmai fí'onka'o méraandawimba pósa seyaafá'-wáásí enáároi inkaisésa ení áwáu fí'oran-awaun-íye sénááwe. Ení kawé-kísáú aantemba máénda paapé uráísasa awánésa seyaafá'-máráfákén-kwáásí empá'á tésa en-ímáyáá ésa enáwí'a mósá maránááwe nonáwáífa'o mérowi minímá siyáawe.

⁵Suwa'á minkákémbó awánááwánda wíyómpa'a ámáán-daumpa'a Maníkóní ufaen-úran-daumpa'a ontá tigurówasa ⁶wíyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-sawi-meyambo timíyawi minámáán-dáúmpákémbá kúwákárúwesa waén-únánkwátói sùgáyáagayaamo ún-unankwatoi urésa tíyaafaiya'a uriyon-tú'wáánkáú urówasa ⁷éiyaimbo túnarowifinkemba moóráwigo afakaeté-taufa'a tímúwasa mintáúfápímbá Maníkó aasiyaasí maé'mae'o índawimo aaisambó sínda-tantaa'a wérowana ⁸naaúmpa'o úmúnte'o intembá Maníkóní ámáán-daumpa'a wení fasi'aénkóe wení fí'oran-awaugoni ságoe'a óraa'a úwasa waási ímba kanaa'á mindáúmpá'á iyésa afakaeté-kisau-waasi afakaeté-sawi-meyamba tímatuwe'e sésa mindáúmpá'á ímba iyáawe.

Maníkó aaisambó tíkain-aai.

16 ¹Minkákémbó isááwánda ámáán-daumpakemba moóráwigo mináfákáéte'wisafena óraaka séna afakaeté-taufapinkemba Maníkó aaisambó tiyínda-tantaa'a marapá'á fayáusu'maraaro súwana ²mináfákáéte'wifinkemba aifarááwí wení táufapinkemba marapá'á fayáusu'wowa óraa'-afaa-poigoni aúfái tine'á agaimakésa wenáúraambo úmárówin-imayaa mósá makáawifa'a óraa'-namontomba túwawaapimpa'a kówana títe'a uráíye.

³Úwana wenánaaembo mérowi wení táufapinkemba uwí-nómpá'á fayáusu'wowa uwí-nónkó púwón-kwaasiti naeraámbá úwana uwí-nómpínkén-kwámbá putásariye.

⁴Putásowana minkáé'nárai tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba nonaupimpá'á fayáúsuwowana naae-nómbá úkúwa'a ⁵minkákémbá isaáwánda wíyómpaken-kisau-waasigo nonká'ó káráwiyowi séna emá kawe'-úramba úmai méraandawi aifa'á mé káfé'wara'o méraandawi misáwí-méyámbó tímakaanda kawe'-úmai arupíse uráne. ⁶Ení waásiye enááimo simátímakaawiye tínkamuwasa pukáantafe naae-nómbá útínkaraane. Mindásafe kawe'á wée miwítí sáwí-kisau-anondáá tímakaane nonká'ó káráwiyowi súwa'o ⁷isaáwánda moóráwigo póimo tufú'maimo agáén-ontan-taarerakemba séna Maníko Fasi'aénko seyaafá-fásí'áémbó tokáandawi misáwí-méyámbó tímakaanda kawe'-úmai arupíse uráne siyáíye.

⁸Súwana minkáúmbónárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba aafáúr'á fayáúsuwowana Maníko é'ankowana waási tine'ó iyamó kaintembá aa'á kéna tinepái fí'oraumai kówana ⁹títe'a úwasa Maníkómbá símai sáwí'a uwánkesa Maníkómpákémbá misáwí-méyámbá wétiye sumbánifo miwítí sáwí-kisau ímba tuwésa Maníkómpá'á tésa wení áwáu fí'oran-awaun-íye ímba siyáawe.

¹⁰Ímba suwaná minéiyáíndárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba óraa'-afaa-poigo waásiya'o kawáán-urópa'a fayáúsuwowana kumeu'á úwasa wemó kawáán-urówi kumeu'-áémpá'á mésa títe'a úwasa wáá'a tésa tinááfí wéunkutesa ¹¹títe'a úwana námomba kóntafesa Maníko wíyómpakewimba símai sáwí'a uwánkómbanifo ímba sáwí-kisau tuwésa wempá'á tiyáawe.

¹²Ímba tuwaná miséfátáásénárau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba óraa'-nonkon-awi'a Yúférétsi-nompa'a fayáúsuwowana mindómbá kará'náguwasa aafáúmó íyáúsun-aempa'-marafa'a kawáán-urówiti aambá wíyúntafena mindómbá kará'náguraiye.

¹³⁻¹⁴Mindómbá kará'náguwa'o awánááwánda arááínkón-óipinkemba sawaímá túwana óraa'-afaa-poigon-óipinkemba sawaímá túwana karo'-ááímó simátímakowin-óipinkemba sawaímá túwasa minkáúmbó-sáwáígó tirumpimbá kaumbo-sáwí-ámútámbá mésa fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisau maésa Maníkóe'o tíyénesa seyaafá'-máráfá'á wénesa kawáá-wáásí tí'maesa Maníko seyaafá-fásí'áémbó tokáiwaini óraa-kanaa tíyénesa tiyáawe. ¹⁵Kemá Yóni simátíme'a sune. Ísu séna umén-kwáásímó káfíímbó tentembá ímba ísarenka'o kúmóna simu'marésa unáánkwátói

úmaresa méraiyaíwí ímba unáánkwátóí-iyaintafesa tigaemá ónááwe Ísu siyáíye kemá Yóni súné. Awánááwánda ¹⁶minkákémbá kawáá-wáásí tí'maesa moórá-aempa'a máúpa'a Yúndaa-waasi-taaifinkemba Ípúru-aaifinkemba Áámágétoni-marafa'e sésa túwaandu uráawe.

¹⁷Uwaná mináfá'móráénarau tínaaembo mérowi wení táúfapinkemba fiyúndámo torópa'a fayáúsuwswana moóráwigo ámáán-daumpa'o kawáániwaini ayáí-afarakemba óraaka séna seyaafá-kísáú taí'áwiye súwana ¹⁸wíyónaai súwana káúgau súwana aafáyáú torówana óraa'-marima téna marapá'á waási ááemo méronkakene káfé'wara'o méraanka'e miyám-bárimá ímba wétaiye. ¹⁹Óraa'-naopa kaumborá'á maramá karuména tawákaa'-úwana seyaafá'-máráfá'á óraa'-naopimpa'a tawisínaawisi úwana Maníkó Pépíróni-óraa'-naopaken-kwaasi sáwí'o umbá Maníkó imáyáa éna aaisambá tiyéna miwítí sáwí-meyamba óraa' timúwana ²⁰nonafufumpa'-márámá seyaafá'á maamíntasuwswana omátomba arúwáísé uwágúwana ²¹wíyómpakemba óraa'-umbaimo tain-óntánkáán-kááiyaramba kuména waási tínkamuwasa Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaraawe. Óraa-kaaiyaramba óraa'a sáwí-meyambo timúntafesa Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaraawe.

Pépíróni-waasi waé'mai-aaimo siyáin-aaí.

17 ¹Sáwí'a uwánkówana wíyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-taufa'o tokówifinkemba moóráwigo simásimena séna tina'á aankaró'-ánká'ó nín-ininkomba sáwí-meyambo maínda aráánáméno. Minínínkóní áwáuma óraa'-naopa'a sáwífa'-nonawaifa'-naopa'an-íye. ²Mindáópaken-kwaasimo fí'o-fí'on-tantaa'o sáwí'o ombá seyaafá'-máráfákén-káwáá-wáásí miyá uráawe. Uwóí'o on-dómbó nésamo uwóí'o ontembá mindáópaken-kwaasi sáwí'o ombá fí'o-fí'om-barafaken-kwaasi tuwánésa miyá uráawe simásímakaiye.

³Simásimuwana Maníkóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowana minkwíyómpákéwí sí'maena máásai-marafa'a mósinkowa'o awánááwánda moórá-óraa'-afaa-poigo moórá-inimba ayáátuwena ména áúwawaa'a naae-áúmá úwana Maníkómbá símai sáwí'a uwánkaron-aaí ane'á agaimakówana afakaeté-a'nomba úwana miná'nómpímbá taánáimba siyáánkai íyáúsurowana ⁴minínínkóní unáánkwátóí tuwímbai naae-únánkwátóí úwana tuwímbai sokón-unankwatoí uréna wení to'waai-tántáálá sáwífa'-ontamba tuwéna maimáí uwásokena korí-óntántámbó úmakon-don-anama ayáámpimba tokéna mindón-ánáfímbá sáwí-tantaa'-aantemba ówitena waási sáwísáwí'o uwáíní áwáuma mindón-ánáfímbá wérowana ⁵aúwayaanka'a agaimaréna séna óraa'-naopa'-awi'a Pépíróni-naopa'a aankaró'-ánká'ó nówi tinówa é'a marapá'ó

sáwísáwí'o owí tinówa úne agaimaréna súwana ⁶Maníkóní waásiye Ísun-aaí simátímakowiye tínkamuwasa púwúwana uwó'o on-dómbó nésamo uwó'o ontembá minínínkó tínkamena uwó'a úwa'o awánááwánda sáá'a úwana ⁷wíyómpakewi simásimena séna ímba áá'a íno. Mináfáá-póigó minínínkómbó ayáákaimba afakaeté-a'nomba iyáísana siyáánkai-taanaimbo wérailwaiye minínínkónté miwítí áwáuma simámenaumne. ⁸Awánáánda-afaa-poigoni áwáuma ááéma ména pukáimba póna aféúnyaim-baipinkemba íyáfasinainana Maníkó tai'ásuwainiye. Maníkó maramá ímbo úmakonka'a maé'mae'o íyan-kwaasi-tuwi'a agaimaréna ímbo túwí'o agaiyáin-kwaasi mináfáá-póí íyáfasinainda awánésa táátafesa ónááwe. Ááéma ménamo pukáimba íyáfasinaindasafesa táátafesa ónááwe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

⁹Simásimena séna kawé'-ímáyááwáráwí minááígóní áwáuma isánááwe. Mináfákáété-a'nonkoni áwáuma afakaeté-omapa'a minínínkó méraipa'an-iyé. Miná'nónkóní áwáuwara'a afakaeté-kawaa-waasin-owe. ¹⁰Mináfákáété-kawaa-waasifinkemba séfataase kawáán-urésa púwúwana moóráwigo méraimba póna moóráwigo ánaeмба paapé éna kárika'a méniye. ¹¹Mináfáá-póigó ááémo ménamo pukáiwaini áwáuma mináfákáété-kawaa-waasi tínaeмба kawááníndawi éna mináfákáété-kawaaraamba miyá ínana Maníkó tai'ásuwainiye. ¹²Siyáánkai-taanaimbo wérailwaini áwáuma siyáánkai-kawaa-waasi kawáá-kísáú ímba maiyésa ánaeмба óraa'-afaa-poigoni fasi'aémbá maiyésa ampáánká'á kawáánónááwe. ¹³Miwítí fasi'aémbá waásiya'o kawáán-íyantafesa mimbórá-ímáyáá ésa óraa'-afaa-poigon-imayaa ésa ¹⁴kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaimba tiyáiyana wemá íyáákkena seyaafá-fásí'áénkwárá'-wáásí wení fasi'aénkó íyáákaraiwai póna seyaafá-káwáá-wáásíyá'á kawáán-uráiwai póna íyáákainiye. Táántena kesí waásin-owe siyáísasa wembá ímba auwésa wenarááímo wáéwi íyáákaindara'a wesé'a méranaawe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

¹⁵Simásimena séna awánáánda-nonkoni áwáuma aankaró'-ánká'ó nín-ininkomo mérain-donkoni áwáuma sáwífa'-waasi seyaafá'-márafákémbá fí'o-fi'on-tuwara'-waasi fí'o-fi'on-aaímo sen-kwáásín-owe. ¹⁶Afáá-póigóe siyáánkai-taanainkwara'o awánáándawi aankaró'-ánká'ó nín-ininkomba tíyántafesa uwánkesa sáwí'a uwánkesa unáánkwátóí faú'máéwana unáánkwátóí-iyaimba mérainasa ama'á násuwesa ayáántamba agaisuwánááwe. ¹⁷Maníkó misáwí-wáásí ímáyáa tímúwasa mimbórá-ímáyáá ésa waásiya'o kawáání-fásí'áémbá óraa'-afaa-poigomba amésa pósa Maníkóní ímáyáfinkeni'a íyana Maníkómó siyáin-aaí paapé íniye. ¹⁸Minínímbó awánáánda-ininkoni áwáuma óraa'-naopakewi

seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásiyá'ó kawáánowin-owe wíyómpaken-kisau-waasigo simásímakaiye.

Pépíróni-naopa'o tawisínaawisi uráin-aaí.

18 ¹Simásimuwa'o awánáawánda moórá-kisau-waasigo wíyómapakemba kuména óraa-fasi'aemba tokéna wenanekembá marará'á kusán-kwégowana ²óraaka séna tawisínaawisi uráimba óraa'-naopa'-awi'a Pépírónifa'a tawisínaawisi uwáwisana sáwí-amutantone fí'o-fi'o-sawi-tantaa'e mindáópa'a méraisana sáwí-numawe inkáísón-dumawe mifá'á méraiye. ³Pépíróni-naopaken-kwaasi fí'o-fi'on-tantaa'o sáwísáwí'o umbá seyaafá'-márafákén-kwáási tuwánésa miyá uráawe. Seyaafá'-márafákén-káwáá-wáási Pépíróni-naopaken-kwaasiti sáwí-amba arááiwakaawe. Seyaafá'-márafákén-kwáási óntamo tíma'maesa nún-kwaasi óraa'-ontamba maénae sésa Pépíróni-naopaken-kwaasiti sáwí-amba arááiwakaawe. Mindásafena Pépíróni-naopa'a tawisínaawisi uwágúwana waási taí'águraawe siyáíye.

⁴Minkákémbó isáawánda wíyómpakemba moóráwigo séna kesí waásisono. Sáwí'o ontembá miyá ofáínifo mindáópa'a túwáaro. Miwítí sáwí-meyamba máéfainifo mindáópa'a túwáaro. ⁵Pépíróni-naopaken-kwaasi sáwí'o úmae iyáamba Maníkó misáwí-tántáá'á imáyáa éna sáwí-meyamba wétimifo mindáópa'a túwáaro. ⁶Maníkóo mindáópaken-kwaasi sáwí'o ontáfé sáwí'a uwátinkao. Sáwífa'-i'a sáwí'o ontáfé kaesá-úmai sáwí-meyamba tíma'mae iyuwó. ⁷Tirááímo tain-kísúúmó maésamo sésa kawe-kísúúsá wémaumne sentembá títe'o índá-i'a uwátinke tirumbá sáwí'a uwátinkao. Miwí túma maimaé iyésa sésa seyaafá'-márafákén-kwáásiyá'á kawáánúndampo ímba keto'-ínínkáántá éta ifi'á tánaumne siyáawe. ⁸Maníkó Fasi'aénkó aafimbá maitínkáíwai seyaafá'-fásí'áémbó tokáimba póna mimbórá-kánáá sáwí-meyamba tímínasa tuwímbai puwíyasa ifi'á táíyana aawaimá táínasa puwíyana mindáópa'a iyamá káwíníye siyáíye.

⁹Simásuwena séna seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásísómbá Pépíróni-naopaken-kwaasiti sáwí-amba arááiwaesa fí'o-fi'on-tantaa'a sáwí'o owí mindáópa'a iyamó káinda-umumba awánésa toikafó-í'a urésa ifi'á tánááwe. ¹⁰Miwítí sáwí-meyamba awánésa tata'á ínasa táátafesa ésa némpa mésa sésé'á ésa sésa óraa'-naopa'a Pépíróni-naopa'o awánáúndasa siruntá wéíye. Fasi'aén-dáópa'a isaná mimbórá-kánáá sáwí-meyamba tiyáíye sénááwe.

¹¹Síyasa Pépíróni-naopaken-kwaasi óntama ímbo méyánuronka'a pukáantafesa mindásafesa seyaafá'-márafá'á óntamo tíma'mae

nón-kwaasi ifi'á tánááwe. ¹²Miwítí óntama tíma'mae nón-ontama óraa'-ontamba tuwésa kawe'-óntámbá fí'o-fi'on-ontamba méyánuraan-ontane kawe'-únánkwátói tuwímbai sokón-unankwatoíye tuwímbai naae-únánkwátóíye taaimá kawe'-wíyúmbó in-tááíyē tuwímbai-tantaa'a póí áwááyaantamba ésa taaisambá ésa naae-óntántámbá ésa fasi'aén-óntántámbá ésa aúfáíwara'-ontantambo úmakaan-tantaa'e ¹³asaa-wiyún-kánámá tómpímbó uwándaan-kanawe asaa-wiyúmbó ún-kanawe asaa-wiyúmbó ún-basawene ándá-aran-done masawéne kanaráán-tóné antiríyáán-tóné póíma tuwímbai purumakawé sipisípiye ósiye póímo maimáé nón-taone wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miyám-baaran-tantaa'a Pépíróni-naopaken-kwaasi ímba méyámbarésa pukáantafesa ifi'á tésa ¹⁴sésa tirááímo tain-tántáá'á taí'áímba miwítí óntawe miwítí to'waaíyē taí'áímba póna ímba aneka'á paapé íníye sésa ¹⁵óntamo tíma'mae nón-kwaasi miyán-tántáá'á timésa óraa'-ontambo máén-kwaasi Pépíróni-naopa'o sáwí-meyambo máémba awánésa tata'á ínasa táátafesa ésa némpa'a mésa toikafó-í'a urésa ifi'á tésa ¹⁶sésé'á ésa sésa óraa'-naopa'a Pépíróni-naopa'o awánáúndasa siruntáán-íye. Miwí kawe'-únánkwátói naae-únánkwátóíye sokón-unankwatoíye urésa miwítí to'waaí óraa'-ontamba tuwésa maimái uwásokaawe. ¹⁷⁻¹⁸Mimbórá-kánáá miwítí óraa'-ontama sáwí'a uwásukaiye sénááwe. Nompín-táónkoni tifoísáíye nompín-táómpimbo kísau máéwiye nompín-táómpimbo úwoimo nówiye nompín-táómpimbo óntamo tíma'mae nówiye miyáumai-waasi mindáópa'a iyamó kain-úmúmbá awánésa némpa mésa sésa mindáókoma seyaafá'-náókomba íyáákarain-daokon-íye sésa ¹⁹tirunkó sáwí'a ínasa ofaimá káúmai ti'nómpá'á tuwésa toikafó-í'a urésa ifi'á tésa sésé'á ésa sésa óraa'-naopa'a Pépíróni-naopa'o awánáúndasa siruntáán-íye. Mindáópaken-kwaasi sáwífa'-ontama makáamba pósa nompín-táómpimbo nón-kwaasi seyaafá'nánká sáwífa'-ontamba maiyáawe. Mimbórá-kánáá mindáó'a sáwí'a uwásukaiye sénááwe.

²⁰Kemá Yóni súná kembíwí wíyómpa'o méraawiye Maníkóní waásiye Ísuni aantá-waasiye Maníkón-aaímo simátímakaawiye tirunkó kawe'á íníye. Pépíróni-naopaken-kwaasi kembíwí sáwí'a uwátínkáámba póna Maníkó anondáá sáwí-meyamba tímínana póna tirunkó kawe'á íníye kemá Yóni súné.

²¹Minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo fasi'aéwí óraa'-ontamba umbaisé'o tón-ontamba maimaéna
 uwí-nómpá'á mámetuwena séna minúbáí-óntámbó
 mámetuwáúndamo nompímbó kúwáfe'wintemba minóráá'-náoko
 Pépíróni-naokomba fasi'ámai sáwí'a uwásuwaanasa ímba aneka'á
 ónááwe. ²²Mindáópa'a waási ímba aneka'á uwíyemba tufuwésa kámemba

tésa tayóintésá imá sésa ímba miyá síyasa isánááwe. Seyaafá-tántáá'á ímba íyasa awánánááwe. Tómbá ímba agaíyamba awánánááwe. ²³Ómbá ímba kúra'mae níyamba awánánááwe. Aarewé waaiyé to'waai ésamo síyamba ímba isánááwe. Mindáópaken-kwaasi óntamo tíma'mae nón-kwaasi seyaafá'-márafá'ó tíma'mae

nón-kwaasi iyáákaraawe. Fintómó naambá seyaafá'-márafákén-kwáási tuwánésa karo'á sésa kawé'án-owe sésa misáwí-ámbá arááíwakaawe. ²⁴Mindáópaken-kwaasi imáyáa tímúwasa Maníkón-aaimo simátímakaawiye Maníkóní waásiye tínkamuwasa pukáamba póna Maníkó anondáá sáwí-meyamba tímakaiye síyáiyé.

Wíyómpa'a imó siyáan-aaí.

19 ¹Simásuwowasa wíyómpakemba sáwífa'-waasimo sentembá suwa'á isááwánasa sésa

Maníkón-áwíta mósá maráúmne. Kentáási Maníkó seyaafá-tántáá'á iyáákarena wení áwáuma fí'oran-awauma isaná fasi'aénkwáráwí éna ²mindásafena misáwí-méyámbó tímakaiмба kawé'-úmai arupíse uráiyé. Mindáópaken-kwaasi seyaafá'-márafákén-kwáási sáwí-ampa'a tafisímai métínkówasa fí'o-fi'on-tantaa'a sáwí'o uráamba póna sáwí-meyamba tímakaiye. Mindáópaken-kwaasi Maníkóní kísau-waasi tínkamuwasa pukáamba isaná anondáá sáwí-meyamba tímakaiye

simásuwesa ³aneká sésa

Maníkón-áwíta mósá maráúmne. Mindáópa'a iyamá kéna úmúmba úmae iyéna ímba tai'áíníye

suwasá ⁴moórá-waai úmai éyain-oraa'-waasiye éyaimbo túnarowiye Maníkó kawáániwaini ayái-afara'o mérowin-aúranka'a kífaesa wen-ímáyáá mósá marésa sésa érai'-aaí isatá Maníkón-áwíta mósá maráúmne siyáawe.

⁵Suwaná minkákémbá kawáániwaini ayái-afarakemba aaigó aantemba séna kembiwí óraa'-waasifinkene úwoi-waasifinkene Maníkóní kísau-waasi wenáisamaifimbo méraawi seyaafá'á wenáwí'a mósá máráaro siyáiyé.

Ísu wení waásimo títáyín-aaí.

⁶Simásuwowasa sáwífa'-waasimo sentembá súwana noniyasáúrakembo sintenkáámbá súwana wíyónaaimo sintenkáámbá súwa'a isááwánasa óraaka sésa

kentáási Fasi'aénkó Maníkó seyaafá-fási'áémbó tokáiwai kawáánisata póta wenáwíta mósá maráúmne. ⁷Aú-inimbo tuwaai'waimpá'ó wíwae sésamo to'waai ontembá kentáási

sáwí-meyambo maiyáiwai kuntiyáinda-kanaa amu'marésa méraiyán-kanaa tisaná póna sirunkósá aamoísá isatá wení áwáuma fí'oran-awaun-iyé súne. ⁸ Maníkó Ísumo kuntiyáinda-kwaasi kawé'-únánkwátói waén-únánkwátói uwátínkáisasa méraawe siyáawe.

minúnánkwátóigoni áwáuma Maníkóní waási arupíse-kisau wémaewe.

⁹ Minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo Ísun-aaisafesa timankúnkúmbó owísáféna imáyáa éna kembá Yónimba simásimena séna maanáímó simáménda aúfáífimba agauwó. Kentí sáwí-meyambo maiyáiwaini aaremó to'waai on-tánómbó náiyantafena Maníkó táántain-kwaasi tirunkó aamoí wéiye simásimena séna Maníkó mináái érai'a siyé wíyómpaken-kisau-waasigo simásimuwa'a ¹⁰ wen-ímáyáá mósá maránae sé'a aísamaifimba kifaewanana simásimena séna ímba miyán-uwo. Emó ení waásise'o Maníkóní kísau-waasimo é'o Ísumo siyáimbo taawiyáfóntemba kewará'á Maníkóní kísau-waasigo úmpo ken-ímáyáá ímbo mósá márénda Maníkón-ímáyáá aantemba mósá maraaó simásímakaiye. Maníkón-aaí simátíméwimo sembá Ísuntafesa wésewe.

Ísuntafena waé'mai-aaimo siyáin-aaí.

¹¹ Minkákémbó awánááwánda wíyómpa'a ontá tigúwana moórá-poigon-awí'a ósi ména moóráwigomba ayáákowin-awí'a éraikoma éna arupíse iwáí póna aaiimbó maitínkáimba arupíse éna tíyáimba arupíse éna ¹² aúranko iyaráámbá kówana a'nómpímbá íyáákaraiwaini kámo'a sáwífa'a wiyéna wenane'á moórá-awí'a agaimakówana mináwíwíkoní áwáuma fí'owí ímba ísááwana we aantemba iséna ¹³ wení unáánkwátói naaefímbá tu'mái uwásokowasa wenáwí'a Maníkón-ímáyáá aráátímíwai Maníkón-aaigon-iyé suwasá ¹⁴ wíyómpakewi tiyáiyawi waén-ósíyá'á mésa kawé'-únánkwátói waén-únánkwátói urésa wembá arááíwáúwana ¹⁵ wenóipinkemba áwááiwara-paepae'a wérowana seyaafá'-márafákén-kwáási karáinda-paepae'a wérowana fasi'aén-táemo'a tokéna fasi'ámai kawááníniye. Maníkó seyaafá'-fásí'áénkwáráwí wení namuro-wáásísáféna óraa'-aisamba tiyínana fasi'aén-táemo'o tokáiwai sáwí-meyamba timínana ánda-arambo mapámówanamo anombó kúmíntemba miyá-sáwí-meyámbá timíniye. ¹⁶ Wení unáánkwátóiyá'e amúntánká'é áwí'a agaimaréna séna seyaafá'-fásí'áénkwárá'-wáási wení fasi'aénkó íyáákaraiwai éna seyaafá'-káwáá-wáásíyá'ó kawáán-uráiwain-iyé séna agaimakáiyé.

¹⁷ Agaimarówa'o awánááwánda moóráwigo wíyómpaken-kisau-waasigo aafáúmó wéronka'a ména sanaan-úrambo farafámaenamo

nín-dumagontafena óraaka séna Maníko óraa-tomba waási timakáán-tómbá timínda pósa túwaandu ónááwe. ¹⁸Kawáá-waási tima'é i-wáásítí óraa'-waasi tima'é fasi'aén-kwáási tima'é ósison-tima'e tiyáá'maesamo nón-kwaasi tima'é seyaafá'-wáási tima'é úwoimo nón-kwaasi tima'é wayó-kísáúmó máén-kwaasi tima'é óraa'-waasi tima'é úwoi-waasi tima'é miyáumai-waasion-tima'e tamandaaró siyáíye.

¹⁹Súwa'o awánááwánda óraa'-afaa-poigoe seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásiyé miwítí i-wáásiyé túwaandu ésa ósifimbo mérowiye wení waásiye tiyáíyanesa túwaandu uwasá ²⁰ósifimbo mérowi óraa'-afaa-poigomba ta'ótoresá karo'-ááímó simátímakowimba ta'ótokowana wemá ááéma óraa'-afaa-poigon-aúranka'a fí'o-fi'on-kisau ímbo awánaron-kisaumo maéna óraa'-afaa-poigoni aúfáímo tine'ó agaimakáán-kwaasi wenáúraambo úmárówin-imayaamo mósá makáán-kwaasi sáwí-ampa'a tafisímai métínkarowinte óraa'-afaa-poigonte mindárai ta'ótokesa úwoi mérowasa sáwí-marupa'o iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo úpa'a túwówana ²¹ósifimbo mérowi minkáé'náraití waási óipinkem-pae'paetamba

karówasa putowaná numasónko tima'á fáinaraiye.

Ayáátááka'a 1,000 aataimo maíyan-aaí.

20 ¹Miyá uwa'ó awánááwánda wíyómpakemba moórá-kisau-waasigo kuména aféúnyaim-baipinken-kima tokéna fasi'aén-ándá umbaimó tón-andama tokéna ²arááínkómbá kunta'ótokena naaófá'á marapá'á iyaankafayaambá úkéna marapá'-wáási karo'-áái simátíma'maena iyáiwain-awí'a waántáwankomba kunta'óto'mai 1,000 aatai úwoimo méraíndasafena kárá'umarena ³aféúnyaim-baipimba famétuwena óika'a awááúmai senómbá támakaimba 1,000 aatai mimpímbá ména seyaafá'-márafákén-kwáási karo'-áái simátíminasa érai'á siyé sefáímpóna mimpímbá ména 1,000 aatai tai'áínana faú'ankainana ampáánká'á níníye.

⁴Minkákémbó awánááwánda kawáánuwaití tiyáí-afama wérowasa minkáfámbá waási mérowana Maníkón-ímáyáá timúwasa waásiti áwáumo tísai úmai isáíyamba awánááwánda waási timambó wérowi Maníkón-aaí Ísumo siyáimba simátímúwasa tinuwarambá kambísówasa pukáawi miwí óraa'-afaa-poigon-imayaawe wenáúraambo úmárówin-imayaawe ímbo mósá makówi óraa'-afaa-poigoni aúfái túwayaanka'e tiyáánka'e ímbo agaimakówi miwí pukáampinkemba íyáfasinesa Ísu Káráísitiye'a kawáánésa 1,000 aatai ménaawe. ⁵Minkánáá waási pukémpinkemba íyáfasinaiyan-kanáa aifa-kánáá ínasa 1,000 aatai maisuwésa fí'on-kwaasi pukémpinkemba íyáfasinanaawe.

6 Pukémpinkembo aifa'ó íyáfasinaiyawí tirunkó kawé'á ínasa aamoí ésa sáwí-marupa'o iyamó kaim-bárúpátáfésa ímba táátáfesa ésa Maníkóní kísau Ísu Káráísitini kísau maésa Káráísitiye'a kawáá-kísáú maésa 1,000 aataifimba miyá ónááwe.

Waántáwankombo íyáákain-aii.

71,000 aatai maisuwéna waántáwankomba faú'ankainana ⁸seyaafá'-máráfá'á wénena seyaafá'-wáásí karo'-áái simátíma'mae wénena Kóki-waasiye Mékoki-waasiye tiyáíndasafena tí'maena sáwífa'-waasi ímba kanaa'ó torausówánda-waasi mésa ⁹seyaafá'-áémpá'á waásisomba tésa Maníkóní waási méropa'a Maníkó mindáópa'a imáyáamo in-dáópa'a taúkúrowana wíyómpakemba iyamá kuména minkwáásí kugafútuwowana ¹⁰Maníkó karo'-ááímó simátímakowimba waántáwankomba ta'óto'mai sáwí-marupa'o iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo

úm-barupa'a famétuwéna óraa'-afaa-poiye karo'-ááímó simátímakowine famétukaim-baipimba famétuwowana tí'a úmae iyéna ímba tai'áíníye.

Púwón-kwaasimo tísai índa-aii.

¹¹Minkákémbó awánááwánda kawáániwaini ayái-afama óraa'a waé-áfámá wérowana moóráwigo minká'á mérowana wempákémbá marawé wíyóm-baru'e tuwínkaa'-uréna áwiyokuwa'o ¹²awánááwánda pukáan-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye kawáániwaini ayái-afagon-aúranka'a mérowana Maníkó aúfái-wandaaisomba fawaséna moórá-wandaafimba waási aú'á úmai maé'mae'o íyawí-tuwi'a wérowana tuwímbai-wandaafimba waási marapá'ó uráan-aii wérowana Maníkó mináúfái awánéna miwítí áwáu tísai úmai iséna aafimbá maitínkaraiye. ¹³Uwí-nómpímbó pukáan-kwaasi íyáfasinowasa marafá'ó pukáan-kwaasi íyáfasinowasa pukáan-aempakemba íyáfasinowana Maníkó moórá-mora-waasi miwítí áwáu tuwánéna aafimbá maitinkéna ¹⁴⁻¹⁵waási aú'á úmai maé'mae'o íyawí-tuwi'a agaimakón-kwandaafimba awánómba ímbo túwí'o wérowi Maníkó sáwí-marupa'o iyamá kámakama úm-barupa'a famétuwowana púwón-aempa'a tai'ówasa waási ímba aneka'á púwúwa'a awánaraumne.

Aú-marawe aú-wiyom-barukon-aii.

21 ¹Minkákémbó awánááwánda marawé wíyóm-baru'e tai'águwana aú-marawe aú-wiyom-baru'e wérowana marará'á uwí-nómbá ímba wérowa'a ²awánááwánda aú-nao'a kawé'-náó'-úramba wíyómpa'a paapé uréna Maníkómpákémbá kuména Yérúsaremufakaan-dao'a úmbanifo aú-nao'a úwana aú-ininko aú-unankwatoi to'waaí urénamo awaai'kómpá'ó wintembá mindáó'a to'waaí úmakowana

³kawáániwaini ayáí-afarakemba moóráwigo óraaka séna káfé'a Maníkómó mérainda waásifimba ména miwísé'a méraínasa miwí wení waási-i'a íyana miwísé'a ména ímbo tiyuwáinda ⁴miwí ti'nimá uwátiyuwainana ááeraantantaa'a seyaafá tai'ásuwainasa pósa ímba puwésa ímba toikafó-í'a ésa ímba ifi'á tésa ímba tí'a éna miyá íníye siyáíye.

⁵Súwana kawáániwaini ayáí-afara'o mérowi séna seyaafá-tántáá'á aúma úne simásuwena séna maanáámó simámunda aúfáifimba agauwó. Mináái érai'-aaí póna paápé íníye simásimena ⁶séna seyaafá-kísáú tai'áwiye. Aifa'é ánaaenkoni áwáuma kemá úne. Ááéma mé'a kífé'wara'a mé'a maé'mae'a ónaumne. Seyaafá-tántáákóni áwáuma kemá úne. Nontáfénamo tinkáíndawi nombá tíménasa ímbo méyáambaraiyamba úwoi tíménasa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ⁷Sáwí-tantaakombo íyáákaawi kempákémbá kawe-tántáá'á seyaafá'ó tíménda miwítí Fasi'aénkó onasá kesí iyámpói-i'a ónááwe. ⁸Énifo ímbo fasi'ámaimo kesé'o méraawiye ímbo kesé'o kááísamaimo méraawiye sáwí'o owíyé waásimo tñkamowasamo púwówiye aare-úméné waai-úménémó owíyé fintómó naawíyé úwaa'o owíyé karo'-máníkóné waántá-waasiye-imayaamo mósá márááwiye karo'-ááímó sewíyé miyámó on-kwáásí sáwí-marupa'a iyamá kámakama éna sáwí-wiyumbo im-bárúpá'á Maníkóní némpa'a mésa maé'mae'a ónááwe siyáíye.

⁹Súwana wíyómpakemba afakaeté-kisau-waasi afakaeté-taufa'a tokésa afakaeté-sawi-meyambo tímakowifinkemba moóráwigo simásimena séna tina'á Ísun-aaisafesa timankúnkúmbo owí kentí sáwí-meyambo maiyáiwaini aú-ininkaambo on-kwáásí aráánáméno súwana ¹⁰Maníkóní ámútanko kempímbá óraa'a uwásinkowana sí'maena óraa'a ayáátáá'-omapimba mósinkena awánaao súwa'o awánááwánda kawe'-náó'-úramba Yérúsaremufakaamba wíyómpakemba Maníkómpákémbá kumúwana ¹¹Maníkóní sámó kaimbá mindáópa'a wérontafena mindáó'a sán-kówasa óraa'-ontambo tuwésamo maiyáan-ontambo taaéná-wisiyan-ontambo makáawana sámó kaintembá mindáó'a miyá éna sán-kwégowasa ¹²sí'á óntantamba sanaan-úramba úmakowana misípímbá ontá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-ontama wérowasa minóntará'á wíyómpaken-kisau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi káráwiyesa mérowana Ísarerin-ááninton-tuwi'a sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi-tuwi'a minóntará'á agaimakówana ¹³aafáúmó íyáúsun-aempa'a kaumbo-óntá úwana aafáúmó kúwáferon-aempa'a kaumbo-óntá úwana séfasefa'-aempa'a kaumbo kaumbó úwasa ¹⁴óntamba sísamaifakemba kae'á kumbaimái-ontamba marésa minóntánká'á sí'á úmakowasa minóntánká'á kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaini aantá-waasi-tuwi'a agaimakówa'a awánaraumne.

15 Awánááwánda wíyómpaken-kisau-waasigomo simásímakaiwai ayáámpimba moórá-taemo'a korí-óntántámbo úmakon-taemo'a tokéna mindáó'le minóntáwé misí'émó awaiya'maráinda-taemo'a tokéna 16 mindáópa'a wení taemótamba séfasefa'-aempa'a awaiya'maréna toráúfa'a awaiya'marówana seyaafá'-áémpá'á awaiyarí'a éna ayáátáá'a 12,000 úwana 17 síkóní a'nónká'ó awaiya'marómba 144 úwana waásimo torausúmba miyá úwana 18 misí'á taaéná-wisiyan-ontantamba úmakesa mindáó'a korí-óntántámbo úmakowana sámó kaintembá úwasa 19 sí'ó úmakon-ontanka'a to'waaí úmakesa kawé'-óntántámbo to'waaí úmakesa aifa'á taaéná-wisiyan-ontamba makésa miwá afófora'a sokón-ontamba fasi'aén-óntámbo marésa miwá afófora'a waén-óntámbo marésa miwá afófora'a taaéná-wisiyan-ontamba marésa 20 miwá afófora'a fafután-óntámbo marésa miwá afófora'a nae-óntámbo marésa miwá afófora'a uriyon-óntámbo marésa miwá afófora'a taaéná-wisiyan-ontamba fasi'aén-óntámbo marésa miwá afófora'a uriyon-óntámbo marésa miwá afófora'a taaéná-wisiyan-ontamba marésa miwá afófora'a sokón-ontamba marésa miwá afófora'a nae-óntámbo marésa miyáumai-ontamba to'waaí úmaresa 21 moórá-ontara'a súwáásuwaakisamba úmakesa sísamaiyakemba kae'á kumbaimái-ontara'a sísamaiyakemba kae'á kumbaimái-suwasuwaakisamba minóntaráfámbo úmakesa aambá korí-óntántámbo akwí'makowana sámó kaintembá uráiyé.

22 Sámó kaintembá úwana Fasi'aénkó Maníkó seyaafá'-fási'aénkwáráwiyé kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaiyé méroyana póna áamáán-damba ímba wérowa'a awánááwánana 23 mindáópa'a Maníkóní sámó kainkó sáma kátinkowana kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwai miyá úwana póna aafáúwé wíyóne mindáópa'a ímba wérowa'a awánááwánana 24 mindáópa'o sámó kátinkáiwai seyaafá'-márafákén-kwáásí sáma kátinkainasa seyaafá'-márafákén-káwáá-wáásí túwí'ó wéraindawi mindáópa'a komérayana 25 mindáópa'a nó'waamba ímba ínasa pósa sí'-óntámá ímba úmaresa úwoi tisúwéwana wérainasa 26 seyaafá'-márafákén-kwáásí túwí'ó wéraindawi miwítí kawé-tántáá'á maimaésa mindáópa'a komérayana 27 mindáópa'a sáwí-tantaa'a ímba wérainasa sáwí'ó íyawiye karo'-ááímó síyawiye ímba imérayasa kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaini aúfái-wandaaifimba aúí'a úmai maé'mae'ó íyawi-tuwi'a agaimakáinda-waasi aantemba mindáópa'a koménaawe.

22 1 Minkákémbá wíyómpaken-kisau-waasigo moórá-nomba aráásimuwana mindómbá sámó kón-domba úwasa waási nésa maé'mae'ó íyan-domba Maníkóe kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwainte tiyái-afarakembo kumúmba 2 mindáókoni aampimbá kumúwana séfasefa'-aipa'a taaimá wéna arambá iyówana waási nésa maé'mae'ó íyan-taeramba moórá-wiyonka moórá-wiyonka'a arambá wéiyena úwana

mintáénama seyaafá'-wáásí newaná ímba tí'a éna tai'áinana ³Maníkómó sáwí'a ofo túwáaromo sínda-tantaa'a ímba wérainana Maníkóe kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwainte tiyái-afama wérainasa wení kísau-waasi wen-ímáyáá mósá marésa ⁴wenói'a awánésa wenáwí'a túwayaanka'a agaimaráiyana ⁵nó'waamba ímba ínana aa'á ímba káinana Fasi'aénkó Maníkó sama kátinkainasa pósa ómbá ímbo kúrárémba kawáá-kísáú maimaé iyésa ménaawe.

⁶Minkákémbá wíyómpaken-kísau-waasigo simásimena séna mináái érai'-aai póna paápé íníye. Fasi'aénkó Maníkó wenáái simátíméwi wení ámútambo tímíwai wení kísau-waasigomba wíyómpakemba ai'maréna séna kárika'o paápé índa-tantaa'a kesí kísau-waasi aráátimiyo siyáiyé súwana ⁷Ísu séna isaaó. Kárika'a kumónaumne. Mináúfáífímbó wérain-aaimo kárika'o paápé índa-aaimo isésamo taawiyáfíyawi tirunkó aamoí íníye Ísu siyáiyé.

⁸Súwa'a kemá Yóni mináái isé'a awáné'a wíyómpakewi aráásímakaiwai aísamaifimba kífae'a wen-ímáyáá mósá maránae sé'a ówánana ⁹simásimena séna ímba miyán-uwó. Emó ení waásimo Maníkón-aaimo simátímakaandawiyemo maanáúfáífínkén-ááímó taawiyáfón-kwaasiyemo Maníkóní kísau-waasimo ontembá kewará'á Maníkóní kísau-waasi úmpo ken-ímáyáá ímba mósá maré Maníkón-ímáyáá aantemba mósá maraaó siyáiyé.

¹⁰Simásimena séna maanáúfáífínkén-ááímó paápé índa-tantaa'a kárika paápé ínifo ímba aúpá'ó márénda afora'á maraaó. ¹¹Minkánáámó tínda sáwí'o íyawi sáwí'a íyasa sáwí'o úmaimo méraiyawi sáwí'a úmai mérewasa kawé'ó íyawi kawé'á íyasa kawé'ó úmaimo méraiyawi kawé'-úmai ménaawe siyáiyé.

¹²Súwana Ísu séna ísáaro. Kárika'a kumónaumne. Kemó máén-kisaugoni méyámbá maimaé'a kumónaumne. ¹³Aifa'é ánaaenkoni áwáu kemá úne. Ááéma mé'a kiféwara'a mé'a maé'mae'a ónaumne Ísu siyáiyé.

¹⁴Súwasa mindáókoni ontará'á iyésa taaéramba nésa maé'mae'o íyantafesa unáánkwátóimo non-kwíyówanamo kawé'ó intembá miwí kawé'-úmai méraawana tirunkó aamoí wéiyé. ¹⁵Sáwí'o owíyé fintómó naawíyé úwaa'ó owíyé aare-úméné waai-úménémó owíyé waásimo tínkamowasa púwówiye karo'-máníkóné waántá-waasi-imayaamo mósá márááwiye karo'-ááísáfésa aamoimó owíyé miyámó úmaesamo kowí mindáópa'a ímba iyónááwe.

¹⁶Ísu séna kemá Ísu wíyómpakemba kesí kísau-waasigomba ai'maráúnana kentópa'a kuména mináái Fasi'aénkóní waási isáíwae séna

kusimátímakaiye. Kemá Téfitin-aísaafitantambo uráundawi é'a aafáúmó íyáúsisanamo wérain-o'a kemá úne Ísu siyáiyé.

¹⁷Súwasa Maníkóní ámútankoe kentáásí sáwí-meyambo maiyáiwaini aú-ininkaambo on-kwáásiyé sésa Maníkómpá'á teró síyasa minááímó ísááwi Maníkómpá'á teró sénááwe. Nontáfénamo tinkáíndawi Maníkómpá'á teró. Maníkómpá'á kónae síyawí tíyana Maníkó maé'mae'o íyan-domba úwoi timínasa nésa maé'mae'a ónááwe.

¹⁸Kemá Yóni paapé índa-tantaa'a maanáúfáífimbá agaimaré'a maanáúfáífinkén-ááímó isáíyan-kwaasisafe'a óraaka sé'a maanáúfimbó tuwímbaimo kentí imáyáafinken-aaiwara'o síyanamo éna Maníkó sáwí-meyambo timínda agaimaré'o simátimunda-sawi-meyamba timíníye.

¹⁹Tuwímbaimo maanáúfinkémbó paapé índa-tantaa'o tínaaembo uwámiyanamo éna Maníkó minkwáásísáféna séna minkáwé'-náópa'a ímba iyé'a maé'mae'o íyan-taeramba ímba nánááwe. Maanáúfáífimbó simátimunda-aaisafena síníye kemá Yóni sune.

²⁰Mináái érai'-aain-íye siwái kárika'a kumónaumne sisa'á érai'-aain-ífo Fasi'aénkó Ísu érai'a úwoi kumuwo sune.

²¹Fasi'aénkó Ísu Maníkóní waási úwoi túwa'nai ína'a méraaro. Mináái érai'-aain-íye.

Mináái tai'áiyé.

Tuwímbai-aaigoni áwáu maarán-iye.

Aantá-waasi

Mátíyu 10:2; Aantá-waasi 14:13

Ísu kesáái simátíma'mae nóro séna simátímakain-kwaasisafesa numa-áímpínkémbá aposeliye wésefo kentáásááifimba aantá-waasiyesa wésune. Ímba Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi aantembanifo tuwímbai-waasi-tuwi'a Pórowe Páánápáasiye Sáírasiye fí'o-fi'on-kwaasisafesawara'a aantá-waasiye wésewe.

Aarakwá tááiye awá'-wáási tááiye iyámpói tááiye miyán-áái
maampímbá weraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 5:27-32; 19:3-9; Máaka 7:10; 10:2-12; Rómu 7:2-3;

1 Kórinti 6:9-11; 7:1-16; 7:25-40; 2 Kórinti 6:14; Éfásási 5:21-33;
6:1-4; Kórósi 3:18-21; 1 Tímóti 3:4; Ípúru 12:7-11; 13:4;

1 Pítaa 3:1-7

Aare ti'nónká'ó káátaraan-aai.

1 Kórinti 11:2-16

Naaófá'á aare táái ti'nómbó ímbo ánáan-kwimaimo kámo'o wíyún-inintafesa sáwí-imayaawara'-inine siyáawe.

Ámáán-kawaa-waasi

Mátíyu 3:7; Aantá-waasi 4:1; 5:17

Yúndaa-waasiti óraa'-waasi kaeká'-unkwima'mai mésa moórá-unkwimo ombá Móseseni áamááne miwítí áamááne wésimatimewisafesa numa-áímpínkémbá Ferisi-waasiye wésefo kentáásááifimba áamáán-kawaa-waasiyesa wésune. Moórá-unkwimo ombá sésa púwómpinkemba ímba íyáfasinanaawe sésa púwón-kwaasi timambá ímba weraíye sésa Maníkóní wíyómpaken-kísau-waasi ímba méraawe sen-kwáási túwí'a Sátúsi-amaan-aaimo sen-kwáásíyé.

Ámáán-kisau-waasi

Mátíyu 8:4; 12:5

Ámáán-kisau-waasi Maníkóni óraa'-amaan-daumpa'a kísau maésa Móseseni ámáámba arááiwaesa waásiti sáwí-imayaa maitiyuwáinana miwífal'á sáwí-meyamba ímba tínkwae sésa pói tufú'mai óntan-taarerera'a agaimái Maníkómbá áma'mae iyáawe. Miyámó uráan-kwaasisontafesa numa-áímpínkémbá pris-waasiye wésefo kentáásááifimba ámáán-kisau-waasiyesa wésune.

Ándá-aran-domba Numa-áímpínkémbá wain-iyé wésefo kentáásááifinkemba ándá-aran-done wésewe. Maampímbá wéraiifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 9:14-17; 21:33-46; 26:26-30; Rómu 14:19-23;

1 Kórinti 10:14-22; 11:23-32

Aráá-tonkon-aaí maampímbá wéraiifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 26:26-30; Máaka 14:22-26; Rúku 22:15-20;

1 Kórinti 10:14-22; 11:17-34

Ísípi-marafaken-kawaago

Aantá-waasi 7:10

Ísípi-marafaken-kawaagowemo sembá miwí tááifinkene numa-áímpínkéné Ferowe wésewe.

Ísu aúí'a úmai maé'mae'o iyawini áwáun-iyé. Aúí'a úmai maé'mae'o iyawini áwáu-aaí maampímbá wéraiifo toráumai ísáaro.

Yóni 3:16; 3:36; 5:24; 5:39-40; 6:47; Yóni 6:66-69; 10:27-30; 14:6;

17:1-5; Rómu 6:22-23; 1 Yóni 5:11-15

Ísu Káraísitini waásiye sésa numa-áímpínkémbá Kristeniye wésewe.

Aantá-waasi 11:26

Ísu marapá'á kumíndasafesa imáyáa ésamo to'mayaa on-áái maampímbá wéraiifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 16:24-28; 24:36-44; 25:31-46; Máaka 8:34-38; 13:32-37;

Rúku 12:35-40; 19:11-27; 21:34-36; Yóni 14:1-3; Aantá-waasi 1:9-11;

1 Kórinti 1:4-9; 3:10-15; 4:5; Fírípai 1:3-6; 3:20-21; Kórósi 3:1-4;

1 Tésárónika 3:11-13; 4:13-18; 5:23-24; 2 Tésárónika 1:5-12;

1 Tímóti 6:11-16; 2 Tímóti 4:1-8; Táítási 2:11-14; Ípúru 9:27-28;

Yémisi 5:7-9; 1 Pítáa 1:13; 2 Pítáa 3:1-14; 1 Yóni 2:28 - 3:3;

Yúti 14-24; Paápé uráin-aaí 1:7; 16:15; 20:11-15; 22:20

Ísuni fasi'aénkó seyaafá-fásí'áénkómbá iyáákarain-aaí maampímbá wéraiifo toráumi ísáaro. Waántáwankomba iyáákaraiye.

Mátíyu 4:1-11; 1 Yóni 3:8

Tí'o ún-kwaasi asófatinkena pukómpinkemba iyáfasintinkaraiye.

Mátíyu 4:24; 8:1-4; 9:1-8; 9:18-26; Máaka 2:1-12; 5:24-34; 7:31-37;

Rúku 7:11-17; Yóni 9:1-41; 11:1-44; Aantá-waasi 3:1-16; 9:36-42;

Yémisi 5:14-16

Sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitíyukaiye.

Mátíyu 8:28-34; Mááka 1:21-28; 6:7; 7:25-30; Rúku 9:37-43
Kári-tomban-ifo sáwífa-tomba úkáiyé.

Mátíyu 14:13-21; 15:32-38
Óraa-fiyunda torówana mafaimakáiyé.

Mátíyu 8:23-27
Non-afófora'a kuráiyé.

Mátíyu 14:22-33
Waántáwanko waásimo puwíya-fasi'aembo tokáimba Ísu
taí'ásuwainiyé.

Ípúru 2:14-15
Ísu aúí'a úmai maé'mae'o uwátínkáí-fasi'aemba tokáiwain-iyé.

Yóni 17:1-3
Ísu waásiti sáwí-imayaa wémaitiyuwai-fasi'aemba tokáiwain-iyé.

Mátíyu 9:1-8; Rúku 7:47-50

Ísuni kísau-waasi

Mátíyu 10:1
Ísu séna Maníkón-aai simátíména'a kembá súwa'nai e'a
kesé'a níwae séna sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi
íyáfasintinkain-kwaasisafena numa-áímpinkémbá disaipeliye
wésefo kentáásááifimba Ísuni kísau-waasiyesa wésune.

Ísuni waásifimba umbai-tántáá'á tinda-aaiye fasi'átínkáín-aaiye maampímbá weraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 5:10-11; 6:25-33; 10:16-25; Mátíyu 11:28-30; 26:40-41;
Rúku 17:1-4; 8:13; Yóni 14:1-3; Aantá-waasi 5:40-42; 9:15-16;
Rómu 5:1-5; 8:17-18; 8:31-39; 12:12-18; 1 Kórinti 10:6-13;
2 Kórinti 1:3-7; 4:16-18; 12:7-10; 15:56-58; Kárésíya 6:1-2;
Éfésási 4:25-32; Fírípai 4:4-7; 1 Tésárónika 3:1-5; 2 Tésárónika 3:1-5;
1 Tímóti 1:7; 2 Tímóti 2:14-15; Ípúru 2:18; 4:14-16; 12:7-11; 12:14;
Yémisi 1:2-4; 1:12-15; 1 Pítáa 1:3-9; 2:19-21; 3:13-18; 1 Pítáa 4:12-19;
5:6-11; 2 Pítáa 2:9; 1 Yóni 2:7-11; 4:18; Yúti 24

Máána-tomba

Yóni 6:31
Yúndaa-waasi Ísípi-marafa'a ándáfakaamba mérowana
Mósese séna Maníkó Émbaramuwara wenaísaafitantambo
íyawiwara'a tíménaumne siyóm-barafa'a kónae séna tí'maena
kúmba afufumpim-bárámá máásai-marafa'a wéwesa 40; aatai
maisukáawe. Maníkó tómbá tuwówasa mi-40-áátáígón-arumpimba
námae iyáawe. Mintómbá aifa-kánáá awánésa miwí tááífinkemba
séna maanaawemo sumbá nóin-tantaara'iyo séna siyáawe.

Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísai índa-kanáa tinda-aai maampímbá weraifo toráumai ísáaro.

Mátíyú 11:20-24; 12:36-37; 16:27; 21:33-44; Yóni 3:18-21; 8:24;
12:47-48; Rómu 6:22-23; 14:12; Ípúru 10:26-31

Maníkó wení waásiya'a wégawaaniye.

Mátíyú 3:2

Ísu marapá'ó méronka'a Yúndaa-waasiti marafá'á Rómu-kamani-waasi kawáánurowasa Yúndaa-waasi sésa Rómu-waasi kóíyanamo éna Maníkó kenkátá kawáánuwasinkena kentáásí Fasi'aénkó-i'a íníye sésa amu'marésa méraawe. Marapá'á méraanka'a waántáwanko tafisisasá wenááisafesa ewémó sewí waántáwanko miwítí fasi'aénkó-i'a wéifo Ísun-aaisafesa ewémó sewí Maníkó miwítí Fasi'aénkó-i'a éna miwíyá'á wégawaaniye. Miyámó wéofó ánaaembo éna Maníkó aantemba Fasi'aéni'a éna waásiya'e marará'é wíyómpa'e weyáá kawááníníye. Maníkó wení waásiya'a wégawaaniye sésa numa-áímpínkémbá kingdomuwe wésefo maampímbá wéraifo isáaro.

Mátíyú 3:2; 6:10; 6:30-33; 7:21-23; Mátíyú 13:24-52; 18:1-4;
18:23-35; 19:13-15; Mátíyú 20:1-16; 22:1-14; 25:1-13;
Rúku 13:18-21; 17:20-21; 18:24-30; 23:42-43; Yóni 18:36;
1 Kórinti 6:9-10

Maníkómó íyáfasinankaiwai

Mátíyú 11:2; 16:16; Yóni 6:14-15

Yúndaa-waasi kentáásí óraa'-waasi-i'a ínkwáe sésamo ombá masawémba ti'nómpímbá atinké'ómbaniye. Miyámó é'óntafesa Yúndaa-waasi-taafinkemba Mésiyaawe wésefo Kíríki-waasi-taafinkemba

Karáísitiyemo sembá minááígóni áwáu Maníkómó

íyáfasinankaiwain-iyé wésewe. Maníkó kesááninko kesí kísau máínkwáe séna íyáfasinankaundawi paápé íníye súwana Yúndaa-waasiti marafá'á Ísu paápé uráíye. Yúndaa-waasiti marafá'á Rómu-kamani-waasi kawáánuwonka'a Yúndaa-waasi sésa Maníkómó íyáfasinankaraiwai paápé éna Rómu-waasi timátuwena wemá kawááníníye sumbá Ísu ímba miyá úntafesa Maníkómó íyáfasinankaraiwaiye ímba siyáawe.

Maníkómpá'á inaimó sen-áái maampímbá wéraifo toráumai isáaro.

Mátíyú 6:5-15; 18:19-20; 21:21-22; 26:36-46; Máaka 11:24-26;
Rúku 6:12; 10:2; 18:1-8; 22:39-46; Yóni 11:21-22; 14:12-14;
15:7; 16:24; Aantá-waasi 7:60; 9:40; 16:25-26; Rómu 8:26;
Éfésási 6:18-19; 1 Tésárónika 5:17-18; 1 Tímóti 2:1-8;

Ípúru 7:23-25; Yémisi 1:5-8; 4:3; 5:13-16; 1 Yóni 3:22-24; 5:13-15

Maníkón-ai maampímbá wéraifo toráumai isáaro.

Mátíyú 13:3-25; 24:35; Rúku 21:33; Yóni 8:31-32; 15:7-11;
17:13-19; 20:30-31; Aantá-waasi 17:11; Rómu 1:16-17;

15:4-6; Éfésási 6:13-20; Kórósi 3:12-17; 1 Tésárónika 2:13;
2 Tímóti 3:14-17; Ípúru 4:12-13; 1 Pítaa 1:25; 1 Yóni 5:13

Maníkón-aaí simátímakowi

Mátíyu 1:22

Ísu ímba marapá'á kunkónka'a Maníkón-aaí isésa simátíma'maesa iyáawi mésa Maníkómó íyáfasinankaiwai paápé íníye-aaí aúfáífimba agaimakáanka'a póna Ísu marapá'á kunkáíye. Miyámó uráan-kwaasisontafesa numa-áímpínkémbá profeti-waasiye wésefo kentáásááífimba Maníkón-aaí simátímakaawiyesa wésune.

Maníkón-aaísafesa timankúkumba wéowe.

Mátíyu 9:2

Numa-áímpínkémbó sésamo bilipiyemo sembá kentáásááífimba Ísun-aaísafe'a érai'e sé'a timankúkumba oro. Ísu Manínkón-ááninko marapá'á kumbéna Maníkón-aaí simátimena tí'o ún-kwaasi túwa'nai ena sáwí'o úmaimo méraampinkemba fautinkánae séna aaraa-táyá'á pukáintafe'a Ísun-aaísafe'a érai'e sé'a timankúkumba oro wésefo maampímbá wéraiifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 9:2; 9:22; 9:28; 15:28; Mátíyu 17:20; 21:22; 27:42;

Rúku 17:5-6; Yóni 3:16; 5:24; 6:47; 6:69; 20:31; Aantá-waasi 10:43; 11:21; 13:48; Rómu 1:17; 4:2-3; 5:1; 10:9; 1 Kórinti 1:21; 15:2; 2 Kórinti 13:5; Kárésíya 2:16; 5:5; Éfésási 2:8; 3:17; Kórósi 1:23; Ípúru 11:1; 11:6; Yémísi 5:15; 1 Pítaa 1:7; 1 Yóni 3:23; 5:1-5; 5:10-13

Maníkóní áamámba

Mátíyu 5:17

Maníkóní áamámba maarán-iye. Maníkómó Mósesembo simámakain-amaamba siyáánkai-amaamba óntan-kwandaaiya'a agaimakón-amaane Maníkó fí'o-fi'on-aaí siyáin-amaane naaófá'ó Maníkómó Émbaramun tafena séna túma káramai araenáembo úmaraiyan-kwaasi kesí waási-i'a oro siyáin-amaane miyán-ámáámbá Maníkóní áamámban-iye. Yúndaa-waasiti óraa'-waasi Maníkóní áamáámpimba tuwímbai-aaí áúwimai ayáátááse úmaresa arááíwakaawe. Ámáán-aaí maampímba wéraiifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 5:17; 7:12; 23:23; Aantá-waasi 13:38-39; Rómu 3:28;

7:21 - 8:8; 10:4-5; Kárésíya 3:2-5; 3:23-29; Ípúru 9:18-28

Manínkóní Ufaen-ámútánkó

Mátíyu 1:18

Numa-áímpínkémbá Holi Spiritiye wésefo kentáásááífimba Maníkóní Ufaen-ámútánkón-iyesa wésune. Ísuni waási tirumpímbá Maníkóní Ufaen-ámútánkó méraiye-aaí maampímbá wéraiifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 1:18-21; 3:11; 12:32; 28:18-20; Mááka 13:11;
 Rúku 4:1; Yóni 1:29-34; 14:15-19; 14:25-26; 16:12-15; Aantá-
 waasi 1:8; 2:1-42; 10:44-48; Rómu 5:5; 8:12-17; 8:26-27;
 15:13; 1 Kórinti 3:16-17; Kárésiya 5:16-18; Éfésási 1:11-14;
 1 Tésárónika 1:5-6; 2 Tímóti 1:13-14; 2 Pítáa 1:20-21

Maníkóni waásiya'o káráwiyaawi-tai maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

1 Tímóti 3:1-12; Táítási 1:5-9; Yémisi 5:14-16; 1 Pítáa 5:1-5

Maníkóni wíyómpaken-kisau-waasi

Mátíyu 1:20

Maníkóni wíyómpaken-kisau-waasisafesa numa-áímpínkémhá
 enseliman-owe wésewe.

Nombó maitínkáán-aii.

Mátíyu 3:11; Aantá-waasi 2:38; Kórosi 2:12

Waási sáwí-imayaawe aoisaané tuwésa Maníkámpá'á tun-kwáási
 Yóni nombá maitínkaraiye. Ánaaemba Ísu
 ukáímpinkemba íyáfasinena wíyómpa'a iyónka'a Ísun-aaisafesa
 érai'e sésa timankúnkumbo un-kwáási sésa suwánésa Ísuni
 aampa'á wégon-kwaasin-owe síwae sésa nombá maiyáawe.

Óntankon-aii maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 6:24; 13:22; 19:16-30; Mááka 8:34-38; 14:3-9;

Rúku 12:13-21; 12:32-34; 16:10-13; Fírípai 4:10-13; Kórosi 3:1-2;
 2 Tímóti 3:1-5; Ípuru 13:5; Yémisi 1:9-11; 4:13-14; 1 Yóni 2:15-17

Póimo wénaan-aii. Naaófá'á Yúndaa-waasi póima ímbo naráan-
 aaiye kisaufaken-ton-aantemba nésa pói-ama'wara'a naráan-aiye
 maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mááka 7:17-23; Aantá-waasi 10:9-16; 15:19-29; Rómu 14:1-4;

14:13-23; 1 Kórinti 8:1-13; 10:14-32; 1 Tímóti 4:1-5

Puwíyampinkembo íyáfasinaiyan-aii maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 22:23-33; Yóni 5:25-29; 6:35-40; 11:21-27; Aantá-waasi 2:29-33;
 4:32-33; 1 Kórinti 15:3-7; 15:12-58; Fírípai 3:7-11; 1 Tésárónika 4:13-18

Rómu-kamani-aifa-kawaago

Mátíyu 22:21

Rómu-kamani-aifa-kawaagowemo sembá Rómu-waasi-taaifinkene
 numa-áímpínkéné Sisaawe wésewe.

Sambaatigón-áái Yúndaa-waasi saagon-kánáá ámáán-aii ísón-
 kanaasafesa Yúndaa-waasi-taaifine numa-áímpínkéné sambaatiyé
 wésefo maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.

Mátíyu 12:1-14; Mááka 2:23-3:6; Rúku 4:16-37; 6:2-11; 13:10-17;

14:1-6; Yóni 5:2-18; 7:14-24; 9:1-14

Sáwí'o uwátinkaiya'o ímbo anondáamo íyan-aii maampímbá wéraifo
 toráumai ísáaro.

Mátíyu 6:7-15; 18:15-35; Mááka 11:25-26; Rúku 6:27-38;
11:4; 17:3-4; 23:33-34; Aantá-waasi 7:59-60; Rómu 12:14-21;
Éfésási 4:31-32; Kórósi 3:31; 1 Tésárónika 5:15; 1 Pítaa 2:23

Taakisi-óntánkón-áái.

Mátíyu 5:46

Rómu-kamani-waasi Yúndaa-waasisafesa taakisi-
óntámbá síméro sésa tuwímbai-Yundaa-waasi minkísáú tímúwasa
taakisi-óntámbá maimaésa nómba kesáfé-óntánkwará'á maimaésa
taakisi-óntámbá Rómu-kamani-waasi mátimesa umén-óntámbá
kesáfésa maiyésa minóntánkákémbá óntawara'-waasi-i'a uwasá
ff'on-Yundaa-waasi tíyámba uwátínkaraawe.

**Waántáwanko Ísuntafena sáwí'a ínkwaé séna ma'máímo awánarain-
aai maampímbá wéraifo toráumai ísáaro.**

Mátíyu 4:1-11; Mááka 1:12-13; Rúku 4:1-13

Wayó-kísáúmó máén-kwaasi

1 Kórinti 7:21; Kórósi 3:22

Póíye iyánémó kesáfésamo méyánontemba naaófá'á waási
méyánúmai métínkówasa miwítí wayó-kísáú máúwasa ímba
méyámbá tímúwasa ándá-waasiyaamba úwoi-kisau maé'ómbaniye.
Mináái numa-áímpínkémbá sleviye wésewe.